

37
B 42

**ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE
DIN MOLDOVA**

**ISTORIA ASEM:
20 DE ANI
DE ASCENSIUNE**

pd
ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN MOLDOVA

**Grigore BELOSTECINIC (coordonator),
Nicolae BRÂNZILĂ, Andrei PRODAN**

ISTORIA ASEM: 20 DE ANI DE ASCENSIUNE

Chișinău – 2011
Editura ASEM

CZU 378.633(478-25)(091)

B 42

Autori: Grigore BELOSTECINIC (coordonator), Nicolae BRÂNZILĂ, Andrei PRODAN

Colegiul de redacție: Sergiu CHIRCĂ, Vasile ȘOIMARU, Ala COTELNIC, Tatiana MIȘOVA, Corneliu GUȚU, Vladimir GROSU, Angela SOLCAN, Dorin VACULOVSKI, Dumitru MOLDOVAN, Ludmila COBZARI, Valentina PALADI, Ion BOLUN, Marina BELOSTECINIC, Oxana SAVCIUC, Mihail CERNAVCA, Elena TURCOV, Vasile SCUTELNIC, Raisa BORCOMAN, Alic BÂRCĂ, Evlampie DONOS, Alexandru ARMEANIC, Aurelia TOMȘA, Boris CHISTRUGA, Constantin MATEI, Gheorghe MOLDOVANU, Oleg STRATULAT, Nadejda BOTNARI, Rodica HÂNCU, Tudor DUMITRAȘ, Julieta RUSU, Viorel ȚURCANU, Lilia GRIGOROI, Natalia PRODAN, Ilie COSTAȘ, Ion PÂRȚACHI, Tudor GÂDILICĂ, Ion BUNU, Gheorghe POPA, Angela CASIAN, Eugenia FEURAȘ, Silvia GHINCULOV, Natalia CHERADI, Mihai MEREUȚĂ, Ion COVALENCO, Larisa ȘTIRBU

Foto: Nicolae BRÂNZILĂ, arhiva foto ASEM și a ziarului „Curierul Economic”

Responsabilă de ediție: Galina COTELEA

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Belostecinic, Grigore

Istoria ASEM: 20 de ani de ascensiune / Grigore Belostecinic (coord.), Nicolae Brânzilă, Andrei Prodan; Acad. de Studii Econ. din Moldova. – Ch.: ASEM, 2011. – 488 p.
200 ex.

ISBN 978-9975-75-570-2.

378.633(478-25)(091)

B 42

ISBN 978-9975-75-570-2

© Departamentul Editorial-Poligrafic al ASEM

CUPRINS

Cuvânt înainte	6
Introducere	8
Partea I. RETROSPECTIVĂ	10
Capitolul 1. <i>Invățământul economic din Basarabia</i>	10
Capitolul 2. <i>Inființarea și activitatea Facultății de Economie în cadrul Universității de Stat din Chișinău (1953-1964)</i>	13
2.1. <i>Catedra de Planificare a Industriei</i>	15
2.2. <i>Catedra de Finanțe și Credit</i>	20
2.3. <i>Catedra de Evidență Contabilă și Statistică</i>	24
Capitolul 3. <i>Activitatea Facultății de Inginerie-Economie în cadrul Institutului Politehnic din Chișinău (1964-1977)</i>	28
3.1. <i>Catedra de Mecanizare a Evidenței și Lucrărilor de Calcul</i>	30
3.2. <i>Catedra „Economia Muncii”</i>	33
Capitolul 4. <i>Revenirea Facultății de Economie la Universitatea de Stat din Chișinău (1977-1991)</i>	37
4.1. <i>Catedra de Matematică Superioară</i>	37
4.2. <i>Catedra de Geografie Economică și Socială</i>	39
4.3. <i>Catedra de Statistică</i>	41
Capitolul 5. <i>Inființarea și activitatea Facultății de Economie a Comerțului și Merceologie în cadrul Universității de Stat din Chișinău (1977-1991)</i>	43
5.1. <i>Catedra de Merceologie</i>	46
5.2. <i>Catedra de Economie și Organizare a Comerțului</i>	48
5.3. <i>Catedra de Evidență Contabilă și Analiza Activității Economice în Comerț</i>	49
Capitolul 6. <i>Doctorantura</i>	53
Capitolul 7. <i>Studiile fără frecvență și serale</i>	55
Capitolul 8. <i>Contingentul de studenți</i>	59
Partea a II-a. ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN MOLDOVA (1991-2011)	65
Capitolul 1. <i>Inființarea Academiei de Studii Economice din Moldova</i>	65
Capitolul 2. <i>Paul Bran – primul rector al ASEM (1991-1994)</i>	75
Capitolul 3. <i>Eugeniu Hrișcev – al doilea rector al ASEM (1994-2001)</i>	91
Capitolul 4. <i>Grigore Belostecinic – al treilea rector al ASEM (2001-2011)</i>	102
Partea a III-a. PROCESUL DIDACTIC LA ASEM	149
Capitolul 1. <i>Procesul de învățământ</i>	149
1.1. <i>Procesul de la Bologna</i>	152
1.2. <i>Cadrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior</i>	156
1.3. <i>Asigurarea calității</i>	156
1.4. <i>Recunoașterea calificărilor</i>	157
1.5. <i>Dimensiunea socială</i>	158
1.6. <i>Învățarea pe tot parcursul vieții („Lifelong Learning”)</i>	160

Capitolul 2. Școala Masterală de Excelențe în Economie și Business	162
2.1. Scurt istoric al organizării și desfășurării studiilor de masterat	162
2.2. Obiectivele și conținutul procesului de învățământ la masterat	164
2.3. Prevederile planului de învățământ la masterat	165
2.4. Controlul calității	167
2.5. Modernizarea procesului de studii	167
Capitolul 3. Școala Doctorală ASEM	172
Capitolul 4. Învățământul cu frecvență redusă	174
Capitolul 5. Formarea continuă	177
5.1. Centrul de Instruire și Consultanță în Afaceri (MACIP)	177
5.2. Centrul de Instruire și Asistență Economică (CIAE)	178
5.3. Centrul de Dezvoltare Economică și Afaceri Publice (CDAP)	180
5.4. Centrul de Instruire Lingvistică (CIL)	182
5.5. Departamentul de Management al Calității și Dezvoltare Curriculară	182
Partea a IV-a. FACULTĂȚILE, CATEDRELE ȘI COLEGIUL ASEM	186
Capitolul 1. Facultatea de Business și Administrarea Afacerilor	186
1.1. Catedra de Management	194
1.2. Catedra de Marketing și Logistică	201
1.3. Catedra de Turism și Servicii Hoteliere	210
1.4. Catedra de Merceologie și Comerț	213
1.5. Catedra de Educație Fizică și Sport	216
Capitolul 2. Facultatea de Economie Generală și Drept	220
2.1. Catedra de Teorie și Politici Economice	225
2.2. Catedra de Management Social	230
2.3. Catedra de Drept Privat	235
2.4. Catedra de Drept Public	241
2.5. Catedra de Comunicare Economică și Didactică	243
Capitolul 3. Facultatea de Relații Economice Internaționale	251
3.1. Catedra de Relații Economice Internaționale	255
3.2. Catedra de Gândire Economică, Demografie și Geoeconomie	259
3.3. Catedra de Limbi Moderne de Afaceri	265
Capitolul 4. Facultatea de Cibernetică, Statistică și Informatică Economică	277
4.1. Catedra de Cibernetică și Informatică Economică	292
4.2. Catedra de Statistică și Previziune Economică	301
4.3. Catedra Bazele Informaticii Economice	312
4.4. Catedra de Matematică	319
4.5. Catedra Militară	323
Capitolul 5. Facultatea de Contabilitate	327
5.1. Catedra de Contabilitate și Audit	337
5.2. Catedra de Contabilitate	347
5.3. Catedra de Analiză a Activității Económico-Financiare	350
Capitolul 6. Facultatea de Finanțe	355
6.1. Catedra de Bănci și Activitate Bancară	361
6.2. Catedra de Finanțe și Asigurări	367
6.3. Catedra de Investiții și Piețe de Capital	373

6.4. Catedra de Filosofie și Politologie	387
6.5. Catedra de Limbi Moderne Aplicate	394
Capitolul 7. Colegiul Național de Comerț al ASEM	404
Partea a V-a. ALTE COMPONENTE STRUCTURALE ȘI ACTIVITĂȚI ALE ASEM	413
Capitolul 1. Cercetarea științifică în ASEM	413
1.1. Centrul de Cercetare Economică (CCE)	413
1.2. Serviciul „Știință”	416
Capitolul 2. Colaborarea internațională a ASEM	419
2.1. Serviciul Relații Externe	419
2.2. Centrul de Cultură Britanică	422
2.3. Filiera francofonă	423
Capitolul 3. Structuri administrativ-funcționale din cadrul ASEM	424
3.1. Senatul ASEM	424
3.2. Serviciul Relații cu Publicul	425
3.3. Serviciul Studii și Evidența Studenților	427
3.4. Serviciul Planificare Economică și Finanțe	429
3.5. Serviciul Resurse Umane	430
3.6. Serviciul Contabilitate	430
Capitolul 4. Biblioteca Științifică a ASEM	432
Capitolul 5. Departamentul de Informatică	455
Capitolul 6. Departamentul Editorial-Poligrafic	462
Capitolul 7. Organizațiile studențești din ASEM și activitatea extracurriculară	464
7.1. Senatul studențesc	464
7.2. Consiliul Sindical al Studenților și Masteranzilor	465
7.3. Incubatorul de Afaceri	466
7.4. Asociația Tinerilor Manageri din Moldova	466
7.5. Departamentul Tineret al Asociației Economiştilor din Moldova	467
7.6. AIESEC Moldova	468
7.7. Clubul de Dezbateri al ASEM	468
7.8. Liga Jocurilor Intelectuale ASEM	469
7.9. Concursuri inițiate de studenți	469
7.10. Viața culturală și activitatea colectivelor artistice din cadrul ASEM	471
Capitolul 8. Activitatea de Administrare și Gospodărire	473
8.1. Blocurile de studii	473
8.2. Căminele ASEM	475
8.3. Muzeul ASEM	476
8.4. Complexul Sportiv și Centrul Curativ-Consultativ	476
8.5. Serviciile Pază, Dotare-aprovizionare, Tehnic, Auto, Social și probleme studențești, Telecomunicații	479
8.6. Cantinele ASEM	480
8.7. Baza de odihnă „Trandafir”	480
Încheiere	481
Bibliografie selectivă	484

Cuvânt înainte

**Gr. Belostecnic, rector ASEM, dr. hab.,
prof. univ., membru-corespondent al AȘM**

Începând cu 1991, anul declarării Independenței Republicii Moldova, țara noastră a pornit pe drumul anevoios al transformărilor politice, economice și sociale. În condițiile economiei de piață, ce s-au impus ca o legitate obiectivă a istoriei, și după desființarea Uniunii Sovietice, țara noastră s-a constituit ca stat pornind, practic, de la un nou început. În această situație, dezvoltarea economiei naționale devenise condiția primordială pentru fortificarea statalității și securității țării. În actualele realități, s-a impus necesitatea deschiderii unei instituții de învățământ superior, care să facă față exigențelor economiei de tranziție și, în primul rând, să pregătească specialiști de calificarea adecvată noilor cerințe ale mediului economic.

La 25 septembrie 1991, conform Hotărârii nr. 537 a Guvernului Republicii Moldova, a fost înființată Academia de Studii Economice din Moldova. Astfel, s-a materializat aspirația multor generații din

domeniul științei și învățământului economic, care-și doreau o instituție de învățământ superior independentă. A devenit posibilă și integrarea învățământului economic superior cu procesul de cercetare științifică, precum și integrarea pe verticală a diferitelor nivele de învățământ, pornind de la cel preuniversitar, universitar și postuniversitar.

De la bun început, scopul instituției noastre nu se axase doar pe pregătirea profesională, propriu-zisă de specialitate, a studenților, ci și pe educarea unei noi mentalități, în spiritul libertății de gândire și acțiune, al pragmatismului și eficienței vieții.

Cu o deosebită plăcere, vreau să menționez faptul că, în toți acești ani, Academia de Studii Economice din Moldova a evoluat considerabil, devenind principala și, pentru moment, unica instituție universitară de profil economic din țară, reprezentând un complex universitar modern.

Nivelul înalt al studiilor, cercetările științifice profunde, tendința de perfecționare continuă și abilitatea de adaptare la cerințele societății ne-au plasat pe treapta celor mai atractive instituții de învățământ superior din Republica Moldova.

O importanță deosebită în activitatea Academiei se acordă relațiilor de colaborare cu alte instituții de învățământ și centre de cercetare din peste 20 de state ale lumii, care au tradiții valoroase în domeniul studiilor și cercetărilor economice.

Instituția noastră este membru al Asociației Universităților Europene (AUE), membru al Asociației Universităților Francofone (AUF), membru al Rețelei Universităților din Bazinul Mării Negre (BSUN), membru al Rețelei Universităților Inițiativei Central-Europene (CEI University Network).

Relațiile cu partenerii noștri au constituit un suport durabil pentru implementarea metodelor performante de predare și promovare a principiilor economiei moderne, iar, în cadrul schimburilor academice, numeroși profesori și studenți au efectuat stagii la universități de prestigiu în străinătate.

Un rol aparte revine implementării, în cadrul ASEM, a stipulărilor documentelor de constituire a Procesului de la Bologna, accentul fiind pus pe calitatea studiilor, dezvoltarea cercetărilor științifice și perfecționarea managementului universitar.

Ne exprimăm convingerea că, prin dezvoltarea învățământului și științei economice, prin însușirea acesteia de către toți specialiștii și marea majoritate a populației, vom putea promova interesul național: dezvoltarea potențialului economic al țării. Știința economică și pregătirea economiștilor trebuie privite drept pârghii principale ale accelerării mersului reformelor.

Avem nevoie de o știință economică care să reflecte veridic și profund realitățile actuale și de perspectivă ale țării. Este nevoie de o colaborare mai strânsă între universități, instituții de cercetare, agenți economici. Este necesară o implicare mai mare a potențialului științific economic în procesul reformelor. E de datoria noastră comună să ne concentrăm eforturile pentru a obține fiecare propriul succes și, astfel, să constituim succesul general.

***Rector ASEM Grigore BELOSTECINIC, prof. univ. dr. hab.,
membru-corespondent al AȘM***

Introducere

Academia de Studii Economice din Moldova (ASEM) a fost înființată în 1991 și s-a impus pe parcursul celor 20 de ani de existență ca fiind cea mai reprezentativă și prestigioasă instituție din domeniul învățământului economic superior din Republica Moldova.

ASEM a fost creată pe baza a două facultăți ale Universității de Stat din Moldova – de Economie și de Economie a Comerțului și Merceologie, a trei colegii – bancar, de comerț și informatică, precum și a Institutului de cercetări științifice al economiei naționale.

Predecesorul ASEM-ului, Facultatea de Economie, și-a început activitatea în 1953, având înmatriculați 52 de studenți. În septembrie 1991, numărul lor a atins deja cifra 3.813. Facultatea de Economie și cea de Economie a Comerțului și Merceologie timp de 38 de ani au pregătit circa 16.500 de specialiști cu studii superioare pentru toate ramurile economiei naționale. Pe parcursul anilor, mulți dintre absolvenții acestor facultăți au devenit personalități remarcabile atât în domeniul practicii economice, cât și în cel al învățământului, cercetării și administrației. Unii dintre aceștia s-au învrednicit de înalte titluri științifice de academicieni și membri corespondenți ai Academiei de Științe a Moldovei și ai academiilor de peste hotare.

O înaltă contribuție la dezvoltarea învățământului economic universitar din Moldova, de la a cărui fondare se împlinesc 58 de ani, au avut-o rectorii Universității de Stat din Moldova – Victor Cepurnov, Alexei Medvedev, Boris Melnic, rectorii Institutului Politehnic – Sergiu Rădăușan și Vladimir Antoseac, decanii Facultăților de Economie și de Economie a Comerțului și Merceologie: Ivan Rosleakov, Marlen Makeenko, Ion Mocan, Viorel Țurcanu, Mihail Carauș, Petru Secrieru, Vasile Reșetnic, Tudor Tuhari.

Un rol incontestabil în obținerea realizărilor instituției le-a revenit celor trei rectori ai ASEM – Paul Bran, Eugeniu Hrișcev și Grigore Belostecinic, precum și întregului colectiv de profesori, personalului administrativ și auxiliar.

Până în prezent, istoria învățământului economic din Republica Moldova și istoria Academiei de Studii Economice din Moldova încă n-au constituit obiect de cercetare al savanților. Și totuși, unele date privind Facultatea de Economie și-au găsit oglindire în lucrările profesorilor Ion Mocan, Vasile Novac, Mihail Carauș, care au elucidat activitatea catedrelor Contabilitate și Audit, Finanțe și Credit, analizând condițiile înființării facultății, activitatea ei în cadrul Universității de Stat din Chișinău și Institutului Politehnic, dificultățile constituirii corpului profesoral-didactic, organizarea studiului fără frecvență și seral, majorarea contingentului de studenți etc.

Ulterior, după 1991, unele aspecte din activitatea ASEM au fost elucidate de către primii rectori, decani și șefi de catedre, acestea reprezentând un nou mod de concepere și înțelegere a locului și rolului Academiei de Studii Economice din Moldova în sistemul învățământului superior contemporan.

Primele schițe istorice despre ASEM, scrise la 5, 10 și 15 ani de la fondarea ei, abordează anumite aspecte ale activității celor șase facultăți și a Colegiului Național de Comerț, a procesului de învățământ, a activității științifice și relațiilor internaționale, precum și a funcționării departamentelor și serviciilor ASEM.

Lucrarea de față este prima încercare de prezentare a istoriei Facultății de Economie, a celei de Economie a Comerțului și Merceologie și a ASEM în ansamblu. Sunt reconstituite și analizate, pe baza documentelor de arhivă și a unor publicații, etapele principale din istoria Facultății de Economie și de Economie a Comerțului și Merceologie. Sunt relevate premisele și condițiile istorice, în care a fost înființată facultatea, confruntările în jurul problemei privind necesitatea pregătirii economiștilor în cadrul Universității. Sunt descrise momentele cele mai importante ale îndelungatei sale istorii, cu o trecere în revistă a principalelor evenimente care au punctat dezvoltarea ei.

Invocând documentele vremii, este descrisă activitatea Consiliului științific (Senatul), a departamentelor respective – Secția Studii, Secția Știință, sistemul de pregătire a cadrelor științifice prin doctorat, studiile fără frecvență, serale și cu frecvență la zi, activitatea bibliotecii etc.

Așadar, în măsura posibilităților, sunt abordate aspecte din istoria Academiei, de la constituirea Facultății de Economie (1953) și activitatea până în 2011.

Analizând izvoarele de arhivă și publicațiile aferente, vom prezenta următoarele etape:

- * 1953-1964 – activitatea Facultății de Economie în cadrul Universității de Stat din Chișinău;
- * 1964-1977 – activitatea Facultății de Inginerie-Economie în cadrul Institutului Politehnic din Chișinău;
- * 1977-1991 – revenirea Facultății de Economie la Universitatea de Stat din Chișinău și înființarea Facultății de Economie a Comerțului și Merceologie;
- * 1991 – până în prezent – fondarea Academiei de Studii Economice din Moldova și activitatea ei actuală.

Printre sursele principale care au servit la efectuarea studiului de față au fost:

- * documentele inedite din Arhiva Națională a Republicii Moldova – ANRM (Fondul 3186 – Universitatea de Stat din Moldova – Facultatea de Economie (1953-1977); (Fondul 2798) – Institutul Politehnic din Chișinău (1964-1977).
- * Arhiva Universității de Stat din Moldova (Fondul I – documente despre activitatea facultăților de Economie și a catedrelor de profil economic; planurile de activitate, procesele-verbale și dările de seamă ale unităților și subdiviziunilor respective; acte despre fondarea, schimbarea denumirilor și comasarea catedrelor; rapoarte privind activitatea științifico-didactică a facultăților și catedrelor; promoțiile studenților; admiterea la anul I; cercurile științifice studențești; studiile la facultate ale studenților străini etc.).
- * Documente interesante au fost găsite în Arhiva ASEM, Fondul I (din 1991 și până în prezent), care vizează ordinele conducerii Academiei, Senatului și ale consiliilor facultăților, datele biografice și altă informație despre profesori, actele privind fondarea unor facultăți noi și a catedrelor, planurile de studii, contingentul de studenți, admiterea la studii și absolvirea specialiștilor-economiști etc.

Au fost examinate dările de seamă ale decanatelor, catedrelor și profesorilor privind bilanțurile activității de investigare, planurile lucrărilor științifice și executarea acestora, informații despre participarea la simpozioane științifice, conferințe, reciclarea corpului didactic, activitatea doctoranturii și a magistraturii, a organizațiilor științifice studențești, a sindicatelor salariaților și ale celor studențești, a complexului editorial-poligrafic etc.

O importanță deosebită au avut-o interviurile și memoriile unor personalități de valoare (academicianul Boris Melnic; membru de onoare al Academiei Române Sergiu Chircă; vicerectorul ASEM în perioada 1991-1994 Vasile Șoimaru; alți discipoli ai facultății), care au participat la fondarea ASEM.

Încheind aceste rânduri, autorii exprimă sincere mulțumiri prorectorilor ASEM, Ala Cotelnic, Tatiana Mișova, Corneliu Guțu, Vladimir Grosu, decanilor Angela Solcan, Dorin Vaculovschi, Dumitru Moldovan, Ludmila Cobzari, Valentina Paladi, Ion Bolun, tuturor șefilor de catedre, șefilor de servicii și departamente, conducătorilor Bibliotecii științifice ASEM, președinților Comitetelor sindicale, conducerii Colegiului Național de Comerț, precum și tuturor celor al căror ajutor nu e mai puțin apreciat, chiar dacă numele lor nu e menționat aici, pentru sprijinul acordat ca această lucrare să fie cât mai completă.

Autorii

Partea I. Retrospectivă

Capitolul 1. *Învățământul economic din Basarabia*

**S. Vitte, ministru al Finanțelor
în Rusia Țaristă**

telefonic). Mulți din absolvenții școlii lui Skorodinski, capabili să cumpere sau să vândă orice marfă sau hârtie de valoare cu numerar, cu ccc, cu cambie sau pe credit la orice bursă din Rusia, Amsterdam, Berlin sau Paris, deveneau ulterior studenți la universitățile din Petersburg, Kiev sau chiar la Sorbona.

**A. Ebervain, directorul Școlii
Superioare de Comerț
din Chișinău în perioada
1929-1940 și 1941-1944**

Învățământul economic în spațiul actual al R. Moldova are rădăcini adânci. Încă în anul 1894, ministrul rus al Finanțelor, Serghei Vitte, care și-a făcut studiile gimnaziale la Chișinău, recomanda cu insistență “să fie antrenați în serviciu la bănci, precum și în contabilitate și comerț persoane care au absolvit un curs la școlile comerciale”. În acest context, în anul 1900, prin strădaniile omului de afaceri și profesorului de matematică Alexandr Skorodinski, la Chișinău a fost întemeiată prima instituție de învățământ cu profil economic din ținutul nostru (care pe atunci intra în componența Imperiului Rus) – „Școala comercială privată de 7 clase „A.I. Skorodinski”. Studiile în această școală erau cu plată – 200-250 ruble pe an (pentru comparație: cu 100 ruble pe atunci puteau fi cumpărate 30 de vaci sau să fie instalat un aparat

În perioada interbelică, când Basarabia făcea parte deja din România Regală, și anume în anul 1924, la Chișinău a fost deschisă Școala Superioară de Comerț, cu statut de studii preuniversitare, absolvenții acesteia având dreptul să-și continue învățătura la Academia de Studii Economice din București, la universitățile din Iași sau Galați. Școala era condusă de eminentul pedagog Alexandru Ebervain, profesor de limbă română. Sediul instituției se afla pe strada Principele Nicolae 10 (până în 1918 această stradă a purtat denumirea Moghilevskaja, iar în prezent se numește Petru Movilă).

Iată și numele unor profesori care au predat la această școală: I. Antoceanu, S. Bogos, A. Cilcov, Al. Ciulciu, P. Gherla, I. Parno, A. Perlov, R. Salber, N. Samsonov, A. Scvoznikov, V. Semaco, B. Troțchi, I. Urlescu, V. Zubcu.

Dintre absolvenți îi menționăm pe: V. Cristea, G. Nichitin, N. Bânzari, S. Benderschi, G. Pușcaș, P. Rubinștein, B. Clenșvag, B. Goldenberg, M. Putină, D. Pascari, M. Sirota, V. Learschi, I. Moraru, V. Costin, V. Zgurschi, C. Ștefanescu, I. Pancu, V. Matei, A. Crihan, S. Brațlavschi, T. Gladcov, A. Jireghe, G. Comăncanu, I. Popa, I. Sprânceanu, N. Semcov, I. Petcu, V. Sevastianov, I. Bronștein, V. Nanu, D. Ilie, I. Trahtendroït, T. Turea, V. Jalob, P. Diaconu, M. Cemeavșchi, S. Ișcenco, V. Spânu, D. Sfîntescu, A. Luță, V. Gerșcovici, L. Mac.

Promoția de elevi ai Școlii Superioare de Comerț din Chișinău (1932)

Clădirea Școlii Superioare

După cel de-Al Doilea Război Mondial, în clădirea Școlii Superioare de Comerț a funcționat Școala medie nr. 2 „Alexandr Sergheevici Pușkin”, însă acest edificiu a fost distrus de cutremurul din 4 martie 1977.

Tot în perioada dintre cele două conflagrații mondiale, la Chișinău funcționa și **Liceul Comercial de fete „Regina Maria”** (înființat în 1864, el era inițial liceu particular (condus de L. Beliugova), iar din 1871 aparținea Zemstvei), cu sediul pe strada Regele Carol I, 24 (până în 1918 și în prezent – strada Pușkin).

Directoare era Ana Negrescu, iar corpul profesoral-didactic îl constituiau: E. Apostol, D. Bocunovschi, V. Bugaeva, O. Cekan, M. Ciobanu, A. Cornea, E. Cosminschi, E. Crachel, A. Culniev, L. Delinschi, M. Gobjilă, N. Gobjilă, E. Halippa, E. Matei, M. Mihăilescu, O. Motelica, E. Mureș, L. Muscinschi, V. Negrei, O. Pereteatchin, E. Rădulescu, M. Sălceanu, T. Stănescu, V. Stoicescu, N. Stopnevici, L. Ștefănescu, N. Știrbu, V. Țepordei, D. Vasiliu, E. Vomelo-Gordienko, L. Vieru, V. Vicol, A. Zaborovschi etc.

După război, liceul s-a numit Școala medie nr. 1 „Grigori Ivanovici Kotovski”, iar în prezent poartă denumirea Liceul român-francez „Gheorghe Asachi”.

În anii '30 ai secolului trecut, în Basarabia mai funcționau licee comerciale de băieți la Bălți, Hotin și Sulița, liceul comercial mixt la Tighina și gimnaziul comercial la Briceni.

Științele economice ale Basarabiei din perioada interbelică au fost reprezentate prin T. Ioncu care, după absolvirea Institutului superior de comerț din Moscova, face studii în

Germania. În afară de vasta activitate economică, el alcătuiește un studiu (1928) asupra evoluției economice a Basarabiei sub stăpânirea rusă (1812-1917). Printre economiștii acelei perioade s-au mai remarcat V. Melega, A. Știrbu ș.a.

În anul 1925, în Basarabia existau trei **Camere de Comerț și Industrie**: la Chișinău, Cetatea Albă (în prezent – Belgorod Dnestrovskii) și Ismail (de menționat că Camera de Comerț în acest oraș a funcționat și în 1868, când partea de sud a Basarabiei a revenit României după încheierea războiului din Crimeea). În 1936, deja șase localități din regiune dispuneau de Camere de Comerț și Industrie: Chișinău, Cetatea Albă, Ismail, Tighina, Bălți și Hotin.

În acea perioadă, la Chișinău se editau ziarele „*Buletinul Camerei de Comerț și Industrie din Chișinău*” (săptămânal) și „*Buletinul Basarabiei Economice*”. Tot în capitala provinciei, exista Asociația corpului didactic secundar, iar la Tighina – Asociația corpului didactic.

Capitolul 2. *Inițierea și activitatea Facultății de Economie în cadrul Universității de Stat din Chișinău (1953-1964)*

După încheierea celui de-Al Doilea Război Mondial, Basarabia a fost încorporată în componența Uniunii Sovietice. Ideile privind învățământul economic superior în RSS Moldovenească au fost promovate și susținute de Comisarul Poporului pentru Învățământ din RSSM, Macar Radul și șeful Direcției Școli Superioare din acest Comisariat, Mihail Pavlov. A fost întocmit un document informativ și prezentat apoi conducerii de vârf a partidului și guvernului republicii. Se propunea deschiderea la Chișinău a Universității de Stat din Moldova, cu o serie de specialități strict necesare pentru economia și cultura Moldovei. Era propusă crearea a nouă facultăți, inclusiv cea de economie. Necesitatea pregătirii specialiștilor în ramurile economiei nu putea fi pusă la îndoială. Cu toate acestea, fondarea unei facultăți economice a rămas neîmplinită, din cauza dezastrului postbelic (insuficiența cadrelor didactice, numărul mic al absolvenților școlilor medii etc.).

În toamna anului 1946, a fost inaugurată Universitatea de Stat din Chișinău, însă crearea Facultății de Economie rămânea suspendată.

La începutul anilor 50 ai secolului trecut, când economia națională a republicii crescuse simțitor, se crease o industrie bine dezvoltată și o agricultură avansată, RSS Moldovenească avea nevoie de 1.250 de economiști (din 350 de economiști-planificatori, câți lucrau atunci în republică, numai 48 aveau studii superioare de specialitate).

Astfel, la **27 august 1953**, Comitetul Unional pentru problemele școlii superioare și Ministerul Culturii al Uniunii Sovietice emit ordinul nr. 500 cu privire la **înființarea Secției de Economie în cadrul Facultății de Istorie și Filologie (decan – A. Simonov) a Universității de Stat din Chișinău** cu specialitățile: „finanțe” și „economia industriei”. Pe parcurs numărul specialiștilor a sporit considerabil.

I. Rosleakov, primul decan al Facultății de Economie la USC

Publicarea în presă a hotărârii cu privire la admiterea studenților la specialitățile economice în cadrul Universității a trezit mult optimism în rândurile tineretului. Pentru cele 50 de locuri vacante (două grupe academice) au depus cereri 220 de persoane. Au fost

înmatriculați 52 de studenți, printre care viitorul profesor universitar, viceministrul Economiei Pavel Cojocari; doctorii habilitați în economie, profesorii universitari: Sergiu Chircă și Piotr Borșevski; doctorii în economie Andrei Izman și Vitalie Vustean; generalul de securitate Ion Solonenco. Din prima promoție au mai făcut parte V. Dimitriu, E. Ftomov, Iu. Canna,

Prima promoție de economiști din RSSM (1958)

F. Hriplivâi, P. Blanari, E. Bucătari, M. Nica și alții. Procesul de studii l-au asigurat profesorii: M. Makeenko, I. Proskurin, F. Ialovenko, E. Cebotarskaia, A. Ftominov, I. Trofimciuk, V. Sidorov, G. Oparina, P. Kovcegov, O. Ovcinnikova, A. Elfimov, I. Rosleakov, M. Lojecikina, M. Saenko, D. Șemeakov, D. Nikanorov și alții.

În perioada 1954-1964, la Facultatea de Economie au mai lucrat: I. Mocan, B. Faizullin, L. Nikitina, N. Țvetaev, L. Celâșeva, M. Zarhin, A. Loseatinski, I. Timoșenco, I. Levenco, A. Șteiman, O. Badasean, O. Adamov, G. Gloseev, V. Paukova, L. Șireaeva, G. Stucalov, Z. Romanova, V. Novac, M. Vaisman, P. Corenev, M. Razumovski, P. Ivanenco, E. Novac, A. Budeanu, F. Prostomolotov și alții.

**M. Makeenko, decan
al Facultății de Economie
la USC în anii 1955-1961**

Pe parcursul anilor, postul de decan al Facultății de Economie l-au deținut: Ivan Rosleakov (1954-1955), Marlen Makeenko (1955-1961), Ion Mocan (1961-1988), Viorel Țurcanu (1988-1989), Mihail Carauș (1989-1991).

Studentii-economiști munceau sârguincios: frecventau lecțiile, erau activi la seminare și lucrări practice. Frecvența era de 97,5%, reușita la examene de 97,4%. 50 la sută din studenți la examene au luat note foarte bune și bune.

În anul următor, au fost înscriși la primul an de studii încă 75 de studenți. Reușita la învățătură era de 98 la sută.

Inițial, Facultatea dispunea de o singură catedră – Finanțe, Credit, Statistica și Analiza Activității Economice, condusă de doctorul în științe economice Marlen Makeenko. Catedra era responsabilă de formarea cadrelor la două specialități: „finanțe” și „economia industriei”. Aici lucrau cinci persoane: M. Makeenko, E. Cebotarskaia, A. Ftominov,

I. Trofimciuk și I. Rosleakov. Dat fiind numărul mare de ore, la catedră mai activau, prin cumul și cu ore, persoane de la departamentele economice, instituții financiare și bancare.

În 1956 este creată catedra de Finanțe, Evidență contabilă și Statistică. În calitate de șef este numit Ivan Proskurin, doctor în științe economice. În anul următor, catedra a fost divizată în două unități: **catedra de Finanțe și Credit** și **catedra de Evidență contabilă și Statistică.**

Insuficiența de cadre didactice crea multe dificultăți. Fiecare membru al catedrei trebuia să predea câteva discipline, realizând o șarjă de 1.000-1.200 ore anual. În asemenea condiții, una din cele mai importante sarcini era completarea cu cadre calificate și asigurarea procesului de studii.

Problema era soluționată prin

atragera specialiștilor-practicieni din sistemul financiar-bancar și pregătirea cadrelor științifico-didactice prin doctorat.

Astfel, din 1958, la catedra de Finanțe și Credit își începe activitatea Ion Mocan, care în perioada 1950-1960 a fost inspector și șef de secție la Banca de Stat a Moldovei (în 1961 el este desemnat decan al Facultății de Economie, activând în această calitate timp de 27 (!) de ani).

I. Proskurin

**I. Mocan (a activat în
calitate de decan
al Facultății de Economie
27 de ani: 1961-1988)**

Merită o recunoștință deosebită specialiștii calificați din sfera financiar-bancară, evidență contabilă și statistică, care au depus mari eforturi în instruirea și pregătirea tinerilor cadre: N. Țvetaev, șeful secției Economie și Planificare a Băncii de Stat, A. Loseatinschi, contabil-șef al aceleiași bănci, I. Timoșenco, șeful Direcției Finanțe din RSSM și alte zeci de persoane care au contribuit la elaborarea și predarea multor discipline din planul de studii al facultății.

Conferențiarii L. Seseakin, M. Teplițki, L. Nikitina, A. Budeanu și alții și-au susținut cu succes tezele de doctor în științe economice.

În 1960, la **Facultatea de Economie** activau 18 cadre didactico-științifice, inclusiv 5 conferențieri universitari. La cele trei catedre de profil economic aceste cadre didactice erau repartizate astfel: la catedra de **Economie ramurală** – 9 persoane, inclusiv doi conferențieri universitari; la catedra de **Finanțe și Credit** – 4, inclusiv doi conferențieri universitari; la catedra de **Evidență contabilă și Statistică** – 5, inclusiv un conferențiar universitar. Acest număr modest de cadre calificate nu putea asigura realizarea unui volum mare de ore, plus conducerea lucrărilor de control, a tezelor anuale și de licență, stagierea de producere etc.

Membrii titulari ai catedrelor se ocupau de cercetări științifice, elaborau lucrări metodice, colaborau în cadrul investigațiilor științifice ale temelor prin contract și ale celor de buget. Pe parcursul anilor de activitate a facultății, 40-45% din volumul de lucru îl realizau persoanele angajate prin cumul și lectorii salariați conform orelor de lucru.

Unele cursuri speciale erau ținute de persoane de la instituțiile economice ale Academiei de Științe, savanți sosiți în Moldova de la Kiev, Moscova, Leningrad. Pentru atragerea studenților la activitatea științifică, pe lângă catedră activau cercuri științifice. Timp de aproximativ 30 de ani, catedra a pregătit economiști cu renume, care au activat în ministere și departamente de stat, în diferite instituții de învățământ superior și de cercetări științifice. Douăzeci de persoane și-au susținut tezele de doctor în științe și doctor habilitat.

În anul de studii 1963-1964, la Facultatea de Economie erau angajați 26 de titulari, inclusiv 10 doctori în științe și 6 conferențieri universitari. În total activau 36 de persoane (42,2%) cu grad științific, care realizau o șarjă de 30.000 de ore (60% din numărul total). 40 la sută din șarja catedrelor o realizau cumularzii sau salariații conform numărului de ore predate.

La secția de zi își făceau studiile 568 de studenți, la cea fără frecvență – 1.007 și la cea serală – 333.

Din 1958, de la prima promoție și până în 1964, au absolvit Facultatea de Economie 621 de persoane, inclusiv 213 de specialiști-economiști la secțiile fără frecvență și serală.

2.1. Catedra de Planificare a Industriei

A fost constituită în 1953, odată cu Facultatea de Economie, la Universitatea de Stat din Chișinău. În diferite perioade șefi ai catedrei au fost M. Makeenko, A. Fomenov, S. Borovan.

G. Oparina

Catedra și-a început activitatea, având în componența sa 17 lectori titulari (I. Proskurin, G. Oparina, O. Ovcinnikova, I. Rosleakov, M. Saenko, M. Zarhin și alții).

Profesorul M. Makeenko, ales prin concurs șef al catedrei, a contribuit mult la consolidarea colectivului acesteia și la asigurarea predării cursurilor de bază. Deoarece RSS Moldovenească nu dispunea încă de cadrele sale naționale, majoritatea conferențiarilor au fost invitați de peste hotarele ei.

Erau ținute următoarele cursuri: *Istoria economiei naționale a URSS și a țărilor de peste hotare, Organizarea și planificarea întreprinderilor agrare socialiste, Economia agrară, Dreptul muncii, Dreptul financiar, Dreptul civil, Planificarea economiei locale și a construcțiilor capitale, Economia comerțului, Tehnologia planificării în industrie* etc.

În jurul acestor probleme erau axate și interesele științifice ale membrilor catedrei. Printre temele de cercetare ale catedrei erau: *Eficacitatea economică a tehnicii noi în ramurile principale ale industriei Moldovei, Modalitățile micșorării prețului de cost al producției și economisirii materiei prime și a brațelor de muncă, Rezervele creșterii productivității muncii în industrie și construcții.*

Cercetările științifice ale colaboratorilor catedrei erau publicate în Analele științifice ale Universității, în diferite culegeri de articole, în reviste. În cei opt ani de aflare în fruntea catedrei, M. Makeenko, precum și membrii ei titulari, au publicat 12 studii, lucrări metodice și monografii, cu un volum de 27,08 coli de autor.

Marlen Makeenko, în calitate de savant și profesor, a devenit cunoscut nu numai în RSSM, unde a activat până în 1965, dar și peste hotarele ei. Profesor universitar, doctor habilitat, el a fost primul savant din RSSM care și-a susținut teza de dr. hab. în economie, a publicat peste 150 de lucrări, a condus facultatea și catedra. În 1965 M. Makeenko se mută cu traiul la Moscova.

M. Saenko

În 1963, pe baza **catedrei de Economie ramurală** s-a constituit **catedra de Economie, organizare și planificare a industriei**. Din 10 membri ai catedrei, trei dețineau gradul științific de doctor în științe economice, ceilalți – de conferențiar universitar. Este vorba de F. Koveazin, P. Vorobiov, A. Malkevici, Iu. Sadovnikov, L. Nedopaka, V. Tihonovici, V. Davâdov. Șef al catedrei a fost ales, prin concurs, F. Prostimolotov, doctor, conferențiar universitar.

Din primele zile catedra și-a început activitatea științifică și didactică, ținând cursuri normative și de specializare în domeniul planificării. Se citeau următoarele cursuri: *Economia industriei, Planificarea economiei naționale, Economia geografică a URSS și a țărilor străine, Economia agriculturii și planificarea ei, Comerțul sovietic, Economia construcțiilor, Economia industriei alimentare a Moldovei, Economia aprovizionării tehnico-materiale* și altele.

M. Zarhin

Până în anul 1977, la catedră au avut loc schimbări structurale calitative. Ea era o subdiviziune de proporții, care asigura predarea numeroaselor cursuri normative și speciale. Conducerea Institutului Politehnic a luat decizia de a forma catedre cu profil ingineresc. Astfel, sunt organizate două catedre: de **Economie, organizare și planificare a industriei** și de **Economie și organizare în construcție**. Aceste două catedre pur ingineresti au activat numai în cadrul Institutului Politehnic. Odată cu revenirea Facultății de Inginerie-Economie la Universitate, acestea au fost încadrate la facultățile respective ale instituției. Se predau trei cursuri: *Economia și organizarea în construcție, Eficacitatea planificării industriei de construcție, Tehnologia construcțiilor*. La catedra de Economie și organizare în construcție au lucrat L. Luchienenco, I. Blaj, L. Danilenco, S. Șapa, I. Gorșcov, V. Moiseeva, V. Șășchin, Z. Cerninnscaia, M. Ustinov, A. Cioinac, M. Gamov.

Până în anul 1986, la conducerea catedrei de Economie, organizare și planificare a industriei s-au succedat conferențiarilor universitari A. Budeanu, N. Pojog, R. Halitov, V. Paereli, S. Orlov, A. Morari.

S-a depus o muncă asiduă pentru asigurarea predării calitative a cursurilor normative. Studenților li se predau: *Economia în industrie, Economia, organizarea și planificarea*

producției industriale, Organizarea și planificarea întreprinderilor industriei electronice, Economia asigurării tehnico-materiale, Economia în comerț, Economia muncii, Bazele normării, Planificarea economiei naționale a URSS, Organizarea agriculturii, Dreptul sovietic, Geografia economică a URSS, Economia în construcție etc. În calitate de cursuri speciale, erau predate Economia în industria de conserve și de vinificare, Merceologia materiei prime în industria alimentară.

F. Ialovenko

Paralel cu cei 16 membri titulari ai catedrei, în activitatea de instruire a studenților mai erau angajate, prin cumul sau la ore, 13 persoane de la instituțiile economice din oraș. Conferențarii angajați conduceau stagierile de producere, pregătirea tezelor anuale și a celor de licență. Unii conferențieri predau cursuri speciale în domenii concrete.

Profesorii catedrei, în perioada 1966-1986, au publicat 10 monografii (81,07 coli editoriale), 105 studii științifice, îndrumare metodice, culegeri de teze științifice de la conferințele universitare, republicane și unionale. Rezultatele cercetărilor științifice erau utilizate la prelegeri și lucrări practice, iar cele mai valoroase erau implementate în sfera producției: la Uzina de tractoare din Chișinău, în Complexul industrial-agrar ș.a. S-a cercetat, bunăoară, problema necesității schimbării prețurilor de colectare a sfeclei de zahăr. În consecință, a fost obținut un efect de 67,6 mii ruble. Astfel de

investigații erau înalt apreciate la întreprinderi.

La catedră, anual își făceau studiile și se specializau 280-558 de studenți din anii I-V, promoțiile constituind 66-80 de persoane, inclusiv cetățeni ai altor țări. În anul de studii 1985-1986, de exemplu, din 103 studenți de la facultate, din țările străine, 31 se specializau la această catedră.

A. Elfimov

Iată încă câteva teme, legate de economia republicii și abordate de membrii catedrei: *Dinamica creșterii producției industriale și agricole, Economisirea materiei prime, Rentabilitatea, Progresul tehnico-științific, Sporirea productivității muncii și micșorarea prețului de cost al producției* etc. Rezultatele activității de cercetare erau date publicității și se implementau în producere. Monografiile, studiile științifice se utilizau la predarea cursurilor speciale.

În anul de studii 1985-1986, catedră era formată din următorii 13 membri titulari: V. Paereli, A. Biriucova, E. Sergheeva, A. Morari, G. Gruzințev, F. Miniciuc, V. Tolpinscaia, A. Parfentievă, T. Pășchina, B. Alexandrova, S. Stratan, L. Traci, S. Costricov.

Printre cele 16 cursuri normative predate erau: *Economia și organizarea planificării în industrie, Planificarea în ramurile principale ale economiei naționale, Planificarea în construcție* și altele.

În iunie 1986, prin concurs, este ales în funcția de șef al catedrei de **Planificare economică și socială** doctorul habilitat în științe economice Eugeniu Hrișcev. El a deținut acest post până în 1997.

M. Lojecikina

Sub conducerea profesorului E. Hrișcev, colectivul catedrei este încadrat la efectuarea cercetărilor științifice și didactice în asemenea probleme de bază ca: ***Perfecționarea formelor colective de muncă și producere, Bazele teoretice și metodologice ale dirijării dezvoltării eficiente a diverselor forme de organizare a muncii și producției, Problemele antreprenoriatului și businessului mic*** și altele.

Odată cu trecerea la economia de piață, starea de lucruri la catedră nu-i mai satisfăcea nici pe profesori, nici pe studenți. Au devenit necesare soluții noi, în stare să impulsioneze transformările în economie și viața socială. Timpurile noi creau noi formule didactico-științifice. Catedra urma să-și asume obligațiunea de a pregăti economiști, capabili să corespundă concepției formelor colective de producere, în perioada tranziției la economia de piață, dezvoltării managementului autohton și internațional.

N. Tvetaev

În acest scop s-a purces la elaborarea unei noi concepții de formare a corpului didactic și de investigare științifică. A fost restructurat fundamental planul de studii la toate cursurile și specialitățile, cu eliminarea unor discipline învechite, politizate, acestea fiind înlocuite cu ***Bazele teoretice ale managementului, Managementul corporativ, Managementul întreprinderii, Informatizarea procesului de studii*** etc. S-a purces la elaborarea manualelor, programelor și îndrumărilor metodice noi în limbile română și rusă. A fost revăzută tematica tezelor anuale și a celor de licență, a textelor de prelegeri etc. Catedra și-a modificat denumirea în „Management general”.

În pofida tuturor dificultăților (lipsa manualelor și a literaturii metodice în limba română), majoritatea membrilor catedrei au înfruntat toate problemele existente. S-au intensificat cerințele științifice. Anual erau publicate circa 60-80 de lucrări științifice și metodice. Au fost prezentate referate și comunicări la conferințe universitare, republicane și internaționale (Cehia, Ucraina, Bulgaria, Franța, România etc.), au fost formate noi laboratoare: ***Autogestiunea în instituțiile superioare de învățământ*** (conducător științific – E. Hrișcev); ***Prognostizarea învățământului superior*** (conducători – C. Matei, V. Bălănuță).

Inițiatorul fondării laboratoarelor a fost profesorul E. Hrișcev. În acest context, a fost autorizată finanțarea de la bugetul de stat. Personalul laboratoarelor (70 de oameni) efectua un volum considerabil de cercetări, pe bază de contract. Au fost semnate asemenea contracte cu o serie de unități economice din cadrul Complexului Agroindustrial, cu Uzina de tractoare din Chișinău, Asociația de producere „Frigidere”, Fabrica de încălțăminte „Zorile”, cu întreprinderi din Tiraspol.

Colaboratorii catedrei și personalul laboratoarelor au efectuat cercetări la temele: ***Factorul social-economic al sporirii eficacității producției la Uzina de televizoare „Alfa”, Planificarea autogestunii colectivelor de muncă, a ramurilor industriei prelucrătoare din Complexul Agroindustrial***. Cercetările savanților au adus rezultate onorabile: au văzut lumina tiparului circa 500 de studii științifice, au fost înregistrate 15 brevete. Laboratoarele catedrei au colaborat cu catedrele similare și instituțiile economice din Moldova, Rusia

În acest scop s-a purces la elaborarea unei noi concepții de formare a corpului didactic și de investigare științifică. A fost restructurat fundamental planul de studii la toate cursurile și specialitățile, cu eliminarea unor discipline învechite, politizate, acestea fiind înlocuite cu ***Bazele teoretice ale managementului, Managementul corporativ, Managementul întreprinderii, Informatizarea procesului de studii*** etc. S-a purces la elaborarea manualelor, programelor și îndrumărilor metodice noi în limbile română și rusă. A fost revăzută tematica tezelor anuale și a celor de licență, a textelor de prelegeri etc. Catedra și-a modificat denumirea în „Management general”.

În pofida tuturor dificultăților (lipsa manualelor și a literaturii metodice în limba

L. Celășeva

(Leningrad), Ucraina (Odesa) etc. Tematica abordată și-a găsit oglindire în 15 teze de doctor în științe economice.

În 1986, catedra a organizat o Conferință unională, cu participarea savanților din Moscova, Leningrad, Kiev, Odesa, precum și a reprezentanților Academiei de Științe a Moldovei, Institutului Politehnic, ministerelor și departamentelor de profil economic. Au fost examinate 89 de referate științifice, iar conferința s-a soldat cu publicarea unei culegeri de teze, studii științifice.

Promoția anului 1959 a Facultății de Economie a USC

O deosebită importanță la catedră se acorda reciclării cadrelor. Posibilități erau destule – unii efectuau reciclarea la instituțiile științifice din URSS, alți colaboratori își perfecționau nivelul profesionist la întreprinderile din Chișinău: Uzina de tractoare, AP „Volna”, SA „Pielart”, RTI „Kalinin”, „Electromașina”. Catedra a deschis filiale de instruire și la asociațiile de producție. La aceste unități economico-științifice studenții își făceau stagierea, colectau documente și materiale pentru viitoare teze de licență, se familiarizau cu dirijarea și organizarea proceselor de muncă etc.

În cadrul cercurilor științifice studenții participau cu diferite comunicări originale care, ulterior, erau recomandate pentru conferințele științifice republicane și unionale. Deseori la aceste foruri ale tineretului studios reprezentanții catedrei ocupau locuri de frunte.

În scopul studierii mai profunde a unor procese de muncă, profesorul E. Hrișcev, în martie-aprilie 1990, își face reciclarea la AP „Uzina de tractoare din Chișinău”, în calitate de dublură a vicedirectorului general în domeniul problemelor economice. În acest răstimp a studiat amănunțit procesul tehnologic, organizarea științifică a muncii, rolul factorului uman în producere, colectând și materiale importante, acumulând o vastă experiență. Cartea *„Perfecționarea organizării producerii în condițiile reformei”*, apărută pe urma acestei reciclări, a constituit un ajutor concret în soluționarea problemelor întreprinderii și un material bogat pentru prelegeri.

Patru ani consecutiv, începând cu 1986, catedra ocupă locul întâi în ce privește cercetările științifice (inclusiv la temele „bugetare” și la cele de „contract”), reușita la învățătură (89-97%, 8-12 diplome cu mențiuni), pregătirea cadrelor științifice, doctorantura la catedră, doctorantura cu destinație specială (7-15 persoane, 15 brevete), numărul de publicații crește simțitor. Bunăoară, E. Hrișcev înregistra 156 denumiri de ediții – 130 publicații științifice și 26 lucrări metodice.

Fiecare membru al catedrei publicase 5-15 studii științifice și lucrări metodice. Potențialul științific al catedrei în 1991 era constituit din 14 doctori în științe, 1 doctor habilitat și 10 conferențieri universitari.

Direcțiile principale în domeniul cercetărilor științifice și de pregătire a cadrelor țineau de inițierea și dezvoltarea teoretică a problemelor restructurării activității întreprinderilor în noile condiții, organizarea proceselor de producție, planificarea și pronosticarea dezvoltării economice a ramurilor, normarea și stimularea muncii în cadrul complexului agroindustrial, elaborarea noilor cursuri didactice la toate specialitățile și specializările, pregătirea cadrelor științifice prin intermediul masteratului și a doctoraturii.

2.2. Catedra de Finanțe și Credit

V. Cepurnov, rector al USC

B. Faizulin

Către anul universitar 1957-58, grație majorării numărului de studenți admiși și extinderii numărului de discipline universitare predate, s-au format condiții pentru constituirea unei subdiviziuni specializate în instruirea finanțistilor și bancherilor. Astfel, conform ordinului rectorului Universității de Stat din Chișinău V. Cepurnov (nr. 166 din 16 septembrie 1957), în cadrul Facultății de Economie a fost inaugurată **catedra de Finanțe și Credit**, denumirea căreia a dăinuit 34 de ani.

La catedră, în acel moment, activau doar trei cadre didactice: Ivan Proskurin, care exercita și funcția de șef catedră; Boris Faizulin și Lidia Nikitina, lectori. Tânărul colectiv se confrunta cu numeroase dificultăți. Nu erau suficiente săli pentru ore, unele ținându-se chiar într-un depou antiincendiar, lipseau manualele, lucrările metodice etc.

În 1958, la catedră își începe activitatea Ion Mocan, care predă două cursuri: „Circulația monetară” și „Creditul”. În 1960, I. Mocan este ales șef al catedrei (a exercitat încontinuu această funcție timp de 31 (!) de ani). Profesorul Mocan a fost un excelent organizator al muncii pedagogice și educaționale. A depus multe eforturi pentru darea în exploatare a unui bloc de studii, dotarea catedrei cu tehnică de calcul, organizarea diverselor expoziții și conferințe. În noiembrie 1973, a fost numit rector al Institutului Politehnic, confirmat în post de Ministerul unional, dar a fost destituit peste o săptămână pe motiv că fusese prizonier în Germania în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial.

Concomitent cu activitatea de predare și educație, contingentul de profesori efectua lucru metodic și cercetări științifice. În Analele universității din 1958, au fost publicate 14 lucrări științifice și studii, în revista „Banii și Creditul” – 10 publicații. În 1959-1960 au fost publicate 14 studii, inclusiv I. Proskurin – 6, I. Mocan – 4. Ceilalți

membri titulari ai catedrei au avut câte două publicații metodice.

Catedra a organizat o conferință științifică, la care au fost supuse examinării 15 referate. La conferință au participat savanți din Moscova și Leningrad, lucrători de la instituțiile bancare și financiare din republică. Cercetările științifice, examinate la conferință, au avut implementare

practică, contribuind la valorificarea rațională a mijloacelor bănești în ramurile economiei naționale.

În diferite perioade, aici au activat 20 de doctori în științe economice și doctori habilitați, profesori universitari. În acest context, pot fi nominalizați: I. Mocan, R. Halitov, L. Nikitina, G. Mincenok, A. Naumov, R. Evsinkova, L. Seseanskin, A. Teplițki și alții. În cadrul catedrei au fost pregătite și susținute teze de doctor habilitat și doctor în științe economice, inclusiv din rândurile absolvenților străini, veniți din Madagascar, Cuba etc. Problema completării catedrei cu cadre științifico-didactice a rămas actuală pe tot parcursul celor patru decenii de activitate.

Promoția anului 1960 a Facultății de Economie a USC

Această problemă a fost soluționată pe două căi: atragerea specialiștilor-practicieni din sistemul financiar-bancar și pregătirea cadrelor științifico-didactice prin doctorat atât la catedră, cu frecvența la zi și fără frecvență, cât și cu destinație specială – la instituțiile centrale economice din Moscova, Leningrad, Kiev, Rostov-pe-Don, Odesa, Lvov ș.a. Aici pot fi nominalizați: V. Buceațcaia, V. Furdui, A. Suhovici, V. Pososina, S. Leahu, L. Senocosova, O. Stratulat, A. Budeanu și alții. Au susținut teze de doctor habilitat în științe economice I. Mocan, R. Halitov, M. Bucur, A. Tighinean.

Catedra asigura predarea cursurilor *Bugetul de stat, Evidența bugetară, Circulația monetară, Creditul, Evidența și statistica* etc.

Pe tot parcursul de activitate, ea nu era asigurată suficient cu cadre calificate. Bunăoară, dacă în anul de studii 1964-1965 numărul de ore varia între 8.952 și 10.000, în 1976-1977 acest indice era de 14.685, iar în 1990-1991 atingea circa 18.000. Membrii catedrei, paralel cu predarea cursurilor, dirijau stagierile de producere, elaborarea tezelor anuale și de licență ș.a. Fiecare profesor predă în total câte 800-1.000 ore.

Din cauza acestei situații, la activitatea de instruire erau angajați (prin cumul și în calitate de lectori salariați conform orelor de muncă) specialiști calificați din sfera financiar-bancară. Aceștia au depus mari eforturi la pregătirea specialiștilor domeniului financiar-bancar. Anual erau angajate 9-13 persoane.

Din 1958 până 1964, catedra a pregătit circa 200 de specialiști, din 1965 până 1991 – circa 1.500 de specialiști în domeniul finanțe și bănci.

În 1964, catedra de Finanțe și Credit a fost transferată la Institutul Politehnic din Chișinău. Astfel, începe a doua perioadă în biografia acestei subdiviziuni didactice.

În 1970, pentru Facultatea de Inginerie-Economie este dat în exploatare un nou bloc de studii modern (nr. 5 în cadrul Institutului Politehnic din Chișinău, amplasat pe str. Miron Costin 3 – fostul prospect Karl Marx), cu infrastructură didactică, socială, culturală, sportivă dezvoltată. Aici catedra era dislocată la etajul 1, unde, având o bază materială bună, cadre didactice cu grade și titluri științifice, a organizat instruirea la specializările „Finanțe” și „Credit”.

În cei 13 ani de activitate în cadrul Institutului Politehnic, procesul de învățământ și cercetările științifice se dezvoltă considerabil. Sub conducerea profesorului I. Mocan, membrii catedrei s-au încadrat în elaborarea manualelor și a literaturii metodice pentru studenți, au fost perfecționate și unele cursuri speciale pentru anii IV-V, programe și indicații metodice pentru stagierile de producere, scrierea tezelor de licență. Au fost publicate 9 lucrări metodice (6,5 coli de autor).

În anii 1964-1977, catedra se completează cu noi cadre didactico-științifice. De exemplu, A. Tighinean susține teza de doctor în științe economice cu tema „Finanțarea și creditarea industriei” (1972).

Promoția anului 1961 a Facultății de Economie a USC

Aici se specializau anual 288-327 de studenți, dintre ei circa 100 de persoane – la Finanțe și Credit. În această perioadă s-au specializat la catedră și au absolvit facultatea circa 1.300 de persoane, 10 la sută obținând diplome cu mențiune (Cainac, Masurova, Condrașenco, Morozov, Dușutina și alții).

Printre eminenții catedrei sunt multe persoane care au ocupat și ocupă posturi înalte în economia națională, în cadrul ministerelor și departamentelor. De exemplu: ex-miniștrii finanțelor A. Budeanu, C. Melnic, V. Chițan, M. Manole, miniștrii adjuncți N. Luchian, P. Bujor, Gr. Antoniev, V. Badrajan, S. Voronina, N. Hăbășescu, A. Serbin. Mulți absolvenți ai catedrei de Finanțe și Credit lucrează în calitate de conducători și funcționari ai băncilor din Republica Moldova.

În 1977, catedra de Finanțe și Credit revine în cadrul Universității de Stat. Din același an se începe instruirea încă la o specializare – **Finanțele Industriei**, precum și pregătirea studenților din străinătate – Africa, Asia și America Latină.

Transferările frecvente, întreprinse de conducerea centrală și locală, și-au lăsat amprenta asupra activității colectivului de profesori și studenți. Au fost modificate planurile de studii, substituite cursurile normative tradiționale prin cele mai noi (**Istoria finanțelor, Finanțele țărilor capitaliste, Finanțele URSS** și altele). Apare și cursul **Sistemul bancar în condițiile noi de autofinanțare și trecerea la relațiile de piață**.

Modernizarea procesului didactic la facultate a condus la apariția unor noi specialități și specializări, fapt care a determinat implementarea unor noi cursuri de bază, precum și a cursurilor și seminarelor speciale.

Interesele științifice ale corpului didactic al catedrei erau axate în jurul problemei privind perfecționarea mecanismului financiar-creditar în Moldova la începutul anilor 90 ai secolului trecut. Cercetările s-au soldat cu elaborarea și publicarea unui șir de lucrări științifice și științifico-didactice. Au fost publicate 19 studii științifice, în volum de 24 coli de autor, 12 teze științifice, materiale ale conferinței Universității, o monografie (11 coli de autor). Relevantă a fost în acest domeniu activitatea conferențiarilor I. Mocan, V. Furdui, A. Suhovici și alora. Activitatea științifică a permis unor membri ai catedrei să pregătească și să susțină doctoratul. Printre aceștia au fost V. Furdui, O. Stratulat, R. Musteață ș.a. Aceasta a contribuit la creșterea potențialului științifico-didactic al catedrei.

Promoția anului 1962 a Facultății de Economie a USC

Profesorii catedrei erau preocupați, în principal, de elaborarea noilor programe de studii pentru cursurile de bază și cele speciale (**Parghiile financiar-creditare ale sporirii eficacității producției, Rolul finanțelor și al creditului în relațiile de piață, Logica economico-financiară**). Au fost publicate în limba română programe pentru cursurile de bază (**Circulația monetară, Finanțele în industrie, Finanțele în agricultură** etc.). În scopul ameliorării procesului de

instruire, membrii catedrei, care posedau limba de stat, și-au asumat responsabilitatea de a elabora și a edita în limba română manuale, prelegeri și alte lucrări didactice. Pentru schimb de experiență, acești profesori au fost delegați la cursuri de reciclare la Universitățile din România. În scopul predării unor cursuri la facultate, au fost invitați profesori români de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Șase din 10 membri ai catedrei posedau grade științifice. Acest potențial științifico-didactic asigura, în mare măsură, predarea cursurilor de bază și pregătirea specialiștilor calificați pentru economia națională a Republicii Moldova.

2.3. Catedra de Evidență Contabilă și Statistică

Conform deciziei Senatului Universității, în septembrie 1958, la Facultatea de Economie a fost creată catedra de **Evidență Contabilă și Statistică**. Din 1953, disciplinele din ciclul contabilității erau predate de membrii unei singure catedre – Economia ramurală.

Pe parcursul anilor, catedra de Evidență Contabilă și Statistică și-a modificat denumirea în – **Evidență contabilă în industrie, Evidență contabilă și Analiza activității economice**. Fiind de mari proporții, a fost divizată în catedrele de **Evidență contabilă în industrie** și de **Evidență contabilă în comerț**. Odată cu formarea ASEM, la **Facultatea de Contabilitate** au fost înființate două catedre: **Contabilitate și audit** și **Analiza activității economico-financiare**.

Promoția anului 1963 a Facultății de Economie a USC

În 1958, șef-interimar al catedrei a fost numit doctorul în științe economice A. Valuev. În componența corpului didactic al catedrei erau șapte membri titulari: un doctor-conferențiar (șef-catedră), 3 lectori superiori și 3 asistenți fără grad științific.

Problema principală a facultății rămânea numărul insuficient de cadre didactico-științifice.

La 6 septembrie 1959, prin ordinul rectorului universității V. Cepurnov, în funcția de șef-catedră de Evidență contabilă și Statistică este numit doctorul în științe economice, conferențiarul universitar Vasile Novac. Din cei opt membri titulari, numai doi aveau grad științific, 5 aveau stagiul pedagogic până la cinci ani (G. Faizullin, L. Șireaeva, L. Lunkevici, E. Strijebok,

V. Novac

din oraș. În anul de studii 1963-1964, numărul persoanelor cu grad științific a ajuns la 42,5%. S-a mărit și numărul doctoranzilor, cu frecvență și fără frecvență, din rândurile absolvenților facultății. Conferențarii catedrei fără grad științific au fost obligați să lucreze asupra tezelor de doctorat.

M. Vaisman, E. Novac). Conferențarii catedrei predau cursuri normative și speciale: *Statistica economică, Teoria generală a statisticii, Evidența contabilă, Analiza activității economice, Revizia și controlul, Evidența bugetară, Organizarea evidenței mecanizate, Tehnica de Calcul, Evidența contabilă și analiza bilanțului, Teoria evidenței contabile* și altele.

Volumul mare de ore, raportat la numărul mic de profesori, era în detrimentul activității științifice, trebuiau angajate prin cumul persoane de la departamentele economice și statistice

L. Șireaeva

Începând cu anul 1959, în fruntea catedrei Evidență contabilă și Statistică s-au aflat profesorii V. Novac, M. Carauș, T. Tuhari, F. Tujilchin. Din 1989, șef-catedră Contabilitate și analiza activității economice în industrie a fost V. Țurcanu.

M. Vaisman

În perioada existenței catedrei, aici au activat peste 50 de profesori, inclusiv 20 doctori în științe economice și doctori habilitați, 15 conferențieri. Printre ei îi menționăm pe: V. Novac, S. Olaru, G. Faizullin, M. Carauș, F. Tujilchin, V. Țurcanu, I. Cotorcea, P. Tostogan, V. Balanuță, T. Tuhari, V. Bucur, M. Vaisman, M. Ivanenco, S. Fincheli, V. Chirdeachin, S. Caloianov, L. Lunchevici, P. Ivanenco, E. Strijeboc, L. Șireaeva, T. Conovalenco, T. Naumova, A. Feriev, M. Zotea etc.

80 la sută dintre colaboratori și-au făcut studiile la doctoratură în cadrul catedrei, la instituțiile științifice cu profil economic din Moscova, Leningrad, Kiev, Odesa, la Institutul de Economie și la Academia de Științe a RSSM. Pentru reprezentanții Facultății de Economie erau prevăzute în doctoratură și locuri cu destinație specială. Se practicau studiile postuniversitare ale colaboratorilor științifici superiori, pentru pregătirea tezei de doctor habilitat. În așa mod s-au perfecționat M. Carauș, S. Olaru, V. Țurcanu etc.

**V. Țurcanu, decan al
Facultății de Economie
(1988-1989)**

pregătea anual 60-120 de specialiști-contabili pentru toate verigile economice, departamente și ministere, precum și profesori pentru instituțiile de învățământ superior, colegii și gimnazii.

Paralel cu procesul de instruire, membrii catedrelor mai erau antrenati în cercetări științifice, la editarea manualelor, programelor de studii, literaturii didactice.

**M. Carauș, decan al
Facultății de Economie
(1989-1991)**

conferința tehnico-științifică din 1965 (55 c/a). În urma cercetărilor, a fost recomandată excluderea metodelor existente de determinare a nivelului productivității muncii, s-au propus noi metode, care au dat un efect de 62 mii ruble. La această temă au fost publicate 15 lucrări.

La catedră se predau 20 de cursuri normative, speciale și opționale (facultative): *Contabilitatea. Curs general; Evidența contabilă și analiza activității economice, Analiza activității economice, Revizie și control, Evidența bugetară, Statistica economică, Teoria generală a Statisticii, Statistica industriei, Statistica în construcție, Activitatea de birou și corespondență, Evidența contabilă în ramurile economiei naționale, Bazele evidenței contabile și expertiza contabilă judiciară, Statistica muncii* etc.

La catedră se specializau o treime din studenții facultății – circa o mie de persoane. Șarja se majora an de an (de la 3.500 ore în 1958, la 18.323 – în 1977 și la 27.600 – în 1990). Procesul de studii (prelegeri, lucrări practice, teze anuale și de licență, stagiarea de producere) era asigurat și prin angajarea unor specialiști-practicieni din instituțiile economice și de învățământ. Aceștia aveau o bogată experiență de muncă și cunoștințe în domeniu. Numărul lor adeseori constituia 70% din colectivul catedrei, statele căreia (22-24 unități) erau mereu incomplete. Catedra

Membrii catedrei au cercetat o serie de probleme în **domeniul industriei alimentare și industriei construcțiilor.**

De exemplu, colaboratorii catedrei M. Carauș, M. Bucur, V. Țurcanu, V. Cozliuc s-au încadrat – prin contract cu AP „Tabakprom”, „Moldvinprom”, „Moldplodovoșciprom”, întreprinderi din industria zahărului – la implementarea în producție a rezultatelor investigațiilor efectuate. Venitul economic a fost de zeci de mii de ruble. Au fost îndeplinite comenzile proiectelor de investigație „Perfecționarea contabilității” la un șir de întreprinderi ale Ministerului Industriei, Complexului agroindustrial.

Profesorii V. Novac, G. Faizullin, M. Vaisman, N. Mițul au cercetat problema analizei comparative a nivelului productivității muncii la întreprinderile industriale eterogene. Au fost publicate 4 monografii, 15 articole, precum și 46 teze de la

T. Tuhari

În activitatea de cercetare, au fost antrenați tineri capabili de la cursurile superioare, care se ocupau cu lucrul științific în cadrul celor 3 cercuri studențești.

Una din problemele centrale de cercetare științifică era „Regiunea economică Moldova”, în baza căreia au fost publicate 10 lucrări.

În cele trei decenii de activitate au fost publicate 300 manuale, monografii, studii științifice, îndrumare metodice, teze, cu un volum de 429 c/a.

Profesorii catedrei au pregătit o întreagă pleiadă de economiști-contabili, au participat la promovarea reformei contabilității și stabilizarea auditului în Moldova.

Capitolul 3. Activitatea Facultății de Inginerie-Economie în cadrul Institutului Politehnic din Chișinău (1964-1977)

Conform deciziei Sovietului Miniștrilor al RSSM nr. 460 din 23 iulie 1964, **Facultatea de Economie a Universității de Stat din Chișinău** este transferată la **Institutul Politehnic „Serghei Lazo” din Chișinău**, recent fondat.

Prin decizia Ministerului Învățământului Public al RSS Moldovenești, în funcția de rector al Institutului Politehnic a fost numit doctorul habilitat în științe tehnice, profesorul universitar Sergiu Rădăușan. În calitate de rector, S. Rădăușan și-a depus toate eforturile pentru fondarea și prosperarea primei instituții tehnice din Moldova. Instituția nou-formată se consolida, făcea față problemelor arzătoare ale timpului.

Rectorul IPC S. Rădăușan, în timpul unui discurs

De la 1 septembrie 1964, **Facultatea de Economie** își continuă activitatea cu denumirea **Facultatea de Inginerie-Economie**. Deoarece s-a schimbat și profilul pregătirii specialiștilor, I. Pilenko, P. Makarenko, A. Pereliberg, A. Pșenichenko, N. Frolov, N. Morei, conferențiarii secției de evidență contabilă în agricultură, s-au transferat la **Facultatea de Economie a Institutului Agricol din Chișinău**.

Facultatea de Inginerie-Economie era compusă din trei secțiuni: **cea de zi, fără frecvență și serală**. Inițial **Facultatea** cu secțiile de

zi și fără frecvență pregătea specialiști la 6 specializări: **Planificarea Industriei; Evidența contabilă și Statistica; Finanțe și Credit; Economia și organizarea produselor mărfurilor industriale; Economia și organizarea construcțiilor; Economia și organizarea construcției de mașini**.

Secția serală dispunea de 3 specializări: **Planificarea Industriei, Finanțe și Credit, Evidența Contabilă și Statistica**. Conform acestor specialități, au fost create catedrele de profil.

Atât rectorul Institutului Politehnic S. Radaușan, prorectorii I. Valuță, B. Glușco, M. Târziu, cât și întregul colectiv profesoral au depus o muncă asiduă întru susținerea activității Facultății de Economie, care și-a găsit locul adecvat în familia sutelor și miilor de studenți și colaboratori ai Institutului. Au fost create catedre noi, s-a constituit decanatul respectiv la facultatea fără frecvență și serală – cea mai mare facultate din cadrul institutului. A fost lărgită și completată noua componentă a Consiliului Științific al facultății, s-a consolidat baza materială și financiară a subdiviziunilor facultății.

Facultatea de Economie a Universității de Stat din Chișinău este transferată la **Institutul Politehnic** împreună cu contingentul de studenți și profesori, laboratoarele, cabinetele, întregul fond de cărți, materialul instructiv și alte mijloace tehnico-materiale.

De asemenea, a fost transferat și contingentul de studenți și profesori, cu întreaga bază de instruire, a **Institutului Unional fără frecvență al Industriei Alimentare**.

La 1 septembrie 1964 și-au început studiile 2.452 studenți, la anul întâi au fost înmatriculate 603 persoane.

Numărul studenților se majora. În 1974-75, bunăoară, la **Facultatea de Inginerie-Economie** studiau 2.222 persoane.

Promoția anului 1968 a Facultății de Economie a IPC

Primele decizii ale rectorului au vizat cadrele. Au fost invitate persoane de o înaltă responsabilitate, savanți de la Academia de Științe, de la alte instituții de învățământ superior: I. Valuță, V. Târziu, N. Samusi, M. Kișinevski, R. Fedotov, I. Blaj. Dintre conducători îi putem evidenția pe decanul facultății I. Mocan, profesorii F. Prostomolotov, N. Frolov, R. Halitov, V. Novac, V. Iacușenco, O. Ovcinicova, G. Oparina, R. Fedotova, I. Blaj și alții. Unii profesori, prin concurs, au ocupat locurile vacante. Pe parcursul anilor au fost angajați în munca științifico-didactică V. Țincoburova (1965), T. Mișova (1970), F. Dimiriev, V. Burbulea L. Cij, T. Rojnova, P. Draghina (1973), A. Fleahu (1974).

Numărul profesorilor la Institutul Politehnic constituia 713 persoane, inclusiv 256 cu grad științific (14 doctori habilitați, profesori universitari). La Facultatea de Economie corpul didactic era format din 54 persoane, inclusiv un profesor universitar, 14 doctori în științe, 15 conferențieri universitari.

Pentru organizarea procesului de studii, Institutul Politehnic a obținut cinci blocuri cu auditorii, laboratorii, cabinete etc.

În perioada 1964-1977, **Facultatea de Inginerie-Economie** a avut opt specialități și a pregătit în total 6.193 de economiști și ingineri-economiști (dintre care 3.245 la secția de zi, 2.147 la secția fără frecvență și 801 la secția serală). În cadrul Facultății activau șapte catedre:

- * **Evidență contabilă și Statistica** (șefi de catedră în cadrul Institutului Politehnic au fost: V. Novac și M. Carauș);
- * **Finanțe și Credit** (I. Mocan);
- * **Planificarea Industriei** (F. Prostomolotov și A. Budeanu);
- * **Mecanizare a evidenței și lucrărilor de calcul** (V. Iacușenco și T. Leahu);
- * **Economia muncii** (S. Chircă);
- * **Economia și organizarea producerii în industria alimentară** (R. Fedotova, I. Zaiat și I. Blaj);
- * **Economia și organizarea construcțiilor** (I. Gamov și L. Danilenco).

Dintre profesorii care au predat în această perioadă la Facultatea de Inginerie-Economie

Promoția anului 1971 a Facultății de Economie a IPC

putem să-i menționăm pe: Ion Mocan, Marlen Makeenko, Vasile Novac, Mihail Carauș, Tudor Tuhari, Fiodor Prostomolotov, Adrian Budeanu, Sergiu Chircă, Galina Oparina, Ludmila Lunchevici, Ala Soroceanu, Tudor Leahu, Vladimir Iacușenco, Ilie Blaj, Leonid Danilcenco, Ivan Zaiat, Igor Gamov, Rivolda Fedotova, Moisei Vaisman, Mihail Darii, Ivan Leteaghin, Iurie Lariușin, Alexandru Malchevici, Andrei Blanovschi și alții.

Absolvenți ai facultății în perioada 1964-1977 au devenit: Victor Căun, Eugeniu Hrișcev, Viorel Țurcanu, Vasile Șoimaru, Eugenia Feuraș, Iacob Tihman, Anatol Cășlaru, Sergiu Certan, Chiril Sorocean, Marin Mazur, Elena Fuior, Alexandru Șcerbanschi, Dumitru Garaz, Vasile Timco, Victor Ciobanu, Grigore Guțu, Boris Cojuhari, Dorina Odainăi-Bostan, Nadejda Iațac, Lidia Rusu-Cojocar, Dumitru Crețu, Gheorghe Popa etc.

3.1. Catedra de Mecanizare a Evidenței și Lucrărilor de Calcul

Prin decizia rectorului Institutului Politehnic, în octombrie 1965 a fost instituită Catedra de Mecanizare a evidenței și lucrărilor de calcul, care, pe parcursul anilor, a cunoscut mai multe modificări în ceea ce privește denumirea și, parțial, destinația. Indispensabile, însă, au rămas funcțiile ce țin de instruirea studenților și aprofundarea cercetărilor științifice în informatica economică.

În primul an de activitate, la catedră activau 3 persoane titulare și 6 conferențieri angajați prin cumul. Șeful catedrei era conferențiarul universitar V. Iacușenco, asistente – L. Șehirova și V. Țâncoburova.

Șeful catedrei predă trei cursuri: *Mașinile de calcul și programarea*, *Mașinile electronice de calcul*, *Mecanizarea Evidenței*. Persoanele angajate prin cumul (A. Culicencov, Iu. Lepac, A. Martines, L. Rudacova, A. Cernaia, S. Rotari) ocupau, respectiv, funcția de ingineri-programiști la Departamentul Statistică, Uzina da tractoare, Asociația de producție „Zorile” etc. și erau buni cunoscători ai mașinilor de calcul, încredințându-li-se predarea unor cursuri importante

Promoția anului 1972 a Facultății de Economie a IPC

ca: *Mașinile de calcul și folosirea lor în evidență, Bazele mecanizării și programarea, Mecanizarea lucrărilor de calcul.*

Principalele cursuri, predate la toate specialitățile Facultății de Inginerie-Economie, erau: *Mecanizarea evidenței și lucrărilor de calcul și Mașinile de calcul și programarea.* Odată cu apariția, în 1973, în cadrul Facultății de Inginerie-Economie, a *specializării Organizarea prelucrării mecanizate a informației economice*, catedrei îi revin suplimentar funcțiile de pregătire a specialiștilor în domeniu.

Începând cu anii '60, se efectuează specializări în domeniile de automatică și telemecanică, aparate cu semiconductori, calculatoare electronice și sisteme automatizate de dirijare.

Componența catedrei se modifica permanent. Șeful catedrei, V. Iacușenco, a susținut teza de doctor habilitat. Membri ai catedrei devin doctorii-conferențieri T. Leahu, T. Gădilică, T. Mișova, G. Bejan, V. Zubrițchi, T. Dmitriev, S. Ohrimenco. La catedră activau 14 profesori, inclusiv 9 doctori în știință. Potențialul didactico-științific permitea desfășurarea cercetărilor științifice în domeniul modelării matematice a proceselor economice și asigurării matematice a calculatoarelor electronice.

Profesorii catedrei au publicat 11 monografii și manuale, 18 broșuri și 43 lucrări metodice, au participat la realizarea mai multor proiecte ale temelor de cercetare-elaborare în domeniul informaticii economice.

În acești ani se începe o dezvoltare intensă a industriei electronice, de producere a mijloacelor informatice tehnice. În RSSM au fost puse în funcțiune astfel de întreprinderi ca „Signal”, „Vibropribor”, „Electrotocipribor”, „Sciotmaș”, „Microprovod”, „Mezon”, „Topaz”, „Moldavizolit”, „Alfa” și altele.

La aceste mari întreprinderi studenții efectuau stagierile de producere, se familiarizau cu noile tehnologii, selectau materiale pentru tezele de licență. Studenții, care posedau cunoștințe profunde în materie, erau solicitați după absolvire la aceste întreprinderi în calitate de specialiști.

Catedra îndeplinea comenzile multor întreprinderi, aducând un efect de sute de mii de ruble. Cercetările științifice erau utilizate în cadrul cursurilor de predare pentru studenți.

Începând cu anul 1973, catedra pregătește specialiști în domeniul informaticii economice. Prima promoție constituia 50 de absolvenți, iar în cadrul celor 18 promoții au devenit posesori ai diplomei de inginer-economist circa 1.500 specialiști – 1/4 din numărul total de aproape 6.200 persoane cu activitate în economia națională.

Promoția anului 1976 a Facultății de Economie a IPC

Profesorii de la catedră au participat, în 1974, la crearea Sistemului Informațional al republicii și la elaborarea proiectului directoriu al Rețelei naționale de calculatoare. În RSSM, în 1980, au fost date în exploatare 50 de sisteme informaționale, în 1981-1985 – 58, în 1986-1988 – încă 85. Astfel, spre sfârșitul anului 1989, în Moldova funcționau 193 de sisteme informaționale ale unităților economice.

Posturile vacante la catedră erau completate cu cadre tinere din rândurile absolvenților sau ale doctoranzilor (V. Bolhovitina, E. Gheorghieva, G. Naumova, A. Arapu). Pe parcursul anilor, aici au trecut stagierea cadre didactice de la alte instituții din RSSM, de la asociații de producere.

În anul de învățământ 1990-1991, au fost modificate planurile de studii. La catedrele de Evidență contabilă, Finanțe și credit și Statistică s-a început predarea cursului *Sisteme informatice*. Au fost schimbate și programele cursurilor *Cercetări operaționale* și *Modelarea proceselor economice*.

Catedra de Mecanizare a evidenței și lucrărilor de calcul a fost rebotezată în catedra de **Cibernetică și Informatică economică**. Această catedră a colaborat pe parcursul a trei decenii cu catedrele înrudite de la Institutele tehnice din Moscova, Leningrad, Kiev și Odesa, iar din 1991 – și cu diferite instituții de învățământ superior din România și Europa Occidentală. Membrii catedrei au pregătit două teze de doctor habilitat și 10 teze de doctor în științe. Cercetările științifice au avut, în general, un caracter informativ. Importanța rezultatelor obținute este determinată atât de actualitatea lor, cât și de aplicațiile în soluționarea problemelor concrete din sistemele informaționale.

3.2. Catedra „Economia Muncii”

**S. Chircă, șef-catedră
„Economia Muncii”
în perioada 1970-1995**

A fost înființată în anul 1970 prin decizia rectorului Institutului Politehnic, Sergiu Rădăuțan. Pe parcursul anilor, catedra își schimbă denumirea în: **Economia și sociologia muncii** și **Managementul social**. Șef al catedrei este ales, prin concurs, profesorul universitar, doctorul habilitat (pe atunci – doctor în științe economice) Sergiu Chircă (1970-1995), sosit de la Institutul de Economie al Academiei de Științe a Moldovei. Din 1995 acest post l-a deținut profesorul, universitar, doctorul habilitat, Ovidiu Badină, iar din 1998 – de conferențiarul universitar, doctorul în economie Dorin Vaculovschi. În prezent, această funcție o îndeplinește conferențiarul universitar, doctorul Alic Bârcă.

Catedra a avut mai multe etape de dezvoltare: din 1970 s-a aflat în cadrul Facultății de Inginerie-Economie a Institutului Politehnic; din 1977 până în 1991 ținea de Facultatea de Economie a Universității de Stat din Chișinău; din septembrie 1991 și până în prezent este componenta Academiei de Studii Economice din Moldova.

În cei 25 de ani de activitate, în calitate de șef al catedrei, S. Chircă a contribuit la înviorarea activității subalternilor în domeniul investigațiilor științifice, precum și la pregătirea multor savanți economiști și a specialiștilor în diferite domenii ale economiei naționale.

Prosperitatea economiei naționale nu poate fi concepută fără dezvoltarea științelor economice și aplicarea lor în practică. În acest scop, S. Chircă își dă străduința pentru crearea catedrei „Economia muncii”, unica în acele timpuri în Moldova. La început, în calitate de membri titulari, la catedră lucrau patru persoane: S. Chircă, E. Hrișcev, V. Cohanschi, I. Bandăc. Ulterior au fost angajați V. Șoimaru, V. Hadjicov, V. Dimitriu, P. Crudu, N. Jeleznova, B. Cacinschi, V. Cotruță, A. Mărgineanu.

Șarja la catedră era de 7.000 ore. La începutul activității, problema principală consta în organizarea procesului de studii, elaborarea programelor la disciplinele din planul de studii. Fiecare membru al catedrei avea o normă de 800-1.000 de ore. Iată câteva din cele 9 cursuri: *Normarea muncii, Organizarea științifică a muncii, Bazele fiziologice și psihologice ale muncii, Economia muncii, Sanităria muncii, Productivitatea muncii și salariul în ramurile principale ale economiei naționale, Analiza indicatorilor în domeniul muncii* etc.

Treptat, au fost elaborate cursuri speciale și opționale. Catedra se ocupa cu elaborarea îndrumărilor metodice pentru stagierile de producție, efectuarea tezelor anuale și de licență, altei literaturi metodice.

Catedra se completa cu noi cadre didactico-științifice: în ajunul transferării Facultății de Economie de la Politehnică la Universitate, aici activau 14 membri titulari. Au trecut încoace cu serviciul și profesorii de geografie. E vorba de: C. Matei, A. Sorocean, M. Todica – conferențieri universitari, doctori în științe geografice, M. Serbușcă – doctor în științe economice, V. Poloz – conferențiar. Potențialul științific era mare – 10 persoane cu grad științific (77%).

În decursul mai multor ani catedra ocupă primul loc pe facultate la toți indicii: numărul de publicații, reușita studenților, activitatea științifică și aplicarea ei în producție, precum și un loc de vază în cadrul universității.

Promoția anului 1971 a Facultății de Economie a IPC („Economia Muncii”)

În primul deceniu de activitate catedra a pregătit 589 de specialiști pentru economie și știință.

Membrii catedrei S. Chircă – doctor habilitat (1980), E. Hrișcev – doctor habilitat (1986), V. Hadjicov, V. Cohanschi, V. Șoimaru, A. Marginean, P. Crudu, B. Cacinschi etc., doctori în științe economice, au contribuit decisiv la perfecționarea procesului de studii și integrarea lui în producție.

În 1978, conferențiarul universitar V. Hadjicov editează monografia „*Psihofiziologia și igiena în organizarea științifică a muncii*”, în volum de 10 coli editoriale. S. Chircă și colaboratorii catedrei publică îndrumare metodice, 10 studii științifice, cu implementarea în practică a rezultatelor la întreprinderile „Iscoj i RTT” (actualmente „Pielar”), „Uzina de tractoare” din Chișinău, „Electroaparatura” din Tiraspol, Uzina de televizoare „Alfa”. Aceste implementări au dat un efect economic de 760 de mii ruble. Catedrei i s-au eliberat 14 brevete de invenții.

Numărul total al publicațiilor în anii '70 a fost de peste 111 titluri de studii științifice, lucrări metodice, teze, monografii, cu un volum total de 153 coli de tipar.

La sfârșitul ultimului deceniu al secolului XX, au avut loc schimbări radicale în viața social-economică a țării, lăsând o amprentă puternică asupra întregului proces de instruire, educație, precum și asupra cercetărilor științifice. Principalele direcții ale investigațiilor efectuate de membrii catedrei erau: ***Elaborarea, perfecționarea și organizarea științifică a muncii, Normarea și organizarea muncii, Sociologia muncii și analiza indicilor ei.***

Și în următorii ani se efectua predarea cursurilor normative menționate, inclusiv astfel de discipline noi ca: ***Reproducerea resurselor de muncă, Lucrările de secretariat și corespondența, Dreptul muncii, Geografia economică și socială.***

Din inițiativa profesorului S. Chircă, au fost înființate filiale și laboratoare ale catedrei nemijlocit la asociațiile de producere din Chișinău („Iscoj i RTT”, AP „Volna”, Uzina de televizoare „Alfa”), fiind dirijate și finanțate de asociațiile-gazdă. Studenții, care se specializau la catedră, își efectuau stagiarea de producție la aceste întreprinderi, tot acolo profesorii catedrei predau unele teme ale cursurilor speciale: în cazuri concrete, apărute pe parcursul procesului de producție, când stagierii participau nemijlocit la rezolvarea situațiilor. Profesorii și studenții cercetau problemele normării muncii, locului de muncă, muncii manuale și a celei mecanizate (efectuând fotografierea proceselor de muncă, alcătuind grafice de producere etc.). În așa mod, viitorii specialiști însușeau disciplinele, reușeau la examene, efectuau teze anuale și de licență originale, unele fiind chiar implementate în producție, iar susținerea tezelor de diplomă avea loc chiar în aceste unități economice.

Asemenea forme de instruire și cercetare contribuiau la organizarea științifică a muncii, la ridicarea productivității și la reducerea prețului de cost, având un efect economic esențial.

Ședința Catedrei „Economia Muncii”

După anul 1981, procesul de instruire este asigurat de 10 membri ai catedrei și 6 persoane angajate prin cumul sau lectori salariați conform orelor de muncă. 90 la sută din colaboratorii catedrei aveau grade științifice. Potențialul didactico-științific asigura un proces sporit de instruire și de cercetare. Toți membrii catedrei publicau anual câte 8-15 studii științifice și metodice. În acest context, pot fi nominalizați *cei mai activi conferențieri*:

- **S. Chircă**, profesor universitar, doctor habilitat. A predat cursurile: *Economia Muncii*, *Problemele reproducerii populației și a forței de muncă*, *Mecanismele de gestionare a economiei*;
- **E. Hrișcev**, profesor universitar, doctor habilitat, care în decurs de mai mulți ani a predat cursurile normative: *Normarea muncii și Organizarea științifică a muncii*, a publicat circa 35 de studii, articole, teze în edițiile republicane și unionale. Împreună cu alți autori, a publicat 23 de lucrări științifice și metodico-didactice. De sub pana profesorului E. Hrișcev au văzut lumina zilei 10 monografii, cărți, printre care și manualul „*Managementul firmei*”;
- **P. Crudu**, conferențiar universitar, doctor în științe economice. A predat cursurile normative: *Organizarea științifică a muncii*, *Organizarea științifică și normarea tehnică a muncii*. A publicat 15 lucrări didactice și științifice cu un volum de 18,9 coli de autor, a participat la lucrările conferințelor științifice universitare, republicane și unionale;
- **N. Jeleznova**, conferențiar universitar, doctor în științe economice, predă cursurile *Normarea muncii*, *Productivitatea muncii și salariul în ramurile economiei naționale*, a publicat lucrări metodico-didactice cu un volum de 10 coli editoriale;
- **L. Cojocaru**, conferențiar universitar, doctor în științe economice. A predat *Economia și sociologia muncii*, *Sociologia muncii*, a publicat lucrări metodice și științifice (12,1 coli de autor);
- **V. Șoimaru**, conferențiar universitar, doctor în științe economice, a predat *Analiza indicatorilor în domeniul muncii*, a editat o monografie.

Organizarea și desfășurarea procesului didactic la catedră depindea, în mare măsură, de gradul participării profesorilor la elaborarea și cercetarea problemelor economice finanțate de la buget și prin contracte cu întreprinderile industriale din republică. Membrii catedrei și studenții de la anii IV-V au contribuit la elaborarea lucrărilor: „Studierea nivelului de angajare a resurselor de muncă și elaborarea recomandărilor, privind angajarea totală a populației”, „Bazele social-economice și psihologice ale raționalizării producției”, „Esența și căile sporirii activității de

muncă ale lucrătorilor”, „Perfecționarea și sporirea eficienței proceselor de producere”, „Bazele psihofiziologice și social-economice ale raționalizării sistemului de producere” și altele.

Întâlnirea cu absolvenții

Contractele au fost realizate la întreprinderile din Tiraspol („Electroapparatura”), Chișinău („Iscoj i RTI”, „Vibropryor”, uzina „Alfa”, AP „Volna” etc.). Rezultatele au fost impunătoare: o economie substanțială în unitățile menționate, 75 de lucrări științifice, 200 teze de licență ale absolvenților, 17 brevete de implementare în procesul de producție etc. Catedra a contribuit, de asemenea, la argumentarea și formarea unei direcții științifice noi în știința economică – „*Economia regională*” (monografiile profesorului Sergiu Chircă din 1973 și 1979).

În cele două decenii de activitate, catedra a publicat 300 de studii, rezultatele cercetărilor fiind reflectate în comunicările științifice la conferințe locale, republicane, internaționale (Bulgaria, Cehia, România, Rusia, Letonia, Ucraina etc.).

Profesorul S. Chircă a pregătit 25 de doctori în științe economice și doctori habilitați, care activează la facultate, în alte instituții de învățământ superior, în departamente și ministere din țară și de peste hotare.

Începând cu anul 1988, profesorii catedrei sunt antrenați plenar în alcătuirea programelor noi de studii, traducerea în limba română a literaturii didactice, asigurarea procesului de instruire în condițiile de tranziție la economia de piață, elaborarea cursurilor noi și eliminarea celor neadecvate timpului, modernizarea programelor, a literaturii didactice conform modelelor instituțiilor respective europene. De exemplu, academicianul **Sergiu Chircă** a elaborat și publicat un curs nou destinat mecanismelor economice și sistemelor economice comparate: în 1997, la editura ASEM a apărut manualul „*Mecanisme de funcționare a economiei*” (în două volume, circa 35 c.a.), iar în 1999, la „Editura economică” din București – „*Mecanismele economice*” (circa 30 c.a.). În 2004 el a publicat monografia „*Mecanismele sistemelor economice*”, iar în 2009 – „*Sisteme economice în timp și spațiu*”.

S-a activizat colaborarea științifico-didactică cu universitățile și instituțiile de profil economic din România (ASE București, Universitățile din Iași, Sibiu etc.), au avut loc schimburi de profesori și studenți, biblioteca a fost completată cu manuale și literatură didactică în limbile română, engleză, franceză etc.

Continuând tradițiile progresiste ale predecesorilor, membrii catedrei, prin înaltul lor profesionalism, competență și dăruire, în pofida tuturor dificultăților, au predat studenților cunoștințe profunde teoretice și aplicative, în corespundere cu cerințele timpului.

Capitolul 4. Revenirea Facultății de Economie la Universitatea de Stat din Chișinău (1977-1991)

Decanul Facultății de Economie a USC I. Mocan, alături de șefii de catedre, la o ședință privind planurile de studii

Conform ordinului nr. 6 din 4 iunie 1977, deciziei Consiliului Colegial al Ministerului Învățământului din URSS din 23 iunie 1977 și ordinului nr. 361p din 30 iunie al aceluiași an al Ministerului Învățământului Public din RSSM, Facultatea de Inginerie-Economie revine la **Universitatea de Stat din Chișinău** sub denumirea **Facultatea de Economie**.

Pe parcursul anilor 1977-1991, pe lângă catedrele deja existente au fost create încă trei catedre noi: de Matematică Superioară (1977), de Geografie Economică și Socială (1981) și de Statistică (1984).

4.1. Catedra de Matematică Superioară

A fost creată la 1 septembrie 1977. Pe parcursul anilor, a purtat denumirile: **Metodele economico-matematice** și **Matematica și Econometria**. În diferite perioade de timp, catedra a fost condusă de conferențiarii universitari V. Slobodeniuc, A. Gamețchi, profesorul universitar I. Bunu. Potențialul didactico-științific permitea predarea studenților Facultății de Economie a cursurilor normative și speciale.

În anul de studii 1977-1978, cei 12 membri titulari ai catedrei (V. Slobodeniuc, V. Onoi, E. Pavlova, M. Zambîțchi, N. Postolache, G. Bogatâriova, A. Cocieru, I. Ocrain, V. Russu, F. Șevciuc, A. Brăilă, A. Gamețchi) au predat opt cursuri: *Matematica superioară. Curs general, Teoria probabilităților și statistica matematică, Programarea matematică, Cercetări operaționale și modelarea optimizării, Analiza discretă, Modelarea matematică a proceselor economice, Metode matematice și modelarea planificării, Analiza numerică*.

Studenții formau 52 de grupe academice. Reușita la învățătură varia între 87% și 94%. Colaboratorii catedrei conduceau efectuarea tezelor anuale și de licență, dirijau cercetările științifice în cadrul cercurilor studențești. Pe parcursul anilor, studenții au participat la conferințe științifice de la Universitate, republicane și unionale, erau încadrați în activitatea de cercetare, elaborată de catedră, cu tematică de contracte și finanțată de la bugetul de stat.

Anii 1977-1981 au fost o perioadă de formare a catedrei. Activitatea de instruire era de proporții, numărul de ore al fiecărui membru de catedră atingea 800-1.200 ore. Anume prin aceasta se explică numărul modest de publicații. Ceva mai mult a publicat doar V. Slobodeniuc: îndrumare metodică – 6 c/a, lucrarea „Suprafețele spațiilor seminucleidale” (2,9 c/a), teze de la conferința științifică „Probleme de prognozare a fenomenelor social-economice” (0,5 c/a).

În acești ani, colaboratorii catedrei au publicat, în total, 36 denumiri de cărți, lucrări metodice, studii și articole (85,3 c/a).

Promoția anului 1978 a Facultății de Economie a USC

După alegerea lui V. Slobodeniuc în funcția de decan al Facultății de Economie (studiu fără frecvență), șef de catedră este ales conferențiarul universitar, doctorul în științe fizico-matematice A. Gamețchi. Catedra a fost completată cu noi membri – G. Diligul, conferențiar universitar, doctor în științe pedagogice; V. Răilean, conferențiar universitar, doctor în științe economice; I. Bunu, conferențiar universitar, doctor în științe fizico-matematice; C. Cracilov, lector superior, doctor în științe fizico-matematice; V. Balcan, asistent, doctor în științe fizico-matematice; G. Spiridonova, conferențiar universitar, doctor în științe tehnice; S. Maximilian, conferențiar universitar, doctor în științe economice. 13 doctori în științe, inclusiv 12 conferențieri universitari, formau potențialul științifico-didactic al catedrei. S-a majorat și numărul cursurilor speciale și opționale. Au apărut: *Teoria operațiilor liniare*, *Tehnologii informaționale*, *Grafica computațională*, *Metode numerice*, *Teoria grafurilor*, *Teoria algoritmilor*, *Analiza numerică*, *Metoda predării matematicii superioare la specialitățile economice* etc.

Cercetările științifice, efectuate de colaboratorii catedrei, purtau un caracter aplicativ. Tema „Elaborarea modelelor economico-matematice de dezvoltare a complexului agroindustrial al RSSM și a subcomplexelor sale productive” conținea mai multe subteme. La prima temă – „Perfecționarea mecanismului economic în Complexul agroindustrial (ramurile prelucrătoare ale industriei)”, finanțată de la buget, au participat atât profesorii catedrei, cât și studenții de la cursurile superioare. În procesul activității, colaboratorii catedrei au soluționat problemele îmbunătățirii calității producției, folosirii tehnicii moderne la mecanizarea proceselor de producție, sporirii eficacității muncii etc. Au fost perfectate brevete de implementare a rezultatelor de cercetare. Au fost publicate 96 de lucrări științifice, printre care 10 lucrări didactico-științifice.

Au continuat cercetările în domeniile geometriei, teoriei grupurilor simetrice discrete, metodelor numerice de optimizare, teoriei algoritmilor etc. A. Gamețchi, N. Postolache, V. Balcan au cercetat problema geometriei discrete (4 publicații – 2,3 c/a, 3 articole). V. Onoi, C. Cracilov – probleme algebrice, publicând o serie de lucrări metodice pentru studenții de la secția fără frecvență. Au fost elaborate lucrări pentru elevii liceelor și gimnaziilor, publicate 5 studii (8,2 c/a). G. Diligul a prezentat lucrări metodice privind predarea cursului de matematică superioară studenților

Facultăților de Economie și de Economie a comerțului și Merceologie (12,7 c/a), V. Onoi a efectuat două lucrări la tema „Forme pătrate: transformări liniare”.

Promoția anului 1984 a Facultății de Economie a USC

Începând cu anul 1988, colaboratorii catedrei s-au încadrat în procesul de elaborare a manualelor și literaturii metodice în limba română. 12 lectori au început predarea disciplinelor matematice în limba română. Au fost elaborate noi programe și îndrumare metodice, tematica tezelor de curs și licență s-a modificat în funcție de schimbările profunde din viața social-economică și politică a țării.

Astfel, în anii 1977-1991, în cadrul Facultății de Economie a Universității, catedra a activat și a înregistrat rezultate îmbucurătoare în domeniul științific și cel didactic. Membrii catedrei au publicat mai mult de 123 denumiri de cărți, monografii, manuale, articole, studii, teze (185 c/a). În ajunul fondării ASEM, profesorii catedrei erau apti de a continua tradițiile vechi și a se antrena în soluționarea unor noi probleme.

4.2. Catedra de Geografie Economică și Socială

A fost formată la 1 septembrie 1981, în baza corpului de profesori care au activat în cadrul catedrelor **Economia Muncii, Planificarea Industriei, Economia Politică, Drept** ale **Universității de Stat din Chișinău**. În calitate de membri ai catedrei au activat: conferențieri universitari doctori în științe geografice C. Matei (ales prin concurs în calitate de șef al catedrei), M. Mățu, S. Florea, F. Cebanov, A. Sorocean, V. Poloz. Pe parcursul anilor, catedra a fost completată cu noi cadre didactice.

Colectivul în cauză asigura predarea următoarelor discipline: *Geografia. Curs general, Geografia economică și socială a URSS și a țărilor lumii, Istoria economică, Ocrotirea mediului ambiant, Economia folosirii bogățiilor naturale, Exploatarea rațională a resurselor*

naturale in Complexul agroindustrial, Influența mediului ambiant asupra populației rurale din RSSM, Demografia.

Numărul de ore era de 8.500-10.000. Fiecare lector citea câte 700-1.000 ore. Catedra mai angaja și specialiști salariați prin cumul, conform orelor stabilite, precum și colaboratori ai Academiei de Științe, ai Institutului Agricol etc.

Insuficiența de cadre științifico-didactice crea un volum enorm de lucru: cursuri teoretice, prelegeri, lucrări practice, teze anuale. Acest surplus de ore făcea dificilă activitatea complexă a profesorilor catedrei și de aceea ei aveau puțin timp pentru cercetări științifice.

Promoția anului 1991 a Facultății de Economie a USC

Ca șef de catedră, C. Matei a contribuit mult la asigurarea procesului de instruire prin elaborarea lucrărilor metodice, manualelor, publicarea prelegerilor la cele mai actuale teme. C. Matei și-a adus aportul la pregătirea specialiștilor care nu aveau grad științific, propunându-le teme de cercetare specială, a organizat seminare teoretice la catedră, iar colaboratorii catedrei M. Strijcă, V. Poloz, M. Serbușcă, pentru teza de doctor, își perfecționează cunoștințele departe de hotarele Moldovei.

Profesorul universitar **C. Matei** a participat la un studiu fundamental în cadrul Academiei de Științe „Atlasul informativ-științific al RSSM”, pentru care a fost propus la Premiul de Stat în domeniul științei pentru anul 1981. Era preocupat de problema demografică, publică o monografie de 26 coli de autor în colaborare cu doctorii în științe geografice C. Florea și M. Serbușcă. Din 1978, când și-a început activitatea didactico-științifică la facultate, C. Matei a publicat peste 100 de studii științifice, lucrări metodice, monografii și manuale. A participat la conferințe științifice universitare, republicane și internaționale, Congresul VIII Internațional al Societății geografilor (Riga), a condus cercul științific studentesc „Țări și popoare”. Doi discipoli de-ai săi (unul fiind din Afganistan) au fost premianți concursului unional.

Conferențiarul universitar **A. Mătcu** un timp îndelungat a predat cursurile **Geografia economică și socială, Economia și exploatarea bogățiilor naturale**, a publicat „Manualul de geografie” pentru școala medie, monografia „Folosirea rațională a resurselor naturale în

Complexul agroindustrial din Moldova” (coautor – M. Serbușcă), precum și articole, îndrumare metodice și altă literatură didactică (40 coli de autor). A participat la conferințele științifice ale Universității, Institutului Pedagogic din Tiraspol și Institutului Agricol din Chișinău.

Colaboratorii catedrei S. Florea, F. Cebanov, T. Țincoburova, R. Șarcova și alții s-au inclus

La o ședință de lucru: Ion Cotorcea, Alexei Grădinaru și Nicolae Brânzilă

în cercetarea temei *Dezvoltarea proceselor demografice regionale și influența lor asupra eficacității muncii obștești*, finanțate de la bugetul de stat. Au fost perfectate 15 acte (brevete) privind implementarea în practică a rezultatelor cercetărilor. 69 lucrări (89,6 c/a), 46 referate științifice ale studenților, ținute la conferințele universitare, 8 – republicane, 6 – unionale – iată doar o parte din munca efectuată.

Organizarea și desfășurarea procesului didactic la catedră influența, indiscutabil, reușita studenților. La disciplinele geografice procentul reușitei era de 96,7.

Realizările obținute în acești ani în domeniile instruirii studenților și cercetărilor științifice reprezintă o dovadă elocventă a activității colaboratorilor Catedrei de Geografie Economică și Socială. Tradițiile lor didactico-științifice nu au fost uitate nici în cadrul ASEM.

Catedra și-a încetat activitatea în 1988, însă, conform hotărârii Consiliului științific de economie, este reînființată în august 1991, în ajunul fondării Academiei de Studii Economice din Moldova.

4.3. Catedra de Statistică

A fost creată la 1 septembrie 1984. Până în acest an, disciplinele statistice erau predate de profesorii catedrei de **Evidență contabilă și Statistică**. Șef al catedrei de Statistică a fost ales, prin concurs, profesorul universitar, doctorul habilitat în științe economice, E. Litvinov, personalitate cunoscută în republică (a lucrat colaborator științific la Institutul de Economie al Institutului Planificării de Stat).

În primii ani de activitate a catedrei, aici au lucrat: A. Grădinaru, conferențiar universitar, doctor în științe economice; T. Gonciarova, lector superior, doctor în științe; G. Negrescul, lector superior; A. Fieriev, Z. Novicova, asistenți. Pe parcurs, s-au angajat: V. Cotruță, V. Tolpinski, V. Paereli, conferențieri universitari, doctori în științe. În diferite perioade, șefi de catedră au fost A. Grădinaru și I. Pârțachi.

Catedra asigura predarea următoarelor discipline: *Teoria generală a Statisticii, Statistica economică, Statistica financiar-bancară, Statistica întreprinderii, Statistica demografică și forța de muncă, Statistica social-economică, Statistica industrială și agrară, Statistica activității comerciale*. S-a citit și un curs special: *Jocuri economico-statistice*.

Pentru cursuri speciale, dirijarea tezelor de licență, a stagierilor de producție, erau angajați specialiști de la Departamentul Statistică, Institutul de Economie a „Gosplan”-ului, Academia de Științe a Moldovei, Institutul Agricol etc.

Decanul Facultății de Economie a USC I. Mocan în mijlocul studenților economiști

Potențialul științific format permitea asigurarea procesului de instruire, dar și elaborarea manualelor, îndrumărilor metodice pentru studenți, a literaturii didactice, temelor finanțate de la buget și prin contracte cu agenții economici, efectuarea cercetărilor științifice.

În activitatea științifică erau atrași studenți ai cursurilor superioare, care manifestau capacități respective. **Cercul științific studentesc „Statistul”** întrunea anual circa 30-40 de tineri studioși.

Colaboratorii catedrei au investigat temele: *Perfecționarea formării și aplicării forței de muncă în industrie; Eficiența aplicării și reducerea forței vii în industrie; Problema balansării forței de muncă cu locul de muncă; Analiza statistică a urmărilor proceselor demografice și balansarea forței de muncă cu locul de muncă; Analiza statistică a Complexului agroindustrial; Factorul uman și activizarea lui*.

Profesorul E. Litvinov a publicat 15 monografii, 4 studii științifice, articole și teze la conferințe internaționale, unionale, republicane (240 c/a). Conferențiarul universitar A. Grădinaru a publicat 20 de studii, inclusiv o monografie, un Dicționar economic rus-român (termeni economico-statistici), culegeri de probleme și exerciții, îndrumare metodice etc., cu un volum total de 115 c/a. Au publicat studii științifice și literatură metodică și alți colaboratori ai catedrei: A. Feriev, T. Goncareova, Z. Novicova.

În cei șapte ani, până la fondarea ASEM, catedra a publicat: 2 culegeri de probleme, 10 lucrări didactice, un dicționar rus-român, 20 monografii, cărți și broșuri, 100 articole și teze. Au fost obținute brevete pentru implementarea la uzina de televizoare și la cea de frigider a rezultatelor unor cercetări științifice. Cadrele didactice ale catedrei sunt antrenate la reciclarea profesorilor preuniversitari care, ținând cursuri în fața elevilor, contribuie în mod nemijlocit la pregătirea contingentului de abiturienți la facultate.

Capitolul 5. Înființarea și activitatea Facultății de Economie a Comerțului și Merceologie în cadrul Universității de Stat din Chișinău (1977-1991)

În august 1977, în cadrul **Universității de Stat din Chișinău**, a fost cooptată **Facultatea de Economie a Comerțului și Merceologie**.

Facultatea de Economie a Comerțului și Merceologie a fost înființată în 1960 și inițial era **filiala din Chișinău a Institutului Unional prin corespondență de Comerț Sovietic din orașul Moscova**. În perioada 1960-1977, Facultatea a pregătit circa 4.000 de specialiști-practicieni, inclusiv 1.308 în domeniul merceologiei produselor nealimentare, 743 – în domeniul merceologiei produselor alimentare, 1.000 de specialiști-contabili, 970 de economiști-comercianți.

De la momentul fondării și până în 1984, Facultatea a fost condusă de o personalitate cu o valoroasă experiență profesională – conferențiarul universitar **Petru Secrieru**.

P. Secrieru, decan al Facultății de Economie a Comerțului și Merceologie (1977-1984)

P. Secrieru a fost un educator talentat al tineretului studios, conducător și organizator al procesului de învățământ. El a manifestat întotdeauna un înalt simț al datoriei și responsabilității civice, a fost un om de rară bunătate sufletească, de o cultură și inteligență deosebită, bucurându-se de stima și dragostea corpului profesoral, a colectivului studentesc, a tuturor acelor care l-au cunoscut.

Studiile și le-a făcut la Institutul de Comerț Cooperatist din Lvov. Și-a început activitatea de muncă în calitate de lector la școala profesional-tehnică cooperatistă din orașul Soroca. În anul 1969, după absolvirea aspiranturii, i se conferă gradul de candidat în științe economice, iar în 1974 – titlul de docent. Timp de 15 ani a lucrat în funcție de decan al Facultății de Comerț, iar din 1984 și până în 1991 (când a decedat, la vârsta de 49 de ani) a fost prorector pentru studii la secția fără frecvență a Universității de Stat din Chișinău. Pentru merite în

muncă Petru Secrieru a fost menționat cu decorații guvernamentale.

Din 1984 până în 1986, decan al Facultății a fost profesorul universitar, doctorul habilitat **Vasile Reșetnic**. El și-a făcut doctorantura la Leningrad (în prezent – Sankt Petersburg). În cadrul Facultății a activat 10 ani, îndeplinind funcția de decan și șef-catedră de Merceologie și Tehnologie. Este autor a peste 60 de lucrări științifico-didactice. V. Reșetnic a fost prim-vice rector al ULIM (1992-1994), vicepreședinte al Comisiei Superioare de Atestare a Moldovei (1994-1996), președinte al Fondului de Investiții pentru privatizare "Papyrus-Invest" SA.

În 1986, Facultatea a primit o nouă denumire – **Facultatea "Comercial-Economică"**, iar decan a devenit conferențiarul universitar **Tudor Tuhari**. El a exercitat această funcție până în anul 1991.

Din momentul fondării ASEM și până în octombrie 1998, decan al Facultății de Marketing (aceasta devine noua denumire a facultății) a fost profesorul universitar, doctorul habilitat **Grigore Belostecinic**.

Mulți ani prodecani ai facultății au fost M. Crainai, M. Zambîțchi, I. Panfil (care apoi preia funcția de decan), R. Roșca.

În anul 1978, la Facultatea de Economie a Comerțului și Merceologie a fost realizată prima admitere la secția de studii cu frecvență la zi. Tot în acel an, în cadrul Facultății, au fost înființate două catedre de profil: de **Merceologie** și de **Economie și organizare a**

comerțului. În 1981, la Facultate a fost creată o nouă catedră – de **Evidență contabilă și analiză a activității economice în comerț.**

Inițial catedrele nu dispuneau de cadre didactice în măsura cuvenită, de aceea erau angajați, prin cumul, specialiști-practicieni de la departamente economice, instituții științifice, care efectuau un volum mare de lucru.

Conducerea facultății era preocupată de selectarea și pregătirea cadrelor prin studiu postuniversitar (doctorat, stagiere, candidat la obținerea titlului de doctor).

În centrele științifice Moscova, Kiev, Lvov și în alte orașe, au absolvit doctorantura cu destinație specială 25 de persoane. Către anul 1990, la facultate activau 45 conferențieri, inclusiv 4 doctori habilitați, 28 doctori, conferențieri universitari. Numărul persoanelor cu grad științific se majora, însă persista și fluctuația cadrelor, ca urmare erau angajați lectori prin cumul.

V. Reșetnic

La dispoziția studenților erau patru specialități: *Economia comerțului, Evidența contabilă și analiza activității economice în comerț, Merceologia și organizarea comerțului cu produse nealimentare, Merceologia și organizarea comerțului cu produse alimentare.* La facultate (secțiile cu frecvență la zi și fără frecvență) își făceau studiile 1.343 persoane: 308 studenți la anul I, 259 – la anul II, 269 – la anul III, 249 – la anul IV și 258 la anul V. Secția serală a fost desființată în 1981.

Organul suprem de conducere al facultății era Consiliul științific. Din componența lui făceau parte prodecani, șefi ai catedrelor, cadre științifico-didactice cu titlu științific și cu experiență de muncă. Consiliul avea menirea de a ajuta decanul la dirijarea procesului de studii, desfășurarea activităților științifice, pregătirea cadrelor calificate. În Consiliu mai erau incluși reprezentanți ai studențimii și organizațiilor obștești, personalități de la departamentele economice. Prima componență a Consiliului o formau 13 persoane, ulterior ajungând până la 18-20 membri.

Ședință de lucru. În prim-plan T. Tuhari, decan al Facultății de Economie a Comerțului și Merceologie (1986-1991)

Prin intermediul Consiliului științific, decanul efectua conducerea facultății, controlul procesului de studii, al activităților de investigație științifică, al studiilor la doctorat, aproba tematica tezelor de doctorat și a direcțiilor de cercetare științifică, admiterea, promovarea studenților în anii superiori etc. Consiliul se întrunea în fiecare lună, pe tot parcursul anului de studii. Erau dezbătute probleme diverse ale activității catedrelor, se atestau cadrele didactice, se audiau dări de seamă privind studiile la doctorantură etc. De exemplu, în anul de studii 1987-1988, în cadrul celor 9 ședințe au fost examinate 13 chestiuni de bază, printre care rezultatele examenelor și căile de sporire a reușitei studenților, asigurarea procesului de studii la secția fără frecvență, rezultatele examenelor de stat, tezele de licență etc.

Activitatea Consiliului științific se perfecționa continuu, acesta corespunzând tot mai adecvat funcției sale de organ suprem al facultății.

În cadrul Universității, Facultatea de Economie a Comerțului și Merceologie și-a modificat planurile de studii, programele și cursurile de bază în corespundere cu profilul universitar și durata studiilor. A apărut cursul „*Bazele cercetării științifice*”, au fost elaborate programe noi de studii, literatură didactico-științifică.

Planurile de studii prevedeau predarea, la anul I și II, a disciplinelor socio-umane generale *cu profil matematic, informativ, a temelor legate de finanțe, contabilitate, statistică* etc. Studenții anului IV și V urmau să învețe disciplinele de specializare (*marketingul pieței, dirijarea calității și sortimentului mărfurilor, prețurile și tarifele, desfacerea producției, concurența, calitatea, reclama* etc.).

Anul 1984. M. Zambîțchi, A. Duca, B. Melnic, Gr. Belostecinic la înmânarea diplomelor absolvenților Facultății de Economie a Comerțului și Merceologie

În anul 1982, Facultatea a absolvit-o prima promoție cu frecvență la zi: în economia națională au fost încadrați 94 de specialiști-merceologi. În cei 14 ani de aflare a Facultății în cadrul Universității de Stat din Chișinău, au fost pregătiți la ambele secții peste 2.000 de absolvenți, care acum activează în cadrul serviciilor de marketing, de aprovizionare sau de desfacere în unități economice, în comerț, servicii de reclamă și de consulting.

Mulți dintre absolvenții facultății își desfășoară o activitate rodnică de cercetare în cadrul instituțiilor științifice din țară, la ministere și departamente, la bănci și asociații de producție, la diferite firme etc.

Majoritatea cadrelor didactice ale catedrelor facultății au constituit și constituie foștii ei absolvenți. Este vorba despre Gr. Belostecinic, I. Panfil, M. Paic, V. Cojocaru, L. Șavga, M. Lupu, M. Ciolac, V. Grâu și alții, care și-au continuat studiile la doctoratură, devenind profesori cu titlu științific.

Paralel cu activitatea didactică, colaboratorii facultății, pe parcursul celor 14 ani, au publicat mai bine de 200 titluri de lucrări, inclusiv manuale, monografii, literatură metodică, articole, teze și studii științifice; au participat la conferințe științifice internaționale, unionale, republicane și universitare, prezentând zeci de referate originale. Se investigau probleme actuale ale managementului și marketingului comercial la comanda unor agenți economici (Fabricile de vin de la Cricova, „Moldplodoovoșciprom”, Asociația de Producție „Pâine”, Magazinul Central din Chișinău, agenți economici din Tiraspol și altele). Rezultatele cercetărilor efectuate de T. Postolache, I. Panfil, S. Petrovici, T. Tuhari, odată cu publicarea monografiilor și a studiilor științifice, s-au încununat cu 6 brevete de invenție și un efect economic de sute de mii de ruble.

Conducerea facultății a acordat o atenție mare laboratoarelor, acestea fiind dotate cu materiale didactice, utilaje și aparate, tehnică de calcul, ceea ce a permis organizarea procesului de instruire a studenților, efectuarea cercetărilor științifice.

Facultatea de Economie a Comerțului și Merceologie a fost un centru important – unicul în RSSM care pregătea specialiști de calificare superioară în domeniu. În prezent (deja sub altă denumire), ea își continuă misiunea datorită faptului că tradițiile predecessorilor au fost păstrate, renovate, înmulțite și dezvoltate de generația actuală de colaboratori ai ASEM.

5.1. Catedra de Merceologie

A fost înființată în RSSM în 1960 ca secție a studiilor fără frecvență a Institutului de Comerț din Moscova. Conduasă succesiv de profesorii Sergiu Sauleac, Tudor Maleca, Nina Lapșina, Vasile Reșetnic, ea a pregătit specialiști în domeniul merceologiei produselor alimentare și nealimentare cu specializările respective. **În 1978, Catedra, pentru prima oară, a înmatriculat abiturienți la secția de zi.**

T. Maleca

În primii ani aici au activat doar 7 persoane, inclusiv 4 conferențieri universitari, 2 lectori superiori, un asistent. Primul șef-catedră a fost conferențiarul universitar, doctorul în științe tehnice S. Sauleac. Sub conducerea dumnealui, în acești ani, membrii catedrei T. Maleca, V. Roșcin, A. Șmurac, N. Lapșina, I. Panfil, E. Dobovaia, T. Ivleva, paralel cu activitatea didactică, efectuau o rodnică muncă științifică, legată de diverse probleme ale organizării comerțului și merceologie. Direcția prioritară era axată în jurul schimbărilor radicale socio-economice în anii '80-'90: *stabilitatea factorilor care formează calitatea mărfurilor, aprecierea gradului de naturalitate și a aspectelor care influențează în mod decisiv competitivitatea mărfurilor.*

Sub conducerea șefului de catedră T. Maleca continuă munca începută în anii precedenți. Sosesc cadre noi (V. Reșetnic, T. Postolache, G. Gorșunova), inclusiv persoane care au absolvit facultatea (Gr. Belostecinic, I. Panfil, M. Cernavca, A. Gribincea, A. Bulican, A. Duca, M. Paic și alții). Noii lectori posedau limba română, fiind, astfel, primii la facultate care au pus bazele predării disciplinelor în limba de stat. Majoritatea absolută a profesorilor tineri au fost

înscriși la doctoratură în cadrul catedrei și la facultățile de profil din Moscova, Kiev, Lvov (studii cu destinație specială). După susținerea tezelor de doctor, ei se încadrau în activitatea didactică și științifică. În acești ani susțin teza de doctor habilitat T. Postolache și V. Reșetnic, de doctor – A. Gribincea, I. Panfil, M. Cernavca, Gr. Belostecinic, A. Duca ș.a. Astfel, 50% din membrii catedrei aveau titlu didactic și științific.

Promoția anului 1982 a Facultății de Economie a Comerțului și Merceologie a USC

În anul 1989, șef-catedră este ales, prin concurs, V. Reșetnic. În timpul activității la facultate, el a publicat peste 100 de studii științifice, inclusiv articole, teze, îndrumare metodice, monografii; a predat cursuri de bază, speciale și opționale studenților cu frecvență la zi și celor fără frecvență; a conduc stagierea de producere și pregătirea tezelor de licență. Sub conducerea profesorului universitar V. Reșetnic, colaboratorii catedrei au acordat o atenție deosebită pregătirii specialiștilor-merceologi. Catedra a pregătit câteva sute de specialiști.

V. Reșetnic și M. Paic

Erau predate următoarele cursuri: *Bazele teoretice ale merceologiei, Metode fizico-chimice de determinare a calității mărfurilor, Merceologia produselor alimentare și nealimentare, Sanităria și igiena mărfurilor, Dirijarea asortimentului și calității mărfurilor, Estetica mărfurilor de larg consum, Psihologia și etica în comerț, Mase plastice și mărfuri chimice de larg consum, Merceologia obiectelor electrice de uz casnic, Metrologia și standardizarea* etc. Numărul de ore era mereu în creștere. Fiecare lector predă două și mai multe discipline, având norma didactică de 850-1.000 ore. Această situație făcea dificilă încadrarea deplină în activitatea de cercetare. Suplimentar, erau angajați specialiști-practicieni.

La comanda de stat se efectuau cercetări științifice privind situația ecologică la întreprinderile din complexul agroindustrial. Au fost semnate mai multe contracte cu agenți economici, spre exemplu, cu Fabrica de vinuri din Cricova.

Invențiile profesorilor catedrei (T. Postolachi, I. Panfil, I. Maleca) au fost implementate, cu un efect de 30 mii ruble. La elaborarea temei „**Perfecționarea eficienței reproducerii în baza ameliorării dirijării mecanismului economic**” (cercetări efectuate în raionul Râbnița și în alte localități din RSSM) au participat toți membrii catedrei, precum și studenți de la cursurile superioare.

Activitatea didactico-științifică a membrilor catedrei s-a materializat prin pregătirea a peste 1.000 de specialiști, publicarea a circa 200 de lucrări științifice, inclusiv articole și teze, îndrumare metodice, monografii și manuale etc. Profesorii V. Reșetnic, T. Postolachi, N. Lapșina și alții au participat la diverse conferințe științifice de cel mai înalt grad, și-au perfecționat nivelul profesional prin reciclări la Moscova, Lvov, Kiev, Leningrad, iar după anul 1989 – și în România.

Începând cu toamna anului 1991, catedra a fost transferată la Academia de Studii Economice din Moldova.

5.2. Catedra de Economie și Organizare a Comerțului

S. Petrovici

A fost înființată în 1978, la **Facultatea de Economie a comerțului și Merceologie**, din cadrul Universității. Din 1991, – anul fondării ASEM, – catedra a purtat denumirea **Marketing**. Șef al catedrei a fost ales Sergiu Petrovici, doctor habilitat în economie, profesor universitar. El a îndeplinit această funcție până în anul 1993.

Profesorul S. Petrovici a fost conducătorul științific al tezelor de doctorat ale conferențiarilor M. Lupu, V. Cojocaru, N. Țurcan, M. Ciolac, P. Cristafovici.

Sub conducerea lui S. Petrovici, filiala catedrei a activat la Magazinul universal din capitală. Aici studenții își susțineau stagierea de producție, se familiarizau cu procesul de muncă.

Catedra a semnat 6 contracte cu agenți comerciali din Chișinău, Râbnița, Soroca, efectul economic fiind de 42 mii ruble. Relațiile cu catedra de profil de la Institutul Economic din Moscova au permis un valoros schimb de experiență și literatură de specialitate, predarea unor cursuri de către profesorii ruși, conferințe științifice și publicații comune, înmatricularea la doctorantura cu destinație specială etc.

La catedră se specializau 507 studenți, inclusiv la specializarea **Prețuri și tarife** – 199 persoane, **Mașini și utilaje** – 238, **Organizarea și tehnologia comerțului** – 108.

Profesorul S. Petrovici a fost un conducător energetic, cu o măiestrie profesională deosebită. El a promovat mii de cadre, care activează în toate domeniile economice. Pentru merite în dezvoltarea marketingului, în evaluarea formelor noi de instruire, publicarea monografiilor, broșurilor, studiilor științifico-metodice, profesorul S. Petrovici a fost înalt apreciat de organele de resort.

Catedra de Economie și organizare a comerțului asigură predarea a 7 cursuri de bază și a 15 cursuri și seminare speciale: **Bazele marketingului, Marketingul în comerț, Teoria eficienței economice, Marketingul internațional, Marketingul în industrie, Marketingul în sfera socială, Marketingul general și industrial, Marketingul agroalimentar, Cercetări de marketing** etc.

Sub conducerea șefului de catedră, în anii 1977-1983, subalternii săi P. Secrieru, R. Halitov, E. Pugaci, A. Cebotarean, T. Cartovâh, I. Macari, V. Cojocaru, A. Cazacu, J. Zgherea, E. Spataru, N. Dergaciova, I. Oboroceanu, F. Mitnițaia, concomitent cu activitatea didactică și de instruire a studenților, pregătirea cadrelor pentru economia națională, participau și la cercetări științifice, publicau monografii, manuale, cărți metodice, articole, teze etc.

Promoția anului 1985 a Facultății de Economie a Comerțului și Merceologie a USC

O activitate fructuoasă a desfășurat profesorul universitar, doctorul habilitat R. Halitov, autorul a peste 100 de lucrări științifice și științifico-didactice, inclusiv monografii, îndrumare metodice și alte lucrări de valoare. Stilul său de lucru a fost preluat de colegi, dar și de doctoranzi, care, dirijați de acest savant, au susținut teze de doctor în științe.

R. Halitov a fost unul dintre inițiatorii modificării programelor de învățământ în domeniul marketingului. În consecință, a apărut un curs nou – *Mecanismul economic și arenda în comerț*, predat studenților de la cursurile superioare.

Conferențiarilor universitari P. Secrieru, A. Cebotarean, T. Cartovâh, I. Macari au predat în limba română cursurile *Introducere în specialitate*, *Marketingul în economia comerțului*, au publicat îndrumare metodice privind aplicarea mașinilor electronice de calcul la seminare, în activitățile de laborator și în procesul efectuării tezelor anuale și de licență.

Din 1977 și până în 1991, membrii catedrei au publicat circa 200 de lucrări științifice, îndrumare metodice, literatură didactică pentru studenții secției fără frecvență, au elaborat și predat 14 cursuri speciale. Au fost introduse în planul de studii unele cursuri opționale: *Comportamentul consumatorului*, *Reclamă și relații cu publicul*, *Marketingul inovațional*, *Standardizarea și dirijarea calității*, *Tehnologia comerțului exterior* și altele.

În cei 14 ani de activitate, catedra a pregătit 16 doctori în științe, inclusiv un doctor habilitat. Continuând tradiția predecesorilor, membrii catedrei „Marketing și Logistică” merg în pas cu timpul, transmit viitorilor specialiști vaste cunoștințe profesionale, aplicative – conform exigențelor perioade de tranziție la economia de piață.

5.3. Catedra de Evidență Contabilă și Analiza Activității Economice în Comerț

A fost înființată, prin ordinul rectorului Universității de Stat din Chișinău, Boris Melnic, în luna septembrie 1981. Până atunci, profesorii de specialitate activau în cadrul catedrei de **Evidență contabilă în industrie și statistică**. În funcția de șef al acestei catedre a fost ales, prin concurs, cunoscutul specialist în domeniul teoriei contabilității, Tudor Tuhari.

Anul 1990. Discuții la Catedra de Evidență Contabilă și Analiza Activității Economice în Comerț privind susținerea tezelor anuale

de Stat din Chișinău. A fost șeful catedrei de Evidență contabilă în comerț și analiza activității economice, decan al Facultății „Economie a comerțului și Merceologie”.

Întreaga activitate a acestui eminent om de știință denotă o consacrare totală cauzei dezvoltării în Moldova a cadrelor din ramura economiei. Astfel, la 20 martie 1974, T. Tuhari este ales decan al Facultății de Inginerie-Economie (secția serală și fără frecvență), ocupă mai apoi postul de șef-interimar al catedrei de Evidență contabilă și statistică al Institutului Politehnic din Chișinău. Din 1977 și până în 1991, activează la facultatea de Economie a comerțului și Merceologie a Universității

Promoția anului 1989 a Facultății de Economie a Comerțului și Merceologie a USC

În calitate de savant și neobosit cercetător în domeniu, T. Tuhari e renumit prin publicarea a peste 40 titluri de lucrări științifice, inclusiv monografii, literatură metodică, articole și teze tematice. A participat la 12 conferințe practico-științifice de talie republicană, unională și internațională. La fel de fructuoasă i-a fost și activitatea pedagogică: preda cursuri normative și

speciale la ambele secții ale facultății; fiind șef de catedră și conferențiar universitar, a adus o contribuție considerabilă la ameliorarea procesului de instruire a viitorilor specialiști. E vorba, îndeosebi, de elaborarea literaturii metodice, a îndrumărilor și recomandărilor pentru efectuarea tezelor anuale și a celor de licență, a lucrărilor de control și problemelor de laborator.

Un alt merit al său rezidă în faptul că a reușit să încadreze membrii catedrei în efectuarea unor cercetări științifice cu predestinație practică, legate de problemele dezvoltării și perfecționării ramurilor principale din industria alimentară (producerea conservelor, a uleiurilor și grăsimilor, prelucrarea plantelor oleaginoase). Au fost semnate contracte de colaborare cu unii agenți economici din republică („Moldvinprom”, „Moldplodoovoșciprom”, AP „Pâine” etc.), fapt care a contribuit la obținerea unor efecte pozitive în domeniile respective.

La înființare, adică în 1981, catedra de Evidență contabilă și analiza activității economice în comerț dispunea de 3 conferențieri universitari (E. Bajerean, I. Cij și V. Gortolomei), 3 lectori superiori, 4 lectori și asistenți. În cadrul Universității de Stat din Chișinău, acest colectiv era menit să asigure predarea a 15 cursuri și discipline de specialitate. Vom enumera doar câteva: ***Teoria contabilității în comerț; Evidența contabilă în comerț; Calcularea cheltuielilor circulației în comerț; Prognostizarea ofertei și conjuncturii comerciale; Organizarea evidenței contabile și controlul economic operativ.***

În scopul unei asigurări mai eficiente a procesului de studii, pentru predarea anumitor discipline și ore stabilite, s-a procedat și la angajarea prin cumul a unor persoane bine versate în materia corespunzătoare: cadre didactice, contabili de la întreprinderi comerciale, specialiști de la instituții economice etc. Treptat, catedra se completa și cu persoane tinere, proaspeți susținători ai tezelor de doctorat. Se poate afirma cu toată siguranța că, pe parcursul anilor, aici s-a constituit un valoros aliaj intelectual, format din tezaurul inestimabil al savanților cu renume, ambițiile sănătoase ale lectorilor începători și bogata experiență de viață a practicienilor din sfera productivă.

Bunăoară, pe parcursul mai multor ani, conferențiera **V. Gortolomei** a predat cursurile ***Evidența contabilă în comerț, Teoria evidenței contabile***, a publicat 10 titluri de literatură științifică și metodică, inclusiv 5 îndrumare metodice.

E. Bajerean, doctor în științe economice, conferențiar universitar, publică lucrările metodice: ***„Analiza economică în comerț”, „Piața hartiilor de valoare și operațiile la fondul bursei”***, îndrumare metodice pentru studenții de la secția fără frecvență.

L. Cij, doctor în științe tehnice, conferențiar universitar, a elaborat ***lucrări metodice în domeniul evidenței contabile în comerț***, a participat la conferințe științifice, publicând în 10 ani 12 lucrări metodico-științifice.

V. Șerbatiuc, doctor în științe tehnice, lector superior, activând la această catedră, a elaborat investigările metodice: ***„Efectuarea lucrărilor de control”, „Probleme și lucrări de laborator”***, publicând, totodată, 5 studii metodico-științifice.

M. Nichitina, doctor în științe economice, a predat la catedră 3 cursuri normative și speciale, a condus stagiarea de producere, realizând un număr de 750-800 ore. A publicat 10 lucrări științifice și metodice (inclusiv 2 monografii), 3 îndrumare metodice.

În total, pe parcursul celor 10 ani de activitate, membrii catedrei au publicat 115 titluri de lucrări științifice și metodice (inclusiv 6 monografii), culegeri de probleme de laborator, programe analitice și de lucru, au prezentat 20 de comunicări la conferințele unionale și republicane. Catedra pregătea anual 43-55 de specialiști-contabili.

Permanent activau două cercuri științifice studențești, cu participarea a circa 80 de persoane. În fiecare an, acești tineri pregăteau și prezentau 18-25 comunicări științifice. Unele au contribuit la elaborarea tezelor de licență. De exemplu, tema ***„Sistemul salarizării muncii și căile de perfecționare”***, recomandată pentru concursul unional, a fost prezentată de M. Sopilnic drept teză de licență. Ulterior, comisia de examinare a propus-o spre implementare în producere. La fel s-a procedat cu lucrarea studentei L. Cravciuc ***„Planificarea fondului de salarizare a muncii în***

condițiile aplicării antreprizei de arendă”, în care se analiza activitatea de producție a colectivului de antrepriză „Promtovarî”.

**Colectivul Facultății de Economie a Comerțului și Merceologie
la demonstrația de 1 mai (anul 1984)**

O dovadă elocventă a eficienței activității științifice a studenților servește următorul exemplu: în anul de studii 1990-1991, din cele 60 teze de licență, 15 au fost recomandate spre publicare și aplicare în practică, constatându-se îmbunătățirea calității lucrărilor studențești.

În 1991, catedra este dizolvată, iar colaboratorii ei sunt transferați la alte catedre din cadrul ASEM.

Capitolul 6. Doctorantura

Una din problemele dificile pentru conducerea Universității de Stat din Chișinău și a Institutului Politehnic era pregătirea și asigurarea catedrelor cu cadre științifico-didactice. Baza principală de pregătire a cadrelor era doctorantura.

Sistemul de **instruire prin doctorat** (numit atunci „aspirantură”) a fost format la Facultatea de Economie a Universității de Stat din Chișinău **în anul 1961**. În primii ani de activitate, doctorantura a fost inițiată la catedrele de **Evidență contabilă și statistică** și **Finanțe și Credit**, fiind motivată de dispunerea suficientă a potențialului științific. Conducătorii științifici ai doctoranzilor erau I. Mocan, V. Novac, F. Prostomolotov, N. Frolov, I. Oparina, N. Șişcan etc.

În anul de studii 1961-1962, la doctorantură își făceau studiile 5 persoane. Pe parcursul anilor, în fruntea secției de instruire prin doctorat se aflau V. Galchin, Gh. Sorbală și alții. Din prima promoție de economiști ai Universității (1958), au fost recomandați la doctorantură 5 persoane cu diplome cu mențiuni: S. Chircă, P. Cojocari, V. Dimitriu, F. Hriplivăi, Iu. Canna. Din promoția anului 1959, au fost recomandați pentru a-și continua studiile la doctorantură A. Budeanu, L. Mihailova, P. Nedopaca, E. Ivanenco și alții.

Guvernul și conducerea de partid nu acceptau practica selectării candidaturilor la doctorantură din rândurile persoanelor care au absolvit recent instituțiile de învățământ. În hotărârea CC al PCUS și al Consiliului de miniștri al URSS din 13 iunie 1961 „**Cu privire la măsurile de îmbunătățire a pregătirii cadrelor științifice și științifico-didactice**”, se prevedea perfecționarea activității aspiranturii. Drept consecință, conducătorii instituțiilor de învățământ superior erau obligați să înscrie la studii de doctorat, cu frecvență și fără frecvență, persoane din rândul specialiștilor din economia națională, care au manifestat aptitudini în domeniul cercetărilor științifice. Dintre absolvenții recenți, doar cei cu aptitudini de cercetător științific puteau fi înscriși la studii. Se cerea efectuarea unui control strict și sistematic din partea organelor de resort privind pregătirea cadrelor științifice. Erau aprobate spre susținere doar temele care aveau importanță pentru economia națională.

În 1965-1966 au fost înscriși la aspirantură S. Olaru, R. Petrușina, C. Corotova, S. Poiată, I. Ocicenco, S. Fincheli, G. Sag. În 1969 – I. Caloionov, P. Ivanenco, M. Negrescu, T. Tuhari, A. Cibotorean. În calitate de conducători științifici erau numiți doar savanți cu renume. Erau recomandate studiile la doctorantură cu destinație specială la Moscova, Leningrad, Kiev și în alte centre științifice: Academia de Științe a URSS și din republicile unionale.

În primul deceniu de activitate (1961-1971), la Universitatea de Stat din Chișinău și la Institutul Politehnic au absolvit doctorantura 25 de persoane de la Facultatea de Economie. Printre primii absolvenți au fost S. Chircă, A. Budeanu, M. Carauș, S. Olaru, A. Calaianov, T. Tuhari, F. Tujilchin, B. Faizullin și alții. Astfel, rolul principal în completarea catedrelor Facultății de Economie cu cadre științifico-didactice i-a revenit doctoranturii, inclusiv celei cu destinație specială.

La 16 noiembrie 1967 a fost adoptată hotărârea CC al PC din URSS „**Cu privire la îmbunătățirea pregătirii cadrelor științifice și pedagogico-științifice**”. În baza acesteia, cei mai buni absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior aveau dreptul să susțină examenele de admitere la doctorantură. A crescut ponderea doctoranzilor. Dacă în 1964 doctoranzii moldoveni constituiau doar 25%, în 1989 procentul lor a crescut până la 80.

La Facultatea de Economie își făceau studiile 105 persoane din țările Africii, Asiei și Americii Latine. La doctorantura facultății au fost admise 4 persoane.

La ședința Senatului Institutului Politehnic din februarie 1970, rectorul Sergiu Rădăuțan a abordat problema privind pregătirea frecventă a cadrelor științifico-didactice la Facultatea de Economie. S-a hotărât ca în timp de 5 ani să fie înscriși la doctorantură 25 de persoane. 70% urmau să fie înmatriculate la doctorantura din Moscova, la cea cu destinație specială au acordat locuri pentru studii orașele Leningrad, Kiev, Rostov pe Don, alte centre științifice din URSS.

Astfel, au fost înscriși la doctorantură E. Hrișcev, T. Leahu, L. Gaponov, M. Ușacova, T. Saulcac, V. Bucur, V. Burbulea, T. Dimitriev, M. Zotea, A. Tighinean, I. Cotorcea, V. Slobodeniuc și alții.

Pe parcursul anilor, și-au finalizat studiile de doctorat 55 de persoane. În 1990, la cele două facultăți de la Universitate – de **Economie** și de **Economie a Comerțului și Merceologie** – își făceau studiile 21 de persoane, inclusiv 15 la secția cu frecvență (4 doctoranzi erau persoane din țările străine).

O formă importantă de pregătire a cadrelor științifico-didactice de calificare superioară era **postdoctoratul**. Începând cu **1962**, la Universitate, pentru persoanele care lucrau asupra tezelor de doctor habilitat, erau prevăzute unități speciale de colaborator științific superior, cu eliberarea acestora din urmă din funcția de bază. La postdoctorat se admiteau persoane care aveau grad de doctor în științe și titlul de conferențiar universitar, studii și monografii publicate în domeniul cercetărilor științifice. Ulterior au susținut teze de doctor habilitat I. Blaj, R. Halitov, R. Corenev, R. Fedotov, I. Mocan, E. Hrișcev, S. Chircă, N. Șișcan, S. Petrovici, G. Oparina, V. Novac, V. Reșetnic ș.a.

Un rol deosebit în pregătirea cadrelor științifice la Facultatea de Economie îi revenea Consiliului Științific Specializat (CȘS) pentru examinarea tezelor de doctorat în științe economice. Președinte al CȘS a fost numit profesorul universitar, doctorul habilitat în științe economice, Eugeniu Hrișcev. Membri ai Consiliului erau doctorii habilitați, profesorii universitari I. Blaj, S. Petrovici, S. Chircă, R. Halitov, I. Mocan, R. Fedotova, E. Litvinov. În anul de studii 1990-1991, în fața Consiliului și-au susținut tezele de doctor în științe economice 11 persoane.

După fondarea Academiei de Studii Economice din Moldova, nomenclatorul specialităților științifice al economiștilor a fost definitivat și completat.

Cu toate realizările obținute în domeniul pregătirii cadrelor economice științifice, în ajunul formării ASEM, raportul dintre doctoranzi și studenți la Facultatea de Economie era de 1 la 55, la Facultățile de Fizică, Matematică, Chimie, Biologie fiind de 1 la 44. Facultățile de Economie și de Economie a Comerțului și Merceologie, rămăneau în urmă în ce privește pregătirea doctorilor în științe economice și a doctorilor habilitați. Formarea ASEM, lărgirea funcțiilor Consiliului Științific Specializat aveau menirea de a ameliora situația în domeniul pregătirii specialiștilor de grad superior.

Capitolul 7. Studiile fără frecvență și serale

Pregătirea specialiștilor cu studii superioare la *Facultatea de Economie* (cu frecvență la zi) nu asigura din plin economia națională cu cadre de economiști-contabili, cu lucrători în sistemul financiar-bancar, în departamentul Statistică și în alte domenii. Prima promoție de economiști de la Universitate a fost în 1958, și constituia 61 persoane. Conform datelor statistice, Moldova avea nevoie de circa 1.200 de specialiști.

În conformitate cu legea „**Privind dezvoltarea relațiilor între școală și viață și a sistemului învățământului public din țară**”, la Universitate a fost organizat, **în 1958**, învățământul fără frecvență și seral. Rectorul Victor Cepurnov a solicitat conducerii Facultății de Economie adoptarea unor măsuri concrete în vederea pregătirii condițiilor pentru admiterea la studiile serale și cele fără frecvență. În primul rând, trebuia selectat contingentul de candidați la anul întâi, fiind mai apoi înscrise persoanele care activau în domeniul ales, fără a avea studii superioare.

În primul an de studii, au fost admise 457 de persoane la secția fără frecvență și 403 – la cea serală. Numărul studenților la aceste secții sporea mereu. În anul 1958, au fost înmatriculați 457 de abiturienți, în 1959 – respectiv 490.

O. Ovcinnicova

Prorectori pentru studiile fără frecvență și serale la Universitatea de Stat din Chișinău au fost O. Ovcinnicova, V. Potlog și P. Secrieru. La Institutul Politehnic această funcție a fost exercitată de D. Buliubaș. În 1964, ocupă postul de șef al secției de studii A. Ghinsari, iar I. Țvinschii este ales decan al Facultății de Inginerie-Economie la această secție. Pe parcursul anilor, această funcție au deținut-o T. Tuhari, M. Mazur, V. Țurcanu și alții. În procesul de organizare și dirijare a secțiilor serale și fără frecvență au fost antrenați 27 de profesori.

Aici își făceau studiile persoane cu studii medii speciale și un stagiu mare în calitate de contabili-economiști, finanțiști în bănci, departamente, ministere etc. Majoritatea manifestau atitudine serioasă

față de învățatură, frecventau lecțiile și lucrările de laborator în scopul obținerii studiilor superioare. Mulți au demonstrat cunoștințe profunde la examenele de stat și la susținerea tezelor de licență. 5,7 la sută dintre absolvenți au primit diplome cu mențiune. Din rândul lor pot fi nominalizați: V. Cutârchin, V. Nejivoi, V. Macovei, V. Volcova, P. Iacovenco, Iu. Foca ș.a. Și astăzi mulți absolvenți ai anilor '60-'80 mai activează la întreprinderi și construcții, la firme și asociații, la bănci și în departamente financiare, contribuind în mare măsură la dezvoltarea economiei naționale.

În 1977, numărul studenților de la secția fără frecvență a crescut considerabil în legătură cu trecerea filialei Institutului Unional de Comerț (fără frecvență) de la Moscova în cadrul Universității. Aici a fost fondată Facultatea de Economie a Comerțului și Merceologie.

În anul 1979-1980, își făceau studiile 538 de persoane, repartizate la *specialitățile Merceologia produselor alimentare și nealimentare, Evidența contabilă în comerț, Economia*

V. Potlog

comerțului. În anul de învățământ 1990-1991, își făceau studiile la secția fără frecvență 1.984 de persoane. Procentul reușitei la învățătură varia de la 58,7 la 81,9%, (la secția serală – respectiv 61,5 și 83,1%).

Contingentul studenților de la secția serală era în creștere. În 1963 au fost promovați 39 de economiști, în 1964 – 47. Pe parcursul a două decenii (1958-1981), au fost pregătiți 2.926 de specialiști. La sfârșitul anilor '70, numărul studenților la secția serală se reduce. Aceasta se explică prin faptul că întreprinderile, organizațiile, instituțiile economice din Chișinău dispuneau deja de cadre calificate. Având în vedere numărul mic de studenți în grupele serale, conducerea Universității de Stat din Chișinău a luat decizia de a transfera studenții la secția fără frecvență.

La Facultatea de Inginerie-Economie de la Institutul Politehnic, secția fără frecvență, au activat 186 persoane, inclusiv 42 conferențieri universitari și doctori în științe, 2 profesori universitari, doctori habilitați, 62 lectori superiori și alte cadre didactice.

Promoția anului 1963 a Facultății de Economie a USC (studii serale)

Studiile fără frecvență și serale se aflau mereu în atenția rectoratului și a comitetului de partid. La ședința Senatului Institutului Politehnic, din martie 1974, a fost abordată problema privind activitatea catedrelor cu profil economic în vederea îmbunătățirii procesului de studii la secțiile serală și fără frecvență. Pe parcursul primului deceniu de existență a Institutului Politehnic, inclusiv a Facultății de Inginerie-Economie, procesul de instruire, activitatea de studii propriu-zisă au fost mereu în centrul atenției, în scopul creării condițiilor optime pentru desfășurarea instruirii. Au fost formate noi cabinete și laboratoare, dotate cu mașini de calcul și utilaj, au fost editate materiale didactice, studenții au fost asigurați cu literatură metodico-didactică, au fost elaborate graficele procesului de studii, centre de consultații în multe localități din republică. Multe din aspectele de bază ale activității de studii, pe parcursul acestei perioade, au fost examinate în ședințele Consiliului Științific (Senatului), în consiliile facultăților și în cadrul ședințelor de catedră.

Întreg ansamblul de acțiuni, precum și măsurile luate la momentul oportun, au condus la crearea unor condiții favorabile procesului de instruire. Raportul privind activitatea facultății și a catedrelor cu profil economic poate fi redat prin mai mulți indici. Astfel, în anul 1973 au finalizat studiile 329 de absolvenți la secția fără frecvență și 89 de persoane – la secția serală. Absolvenții au demonstrat un nivel suficient de pregătire profesională. Reușita examenului de licență la învățământul fără frecvență a constituit 96,7%, 45,6% de absolvenți au susținut examenul de licență cu note foarte bune și bune, inclusiv 5,7% au primit diplome cu mențiune.

La compartimentul „*Examenele de licență*” mulți absolvenți-economiști au prezentat lucrări originale. Comisiile de stat au recomandat unele teze de licență pentru implementare în producere. La aceste rezultate bune au contribuit toate cadrele didactice de la cele șapte catedre cu profil, rectoratul și toate secțiile.

Au fost evidențiate și multe lacune în procesul de studii. La secțiile fără frecvență și serală 40 la sută din studenții anilor I-IV nu au avut note satisfăcătoare la sesiunile de iarnă și de vară. Sute de studenți nu s-au prezentat la examene, n-au fost efectuate lucrări de control, teze anuale, stagiarea de producție (pentru persoanele care nu lucrează conform specialității).

În anul de studii 1972-1973, din 1.613 studenți prezenți la sesiunea de iarnă, au reușit 1.500 de persoane. Din 1964 până în 1974 au fost exmatriculate 8,9% din întregul contingent de la studiile fără frecvență. În ceea ce privește rezultatele sesiunilor, reușita nu depășea 58,9% și, respectiv, 62,1%. Exmatricularea restanțierilor potențiali n-a fost tolerată de către ministerele de resort. Scopul acestora a fost menținerea contingentului și îndeplinirea planului de stat. Prevala numărul, dar nu calitatea.

Până în anul 1977 (anul transferării Facultății de Economie cu frecvența la zi și secțiile fără frecvență și serală), numărul studenților creștea, atingând cifra de 3.008. Catedrele facultății au întreprins măsuri corespunzătoare în vederea intensificării activității de instruire și atingerii indicilor satisfăcători, antrenând studenții într-un proces de studii continuu mai riguros și creând condiții favorabile pentru perfecționarea și eficiența procesului de studii.

**A devenit o frumoasă tradiție întâlnirea absolvenților
la monumentul lui Ștefan cel Mare**

În perioada sovietică, în special se acorda atenție păstrării contingentului studentesc, începând de la anul întâi și până la absolvire, în pofida cunoștințelor insuficiente ale unora. Profesorii care nu doreau să „păstreze” restanțierii potențiali până la examenele de licență, erau avertizați, acuzați de muncă insuficientă în grupele academice. Unii profesori de la catedrele de matematică, statistică, evidența contabilă, analiza activității economice, unde procentul restanțierilor era mare, erau avertizați, iar numele lor figura în rapoartele Senatului și cele ale Ministerului Învățământului Public.

În anul de studii 1963-64, în ajunul trecerii Facultății de Economie la Institutul Politehnic „Serghei Lazo” din Chișinău, la facultate activau 58 de persoane titulare, inclusiv 21 de conferențieri cu grad științific. Acest număr mic de profesori nu putea satisface volumul de ore, care se majora cu fiecă an. Catedrele erau nevoite să angajeze la lucru persoane din instituțiile economice departamentale, în bază de cumul, sau conferențieri salariați conform orelor de muncă. Acești angajați realizau 40 la sută din șarja catedrelor.

După cum își amintea conferențiarul universitar L. Nichitina, la începutul activității sale ea era nevoită să predea 11 cursuri, concomitent realizând și multe activități obștești. Fiind supraîncărcați cu ore de predare, profesorii aveau o insuficiență de timp pentru pregătirea de lecții și cercetări științifice. Susținerea tezelor de doctor a fost suspendată pentru mulți ani. Au existat multe dificultăți în asigurarea cu cadre calificate a procesului de instruire. Nici după 20 de ani nu a fost soluționată problema privind predarea disciplinelor în limba română, deși procentul studenților moldoveni creștea din an în an. Acest proces s-a trăgănat până la sfârșitul anilor '90.

Capitolul 8. *Contingentul de studenți*

Întreaga activitate a corpului profesoral-didactic de la *Facultățile de Economie și de Economie a comerțului și Merceologie* era orientată spre instruirea, educarea și pregătirea specialiștilor în economia națională.

Se cerea un contingent de studenți cu un nivel suficient al culturii generale, setoși de cunoștințe, apti de a însuși cursurile universitare. Iată de ce admiterea la anul întâi a devenit una din cele mai importante probleme. Au fost probate diverse **modalități de înmatriculare: examene orale și scrise, teste etc.**

În 1953, la anul întâi al Facultății de Economie, recent înființate în cadrul Universității de Stat din Chișinău, au fost înmatriculați 52 de studenți.

În 1956-1960, conform regulilor noi de admitere la anul întâi, se bucurau de înlesniri tineri și tinere cu un stagiu de muncă de cel puțin doi ani, precum și ostașii demobilizați din armată. La Facultatea de Economie, această categorie de abiturienți constituia 55,9-61,3% din numărul total al celor înscriși la examene de admitere. Ca urmare, o parte din proaspeții studenți, inițial, erau insuficient pregătiți pentru începerea studierii programului universitar, încercând mari dificultăți la primele sesiuni de examinare. De aceea 10-13% din studenții anului întâi erau restanțieri.

În 1965, aceste reguli au fost anulate, admiterea la studii bazându-se doar pe nivelul de cunoștințe.

Pe parcursul anilor 1953-1964 (perioada aflării facultății în componența Universității), la secția de zi își făceau studiile 568 de studenți, la cea serală – 333, fără frecvență studiau 1.007 de persoane, în total 1.908 tineri și tinere. În cadrul celor 7 promoții de economiști, la studiile de zi, în perioada respectivă au fost pregătiți circa 600 de specialiști-contabili, lucrători ai sistemului financiar-bancar etc. Au fost și câteva promoții ale secțiilor serală și fără frecvență.

Odată cu fondarea, în 1964, a Institutului Politehnic din Chișinău, Facultatea de Economie este transferată la această instituție. Numărul studenților admiși la cele șapte specialități s-a majorat cu mult: în medie, la anul întâi se încorporau circa 700-900 de persoane. Rebotezată, în curând, în Facultatea de Inginerie-Economie, subdiviziunea dată a devenit cea mai numeroasă facultate a Institutului.

Organele de resort din URSS promovau, în privința admiterii studenților la instituțiile de învățământ superior o anumită politică socială. În primul rând, erau înmatriculați copiii de muncitori și colhoznici – aceste două clase sociale se bucurau de facilități. Procentul acestor studenți varia, în medie, între 55 și 61%. Pe lângă faptul că, provenind din localitățile rurale, mulți nu aveau o pregătire corespunzătoare, ei întâlneau mari obstacole la însușirea disciplinelor predate în limba rusă. Și, deoarece aceste discipline formau majoritatea, 2-3 la sută din numărul studenților-săteni deveneau restanțieri, nu reușeau la învățătură și abandonau facultatea. Desigur că studenții moldoveni nu aveau șanse egale cu vorbitorii de limbă rusă privind obținerea studiilor superioare.

Treptat, procentul studenților din rândul tineretului autohton a crescut la facultate de la 10% – în 1953, la 62% – în 1976, atingând 80% – în 1990. Cu toate acestea, procesul de studii continua să fie efectuat în limba rusă.

Majoritatea studenților își făcea studiile la secțiile fără frecvență și serală (închisă în 1981).

În 1977, Facultatea de Economie a comerțului și Merceologie a Institutului Unional de Comerț din Moscova (sucursala Chișinău), cu un contingent de studenți de 1.343 persoane, a fost transferată la Universitate.

Facultatea „Economia comerțului și merceologie”, în anii 1977-1991, numără circa 300 de studenți. De menționat ca acest contingent rămânea intact până la absolvire.

În schimb, 4-8 la sută din studenții secției fără frecvență nu făceau față programului, deveneau restanțieri și erau exmatriculați. De exemplu, specialitățile *Evidența contabilă și Statistica, Finanțe și Credit, Merceologia produselor alimentare, disciplinele matematice, informatice, statistice, obiectele*

socio-umane erau însușite anevoios. Reușita varia între 67% și 89%. O cauză obiectivă a acestui fenomen era, precum am menționat mai sus, predarea în limba rusă, pe care nu toți o posedau la nivelul necesar. La secția de zi reușeau 94,6% dintre studenți. **Cea mai bună reușită o avea Facultatea de Economie a comerțului și Merceologie (95-97%).**

La Facultatea de Economie își făceau studiile și tineri din Madagascar, Afganistan, Vietnam, Cuba ș.a. Pentru ei erau permanent rezervate circa 100 de locuri la două catedre: ***Finanțe și Credit*** și ***Planificarea Industriei***. Nivelul de pregătire a studenților și doctoranzilor străini se afla mereu în centrul atenției decanatului, fiind un lucru de prestigiu. În 1990, sosesc la studii economice și studenți din România.

Tineri cubanezi, studenți și doctoranzi ai Facultății de Economie

Majoritatea celor veniți din străinătate studiau cu sârguință, se acomodau modului de viață universitar. Ei erau asigurați cu spațiu locativ, literatură de specialitate, se bucurau de toate înlesnirile.

În 1988-1991, au devenit doctori în științe economice 4 cetățeni străini. Majoritatea absolvenților străini, actualmente, ocupă în țara lor posturi de răspundere în sectoarele economice, au devenit profesori, viceministri etc.

Studiile didactice studenții le îmbinau în mod organic cu **cercetările științifice**. Cursul ***„Bazele cercetărilor științifice”***, citit la anul IV-V, îi familiariza cu metodele de cercetare. Activitatea de investigație științifică a studenților se efectua atât în procesul de studii, cât și în afara lui. Profesorii catedrelor respective selectau cu migală tineri cu aptitudini de cercetător, le cultivau depinderi practice la întreprinderi și pe șantiere în timpul stagerii de producție, îi familiarizau cu lucrul la calculatoarele electronice. Drept rezultat, majoritatea tezelor de licență purtau un caracter cognitiv, original, erau recomandate pentru implementare în producție.

Studenții-cercetători se întruneau în cercuri științifice. La catedrele de profil ale Facultăților de Economie și de Economie a comerțului și Merceologie activau 30 de cercuri, încadrând 10-15% dintre studenții cursurilor superioare. Cercetările țineau de temele științifice investigate de membrii catedrelor, precum și de cele finanțate din buget sau prin contract. Rezultatele

cercetărilor se publicau în formă de lucrări științifice, teze sau comunicări la conferințele științifice. Pe parcursul anilor, au fost prezentate 100-120 de referate științifice la conferințele universitare. După o selectare minuțioasă, cele mai de seamă erau prezentate la concursurile republicane și unionale, la Olimpiada republicană „*Studentul și progresul tehnico-științific*”. Lucrările originale, cu elemente de inovație, erau menționate cu premii și diplome. În 1972, au fost premiate și menționate cu diplome 10 lucrări. În 1988, numărul studenților menționați la concursul republican s-a majorat până la 31 de persoane.

Pe parcursul anilor, Comisiile de Stat au dat o înaltă apreciere tezelor de licență ale absolvenților V. Țurcanu, M. Bucur, V. Bălănuță, I. Cotorcea, E. Hrișcev, I. Panfil, Gr. Belostecinic ș.a., menționându-le originalitatea, spiritul de inovație în știința economică. Mulți dintre acești absolvenți, pe parcurs, au susținut teza de doctor în științe și doctor habilitat, au devenit profesori la catedră, miniștri și viceministri, conducători ai instituțiilor de cercetări științifice etc.

Studenții-economiști întrețineau legături cu colegii lor din Leningrad, Moscova, Kiev, Lvov, din alte centre științifice ale URSS. Începând cu 1990, geografia acestor relații se extinde, prin instituțiile similare din Iași, București, Galați, Sibiu și din alte localități ale României.

Ar fi greșit să nu menționăm aici că, în perioada sovietică, activitatea științifică a studenților, precum și a celorlalte domenii de activitate, era politizată. Erau apreciate doar lucrările care evidențiau pozitiv modul de producție socialist, modul de viață sovietic. Ideologia comunistă admitea doar o singură dogmă: tot ce e sovietic – e progresist. În această ordine de idei, și studentul sovietic trebuia să fie promotorul numai al modului de viață socialist. Nu e de mirare că 65% din lucrările științifice, prezentate la concursuri, oglindeau transformările socialiste în economia URSS. Pe parcursul celor cinci ani de studii, tânărul venit la carte se afla sub presiunea unui aparat birocratic ramificat (diriginte, „comsorg”, „proforg”, „partcom”, informații politice, ungherașe roșii, discipline socio-umane etc.). Toate acestea, în mod direct sau indirect, influențau negativ spiritul și cunoștințele studentului, formarea caracterului, îi secau spiritul creator, îi insufiau simțul de element al unei mașini birocratice.

Detașament studentesc la muncile agricole

În perioada la care ne referim, o largă răspândire capătă participarea studenților la așa-numitul „**semestru de muncă**” (vacanța de vară și primele luni de toamnă). Participarea la semestrul de muncă era considerată benevolă. Studentul trebuia „convins”, prin toate metodele, de necesitatea participării lui la această muncă.

În 1955, prin decizia rectoratului, au fost organizate detașamente studențești pentru muncile agricole pe lanurile colhoznice. În anii următori, această activitate „benevolă” devine obligatorie și permanentă. Tineretul studios, organizat în detașamente de construcții, se deplasa la Murmansk, Kazahstan, Altai și în alte regiuni ale URSS. În fruntea acestor detașamente comsomoliste, plecate pe pământurile de țelină și la șantiere, s-au aflat E. Hrișcev, A. Feriev, M. Zambîchi și alții.

De exemplu, E.Hrișcev, pe parcursul anilor 1966-1975, a muncit în regiunea Kâzâl-Orda, la început în calitate de maestru al detașamentului, apoi – de șef al Detașamentului Republican de Construcție, care încadra 800 de studenți ai instituțiilor de învățământ superior. Majoritatea absolută a acestor tineri au muncit cinstit, îndeplinind un volum mare de lucru, valorificând bogățiile acestor regiuni. Efectul economic se estima în milioane de ruble. Despre activitatea dată s-a scris în literatura de specialitate, în presă și în culegeri de documente. Munca fizică a studenților era o parte componentă a educației tineretului. Cu toată contribuția practică, pe care au adus-o economiei naționale membrii detașamentelor, sustragerea lor de la instruire influența negativ procesul de studii, calitatea pregătirii specialiștilor.

**E. Hrișcev (în plan îndepărtat), viitorul rector ASEM,
membru al detașamentului studențesc al IPC, la șantierele din Kâzâl-Orda**

În perioada 1953-1991, una din problemele vitale studențești era **asigurarea cu burse și cămin**. La Facultatea de Economie, 68% din contingent avea burse, 64% – locuri în cămine. Criteriul principal de acordare a bursei era reușita la învățătură, purtarea exemplară și participarea la viața obștească. Însă mulți, deși cu note suficiente, din diferite motive, erau lipsiți de burse. Unii se angajau la munci grele nocturne. În ajutor studenților nevoiași veneau, de obicei, organizațiile obștești, rectoratul.

Un loc important în viața tineretului studios îl ocupau **cultura fizică și sportul**. Educația fizică obligatorie constituia un moment pozitiv al anilor de atunci, modul de viață activ era respectat de majoritatea studenților. În fiecare an se desfășurau tradiționalele Spartachiade între facultăți. La început, se disputau 7 probe, apoi – 17. De regulă, locul I îi revenea echipei Facultății de Inginerie-Economie.

În 1965, sportivii Institutului Politehnic au participat, pentru prima oară, la Spartachiada instituțiilor de învățământ superior din republică. Începutul a fost de bun augur: debutanții au cucerit locurile I la baschet, volei, haltere și natație. Studenții-economiști au participat la competiții unionale (Leningrad) și internaționale (Bulgaria), obținând performanțe. Paralel cu studiile de specialitate, 11 studenți au devenit maeștri ai sportului, 43 – candidați în maeștri ai sportului și sportivi de categoria întâi. Numele sportivilor-economiști N. Suhorucov, L. Zaiț, V. Licov, V. Stratulat, L. Bilaș, V. But, V. Vestea, A. Grosu ș.a. erau cunoscute departe de hotarele Moldovei.

Cultura fizică și sportul aveau o influență benefică asupra studenților, lecțiile respective și antrenamentele în secții și echipe sportive asanându-le sănătatea, iar spartachiadele și alte competiții – călindu-le voința și puterea de concentrare fizică și psihică.

Un rol important în viața studenților anilor 50-60 îl ocupa turismul sportiv

Pe parcursul anilor 1964-1977, Facultatea de Inginerie-Economie era una dintre cele mai „sportive” în cadrul Institutului Politehnic.

În perioada 1977-1991, Facultățile de Economie și de Comerț și Merceologie s-au aflat în cadrul Universității de Stat din Chișinău. Și aici profesorii de la catedra de Cultură fizică și Sport, pe parcursul orelor de profil, alegeau tinerii cu aptitudini sportive, completând, în așa mod, selecționatele. Antrenamente de perfecționare sportivă se efectuau la 17 probe, ceea ce a condus la rezultate meritorii: în această perioadă, își făceau studiile trei maeștri ai sportului de clasă internațională, 48 de maeștri ai sportului, circa 100 de candidați în maeștri.

Practicau activ cultura fizică și membrii corpului didactic. La Spartachiada „Sănătatea”, evoluau mereu profesorii I. Mocan, E. Hrișcev, V. Țurcanu, T. Tuhari, G. Gruzințev, F. Tujilchin,

R. Evsicova, M. Manoli, A. Nideriță și alții. Tradițiile sportive au continuat și în cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova.

Studentii de la economie duceau și o **intensă viață culturală**. De exemplu, era dezvoltată considerabil activitatea formațiilor artistice de amatori: *cercurile dramatic, de dansuri, de muzică și coral*. Artiștii amatori de la facultate aveau întâlniri cu oameni de creație, participau la numeroase manifestări. Ansamblul de dansuri și orchestra de muzică populară au evoluat cu concerte nu numai în fața profesorilor și studenților, dar și la Lvov, Cernăuți, în SUA, Canada etc.

Și în trecut viața cultural-artistică era pe placul studenților

Totuși, scopul principal al corpului profesoral-didactic, pe parcursul întregii perioade examinate, a fost pregătirea cadrelor de înaltă calificare pentru ramurile principale ale economiei naționale. Acest prim obiectiv, în pofida greutăților și obstacolelor vremii, a fost atins pe deplin, martori devenind cei circa 16.000 de economiști-profesioniști, care muncesc și în prezent în diverse domenii economice și sociale.

Partea a II-a. ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN MOLDOVA (1991-2011)

Capitolul 1. *Infiiințarea Academiei de Studii Economice din Moldova*

Ideea creării în RSS Moldovenească a unei instituții de învățământ economic superior (în baza facultăților de economie ale Universității de Stat din Chișinău, Institutului Politehnic și Institutului Agricol) persista încă de la mijlocul anilor 70 ai secolului trecut. În 1974 se lucra la documentația necesară înființării unui Institut de Economie (model existent în Moscova, Kiev, Baku și în alte centre universitare sovietice). Spre regret, totul a rămas doar la nivelul discuțiilor.

Odată cu adoptarea Declarației Suveranității Moldovei, la 23 iunie 1990, și formarea primului guvern democratic, ideea despre concentrarea procesului de pregătire a economiștilor într-o singură instituție universitară nu numai că a luat viață, dar și au fost create niște premise reale ale înfăptuirii acesteia. *„Este meritul lui Mircea Druc, prim-ministrul republicii în perioada 1990-1991, și a lui Nicolae Mătcăș, ministrul Educației, care au renăscut sistemul național de instruire și educație în Basarabia, atât cel preuniversitar (gimnazii, licee etc.), cât și cel universitar”*, susține **Sergiu Chircă**, dr. hab., prof. univ., membru de onoare al Academiei Române.

Domnia sa își amintește: *„Era începutul lunii iunie 1990. Am fost informat de către rectoratul universității ca noi, șefii de catedre, să ne adunăm în cabinetul decanului la o întâlnire cu premierul Mircea Druc.*

Facultatea de Economie se afla în raionul Râșcanilor, pe fosta stradă „Karl Marx”. La acea întâlnire, premierul Druc ne-a anunțat că de la 1 septembrie 1990 în clădirea Facultății de Economie a Universității de Stat din Chișinău va funcționa gimnaziul româno-german

„Mihail Cogălniceanu”, iar Facultatea de Economie trece în centrul oraşului, în clădirea fostului minister sovietic de instruire şi educaţie (actualul bloc „C” al ASEM). Aşa şi a fost, nimeni nu s-a opus sau să propună altă variantă. Toţi eram conştienţi de faptul că trebuie de susţinut guvernul, care declanşase o reformă profundă în acest domeniu.

Tot la acea întâlnire, premierul a dat de înţeles că trebuie să ne gândim cum să reformăm şi procesul de instruire universitară a economiştilor. Printre cadrele didactice ale Facultăţii de Economie reînviase ideea creării Institutului Economiei Naţionale, care, chipurile, ar concentra toţi economişti de la cele trei instituţii universitare din Chişinău, deşi în realitate s-a ajuns, aproape în unanimitate, la crearea Academiei de Studii Economice.

Şi aici e meritul lui Mircea Druc. Chestiunea ţine de faptul că premierul nostru l-a invitat la Chişinău pe profesorul universitar Paul Bran, consilierul premierului român Petre Roman, în domeniul economiei şi finanţelor; care, timp de o săptămână, au familiarizat membrii Guvernului şi conducătorii unităţilor economice cu teoria şi practica economică, nouă pentru noi – economia de piaţă. Ca deputat şi membru al senatului Universităţii, am participat şi eu la acele întruniri.

L-am rugat pe premierul Mircea Druc, cu care am conlucrat anterior împreună la Facultatea de Economie a Institutului Politehnic din Chişinău, să-i permită profesorului Paul Bran să țină un discurs de specialitate la Facultatea de Economie a Universităţii.

Profesorul universitar Paul Bran ne-a lăsat o impresie foarte bună atât ca specialist, cât şi ca o persoană cu dar de a expune gândurile şi sugestiile. Chiar m-a impresionat felul liber şi atrăgător de a conversa cu auditorul. Vorbind despre activitatea economică în socialism şi reflectarea acesteia în statistică, de exemplu, Paul Bran a demonstrat specificul supraîmplinirii planurilor anuale şi cincinale în România, aducând şi date concrete: dacă calculai toată suprafaţa agricolă arată de către unităţile economice din România, apoi reieşea că s-a arat cam toată suprafaţa ţării şi încă o parte din Basarabia, demonstrând prin aceasta că mistificarea a fost o metodă utilizată pe larg în regimul comunist. Aşa l-am cunoscut pe profesorul Paul Bran în luna iunie 1990.

Ideea organizării unei instituţii universitare ale economiştilor se examina atât în Guvern, cât şi printre unii deputaţi din Parlament (în Comisia pentru instruire şi educaţie, preşedinte – academicianul Petru Soltan). Domnul academician nu numai că a susţinut această idee, dar şi a conştientizat în profunzime necesitatea realizării în practică a ideii în cauză, deoarece domnia sa, într-un timp, a organizat unul din cele mai mari centre de cercetare economică din fosta RSSM – Institutul de Planificare a fostului Comitet de planificare (Gosplan), care a avut un contingent de circa 500 de specialişti (economişti, ingineri, specialişti în domeniul matematicii aplicative şi informatică). Institutul respectiv a activat în actualul bloc „B” ASEM.

Înainte de a se lua o decizie de către Guvern, acesta a decis să se consulte cu conducătorii universităţilor în cadrul cărora funcţionau facultăţile de economie. Prima şedinţă a fost convocată de către viceprim-ministrul Guvernului, Mihai Coşcodan. Din partea Universităţii de Stat au fost prezenţi rectorul, academicianul Boris Melnic şi eu, ca membru al Senatului. Universitatea Agrară a fost reprezentată de către rectorul acestei instituţii, membrul corespondent al Academiei de Ştiinţe a Moldovei, profesorul universitar Valentin Ungureanu, iar Politehnica – de către membrul Senatului, profesorul universitar, economistul Ilie Blaj.

După ce dnul Coşcodan a expus scopul şedinţei, primul a luat cuvântul rectorul instituţiei agrare, care a declarat că este categoric împotriva organizării unei instituţii universitare economice aparte şi că facultatea de economie agrară va rămâne şi în continuare în cadrul institutului pe care îl conduce. Apoi a luat cuvântul profesorul universitar Ilie Blaj, care a menţionat că el personal susţine formarea unei instituţii universitare pentru economişti, însă economia naţională mai are nevoie şi de nişte ingineri-

economiști, care pot fi pregătiți doar în cadrul Politehnicii. De aceea, Facultatea de Economie a Institutului Politehnic nu va adera la instituția despre care este vorba. Ilie Blaj a mai spus că aceasta este și opinia rectorului, pe care el, membru al Senatului, o aduce la cunoștința Guvernului.

Desigur, se simțea și un fel de egoism – doar universitățile nominalizate, în caz de acceptare a ideii fondării noii instituții, rămâneau în pierdere. Facultatea de Economie a Universității de Stat, de exemplu, avea peste 3.000 de studenți și era una din cele mai prestigioase. Și datorită acestui fapt toți au fost cu „ochii” pe academicianul Boris Melnic, rectorul acestei universități.

B. Melnic, rectorul USC

Stăteam alături de domnul rector, se făcuse o liniște totală. Domnul academician **Boris Melnic** a început cu constatarea că „Facultatea de Economie” are toate condițiile necesare pentru a se dezvolta multilateral, deoarece universitatea dispune de mai multe facultăți umanistice. Însă pe mine m-a convins șeful de catedră, profesorul universitar Sergiu Chircă, ce ar însemna pentru ei formarea unei instituții specializate. Pentru Universitatea de Stat, plecarea de la noi a Facultății de Economie e o mare pierdere, dar dacă economiștii vor „independență”, noi nu ne vom opune. Dimpotrivă, îi vom ajuta. Unica părere a noastră, care nu coincide cu doleanțele economiștilor, ține de denumirea instituției. Economiștii universitari propun crearea unei academii de studii economice, pe când părerea mea este o universitate economică, deoarece cele mai bune principii de instruire și educație sunt cele universitare. Acestea și formează specificul universității față de o instituție universitară specializată și de ramură”, a menționat el.

Înainte de a trage anumite concluzii, dl Coșcodan mi-a dat cuvântul, subliniind: „Să ascultăm și opinia „vinovaților”, a economiștilor”. Eu am spus că regret că cele două institute (agrar și tehnic) se opun formării unui centru universitar de pregătire a economiștilor pentru toată economia națională, deosebit prin prisma orizontului, modului de gândire abstractă și reală și a nivelului general de pregătire a unui economist în cadrul unei instituții de ramură, pe de o parte; pregătirea acestui economist bazându-se pe teoria și practica intereselor economice naționale, a economiei și culturii în ansamblu, pe de alta. Cât privește partea tehnologică a procesului de instruire a economiștilor, apoi aici nu vor fi probleme, deoarece vor fi organizate catedre speciale ce ar ține cursuri în domeniul bazelor tehnologice de ramură (industrie, agricultură etc.). Cu atât mai mult că în planurile de studii în vigoare sunt aceste discipline.

I-am mulțumit academicianului Boris Melnic de faptul că a înțeles și susține doleanțele nu numai ale economiștilor, dar și interesele economiei naționale ale statului nostru, care are mare nevoie de economiști noi, instruiți în domeniul teoriei și practicii economiei de piață, economie ce și-a demonstrat superioritatea în Occident.

În ceea ce privește numirea instituției, noi preferăm să avem o Academie de Studii Economice, ca acea de la București, cu care vom colabora și care are o experiență și o autoritate istorică, iar însuși procesul de instruire la ei se bazează pe principiile universitare, la care Boris Melnic a adăugat: „Atunci va fi bine, iar noi nu trebuie să le impunem părerile noastre. Dacă economiștii vor să plece, nu dorim să le stopăm calea”.

Noi, economiștii, și ASEM în ansamblu, trebuie să fim recunoscători academicianului Boris Melnic, care nemijlocit a participat, deci, la ceea ce suntem astăzi.

În încheiere domnul Coșcodan a menționat că, ținând cont de cele spuse și poziția Universității de Stat, care susține „independența” economiștilor, vom aduce la cunoștința guvernului ceea ce s-a decis astăzi”.

Pentru Academia de Studii Economice din Moldova este deosebit de importantă activitatea dlui Boris Melnic în calitate de rector al Universității de Stat din Moldova. Or, anume în anul 1991, când d-lui îndeplinea această funcție, a fost înființată ASEM. Datorită colaborării cu dl academician, apariția primei instituții universitare de profil economic pe piața educațională națională a constituit un eveniment deosebit. În semn de recunoștință pentru contribuția în dezvoltarea învățământului și științei economice din Moldova, precum și pentru susținerea ASEM-ului în poziționarea pe treapta superioară a clasamentului celor mai solicitate și mai prestigioase universități din Moldova, în 1996, Academia de Studii Economice i-a acordat dlui academician Boris Melnic titlul onorific „Doctor Honoris Causa al ASEM”.

Anul 1991 a fost unul de referință pentru Moldova dintre Prut și Nistru. La 23 mai este adoptată noua denumire de Republica Moldova, care își proclamă la 27 august independența de stat. La 28 mai, prim-ministru al Moldovei a devenit Valeriu Muravschi, care va exercita această funcție până la 30 iunie 1992. Dl Muravschi a fost unul din principalii adepți ai creării Academiei de Studii Economice din Moldova.

**V. Muravschi, prim-ministru
al R. Moldova (1991-1992)**

Fiind rugat să facă o retrospectivă a evenimentelor care au marcat acea perioadă, **Valeriu Muravschi** a menționat: „*Ca să vorbim despre Academia de Studii Economice în prezent, trebuie să încercăm, virtual, să ne întoarcem în trecut, la momentul când a apărut ideea fondării ASEM-ului, care erau scopurile.*

Era începutul anilor 90 ai secolului trecut. Republica Moldova își declară independența față de fostul imperiu sovietic. În contextul evenimentelor care s-au derulat în tot spațiul post-sovietic, în fața Guvernului pe care am avut onoarea să-l conduc în anii 1991-1992, stăteau probleme foarte complicate, care se încadrau în necesitatea stringentă de schimbare a sistemului

politic, social și economic. Lucrurile astea trebuiau realizate concomitent cu crearea acestui stat, care era numai la etapa de declarație a independenței, cu toate atributele, instituțiile necesare pentru funcționarea lui. De asemenea, trebuia să depunem eforturi pentru ca să fim recunoscuți ca stat pe plan mondial de diferite state, inclusiv de Organizația Națiunilor Unite, să stabilim relații diplomatice cu diferite țări.

Pe plan intern, era necesară crearea frontierei, a sistemului vamal, financiar, bancar; reorganizarea băncilor, care erau de stat, în bănci comerciale; crearea Băncii Naționale și imprimarea monedei naționale, elaborarea actelor care autentifică cetățenia cetățenilor R. Moldova etc.

Paralel, în scopul promovării reformelor radicale, era necesară elaborarea și adoptarea cadrului legislativ care, pur și simplu, nu exista. Desigur, era o problemă, în special realizarea reformelor economice – un element de bază al noului sistem economic, social și politic. Erau necesare cunoștințe, specialiști. În acest context, Guvernul RM s-a adresat Guvernului României cu rugămintea de a fi sprijinit în inițierea reformelor economice în țara noastră.

Astfel, colegii noștri din România ne-au recomandat susținerea regretatului profesor Paul Bran, care a venit la Chișinău în calitate de consilier guvernamental pe probleme de reforme economice, monedă, finanțe.

La prima întâlnire, pe care am avut-o cu dl profesor **Paul Bran**, în sediul Guvernului, am discutat problemele ce derivau din scopurile pe care ni le-am propus și pe care le-am menționat mai sus. Atunci s-a memorizat un gând, o idee a dlui profesor, care a influențat lucrurile ce se referă la ASEM. D-lui ne-a spus că procesul de promovare a reformelor va fi de lungă durată, că nu se poate ca, peste noapte, să fie schimbat întreg sistemul sau reformată economia. Ne-a mai spus că ne vom confrunta cu foarte multe probleme de ordin tehnic, profesional, ce țin de elaborarea legislației etc. Însă cea mai gravă problemă, după spusele d-lui, ține de vechea mentalitate a clasei politice, a specialiștilor, care erau atunci în sectorul real al economiei, în sistemul finanțelor publice, bancar etc.

**P. Bran prima dată a vizitat
R. Moldova în anul 1990**

Ca atare, în anii următori după 90, s-au confirmat gândurile dlui profesor Paul Bran. Cred că anume din această cauză am și rămas în urmă, deși la începutul anilor 90, un raport al Băncii Mondiale (care analiza situația în noile state din fostul lagăr socialist, apărute pe harta lumii), constata că Republica Moldova, la etapa respectivă, se afla pe primele locuri în perceperea reformelor care trebuiau promovate.

Mai târziu, cu regret, lucrurile au evoluat nu chiar favorabil nouă, cauza principală fiind guvernele care au urmat după 1992 și care, într-o măsură sau alta, au încercat să blocheze reformele, din care cauză am rămas cu mult în urmă față de țările care au început odată cu noi aceste schimbări radicale.

Dl profesor Paul Bran ne-a mai spus că este necesar să pregătim o generație nouă de specialiști în toate domeniile, în special, pentru economie. Era

vorba de economiști, finanțiști, bancheri, specialiști în domeniul asigurărilor etc. Pornind de la această idee, în cadrul acelei întâlniri de la Guvern, dl profesor a propus să fondăm la Chișinău o instituție nouă, modernă, care și-ar pune drept scop realizarea acestui deziderat – pregătirea unei generații noi de specialiști. D-lui a vorbit într-atât de convingător și argumentat, încât eu personal, fiind în funcția de prim-ministru, i-am înțeles din start ideea și am devenit adeptul ei.

A fost format un grup de lucru, inclusiv din deputați de la Chișinău, în misiunea cărora intra elaborarea setului de documente și argumentarea necesității fondării Academiei de Studii Economice. Aș vrea să-i menționez, în acest context, pe dl profesor Paul Bran; dl Gheorghe Efros, care ulterior a activat la Guvern, în calitate de viceprim-ministru și președinte al Comitetului pentru reforme; dl Vasile Șoimaru, pe atunci deputat în Parlament, iar mai târziu – vicerector al ASEM, Nicolae Micșanschi, șef-direcție la Ministerul Economiei Naționale.

Sunt nevoit să constat că realizarea acestei idei din start s-a confruntat cu o împotrivire înverșunată până la cele mai înalte niveluri. În pofida acestor circumstanțe, în câteva luni acest grup a reușit să pregătească întregul set de documente necesar pentru crearea Academiei, inclusiv proiectul hotărârii de Guvern, prin care, la 25 septembrie 1991, a fost înființată ASEM; prim-rector al acesteia a fost numit regretatul profesor Paul Bran, iar vicerector – conferențiarul universitar Vasile Șoimaru; rectoratul ASEM era obligat să asigure soluționarea problemelor organizatorice legate de fondarea ASEM, preluarea facultăților respective de la USM și asigurarea primului an de învățământ 1991-1992.

Rectoratul ASEM, corpul profesoral-didactic și tehnic care a fost angajat au reușit în scurt timp să asigure adoptarea Hotărârii Guvernului, elaborarea programului de activitate și a planurilor de studii, să preia facultățile respective de la alte instituții, imobilele cu toată infrastructura, să asigure dotarea complexului instituției cu tot ce este necesar pentru anul de studii 1991-1992.

Menționez aportul deosebit al primului rector ASEM, profesorului Paul Bran, care și-a sacrificat viața personală și familia în realizarea acestui scop major, a vicerectorului Vasile Șoimaru, dar și a dlor Gheorghe Efros și Ștefan Cioclea, care au contribuit inclusiv financiar la dotarea noii instituții de învățământ superior”.

Răspunzând la întrebarea „Cum a fost acceptată în societate ideea deschiderii la Chișinău a unei asemenea instituții de învățământ superior?”, **Valeriu Muravski** a spus: „Ideea înființării ASEM a fost salutăată în cercurile economice, financiare. Însă erau și mulți oponenți, interese fiind diferite. Această instituție trebuia să apară în baza câtorva facultăți de la câteva universități din Chișinău. Toate aceste facultăți urmau să fie concentrate în ASEM – instituția care își punea drept scop reformarea sistemului de pregătire a specialiștilor în domeniul economiei. Pentru noi era un lucru nou, mai ales că în cadrul ASEM a fost deschisă Facultatea „Relații Economice Internaționale”, datorită căreia tinerilor noștri li s-a oferit posibilitatea să-și facă studiile în limbi străine.

În final, în pofida oponenților din cadrul Guvernului (și nu numai), Academia de Studii Economice a fost constituită. Într-un timp foarte scurt, grupul în sarcina căruia a intrat deschiderea ASEM, în frunte cu primul rector al instituției, profesorul Paul Bran, a reușit să facă lucruri enorme: amenajarea blocului, elaborarea conceptului de pregătire a specialiștilor, selectarea corpului profesoral-didactic etc. Într-un cuvânt, și-au început activitatea de la zero, confruntându-se cu un șir de probleme: baza tehnico-materială care, practic, nu exista, literatură didactică, manuale. În acest sens, aportul dlui Paul Bran a fost decisiv. Colaborând cu ASE București, a reușit să obțină sprijinul acestei instituții în asigurarea Academiei cu literatură, manuale etc.

Pe parcursul a 3 ani, cât dl profesor Paul Bran a deținut funcția de rector, această instituție, care a apărut pe loc gol, a devenit cea mai importantă instituție de învățământ superior în domeniul economiei și pregătirii specialiștilor respectivi.

În această perioadă, a apărut o pleiadă întreagă de specialiști tineri în domeniile enumerate. Majoritatea acestora s-au încadrat în sectorul real al economiei, în sistemul finanțelor publice, în cel bancar, de asigurări etc. Unii chiar au obținut funcții decizionale, inclusiv în administrația publică centrală și locală”.

Nicolae Micșanschi

Cronografia legalizării activității Academiei de Studii Economice din Moldova a relatat-o **Nicolae Micșanschi**, consilier de stat, șef-direcție la Ministerul Economiei Naționale la începutul anilor 90 ai secolului trecut: „Transpunerea în faptă a ideii creării școlii superioare de profil economic a fost un scop principal și o dorință sufletească în activitatea mea profesională care, după absolvirea Institutului Politehnic din Chișinău cu obținerea calificației de inginer-economist, a fost dedicată în ansamblu dezvoltării învățământului la diferite niveluri, începând cu activitatea în instituția de învățământ și continuând-o treptat în cadrul Ministerului de Învățământ, al Comitetului de Stat de Planificare (așa-numitului „Gosplan”) și apoi – la Ministerul Economiei Naționale, unde patronam sistemul de învățământ,

inclusiv cel superior. Astfel, la etapa de tranziție, eram versat atât în cele obținute, cât și în problemele și nereușitele sistemului de învățământ superior, care se vedea atât de valoros pentru prosperarea tânărului stat suveran.

Având deja experiență în cadrul Ministerului Economiei Naționale, unde în 1990 am promovat crearea Academiei de Poliție, în ianuarie 1991 am purces la elaborarea argumentată a Proiectului hotărârii Guvernului privind crearea în Moldova a Academiei de profil economic, preconizându-se că instituția nou-creată își va lansa activitatea începând cu 25 aprilie 1991. În varianta inițială a proiectului s-a propus ca instituția să fie numită universitate și s-au prevăzut momentele organizatorice privind buna desfășurare a activității. Problemele-cheie ale proiectului s-au considerat atât concentrarea specialităților de profil economic de la toate instituțiile de învățământ superior din republică: Universitatea de Stat, Institutul Politehnic și Institutul Agricol, cât și inițierea instruirii cadrelor la unele specialități noi: Activitate bancară; Relații economice externe; Statistică; Cibernetică și informatică economică; Management (pe domenii de activități); Marketing; Drept economic etc.

Un capitol aparte al proiectului prevedea detaliat posibila dislocare a instituției nou-create. Se propunea ca toate instituțiile menționate mai sus să transmită blocuri de studii și cămine studențești proporțional contingentului de studenți care urmau să fie transferați universității economice. Cu toate acestea, se mai cerea eliberarea și transmiterea în posesia universității a bazei materiale în ansamblu a fostului Tehnicum de comerț, care urma să fie reamplasat în sectorul Buiucani – al capitalei, pe str. Creangă 59, în localul Școlii profesionale nr. 94. Ținându-se cont de importanța localului pentru plasarea universității economice, cred că prezintă interes istoric faptul că inițial se lucra și asupra diverselor variante alternative de dislocare a universității economice, și anume: actualul bloc de studii al Universității Libere Internaționale din Moldova, care era spre finisare și aparținea atunci Institutului „Chișinău-gorproiect”; complexul de clădiri ministeriale de pe bul. Ștefan cel Mare 73; clădirea vizavi de Biblioteca națională, unde acum este dislocat Muzeul național de arheologie și istorie a Moldovei.

Discuțiile preventive neoficiale asupra Proiectului hotărârii Guvernului au depistat opoziție categorică, în primul rând, din partea instituțiilor care urmau să transmită pregătirea specialiștilor de profil economic la universitatea nou-creată, precum și din partea unor ministere. Devenise clar că fără susținerea unui organ ierarhic superior nu va fi posibilă realizarea problemei și s-a apelat la Comisia pentru problemele economice a Parlamentului RSS Moldova, prezidată de dl Mihai Patraș, care anterior activase în cadrul așa-numitului „Gosplan” și era cunoscut drept un promotor al reformelor social-economice. Actualitatea problemei a fost înțeleasă de Comisia parlamentară de la prima vedere, care, câzând de acord, la 14 aprilie 1991 a făcut un demers oficial în adresa Ministerului Economiei Naționale (dlui Constantin Tampiza) și Ministerului Științei și Învățământului (dlui Nicolae Mățaș), demers care urma să servească drept bază juridică atât pentru promovarea Proiectului hotărârii Guvernului, cât și pentru depășirea mai reușită a tuturor barierelor birocratice care existau încă drept moștenire a sistemului sovietic.

Astfel, prinse aripi speranța că instituirea universității de profil economic va reuși. La Ministerul Economiei Naționale, ca promotor al evenimentului, s-au desfășurat acțiuni mai oficiale și mai concrete, însărcinându-mi-se personal misiunea de coordonator privind perfectarea și promovarea Proiectului hotărârii Guvernului. Introducându-se unele modificări, inclusiv schimbarea denumirii instituției din Universitate în Academie Națională de Studii Economice, proiectul a fost expediat, la 25 aprilie 1991, pentru coordonare oficială la toate ministerele, Institutul Agricol și la Consiliul Municipal.

Majoritatea ministerelor, în principiu, au susținut propunerea creării Academiei, înaintând totodată unele recomandări privind perfecționarea Hotărârii Guvernului. Dezacordul și-au expus Ministerul Agriculturii, Ministerul Comerțului, Institutul Agricol și Institutul Politehnic, care categoric nu doreau să cedeze pregătirea cadrelor de profil economic, precum și o parte din spațiile blocurilor didactice și a căminelor studențești. Refuza finanțarea suplimentară a

instituției nou-create și Ministerul Finanțelor. În pofida argumentărilor „pro”, în cadrul numeroaselor întruniri, inclusiv la Ministerul Științei și Învățământului, se crease o situație de impas, un cerc vicios, fiindcă nimeni nu dorea să cedeze. În discuții se implicau tot mai mulți „actori”, dar se simțea că cineva din spate face tot posibilul de a frâna realizarea ideii. Și acest lucru, deocamdată, îi reușea.

În situația creată, Proiectul hotărârii nu putea fi transmis Guvernului spre aprobare și s-a decis de a merge pe altă cale – înființarea Academiei, cu susținerea unor deputați, prin Decret prezidențial. S-a elaborat argumentat proiectul documentului respectiv, care a fost susținut de către trei Comisii parlamentare: Pentru problemele economice (dl M. Patraș); Pentru știință și învățământ (dl P. Soltan); Pentru autoadministrare locală (dl M. Cotorobai), care prin semnătura acestora, la 17 mai 1991 a fost expediat președintelui Republicii Moldova, dlui Mircea Snegur, și în copie – prim-ministrului, dlui Mircea Druc. Președinția, la rândul său, nu și-a asumat răspunderea să semneze Decretul, poruncind Guvernului să-și expună opinia. Astfel, proiectul Decretului a fost transmis de către Guvern Ministerului Economiei Naționale, pentru examinarea suplimentară a chestiunii în cauză și înaintarea propunerilor de rigoare.

Directiva Guvernului, cu suport parlamentar „trecut” prin Președinție, devenise un nou argument pentru continuarea negocierilor în favoarea creării Academiei. A fost, însă, regretabil că în cadrul numeroaselor ședințe și discuții nu s-a găsit un numitor comun și toate eforturile depuse pentru lichidarea divergențelor principiale referitoare la concentrarea pregătirii cadrelor de profil economic și crearea bazei material-didactice într-o instituție aparte nu s-au soldat cu rezultate pozitive. Soluționarea era doar deja aplicarea unei decizii politice la nivel guvernamental sau prezidențial. Cu aceste intenții, Proiectul hotărârii a fost înaintat Guvernului, care în ședința sa din 11 iunie 1991 nu a aprobat crearea Academiei, avându-se opinii diferite pe marginea proiectului, și a reîntors chestiunea Ministerului Economiei Naționale, pentru o definitivare echilibrată a proiectului.

S-a purces la o nouă etapă de negocieri, care începuse să decurgă și mai dificil ca altădată, fiindcă în plus apăruse și o criză politică legată de schimbarea premierilor. În curând, prim-ministru a fost numit Valeriu Muravski, care de la bun început, evident, avea și alte griji de mare importanță statală și nu se cunoștea încă poziția lui privind problema creării Academiei. La moment, s-au lansat zvonuri că fondarea Academiei se amână. Însă reacția prim-ministrului a fost pozitivă, cerându-se chiar urgentarea prezentării Guvernului a Proiectului de hotărâre, reieșind din realități. Și mai mult. În echipa de lucru, a fost invitat special din România, în calitate de expert valoros în învățământul universitar, pe regretatul profesor Paul Bran. Pe larg s-a implicat în căutarea soluțiilor argumentate și dl Vasile Șoimaru – deputat în Parlament. Ambii au contribuit esențial la definitivarea proiectului și, ulterior, după cum cunoaștem, în calitate de rector și, respectiv, de vicerector, s-au dăruit aplicării în realitate a Hotărârii Guvernului și au depus mari eforturi ca Academia să devină ceea ce avem astăzi.

Dezbaterile asupra proiectului au durat mai bine de o lună, ameliorându-se într-un fel spiritele negative ale oponentilor. S-a propus, spre exemplu, ca la Institutul Agricol și Institutul Politehnic instruirea economiștilor să fie înlocuită cu pregătirea managerilor pe domenii de activitate, iar Tehnicumul de comerț să fie reorganizat în Colegiu și, de rând cu alte colegii de profil, să fie afiliat Academiei. Totuși, nu se găsea soluție echilibrată privind asigurarea Academiei cu bază materială. Cu această problemă majoră, la 23 iulie 1991, a 6-a variantă a Proiectului hotărârii a fost transmisă Guvernului spre examinare și aprobare, lăsându-se să se înțeleagă că problema dislocării Academiei rămâne la discreția lui.

Se părea că decizia finală a Executivului superior din țară va dura câteva zile. Dar nu a fost să fie așa. A fost nevoie încă de două luni chinuitoare. Se târăgăna, avându-se drept motiv de bază că nu se găsește varianta potrivită privind dislocarea Academiei. O fi și asta într-un fel, dar de fapt existau și alte bariere. Deja mai târziu după crearea Academiei s-a aflat că existau serioase intenții, cu susțineri solide, de a crea în republică o instituție particulară de profil economic.

În sfârșit, după mai multe dezbateri oficiale și neoficiale suplimentare, după nouă luni de muncă încordată, s-a produs evenimentul valoros mult așteptat și Academia de Studii Economice a fost oficializată prin cunoscuta Hotărâre de Guvern nr. 537 din 25 septembrie 1991. Și dacă e să fim sinceri, până în ultimul moment se simțea o atmosferă încordată și nu se vedea clar finalizarea și realizarea cu brio a problemei. Și numai voința politică a prim-ministrului Valeriu Muravschi, care a făcut pasul hotărâtor și și-a asumat răspunderea personală – a scos la lumina zilei documentul decizional, cerându-se ca Ministerul Științei și Învățământului și Institutul „Moldniistromproiect” să cedeze edificiul actualului bloc de studii „A” pentru consolidarea bazei materiale a Academiei.

Nu a fost deloc ușoară transpunerea în fapt a concepției înființării în republică a Școlii superioare de profil economic, dar s-a săvârșit grație argumentărilor reale, principialității, insistenței, curajului și eforturilor depuse de către mulții susținători ai acestei idei progresiste: deputați, colaboratori ai Ministerului Economiei Naționale, Ministerului Științei și Învățământului, Ministerului Muncii și Protecției Sociale”.

Astfel, crearea ASEM a fost posibilă și se datorează curajului deosebit al prim-ministrului de atunci Valeriu Muravschi, în condițiile în care ceilalți funcționari sus-puși se împotriveau creării unei instituții naționale de profil economic.

La 25 septembrie 1991, V. Muravschi a semnat Hotărârea nr. 537 cu privire la înființarea Academiei de Studii Economice din Moldova, în care se spune:

„In scopul asigurării economiei naționale cu cadre de înaltă calificare în domeniul economiei, Guvernul Republicii Moldova HOTĂRĂȘTE:

1. Se acceptă propunerea Ministerului Economiei Naționale al Republicii Moldova privind înființarea în cadrul Ministerului Științei și Învățământului al Republicii Moldova, cu începere de la 1 octombrie 1991, a Academiei de Studii Economice din Moldova, cu statut de instituție de învățământ superior și de investigații științifice în domeniul economiei, pe baza facultăților de Economie și Economie în comerț ale Universității de Stat din Moldova și Institutului Economiei Naționale din Moldova al Ministerului Economiei Naționale al Republicii Moldova.

11. Ministrului Științei și Învățământului al Republicii Moldova în termen de o lună să prezinte Guvernului Republicii Moldova lista hotărârilor guvernamentale, abrogate în legătură cu adoptarea

prezentei hotărâri”.

Tot la 25 septembrie 1991, prim-ministrul Valeriu Muravschi a semnat **Dispoziția nr. 276-d**, în care se spune:

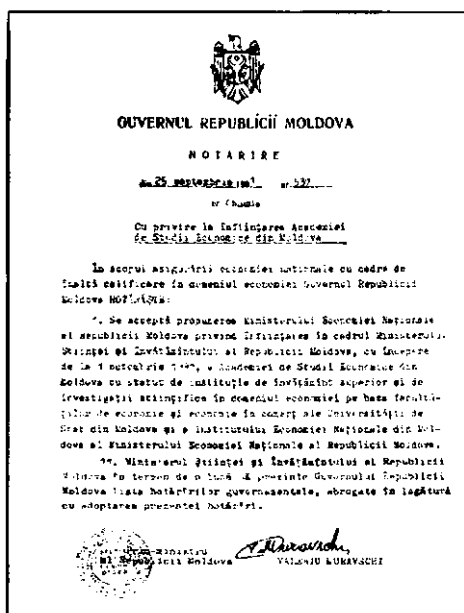
„1. A numi:

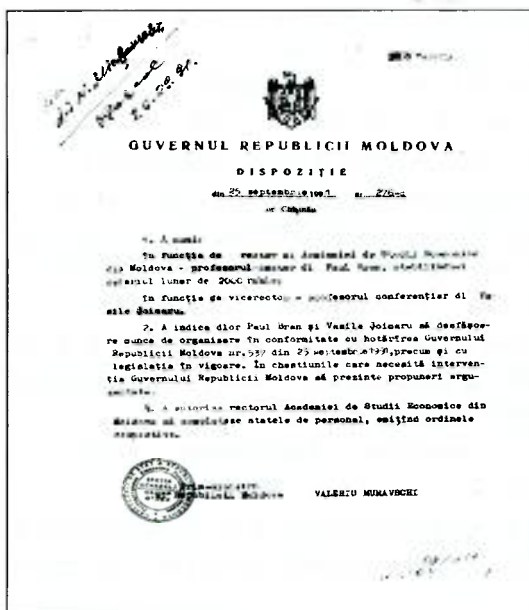
în funcția de rector al Academiei de Studii Economice din Moldova – profesorul, doctor dl Paul Bran, stabilindu-i salariul lunar de 2.000 ruble;

în funcția de vicerector – profesorul, conferențiar dl Vasile Șoimaru.

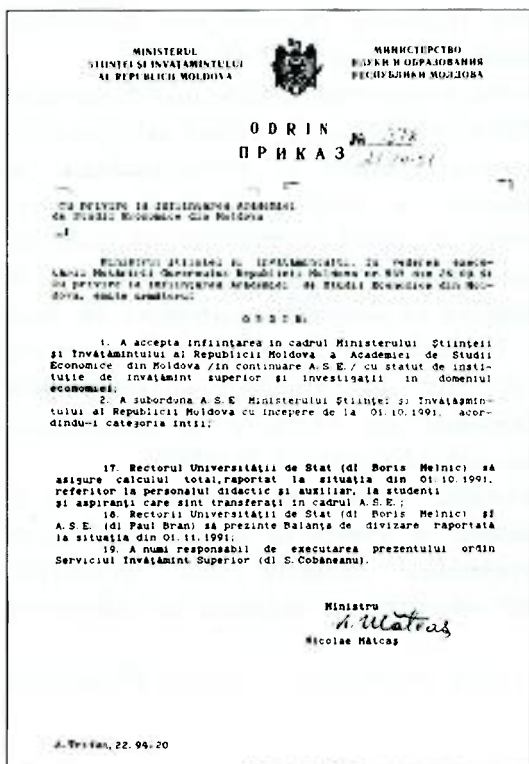
2. A indica dlor Paul Bran și Vasile Șoimaru să desfășoare munca de organizare în conformitate cu Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 537 din 25 septembrie 1991, precum și cu legislația în vigoare. În chestiunile care necesită intervenția Guvernului Republicii Moldova, să prezinte propuneri argumentate.

3. A autoriza rectorul Academiei de Studii Economice din Moldova să completeze statele de personal, emițând ordinele respective”.

b. Institutului Economiei Naționale al Ministerului Economiei Naționale al Republicii Moldova, cu includerea în cadrul ei, la balanța autonomă, a următoarelor instituții:

La 21 octombrie 1991, ministrul Științei și Învățământului al RM Nicolae Mălcaș a semnat Ordinul nr. 378 în vederea executării Hotărârii Guvernului RM nr. 537 din 25.09.1991:

„Cu privire la înființarea Academiei de Studii Economice din Moldova emite următorul ORDIN:

1. A accepta înființarea în cadrul Ministerului Științei și Învățământului al Republicii Moldova a Academiei de Studii Economice din Moldova (în continuare ASE) cu statut de instituție de învățământ superior și investigații în domeniul economiei;

2. A subordona ASE Ministerului Științei și Învățământului al Republicii Moldova cu începere de la 01.10.1991, acordându-i categoria întâi;

3. A aproba fondarea ASE pe baza:
a. Facultăților „Economie” și „Economie în Comerț” ale Universității de Stat din Moldova;

- Colegiul Național de Comerț din Chișinău,
- Colegiul Republican de Informatică din Chișinău,
- Tehnicumul de Finanțe și Economie din Chișinău.

17. Rectorul Universității de Stat (dl Boris Melnic) să asigure calculul total, raportat la situația din 01.10.1991, referitor la personalul didactic și auxiliar, la studenții și aspiranții care sunt transferați în cadrul ASE;

18. Rectorii Universității de Stat (dl Boris Melnic) și (dl Paul Bran) să prezinte Balanța de divizare, raportată la situația din 01.10.1991;

19. A numi responsabil de executarea prezentului ordin Serviciul Învățământ Superior (dl S. Cobăneanu).”

Declarându-și independența în 1991, Republica Moldova a pornit pe un drum dificil și anevoios al transformărilor politice, economice și sociale, iar în condițiile economiei de piață, ce s-au impus drept o legitate obiectivă a istoriei, dezvoltarea economiei naționale devenise o condiție primordială pentru fortificarea statalității și a securității țării.

În noile realități s-a impus și necesitatea deschiderii unei instituții de învățământ economic superior, care să facă față exigențelor economiei de tranziție și, în primul rând, să pregătească specialiști de o calitate adecvată noilor cerințe ale mediului academic.

În toți acești ani, Academia de Studii Economice din Moldova a evoluat considerabil, devenind principala și, pentru moment, unica instituție universitară de profil economic din țară, reprezentând un complex universitar modern. Nivelul înalt al studiilor, cercetărilor științifice, tendința de perfecționare continuă și abilitatea de adaptare la cerințele societății au plasat ASEM pe treapta celor mai atractive instituții de învățământ superior.

Capitolul 2. Paul Bran – primul rector al ASEM (1991-1994)

După ce au fost examinate și puse la punct toate aspectele fondării Academiei de Studii Economice din Moldova, în cadrul comisiei specializate a Parlamentului și Guvernului, s-a purces la selectarea persoanelor ce ar putea fi numite în fruntea ASEM.

Din amintirile profesorului **Sergiu Chircă**: „În Chișinău, și nu numai printre economiști, apăruse și doritori de a fi rector sau prorectori. Cu o zi înainte ca premierul Valeriu Muravschi să decidă candidatura rectorului, m-au sunat din anticamera Domniei sale și m-au invitat a doua zi la o învedere cu premierul. Convorbirea a durat vreo 30-35 de minute. Domnul premier mi-a spus că dorește să se consulte cu mine în privința rectorului ASEM. Mi-a spus că sunt primul pe care l-a invitat oficial. Probabil, dumnealui a procedat astfel nu fiindcă eram deputat, dar mai întâi de toate că am fost un economist principal. Ne cunoșteam demult (Valeriu Muravschi a absolvit specialitatea

„Economia muncii”, iar eu i-am fost conducător științific al tezei de licență).

Premierul mi-a spus că sunt mulți doritori de a fi rectori. La ziua de azi, a afirmat Domnia sa, sunt deja șapte persoane. L-am rugat dacă poate să mă familiarizeze și pe mine. Mi-a numit vreo patru. După o pauză, dnul Valeriu Muravschi a spus: „Vă cunosc foarte bine, urmăresc cu atenție luările de cuvânt în Parlament (ședințele căruia se transmiteau în direct la radio și televiziune – n.a.). Am de gând să propun persoana d-voastră la funcția de rector al ASEM”. Recunosc, pentru mine a fost o surpriză plăcută. După o mică pauză, am rugat premierul să mi-i numească pe toți doritorii la această funcție. Aflând persoanele nominalizate (printre acestea erau cu merite și de încredere, dar și dintre cele care te puneau pe gânduri), i-am spus: „Vă mulțumesc pentru opinia pe care o aveți și pentru propunerea făcută, dar haideți să procedăm altfel”. A urmat întrebarea premierului: „Cum?” – „Dacă numim o persoană din cele șapte plus Chircă, am menționat, ar putea să nu fie așa cum se preconizează. Îi cunosc pe toți. Unii nu vor fi mulțumiți și în loc de activitate am putea să ne confruntăm cu probleme artificial create. Haideți să invităm o persoană din afara Republicii Moldova”. Domnul Muravschi e în viață și ar putea confirma sau infirma cele spuse. „Ideea dumneavoastră e bună, s-a pronunțat premierul, cunoașteți pe cineva ce ar corespunde și ar fi de acord?”. Imediat i-am răspuns: „Este vorba de profesorul Paul Bran, care, la invitația lui Mircea Druc, a fost în Chișinău și la facultatea noastră de economie. E o persoană care ne trebuie și concomitent s-ar liniști spiritele”.

Spiritele, însă, deja se simțeau. Contracandidații mei știau despre întâlnirea mea cu premierul, iar când am plecat din guvern spre facultate, pe unii i-am observat chiar în pragul facultății. Conferențiarul Valentin Răileanu, viitorul decan al Facultății de Management al ASEM, s-a apropiat și mi-a șoptit: „Ați acceptat funcția de rector? Aici toți așteaptă”. I-am răspuns că nu – am auzit de la el numai cuvântul „păcat”.

Când i-am numit premierului candidatura lui Paul Bran, i-am mai spus că mai sunt două probleme: prima ține de faptul că Paul Bran este consilier în guvernul de la București, condus de Petre Roman. A doua problemă ține de decizia profesorului Paul Bran (dorește dumnealui sau nu), fiindcă eu nu am vorbit cu el. La care Valeriu Muravschi mi-a răspuns: „Prima problemă o rezolv chiar azi, am să fac legătură cu Petre Roman. Cred că vom rezolva și a doua problemă”. Așa, în realitate, a fost decisă soarta profesorului Paul Bran în lipsa acestuia.

V. Muravschi și P. Roman

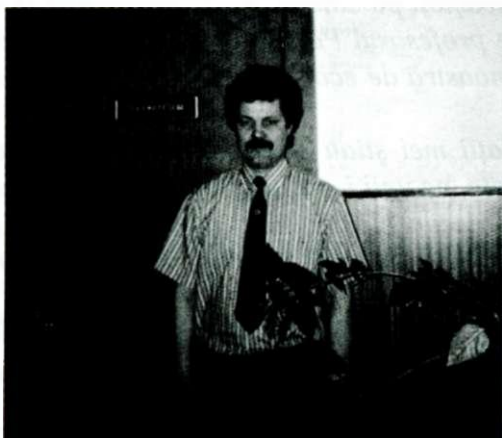
Trebuie să menționez că profesorul Paul Bran s-a dovedit a fi o persoană de care ASEM și Republica Moldova au avut mare nevoie. Domnia sa a servit și pentru corpul profesoral-didactic și științific nu numai drept exemplu cum trebuie să fii în fața studenților (să aduci cunoștințe, să faci carte, dar nu pur și simplu să citești), ci și ca un bun manager.

Din păcate, după venirea în fruntea guvernului a lui Andrei Sangheli, situația brusc s-a schimbat spre rău. Secretarul Cancelariei Guvernului Gheorghe Gusac, pe care îl cunoșteam și cu care conlucram, mi-a spus deschis că A. Sangheli e contra „românului acesta”, precum și contra profesorului Ovidiu Bădina, șeful centrului sociologic și profesor universitar la catedra „Economia și sociologia muncii”. Nu-i dorește, el vrea să-i alunge din

Moldova. M-am străduit și l-am ajutat pe Ovidiu Bădina, persoană extraordinară, cultă, profesionistă și iubitoare de Basarabia și basarabeni. Cu ajutorul meu a obținut și cetățenia Republicii Moldova. Însă Sangheli nici după aceasta nu s-a „liniștit” și a lichidat Institutul aplicativ de sociologie (s-a aflat în actualul bloc „B”). A fost un institut recunoscut pe plan mondial. După moartea profesorului Ovidiu Bădina, mai continuau să sosească scrisori de colaborare și recunoaștere din Moscova, Franța, SUA și alte țări.

Am întreprins niște măsuri concrete și în privința domnului profesor Paul Bran, deși uneori nu am fost înțeles la justa valoare. Am semnat lista profesorilor ASEM și a unor deputați către Mircea Snegur, președintele Republicii Moldova de atunci, ca să-i fie prelungit mandatul încă pentru patru ani, pentru a duce la bun sfârșit proiectul Academiei.

Apoi personal am fost la dnul Mircea Snegur cu această rugămintă. În realitate, decizia era luată de către cei de sus. Mai mult decât atât, unii juriști, în frunte cu fostul vicepreședinte al Primului parlament democratic (Victor Pușcaș), decise să formeze o universitate aparte pentru pregătirea cadrelor de juriști. Fusese de acord și noul rector al Universității de Stat din Moldova Gheorghe Rusnac, dar cu condiția ca economiștii să se întoarcă „acasă”, la Universitate. Deci Academia de Studii Economice din Moldova era plasată pe „linie moartă”, trebuia lichidată. Profesorul Gh. Rusnac făcuse și niște declarații publice ca economiștii să revină acasă. Din fericire, ASEM a supraviețuit și a depășit „tornadele” politice agro-comuniste, deși a suportat destul de mari pierderi”.

V. Șoimaru

Din amintirile lui Vasile Șoimaru, dr., conf. univ., vicerector ASEM în perioada 1991-1994: „Odată adoptată Hotărârea de Guvern nr. 537 din 25 septembrie 1991, a apărut o serie de nebaneuite probleme: lipsa spațiilor de studiu, a manualelor și, în general, a literaturii de specialitate (care erau numai în rusă), a cadrelor didactice și... culmea! – lipsa unui rector pe potriva importanței ce o dobândește noua instituție de învățământ (doritori la Chișinău erau mulți... joasă, însă, era calitatea lor!).

Într-o clipă de fericită luciditate, a fost amintit numele profesorului Paul Bran de la ASE București, care în urmă cu un an susținuse la

Chișinău un ciclu de prelegeri în domeniul economiei de piață pentru specialiștii în sectorul financiar-bancar. Prea mult impresionase Paul Bran, de la prima vedere, publicul basarabean: prin competența profesională, prestația de profesor, harul oratoric, pe alocuri presărat cu perle umoristice, surprinzătoarea-i modestie, și, poate, în primul rând, pentru noi - prin frumoasa limba românească pe care o vorbea, mai ales ușurința cu care vehicula terminologia economică, nouă aproape necunoscută.

Când a apărut numele lui Paul Bran în lista candidaților la funcția de rector al noii instituții de învățământ economic de la Chișinău, ceilalți candidați, oricât de dornici erau de a conduce (fără a ști ce și cum...), s-au retras necondiționat, fără discuții.

Cu o zi înainte de semnarea acelei hotărâri de guvern, devenită cu adevărat istorică, Paul Bran, invitat în această funcție de către prim-ministrul Valeriu Muravschi, cu acceptul premierului Petre Roman, și-a dat acordul, cu o singură condiție: noua instituție de la Chișinău să nu se numească „universitate economică”, ci Academia de Studii Economice.

Sosit la Chișinău pe 13 septembrie 1991, chiar în ziua sa de naștere, Paul Bran începe a scrie o filă nouă în biografia sa, dar și în biografia Basarabiei. Cu regret, acest capitol de excepție, cu un început formidabil, s-a încheiat penibil la 12 iulie 1994, la ora 10 dimineața, când cel invitat de la București cu drag de către guvernul democratic al lui V. Muravschi, a fost forțat să părăsească Basarabia de către următorul guvern, cel agrarian.

Numele lui Paul Bran se identifică, în conștiința multor basarabeni, cu fondarea și consolidarea ASEM, pentru care fapt a ajuns a fi, incontestabil, cel mai cunoscut economist român în Republica Moldova (după cum a spus profesorul Dumitru Moldovan), înscriind o pagină distinctă în istoria învățământului superior economic de la noi și chiar în istoria atât de tulbură, a tranziției basarabene de la răscrucea mileniilor II și III. Împreună cu echipa pe care și-a format-o, rectorul Paul Bran a obținut și a adaptat procesului de studii câteva blocuri impozante, pe care le-a dotat cu tehnică de calcul, laboratoare etc. A fondat o bibliotecă de specialitate deosebit de bogată, aducând, în acest scop, de la București, circa 50.000 de volume. A organizat pe baze noi, conform standardelor europene, procesul de instruire și cercetare, punând accentul pe predarea, editarea de cursuri, manuale, monografii etc. în limba română. În scurt timp, ASEM a devenit o prestigioasă instituție de învățământ, o forjerie de cadre bine pregătite pentru economia națională”.

Paul Bran, personalitate marcantă în știința economică, a fost invitat pentru prima oară la Chișinău în 1990, de către Guvernul Mircea Druc, cu prelegeri și consultații vizând economia de tranziție. Peste un an, la 13 august 1991, prim-ministrul Republicii Moldova, Valeriu Muravschi, a expediat următoarea scrisoare domnului Petre Roman, prim-ministrul României:

„Stimate Domnule Prim-ministru,

Conform înțelegerilor preliminare, realizate în cadrul întâlnirilor noastre la Chișinău din 6 august a.c., am onoarea să Vă expun o serie de considerente în următoarele probleme.

În cadrul trecerii la relațiile economiei de piață, intenționăm să înființăm la Chișinău Academia de Studii Economice (ASE), care ar urma să pregătească cadre de specialiști în domeniul respectiv. În legătură cu aceasta, Vă adresez personal, Domnule Prim-ministru, rugămintea să analizați posibilitatea ca dl profesor Paul Bran să sprijine înființarea respectivei Academii, rugând să accepte funcția de rector, în paralel cu cea de membru al Consiliului Economic Suprem al Republicii Moldova.

În sensul celor discutate cu Dvs., Vă aduc la cunoștință că resimțim necesitatea pregătirii de specialiști în domeniul prognozărilor, politicii financiare și circulației monetare. În acest context, Vă rugăm, de asemenea, să analizați posibilitatea de a ne trimite un specialist de forță în domeniul respectiv, care ar urma să ocupe funcția de consilier al Primului ministru pe problemele menționate.

În scopul intensificării procesului de informare a opiniei publice mondiale în legătură cu realitățile politice, economice și sociale din Republica Moldova, precum și al efectuării

de analize temeinice asupra parametrilor politicii externe in general, adresez rugămintea de a examina oportunitatea trimerii la Chișinău a 1-2 experți pe aceste probleme din Romania, ce ar urma să activeze in Cancelaria de Stat a Republicii Moldova.

Mulțumindu-Vă anticipat, folosesc acest prilej, Domnule Prim-ministru, pentru a reinnoi asigurările inaltei mele considerațiuni.

Cu stimă,

Prim-ministru al Republicii Moldova, Valeriu Muravschi”.

GUVERNUL
REPUBLICII MOLDOVA

ПРАВИТЕЛЬСТВО
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

№ 57/92/1 P. R.
Data 13.08.91

Domnului Petre Roman,
Prim-ministru al României

Stimate Domnule Prim-ministru,

Conform înțelegerilor preliminare, realizate în cadrul întâlnirii noastre la Chișinău din 6 august a.c., am înțeles că Vă expun o serie de considerații în următoarele probleme.

În cadrul trecerii la relațiile economice de piață intenționăm să înființăm la Chișinău Academia de Studii Economice (A.S.E.), care ar urma să pregătească cadre de specialiști în domeniul respectiv. În legătură cu aceasta Vă adresez personal, Domnule Prim-ministru, rugămintea să analizați oportunitatea de a trimite la Chișinău un specialist de forță în domeniul respectiv, care ar urma să aibă funcția de consilier al Primului ministru pe probleme economice.

În cadrul celor discutate cu Dna. Vă aduc la cunoștință, că rezistența necesită pregătirea de specialiști în domeniul prognoșării politicii financiare și circulației monetare. În acest context Vă rugăm de asemenea să analizați posibilitatea de a ne trimite un specialist de forță în domeniul respectiv, care ar urma să aibă funcția de consilier al Primului ministru pe probleme economice.

În scopul intensificării procesului de informare a opiniei publice mondiale în legătură cu realitățile politice, economice și sociale din Republica Moldova, precum și al efectuării de analize temeinice asupra parametrilor politicii externe în general, adresez rugămintea de a examina oportunitatea trimerii la Chișinău a 1-2 experți pe aceste probleme din România, ce ar urma să activeze în Cancelaria de Stat a Republicii Moldova.

Mulțumindu-Vă anticipat, folosesc acest prilej, Domnule Prim-ministru, pentru a reinnoi asigurările inaltei mele considerațiuni.

Cu stimă,

Prim-ministru
al Republicii Moldova *Valeriu Muravschi*

Al. Paul Bran
nuz solicitat să accepte să condacă
la Cancelaria Gov. Moldovei reforma economică

Al. Ion Rădu
nuz fauți a d. d. la Muravschi
pt. un consilier în probleme financiare
și stabilită o persoană ce ar putea
trămbu în timp mai îndelungat

21.08.91

În calitate de consilier guvernamental al R. Moldova, Paul Bran contribuie la trasarea primilor pași ai reformei economice din țara noastră. Ca membru al echipei numite ad-hoc de către premierul Valeriu Muravschi, el are o contribuție directă la introducerea leului drept valută națională în Republica Moldova. Cu pregătirea profesională temeinică și cu prestigiul deosebit de care se bucura, s-a impus plenar în procesul de reformare a învățământului economic superior în România și Moldova, dar și în refacerea economiei naționale în perioada de tranziție la economia de piață.

Domnului Paul Bran i-a revenit dificila și, totodată, nobila misiune: de a fonda Academia de Studii Economice din Moldova și a contribui la reforma economică din țara noastră. Manifestând un deosebit spirit de luptător și o tenacitate de învingător, profesorului Paul Bran nu i-a fost, totuși, ușor să se impună atât în activitatea didactică și științifică, cât și în cea managerială.

Disponând de un debit verbal bogat, spontan și fluent, exprimându-se liber, concis și logic, abordând întotdeauna subiecte de mare actualitate, Paul Bran a fost un fin observator, posedând o mare capacitate de analiză și sinteză, calități dublate de o mare putere de muncă, multă perseverență și o impecabilă intuiție.

Cu agerimea și inteligența scilipitoare ce-l caracterizau, reușea de fiecare dată să surprindă esențialul și să adopte soluțiile cele mai adecvate. Înțelegea foarte repede, indiferent ce aspect i se prezenta, după care emitea raționamentele cele mai pertinente, ca un adevărat specialist în domeniu.

Pe parcursul întregii sale cariere, a fost stimat și apreciat de generațiile succesive de studenți și profesori. Prelegerile sale de curs depășeau un anumit stil de desfășurare,

deoarece informația punctuală, specifică fiecărei prelegeri, era consistent dublată de exemple din gândirea și experiența personală. Discursurile pe care le susținea în afara activităților didactice propriu-zise erau întotdeauna profunde, de mare conținut, captivante.

În galeria personalităților marcante ale științei economice, sunt cunoscute puține exemple în care domeniile de exprimare să fi fost sau să fie atât de diverse, dar bine conturate, ca în cazul profesorului Paul Bran. Rezultatele preocupărilor sale rămân și acum de o mare actualitate. Astfel, lucrările sale științifice publicate și tematicile de cercetare abordate cuprind aspecte teoretice și practice privind noua prezentare a mecanismelor monetare naționale și internaționale; fundamentarea procesului decizional financiar la nivel microeconomic; noua teorie privind valoarea, mecanismul de obținere și gestionarea acesteia, precum și a întregului edificiu al organizării activității economice la nivel micro- și macroeconomic. Pe acest fundament solid, se poate construi un model teoretic adecvat societății informaționale și cunoașterii, spre care se îndreaptă în prezent omenirea.

Profesorul Paul Bran s-a manifestat deosebit de generos în activitatea desfășurată în Republica Moldova. A avut contribuții considerabile la formarea și pregătirea specialiștilor pentru economia națională; ca șlefuitor de talente, el a descoperit tineri dotați și pasionați pentru cercetarea științifică. Sub auspiciile conducătorului științific Paul Bran și-au susținut teza de doctor 16 specialiști. Exigent cu toți studenții și doctoranzii, totuși, față de

tinerii din R. Moldova manifesta o atitudine preferențială, contribuind plenar la formarea lor ca specialiști de înaltă calificare.

Titlul Academiei de Studii Economice din Moldova, totodată, și primul ei rector, profesorul Paul Bran și-a câștigat un binemeritat loc de primă mărime, în istoria ASEM.

Chiar și o succintă trecere în revistă a realizărilor obținute de echipa condusă de Paul Bran impresionează. **Vasile Șoimaru:** „Vom enumera principalele contribuții ale Rectorului-fondator al ASEM, prof. univ., dr. Paul Bran, în anii petrecuți la Chișinău, care se identifică cu anii de formare, consolidare și devenire a ASEM ca instituție de mare prestigiu, poate cea mai prestigioasă în Basarabia.

A creat, – cum spunea chiar el – baza unei instituții de învățământ: Biblioteca Științifică, cu peste 50 de mii de cărți în limba română și în alte limbi moderne, literatură adusă la Chișinău grație contribuției discipolilor și prietenilor săi bancheri, în primul rând, Guvernatorul Băncii Naționale a României, Mugur Isărescu, președintele BCR, Ion Ghica, rectorul de atunci al ASE din București, academicianul Constantin Bărbulescu și alții.

A elaborat structura ASEM conform standardelor europene, cuprinzând facultăți inexistente anterior și numeroase catedre și specializări, axate pe necesitățile economiei moderne de piață, promovând, – iarăși în premieră pentru Basarabia – cadrele naționale, cele mai bune în acea perioadă. La aceste inovații, firește, a plusat și noi planuri de studii și programe analitice, punând bazele cercetării, elaborării de lucrări didactice și metodice, manuale, studii, monografii – toate în limba română.

Este locul să amintim și meritul de a fi obținut și adaptat procesului didactic trei blocuri de studii, în chiar centrul Chișinăului, pe care le-a dotat cu laboratoare, tehnică de calcul, alte echipamente. În beneficiul studenților și tinerelor cadre didactice a amenajat mai multe cămine și locuri de agrement. A inițiat și a organizat, cu concursul acelorași generoși sponsori din Țară, stagii de documentare didactico-științifice la ASE din București pentru cadrele didactice de la Chișinău – în majoritate absolută, absolvenți ai facultăților cu predarea în limba rusă – pentru a se familiariza cu terminologia economică românească, precum și pentru elaborarea de cursuri de prelegeri și lucrări practice, desigur, tot în română.

A extins simțitor trimiterea tinerilor absolvenți basarabeni la studii de doctorat la ASE din București.

În calitatea sa de membru al Consiliului Economic Suprem pe lângă conducerea Republicii Moldova, a participat, alături de viceprim-ministrul Gheorghe Efros, la elaborarea și redactarea multor proiecte de legi privind reforma economică, dezvoltarea sistemului financiar-bancar, privatizarea proprietății de stat din industrie, agricultură, comerț etc. Aș menționa, în mod deosebit, elaborarea de către Paul Bran a unui proiect deosebit, un Program de privatizare, bazat pe experiența țărilor dezvoltate din Vest, program care ar fi putut fi salvator pentru economia basarabească, dar care, din păcate, n-a fost înțeles, și a fost respins de niște conducători cu mentalitate depășită. Nu poate fi dată uitării nici contribuția sa directă la introducerea în Republica Moldova, în 1993, a monedei naționale, cu denumirea românească – leul, organizând baterea monedei la Monetăria de la București.

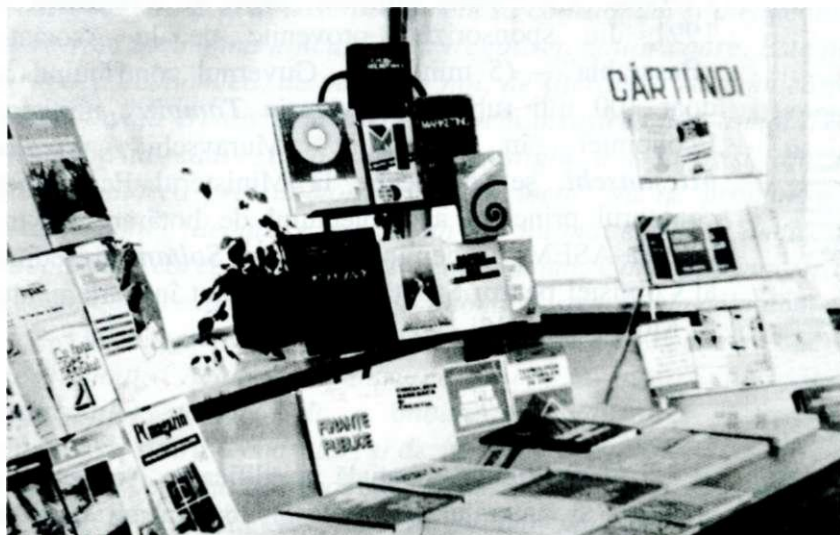
Ca un excelent manager, Paul Bran a adus la Chișinău un nou stil de conducere, un nou sistem de relații pe linia conducător – profesor – student, a contribuit la formarea unei atmosfere de lucru cu adevărat creatoare, unde se puneau pe prim-plan omul, calitățile sale sufletești, cele intelectuale și profesionale. Cei care l-au cunoscut, care au lucrat alături de el – la ASEM, în Guvern, în Comisiile parlamentare, studenții și doctoranzii săi au simțit neapărat căldura, dragostea aparte a lui Paul Bran pentru Basarabia și basarabeni. Nu e de mirare că, atunci când a fost forțat să părăsească Basarabia îndrăgită, pentru care a muncit dezinteresat, punând în fiecare inițiativă o parte din suflet, plecarea lui a fost deplânsă sincer de numeroși basarabeni, care au conștientizat enorma pierdere, golul ce se crea aici în lipsa acestei personalități marcante. De altfel, în pofida atitudinii ostile, prin nimic justificată, Paul Bran a continuat să rămână un fidel prieten al Basarabiei, fapt ce poate fi confirmat și de sutele de studenți și doctoranzi ce au avut ocazia să facă studiile la ASE din București sub conducerea sa, dar și de interesul manifestat pentru procesele economice, financiare și monetare din Republica Moldova, despre care a scris și la care s-a referit în mai multe rânduri.

Cu atât mai mare a fost bucuria noastră că, respins de „forțe ale întunericului” la Chișinău, Paul Bran, poate și datorită experienței basarabene, a onorat cu brio două mandate de rector al celei mai prestigioase instituții de învățământ superior din România – ASE din București.

Contribuțiile, dăruirea și jertfa lui Paul Bran, în calitatea sa de ctitor al templului numit Academia de Studii Economice din Moldova, constituie o pagină memorabilă în istoria noastră recentă, pagină al cărei conținut rămâne încă a fi apreciat la justa-i valoare în anii ce vor veni”.

*Este enormă contribuția profesorului Paul Bran la dezvoltarea Bibliotecii Științifice a ASEM, afirmație confirmată de **Silvia Ghinculov**, dr. în economie, directorul Bibliotecii: „S-au împlinit 20 de ani de la înființarea Bibliotecii Științifice a Academiei de Studii Economice din Moldova. Paul Bran și-a adus o contribuție aparte la dezvoltarea acestei structuri din arealul ASEM, punând baza unei colecții exhaustive de documente din domeniul economic și a unui sistem informatizat de gestiune a bibliotecii. Paul Bran a susținut mereu că informația este*

esențială pentru dezvoltarea societăților evolute în plan politic, economic, social și spiritual. Exercițarea drepturilor cetățenești presupune asumarea unor responsabilități sporite și implicarea în procese decizionale complexe, lucru imposibil de realizat fără o bună disponibilizare a informațiilor. Rolul bibliotecilor în aceste condiții se modifică substanțial.

**Cărți și manuale donate și procurate
de către profesorul P. Bran**

Colecțiile de publicații ale bibliotecii au fost întotdeauna văzute de Paul Bran drept „inima bibliotecii” – punct de vedere care va supraviețui, fără îndoială, și în viitor. Extinderea colecțiilor a presupus mereu servicii noi, relații noi între utilizator și bibliotecă. Toate cărțile aduse și scrise de profesorul universitar Paul Bran au rămas în patrimoniul documentar al Țării și sunt introduse în circuitul informațional, în

sfera de atenție și de activitate a beneficiarilor, care nu vor uita niciodată dedicațiile scrise de el: „Studentilor mei, de pe ambele maluri ale Prutului”. Aceste cuvinte confirmă încă o dată viabilitatea bibliotecii, evidențiind, totodată, atitudinea generoasă și dragostea față de toți studenții.

În anul 1993, la inițiativa profesorului Paul Bran, a fost încheiat Memorandumul de Acord cu Banca Mondială de Reconstrucții și Dezvoltare, în baza căruia Biblioteca ASEM a primit statutul „The World Bank Depository Library” (Bibliotecă depozitară a Băncii Mondiale) în Republica Moldova. În acest mod, instituția noastră s-a integrat într-un sistem complex de informare, care reprezintă un segment ce vine în întâmpinarea nevoii de performanță, impus de economia de piață.

Atitudinea și responsabilitatea lui Paul Bran față de bibliotecă și obiectivele ei au fost preluate în programele de dezvoltare ale Academiei de Studii Economice din Moldova, lansate de următorii rectori: profesorul universitar, doctorul habilitat Eugeniu Hrișcev (1994-2001) și profesorul universitar, doctorul habilitat Grigore Belostecinic (2001 – prezent). Biblioteca datorează toate realizările sale oamenilor devotați instituției noastre, care o slujesc cu bună-credință.

Paul Bran și-a adus o contribuție valoroasă la constituirea patrimoniului documentar al instituției noastre, fapt care a generat ideea de a conferi numele lui Paul Bran celei mai moderne săli de lectură în cadrul Bibliotecii Științifice. Pentru bibliotecarii de la ASEM, numele Paul Bran simbolizează noțiuni concrete pe care OMUL le poate pune în valoare în cursul vieții sale: vocație, moralitate, profesionalism, patriotism. Pentru toate acestea, ne închinăm, îi împărtășim ideile și îi suntem recunoscători pentru darul de minte și de suflet pe care l-a oferit cu distincție și generozitate pe parcursul anilor de activitate la ASEM”.

Academia de Studii Economice din Moldova și-a deschis ușile la 1 octombrie 1991. După cum s-a menționat deja, un aport considerabil la înfăptuirea acestui eveniment l-au avut **Valeriu Muravschi**, fost prim-ministru al Republicii Moldova, care în condiții extreme de dificile a avut curajul să semneze hotărârea istorică a fondării Academiei; **Gheorghe Efros**,

Guvernul Republicii
Moldova

HOTĂRÂRE
Din 25 Septembrie 1991 NR. 537, oc. Chișinău

Cu privire la înființarea
ACADEMIEI DE STUDII ECONOMICE DIN MOLDOVA

În scopul asigurării economiei naționale cu cadre de înaltă calificare în
domeniul economiei, Guvernul Republicii Moldova HOTĂRĂȘTE:

7. Se acceptă propunerea Ministerului Economiei Naționale al Republicii
Moldova privind înființarea în cadrul Ministerului Științei și
Învățământului al Republicii Moldova, cu începere de la 1 octombrie
1991, a Academiei de Studii Economice din Moldova cu statut de
institute de învățământ superior și de investigații științifice în domeniul
economiei, pe baza facultăților de Economie și Economie în comerț ale
Universității de Stat din Moldova și a Institutului Economiei Naționale din
Moldova al Ministerului Economiei Naționale al Republicii Moldova.

Prim-Ministru al Republicii Moldova
VALERIU MURAVSCHI

1991

I. Cotorcea

prima în Republica Moldova, un bun specialist în micro- și macroeconomie, management și marketing; **Alexandru Șcerbanschi**, decanul Facultății „Finanțe, Credit, Monedă”.

Într-un interviu publicat în ziarul „Sfatul Țării” la 3 octombrie 1994, **Paul Bran** spunea: *„Intenția noastră este să realizăm o educație economică adecvată noilor cerințe, pornind de la premisa că explicația întârzierii în aplicarea reformei economice, în adoptarea unor legi juste etc. constă în lipsa de claritate în perceperea noilor realități. Oamenii își explică ceea ce nu cunosc prin ceea ce cunosc. Or, dacă ceea ce cunosc este învechit și neadecvat, nu poate exista o explicație clară a drumului și direcției de parcurs.”*

La Chișinău există o tradiție a școlii economice, dar împrăștierea acestora în trei instituții face ca fiecare din ele să se orienteze în noile programe după posibilitățile proprii, după cadrele existente și chiar după unele interese de breaslă. Convingerea noastră este că o societate nu se construiește numai prin legi ci, în primul rând, prin instituții. Dacă aceste instituții sunt funcționale și adecvate scopurilor sociale, aspectele politice pot fluctua oricât: ele nu mai pot duce societatea în direcții necunoscute. Pentru generația actuală de cadre didactice și oficiali ai conducerii republicii, este o șansă rară de a rămâne în istoria Moldovei drept întemeietori ai unei instituții fundamentale. Avem și sprijinul Institutului de Economie Națională, care ne va ajuta cu baza materială, precum și al altor institute de

președintele Comitetului Reforme Economice în Guvernul Muravschi, unul dintre cei mai activi susținători al Proiectului de hotărâre privind crearea ASEM, care a contribuit substanțial, împreună cu **Ștefan Cioclea**, la formarea primului buget al Academiei în 1991 din sponsorizări provenite de la Asociația „Basarabia” – (5 mln ruble, Guvernul contribuind cu doar 100 mii ruble); **Constantin Tampiza**, ministrul Economiei în Guvernul Muravschi; **Nicolae Micșanschi**, șef de secție la Ministerul Economiei, coautorul principal al Proiectului de hotărâre privind crearea ASEM; academicianul **Petru Soltan**, președinte al Comisiei pentru Știință și Învățământ în Parlamentul R. Moldova, și alții.

O contribuție esențială la edificarea Academiei a adus-o și anturajul de profesori basarabeni care au muncit alături de Paul Bran: vicerectorul **Vasile Șoimaru** (despre care primul rector a spus: *„Fără dăruirea lui V. Șoimaru, dorința noastră de a realiza, practic, Academia de Studii Economice nu s-ar fi împlinit. Perseverent și penetrant, dăruit pe deplin unui scop ce depășea simpla înființare a unei școli, dl Șoimaru a fost, așa cum îi ziceam adesea, „rectorul di pi loc”*); **Ion Cotorcea**, prorector responsabil cu activitatea didactică și coautor principal al primelor planuri de învățământ, elaborate la ASEM în conformitate cu teoria economiei de piață; **Dumitru Solomon**, prorector responsabil cu activitatea științifică, fondatorul Catedrei de Cibernetică și Informatică Economică, prima în Republica Moldova; **Chiril Soroceanu**, decanul Facultății de Management,

cercetări. Avem promisiuni și de la Asociația „Basarabia” de a dota câteva laboratoare cu tehnică de calcul, aparatură didactică și chiar cu o tipografie.

O direcție importantă în activitatea noastră va fi recalificarea specialiștilor existenți, deoarece lipsa unei înțelegeri corecte a mersului reformei îi poate transforma în opozanți pasivi sau chiar activi. Ne propunem să coordonăm și o educație economică de masă fără de care vom întâmpina dificultăți în pregătirea noilor cadre. Este necesară o revistă de teorie și practică economică, de manuale noi, de literatură economică fundamentală, din care să se poată învăța creativ și nu mecanic, prin însușirea mot-a-mot a unor texte, fraze, formule etc. Vom invita cadre didactice de prestigiu din țară și din străinătate și vom asigura perfecționarea prin doctorat pe plan local. Nu ne propunem să construim o mentalitate „capitalistă” (deoarece capitalism pur nu mai există în lume) și, bineînțeles, nici socialistă, utopie, ale cărei consecințe le vedem acum. Concepția noastră despre conținutul educației economice are la bază „teoria economică, socială și ecologică”.

De ce noua instituție a primit denumirea de Academie, dar nu Universitate sau Institut? – „Am numit-o Academie, pentru că, în opinia noastră, un atare statut corespunde mai mult aspirațiilor noastre: de a îmbina și studiile, și munca de cercetare, și pregătirea postuniversitară a cadrelor, și dezvoltarea relațiilor cu instituții de peste hotare” (Paul Bran). „Există experiența apreciabilă a Academiei de Studii Economice de la București, fondată încă în anul 1913, de la care ASEM a preluat mult în ceea ce privește structura, concepția. Tot acolo, la București, cadrele noastre didactice urmează cursuri de recalificare. Colegii bucureșteni ne împărtășesc din experiență, ne pun la dispoziție literatura științifică de specialitate” (Vasile Șoimaru).

În 1991, pe baza a două facultăți ale Universității de Stat din Moldova – de Economie și Economie a comerțului – s-au mai organizat *facultățile*: de Finanțe, Circuitul banilor și credite; Evidență contabilă; Marketing; Management. Astfel, în primul an de activitate (1991-1992), la cele cinci facultăți își făceau studiile 3.813 studenți. În primii doi ani ei studiau cursuri de teorie generală. În continuare, se specializau în următoarele ramuri: management, marketing, finanțe, credite și bani (monedă), contabilitate și control, economia generală și sociologia, cibernetica și informatica economică, statistica și prognozarea economică, relațiile economice internaționale. Ultima specialitate se studia și în franceză, și în engleză. Au fost elaborate noi planuri de învățământ, au fost revăzute cele vechi. În afară de cunoștințele economice, studenții căpătau și cunoștințe de etică, psihologie, sociologie, drept, alte științe care să le permită să facă business în mod civilizat, la nivelul cerințelor și standardelor internaționale.

Toți conferențiarii de la cele două facultăți ale USM au fost angajați conform unui ordin până la sfârșitul anului de învățământ. Din 1992 selectarea a devenit mai riguroasă, pe bază de concurs.

În curând au apărut și *facultăți noi*: Economie și sociologie generală, Cibernetică și prognoză economică, Relații economice internaționale (cu instruire în limbile engleză și franceză), facultatea de perfecționare a calificării cadrelor economice. În componența Academiei au fost incluse: Colegiul național de comerț și Colegiul republican de informatică, precum și Tehnicumul de finanțe și economie, care, de la 1 ianuarie 1992, a fost transformat în Colegiu de finanțe și activități bancare. Centrul de calcul al Institutului Economiei Naționale a trecut în subordonarea Academiei. La dispoziția ASEM au apărut mașini de calcul moderne și studenților li s-a oferit posibilitatea nu numai să le cunoască, dar și să lucreze cu ele.

Chiar din start au existat și multiple probleme. Mărturie ne stau și cuvintele lui **Paul Bran**, rostite în mai 1992: „Cu regret, sunt încă oameni care nu se pot împăca cu ideea existenței ASEM, lucru întrucâtva explicabil: fondarea unei noi instituții de învățământ superior înseamnă apariția unor noi griji și neliniști. Astfel, apariția noastră a deranjat, a creat probleme suplimentare Ministerului Învățământului și Științei, căruia-i suntem subordonați, dar care nu ne-a repartizat nici măcar o rublă pentru reparații și pentru

înzestrarea sălilor de studii, laboratoarelor; Ministerului Industriei Materialelor de construcție, pe care i-am lipsit de edificiu; altor instituții de învățământ superior, de unde au venit la noi profesori... Din fericire, am găsit susținerea unor oameni de afaceri, cărora le mulțumim: la Asociația „Basarabia” (dl Cioclea), „Moldagroindbank” (dl Furtună), Banca de Economii (dl Bulhac). Fără acest concurs nu am fi putut face nimic”.

Au acordat un ajutor substanțial guvernul, sponsori ca: uzina de televizoare „Alfa”, „Moldhidromaș” SA, Asociația „Basarabia”. Și-au adus contribuția și diferite bănci comerciale, multe alte organizații. În anul de studii 1993-1994 o pătrime din studenți au fost înscriși pe bază de contract. În asemenea cazuri, cheltuielile pentru studii le acopereau cetățenii interesați sau firmele, întreprinderile, unitățile economice care îi trimiteau la învățătură.

În 1992, la ASEM, au fost admiși 850 de studenți la facultățile: marketing, management, cibernetică și prognozare economică, finanțe și credit, economie generală și sociologie, evidență contabilă și control, relații economice internaționale. În total, în anul de studii 1992-1993, la Academie învățau 4.252 studenți.

Pe lângă ASEM au început să activeze: un centru de pregătire și de ridicare a calificării cadrelor, o școală de business, doctorantura, studii postuniversitare. Au început să fie organizate, împreună cu Ministerul Protecției Sociale, cursuri de perfecționare (reciclare, reprofilare) a economiștilor trimiși în șomaj, care nu s-au înscris în noile structuri ale economiei de piață, și cursuri de studiere accelerată a limbilor străine, la care învățau profesori invitați la muncă din alte țări, precum și studenți care urmau a-și continua studiile în străinătate. În cadrul ASEM, a fost organizat un Institut Național de Cercetări Științifice în domeniul economiei și finanțelor, un puternic Centru de calcul.

Au fost stabilite relații de bună colaborare cu institute și universități similare din mai bine de 20 de țări, dintre care: România, SUA, Franța, Italia, Grecia, Turcia, Rusia ș.a.

Pe parcurs s-a reușit formarea unui corp profesoral-didactic de înaltă calificare. Mulți specialiști de la ASEM au trecut cursuri de reprofilare, de ridicare a calificării în centre universitare dintr-o serie de țări ale Europei de Vest sau din SUA. Cei mai buni specialiști ai ASEM, membri ai corpului profesoral-didactic al Academiei, au participat la elaborarea unor documente fundamentale, cum ar fi: Legea despre privatizare, Legea despre Banca Națională, au elaborat programul de introducere a valutei naționale, programul economic al Guvernului republicii ș.a.

O informație importantă despre cercetarea științifică din primul deceniu al activității ASEM putem afla din memoriile profesorului universitar, membrul de onoare al Academiei Române **Sergiu Chircă**:

„Academia de Studii Economice din Moldova a fost concepută ca o instituție de instruire și cercetare științifică. S-a avut, deci, în vedere, mai întâi de toate, integrarea procesului de instruire și educație cu cercetarea științifică aplicativă economică, în fond, o concepție occidentală, deoarece în fosta URSS, și desigur în RSSM, aceste două procese au existat independent una față de alta: instruirea s-a dezvoltat, de regulă, aparte de centrele de cercetare și făurire a progresului științific și tehnologic, ceea ce, desigur, a avut niște consecințe nedorite atât pentru școala universitară și știință, cât și pentru economia națională în ansamblu.

Conform deciziei Guvernului, parte componentă a Academiei a devenit, chiar de la bun început, fostul Institut de planificare cu Centrul de calcul al fostului Comitet republican de planificare („Gosplan”), care s-a numit Institutul Național de Cercetări Economice. Acest institut, ca parte componentă a ASEM (blocul „B”), de la bun început s-a inclus în procesul de instruire a studenților, ce ținea de informatică și tehnica de calcul, deși a fost aproape imposibil a utiliza în aceste scopuri Centrul de calcul al institutului, fiindcă nu dispunea de calculatoare moderne. Fostul Institut de planificare a fost dotat, în perioada sovietică, cu o mașină de calcul foarte voluminoasă de tipul „Minsk”. Însă specialiștii aceluia Centru de calcul,

mulți dintre care și astăzi activează în Academie (în primul rând, menționăm Departamentul condus de Ion Covalenco), s-au încadrat activ în primele laboratoare de calculatoare.

ASKING QUESTIONS: Moldovans Ion Mardarevich, left, and Paul Bran, right, with the help of interpreter Adriana Gafencu, center, talk with employees at Bardham Press in Omaha about what makes an American business tick.

5 Moldovans Visit Nebraska To Discover Ways of Business

BY MATTHEW KELLEY

Don't be too alarmed if you should happen to see a curious-looking group of Moldovans wandering around your place of work within the next few days. They just want to ask a few questions.

The five-member delegation of business people and university officials from Chiassu, Moldova, is visiting Nebraska to learn all they can about how Americans do business.

If you see them, they'll probably ask more questions and take more interest in your work than you do. They want to bring that knowledge back to their tiny country just north of Romania.

Moldova, once a part of the former Soviet Union, gained its independence about four years ago when the Soviet empire collapsed. Since then, the country has struggled to convert its government to democracy and its economy to a free-market system.

The Moldovan group's visit is part of a program started by Quality members at the University of Nebraska in Omaha and funded by the U.S. Agency for International Development's Eurasia Foundation.

The Eurasia Foundation was set up to fund development projects in former Soviet countries.

"We're putting together a business development center in Moldova modeled somewhat after the Nebraska Business Development Center," said Loren Pitt, a marketing professor who helped organize the visit.

During their time in the United States the members of the group have been staying in the homes of local faculty members who helped bring them here. Pitt, who is hosting two Moldovans in his home, said the visit is part of a bigger effort to develop trade in Moldova.

Paul Bran, director of the Academy of Economic Studies in Moldova, Vasily Seimenov, vice director at the academy, Elena Chikilova, director of a business development center run through the academy, Ion Mardarevich, a businessman, and Pavel Yevgeny, an accountant, arrived in Nebraska on March 5.

By the time they leave on March 23 they will have explored, picked, and probed about 40 businesses in Grand Island, Kearney, Aurora and the Omaha area.

During a recent visit to Bardham Press at 2601 Farview St. in Omaha, the group was given a tour by John Barthel, vice president of sales. Only one member of the group speaks English, so the Moldovans used an interpreter to gain Barthel about everything from employee relations to laws.

"When you're starting an economy all over again you want the answers to everything," Pitt said.

One of the first things Bran said he noticed about life in the United States is that it's not as all like the "Dallas" television program that is popular in Moldova.

In fact, each member of the group was taken by the commitment and hard work it takes to be a successful

business owner in the United States. "I am impressed by the way that people understand work," Bran said through the interpreter. "They sacrifice a lot of things to get their businesses to be successful."

This isn't Seimenov's first trip to Omaha. About 15 years ago he arrived in town as part of a Soviet business delegation.

On his first trip to Omaha, Seimenov told the interpreter, he didn't think the city could get any more developed. "But after 15 years I cannot recognize the Omaha that I saw. I only recognize a few buildings," Seimenov said.

A former member of parliament, Seimenov said his country still has a long way to go before it can hope to spawn a thriving economy. Elections were recently held in Moldova, and within weeks the country's government will change hands for the fourth time in three years, Seimenov said.

In time, the Moldovans said they hope to take what they have learned in Nebraska and use it in their own country. It's going to take government reform, changes in management style, better technology, and assistance from international agencies before that happens, Yevgeny said.

All five Moldovans said they are encouraged by the hospitality of the people they have met and the success of the businesses they have visited in Nebraska.

"It's a confirmation of the entrepreneurial spirit that exists in the United States and in the dynamic nature of the economy," Bran said.

Cât privește cercetarea științifică ca atare a Institutului, apoi aceasta s-a efectuat în baza „comenzilor de stat”, prin participarea laboratoarelor și subdiviziunilor sale la concursurile anuale din cadrul Ministerului de Economie, care a avut și un departament corespunzător (mic la număr), ce gestiona cercetarea științifică aplicativă în R. Moldova. Acest minister mai dispunea și de o Comisie de experți, din care făcea parte și prorectorul cu activitatea științifică al ASEM (profesorul S.I. Chircă). Institutul era condus de un director, director adjunct și de Consiliul științific, din care făceau parte prorectorul cu cercetarea științifică și unii șefi de catedre, care s-au evidențiat în cercetare. Remunerarea angajaților Institutului se baza pe finanțele destinate temelor de cercetare și obținute prin concurs. Deci, era un model de autofinanțare. Concomitent cu cercetarea științifică a temelor obținute prin concurs, Institutul s-a lansat și în cooperare cu Institutul Național de Cercetări Economice al Academiei Române (București), de la care mai obținea și niște granturi, dar și niște burse de perfecționare și cercetare în Institutul de la

București. În felul acesta, în R. Moldova lua naștere un sistem modern de instruire și cercetare (unele catedre se includeau în planurile anuale de cercetare ale Institutului, iar unii colaboratori ai lui țineau niște cursuri universitare la unele catedre).

Paralel și concomitent cu activitatea Institutului menționat, în ASEM a fost organizat și a funcționat foarte reușit și un Centru sociologic, condus de către profesorul Ovidiu Bădina, care mai avea și cursuri la catedra „Management social”. La început, acest centru a fost finanțat de către Guvern (președinte Mircea Druc, iar cercetătorul Ovidiu Bădina a fost invitat în Basarabia personal de către Guvernul prim-ministru), ca apoi să se dezvolte în baza autofinanțării. Ovidiu Bădina, Dumnezeu să-l țină în paza sa, ca și pe Paul Bran, a creat una din cele mai de încredere rețele sociologice pe teren. Primea comenzi chiar și de la acei ce nu doreau ca el să se ocupe de sociologie.

Ovidiu Bădina a fost unul din cei mai mari sociologi români de după 1990. Domnia sa s-a bazat pe școala renumită a lui D. Gusti și chiar a format o filială la Chișinău a Asociației „Dimitrie Gusti”. Mai mult decât atât, autoritatea profesorului O. Bădina,

precum și inițiativele sale au convins Ministerul Educației să lanseze pregătirea sociologilor în ASEM (catedra „Management social”, care anterior se numea „Economia și sociologia muncii”). Domnul Bădina a reușit să lanseze, desigur cu catedra, și o promoție de sociologi.

O. Bădina

Din păcate, politica agraro-comunistă din acea perioadă și mediocritatea premierului A. Sangheli au avut consecințe grele pentru ASEM, dar și pentru Republica Moldova, deoarece Institutul de sociologie (el devenise anume un astfel de subdiviziune a Academiei) a fost lichidat, iar Ministerul Educației nu a mai prevăzut pregătirea sociologilor la ASEM. Domnul profesor O. Bădina a fost nevoit să-și limiteze activitatea numai la predarea sociologiei la specialitatea de profil a catedrei, dar nu și la cea de cercetare individuală. Profesorul Ovidiu Bădina reușise să organizeze mese rotunde cu miniștrii, specialiștii din ministere, profesorii universitari și cu specialiștii cointeresați din unitățile economice, la care se examinau cele mai actuale și necesare probleme de ordin economic și social. Aceste mese rotunde aveau loc, de regulă, lunar și se țineau fie în cadrul ministerelor corespunzătoare, în „ARIA” (Agenția de Restructurare a Unităților Economice, condusă de Gheorghe Efros) sau în ASEM.

În acea perioadă, Academia a mai organizat o subdiviziune de cercetare, în primul rând, aplicativă. Avem în vedere Laboratorul de elaborare a concepțiilor de formare a zonelor economice libere, finanțat de către stat în baza aceluiași principiu ca și funcționarea Institutului Național de Cercetări Economice. Cu acest scop a fost invitat unul din cei mai buni specialiști în domeniu din sud-estul Europei – domnul Dan Anestoroae de la Iași. Laboratorul în cauză a participat la perfecționarea legii despre zonele economice libere și a elaborat materialul inițial pentru zonele „Cahul-Galați” și „Ungheni-Iași” (prezentat Guvernului).

Din păcate, mediocritatea și interesele politice antinaționale ale premierului Andrei Sangheli au contribuit și la lichidarea acestei subdiviziuni. Într-un timp, din Cancelaria Guvernului „Ciubuc-II” s-au adresat la mine (pe atunci eram prorector cu activitatea științifică) cu rugămintea de a le prezenta rezultatele cercetărilor laboratorului condus de Dan Anestoroae. Guvernul în cauză avea de gând să se ocupe de zonele economice libere, elaborate de ASEM. Eu le-am comunicat că materialele necesare trebuie să fie la Ministerul de Economie, unde au fost prezentate la timpul corespunzător, iar Academia nu dispune de ele, fiindcă când Dan Anestoroae a fost anunțat de către guvern că nu va mai fi finanțat, dumnealui a plecat la Iași cu tot ce a avut.

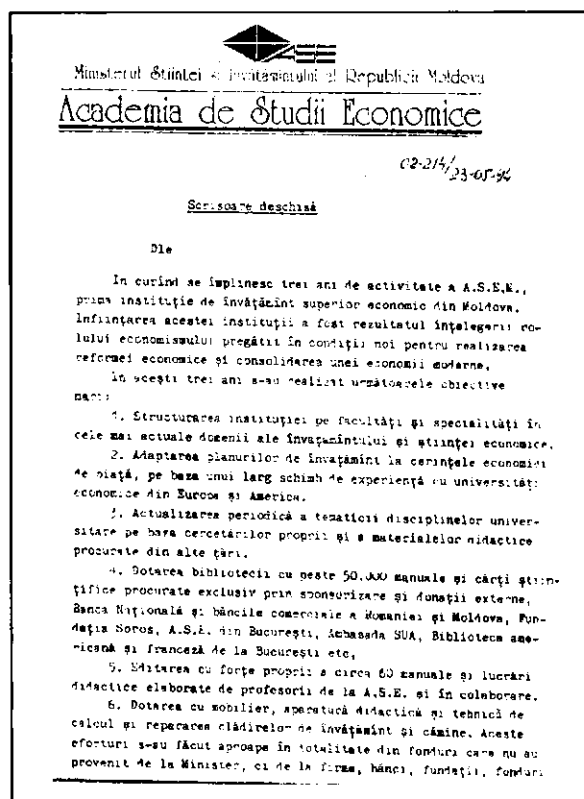
Din cele expuse, reiese că primii doi prim-miniștri, Mircea Druc și Valeriu Muravschi, au făcut tot posibilul ca ASEM să devină o instituție universitară europeană, însă opoziția domnului Andrei Sangheli și activitatea dumnealui în fruntea guvernului au fost nefavorabile pentru ASEM. Din fericire, colectivul și-a concentrat forțele și resursele disponibile (ASEM a fost prima instituție universitară din R. Moldova care a convins Guvernul și Președinția că trebuie de trecut la pregătirea specialiștilor și în bază de contract). Președintele de atunci al Republicii Moldova, Petru Lucinschi, a fost convins de mine prin faptul că în felul acesta ASEM se angajează să execute și niște funcții sociale pe care guvernul nu e în stare să le finanțeze (dotarea cu tehnică contemporană, în primul rând, cu computere; perfecționarea și dezvoltarea bazei materiale a Academiei, precum și susținerea materială a angajaților). Ulterior, președintele P. Lucinschi s-a convins că inițiativa ASEM a fost necesară și binevenită atunci când a fost dat în exploatare Complexul Sportiv al Academiei, la festivitatea de deschidere oficială a acestora”.

În anul academic 1993-1994, la cele 5 facultăți și 15 catedre ale ASEM își făceau studiile 4.274 de tineri și tinere. Academia pregătea specialiști pentru cele mai însemnate și solicitate domenii moderne ale teoriei și practicii economice. Astfel, la numai trei ani de funcționare, aceasta a devenit una dintre școlile superioare cele mai căutate, iar absolvenții și studenții săi au început să se apropie de standardele internaționale. Prin legăturile internaționale, realizate cu universități din Europa și America, ASEM a devenit cunoscută pe larg, realizând ulterior și programe de asistență pentru învățământ și sprijinirea liberei inițiative, a economiei în general.

Dar, în august 1993, Guvernul agrarian condus de Andrei Sangheli a adoptat un Regulament de alegere a rectorilor, în care se spunea că un cetățean străin nu poate fi rector la o instituție de învățământ superior. La 20 aprilie 1994, Guvernul a anulat acest regulament și a emis o hotărâre, prin care acesta este împuternicit să numească rectorii. Studenții de la ASEM au protestat și s-au adresat Ministerului Științei și Învățământului, unde li s-a promis că rectorul va fi ales prin Senat.

La 23 mai 1994 a fost dată publicității **Scrisoarea deschisă a Senatului ASEM** către președintele Republicii Moldova Mircea Snegur, președintele Parlamentului Petru Lucinschi, prim-ministrul Andrei Sangheli, ministrul Învățământului Petru Gaugaș, ministrul Economiei Valeriu Bobuțac, ministrul Finanțelor Valeriu Chițan, guvernatorul Băncii Naționale Leonid Talmaci, reprezentanții BM și FMI în R. Moldova, ambasadori străini în Moldova, mass-media etc.:

„In curand se implinesc trei ani de activitate a ASEM, prima instituție de învățământ superior economic din Moldova. Înființarea acestei instituții a fost rezultatul înțelegerii rolului economistului pregătit în condiții noi, pentru realizarea reformei economice și consolidarea unei economii moderne.

In acești trei ani s-au realizat următoarele obiective mari:

1. Structurarea instituției pe facultăți și specialități în cele mai actuale domenii ale învățământului și științei economice.

2. Adaptarea planurilor de învățământ la cerințele economiei de piață, pe baza unui larg schimb de experiență cu universități economice din Europa și America.

3. Actualizarea periodică a tematicii disciplinelor universitare pe baza cercetărilor proprii și a materialelor didactice procurate din alte țări.

4. Dotarea bibliotecii cu peste 50.000 manuale și cărți științifice procurate exclusiv prin sponsorizare și donații externe, Banca Națională și băncile comerciale ale României și Moldova, Fundația Soros, ASE din București, Ambasada SUA, Biblioteca americană și franceză de la București etc.

5. Editarea cu forțe proprii a circa 60 manuale și lucrări didactice, elaborate de profesorii de la ASE și în colaborare.

6. Dotarea cu mobilier, aparatură didactică și tehnică de calcul și repararea clădirilor de învățământ și a căminelor. Aceste eforturi s-au făcut aproape în totalitate din fonduri care nu au provenit de la Minister, ci de la firme, bănci, fundații, fonduri speciale etc. Acest lucru a fost posibil și datorită faptului ca ASEM a realizat un sprijin direct pentru aceste firme, bănci și guvern, inclusiv pentru realizarea programei de guvernare și de introducere a monedei naționale etc.

7. Statornicirea unor relații externe favorabile instituției și perfecționării învățământului economic. Pe baza acestor relații au fost specializați în străinătate:

- circa 150 profesori, cercetători din ASEM și Colegiile de Comerț, Finanțe și Informatică – la ASE București și Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași;
- 12 profesori și cercetători – la Banca Mondială „Washington” și la Viena;

- 4 profesori și 8 studenți – prin programul „Tempus” (Univ. din Iași și ASE București) în Franța;
- 25 studenți din ultimul an au făcut practica de două luni la băncile din România;
- 15 profesori și 30 studenți – prin programe „Soros” – la universități din SUA, Universitatea Mării Negre etc.

8. Ca urmare a preocupărilor pentru dezvoltarea relațiilor externe, s-a realizat Centrul pentru Sprijinirea Liberei Inițiative, finanțat și coordonat de Universitatea Nebraska din Omaha – SUA. De asemenea, ASEM a fundamentat și a obținut programul de constituire a Centrului de Instruire și Asistență Economică, finanțat de Comunitatea Europeană (1 mln. ECU), pe care îl definitivează acum cu Academia de Economie din Koln – RF Germania. Totodată, au fost invitați și au predat la studenți și specialiști peste 40 de cadre didactice din străinătate.

9. ASEM a contribuit, prin profesorii și cercetătorii săi, la întocmirea programelor de guvernare; la fundamentarea legilor și hotărârilor de guvern; la educarea economică a populației prin presă, televiziune, radio; la realizarea programului de introducere a monedei naționale etc.

10. ASEM s-a angajat și în perfecționarea specialiștilor din economie. Prin Centrul ASEM de perfecționare au fost pregătiți peste 3.000 de cadre din bănci, asigurări, contabilitate, finanțe.

Au fost organizate de Catedra „Finanțe” două seminarii pentru 60 de funcționari publici, finanțate de Banca Mondială, seminarii care vor continua la Kiev și Viena.

11. În acești trei ani au absolvit circa 2.500 persoane. În ASEM s-a deschis și perfecționarea prin doctorat, fiind incluse în prezent 36 de cadre didactice și specialiști din economie.

12. Cu toate greutățile financiare și a unei politici discriminatorii privind alocarea de fonduri pentru cercetarea științifică economică, s-au realizat teme apreciate de Ministerul Economiei, bănci și Ministerul Finanțelor. Au fost organizate două seminarii internaționale și se află în pregătire un al treilea.

Revigorarea cercetării științifice economice este posibilă numai printr-un sprijin financiar dirijat pentru angajarea de cadre tinere, documentare în străinătate, procurarea de informații (în prezent, nu putem angaja personal tânăr, iar documentarea se face pe baza fondului de carte, adus pentru studenți, și a sponsorizării din România).

13. ASEM s-a implicat direct în sprijinirea misiunilor FMI și Băncii Mondiale, asigurându-le experți, traducători și consultanță pe problemele economice din R. Moldova. De asemenea, ASEM a organizat cursurile susținute de FMI pentru funcționarii din bănci și va proceda la organizarea unui Centru de instruire pentru domeniul financiar-bancar, finanțat de Banca Mondială și Agenția Națională de Dezvoltare din SUA.

Apreciind calitatea bibliotecii ASEM, Banca Mondială a atestat-o drept Bibliotecă depozitară a documentelor și publicațiilor BM și FMI în Moldova.

Toate acestea obiective, la care se adaugă numeroase acțiuni culturale, sociale și educative, conferințe, editarea primei reviste de economie din Republică („Economica”) etc., au fost realizate în condițiile unui stres permanent, determinat de zvonuri, furturi mai mult sau mai puțin întâmplătoare, discordii alimentate din afara instituției, invidii și concurență neloială, dezinteres din partea Ministerelor Învățământului și al Economiei.

De aceea, o mare parte din efortul conducerii ASEM a fost canalizat pentru a face față acestui stres, pentru reducerea corupției, sistemului de intervenții la examene. Cei vinovați au fost eliminați din ASE sau sancționați.

Măsurile luate în procesul de învățământ, în desfășurarea examenului de admitere, în privința muncii cu studenții și profesorii, au avut drept scop creșterea prestigiului instituției noastre. Numeroasele delegații din străinătate, care ne-au vizitat, au apreciat efortul nostru,

comparând instituția noastră cu școli de tradiție din Occident și din alte țări din Est. Reprezentanții FMI și Băncii Naționale au considerat că ASEM este o verigă importantă în Programul de Reformă economică și, totodată, o condiție pentru acordarea de sprijin financiar în continuare. Vizita pe care președintele R. Moldova, Mircea Snegur, a făcut-o în ASEM a reprezentat o confirmare a efortului nostru și o încurajare pentru viitor.

Având în vedere cele menționate mai sus, pare stranie recenta campanie de denigrare la adresa ASEM, campanie care tinde să devină baza unei decizii luate fără a se cunoaște realitatea și fără a fi consultată conducerea, corpul profesorial și studenții ASEM.

Folosindu-se de numele președintelui Republicii Moldova și al altor personalități, precum și de implicarea Ministerului Securității, care, chipurile, ar da în mod obligatoriu avizul pentru candidații la funcția de rector, persoane din ASEM au blocat procesul de conducere și au perturbat grav activitatea de învățământ și de cercetare științifică.

Activitatea și prestigiul instituției noastre au fost grav afectate, într-o perioadă când avem nevoie de liniște pentru desfășurarea examenelor curente, a examenului de diplomă și a examenelor de admitere. Efectele negative se vor răsfrânge și asupra abiturienților care doresc să dea admitere la ASEM. De aceea, considerăm că atitudinea persoanelor din ASEM și din afara instituției noastre, care au lansat zvonuri despre existența deciziei și chiar a schimbării conducerii ASEM (decizie care ar fi fost luată când de președintele republicii, când de primul ministru) a adus prejudicii morale și materiale ASEM, determinând o situație dezavantajoasă instituției noastre în concurența cu alte instituții de învățământ superior. Pentru prejudiciul cauzat suntem îndreptățiți să ne adresăm justiției.

Un alt aspect, cu efecte tot atât de grave, este dat de afirmațiile făcute în legătură cu existența în Programul de activitate a Guvernului Republicii Moldova pentru anii 1994-1997 a unor prevederi privind revizuirea planurilor și programelor de învățământ, pentru a se renunța la disciplinele specifice economiei de piață și a se reveni la teoria și practica din trecut.

Asemenea afirmații, precum și „proiectele” de restructurare a ASEM, lansate de pretendenții la funcții (pretendenți care ar avea deja avizul securității), aduc în mod sigur daune programului de reformă economică și slăbesc încrederea organismelor internaționale în „atașamentul univoc al guvernului față de economia de piață”.

Pentru a curma aceste stări de lucruri și a reveni la cursul normal al activității de învățământ, conducerea ASEM a fost obligată și îndreptățită să ia măsuri ferme și urgente. Punerea lor în practică este singura alternativă pentru ieșirea din starea tensionată în care a fost pusă instituția noastră în ultimele două săptămâni.

Cu speranța că am contribuit la informarea D-stră și la asigurarea liniștii sociale de care are atâta nevoie republica, activitatea economică și învățământul, vă transmitem înalta noastră considerație,

Rector, prof. dr. Paul Bran.
Chișinău, 23 mai 1994”

Cu toate promisiunile date, în ziua de marți, 12 iulie 1994, în sala Senatului ASEM, ministrul Învățământului, Petru Gaugaș, a anunțat destituirea lui Paul Bran din funcția de rector. A fost pentru prima și ultima dată în istoria Republicii Moldova când Guvernul a convocat Senatul unei instituții de învățământ pentru a destitui rectorul.

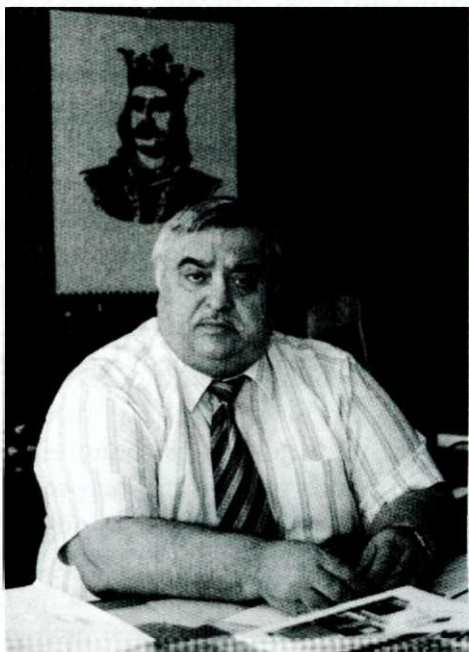
La despărțire **Paul Bran** a declarat: „Acum pot să recunosc că n-a fost săptămână, în care să n-am motiv să plec. Ba zvonuri, ba intrigi. Inclusiv ginerele lui Snegur, Artur Gherman, într-un interviu la TV, prin 92 sau 93, zice: „Ce, noi n-avem economiști, ce caută un român aici?”. Chestii de astea. Dar eu consider că aici s-a făcut o instituție bună. Avem în jur de 5.000 studenți, care vor avea, sper, puterea să ducă mai departe această instituție, inclusiv profesorii care activează și care au văzut că există posibilitatea de a face și

învățământ cum trebuie, și școală, și documentare, dacă vrei. Doar de nu s-ar distruge toate începuturile bune. Există interesul anumitor forțe ca ASEM să fie reîntoarsă spre disciplinele și planul de învățământ vechi. De altfel, s-a și exprimat deja o persoană în sensul că guvernul va revedea toate programele de învățământ, pornind de la ideea că nu trebuie să iasă de aici oameni care să fie capabili să înțeleagă mecanismele economice, și mai mult, să înțeleagă cum acționează mafia internă și externă ca să fure bogăția statului. Pentru că în aparatul financiar și în cel bancar majoritatea nu sunt moldoveni. Și ei vor ca prin bani, prin finanțe, prin alte instrumente să poată să tragă cât mai mult de aici. De altfel, unii străini din Occident întreabă în ce situație e minoritatea rusă, găgăuză sau nu știu care, dar să se întrebe în ce situație este majoritatea, pentru că, mai ales în domeniul economic, moldovenii sunt minoritari. Și la bănci, și la finanțe, dar și în afaceri, majoritatea antreprenorilor nu sunt moldoveni, căci aceștia din urmă n-au avut nici fonduri, nici relații. Pentru mafia locală există teama că ieșind de aici oameni bine pregătiți, ar putea să se reducă foarte mult ponderea celor care fac o politică mafiotă în economie”.

În pofida acestei atitudini ostile, Paul Bran a continuat să rămână un fidel prieten al Basarabiei, fapt ce poate fi confirmat și de sutele de studenți și doctoranzi ce au avut ocazia să facă studii la ASE București, unde el a exercitat funcția de rector pe parcurs a două mandate consecutive (1996-2004). Vizitând ASEM în anul 2005, **Paul Bran** a spus: „Aveți o școală care, prin forța împrejurărilor, s-a format și prin modesta mea contribuție. Am văzut azi o școală în plină ascensiune, cu gânduri mari, nu numai teoretice, dar și practice, cu inovații în pregătirea tinerilor pentru a deveni oameni de acțiune, manageri, dar și cercetători sau oameni care să înțeleagă cum putem face încă un pas înainte. Faptul că instituția există, înfloarește, face fructe, este deja o confirmare că toți am făcut câte ceva bun”.

Paul Bran s-a stins din viață la 26 iulie 2006, iar în cinstea lui a fost numită o sală de lectură din cadrul Bibliotecii Științifice ASEM.

Capitolul 3. *Eugeniu Hrișcev – al doilea rector al ASEM (1994-2001)*

În vara anului 1994, în funcția de rector al Academiei de Studii Economice a fost numit profesorul universitar, doctorul habilitat în economie Eugeniu Hrișcev. El a exercitat această funcție în decurs de șapte ani, în perioada 1994-2001. *„A fost profesor de elită al domeniului economic, cercetător, personalitate de excepție a învățământului academic, un spirit enciclopedic și un mare manager cu capacități de gospodar”*, astfel l-au caracterizat colegii și discipolii.

Eugeniu Hrișcev a absolvit Facultatea de Economie a Institutului Politehnic din Chișinău cu mențiune în anul 1970. În același an, își începe activitatea pedagogică universitară în cadrul catedrei „Economia muncii”. În anii 1974-1977, își face studiile postuniversitare la aspirantura Universității de Stat din Leningrad (în prezent – Sankt Petersburg). În anul 1977, susține teza de doctor în economie, iar în 1985 – teza de doctor habilitat în economie, la Institutul Financiar-Economic „N. A.

Voznesenski” din Leningrad, și devine profesor universitar.

După absolvirea aspiranturii, Eugeniu Hrișcev și-a continuat activitatea pedagogică și științifică la catedra „Economia muncii”, îndeplinind, totodată, și funcția de prodecan al Facultății de Economie.

În septembrie 1991, din momentul organizării Academiei de Studii Economice, profesorul Eugeniu Hrișcev a condus Catedra de Management general. El s-a dovedit a fi un bun organizator pe parcursul întregii sale evoluții profesionale. Aceste calități, precum și profesionalismul său, cunoscute și apreciate de colegii săi, au fost hotărâtoare când, în anul 1994, devine rector al ASEM.

La inițiativa profesorului Eugeniu Hrișcev, Academia de Studii Economice din Moldova a făcut un pas destul de curajos, a mers înaintea legislației în gestionarea școlii superioare de stat. Această inițiativă s-a dovedit a fi binevenită, deoarece, într-un timp foarte scurt, cu propriile surse financiare, au fost procurate echipamente performante, ASEM devenind cea mai computerizată instituție din țară. Au fost, de asemenea, realizate diverse programe sociale: finisată construcția unui cămin pentru tineri specialiști, doctoranzi, colaboratori; dat în exploatare un Complex Sportiv cu echipament modern și sală de forță; un centru curativ-consultativ; o tipografie bine înzestrată; renovată sala de lectură nr. 5 a Bibliotecii; instalată o cazangerie autonomă, ce a asigurat condiții confortabile pentru studiile pe timp de iarnă; reconstruită baza de odihnă „Trandafir” de pe malul Nistrului; reparat capital blocul de studii „C”; creat un parc modern de automobile și multe altele. Aceasta demonstrează că Academia de Studii Economice din Moldova a fost prima instituție care s-a adaptat foarte rapid la condițiile noi de piață cu finanțe proprii.

În această perioadă, a demarat și procesul de perfecționare a planurilor, programelor și cursurilor universitare. Din toamna anului 1997, Academia a trecut la noi planuri de studii, ce prevedeau studiile de licențiat-magistrat-doctorat. S-au stabilit noi relații de colaborare cu centrele universitare din România, SUA, Franța, Ungaria, Canada, Italia, Marea Britanie, Germania, Polonia și alte state.

Concomitent cu munca organizatorică și de gestiune, profesorul Eugeniu Hrișcev s-a încadrat activ și în activitatea științifică. Cu o reală vocație de cercetător, cu o erudiție renescentistă și o nobile modestie, acad. Eugeniu Hrișcev lasă moștenire o bogată operă. Rezultatele investigațiilor științifice sunt reflectate în 264 de publicații, inclusiv 14 monografii și cărți, zeci de broșuri și articole apărute în reviste de specialitate din țară și de peste hotare.

Profesorul universitar Eugeniu Hrișcev a fost conducătorul științific al 55 de doctori în științe economice (printre care: Marina Nicolaescu, Victoria Lupu, Gheorghe Trocin etc.), inclusiv din alte țări: Togo, Peru, Turcia, România. Au susținut cu succes teze de doctor habilitat în economie 10 cercetători (Larisa Șavga, Ion Guțu, Ludmila Cobzari, Ala Cotelnic, Ștefan Varban, Serafim Urechean, Rodica Hâncu, Tatiana Manole, Igor Enicov și Andrei Popa), al căror consultant științific a fost E. Hrișcev.

Adunare festivă

Pentru merite deosebite în perfecționarea procesului instructiv-educativ, pentru activitate metodică-didactică intensă și profesionalismul înalt, în octombrie 1996, prin Decretul președintelui Republicii Moldova, domnului Eugeniu Hrișcev i s-a decernat ordinul „Gloria Muncii”, iar în septembrie 2000 – Ordinul Republicii.

Astfel se prezintă în fața opiniei publice promotorul științei și învățământului economic din R. Moldova Eugeniu Hrișcev, savant cu reputație, cunoscut și apreciat de mediul academic din țară și străinătate. Meritele sale au fost recunoscute și prin conferirea titlului științific de Membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei.

Cel mai bine i-au apreciat capacitățile de pedagog și manager discipolii Domniei sale:

Ala Cotelnic, dr. hab., prof. univ., prim-prorector ASEM: „*Eugeniu Hrișcev a fost o*

persoană consacrată în lumea academică și în mediul profesoral din țară și din străinătate. Într-o carieră de excepție, Domnia sa s-a afirmat cu strălucire ca profesor universitar, cercetător, membru corespondent al AȘM. Mi-a fost „părinte” științific, cel care mi-a deschis lumea științei și a pedagogiei. Dar, de fapt, nu numai mie, ci la majoritatea celor de la Catedra de Management și multor altor de la ASEM. A știut cum să-l motiveze pe fiecare, ca să atingă rezultatul dorit: pe cine îl lăuda, dar pe cine, din contra, îl probozea. Ne-a învățat să muncim, să muncim mult, ca să atingem scopul dorit, să fim punctuali în tot ce facem, să respectăm oamenii. Am învățat importanța disciplinei de muncă, a disciplinei intelectuale, să punem ceea ce e important înainte de ceea ce e urgent. Adică să muncim după program, să nu ne risipim în activități conjuncturale, fără perspectivă și continuitate, am învățat importanța raportării la valori, nevoia de a învăța continuu din cărți, dar și de la cei din jur”;

Marina Belostecinic, dr., conf. univ., șef-catedră „Management” ASEM: „Pentru colectivul profesoral-didactic de la ASEM, numele Eugeniu Hrișcev simbolizează noțiuni concrete pe care omul le pune în valoare în cursul vieții sale: vocație, moralitate, profesionalism, patriotism și fidelitate. Activitatea și opera sa vor rămâne drept reper în știința și spiritualitatea noastră și amintirea Omului cu alese calități intelectuale și morale, o prezență de neșters în memoria celor care l-au cunoscut”;

Ludmila Cobzari, dr. hab., prof. univ., decan al Facultății de Finanțe ASEM: „Maestru al științelor economice și autentic mentor, Eugeniu Hrișcev a format zeci de generații de studenți într-un domeniu de mare dificultate și extraordinară importanță pentru țara noastră. A fost un profesor exemplar, un cărturar, un spirit modern, deschis în fața noului, mereu înaintea timpului său, un creator prin excelență. Academicianul, profesorul, rectorul, cercetătorul, autorul, economistul – sunt ipostazele fundamentale ale unui mare manager, cu o minte și o inteligență prodigioase, personalitate de excepție a lumii academice”;

Rodica Hancu, dr. hab., prof. univ., șef-catedră „Investiții și Piețe de Capital” ASEM: „Eugeniu Hrișcev. Punctual, organizat, cu abilități extraordinare de a-i organiza pe cei din jur, de a-i disciplina și orienta spre anumite realizări. Insistent, direct, câteodată chiar dur, dar cu har de tutelă paternă. A știut să fie „tată științific” la numeroși discipoli, pe care îi aprecia într-o manieră proprie, îi promova, fiind interesat de cariera profesională și științifică a acestora. Savant, care a creat o școală națională de management”;

În 1996 ASEM a sărbătorit aniversarea de 5 ani de la fondare

Ion Paladi, dr. hab., prof. univ., catedra de Management Social ASEM: „Pe frontispiciul ASEM din sufletele noastre, va sta mereu alături de numele rectorului Paul Bran, fondatorul ASEM, cel al lui Eugeniu Hrișcev, profesor, model managerial, umanist de anvergură. Suntem, dincolo de timp, martorii și beneficiarii unei experiențe intelectuale extraordinare, care ne oferă un model nou de gândire, înțelegere și interpretare a materiei în domeniu. În marea-i generozitate, profesorul Eugeniu Hrișcev ne-a lăsat, odată cu moștenirea sa academică, și un monument spiritual de inestimabilă valoare, expresie a unei gândiri irepetabile și a unei cariere exemplare”;

Silvia Ghinculov, dr., directorul Bibliotecii Științifice ASEM: „Eugeniu Hrișcev are un loc aparte în istoria și economia Republicii Moldova. O atitudine creatoare, responsabilă față de învățământ, față de prezentul în care activează cercetătorul, trebuie să armonizeze echilibrat două deziderate egal de importante: cunoaștere și valorificare, le găsim în activitatea dlui Eugeniu Hrișcev – el le-a armonizat și materializat perfect”;

Andrei Popa, dr. hab., prof. univ., rector al Universității de Stat din Cahul: „Eugeniu Hrișcev a fost un om de o aleasă cultură, cercetător de elită, model pentru cei formați în școala economică moldovenească. A desfășurat o activitate științifică materializată într-un număr apreciabil de cursuri, manuale, lucrări și articole de specialitate. Consacrând 45 de ani de viață unei intense activități în domeniul didactic și de cercetare, rămâne o prezență deosebită și statornică în știința economică”;

Igor Enicov, dr. hab., prof. univ., prim-prorector al Universității de Stat din Moldova: „Apreciem publicațiile dlui Eugeniu Hrișcev și sub aspect practic, cunoscând și nivelul de utilizare a lor de către cercetători în actul de investigare științifică. Profesorul Eugeniu Hrișcev a urmărit mereu, cu pasiune și dăruire, procesul de pregătire a economiștilor, proces la care a contribuit din plin nu doar prin numărul mare de specialiști, cărora le-a fost dascăl, dar și prin cercetările sale”;

Galina Ulian, dr. hab., prof. univ., catedra „Finațe și Bănci”, USM: „Afirmându-se plenar în toate ipostazele activității sale, Eugeniu Hrișcev a devenit, pe drept cuvânt, o figură esențială în mediul economic modern al Republicii Moldova, o personalitate științifică valoroasă, dublată de un înalt umanism. S-a remarcat prin personalitatea și ținuta sa. Fiind om de management, se dedica cu creativitate, devotament și pricepere oricărei activități în care era implicat”.

În 2001, după zece ani de activitate a ASEM, **Eugeniu Hrișcev** menționa următoarele: „Astăzi, la înălțimea celor 10 ani de împliniri, căutări și realizări, putem să afirmăm cu certitudine că progresul înregistrat de către ASEM în acești ani e semnificativ.

Așa, deci, la cei 10 ani de independență a Republicii Moldova ca stat suveran și la început de secol și mileniu, Academia de Studii Economice din Moldova, fiind de aceeași vârstă cu țara, vine cu o biografie maturizată, cu tradiții proprii și succese în toate domeniile de activitate universitară. Sperăm că aceste împliniri vor servi pentru generațiile academice următoare drept un imbold pentru progresul de mai departe, dar și drept o continuitate a celor ce s-au străduit să facă ceea ce este astăzi ASEM.

Drept bază pentru înființarea ASEM au servit 2 facultăți, 9 catedre, circa 3 mii de studenți (cu finanțare de la buget), bineînțeles și baza material-tehnică corespunzătoare (blocuri de studii confortabile și 4 cămine studențești). Actualmente, ASEM reprezintă un complex universitar modern, care s-a consolidat și se dezvoltă pe temeiul propriilor inițiative și surse, fără susținere din partea statului. Activează 6 facultăți, 23 de catedre, o bibliotecă modernă, un departament de informatică, câteva centre postuniversitare, doctorantura, un colegiu de comerț, un liceu cu o infrastructură, aș spune, solidă.

Din 1994, având în vedere riscul ce ne aștepta în privința calității studiilor, am început, de fapt unicii, instruirea studenților cu plată (încheind contract cu persoane fizice și juridice). Finanțele extrabugetare (contractuale) au devenit azi sursa de bază în ceea ce privește

Ședință de lucru

Astfel, în perioada 1995-2000 au fost elaborate și perfecționate planurile de învățământ la toate specialitățile. Au fost înmatriculați studenți la *specialități noi*, după cum urmează: 1. Economia și sociologia resurselor umane (1995); 2. Bănci și burse de valori (1995); 3. Instruirea economică (1995); 4. Drept economic (1998); 5. Management social (1999); 6. Finanțele și contabilitatea firmei (1999); 7. Economia și managementul resurselor umane (1999). Catedrele de profil, de comun acord cu decanatele și rectoratul, au elaborat planurile de învățământ la aceste specialități noi. Pentru prima dată în practica elaborării planurilor de învățământ, au fost incluse seturi discipline opționale, care asigură aprofundarea cunoștințelor într-un anumit domeniu al specialității alese. Studenții sunt obligați să opteze pentru o disciplină din două a fiecărui set.

Programele analitice la toate disciplinele, incluse în planurile de învățământ noi, au fost elaborate de către catedrele care asigură predarea lor în corespundere cu numărul de ore prevăzut și cerințele „Planului-cadru”. Toate au fost editate în formă de broșură și puse la dispoziția studenților – în bibliotecă și la punctele de difuzare, organizate în blocurile de studii.

Au fost elaborate și editate și programe analitice, în care au fost incluse toate programele disciplinelor din planul de învățământ al fiecărei specialități și înmânate fiecărui absolvent nominal, ca anexă la diploma de absolvire.

S-au efectuat modificări substanțiale în *structura instituției*: au fost instituite noi facultăți și catedre; în structura Academiei a fost integrat Colegiul Național de Comerț, cu statut de facultate, în cadrul căruia funcționează liceul cu aceeași denumire. Astfel, s-a realizat o continuitate optimă între învățământul preuniversitar, universitar de scurtă durată, universitar superior și postuniversitar.

La ASEM a fost implementat un sistem autonom de evaluare a cunoștințelor, care solicită studenților o activitate de studii pe parcursul întregului semestru. Acest model maximal evită subiectivismul aprecierii cunoștințelor studentului.

În această perioadă, la Academie a început să fie implementat, cu titlu de experiment, *sistemul de credite transferabile de studii* la Facultatea de Relații Economice Internaționale, ceea ce a permis mobilitatea academică a studentului și a mărit efortul și responsabilitatea fiecăruia pentru alcătuirea propriului traseu educațional. La specialitățile „Relații economice internaționale”, „Bănci și burse de valori”, „Comerț, turism și servicii hoteliere”, planurile de învățământ prevedeau studierea a *două limbi străine* și, totodată, predarea unor discipline de specialitate într-o limbă străină. Caracterul novator al tehnologiilor de predare a limbilor străine la aceste specialități a contribuit la însușirea disciplinelor de specialitate, dezvoltarea competențelor de comunicare scrisă și orală și la perfecționarea, în egală măsură, a deprinderilor de traducere și redactare a corespondenței comerciale.

Un rol important a fost acordat Bibliotecii ASEM

Un rol foarte important, în procesul de instruire, a fost acordat **Bibliotecii ASEM**. În 2001, Biblioteca teauriza un fond de 300.397 de volume (270 titluri de ediții periodice). Fondurile de publicații – cărți, reviste, ziare, publicații seriale, teze de doctorat etc. – cuprindeau o mare varietate de lucrări din țară și străinătate, lucrări din domeniul științelor sociale, matematicii și din alte domenii. Biblioteca avea 9.272 de beneficiari (studenți, profesori, cercetători, lucrători ai băncilor și departamentelor de finanțe, centrelor de statistică, oameni de afaceri), era dotată cu 6 săli de lectură cu capacitatea de 500 locuri și funcționa 77 ore pe săptămână.

Fondul de publicații al Bibliotecii se îmbogățea, an de an, prin achiziționarea unor lucrări de specialitate, tipărite în țară și peste hotare, prin schimb intern și internațional, proiecte, donații, precum și prin lucrările editate și multiplicare de tipografia Academiei.

Biblioteca s-a bucurat de sprijin permanent (îndeosebi prin donații de carte, tehnică modernă de calcul etc.) din partea sponsorilor: Fundația SOROS, Banca Mondială, Ambasada SUA, Banca Națională a Moldovei, Banca de Economii, Banca Socială, Moldincombank, băncile comerciale

din România, Fundația „Dragan” (București), ASE București, persoane particulare.

Organizarea Bibliotecii pe principii științifice a contribuit substanțial la creșterea eficienței principalelor sale activități. Din 1998, Biblioteca Colegiului Național de Comerț este integrată în structura Bibliotecii ASEM.

Biblioteca ASEM a elaborat materiale și a acordat ajutor metodologic și consultativ bibliotecilor cu profil economic de la Colegiul Național de Comerț, Colegiul Republican de Informatică, Universitatea Cooperatist-Comercială din Moldova, Colegiul Financiar-Bancar; a elaborat ghiduri și alte lucrări biblioteconomice, afișe și alte pliante despre fondurile și serviciile prestate de bibliotecă.

În anul 1996, a fost elaborat proiectul „*Informatizarea Bibliotecii ASEM*”, care a inclus obiectivele automatizării, sfera de cuprindere, planuri, metodologii, etapele automatizării, resursele „hard-ware-software”. Pornind de la cerințele proiectului, s-a decis să fie aprobat pachetul integrat de bibliotecă TTNLB, care era orientat spre crearea și gestionarea bazei de date centrale a bibliotecii și permitea convertirea informației din formatul intern în alte formate. Inițiind un proiect de automatizare, a fost propus drept scop creșterea eficienței activităților de bibliotecă (achiziție de carte, schimb internațional de carte, catalogare și clasificare, împrumut, transfer de informații, control seriale, elaborare a publicațiilor de informare etc.).

Rezultatele primei etape de informatizare au fost prezentate la Conferința Internațională „Modernizarea serviciilor de informare”, organizată de biblioteca ASEM cu sprijinul financiar al Fundației SOROS și Alianței Franceze.

Biblioteca și-a deschis în anul 1999 propria pagină WEB, prezentată în limbile română și engleză. Putem obține informații despre bibliotecă: istoria, ghidul, informația despre fonduri, noile intrări din aprilie 1997, colecțiile speciale, resursele bibliografice, publicațiile periodice (cu legătură senzitivă la varianta electronică), cronica activităților. Sarcina principală, în organizarea paginii Web a Bibliotecii ASEM, a fost și rămâne informarea operativă a utilizatorilor în domeniul economic.

Biblioteca ASEM a devenit cea mai dotată bibliotecă de literatură economică din Moldova, contribuind efectiv la creșterea nivelului de cultură economică al studenților și doctoranzilor și, totodată, la dezvoltarea cercetării economice, asigurarea suportului informațional-documentar, indispensabil formării și perfecționării specialiștilor.

În ceea ce privește activitatea științifică, din surse extrabugetare au început să fie alocate sume pentru încurajarea lucrului științific; organizarea și desfășurarea conferințelor și simpozioanelor științifice naționale și internaționale; remunerarea colaboratorilor fostelor departamente ale fostului INCEF, autorilor de publicații mai solide (monografii, manuale etc.). Au început să fie editate, din contul ASEM, câteva reviste: „*Economica*”, „*Economie și Finanțe*”, „*Economie și Sociologie*”, „*Drept, Economie și Informatică*” (cu Universitatea din Galați), analele, materialele simpozioanelor, conferințelor (inclusiv celor studențești).

Instruirea, perfecționarea, reciclarea cadrelor din economia națională în cadrul ASEM a început să se efectueze prin intermediul câtorva centre: Centrul Moldo-American pentru Susținerea Inițiativei Private (MACIP); Centrul de Instruire și Asistență Economică (CIAE); Centrul de Semiotică; firma instructiv-consultativă și de implementare „Contabil-Service”.

În cadrul ASEM a început să funcționeze un **Consiliu specializat pentru conferirea titlurilor științifice de doctor** (Management, Marketing, Economie politică, Finanțe, Contabilitate) și **de doctor habilitat în științe economice** (Management, Economie politică, Finanțe). Până în 2001 au susținut tezele de doctor 104 persoane: 48 de doctori tineri au completat catedrele ASEM; 56 au început să muncească în economia națională, la alte universități etc. S-a îmbogățit și potențialul didactico-științific superior al ASEM. Au susținut tezele de doctor habilitat și au fost confirmați de către CSA: profesorii Viorel Țurcanu,

Dumitru Moldovan, Valeriu Zbârciog, Larisa Șavga, Natalia Burlacu, Grigore Belostecinic, Ludmila Cobzari, Galina Ulian, Anatol Caraganciu, Ala Cotelnic. Titlul didactic de profesor universitar li s-a conferit următoarelor persoane: Victor Căun, Viorel Țurcanu, Grigore Belostecinic, Dumitru Moldovan, Larisa Șavga, Natalia Burlacu, Anatol Caraganciu.

Relațiile internaționale (cu Academia Română, ASE București, UNO SUA etc.) au fost, în acești ani, esențial extinse și aprofundate. Schimbul de studenți, profesori, stagieri, doctoranzi; suportul în ceea ce privește achiziția de carte de profil în limba română; investigațiile reciproce, revistele editate în comun, simpozioanele moldo-române (desfășurate la Chișinău, respectiv, la București) au devenit direcțiile principale de colaborare cu centrele universitare de profil economic din România.

ASEM și Universitatea din Omaha au devenit instituții-surori

În această perioadă de activitate, au devenit „*Doctors Honoris Causa*” academicienii *Nicolae Constantinescu* și *Constantin Bărbulescu*, care au contribuit foarte mult la maturizarea și susținerea morală a ASEM; profesorii *Mircea Ciumara* și *Nicolae Belli*. La rândul său, profesorul universitar, prim-prorectorul ASEM, *Sergiu Chircă*, pentru merite deosebite în colaborarea reciprocă, s-a învrednicit de titlul „Membru de onoare al Academiei Române”.

Relațiile ASEM cu UNO din SUA au devenit atât de strânse, încât au devenit universități-surori. În luna mai 2000, Academia a fost vizitată de o delegație de studenți și profesori din Omaha. Oaspeții au făcut cunoștință detaliată cu ASEM, cu Moldova. Profesorii și studenții americani au rămas surprinși de cele văzute în Academie (procesul de studii, înzestrat cu cea mai modernă tehnică, complexul sportiv, foarte mulți studenți cu care ei discutau în limba engleză etc.). Întâlnirea s-a finalizat cu prelungirea convenției de colaborare pe următorii 5 ani. Relațiile cu UNO au devenit foarte trainice și serioase și se exprimă prin următoarele: fondarea Centrului moldo-american pentru susținerea inițiativei private; schimbul de profesori, de carte, studenți. Relațiile primilor 7 ani de colaborare fructuoasă s-au

finalizat cu decernarea titlului onorific „Doctor Honoris Causa” rectorului UNO *Nancy Black* și profesorului *Walter Bacon*, iar profesorului *Eugeniu Hrișcev* i s-a conferit titlul științific de doctor în filosofie SUA.

În aceeași perioadă, ASEM a devenit membru titular al Asociației Universităților francofone cu sediul în Canada. Ca rezultat, în cadrul facultății REI s-a deschis, la 1 septembrie 1997, *filiera francofonă*, având un plan de studii coordonat cu Universitatea din Grenoble (Franța). Ea a fost prima filieră francofonă din Republica Moldova. La 1 septembrie 2000, filiera număra circa 100 de studenți. În perioada 1998-2001, au beneficiat de burse de stagiu în Franța șapte profesori.

În anul 2000 au fost renovate 14 săli cu calculatoare din blocul „B”

ASEM și-a consolidat relațiile de colaborare cu instituțiile de învățământ superior din Grecia, Turcia, Ungaria, Marea Britanie, Franța, Polonia, Ucraina, Rusia, Bulgaria ș.a.

Baza tehnico-materială. În anul 2000 s-a început schimbul calculatoarelor moral învechite. În 2001, în incinta ASEM, funcționau circa 600 de calculatoare, 83% dintre care erau conectate la rețeaua Internet. A devenit o obișnuință prezența în toate blocurile de studii, bibliotecă, catedre a aparatelor de multiplicare Xerox, proiectoarelor, video-televizoarelor, tehnicii audio, video etc.

O altă problemă foarte importantă a fost lipsa unui local sportiv. Senatul ASEM a decis și a construit pentru studenți un complex sportiv modern de tip european, cu toate atributele necesare pentru a practica eficient sportul (sală sportivă, sală de forță cu utilaj modern, săli pentru aerobică, tenis, lupte ș.a.).

În anul 2001 a fost procurat și instalat un complex editorial-poligrafic modern cu o capacitate de 30.000 imprimate pe zi.

Pentru a nu depinde de mediul înconjurător, de condițiile defavorabile din perioada hibernală, ca procesul de studii să decurgă ritmic, conform graficului, Academia a procurat și instalat o cazangerie autonomă, ce încălzește tot complexul academic (blocurile de studii, căminele, Colegiul de comerț).

A fost reparat capital blocul „C”, au fost date în exploatare un auditoriu-amfiteatru, o sală de lectură modernă în blocul „B”, a fost schimbat mobilierul în blocurile de studii „B” și „C”, majoritatea catedrelor au fost amenajate cu utilaj modern, unele cu cabinete metodice etc. Pentru a ameliora situația locativă, în 1996 a fost dat în exploatare un cămin pentru tinerii profesori și doctoranzi, eliberând în cămine, pentru studenți, circa 250 de locuri.

Inaugurarea Centrului curativ-consultativ

Pentru a organiza odihna de vară a studenților și profesorilor ASEM, în 1994 a fost reanimată, reparată capital și dată în folosință baza de odihnă „Trandafir” pe malul Nistrului, lângă orașul Vadul lui Vodă.

ASEM a fost asigurată cu un parc auto relativ nou (basculantă, camioane, microbuze, autobuz, autocisternă, microbuz pentru lăcătuși și electricieni ș.a.), ce asigură activitatea normală și ritmică a colectivului Academiei.

Pentru studenți și profesori, a fost deschis Complexul curativ-consultativ, care funcționează gratis și oferă servicii electro- și fizioterapeutice.

De menționat că toate acestea au fost realizate din sursele proprii, fără ajutorul statului.

La 19 aprilie 2001, Academia de Studii Economice din Moldova, în ansamblu, și cele 11 specialități, în particular, au fost cu succes acreditate de către Consiliul Național de Evaluare Academică și Acreditare a instituțiilor de Învățământ din Republica Moldova.

Drept mărturie că în perioada mandatului lui Eugeniu Hrișcev ASEM s-a dezvoltat vertiginos, devenind una din cele mai prestigioase instituții de învățământ superior, este aprecierea dată, în toamna anului 2001, de către Comisia Superioară de Atestare a Republicii Moldova:

„Senatului, corpului profesoral și colectivului de studenți ai Academiei de Studii Economice din Moldova

Avand sentimentul unei profunde recunoștințe pentru munca Dumneavoastră plină de abnegație pe tărâmul învățământului superior și pregătirii cadrelor înalt calificate, apreciind înalt aportul decisiv pe care îl aduceți la dezvoltarea economiei naționale felicit cordial din partea mea și a Comisiei Superioare de Atestare a Republicii Moldova corpul profesoral-didactic și studenții Academiei de Studii Economice cu ocazia frumosului jubileu – 10 ani de la înființare.

Academia de Studii Economice, fiind una dintre cele mai tinere instituții statale de învățământ superior din Republica Moldova, s-a impus, în cei zece ani de activitate, printr-o bună organizare a procesului de învățământ, relevante realizări științifice, pregătind mii de specialiști de înaltă calificare și cadre științifice de performanță,

care își aduc azi obolul la prosperarea economiei naționale.

Academia de Studii Economice a devenit azi un important centru de cercetări științifice în domeniul economiei, cunoscut departe de hotarele țării.

Afirmarea Academiei în mediul instructiv-didactic al republicii se datorează, desigur, muncii cu abnegație și perseverență, profesionalismului, competenței și energiei pe care o depun profesorii de înaltă calificare și studenții.

Vă urăm, deci, multă sănătate, succese remarcabile, frumoase realizări în domeniul pregătirii specialiștilor economiști și a cadrelor științifice de înaltă calificare, în numele prosperăm Republicii și a poporului nostru.

Boris MELNIC, academician al AȘM, președinte al Comisiei Superioare de Atestare a Republicii Moldova”.

În baza Deciziei Senatului ASEM, de la sfârșitul lunii martie 2010, una din cele mai frumoase și dotate săli de lectură din cadrul Bibliotecii Științifice ASEM poartă numele în cinstea lui Eugeniu Hrișcev, decedat la 29 martie 2009.

Capitolul 4. Grigore Belostecinic – al treilea rector al ASEM (2001 – prezent)

În anul 2001, când ASEM a marcat 10 ani de la înființare, în funcția de rector a fost ales doctorul habilitat, profesorul universitar Grigore Belostecinic. Pe 26 septembrie 2001, ziarul „Făclia” a publicat un interviu cu noul rector, având un titlu sugestiv: **„ASEM: o primă și semnificativă aniversare. Deceniul evoluției și rezistenței”**. Acest material prezintă un interes deosebit chiar și în zilele noastre:

– Cea mai tânără instituție de învățământ superior de stat de la Chișinău – Academia de Studii Economice din

Moldova – rotunjește, iată, un deceniu de la fondare, ocazie cu care vă aducem, domnule rector, cele mai sincere felicitări și vă rugăm să conturați un bilanț al schimbărilor calitative care au intervenit în biografia Academiei pe parcursul celor 10 ani de activitate.

– Într-adevăr, suntem o instituție relativ tânără și ne bucurăm că am reușit deja să ne formăm o imagine favorabilă atât în țară, cât și peste hotare. Mă refer la multiplele relații pe care le avem cu instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova, dar și din România, Franța, Germania, SUA, în special cu Universitatea Nebraska – Omaha, pe care o declarăm drept universitate-soră, colaborarea cu care este confirmată printr-un acord special.

Succesele obținute se datorează în mare parte faptului că acum 10 ani ASEM și-a inaugurat activitatea pe un teren deja tatonat, ea fiind fondată în baza a trei instituții cu tradiții de mai multe decenii: Facultatea de Economie a USM, Facultatea de Economie, Comerț și Merceologie – filiala Institutului de Comerț din Moscova și Institutul de Planificare de pe lângă Guvernul Republicii Moldova. Nu a fost însă un început ușor, pentru că din start activitatea noastră a fost influențată de multiplele transformări sociale, inclusiv îndelungata tranziție la economia de piață, schimbări care au impus un nesfârșit proces de modificare, de racordare la cerințele zilei a programelor de studii, a conținuturilor activităților științifice.

6 iunie 2001. Gr. Belostecinic este ales în funcția de rector al ASEM, fiind felicitat de N. Bucun, viceministrul Educației

Succesele obținute le datorăm, în mare parte, primului rector al Academiei, profesorului universitar Paul Bran, actualmente rector al ASE București, care a stabilit temelia acestei instituții, a reușit să infiltreze suflul democrației în atmosfera din cadrul Academiei, să stabilească relații de parteneriat între profesori și studenți, a sprijinit personal completarea fondului bibliotecii cu literatură științifică și metodică de specialitate în limba română și în limbile de circulație internațională.

Un merit deosebit îi revine și celui de-al doilea rector, prof. univ. dr. hab. Eugeniu Hrișcev, care a

condus ASEM timp de 7 ani, reușind să utilizeze oportunitățile acestei perioade în folosul Academiei, prin constituirea unei baze tehnico-materiale solide.

Actualmente, ASEM dispune de 4 blocuri de studii bine amenajate, 7 cămine, un complex editorial-poligrafic, un Centru moldo-american pentru inițiativă privată și altul de Asistență și Instruire Economică, un complex sportiv, un centru curativ-consultativ, un muzeu, o bază de tratament și odihnă, situată în cadrul pitoresc al stațiunii Vadul lui Vodă și alte obiective de menire socială și culturală. Suntem una dintre cele mai bine dotate instituții cu tehnică de calcul performantă.

Mândria ASEM sunt cei 400 de profesori, 60 la sută dintre care dețin titluri științifice și didactice; cu cei peste 150 de doctoranzi, 35 de masteranzi, 400 de reprezentanți ai personalului tehnic. Formatorii imaginii noastre bune în lume sunt cei peste 11.300 de absolvenți, începând cu prima promoție pe care am avut-o în 1992. Prestigiul ASEM este alimentat și de cele peste 150 de teze de doctor și doctor habilitat, autorii a 6 dintre care sunt cetățeni străini.

7 septembrie 2001, Gr. Belostecinic este felicitat de V. Tarlev, prim-ministrul R. Moldova, cu alegerea în funția de rector al ASEM

– Primul său jubileu ASEM îl întâmpină având în frunte un rector nou, tânăr, care a parcurs cu demnitate, chiar în sanul Academiei, calea de la asistent până la doctor habilitat în științe economice. Felicitările noastre și cu această ocazie, stimate rector! Faptul că ați învins în competiția pentru acest înalt post e o dovadă că platforma dvs. a fost mai convingătoare pentru Senatul care a votat. Care sunt punctele forte ale platformei noului rector?

– Chiar dacă sunt cel mai tânăr rector, cum mi se spune, nu sunt o persoană nouă în învățământul superior. Activez în acest domeniu din 1983, după absolvirea facultății. Mi-am legat destinul de cel al Academiei din prima zi a înființării ei, de la 1 octombrie 1991. Timp de 7 ani am fost și decan al Facultății de Marketing, iar ultimii 7 – șeful Catedrei cu aceeași denumire.

Programul pe care l-am propus se axează, în temei, pe 6 direcții de activitate: analiza generală a mediului educațional din Republica Moldova; perfecționarea procesului de instruire și asigurare metodică-didactică; implicarea studenților și profesorilor în activitatea științifică și aplicarea rezultatelor acestor investigații în procesul de studii.

Ne propunem să creăm un Centru de Cercetare Științifică Economică; să integrăm procesul de cercetare la nivel de catedre, facultăți și în ansamblu pe Academie; să deschidem un club studențesc, ne propunem să elaborăm o nouă concepție cu privire la perfecționarea managementului universitar și formarea unei comunități academice în cadrul ASEM, aici urmând să se manifeste plenar autonomia universitară și promovarea unor relații de parteneriat dintre profesori și studenți. Vom miza neapărat și pe cooperarea cu toate organizațiile studențești din cadrul ASEM și din afară, în primul rând, cu sindicatele studențești. Preconizăm să înființăm o subdiviziune specializată în acumularea de informații privind cererea și oferta pe piața muncii, să organizăm târguri ale forței de muncă cu participarea eventualilor beneficiari și să menținem legături permanente cu absolvenții ASEM.

Promovarea imaginii ASEM o vom încredința ziarului nostru, care va reflecta toate aspectele vieții academice, precum și mijloacelor mass-media republicane.

Profesori și oaspeți de onoare, prezenți la cea de-a X-a aniversare a ASEM

– Recent, ASEM a demonstrat că își merită numele de Academie și prestigiul de care se bucură, susținând cu brio examenul acreditării. Ce importanță, ce efect are acreditarea ASEM aici, în Republica Moldova, dar și pe plan internațional?

– Susținerea acestui examen este confirmată prin Certificatul de acreditare nr.3 din 21 iunie 2001, eliberat de Consiliul Național de Evaluare Academică și Acreditare a instituțiilor de învățământ din R. Moldova. Un rezultat concret al acreditării este faptul că deja ne-au parvenit un șir de solicitări de colaborare din partea unor instituții de învățământ superior din străinătate, cea mai recentă având adresa Institutului Economiei Naționale din Kiev, Ucraina. Este și aceasta o expresie a recunoașterii noastre pe plan extern.

– Astăzi tot mai multe instituții de învățământ superior aspiră să implementeze sistemul de credite transferabile și presupunem că ASEM nu este o excepție. Prin ce se va distinge sistemul aplicat la ASEM? Este oare suficientă promovarea acestui sistem, ca actele de studii să fie recunoscute în toată lumea?

– ASEM și în acest sens a fost printre primii, sistemul de credite transferabile de studii fiind aplicat deja de doi ani, pe bază de experiment, în cadrul Facultății de Relații Economice Internaționale. Este un model acceptat și aplicat pe larg în toată lumea. Sper să își găsească extindere și la celelalte facultăți ale ASEM, pentru a asigura transparența studiilor și rezultatelor lor, a oferi studenților posibilitatea de a alege cursuri opționale.

- Se extinde tot mai mult rețeaua complexelor universitare, în cadrul cărora viitorii specialiști sunt „crescuți” încă de pe banca liceului. Cum își „crește” discipolii ASEM?

- Ne-am format și noi deja ca un complex universitar, în cadrul căruia ne-am propus să asigurăm continuitatea studiilor după formula: studii preuniversitare – superioare de scurtă durată – universitare. În componența ASEM, la momentul dat se înscrie Colegiul Național de Comerț, cu tradiții de peste o jumătate de secol, în cadrul căruia admiterea se face începând cu clasele liceale. Sunt afiliate la ASEM Colegiul Republican de Informatică și Colegiul Financiar-Bancar, cu care colaborăm permanent în coordonarea planurilor de studii.

- ASEM este unica instituție de învățământ superior din republică specializată totalmente în pregătirea cadrelor de economiști. Dar facultăți, specialități și specializări aparte de economie există și în alte instituții. Mai mult. Actualmente, la multe specialități, să zicem, neeconomice, se introduce câte un bloc economic de predare. Cum apreciază ASEM calitatea studiilor sub aspect economic în asemenea cazuri?

- Faptul că la ASEM nivelul studiilor economice este mai înalt decât în alte instituții este un fapt deja recunoscut. La angajarea în câmpul muncii în domeniul economic se acordă prioritate anume absolvenților noștri. Dar faptul că suntem astăzi martorii unei „explozii”, ai unei extinderi numerice a facultăților de profil economic, chiar a predării unor discipline economice în școli și licee, s-ar explica și prin aceea că materializarea acestor inițiative nu a solicitat investiții considerabile. Din păcate, nu toți organizatorii acestor studii au fost la fel de exigenți, prin urmare, nu toți absolvenții acestor structuri sunt ulterior în stare să țină piept rigorilor. Totodată, extinderea învățământului economic este o reacție firească, o consecință a realității sociale actuale. Fiecare dintre noi are astăzi nevoie de o inițiere în domeniul economiei.

- Supraproducția de cadre de economiști ar putea situa ASEM-ul în fața unei restrangeri notabile a terenului universitar cucerit. Nu vă îngrijorează acest lucru?

**Z. Grecianăi, prim-ministrul
R. Moldova, într-o vizită de lucru la ASEM**

- Nu, și iată de ce. Numărul agenților economici oficial înregistrați în Republica Moldova e de peste 200 de mii. Fiecare dintre ei are nevoie să angajeze, cel puțin, 1-3 specialiști în domeniul economic: economiști propriu-ziși, contabili, financiari, marketologi etc. Se extinde tot mai mult implicarea agenților economici din țară în relațiile economice internaționale, iar aceasta creează iarăși noi locuri de muncă. Am toată încrederea că absolvenții noștri, cu o pregătire temeinică în management, marketing, contabilitate, finanțe, cibernetică, statistică, informatica economică și în relațiile economice internaționale vor găsi un teren demn pentru aplicarea cunoștințelor ce le posedă.

Această evidentă perspectivă a lor este bine conștientizată și de către acei care diriguiesc astăzi domeniul învățământului, care însă, poate că tocmai din temerea de o eventuală suprasaturație cu cadre de economiști sau din alte motive pe care încă nu le

cunoaștem, au redus esențial finanțarea de la bugetul de stat a specialităților economice universitare, inclusiv a celor promovate de ASEM și astfel au barat, în mare măsură, satisfacerea interesului tinerilor noștri pentru acest domeniu.

– Mulți absolvenți ai ASEM pleacă sau au plecat deja la lucru în alte țări, parte pentru că sunt solicitați, parte din motivul aceleiași suprasaturații cu cadre de economiști, care totuși este evidentă. E salutar, e acceptabil acest lucru sub aspectul managerial-economic al statului nostru?

– Din păcate, exportul forței de muncă este specific nu numai pentru absolvenții ASEM. E o problema de nivel național, generată de o altă, la fel de stringentă – reducerea continuă a pieței muncii. În condițiile în care nu se creează noi locuri de muncă, nu este sprijinită activitatea întreprinderilor care ar putea soluționa în mare parte această problemă, vom fi nevoiți să ne împăcăm cu exodul abundent al forțelor de muncă peste hotare.

Partea bună a problemei este că experiența acumulată peste hotare completează, totuși, tezaurul nostru național; tocmai de aceea o soluție eficientă ar fi și oficializarea, legalizarea activității de muncă peste hotare a specialiștilor noștri prin semnarea unor acorduri internaționale bilaterale dintre state. Deocamdată, asemenea acorduri există, în special, la nivelul instituțiilor de învățământ superior, scopul cărora este schimbul de experiență și investigațiile științifice comune. Mulți absolvenți ai ASEM, bunăoară, se afirmă cu succes în activitatea lor la diverse întreprinderi din SUA, Canada, Marea Britanie și alte state dezvoltate din punct de vedere economic, succesul lor fiind asigurat atât de buna pregătire profesională, cât și lingvistica pe care au obținut-o în cadrul ASEM. În acest context, aș menționa Facultatea de Relații Economice Internaționale și Specialitatea „Turism și Servicii Hoteliere”, unde majoritatea cursurilor sunt predate în limbile franceză, engleză, germană. La fel, am acceptat, pe bază de experiment, predarea cursurilor în limba franceză într-o grupă la specializarea „Management”, iar în engleză – într-o grupă de la „Bănci și Burse de Valori”.

Practicăm și stagii de reciclare și perfecționare a specialiștilor noștri peste hotare. De exemplu, la Universitatea Nebraska – Omaha, SUA, unde au fost delegați deja peste 20 de profesori. Prin intermediul proiectelor TACIS privind extinderea învățământului economic superior și promovarea studiilor postuniversitare, 12 reprezentanți ai ASEM au frecventat cursuri la universitățile din Grecia, Franța, Germania. Stagii didactice de până la 3 luni sunt organizate anual și în Franța. Datorăm succesul nostru pe arena internațională și ASE București, unde, la 1998, am realizat primele stagii didactice externe. Sperăm să reluăm această colaborare, asupra condițiilor căreia ținem să meditam chiar în cadrul vizitei la Chișinău, cu ocazia festivităților jubiliare ale ASEM, a distinsului nostru patron, Paul Bran.

– Aceste exemple sunt destul de convingătoare. Și totuși, odată ce pregătim economiști buni și mulți, ei ajungând și în verigile diriguitoare ale Republicii Moldova, de ce oare economia națională se mișcă din loc atât de greu? Prin ce se explică această contradicție?

– Cred că cea mai mare lacună a modului în care decurg reformele în Republica Moldova este aceea că niciodată nu s-a știut clar unde dorim să ajungem și ce preconizăm să realizăm. Pe parcursul ultimilor 10 ani, nu am avut niște strategii de dezvoltare social-economică a țării, care să stipuleze la concret cum și ce rezultate vrem să obținem. Consecințele sunt de față – multe întreprinderi de stat au falimentat. În primul rând, pentru că nu și-au dorit o schimbare. În cel de-al doilea, pentru că nu au acceptat schimbările ce au intervenit ca rezultat al transformărilor ce s-au produs în societate. Pe când întreprinderile noi, create în spiritul timpului, inclusiv de absolvenți ai ASEM, au supraviețuit și chiar prosperă. Dacă e să facem o referire comparativă la teoria evoluționistă a lui Darwin, nu au supraviețuit speciile mai mari, ci acelea care au fost în stare să se adapteze la schimbările mediului.

**Discursul rectorului ASEM,
Gr. Belostecnic, la Simpozionul
internațional al tinerilor
cercetători (2005)**

ASEM, a Centrului de Cercetare Științifică Economică, responsabil de organizarea și desfășurarea activității de cercetare și asistență de specialitate, precum și de asigurarea integrării procesului de cercetare la nivel de catedre, facultăți, Academie.

- Continuarea dotării sălilor de studii, laboratoarelor, catedrelor, decanatelor, subdiviziunilor cu tehnică de calcul, utilaj didactic, de comunicare, tipărire etc.
- Modernizarea Bibliotecii ASEM, înnoirea permanentă a fondului de carte, dotarea cu calculatoare, copiatoare și tehnică modernă, cu literatură pe suporturi informatice moderne, accesul la Internet, lărgirea nomenclatorului de cărți și reviste pentru abonare.
- Dotarea suplimentară a tipografiei, laboratoarelor specializate (informatică, limbi moderne, merceologie etc.), Centrului medical cu utilaj și tehnică modernă.
- Pentru o mai bună fundamentare științifică a procesului didactic și luarea unor decizii de perfecționare a activităților didactice și administrative, vor fi organizate sondaje de opinii pentru a cunoaște aspecte privind organizarea, desfășurarea, calitatea procesului didactic și a serviciilor administrative.

În ce privește promovarea imaginii ASEM, în programul din anul 2001 era stipulat continuarea editării propriului ziar; stabilirea și menținerea contactelor cu mijloacele de informare în masă; transmiterea de informații despre ASEM în scopul promovării imaginii și prestigiului Academiei; organizarea și desfășurarea unor evenimente speciale, inclusiv congrese, simpozioane, seminare, conferințe etc.; organizarea „Zilei ușilor deschise” pentru potențialii doritori de a învăța la ASEM etc. În acest context, a fost semnificativ anul 2003, când pentru prima dată au fost organizate concursurile „Cel mai bun student al ASEM” și „Miss ASEM – viitoarea femeie de afaceri”, precum și simpozionul internațional al tinerilor cercetători. Tot în acel an, după o pauză de trei ani, a văzut lumina tiparului ziarul „Curierul Economic”.

Iată și realizările „neincluse” în programul din 2001, dar implementate până în 2006: inaugurarea Centrului Multimedia (septembrie 2004), deschiderea Incubatorului de Afaceri al ASEM (septembrie 2005), a Sălii de lectură „Paul Bran” (septembrie 2005), crearea Centrului de Documentare Europeană și a Sălii de videoconferințe (septembrie 2006), lansarea lucrărilor de construcție a unui nou bloc de studii (ianuarie 2006).

Din *programul „electoral”*, prezentat (și implementat pe parcurs) de Grigore Belostecnic în anul 2001, când a candidat pentru mandatul de rector al ASEM, pot fi menționate următoarele:

- Implementarea sistemului de organizare a studiilor pe baza creditelor transferabile la toate facultățile.
- Susținerea și extinderea învățământului cu predare în limbile străine pentru un număr mai mare de specializări.
- Elaborarea testelor de autocontrol și autoevaluare a studenților.
- Crearea unei rețele proprii de cercetare prin înființarea, în cadrul

**În anul 2006 Gr. Belostecinic
a fost reales în funcția de rector
al ASEM**

La 25 octombrie 2006, Grigore Belostecinic a fost reales în funcția de rector al ASEM. „*Să continuăm împreună*” a fost genericul programului de activitate pe care d-lui l-a prezentat senatorilor ASEM, după care 56 din cele 59 de persoane prezente la ședința Senatului i-au încredințat cel de-al doilea mandat de rector al Academiei.

Senatorii care au susținut candidatura dlui Belostecinic au menționat calitățile d-lui de manager, pedagog și coleg, remarcând ascensiunea semnificativă a Academiei în cei 5 ani de rectorie a Domniei sale.

Gheorghe Moldovanu, șeful Catedrei de Limbi Moderne de Afaceri, a enunțat doar câteva dintre cele mai proeminente aspecte ale activității dlui Belostecinic în timpul primului mandat de rector al ASEM: „*D-lui a dat dovadă de multă tenacitate, transparență totală, spirit de colegialitate. A știut să se ridice la înălțimea așteptărilor noastre, cu carisma și erudiția ce îl caracterizează. A știut să ridice imaginea ASEM la un nivel foarte înalt. Este omul argumentelor, care știe să audă, să asculte. Susține orice idee inovatoare. A reușit cu mult succes să continue tradițiile frumoase inițiate de primii rectori, adăugând finețe și eleganță în tot ceea ce face. Până în prezent, ASEM a putut să realizeze o valoare adăugată demnă de invidiat*”.

În aceeași ordine de idei, **Viorel Țurcanu**, decanul Facultății de Contabilitate, a menționat că „*înaltul profesionalism și responsabilitatea sunt doar câteva calități ale dlui Grigore Belostecinic. Echipa condusă de el a asigurat o atmosferă de liniște și colegialitate pentru cadrele din ASEM. A crescut autoritatea și reputația Academiei prin concursul nemijlocit al rectorului. Toate acestea pot fi argumentate prin concursul foarte mare înregistrat anul acesta în campania de admitere, chiar și pentru locurile cu achitarea taxei de școlarizare. De asemenea, datorită activității rectoratului, la catedre nu există locuri vacante de profesori. ASEM este vizitat de personalități marcante atât din Moldova, cât și de peste hotare*”, a mai spus dl decan.

„*Dl Belostecinic și-a apreciat prea modest activitatea desfășurată în 5 ani de rectorie, – a spus și Constantin Matei, șeful Catedrei de Geografie și Economie a Mediului. – Constatăm că programul de activitate al dlui Belostecinic, expus acum 5 ani, a fost realizat pe deplin. Ba mai mult, s-au făcut unele lucruri care nici nu au fost incluse în programul respectiv. În acest sens, se poate vorbi despre trecerea la un nou sistem de organizare a studiilor în corespundere cu deciziile de la Bologna, începerea construcției unui nou bloc de studii, deschiderea Centrului Multimedia și a Incubatorului de Afaceri al ASEM etc.*”.

Gheorghe Negură, student la anul V, Facultatea „Business și Administrarea Afacerilor”, a vorbit în numele tuturor studenților-senatori, subliniind că este mândru că învață la ASEM și că promovează imaginea Academiei cu orice ocazie.

Programul „*Să continuăm împreună*” a inclus mai multe compartimente. Astfel, la capitolul „Dezvoltarea relațiilor internaționale și promovarea imaginii ASEM”, poate fi menționată elaborarea și publicarea anuală a „*Raportului național asupra competitivității Republicii Moldova*”, ce ar încadra date exacte privind investițiile, exporturile, tehnologiile folosite, resursele umane, politicile economice, infrastructura, cercetarea – dezvoltarea – inovarea etc. Potrivit afirmațiilor rectorului ASEM, acest raport ar informa și orienta factorii de decizie politică și economică în legătură cu punctele tari și slabe, oportunitățile și

pericolele eventuale pentru economia națională. De asemenea, dl Belostecinic consideră binevenită și elaborarea unui raport-clasament al competitivității întreprinderilor autohtone.

Sfințirea Centrului Multimedia ASEM

În următorii 5 ani, rectoratul ASEM și-a propus folosirea mai activă a oportunității poziției geografice a Republicii Moldova pentru atragerea la studii a tinerilor din statele vecine și alte țări ale lumii, prin oferirea unui raport optim calitate-preț al serviciilor educaționale prestate. De asemenea, vor fi promovate masterate comune cu universități acreditate din Europa, pentru a face valabile diplomele pe piața europeană și mondială a muncii.

În perspectivă, se mai preconizează construcția unei Săli sportive polivalente cu bazin de înot, a unui Centru de Cultură și Artă al ASEM și a unui cămin studentesc, iar un cămin din cele existente urmează să fie transformat într-un hotel pentru studenți. Totodată, va fi finalizată construcția noului bloc de studii, care va întregi complexul universitar al Academiei. Două niveluri ale acestui bloc vor fi destinate Bibliotecii științifice a ASEM.

Grigore Belostecinic s-a referit și la planurile ce țin de consolidarea comunității academice a ASEM. În acest context, se poate vorbi despre manifestarea plenară a autonomiei universitare, concomitent cu respectarea principiului descentralizării, transmiterii suplimentare a unor competențe și responsabilități structurilor și subdiviziunilor etc. În permanență, va fi asigurată transparența, prin informarea întregului personal privitor la ceea ce se face și cum se face în Academie. Vor fi continuate sondajele de opinii ale studenților, pentru a monitoriza procesul instructiv-didactic și pentru a permite adoptarea rapidă a deciziilor necesare perfecționării acestuia.

Rectoratul ASEM va continua și în următorii 5 ani cooperarea cu toate organizațiile studentești, inclusiv prin acordarea de sprijin material și financiar în organizarea diferitelor acțiuni ce țin de odihnă, condiții de trai, organizarea de simpozioane, mese rotunde, alte activități extracurriculare.

Grigore Belostecinic susține că, în condițiile confruntării universităților cu diverse probleme, inclusiv sub presiunea resurselor financiare limitate, devine necesară promovarea în ASEM a ideii universității antreprenoriale. În acest context, vor fi susținute inițiativele profesorilor de formare a unor centre, firme-satelit, de cercetare, consultanță, prestare a altor servicii prin oferirea de spații și crearea condițiilor normale de activitate. De asemenea, în scopul educației antreprenoriale, va fi sprijinită și înființarea unor firme proprii de către studenți și profesorii tineri.

Va fi elaborat și „*Codul de Onoare al ASEM*”, menit să contribuie la creșterea prestigiului și a capitalului moral al instituției, la aprofundarea și consolidarea coeziunii membrilor ei, la formarea unui climat universitar, bazat pe cooperare profesională, socială și competiție, după reguli scrise.

Lansarea Centrului de videoconferințe la ASEM

La capitolul „Asigurarea și dezvoltarea calității serviciilor educaționale și de cercetare științifică în ASEM”, Grigore Belostecinic a menționat dezvoltarea unui masterat tip MBA, ca formă de învățământ postuniversitar, pentru candidații cu vechime în muncă de cel puțin 2 ani, similar masteratelor europene de acest gen; oferirea unor programe de masterat contra taxă, la comanda agenților economici; dezvoltarea învățământului la distanță, producerea de materiale didactice adecvate acestei forme de studii; dezvoltarea bibliotecii virtuale, extinderea materialelor didactice pe suport electronic; înființarea unui „Laborator multimedia”. În acest sens, rectorul ASEM s-a referit și la folosirea mai pe larg a modelelor educaționale bazate pe tehnologiile informaționale, precum organizarea videoconferințelor și prelegerilor la distanță; înscrierea studenților la cursuri opționale; întocmirea orarului și plasarea acestuia în rețea; folosirea borderourilor electronice, cu acces pentru fiecare student prin parolă, pentru vizualizarea acestora; comunicarea profesor-student prin rețea; transmiterea conspectelor, a altor materiale prin intermediul poștei electronice etc.

După încheierea ședinței Senatului ASEM, Grigore Belostecinic a acordat un interviu corespondentului ziarului „*Curierul Economic*”, pe care îl prezentăm în continuare:

- ***Dle Belostecinic, colegii Dvs. v-au încredințat cel de-al doilea mandat de rector al ASEM. Ce semnificație are pentru Dvs. această încredere?***
- *A fi conducătorul unei instituții atât de mari precum este Academia de Studii Economice din Moldova înseamnă niște obligații și responsabilități deosebite. A fost o testare foarte serioasă pentru mine și mă bucur sincer că am susținut-o pe o notă pozitivă. Promit că voi face tot posibilul pentru a nu-mi dezamăgi colegii și studenții.*

- *Spuneți-ne, vă rog, ce trebuie să mai facă o universitate care deja se află în topul preferințelor tinerilor?*
- *Motto-ul programului meu a fost: „O națiune care nu merge înainte stă pe loc; sau mai rău, dă înapoi”. Același lucru trebuie să-l facă o universitate care a obținut deja anumite realizări: trebuie să meargă înainte și să nu stea pe loc. Este un principiu al mediului concurențial: chiar dacă deții o poziție de lider într-o activitate, nu înseamnă că nu trebuie să faci nimic. Trebuie să depunem eforturi foarte mari, pentru a menține poziția pe care o are în prezent ASEM, pentru că uneori este mult mai dificil să te menții pe o poziție decât s-o cucerești.*
- *Ce se va întâmpla în ASEM în următorii 5 ani?*
- *Mi-ar fi foarte greu să vorbesc, în câteva cuvinte, despre toate câte sunt planificate pentru următorii 5 ani. Cele mai importante planuri de activitate pentru perioada indicată sunt incluse în programul pe care l-am intitulat sugestiv „Să continuăm împreună”. O prioritate absolută pentru noi este creșterea calității serviciilor educaționale și de cercetare, prestate în ASEM. De asemenea, sunt preconizate un șir de măsuri care ar putea să contribuie la îmbunătățirea calității procesului de studii în Academie. În condițiile în care dispar hotarele dintre state și națiuni, suntem obligați să asigurăm mobilitatea studenților, profesorilor și cercetătorilor.*
- *Poate fi vorba despre anumite transformări radicale în activitatea ASEM?*
- *Transformări radicale nu vor interveni. Vom continua împreună acele lucruri pozitive și tradiții care au fost acumulate de ASEM pe parcursul celor 15 ani de la fondarea instituției. Evident, vor fi unele schimbări, dar ele vor fi de ordin tactic, inclusiv implicarea mai activă în procesul de cercetare științifică și revigorarea relațiilor noastre externe.*
- *Dle rector, erați la carma ASEM la aniversările a 10 și la 15 ani de la înființarea instituției. Cum vor fi sărbătoriți cei 20 de ani de la fondarea ASEM?*

V. Tarlev, prim-ministrul R. Moldova, într-o vizită de lucru la ASEM

- *Într-adevăr, dacă am face unele calcule, am vedea că și aniversarea de 20 de ani ai ASEM se încadrează în termenul pentru care am fost ales recent rectorul ASEM. Cred că și atunci vom vorbi despre succesele pe care le-am obținut. Fără doar și poate, și*

atunci vom invita oaspeții noștri de onoare. De asemenea, atunci vom vorbi și despre unele probleme care, oricum, vor apare. Sperăm, însă, că acestea vor neînsemnate.

Pentru a vedea ce s-a reușit în acești cinci ani, vă prezentăm o retrospectivă a celor mai semnificative evenimente ce au avut loc la Academia de Studii Economice din Moldova:

Anul 2006

- La 13 noiembrie ASEM, în colaborare cu Asociația Internațională Moldo-Italiană de Logistică, a organizat conferința internațională „Logistica în Moldova. Obstacole și oportunități în cadrul scenariului Europei integrate”.
- La 30 noiembrie ASEM și-a desemnat cei mai îndrăgiți profesori și cei mai buni studenți economiști ai anului 2006. La cea de-a doua ediție a concursului „Prof Top”, 11 profesori au fost votați de către studenți la categorii-gen: Cel mai îndrăgit profesor, Profesorul care predă orele cele mai atractive, Cel mai exigent și Cel mai obiectiv profesor, Cel mai simpatic sau Cel mai disciplinat profesor. Recunoștința ASEM a fost exprimată dlor Sergiu Chircă, lui Victor Căun și dnei Nadejda Șișcan. Cel mai bun student economist în anul 2006 a fost desemnat Vitalie Simenciuc, student în anul IV la „Cibernetică, Statistică și Informatică Economică”.
- În perioada 5-6 decembrie, la ASEM a avut loc conferința internațională: „Transformările demografice și socio-economice. Actualitate și Viitor”, la care a participat elita intelectualității în domeniu din Moldova, România, Rusia, Ucraina.
- La 19 decembrie 2006, ASEM, în colaborare cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă din Moldova, a organizat o masă rotundă cu privire la realizarea studiului „Situația persoanelor defavorizate pe piața muncii din RM”. Studiul a fost realizat de către catedra „Management social” la comanda Agenției respective.

Laureații ediției a II-a a concursului „Prof Top”

Anul 2007

- La finele lunii februarie, membrii Comisiei Parlamentare pentru cultură, știință, învățământ și mijloace de informare în masă au efectuat o vizită de lucru la ASEM. Timp de câteva ore, deputații au vizitat mai multe structuri ale Academiei, inclusiv Complexul sportiv, Centrul curativ-consultativ, Muzeul instituției, Incubatorul de Afaceri, Centrul Multimedia, câteva săli de lectură, de studii și calculatoare, precum și Centrul de Documentare Europeană. Grigore Belostecinic, rectorul ASEM, a menționat că a propus organizarea acestei întâlniri cu scopul de a-i familiariza pe deputații cu activitatea și realizările Academiei. Datorită acestei întâlniri, deputații au avut ocazia să cunoască mai bine cum se desfășoară procesul instructiv în ASEM și au aflat din prima sursă cu ce probleme se confruntă comunitatea academică a instituției. Vizita deputaților s-a încheiat cu o masă rotundă, organizată în incinta Centrului de Documentare Europeană, cu participarea membrilor Consiliului de Administrație al ASEM.
- La 1 martie, Ala Botnari, studentă în anul II la Facultatea „Business și Administrarea Afacerilor”, a câștigat titlul de „Miss ASEM – viitoarea femeie de afaceri” la ediția a V-a a concursului. Concursul a fost găzduit de Teatrul de Operă și Balet din capitală. Atmosfera a fost una pe potrivă celei mai frumoase sărbători a ASEM, un show de excepție cu participarea formațiilor „Alternosfera”, „Improvise Quintet”, a lui Adrian Ursu, Adi și Valentin Dragomir.
- Decizia de a colabora cu Școala Superioară de Economie din Stockholm, cu sediul la Riga, a fost adoptată la 9 martie, când o delegație a instituției nominalizate s-a aflat într-o vizită la ASEM. Datorită Convenției respective, va fi posibilă colaborarea în plan științific dintre cele două instituții, precum și schimbul de studenți și de profesori. Dr. Anders Paalzow, rectorul Școlii Superioare de Economie din Stockholm cu sediul la Riga, a menționat că ASEM își poate delega studenții la Riga chiar și în semestrul următor. Membrii delegației letone au vizitat mai multe subdiviziuni ale Academiei, recunoscând faptul că aceasta este o instituție atractivă, prestigioasă și cu perspectivă, subliniind că vor fi onorați de stabilirea și extinderea relațiilor de colaborare cu ASEM.

Au fost stabilite relații de colaborare cu Școala Superioară din Stokholm, cu sediul la Riga

- ASEM a semnat, la 14 martie, o Scrisoare de intenție pentru cooperare educațională și științifică cu Universitatea din Zielona Gora, Polonia. Respectivul document a fost semnat cu scopul de a promova cooperarea între Universitatea din Zielona Gora și Academia de Studii Economice din Moldova. Astfel, instituțiile semnatare vor susține o cooperare și contacte directe între facultăți și administrație, departamente și instituții de cercetare.
- Centrul Moldo-American pentru Inițiativa Privată (MACIP) și Comisia de Etică Universitară a ASEM, în parteneriat cu Asociația pentru Susținerea Inițiativelor Studenților și Tinerilor „ASIST”, au organizat la 21 martie, în sala de lectură „Paul Bran”, o conferință interuniversitară cu tema: „Codul de etică universitară – oportunitate în asigurarea integrității academice”. În cadrul conferinței, la care au participat reprezentanți ai mediului academic de la ASEM și alte instituții universitare preocupate de această problemă, au fost dezbătute mai multe subiecte legate de asigurarea integrității academice, precum: acțiunile întreprinse în scopul promovării principiilor acesteia integrități și cultivării unui comportament etic, importanța Codului de Etică universitară pentru mediul academic, rolul Comisiei de Etică universitare în asigurarea respectării prevederilor Codului de Etică etc.
- „Dezvoltarea colaborării economice dintre Republica Belarus și Republica Moldova în contextul integrării regionale și europene” a fost genericul Simpozionului științifico-practic, care și-a desfășurat lucrările la finele lunii martie în ASEM. La for au participat Vasili Sakovici, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Belarus în Republica Moldova, precum și reprezentanți ai administrației Universității Economice de Stat din Belarus.

A continuat colaborarea cu partenerii belaruși...

- În lupta pentru marele premiu, la ediția a V-a a Concursului Național de Business-Planuri (CBP) s-au înregistrat din start cca 170 tineri. După prima selecție, au fost admiși la un curs de instruire 50 de pretendenți, pentru ca, în final, din cele 35 de business-planuri, prezentate de tineri și analizate de către un juriu competent – 7 să fie supuse dezbaterilor publice în cadrul Forului de Afaceri, care s-a desfășurat la 5 aprilie, în incinta „Leogrand Hotel& Convention Center”, și unde a fost stabilit învingătorul ediției curente a CBP: Vitalie Semenciuc, student ASEM.

- În aprilie, prof. univ., dr. hab. Grigore Belostecinic, rector al ASEM, și prof. univ., dr. hab. Dumitru Moldovan, decan al Facultății „Relații Economice Internaționale”, au susținut cu brio un concurs foarte important, spre care tinde fiecare om de știință. Este vorba despre concursul de ocupare a posturilor vacante de membri titulari și membri-corespondenți ai Academiei de Științe a Moldovei. Astfel, dl Grigore Belostecinic a fost ales în calitate de membru corespondent al AȘM, secția „Marketing și logistică”, iar dl Dumitru Moldovan – membru corespondent al ASEM, secția „Economie mondială”.
- După ce, în 2001, ASEM a fost cea de-a doua universitate din Moldova care a obținut certificatul de acreditare, câteva specialități și specializări care se studiază aici au fost supuse reacreditării. După 5 săptămâni de activitate la ASEM a Comisiei Naționale de Evaluare Academică și Acreditare a instituțiilor de învățământ, președintele acesteia, Andrei Cojuhari, dr. hab., prof. univ. la Universitatea Tehnică a Moldovei, a făcut publice rezultatele evaluării, obiecțiile și recomandările respective. Astfel, 9,4 este nota medie cu care a fost apreciată Academia. Președintele Comisiei a spus că ASEM își poate permite să servească drept exemplu pentru alte universități din Moldova.
- La 22 aprilie a avut loc Ziua Ușilor Deschise la ASEM. Timp de câteva ore, mai mulți tineri au avut posibilitatea să afle din prima sursă răspunsurile la toate întrebările ce-i preocupă pe ei, dar și pe părinții lor, în preajma campaniei de admitere și în situația de a alege cea mai bună instituție în care să obțină studii superioare de calitate.

Gr. Belostecinic este ales membru corespondent al AȘM

- Potrivit unei decizii a Senatului ASEM din 2004, ultima zi de miercuri a lunii aprilie este declarată Ziua șefului de grupă al ASEM. Anul acesta, șefii de grupă și-au sărbătorit „Ziua profesională” la 25 aprilie. Și pentru că până în prezent nu fusese organizat nimic deosebit cu această ocazie, Serviciul „Relații cu Publicul” a lansat ideea desfășurării unui concurs destinat în exclusivitate șefilor de grupă.
- În perioada 28-30 aprilie, ASEM a găzduit, pentru a 5-a oară, Olimpiada Republicană la Informatică.

- În luna mai, Veronica Vragaleva (Finanțe), Cristina Zacon (REI), Adriana Tatarciuc (REI), Iulia Sârghi (Finanțe), Elena Catășev (Business și Administrarea Afacerilor), Lica Erhan (Contabilitate), Anastasia Mihăilă (Contabilitate), studente ale ASEM, s-au înscris în lista câștigătorilor ediției din acest an a celui mai așteptat concurs organizat pentru studenții din Moldova – „Burse de Merit”.
- Luni, 7 mai, în sala Senatului ASEM a avut loc premiarea celor 11 șefi de grupă, câștigători ai concursului „Cel mai bun șef de grupă”, ediția 2007. Cu un mesaj de felicitare a venit rectorul Grigore Belostecinic, care a menționat că este mulțumit de implicarea tot mai relevantă a șefilor de grupă în soluționarea unor probleme privitoare la procesul de studii în ASEM.
- Târgul locurilor de muncă, organizat la 10 mai în cadrul Academiei de către ANTiM, a adunat zeci de agenți economici interesați să-și recruteze angajați, în special de aici. Ofertele de muncă au fost pentru toate nivelurile de experiență, începând de la poziții de practică, posturi pentru candidați fără experiență, până la posturi care solicită și ceva experiență. Domeniile cele mai bine reprezentate în cadrul târgului de joburi au fost sectorul bancar, IT&C, telecomunicații, bunurile de larg consum. Printre angajatori: ICS „Total Leasing”, SA „Dopomoga Grup”, Eximbank SA, Mobiasbanka SA, Moldcell, „Micron” SA, Compania „Pentalog HT”, Compania „Nobel-Moldova”, „Automecanica-M” SRL, „ProCredit”, „MAIB – Leasing” S.A., Compania „Evlexcom”, „MCF ENGROS” S.R.L., „REPOST COM”, „VaroInform”, „Poșta Moldovei” „Holiday Service”, „Romstal”, „Triumf-Unitred” SRL, „Moldova Agroinbank”, „Anturaj MobiGrup”, „Media Lowe”, „Artima SA”, „Daac Hermes”, „Mate Canonic Computer”, care au propus peste 300 locuri de muncă.
- În perioada 14-15 mai, ASEM a fost gazda primei Conferințe Științifico-Educative Internaționale a Utilizatorilor Rețelei RENAM, cu genericul „Știința și Învățământul în Societatea Informațională a Moldovei”. La conferință au participat circa 70 de persoane, inclusiv specialiști din Moldova, România, Olanda, Cehia, Spania. Scopul conferinței, potrivit organizatorilor, în persoana membrilor și consiliului de administrare RENAM, a fost de a aborda și discuta problemele actuale și perspectivele dezvoltării infrastructurii și serviciilor informaționale dedicate comunităților e-științei și e-educației ale Republicii Moldova, aspectele colaborării internaționale în aceste domenii.

Prima Conferință Științifică Educativă a utilizatorilor Rețelei RENAM

- Victor Țvircun, ministrul Educației și Tineretului, Grigore Belostecinic, rectorul ASEM și Gheorghe Rusnac, rectorul USM au participat la întrunirea miniștrilor educației din 45 de țări europene, care a avut loc la Londra, în perioada 17-18 mai.
- Elita studenților din Moldova au sărbătorit, la 22 mai, la Teatrul Național „Mihai Eminescu”, cel mai frumos și cel mai așteptat eveniment de către tot tineretul studios din țară: ceremonia de decernare a bursei din cadrul celei de-a 12-a ediții a Concursului „Burse de Merit”.
- Admiterea din anul acesta a adus Academiei studenți buni și foarte buni, deși, mai puțini chiar și decât în anul trecut. Scăderea numărului de studenți este rezultatul disgrației în care au căzut universitățile în ochii guvernanților, în special cele care pregătesc juriști și economiști. La ședința lărgită a Senatului ASEM din 29 august s-a menționat faptul că și în 2007 admiterea a fost una dificilă, luând în considerație posibilitățile pretendenților de a opta din start pentru trei specialități, limita strictă a locurilor etc. Totodată, a menționat profesorul universitar Grigore Belostecinic, rector al ASEM, noul an de studii vine cu o provocare și mai mare: anul acesta Academia are peste 7.000 de candidați la absolvire, ceea ce necesită eforturi triple față de anul trecut. Dl Belostecinic a insistat asupra unei bune organizări a procesului de studii, chemând întregul colectiv didactic al ASEM să manifeste și în acest an toleranță reciprocă, o mai bună înțelegere și profesionalism în comunicare întru crearea și promovarea unui mediu propriu imaginii favorabile instituției.
- ASEM a sărbătorit Ziua profesională a Economistului și Ziua Academiei. Cu această ocazie, vineri, 28 septembrie, au fost organizate mai multe manifestări. Primul eveniment, inclus în agendă, a fost ședința festivă a Senatului ASEM, în cadrul căreia s-au desfășurat câteva acțiuni, inclusiv conferirea titlului onorific „Doctor Honoris Causa” profesorului universitar **Ion Petrescu**, directorul Centrului Universitar „Spiru Haret” din Brașov. La ședință au participat, pe lângă membrii Senatului ASEM, numeroși oaspeți din România, precum și unele personalități care s-au învrednicit până în prezent de acest onorific titlu, inclusiv: Boris Melnic, Andrei Andrieș, Mircea Ciumară, Valeriu Ioan-Franc, Dan Popescu ș.a.

Alte evenimente importante care au avut loc în cadrul festivității a fost ratificarea Protocolului de colaborare între Institutul Național de Cercetări Economice al Academiei Române și Academia de Studii Economice din Moldova, precum și lansarea cărții „*Doctores Honoris Causa ai ASEM*”.

- ASEM, la solicitarea Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, a realizat studiul „Situția femeilor pe piața forței de muncă”, care are drept obiect de cercetare situația femeilor pe piața muncii din Republica Moldova în perioada de tranziție la economia de piață. Cercetarea se axează și asupra determinării conținutului și gradului discriminării de gen pe piața muncii din R. Moldova, depistării cauzelor și surselor principale ale acestei discriminări, precum și identificării soluțiilor necesare de depășire și eliminare a acestor surse. Studiul a fost prezentat public la 25 septembrie.
- În perioada 28-29 septembrie, la ASEM și-a desfășurat lucrările ediția de rând a Conferinței Științifice Internaționale „Creșterea competitivității și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere”. Aceasta, desfășurată tradițional de Ziua ASEM, a fost concepută drept un mijloc consultativ-didactic, practic și aplicativ, în domeniul economiei și a fost destinată atât profesorilor de la instituțiile de învățământ superior cu profil economic, cât și specialiștilor-practicieni care doresc să-și perfecționeze cunoștințele în domeniul activității economice în condițiile actuale ale relațiilor economiei de piață.
- Dr. **Domenico Netti**, președintele AILOG (Asociația Italiană de Logistică și Supply

Chain Management), manager pe logistică în cadrul „Lavazza S.p.A”, este încă un deținător al titlului „Doctor Honoris Causa” al ASEM. Acesta i-a fost conferit italianului la 12 octombrie, în cadrul ședinței extraordinare a Senatului Academiei. Alături de senatorii ASEM, la ședință au mai participat reprezentanți ai Asociației Investitorilor Italieni în RM, oameni de afaceri italieni, businessmani moldoveni, absolvenți ai cursurilor de logistică, organizate cu eforturile și prin nemijlocita contribuție a lui Domenico Netti în Republica Moldova.

- Studiile de master la ASEM au fost inițiate în anul 2001, printr-un proiect comun dintre ASEM, Universitatea din Grenoble și o universitate din Grecia. În 2007, la aceste studii au fost înmatriculate 850 de persoane, posesoare ale diplomelor de licență atât în economie, cât și în alte domenii. Din ele, cinci grupe a câte 26-28 de persoane sunt constituite doar din deținătorii diplomelor de alt profil decât cel economic.
- Studenții înmatriculați în 2007 la secția învățământ cu frecvență redusă la ASEM s-au întâlnit, la finele lui octombrie, cu administrația instituției. Întâlnirea respectivă a fost organizată cu ocazia lansării anului de studii pentru persoanele înscrise la secția nominalizată a ASEM. În cadrul dialogului, ele au avut posibilitatea să afle, din prima sursă, care este specificul acestor studii, în ce condiții vor învăța și care vor fi cerințele ce le vor fi înaintate în cei 4 ani de învățătură.

În 2007, D. Netti a devenit „Doctor Honoris Causa” ASEM

- „Arca lui Noe” este genericul culegerii de poezii și eseuri scrise de către tineri de la diferite școli și licee din raionul Strășeni. Cartea a fost lansată în noiembrie la ASEM, într-o atmosferă de sărbătoare deosebită. La festivitate au participat elevi și profesori din Strășeni, studenți ai ASEM, precum și oaspeții de onoare: acad. Mihai Cimpoi, președintelui Uniunii Scriitorilor din Moldova și Valeriu Matei, director de programe și proiecte la Uniunea Scriitorilor.

- În noiembrie, Oleg Verejan, conferențiar universitar la Catedra „Statistică și Previziune Economică”, ASEM, a devenit Laureat al Premiului municipal pentru tineret în domeniul artei, literaturii, tehnicii și științei.
- ASEM își va extinde relațiile de colaborare cu instituții universitare și de cercetare din Polonia. Acest lucru va fi posibil datorită promisiunii Excelenței Sale Krzysztof Suprowicz, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Poloniei în Moldova, care a vizitat ASEM la finele lui noiembrie. În cadrul întâlnirii, s-a vorbit despre oportunitățile oferite de către colaborarea dintre Academie și instituțiile similare din Polonia. Printre acestea, pot fi nominalizate: schimbul de studenți, invitația profesorilor polonezi la ASEM pentru a preda anumite cursuri, organizarea întâlnirilor studenților moldoveni cu reprezentanții Ambasadei Poloniei și oameni de afaceri polonezi. Totodată, va fi posibilă vizitarea ASEM de către membrii delegațiilor oficiale poloneze în țara noastră, precum și includerea Academiei în lista instituțiilor cu care colaborează Ambasada Poloniei în vederea organizării diferitelor manifestări științifice și culturale.
- În noiembrie, Biblioteca Științifică a Academiei de Studii Economice din Moldova și Banca Mondială au organizat un Centru de Informații Publice, cu scopul de a distribui cunoștințe și de a disemina informații. Acest lucru a fost stipulat în Memorandumul Acordului pentru gestionarea Centrului de Informații Publice (CIP), semnat de către ASEM și Banca Mondială (semnatari: Grigore Belostecinic, rector ASEM; Silvia Ghinculov, director al Bibliotecii Științifice, ASEM și Melanie Marlett, manager al Oficiului Băncii Mondiale în Moldova).

Semnarea acordului pentru gestionarea CIP

- În decembrie una dintre prestigioasele instituții superioare de învățământ economic din lume, Academia „Gh. Plehanov” din Moscova a împlinit venerabila vârstă de 100 ani. Printre delegatele participante la manifestările prilejuite acestui eveniment a fost și cea de la ASEM, condusă de rectorul Grigore Belostecinic. În cadrul întreprinderilor cu conducerea Academiei ruse a fost discutat Acordul de colaborare dintre Academia de Studii Economice din Moldova și Academia de Studii Economice „Gh. Plehanov” din Federația Rusă.
- Academia de Studii Economice din Moldova a fost selectată să fie gazdă evenimentelor prilejuite Zilelor tineretului azer în Republica Moldova. Manifestările au culminat cu un concert de „replici” artistice, la care au participat numeroși artiști din ambele state, prezentând perle folclorice, precum și piese moderne, caracteristice neamului pe care au venit să-l reprezinte. Cu aceeași ocazie, a avut loc întrevederea lui Victor Țvircun, viceministru al Educației și Tineretului din Moldova, cu omologul său din Azerbaidjan, Indigar Babaev.
- Studenții ASEM: Ina Chiriliuc, Maria Rusu, Cristina Salogub, Elena Macovețcaia, Alexandru Stasiuc, Iulia Sârghi, Tatiana Medvedeva, Doina Todica și Gheorghii Calev au vizitat, la 19 decembrie, compania MOLDCCELL, pentru a face cunoștință cu echipa acesteia, a discuta planurile de colaborare pe viitor, a semna contractele și a primi felicitările și diplomele de bursieri.

Anul 2008

- Startul manifestărilor consacrate „Anului declarat al Tineretului în 2008 în Republica Moldova” la ASEM s-a dat imediat după revenirea studenților din vacanța de iarnă. Printre primele manifestări de acest gen – onorarea învingătorilor Concursului „Cel mai bun student al ASEM”, ediția 2007. Premiul Mare la ediția a V a concursului a fost obținut de Cristina Frinea, studenta anului III la „Economie Generală și Drept”. Pentru Cristina, anul a început de-a binelea cu dreptul. Ea va mai câștiga apoi, pe parcursul lui 2008, un loc de frunte la Concursul Național „Burse de Merit”, apoi „Bursa Președintelui”, „Bursa Moldcell” ș.a.
- Cupa Interuniversitară la „Brain Ring” a devenit tradițională pentru studenții din Moldova, această competiție fiind organizată anual. Pentru a participa, studenții trebuie să-și înregistreze echipele (constituie din 6 persoane). ASEM a participat la acest concurs cu cel mai mare număr de echipe ale unei singure universități – 13. Marea finală a avut loc în incinta clubului „Faraon”, XPERIENCE (echipa ASEM), fiind plasată pe locul secund, locul I la „Brain Ring” fiind adjudecat de TILIMILITREAMDIA (UTM), iar locul III – echipei de la USM.
- „Strategii de dezvoltare a pieței asigurărilor în contextul integrării acesteia pe piața financiară nebankară a Republicii Moldova” – a fost tema Seminarului științific organizat de catedra „Finanțe și Asigurări” la 29 februarie. Scopul seminarului, potrivit organizatorilor, a fost determinarea direcțiilor de formare a unei piețe naționale a asigurărilor stabile, valoroase și funcționale, capabilă să devină un instrument real în protejarea intereselor patrimoniale și personale a asiguraților din Moldova.
- De Ziua îndrăgostiților, administrația ASEM s-a gândit la studenți și cu prilejul acestei ocazii deosebite. Astfel, pe 14 februarie, la „Ginta Latină”, li s-a organizat spectacolul „Căderea zeilor”, cu un preț simbolic de numai 1 leu. Pe lângă faptul că spectatorii au vizionat spectacolul, au contribuit, totodată, la susținerea unei studente mai puțin norocoase decât ei: Ariadna Lopusanscaia, studentă în anul I la „Turism”. În colaborare cu Sindicatul Studențesc ASEM și Senatul Studențesc ASEM, au fost adunați 370 de lei care au fost donați Adrianiei.
- La 19 februarie, în incinta Colegiului Național de Comerț al ASEM, s-a desfășurat Conferința științifică cu genericul „Viabilitatea și confluența interdisciplinară într-un format practic”. La această conferință au participat două catedre: „Științe exacte” și „Științe umanistice”. Și-au prezentat lucrările 16 elevi din anii I-IV, ghidați de profesori competenți – conducători științifici. Subiectele au fost cele mai diverse.
- Tatiana Cekan, studentă în anul I, Facultatea „Business și Administrarea Afacerilor”, a devenit cea de-a șasea „Miss ASEM”. Ea a acumulat cele mai multe puncte oferite de membrii juriului, dar și cele mai furtunoase aplauze din partea colegilor și a prietenilor care au venit la Teatrul Național „Mihai Eminescu” să o susțină.
- La 4 martie, sala de videoconferințe a ASEM a fost gazdă unor dezbateri pe tema „Implementarea Standardelor Internaționale de educație (IES), IFAC în instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate cu profil economic: cerințe și perspective”. Invitatul special la conferință – Paul Hurks, prof. univ. la Universitatea Liberă din Amsterdam, Olanda, expert Royal NIVRA.

Conferința Internațională „Implementarea tehnologiilor informaționale în educație”

- Implementarea tehnologiilor informaționale în educație a fost subiectul-cheie, abordat în cadrul unei Conferințe internaționale cu același generic, ce s-a desfășurat între 12-13 martie la Chișinău. La eveniment au participat reprezentanți la nivel de miniștri și viceministri ai 12 țări europene și CSI, reprezentanți ai Consiliului Europei, Comisiei Europene, UNESCO și UNICEF. O delegație din participanți la conferință, în frunte cu Victor Țvircun, ministru al Educației, a vizitat, în scop de documentare, Academia de Studii Economice din Chișinău. Aceștia au apreciat gradul înalt de dotare a sălilor de calculatoare a instituției, sala multimedia, dar și de videoconferințe din blocul B.

Primăvara anului 2008 a fost una foarte bogată în manifestări științifice la ASEM, startul căroră s-a dat încă la 28 februarie, de către catedra „Finanțe și asigurări”, prin organizarea seminarului științific: „Strategii de dezvoltare a pieței asigurărilor în contextul integrării acestora pe piața financiară nebancaară din Republica Moldova”.

- La 20 martie, catedra „Marketing și logistică” a organizat seminarul practico-științific: „Extinderea pieței prin creșterea competitivității întreprinderii”.
- La 21 martie catedra „Investiții și Piețe de Capital” a organizat seminarul practico-științific „Piața de capital a Republicii Moldova: realități și perspective de dezvoltare”.
- La 27 și 28 martie, în sala de conferințe a „Leograd Hotel Convention Center”, s-a desfășurat seminarul științific „Rolul actuariatului în economie și activitatea de asigurări”, organizat de catedra „Statistică și previziune economică” ASEM în colaborare cu Asociația Obștească de Actoriat din RM.
- Începutul lunii aprilie a fost marcat de seminarul științifico-metodologic: „Metode interactive de predare a disciplinelor socioeconomice”, organizat de Catedra „Instruire Economică și Comunicare de Afaceri”.

A urmat o serie de alte manifestări:

- Conferința internațională: „Gestiunea eficientă a schimbărilor organizaționale ca factor de creștere a competitivității întreprinderilor”, organizată de Catedra „Management” la 11-12 aprilie.
- Conferința interuniversitară: „Instruirea și cercetarea: modalități de integrare”, organizat de catedra „Teorie economică și doctrine economice” la 16 aprilie.

- Tot la 16 aprilie în cadrul ASEM, s-a desfășurat Conferința Internațională „Securitatea informațională 2008”, organizat tradițional de Laboratorul de securitate informațională al Academiei.
- „Problemele privind aplicarea noului Cod Civil și Codului de Procedură Civilă prin prisma practicii și normelor internaționale” au fost abordate în cadrul unei mese rotunde cu același generic, organizate de catedra „Drept privat”, la 18 aprilie.
- Studenții anului II de la Facultatea „Finanțe”, specialitatea „Finanțe și Bănci”, la 4 aprilie, în cadrul concursului: „Bancherul modern – cunoștințe profunde și deprinderi practice temeinice”, au transformat într-un show extraordinar, detronând percepția greșită despre bancă, bancheri și activitatea bancară, au teatralizat atitudinea populației vis-a-vis de noile produse bancare.
- La 22 martie, Aula ASEM a fost gazdă celei de-a V-a ediții a Festivalului Național al Cântecului francez „*Chantons, amis!*”, care a întrunit 44 participanți din 14 raioane ale republicii: Ștrășeni, Căușeni, Ocnîța, Ștefan Vodă, Florești, Leova, Rezina, Soroca, Orhei, Cahul, Dubăsari și municipiul Chișinău, inclusiv reprezentanți ai 6 instituții de învățământ superior din țară: USM, UTM, Universitatea de Medicină, ASEM, Academia de Arte, Universitatea Pedagogică „Ion Creangă” și Colegiul Național de Comerț. Otilia Chintea, câștigătoarea marelui premiu, a beneficiat, pe lângă alte onoruri, de un sejur de 2 săptămâni în Franța, acordat de Alianța Franceză.

Secvență de la concursul „Bancherul modern”

- Un Centru de Competență în Informatică a fost deschis la Academia de Studii Economice din Moldova. Centrul dispune de o sală de instruire specializată, dotată cu 21 de calculatoare desktop moderne, conectate la Rețeaua informatică a ASEM cu acces la Internet, videoproiector cu acces WiFi, comutator cu porturi WiFi și tablă inteligentă (Smart Board).

Inaugurarea Centrului de Competență în Informatică

Administrarea Afacerilor) sunt cei 9 studenți de la ASEM, care în 2008 au devenit câștigători ai celui mai prestigios Concurs printre studenți buni din țară „Burse de Merit”.

- Doina Cauș, atunci elevă în clasa a XII-a la Liceul „Gaudeamus” din Chișinău, a avut toată libertatea să-și aleagă orice facultate, orice specialitate dorită de la ASEM încă din primăvară. Și asta datorită trofeului câștigat la cea de-a VII-a ediție a Olimpiadei Republicane la Economie, care s-a desfășurat în perioada 10-11 mai, în incinta ASEM.
- 11 mai a fost ziua în care toți cei interesați de oferta educațională a Academiei de Studii Economice pentru anul de învățământ 2008-2009. Aula blocului A a fost neîncăpătoare pentru toți cei care au dorit să afle din prima sursă răspuns la întrebările care sunt tradiționale pentru asemenea întâlniri.
- Cătălina Rusu, Tatiana Mazur, Irina Chitoroagă și Victor Pascal sunt cei 5 studenți de la ASEM, care ne-au reprezentat instituția la Festivalul interuniversitar „Creația tinerelor talente”, organizat la 28 mai curent de către Consiliul Republican al Sindicatului Educației și Științei din Republica Moldova.
- La Academia de Studii Economice din Moldova au fost înmânate diplomele de licență ale Universității „Orleans” pentru prima promoție de 20 de studenți de la ASEM și ULIM. Deținătorii acestor diplome au studiat, timp de un an, câteva discipline economice, inclusiv „Contabilitatea întreprinderii”, „Economie mondială și europeană”, „Strategii de dezvoltare a întreprinderii” etc. Aceste cursuri au fost predate în limba franceză de către profesori de la Universitatea „Orleans”.
- 5.576 economiști și-au luat licența de la ASEM în 2008. Dintre aceștia, 2.419 au învățat la secția zi, iar 458 – la frecvență redusă (PreBologna). Alți 2.417, care au învățat la secția zi, și 282 – la FR au absolvit ASEM, licențiați conform sistemului Bologna.
- După desfășurarea concursului de admitere la studii, în 2008, ASEM s-a ales cu 2078 candidați la studii de licență (ciclul I) și 1.383 candidați la masterat (ciclul II).
- „Businessul privat și responsabilitatea socială” a fost genericul prelegerii publice, susținute la 20 octombrie la ASEM de către dr. în științe economice Ion Sturza, ex-premierul Republicii Moldova, director general-adjunct al „Rompetrol Group”. În

- La 18-19 aprilie, la ASEM și-a desfășurat lucrările cea de-a VI-a ediție a Simpozionului Internațional al Tinerilor Cercetători, cu participarea a peste 600 de studenți, masteranzi, doctoranzi și competitori din mai multe instituții universitare din Moldova, precum și din România și Ucraina.
- Adrian Lupușor, Elena Terzi, Irina Iurcișin, Elena Rață și Cristina Zacon (REI), Cristina Frinea (Economie Generală și Drept), Ileana Pârțachi și Iulia Sârghi (Finanțe), Aliona Gurău (Business și

cadrul întâlnirii a avut loc și lansarea oficială a Fundației „Familia Sturza”, precum și a unuia dintre proiectele acesteia – „Înaintează spre succes!”. Fondul are inițial un capital de un milion de dolari. Primilor bursieri ai fundației le-au fost înmânate cardurile bancare pe care a fost transferată prima bursă, în mărime de 500 de lei, precum și diplomele prin care se confirmă că ei sunt deținători ai respectivei burse.

- Eugenia Feuraș, Eudochia Bajorean, Vitalie Cozmic, Petru Rumleanski și Andrei Gamețchi sunt cei 5 profesori ai ASEM, care s-au învrednicit de Diploma Ministerului Educației și Tineretului, acordată cu prilejul Zilei profesionale a lucrătorilor din învățământ. Înmânând respectivele diplome, Grigore Belostecinic, rector al ASEM, a menționat că acestea sunt acordate pentru activitate prodigioasă desfășurată în domeniul învățământului superior și al științei economice.
- Ultima săptămână a lunii septembrie în incinta Academiei au avut loc manifestări prilejuite de aniversarea a 17-a de la fondarea acestei instituții de învățământ superior, dar și de Ziua Economistului. 26 septembrie începu la ASEM cu ședința festivă a Senatului, consacrată conferirii titlului de Doctor Honoris Causa al ASEM, dlui **Constantin Oprean**, rectorul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, România, acesta completând șirul celor 21 „Doctori Honoris Causa ai ASEM”.

Înmânarea diplomelor Ministerului Educației și Tineretului

- Manifestările au continuat cu deschiderea Conferinței Științifice Internaționale: „Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii: probleme și soluții pentru România și Republica Moldova”, un veritabil for, devenit o bună tradiție pentru comunitatea științifică și economică din Moldova și de peste hotare, care a adunat în acest an sute de participanți, inclusiv străini. În cadrul conferinței au fost prezentate peste 200 de comunicări, incluse în 6 secțiuni. Sărbătoarea a culminat cu o festivitate la Palatul Republicii, organizată de ASEM împreună cu Ministerul Economiei și Comerțului. Asistența a fost onorată de prezența președintelui Republicii Moldova, Vladimir Voronin.

- La 30 octombrie, compania „Moldcell” a anunțat câștigătorii ediției a IV-a a proiectului „Bursa Moldcell”, lansat pe 12 septembrie. Dumitru Gardea, Elena Terzi, Adriana Tatarciuc, Cristina Frinea, Mihail Tihonov, Dumitru Hioara sunt cei 6 studenți de la ASEM, care au convins juriul concursului că sunt demni de această bursă. În total, beneficiari ai bursei au devenit 24 de studenți ai ultimului an de studiu din patru instituții de învățământ superior ale republicii. Câștigătorii beneficiază de o bursă lunară de 135 dolari americani (timp de 8 luni, începând cu noiembrie 2008) și au oportunitatea de angajare în cadrul companiei.
- La 13 noiembrie, **Johan Mathisen**, reprezentantul permanent al Fondului Monetar Internațional în RM a ținut o lecție publică la ASEM cu tema „Criza financiară mondială”. Oficialul a vorbit publicului despre ce s-a întâmplat, cauzele, dar și impactul pe care îl poate avea criza financiară mondială, inclusiv asupra Moldovei.
- Patru echipe de studenți s-au distrat frumos și l-au înveselit pe Gheorghe Urschi în cadrul TVC-ului interuniversitar. Și prin această manifestare a fost sărbătorită Ziua Mondială a Tineretului, la 10 noiembrie, zi marcată de o festivitate organizată la Palatul Național. În cadrul acestui TVC au participat patru echipe reprezentante ale patru instituții de învățământ superior: USMF, ASEM, UCCM și UTM. ASEM a ținut piept cum a putut mai bine, prin echipa de la CSIE (învingătoare pe teren local), dar s-a clasat pe locul III. Cupa a fost câștigată de echipa „903” de la USMF.
- La 22 octombrie, în incinta clubului de noapte „Faraon”, Comitetul Sindical Studentesc ASEM a organizat finala concursului „Balul Bobocilor”. Șase perechi finaliste ale concursului organizat pe facultăți au concurat pentru titlul de Miss și Mister Boboc, ASEM 2008. Perechile au combinat idei inteligente cu glume și le-a reușit să prezinte un show senzațional. Cei care au luat Premiul Mare, câștigătorii titlului Miss și Mister „Boboc” ASEM-2008 au fost reprezentanții Facultății „Cibernetică, Statistică și Informatică Economică”, Cornel Groza și Alina Srâmbanu, care au fost inundați de premii: excursii la munte în perioada sărbătorilor de iarnă, o excursie prin Chișinău într-o mașină de lux, rucsacuri și agende, o cină romantică la restaurantul „Codru”, iar din partea Comitetului Sindical Studentesc ASEM – 1000 de lei.
- Miercuri, 19 noiembrie 2008, la ASEM a avut loc încă un eveniment consacrat Anului Tineretului în Republica Moldova: festivitatea de premiere a învingătorilor concursului: „Cel mai bun student al ASEM-2008”. La cea de-a VI ediție a concursului, și-au depus dosarele 64 studenți, un număr record de studenți pretendenți la acest titlu. Chiar dacă toți au avut ce spune și prin ce argumenta realizările de până acum, doar 10 au depășit așteptările, convingând juriul că sunt demni de pretinsul titlu. Elena Terzi, studentă în anul III la „Relații Economice Internaționale” a luat Premiul Mare al concursului (1500 lei) de la ASEM, plus o foaie de odihnă la munte, oferită de UNSTM.
- Centrul de Dezvoltare Economică și Afaceri Publice” (CDEAP) al ASEM, în colaborare cu Proiectul „Creșterea Competitivității și Dezvoltarea Întreprinderilor” (CEED), finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), a lansat proiectul: „Microsoft IT Academy”, care se desfășoară în cadrul ASEM. Proiectul prevede cursuri speciale elaborate de corporația Microsoft pentru instituțiile de învățământ, care sunt însoțite de materialul didactic necesar. Aceste cursuri sunt predate doar de traineri certificați de către MS.

Desemnarea celor mai buni studenți ai ASEM

- „În zilele de 13-14 noiembrie, în cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova, a avut loc o manifestare de o importanță majoră atât pentru autori, editori, bibliotecari, cât și pentru savanți și cercetători din diferite domenii – Conferința Internațională „Copyright: Enabling Access or Creating Roadblocks for Libraries?” (Copyright: un impediment sau un promotor al accesului la informație, realizat prin intermediul bibliotecilor?). La eveniment au participat 62 de persoane din 11 țări. Această manifestare a avut drept scop să-și aducă aportul la optimizarea legislației Republicii Moldova privind dreptul de autor și drepturile conexe, bazată pe experiența țărilor dezvoltate și ajustarea acestora la cerințele internaționale.
- Ministerul Educației și Tineretului (MET) a lansat o campanie de promovare a Anului Tineretului cu genericul „Sunt tânăr – viitorul sunt eu”. Scopul acesteia este promovarea politicilor pentru tineret, aprobate de autorități pe parcursul anului curent. „Politicile adoptate vor fi implementate nu numai în anul curent, care a fost declarat Anul Tineretului în Moldova, ci și în perioada următoare, cu atât mai mult că anul 2009 va fi declarat Anul Tineretului în CSI. Acestea sunt o bază reală pentru tineri și urmează să fie dezvoltate în viitor”, a spus Cornelia Badâr, șefa Direcției tineret din cadrul MET.
- 17-24 noiembrie – a fost declarată Săptămâna Învățământului Internațional, fapt pentru care în Moldova s-au organizat diverse întâlniri cu reprezentanți ai Ambasadei SUA în Republica Moldova, videoprezentări despre studiile peste hotare, seminare, traininguri. Una dintre aceste activități a fost seminarul de informare cu genericul: „Oportunități oferite de universitățile din străinătate studenților din Republica Moldova”, care s-a desfășurat la Academia de Studii Economice din Moldova. Invitați au fost Angela Mușet, director, coordonator de programe și burse și Otilia Colac, consilier educațional de la Centrul de Informații Universitare.
- La 20 noiembrie 2008, fiind animați de conf. univ. dr. Aliona Zubic și Ana Berdilă, studenții anilor II și III de la Facultatea „Finanțe”, au organizat dezbateri cu elemente de competiție cu genericul: „Politica monetară – intersecții de opinii”. Evenimentul a

devenit platoul unei acțiuni teatralizate, unde studenții au demonstrat atât cunoștințe vaste teoretice, cât și abilități practice de modelare a situațiilor economice.

- Cu retrăirea cât mai vie a momentelor unei nunți de pe timpuri, au impresionat juriul cei care au jucat pe scenă mare „Tradițiile și obiceiurile de nuntă moldovenească”, în cadrul ediției a doua a Festivalului-Concurs Național cu această denumire. La Gala laureaților, desfășurată pe 14 noiembrie în incinta Palatului de Cultură al Feroviarilor, au evoluat șase colective universitare. Colectivul ASEM, condus de Valentin Dragomir, a luat locul III în cadrul concursului.
- Gheorghe Iordakiev, Consul al Republicii Bulgaria în Republica Moldova, a fost oaspetele de onoare al ASEM la sfârșitul lunii noiembrie. În cadrul întâlnirii acestuia cu conducerea ASEM s-a vorbit despre necesitatea dezvoltării mobilității studenților și profesorilor, realizarea în comun a proiectelor științifice, precum și publicarea lucrărilor metodice referitoare la cele mai actuale probleme ale dezvoltării economiei Moldovei și Bulgariei.
- În perioada 24-28 noiembrie, la ASEM au avut loc mai multe evenimente, care au avut drept scop fortificarea legăturilor dintre Republica Moldova și Polonia. ASEM a fost gazda unei conferințe internaționale științifico-practice cu genericul: „Republica Moldova: partenerul și beneficiarul asistenței UE”, finanțată de voievodatul Lubusz. Evenimentul a adunat profesori polonezi și moldoveni, ambasadori, consilieri, viceministri și un grup de studenți polonezi, sosiți în Moldova în cadrul unui schimb de experiență.

Gh. Iordakiev, consulul Bulgariei în Moldova, oaspete al ASEM

- Comitetul Sindical al Studenților ASEM a sărbătorit doi ani de activitate serioasă. Cu această ocazie, s-a editat un ziar, care a fost împărțit studenților cu „bonus” – prăjituri de la „Franzeleuța”. Potrivit lui Eugen Popovici, liderul Comitetului Sindical al Studenților, acesta a devenit între timp o organizație „de părerea căreia se ține cont în raza de câțiva zeci de km”.

Anul 2009

- Grigore Belostecinic, rector al ASEM, s-a învrednicit de titlul onorific de Doctor Honoris Causa al Universității „Lucian Blaga” din Sibiu. Evenimentul a avut loc la 13 ianuarie.
- Un „Brain-Ring” de excepție a avut loc la sfârșit de februarie, organizat de către Catedra de Investiții și Piețe de Capital și studenții anului II de la specialitatea „Finanțe” cu genericul „Piața de capital: prezent și viitor”.
- Olga Odemciuc, studentă în anul I la REI, a devenit cea de-a șaptea „Miss ASEM – viitoarea femeie de afaceri”. Ea a acumulat cele mai multe puncte oferite de membrii juriului, dar și cele mai furtunoase aplauze din partea colegilor și a prietenilor care au venit la „Leogrand” să o susțină.
- Un acord de colaborare științifică a fost semnat între Academia de Studii Economice din Moldova și Universitatea Comercial-Economică din Kiev (Ucraina). Acordul prevede, printre altele, cooperare și schimb academic dintre cele două instituții cu profil economic, organizarea în comun a evenimentelor științifice, elaborarea de materiale metodice și didactice etc.
- Ediția II a Târgului Național al Firmelor de Exercițiu a avut loc la 26 februarie, la ASEM, și a fost, de fapt, o demonstrație a roadelor muncii celor cca 400 de persoane implicate în proiectul „EcoNet” (Firma de Exercițiu), implementat de către „KulturKontakt” (Austria), cu sprijinul Ministerului Educației și Tineretului din Republica Moldova. Organizatorii evenimentului au fost CFEM (Centrala Firmelor de Exercițiu din Moldova), elevi, profesori de specialitate economică și conducerea unităților de învățământ care participă la proiect.

**Semnarea acordului de colaborare
cu Universitatea Comercial-Economică din Kiev**

- La ediția a II-a a concursului TVC, devenit deja tradițional, Cupa a fost câștigată de echipa Facultății REI, „Recreație”, care s-a întâlnit cu echipele altor universități în cadrul aceluiași concurs interuniversitar. Concursul a avut loc la 11 martie, la Palatul Sindicatelor, organizat de Comitetul Sindical Studentesc al ASEM, competiția fiind între echipele „Smile” – Facultatea de Finanțe, „Boom” – Facultatea de Contabilitate și „Recreație” – Facultatea de Relații Economice Internaționale.
- Ediția a VI-a a Festivalului – Concurs național al cântecului francez „*Chantons, amis!*” a avut loc la 21 martie, încadrându-se, ca de obicei, în suita de manifestări consacrate Zilelor Francofoniei în Republica Moldova. Evenimentul a adunat în aceea zi la ASEM, care s-a oferit să fie gazdă evenimentului, sute de oameni: concurenții propriu-ziși, părinții și profesorii acestora, organizatori în persoana Colegiului Național de Comerț și Asociației Profesorilor de limbă franceză din Moldova. Printre oaspeții fideli ai festivalului și susținătorii acestuia: Ministerul Educației și Tineretului al Republicii Moldova, Alianța Franceză din RM, Comisia Națională pentru UNESCO în R. Moldova, asociațiile franceze – „Les moldaviens”, „Amis sans frontiers”.
- La 26 martie, Catedra „Limbi Moderne Aplicate”, împreună cu Cercul științific pe lângă această catedră, coordonat de Maria Maleavski, au organizat o activitate devenită tradițională. Este vorba despre Conferința științifică a studenților de limbi moderne cu genericul „Tendințe economice, politice și sociale în lumea contemporană. Căi de soluționare”, secția limba franceză, la care au participat studenții anului I ai Facultăților „Finanțe”, „Contabilitate” și „Economie Generală și Drept”.
- „Metodologia elaborării și prezentării unui articol științific”. Acesta a fost genericul trainingului desfășurat la 28 martie, la ASEM. La inițiativa Consiliului studentesc al Facultății „Economie Generală și Drept”, trainingul a fost organizat cu scopul de a iniția participanții în formarea deprinderilor pentru activitatea de cercetare, pregătirea tinerilor cercetători pentru efectuarea unei investigații științifice în etapele intermediare ale procesului de studii.
- Pentru prima dată, în cadrul ASEM au avut loc competițiile universitare de dezbateri, la care echipele participante au oportunitatea de a-și reprezenta facultatea și a lupta pentru prestigiul ei. Competiția a fost organizată de către Clubul de Dezbateri ASEM, în colaborare cu Senatul Studentesc, cu susținerea Ligii Naționale de Dezbateri Preuniversitare și a administrației ASEM. La 7, 8 și 9 aprilie, au avut loc rundele de eliminare, pentru a califica cele mai puternice echipe în finala competiției. Tema în jurul căreia au gravitat dezbaterile este o temă extrem de actuală și alarmantă: „Statele emergente ar trebui să devină piloni ai stabilității în timpul crizei economice globale”.
- „Criza bancară internațională: consecințe și soluții pentru Republica Moldova”. Acesta a fost genericul unei mese rotunde organizate la începutul lunii aprilie de către profesorii Catedrei „Bănci și Activitate Bancară”. Cadrele didactice ale acestei catedre, precum și specialiști invitați au încercat, prin comunicări și discuții, să identifice cauzele crizei și efectul acesteia asupra țării noastre.
- Studenți, masteranzi și doctoranzi de la mai multe universități din R. Moldova au participat, timp de două zile, la cea de-a șaptea ediție a Simpozionului Internațional al Tinerilor Cercetători, organizat, în mod tradițional, de ASEM. Cele aproximativ 500 de comunicări prezentate în cadrul simpozionului au oferit ocazia de a afla care sunt preocupările tinerilor cercetători din țara noastră și din străinătate. Numeroase comunicări s-au axat pe tematica integrării europene sub diferite aspecte, inclusiv impactul acesteia asupra economiilor naționale.

- În perioada 30 aprilie - 1 mai, la ASEM, a avut loc Olimpiada Republicană la Informatică, la care au participat 168 de elevi (39 din clasele 7-9 și 129 din clasele 10-12) din 37 municipii și raioane. Au fost acordate 20 de premii și 26 de mențiuni. Premianți au devenit reprezentanți din Chișinău, Tiraspol, Bălți, Orhei, Călărași, Drochia și Nisporeni. 22 de colaboratori ai Departamentului de Informatică au asigurat funcționarea calculatoarelor și buna desfășurare a olimpiadei. Vineri, 15 mai, la ASEM, a avut loc întrecerea de baraj (la care au luat parte 25 de competitori) pentru desemnarea celor patru elevi, care au reprezentat Republica Moldova la Olimpiada internațională la informatică (iulie 2009, Bulgaria).
- Natalia Golub este cea de-a treia elevă a Liceului „Gaudeamus” din Chișinău care a câștigat Premiul Mare al Olimpiadei Republicane la Economie, ceea ce i-a oferit dreptul de a fi admisă la studii în ASEM în afara concursului. La ediția din 2009 a concursului nominalizat (a VIII-a), Natalia a acumulat 106 puncte, lăsând în urma sa elevi la fel de puternici, reprezentanți ai liceelor din mai multe localități ale Moldovei. Olimpiada Republicană la Economie este organizată de către Academia de Studii Economice din Moldova, în parteneriat cu organizația „Junior Achievement Moldova”. În mod tradițional, ASEM oferă un contract de studii, fără achitarea taxei de școlarizare, concurentului din clasa a XII-a, care se învrednicește de Premiul Mare.

Tradițional ASEM organizează Olimpiada republicană la economie

- La ASEM și-a desfășurat lucrările Conferința Internațională cu genericul „Terorismul cibernetic: măsuri de prevenire și protecție”. Evenimentul a fost organizat de către Institutul de Matematică și Informatică al AȘM, Ministerul Dezvoltării Informaționale, Consiliul Științific NATO, Academia noastră ș.a. La conferință au participat specialiști în domeniul învățământului universitar și în tehnologii informaționale atât din Republica Moldova, cât și din Ucraina, Bulgaria, Rusia, Polonia, Italia, Croația, Belarus, Armenia, Georgia, Austria, Olanda.
- Elevi din toate localitățile Moldovei au avut posibilitatea să afle din prima sursă ce reprezintă actualmente ASEM și ce oportunități oferă instituția noastră în vederea

formării tinerilor specialiști. Acest lucru a fost posibil datorită întâlnirii administrației ASEM cu potențialii săi studenți, eveniment ce a avut loc la 10 mai, în cadrul Zilei ușilor deschise la ASEM.

- Alianța Studenților din Moldova, împreună cu „Solid Foundation” – organizație a studenților din Olanda, a organizat, la mijlocul lunii mai, un proiect pentru reprezentanții celor mai active structuri studențești din țările menționate, desfășurat în Amsterdam. Republica Moldova a fost reprezentată în cadrul acestui proiect de 10 studenți, dintre care 4 de la ASEM: Terentie Carp, Natalia Bejan, Nicolae Constantinov – Senatul Studențesc și Eugen Popovici – Comitetul Sindical Studențesc.
- Elena Terzi (Relații Economice Internaționale), Doina Baciuc și Alina Moroșanu (Business și Administrarea Afacerilor), Cristina Frinea și Ina Tihu (Facultatea de Economie Generală și Drept), Cristina Râmbu și Elizaveta Smeșnoi (Contabilitate), Stela Enachi (Cibernetică, Statistică și Informatică Economică), Ileana Pârțachi și Olga Gurițanu (Finanțe) sunt cele 10 absolvente ale ASEM, care anul acesta s-au învrednicit de titlul Absolvent de Onoare al ASEM, promoția 2009. Numele lor au fost înscrise în „Cartea de Aur a Absolvenților ASEM”.
- 3.022 absolvenți și-au luat licența de la ASEM în 2009. Dintre aceștia, 2.051 au învățat la secția zi, iar 458 – la frecvență redusă (Bologna). Alți 513 tineri au absolvit ASEM, fiind licențiați conform sistemului PreBologna.
- 2.833 persoane au fost admise în 2009, la studii în cadrul ASEM. După desfășurarea concursului de admitere la studii, Academia s-a ales cu 1.530 candidați la studiile de licență (ciclul I) și 1.303 candidați la studiile de masterat (ciclul II).

Absolvenții de onoare ai ASEM

- Clipele de prim-contact al studenților anului I de la toate cele șase facultăți din cadrul ASEM cu acei care, pe parcursul întregii perioade de aflare la Alma Mater, le vor fi îndrumători și dascăli înțelepți, li se vor întipări în memoria și în sufletul lor pentru totdeauna. Este vorba de o acțiune cu profunde conotații emoționale și chiar educative, ce s-a produs în prima zi de septembrie, când la toate facultățile au avut

loc întâlniri ale tinerilor și tinerelor, care pentru prima oară au trecut pragul Academiei, aflându-se față în față cu colectivele profesionale sub semnul intrării lor în Lumea Cărții de Ziua Cunoștințelor.

- În perioada 28 septembrie – 2 octombrie, la ASEM, a avut loc un training („How to Start Your Business”), organizat de Centrul de Dezvoltare Economică și Afaceri Publice al ASEM, în colaborare cu partenerul din Austria – UTROQUE, finanțat de Agenția Austriacă de Dezvoltare (ADA).
- „Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii” a fost genericul Conferinței Științifice Internaționale care s-a desfășurat, în mod tradițional, în ajunul Zilei ASEM și a Zilei Economistului. Timp de două zile, profesori universitari, cercetători, economiști, doctoranzi din Republica Moldova, România, Ucraina, Belarus au discutat despre cele mai diverse probleme legate de economia statelor bogate și a celor mai puțin bogate, în contextul declanșării crizei care nu a ocolit nicio țară, indiferent de culoarea partidelor de la guvernare.
- Șirul evenimentelor prilejuite de Ziua ASEM și Ziua Economistului a culminat cu lansarea cărții „Atitudini în ani de restriște” de Valeriu Muravski, ex-prim-ministru al R. Moldova, care a semnat hotărârea istorică despre înființarea Academiei de Studii Economice din Moldova. La eveniment au participat mai multe personalități notorii din politică, economie, cultură, inclusiv: Mircea Snegur, primul președinte al RM, Petre Roman, ex-prim-ministru al României, Gheorghe Ghidirim, academician, ex-ministru al Sănătății în Guvernul Muravski etc.
- În urma acțiunii prilejuită de Ziua ASEM, Catedra „Bănci și Activitate Bancară” a organizat o lansare de cărți. Este vorba de lucrările: „Împrumuturile interne publice”, semnată de prof. univ. dr. Oleg Stratulat, și „Ghidul procesului bugetar al Republicii Moldova”, autor – prof. univ. interim. dr. hab. Angela Secișu.
- Pentru a promova o comunicare interculturală fără bariere, Consiliul Studentesc al Facultății „Finanțe” a desfășurat, la 30 septembrie, un seminar educativ cu tema: „Comunicarea interculturală – Comunicarea fără bariere”.
- De Ziua lucrătorilor din învățământ, cei mai buni dintre cei mai buni profesori au beneficiat de diplome și premii bănești oferite de către Guvern în cadrul unei festivități organizate cu această ocazie. O noutate importantă pentru ASEM este Diploma Guvernului înmănată academicianului Sergiu Chircă. Diplome ale Ministerului Educației au revenit mai multor profesori ai ASEM: Ilie Costas, Nadejda Botnari, Vladimir Bălănuță, Maria Bujoreanu, Eudochia Bajorean, Ludmila Bilaș.
- La 21 septembrie, 40 de studenți, masteranzi, precum și absolvenți ai diferitor instituții de învățământ superior din țară, majoritatea din ASEM, au înființat Clubul de Discuții Economice (CDE). La 24 octombrie, a avut loc prima ședință a CDE. Temele abordate în continuare de reprezentanții Clubului au fost din cele mai diverse: „Viitorul integrării europene a Moldovei: costuri, beneficii, oportunități pierdute”, „Metode nepopulare de gestionare a deficitului bugetului național”, „Evoluția și perspectivele pieței de capital din Republica Moldova” etc.
- **Harry Gebhardt** a devenit „Doctor Honoris Causa” al ASEM. Acest titlu onorific a fost acordat Domniei sale în cadrul unei ședințe extraordinare a Senatului ASEM. Decizia de a înainta candidatura lui Harry Gebhardt pentru acest titlu onorific a fost motivată prin contribuția deosebită a cercetătorului la stabilirea noilor relații de colaborare dintre ASEM, instituții și antreprenori din Germania, precum și la dezvoltarea infrastructurii instituției noastre. Astfel, datorită susținerii noului „Doctor Honoris Causa” al ASEM, pe teritoriul dintre blocurile de studii A și B va fi înălțat un „monument al studenților” care, împreună cu havuzul Academiei, precum și cu noul bloc F, va înfrumuseța arhitectura instituției.

H. Gebhardt, noul „Doctor Honoris Causa” al ASEM

- „Contabilitatea și auditul în contextul globalizării informaționale” și „Sectorul agrar în contextul crizei financiare” sunt genericele celor două Conferințe științifice internaționale, care s-au desfășurat în perioada 4-6 noiembrie, în orașul Sviștov, Bulgaria. O delegație a Academiei, condusă de dl Grigore Belostecinic, a participat la ambele conferințe.
- La 10-11 noiembrie, la ASEM, a avut loc Conferința științifică internațională cu tema „Problemele contabilității în contextul integrării europene”. Organizatori: Facultatea „Contabilitate” ASEM, Direcția „Reglementarea contabilității și auditului în sectorul corporativ” din cadrul Ministerului Finanțelor RM și Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Republica Moldova.
- Un protocol de colaborare universitară a fost semnat în luna noiembrie de către Academia de Studii Economice din Moldova și Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, România. Acest document a fost semnat de către rectorii acestor două universități, Grigore Belostecinic (ASEM) și Adrian Graur („Ștefan cel Mare”).
- În sânul companiei „Moldcell”, în anul 2009, au fost primiți încă 25 de studenți din ultimul an de studii, precum și masteranzi ai instituțiilor de învățământ superior din țară. La 18 noiembrie, beneficiarii de burse din cadrul celei de-a cincea ediții a proiectului anual „Bursa Moldcell” au vizitat operatorul de telefonie mobilă, pentru a face cunoștință cu echipa, planurile de colaborare pe viitor și a primi diplomele de bursieri. În 2009, 10 din cei 25 de bursieri s-au dovedit a fi de la ASEM: Olesea Brânza, Andrei Tănase, Irina Bidiac, Irina Paladi, Sergiu Comandari, Polina Ceastuhina, Natalia Bejan, Daniela Dermengi, Ion Iovu și Anastasia Bostănar. Valoarea burselor – 120 dolari SUA lunar.
- Din cei 50 de studenți care s-au încadrat în Programul „Înaintează spre success!” al Fundației „Familia Sturza”, 22 au fost de la ASEM. Astfel, studenții noștri au demonstrat încă o dată că sunt cei mai buni, cei mai receptivi la programele și proiectele anunțate de diferite companii. Pe parcursul anului de învățământ 2009-2010, aceștia au beneficiat lunar de câte o bursă în valoare de 600 de lei.

- La 28 octombrie, membrii Consiliului Studențesc al Facultății „Finanțe” au organizat seminarul informativ „Calitatea și dreptul de cetățean”. Morala evenimentului este că ar fi păcat ca cetățenii R. Moldova să viseze la oportunități de dezvoltare și de trai într-o țară străină.
- La 23 noiembrie, Ion Ustian a susținut teza de doctor habilitat în economie cu tema „Evoluția concepțiilor teoretice ale liberalismului economic clasic în operele lui Byron, Pușkin și Eminescu”, devenind al 30-lea doctor habilitat al ASEM.
- În perioada 30 noiembrie-1 decembrie, Ministerul Educației, Comisia Națională a Moldovei pentru UNESCO și Institutul Internațional UNESCO pentru Planificare în domeniul Educației (Paris), au organizat, la Chișinău, Conferința subregională cu tematica „Metodologia finanțării învățământului superior în țările în curs de tranziție”. La finele reuniunii, membrii delegației au ținut să viziteze o instituție model de învățământ superior. ASEM s-a oferit cu amabilitate să demonstreze performanțele pe care le-a atins în cei 17 ani de activitate, dar și să discute vis-a-vis de asigurarea unei activități conforme normelor europene.
- Camera de Comerț Americană din Moldova (Amcham), în colaborare cu Academia de Studii Economice, au lansat programul „Infodays”, menit să informeze și să promoveze stabilirea unor relații de colaborare între membrii „Amcham” și studenți ASEM. Proiectul prevede ca în fiecare săptămână să se organizeze prezentarea unei companii, membră-Amcham, în fața studenților ASEM, interesați de o eventuală stagiere și angajare. Studenții deja au aflat răspunsuri la aceste întrebări în cadrul unei companii serioase ca CNFA, „Orange”, „British American Tobacco-Moldova”, „Xerox”, „Union Fenosa” etc. Iar pentru ca informația să fie completă, la astfel de întâlniri au venit și vor veni și în 2010 reprezentanții departamentelor „Resurse umane”, „Marketing”, „Vânzări” de la companii cu renume.
- La 1 decembrie, a avut loc Conferința a V-a de dare de seamă și alegeri a Comitetului Sindical al lectorilor și colaboratorilor ASEM. Mihail Paic a fost unanim reales în funcția de președinte.
- Alina Codreanu, Daniela Dermengi (burse de gradul II), Oxana Berzan, Sergiu Comandari, Andrei Tănase, Anastasia Bejan și Irina Paladi (burse de gradul III) sunt cei 7 studenți de la ASEM, din rândul altor 50 studenți din afară, care în 2009 au devenit câștigătorii celui mai prestigios concurs printre studenții buni din țară: „Burse de Merit” (ediția a XIV-a). Deținătorii bursei de merit au întregit lista celor 39 studenți ai ASEM, care au luat burse și premii generoase la alte concursuri naționale în acest sfârșit de an calendaristic.
- La șirul bursei de mai sus, mult râvnite de studenții care știu bine valoarea cunoștințelor, sunt cele 3 burse nominale: Bursa Republicii (1.200 lei), Bursa Președintelui (1.090 lei) și Bursa Guvernului (1.000 lei). La ASEM, în 2009, cele trei tipuri de burse au revenit: Iulianeii Covali, „Finanțe” (Bursa Republicii), Valentinei Acciu, „Contabilitate” (Bursa Președintelui); lui Sergiu Comandari (BAA) și Petru Pleșca (CSIE) – (Bursa Guvernului).

Anul 2010

Ambasadorul Bulgariei în vizită la ASEM

- „Relațiile moldo-bulgare au șansa de a deveni și mai prietenoase, iar Ambasada Republicii Bulgaria în Republica Moldova este deschisă pentru noi idei și proiecte de colaborare în domeniul științific, cultural, politic și economic, întru susținerea RM în nobila misiune anunțată de integrare europeană”, a declarat noul Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Bulgariei în Moldova, dl Gheorghe Panaiotov, în cadrul unei vizite la ASEM în luna ianuarie.
- Reprezentantul permanent al FMI în Moldova, Tokhir Mirzoev, a efectuat, la 22 ianuarie, o vizită de documentare la ASEM. Discuția dlui Mirzoev cu rectorul ASEM, dl Grigore Belostecinic, s-a axat pe aspectele economice ale Republicii Moldova, dar și asupra unor momente privind preconizata semnare a Memorandumului între FMI și RM.
- Dorin Vaculovschi, decanul Facultății „Economie Generală și Drept” de la ASEM, a fost invitatul special al primei ședințe din acest an a Clubului de Discuții Economice. Tema discuției: piața muncii din Republica Moldova, începând cu punctele legislative și finisând cu șansele de angajare ale tinerilor.
- 19 studenți de la ASEM și 5 de la ULIM și-au primit diplomele de licență ale Universității din Orleans, Franța. Acest lucru a fost posibil datorită înscrierii lor la specialitatea „Managementul întreprinderii și administrației publice”, din cadrul universității nominalizate, cursurile fiind predate la ASEM, în limba franceză. Astfel, tinerii posesori a două diplome de licență – a Universității din Orleans și, respectiv, a ASEM/ULIM – au mai multe oportunități de a găsi un loc de muncă prestigios, atât pe piața muncii din Republica Moldova, cât și pe cea din Franța.
- La 29 ianuarie a fost inaugurată Casa Cunoștințelor din Chișinău. Gazda evenimentului a fost Academia de Studii Economice din Moldova, unde își are sediul instituția respectivă: incinta blocului „C”, la parter, ocupând 584,3 m² din suprafața acestuia. Casa Cunoștințelor (Maison des Savoirs) reprezintă un spațiu deschis pentru instruire și comunicare modernă, dispune de o bibliotecă cu 15 mii de titluri, sală de conferințe, mediatecă, spații pentru training, seminarii, *workshop*, expoziții. Tot aici au acces și doritorii de a-și aprofunda cunoștințele despre cultura și limba franceză.

Inaugurarea oficială a „Casei Cunoștințelor”

- Răspunsul la întrebarea: „E posibil să devii milionar în Moldova?” s-a căutat insistent pe 18 februarie de către studenții Facultății „Finanțe”, în cadrul unui „Brain-Ring” organizat de „English Club”-ul Catedrei „Limbi Moderne Aplicate”.
- „Managementul funcționării întreprinderilor în condițiile economiei concurențiale” a fost genericul Conferinței științifice internaționale, care a fost organizată de Catedra „Management”, Facultatea „Business și Administrarea Afacerilor”, la 25 februarie. La lucrările conferinței au participat atât membrii Catedrei de Management, cât și oaspeți de la alte instituții de învățământ superior din Republica Moldova, precum și invitații străini: de la Universitatea Tehnică din Priazov, Universitatea Națională din Donețk (Ucraina) și din România.
- „Riscurile investiționale și impactul acestora asupra economiei naționale” – așa s-a numit tema unei mese rotunde, organizate la ASEM, de către membrii grupului de lucru din cadrul proiectului „Cercetarea riscurilor investiționale în sectorul real al economiei” (conducătorul proiectului – prof. univ., dr. hab. Rodica Hâncu, ef-catedră „Investiții și Piețe de Capital”).
- Cercul științific studentesc „*La francophilie*”, condus de Maria Maleavschi, Catedra „Limbi Moderne Aplicate”, a organizat la 23 februarie dezbateri publice la tema: „Cultura afacerilor: mentalități, comportamente, etică”.
- În martie la ASEM a fost semnat un Acord de colaborare cu Universitatea „Lanzou” din China.
- „Securitatea informațională 2010” a fost tema ediției a VII-a a Conferinței internaționale, organizate în perioada 15-16 aprilie de către Laboratorul de Securitate Informațională al ASEM. În cadrul ei, a avut loc o videoconferință între cercetătorii din Moldova și colegii lor din alte țări, dar și un „master-class” în domeniul securității informaționale, cu participarea profesorilor din universități străine.
- Cu ocazia jubileului de 130 de ani de la înființarea Băncii Naționale Române, la ASEM a avut loc o conferință, în cadrul căreia a fost lansată monografia „*BNR: 130 ani în serviciul națiunii române*”. La eveniment au participat personalități din elita diplomatică a ambelor țări.

- Senatul Academiei de Studii Economice din Moldova a conferit titlul onorific „Doctor Honoris Causa” al ASEM dlui **Ionel Bostan**, profesor universitar la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, România. Evenimentul s-a desfășurat în cadrul unei ședințe festive a Senatului.

I. Bostan – „Doctor Honoris Causa” al ASEM

- O delegație a ASEM a participat la reuniunea cu genericul „Managementul proceselor de asociere și aderare la Uniunea Europeană”, care s-a desfășurat în incinta Universității „Spiru Haret” din Brașov.
- La 22-23 aprilie, ASEM a fost gazdă Conferinței Internaționale cu genericul „Evoluția demografică și politicile securității demografice: actualitate și perspective”. Evenimentul a fost consacrat și jubileului de 70 de ani, inclusiv 49 de activitate științifică și pedagogică a marelui cercetător în domeniul demografiei – dr. hab., prof. univ. Constantin Matei, șef-catedră „Geografie și Economia Mediului”.
- Peste 400 de participanți, dintre care 80 doctoranzi, reprezentanți ai mai multor universități din Republica Moldova, dar și din România, Polonia, Ucraina, Rusia, Italia, au participat, în zilele 28 și 29 aprilie, direct, dar și de la distanță, la Simpozionul Internațional al Tinerilor Cercetători.
- Diana Cibotari, elevă în clasa a XII-a la Liceul „B. P. Hasdeu” din Drochia a primit dreptul de a fi studentă la ASEM în aprilie 2010 Acest lucru a devenit posibil datorită Premiului Mare pe care l-a obținut la cea de-a XII-a ediție a Olimpiadei Republicane la Economie.
- În perioada 29-30 aprilie, la ASEM a avut loc Conferința internațională cu genericul „Politici financiare de relansare a creșterii economice în condițiile crizei economice mondiale”, organizată de Catedra „Finanțe și Asigurări”.
- Studenți de la trei universități din Moldova, inclusiv de la ASEM, au folosit posibilitatea de a obține și o diplomă de licență a statului francez, grație unui Acord

de colaborare, semnat cu Universitatea din Auvergne Clermont-1, Franța. Din cei 14 studenți din R. Moldova, înscriși în acest an la IUP în cadrul Licenței L3 „Ingineria Managementului”, 6 sunt de la ASEM.

- Maria Sveț (Facultatea de Finanțe, specialitatea „Finanțe și Bănci”) a cucerit prin frumusețe, dar mai ales prin inteligență și spirit de afaceri, atât juriul, cât și publicul adunat să contempleze inteligența frumos întruchipată la concursul „Miss ASEM – viitoarea femeie de afaceri”, ediția 2010.
- Încă o promoție, cea de-a VII-a, o grupă compusă din 14 tineri profesori ce activează la ASEM și Colegiul Național de Comerț, și-a ridicat, după 4 luni de studiu intensiv, diplomele de absolvire a cursurilor de dezvoltare curriculară și formare psihopedagogică din cadrul Centrului de Dezvoltare Curriculară și Formare Pedagogică al ASEM.
- O echipă a studenților de la ASEM a concurat, alături de alte 303 echipe din lumea întreagă, la Concursul Internațional de Studii de Caz „Peaktime-2010”, ceea ce înseamnă: premii în valoare de 4.500 euro, 4 zile în Riga, capitala Letoniei, 1.500 km depărtare de casă, 5 runde de simulări la calculator, o prezentare în fața comisiei și doar o echipă de la ASEM: CASE (Corneliu Munteanu, Andrei Tănase, Sergiu Cunețchi și Eugen Stoicov), dispusă să le înfrunte pe toate.
- Guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei, Dorin Drăguțanu, a avut o întâlnire cu studenții Clubului de Discuții Economice, ASEM.
- „Calitatea – factor determinant în competitivitatea mărfurilor de larg consum” a fost tema unui seminar științific, desfășurat la catedra „Merceologie și Comerț” a Facultății „Business și Administrarea Afacerilor”.
- În perioada 19-20 mai, o delegație a ASEM, condusă de dl rector, Grigore Belostecinic, a participat la cea de-a III-a ediție a Conferinței științifico-practice: „Creșterea economică a Republicii Belarus: globalizare, inovare, stabilitate”, care s-a desfășurat în or. Minsk. Printre scopuri: elaborarea unui complex de măsuri, acțiuni menite să stimuleze dezvoltarea economică a țărilor Europei Centrale și de Vest în condițiile crizei economice fără precedent.

Delegația ASEM a participat la o conferință internațională în Belarus

- Pentru prima dată, în țara noastră, a fost organizat un concurs, în cadrul căruia toți doritorii au putut să-și încerce puterile în realizarea unei strategii de comunicare eficientă, chemată să promoveze imaginea businessului străin, care activează pe teritoriul Republicii Moldova. Cei mai buni dintre autori au fost premiați. Câștigător a devenit Dumitru Musteață, masterand la „Business și Administrarea Afacerilor”.
- Rectorul ASEM, **Grigore Belostecinic**, a primit titlul de Doctor Honoris Causa al Academiei Economice „D.A. Țenov” din Sviștov, Bulgaria. Distincția a fost înmănată, la 27 mai, de către rectorul acesteia, Veliciko Adamov, în cadrul unei ceremonii organizate cu mare fast de gazdele bulgare.

Gr. Belostecinic a devenit „Doctor Honoris Causa” al Academiei din Sviștov

- În 2010 au primit diplome de absolvire a ciclului I, licență (conform procesului de la Bologna) un număr de 2.793 studenți, dintre care: 1.055 absolvenți ai facultății „Business și Administrarea Afacerilor”, 298 – „Economie Generală și Drept”, 491 – „Contabilitate”, 638 – „Finanțe”, 168 – „Cibernetică, Statistică și Informatică Economică”, 143 – „Relații Economice Internaționale”. Festivitatea de înmânare a diplomelor de licență a avut loc la 9 iulie.
- „Pregătirea ASEM către noul an de studii și sarcinile principale pentru anul universitar 2010-2011” a fost tema raportului prezentat de rectorul ASEM, Grigore Belostecinic, în cadrul ședinței lărgite a Senatului ASEM din 30 august. S-a pornit de la faptul că anul acesta, în ASEM, vor învăța 11.104 studenți la ciclul I, licență. Alte 2.267 persoane vor urma ciclul II, masterat, iar 1.889 de elevi vor învăța la CNC. Respectiv, responsabilitatea cadrului didactic al instituției este și trebuie să fie una foarte mare. Mai ales că 3 225 studenți – cu cca 500 mai mulți decât anul trecut – vor încerca să-și ia licența în primăvara lui 2011.
- La 7 septembrie, echipa managerială „Moldcell”, în frunte cu directorul general, Chiril Gaburici, alături de rectorul ASEM, Grigore Belostecinic, cadrele didactice și studenții Academiei au inaugurat zona de recreare și comunicare „Aici Moldcell”. Aceasta acoperă scuarul campusului ASEM, holul și cantina situate în blocul B al instituției.

Inaugurarea oficială a sculpturii „Per Aspera ad Astra”

- La 9 septembrie, în Sala de lectură „Eugen Hrișcev”, a avut loc ședința festivă a Senatului ASEM, consacrată înmânării titlului de Doctor Honoris Causa al ASEM, dlui **Ionov Velicico Adamov**, dr. în economie, docent, rector al Academiei Economice „D.A. Țenov” din or. Sviștov, Bulgaria. La manifestare a participat Ambasadorul Bulgariei în Republica Moldova, dl Gheorghe Panaiotov.
- ASEM, partenerul oficial pentru Republica Moldova a Forumului Economic Mondial (WEF), a organizat, la 9 septembrie, prezentarea „Raportului Global al Competitivității 2010-2011”, în cadrul lansării oficiale a acestuia la nivel mondial.
- Camera de Comerț și Industrie a R. Moldova, în parteneriat cu Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), Misiunea în Moldova și ASEM au lansat Proiectul comun „Recalificarea personalului militar din Republica Moldova”. Cursurile au început din 15 septembrie cu o durată de 4 luni, timp în care militarilor li se vor transmite abilități în domeniile: tehnologii informaționale, administrarea afacerilor, evaluarea bunurilor imobile, gestionarea întreprinderilor mici și mijlocii, limbi străine etc.
- Pe 24 septembrie, în aula bl. „A” a Academiei de Studii Economice din Moldova, a avut loc ședința festivă a Senatului ASEM, consacrată conferirii titlului de Doctor Honoris Causa al ASEM dlui **Mugur Isărescu**, Guvernator al Băncii Naționale a României. Manifestarea s-a înscris într-un amplu program de acțiuni, dedicate Zilei ASEM (25 septembrie) și Zilei Economistului în Moldova (26 septembrie).

La 25 septembrie 2010 ASEM a sărbătorit Ziua Academiei și Ziua Economistului

- a 24 septembrie, a avut loc lansarea lucrării „*Paul Bran – economist, filosof, cercetător, pedagog: Medalion aniversar la 70 de ani de la naștere*”.
- Ziua Academiei de Studii Economice din Moldova a fost marcată cu inaugurarea oficială a compoziției sculpturale din bronz „Nota Benne!”, instalată în havuzul din fa a bl. B de studii, și a monumentului dedicat studenților ASEM „Per aspera ad astra” („Prin greutate spre stele”).
- În luna octombrie, au primit diplome și onoruri deosebite 7 profesori ai ASEM: Vitalie Cotelea, Natalia Zlatina, Elena Turcov, Nina Jeleznova, Carolina Ciugureanu-Mihailuță, Elina Benea-Popușoi și Galina Mârza.
- La 6 octombrie, ASEM a semnat un acord de colaborare cu Alma Mater Studiorum – Universitatea din Bologna „Rimini Campus Brach”, cea mai veche universitate din lume.
- Declarația de combatere a fenomenului de corupție în mediile universitare a fost semnată și de 8 rectori și prorectori ai unor instituții de învățământ superior din Republica Moldova, la 22 octombrie, în Centrul multimedia ASEM. UTM, USM, ASEM, ULIM, US din Bălți și US din Cahul s-au angajat să depună eforturi comune în lupta contra viciului întregii societăți – corupția.
- Manifestarea de decernare lui *Leszek Balcerowicz* a titlului de Doctor Honoris Causa al ASEM a avut loc la 6 noiembrie și a fost urmată de o masă rotundă cu genericul „Transformări după socialism într-o perspectivă comparativă”, în cadrul căreia ex-premierul Leszek Balcerowicz a ținut un discurs public.

Premierea profesorilor ASEM

- „Europa: eu lupt, eu înving” este titlul monografiei semnate și prezentate de ex-prim-ministrul belgian, președinte al Partidului Popular-European, Wilfried Martens, aflat în vizită la ASEM, la 22 noiembrie.
- Doar 10 dintre cei 74 de concurenți, studenți ai ASEM, au reușit să convingă juriul din anul acesta că sunt un pic mai buni decât cei buni și au fost nominalizați la premiile „Cel mai bun student al ASEM-2010”. Premiile au fost înmânate joi, 25 noiembrie, într-o atmosferă festivă la Centrul de Cultură și Artă „Ginta Latină” din capitală. La ediția a VII-a concursului, Premiul Mare a fost luat de Irina Paladi, masterandă la „Business și Administrarea Afacerilor”.
- Studenții ASEM, beneficiari ai celei de-a III-a ediții a programului „Înaintează spre succes”, inițiat de Fundația „Familia Sturza”, au avut surpriza să constate că valoarea acestei burse s-a majorat de la 500 la 1.000 de lei oferiți timp de 8 luni consecutiv. În 2010, 7 studenți ai ASEM au obținut „Bursa Sturza”: Ecaterina Calancea, Alexandra Focșa, Ana Lungu, Eugeniu Mațeco, Valentin Rotaru, Olga Stoian și Natalia Ursu.
- Dintre cei aproape 70 de studenți ai ASEM, pretendenți la „Bursa Moldcell 2010-2011”, juriul a ales să dea câte 135 USD, timp de 8 luni, următorilor 14 participanți: Mariana Aricova, Rodica Mârza, Andrei Soloha, Mihail Porcescu, Elena Dumitraș, Elena Coșuleanu, Corneliu Munteanu, Victoria Vlad, Veronica Pâslaraș, Victoria Domenti, Aliona Țurcan, Tatiana Juravscaia, Alexandru Lupușor, Serghei Gherghelejiu.
- Conform Hotărârii Guvernului R. Moldova cu privire la acordarea burselor nominale studenților de la diferite instituții de învățământ superior, beneficiarii ASEM, din 2010 au fost: Bursa Republicii – Maia Dimitriu, REI; Bursa Președintelui – Serghei Gherghelejiu, BAA; Bursa Guvernului – Mariana Cobzari, FB și Mihail Porcescu, EGD. De asemenea, Senatul ASEM oferă, în fiecare semestru, 6 burse de merit la câte un student de la fiecare facultate, propus de către consiliile facultăților. În acest

semestru, cei 6 beneficiari ai bursei „Paul Bran” au fost: Ana Vișanu (FB), Tatiana Dem (EGD), Veronica Țiriulnicova (CON), Elena Ghebos (CSIE), Andriana Dobândă (BAA) și Elena Dumitraș (REI).

- În data de 9 decembrie, în incinta Centrului de Informații Universitare, a avut loc festivitatea de premiere a finaliștilor concursului „Burse Orange pentru studenții de la UTM și ASEM”, lansat în octombrie. Două din cele patru burse a câte 1.000 USD au revenit studenților Academiei: Maria Vâzdoagă, anul IV, EGD și Mihail Cristiuc, anul III, CSIE.

Anul 2011

- La 25 ianuarie, între ASEM și Misiunea Uniunii Europene de Asistență la Frontieră în Moldova și în Ucraina (EUBAM) a fost semnată o convenție de colaborare. Dialogul dintre cele două instituții a fost inițiat reciproc, odată cu organizarea unei expoziții de fotografii, realizate de EUBAM la aniversarea a 5 ani de activitate a acesteia. Expoziția a fost inaugurată în decembrie 2010, în Centrul Multimedia al ASEM, având drept scop promovarea activităților Misiunii Uniunii Europene de Asistență la Frontieră în Moldova și Ucraina. Prin intermediul acestei expoziții foto, EUBAM dorește să demonstreze lucrul comun al Misiunii și serviciilor de frontieră partenere, precum și să sublinieze frumusețea naturii și a oamenilor din aceste țări. Ambele părți, dl Grigore Belostecinic, rectorul ASEM, și dl Udo Burkholder, șeful Misiunii EUBAM, s-au pronunțat asupra dezvoltării relațiilor de colaborare științifică și practică dintre aceste instituții.

ASEM a semnat o convenție de colaborare cu EUBAM

- Cinci studenți de la ASEM s-au ales cu Burse de merit de gradul II și III în cadrul concursului național „Burse de Merit 2010”, organizat de către Centrul de Informații Universitare. Sfârșitul lui 2010, a adus o Bursă de Merit de gradul II lui Mihail Tihonov și, respectiv, de gradul III, studenților: Diana Gorcea, Cornelia Vrabie, Mariana Rusu, Mihail Ceropita. Concursul a fost organizat sub egida Consiliului Rectorilor din Republica Moldova, cu suportul financiar al BC Moldova Agroindbank SA și al companiei „Orange Moldova”.

- Programul REPARIS – Calea spre Europa, Programul de Reformă a Contabilității și Fortificare Instituțională, în colaborare cu Facultatea de Contabilitate a ASEM au organizat, la 9 februarie, o masă rotundă cu genericul „Problemele predării contabilității în condițiile trecerii la Standardele Internaționale de Raportare Financiară (SIRF) și aplicării metodelor avansate de predare”.
- 121 de absolvenți ai specialităților de masterat, ciclul II, absolvenți ai programului de licență „Bologna” și ai specialităților economice „Pre-Bologna” și-au primit diplomele pe 11 februarie.
- La 16 februarie, la ASEM, a avut loc lansarea celei de-a treia ediții a proiectului „Viitorul tău începe astăzi” de către compania de telefonie mobilă „Moldcell”. La lansare au participat înalți reprezentanți ai companiei, studenți ai Academiei, precum și rectorul ASEM, Grigore Belostecinic.
- La 24 februarie a fost lansată etapa a II-a a proiectului „Recalificarea personalului militar din Republica Moldova”, în cadrul căreia vor fi instruite circa 120 persoane. Proiectul este implementat de Camera de Comerț și Industrie și ASEM, la inițiativa Misiunii OSCE în Moldova.
- Tot la 24 februarie, sala Casei Cunoștințelor ASEM a fost gazda mesei rotunde cu genericul „Darul dragostei”, cu ocazia sărbătorii „Dragobete”, organizată de secția „Limba franceză” a catedrei „Limbi Moderne Aplicate”. La desfășurarea cu succes a manifestației, au depus mult efort studenții anului I de la facultățile „Contabilitate”, „Finanțe”, „Economie Generală și Drept”.
- La 26 februarie, la Academia de Studii Economice din Moldova a avut loc seminarul cu tematica „Fii pregătit pentru un job – diverse aspecte ce țin de angajare”.
- La sfârșitul lunii februarie, la inițiativa titularilor cursului „Prețuri și tarife”, dnei Ana Gumovschi, conf. univ. la catedra „Investiții și Piețe de Capital” și a dnei Veronica Vragaleva, asistentă universitară la aceeași catedră, în colaborare cu Clubul Moldovenesc de Jocuri Intellectuale, a fost organizată o dezbatere publică de profil îngust, cu genericul „Statul ar trebui să se implice în reglementarea prețurilor?”.
- Eugenia Sârbu, studentă a anului II, „Finanțe”, a fost desemnată câștigătoarea concursului „Miss ASEM – viitoarea femeie de afaceri”. Cea de-a IX-a ediție a concursului, la care s-au înscris 40 de domnișoare, a fost organizată de Senatul Studentesc al ASEM.
- Brain ringul „Talent de Contabil” s-a desfășurat la 3 martie 2011 și i-a avut drept invitați de onoare pe: Alexandru Fală, cercetător la Institutul de Economie, Finanțe și Statistică al AȘM, doctorand, expert IDIS „Viitorul”, Președintele Clubului Moldovenesc de Jocuri Intellectuale și pe decanul Facultății de Contabilitate ASEM, dna Valentina Paladi.
- La 4 martie, aula bl. A a Academiei de Studii Economice din Moldova l-a găzduit pe marele filosof român, actor și regizor, Dan Puric, aflat într-o vizită de lucru în Republica Moldova.
- Tema ședinței din 5 martie a Clubului de Discuții Economice ASEM a fost „Clasamentul eficienței bancare și raționamentul economic al migrației de la Banca de Economii a Moldovei la alte bănci comerciale”. Invitatul special, analistul economic Natan Garștea, a vorbit despre clasamentul de eficiență pentru băncile comerciale din Moldova, elaborat de Agenția de Consultanță „EVM Consulting”.
- La 17 martie, studenții din anul II și III ai facultății „Finanțe” au organizat concursul intelectual „Brain Ring” cu tematica „Fiscalitate și Finanțe Publice”, unde au demonstrat apte cunoștințe în domeniul finanțelor și fiscalității. Concursul a fost

organizat de către decanatul Facultății de Finanțe și Consiliul Studentesc al Facultății „Finanțe”.

- Secția „Limbă franceză” din cadrul Catedrei „Limbi moderne aplicate”, dirijată de dna Julieta Rusu, a organizat la 23 martie ședința lărgită a cercului de limbă franceză „La Francophilie” cu genericul „A travers le monde francophone”, consacrat Zilelor Francofoniei.
- La 24 martie a avut loc un eveniment organizat de Catedra de Investiții și Piețe de Capital – seminarul științific „Incidența riscurilor asupra fluxurilor de investiții în RM”. La seminar au fost invitați reprezentanți din cadrul: Ministerului Economiei al Republicii Moldova, MIEPO, Institutului de Finanțe, Economie și Statistică al AȘM, Casei de Investiții BIS-Capital, decanatului și catedrelor facultății „Finanțe” ASEM, doctoratului, masteratului, studențimii.
- La 30 martie ASEM a găzduit Conferința Națională „Responsabilitatea socială corporativă și dezvoltarea durabilă”, la care au participat oameni de afaceri, reprezentanți de la ASEM, UASM, UCCM, ULIM, USM, UTM, precum și de la universități de peste hotare.
- La 31 martie a fost organizat, în premieră, un Campionat de „Ce? Unde? Când?” între studenții Academiei. Ideea de lansare a unui astfel de eveniment aparține unor studenți din cadrul Ligii Jocurilor Intellectuale ASEM și a Consiliului Sindical al Studenților și Masteranzilor ASEM, care, fiind entuziasmați de acest joc, au decis să-l scoată din pereții auditoriului de antrenamente la un nivel mai superior.
- 13 studenți moldoveni ai ASEM, USB și USC și-au luat diploma Institutului Universitar Profesionalizat (IUP) „Management și Gestiunea Întreprinderilor”, Universitatea „Auvergne” din Clermont-Ferrand, Franța, evenimentul având loc la 4 aprilie, la Casa Cunoștințelor, ASEM.

Studenții moldoveni și-au luat diploma Universității din Franța

- Departamentul de Management al Calității și Dezvoltare Curriculară al ASEM a înmănat, la 12 aprilie, certificate de absolvire a cursurilor de psihopedagogie celor 17 lectori ai Academiei, înscriși în acest an.
- La 14 aprilie, în incinta Academiei de Studii Economice din Moldova, a fost dat startul celei de a IX-a ediții a Simpozionului Internațional al Tinerilor Cercetători. În acest an a fost înregistrat un număr record de participanți – de peste 500 de persoane, dintre care doctoranzi, competitori, masteranzi și studenți ai ASEM, dar și reprezentanți ai universităților „Al. I. Cuza” din Iași, România și „Illinois University”, din Chicago, USA. Ei au participat timp de două zile, direct, dar și de la distanță, la ediția curentă a simpozionului, organizat, în mod tradițional de Academie. De această dată, de activism sporit au dat dovadă două catedre din cadrul ASEM – „Relații Economice Internaționale”, de la care au participat 50 de studenți și „Finanțe și Asigurări” – 60 de studenți.
- Olimpiada Republicană la Economie, care s-a desfășurat în perioada 15-16 aprilie, a ajuns la a XIII-a ediție, și a adunat 73 de elevi din 22 de instituții preuniversitare din Republica Moldova, care au concurat pentru trei categorii – începători (clasa a X-a), avansați (clasa a XI-a) și absolvenți (clasa a XII-a). Dintre cei 23 de absolvenți, care au concurat pentru Premiul Mare – un contract gratuit de studii la ASEM, pentru anul academic 2011-2012, Eugenia Oaieneagră (elevă în clasa a XII-a la Liceul Academiei de Științe din Chișinău) s-a dovedit a fi cea mai bună. La festivitatea de premiere au fost invitați echipa „Junior Achievement” Moldova, Corina Lungu; reprezentantul Ministerului Educației; Grigore Belostecinic, rectorul ASEM; Rodica Bairac, directorul executiv, Fundația „Familia Sturza” – partenerii și sponsorii olimpiadei de economie.
- La 15 aprilie catedra „Bănci și Activitate Bancară” a organizat ediția a IV-a a Concursului „Bancherul modern”, consacrat aniversării a 20 de ani ai ASEM.
- Sub genericul „Protecția proprietății intelectuale și influența acesteia asupra dezvoltării economice în Moldova”, la 18 aprilie, Catedra „Drept Privat”, ASEM, în colaborare cu Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova (AGEPI), au organizat un seminar științifico-practic, dedicat Zilei Mondiale a Proprietății Intelectuale (26 aprilie).
- La 4 mai Laboratorul de securitate informațională din cadrul ASEM, în parteneriat cu Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic, a organizat Conferința Internațională „Securitatea Informațională – 2011”, ediția a VIII-a. Această conferință presupune dezvoltarea activităților de cercetare-dezvoltare ale studenților, doctoranzilor și tinerilor cercetători în domeniul securității informaționale, selectarea tinerilor specialiști pentru structurile informaționale de stat sau comerciale.
- La 11 mai a fost dat startul primei ediții a concursului economic „Azi student, mâine antreprenor”. Organizator al evenimentului – Facultatea de Business și Administrarea Afacerilor.
- La 12 mai, în incinta Sălii de lectură „Paul Bran”, a fost inaugurat Centrul European de Informare al Uniunii Europene în Republica Moldova. Panglica de inaugurare a fost tăiată de către Dirk Schuebel, Ambasador, șef al Delegației UE în Republica Moldova și Silvia Ghinculov, gazdă și coordonator al Centrului.
- În perioada 16-21 mai, în incinta Teatrului de Operă și Balet din Chișinău s-a desfășurat expoziția „Alma-Mater – învățământ, carieră și societate”, ASEM fiind una dintre cele peste 25 de instituții participante.
- La 23 mai, în premieră pentru Academia de Studii Economice, timp de 2 zile a fost prezentat un curs de prelegeri de către David J. Sharp, profesor de Contabilitate managerială și control la „Richard Ivey School of Business”, din Ontario, Canada.

- La 3 iunie a fost desemnată învingătoarea concursului Miss Universitate, competiție la care au participat cele mai frumoase fete din 16 universități. Cea mai bună s-a dovedit a fi Corina Evtodieva, studentă la anul I, „Finanțe”, ASEM.

Academia de Studii Economice din Moldova a fost și rămâne una din cele mai prestigioase instituții de învățământ superior din Republica Moldova. Nu întâmplător, în anul 2007, ASEM a fost unica instituție universitară din țara noastră care a fost înscrisă în lista celor 1.000 cele mai bune școli de business din lume, selectate de către Comitetul Științific Internațional al EDUNIVERSAL.

Prin această unică Selecție Oficială a celor 1.000 de școli de business, organizația dată devine un instrument de căutare globală a învățământului superior pentru studenți, persoane executive din „resurse umane”, jurnaliști etc. și un prim pas spre o federație globală de învățământ.

Comitetul Științific Internațional a ales 1.000 de școli de business pentru Selecția Oficială, bazându-se pe recunoașterea națională și internațională a acestora și influența lor, folosind diverse criterii, inclusiv: acreditarea internațională, recunoașterea statală, premiile naționale și internaționale și rangul acesteia, statutul de membru al asociațiilor și organizațiilor academice internaționale, mărimea și calitatea rețelelor internaționale și parteneriatelor, mențiuni în diverse publicații și site-uri.

Pentru a elabora selecția respectivă a celor 1.000 de școli de business, EDUNIVERSAL a studiat peste 4.000 de școli de business și zeci de publicații despre învățământul superior din toată lumea. În acest scop, organizația respectivă a format un Comitet științific, constituit din 12 membri din diferite țări: 9 experți din diferite regiuni ale lumii: Africa, Asia Centrală, Europa de Est, Eurasia, Orientul Mijlociu, Orientul Îndepărtat, America Latină, America de Nord, Oceania, Europa de Vest; 2 membri executivi ai CEO și SMBG – o companie franceză de consultanță pentru orientarea studenților, care este inițiatorul acestui program și coordonatorul internațional al EDUNIVERSAL, în funcția sa de raportor, și un membru consultativ al ACUNS (Consiliul Academic al Sistemului Națiunilor Unite).

Fiind inclusă în acest clasament, ASEM are posibilitatea să propună propriile recomandări ce țin de Selecția Oficială a EDUNIVERSAL.

Cyрил Dever, președintele EDUNIVERSAL, a comunicat că organizația pe care o reprezintă are un vis: de a oferi fiecărei persoane șansa de a-și trăi viața în corespundere cu visurile și scopurile sale datorită unei educații mai bune, oricare ar fi resursele de care dispune și oriunde ar locui. „Noi presupunem că cele 1.000 de școli de business pe care le-am selectat întručujează acest vis”, a menționat dumnealui.

În top au fost incluse instituții universitare din 150 de țări de pe toate continentele. Spre exemplu, România este prezentă cu 6 universități, Ucraina – cu 5, Letonia și Lituania – cu câte 4, Estonia – 3, Belarus – 2.

Drept confirmare a tezei că la Academia de Studii Economice din Moldova activează unii dintre cei mai buni profesori din țară ne servește și faptul că ei **sunt apreciați și de alte instituții din Republica Moldova și de peste hotarele ei**. Un exemplu, în acest sens, servește faptul că prof. univ., dr. hab., membrului corespondent al AȘM, Grigore Belostecinic, rector al ASEM, i s-a conferit titlul „Doctor Honoris Causa” al Universităților „Ovidius” din Constanța, „Lucian Blaga” din Sibiu (ambele din România) și al Academiei Economice „D. A. Țenov” din orașul Sviștov (Bulgaria), iar dnii Dumitru Zambîțchi, prof. univ., dr., Ion Sârbu, prof. univ., dr. hab. și Andrei Gamețchi, conf. univ., dr. au devenit „Doctori Honoris Causa” ai Academiei de Transporturi, Informatică și Comunicații (ATIC).

**Prof. ASEM Ion Sârbu a fost ales „Doctor Honoris Causa”
al Academiei de Transporturi, Informatică și Comunicații**

În final, să amintim conducerea ASEM (1991-2011), fără aportul căreia funcționarea și dezvoltarea instituției n-ar fi posibilă: **rectori:** Paul Bran; Eugeniu Hrișcev; Grigore Belostecinic; **vicerectori:** Vasile Șoimaru; Sergiu Chircă; **prim-prorectori cu activitate didactică:** Ion Cotorcea; Victor Caun; Ala Cotelnic; **prorectori cu activitate științifică și relații externe:** Sergiu Chircă; Ghenadie Bejan; Anatol Caraganciu; Dumitru Todoroi; Viorel Țurcanu; Dumitru Gortolomei; Vadim Cojocar; Corneliu Guțu; **prorector pentru învățământul cu frecvență redusă și formare continuă:** Tatiana Mișova; **prorectori în probleme de administrare și gospodărire:** Andrei Ciumac; Igor Popovici; Vladimir Grosu.

Partea a III-a. Procesul didactic la ASEM

Capitolul 1. *Procesul de învățământ*

**Ala Cotelnic, prim-prorector
cu activitate didactică**

Mediul în care operează universitățile astăzi s-a schimbat fundamental, dacă ținem seama că, în ultimele decenii, s-a trecut de la o economie bazată pe energie la o economie bazată pe cunoștințe. Ca urmare, universitățile intră acum într-o etapă de mari schimbări, transferând accentul de pe posesia cunoștințelor pe exploatarea acestora, managementul performant și controlul calității la nivel procesual: predare, cercetare/creație și servicii academice.

Fondată la 25 septembrie 1991, în baza Hotărârii nr. 537 a Guvernului Republicii Moldova, Academia de Studii Economice din Moldova (ASEM) are ca **misiune** principală pregătirea cadrelor de

înalță calificare de profil economic la nivel licențiat, ciclul I, masterat, ciclul II, doctorat și organizarea cercetărilor științifice în domeniul economiei naționale.

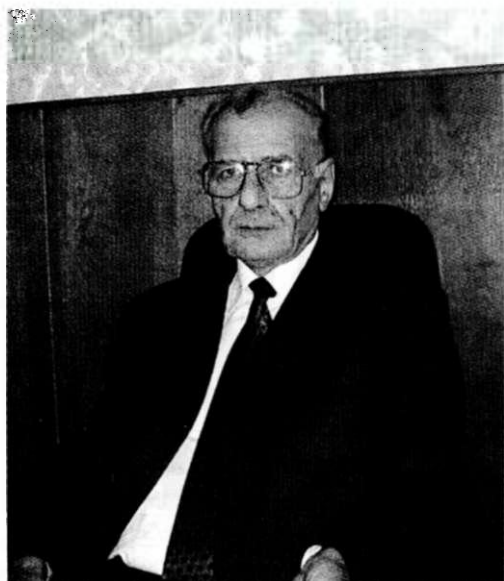
Academia de Studii Economice este o **universitate specifică** în peisajul învățământului superior din Republica Moldova, deoarece este singura universitate cu profil economic și se află în ipostaza de lider național în domeniul formării inițiale și continue. În cadrul său funcționează 6 facultăți care nu sunt separate patrimonial. Fiecare facultate este **organizată pe catedre** și dispune, pentru derularea proceselor educaționale, de laboratoare și cabinete metodice.

În ASEM derulează, practic, toate activitățile specifice unei instituții de învățământ superior, iar subdiviziunile organizatorice existente permit exercitarea acestora.

Pe parcursul a 20 ani, Academia de Studii Economice din Moldova a pregătit un număr

impunător de studenți, dând țării o serie de economiști valoroși, care aduc o contribuție importantă la progresul general al societății. *La 1 octombrie 1991, ASEM și-a început activitatea cu 2 facultăți și 9 catedre, cu un efectiv de studenți de 3.813, la următoarele specialități:*

1. Economia, organizarea și conducerea în comerț;
2. Merceologia și organizarea comerțului cu mărfuri nealimentare;
3. Merceologia și organizarea comerțului cu mărfuri alimentare;
4. Contabilitate, control și analiza activității economice în industrie;
5. Contabilitate, control și analiza activității economice în comerț;
6. Finanțe și credit;
7. Finanțele industriei;
8. Asigurări;

**V. Căun, prim-prorector cu activitate
didactică în perioada 1994-2006**

- 9. Prelucrarea mecanizată a informației economice;
- 10. Economia muncii;
- 11. Planificarea economică socială.

În toți acești ani, studenții economiști erau și sunt pregătiți prin două forme de învățământ: cu frecvență la zi și cu frecvență redusă (fig.1). Pe parcursul anilor, raportul dintre studenții ce-și făceau studiile la aceste două forme de învățământ este diferit, dar principala formă rămâne a fi cea cu frecvență la zi.

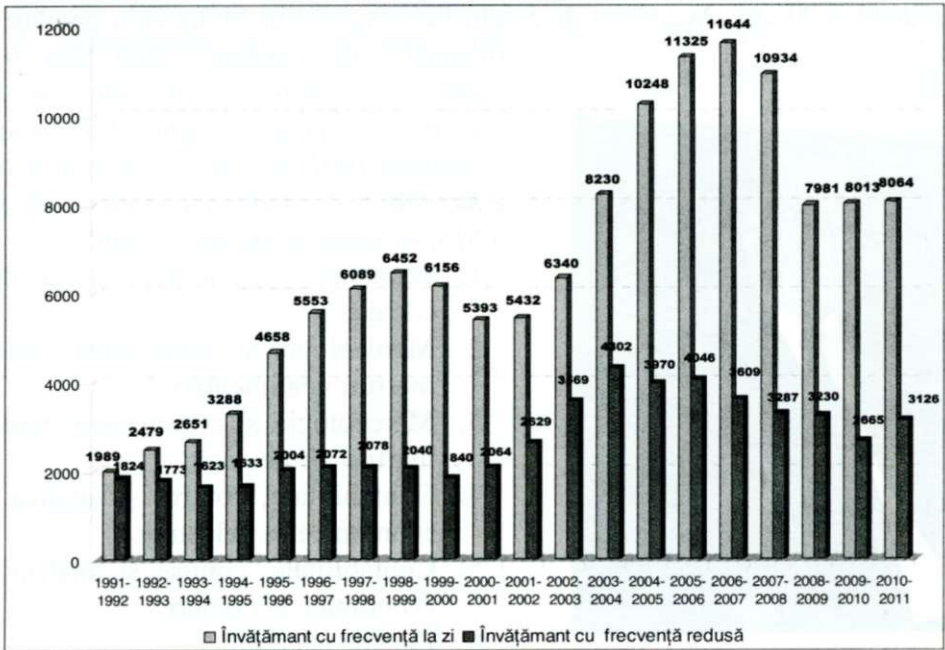

Figura 1. Dinamica efectivului studentesc al ASEM (învățământ cu frecvență la zi, învățământ cu frecvență redusă)

În cursul anilor, efectivul de studenți a fost în continuă creștere, astfel încât numărul maxim a fost în anul de studii 2006-2007 – 15.253 studenți, inclusiv 11.644 la învățământul cu frecvență la zi și 3.609 –la frecvența redusă. Tendința de micșorare a numărului de studenți din anii următori se explică prin introducerea unor restricții la admitere. Un alt factor care influențează și va influența puternic în anii următori efectivul de studenți este situația demografică nefavorabilă din țară.

În toți acești ani au absolvit ASEM-ul 37.853 economiști. Este o cifră apreciazabilă pentru țara noastră, prin intermediul căreia se cuantifică atât volumul mare de muncă didactică și administrativă, cât și eforturile materiale considerabile, pe care instituția le-a însumat de-a lungul perioadei sale de existență.

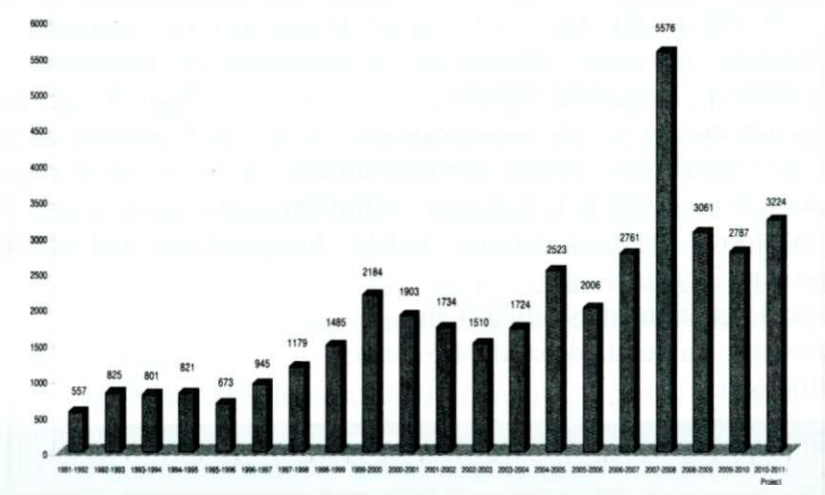

Figura 2. Dinamica absolvenților ASEM

Pe parcursul anilor, răspunzând la cerințele pieței muncii, au fost modificate specialitățile la care se pregătesc specialiștii pentru economia națională și au fost incluse pentru pregătire unele specialități noi. Astfel, în 2001, ASEM pregătea specialiști la 4 profiluri și la 23 specializări. (tab.1)

Tabelul 1

Specialitățile și specializările în ASEM, anul 2001

Profilul	Specialitatea	Specializarea	Anul inițierii
Economie	Management	Managementul firmei	1995
		Management social	1999
		Economia și managementul resurselor umane	1995
	Marketing	Marketing	1991
	Relații economice internaționale	Relații economice internaționale (cu predare în limbile engleză, franceză, germană)	1991
	Finanțe	Finanțe și asigurări	1991
		Fiscalitate și administrare financiară	2001
	Bănci și burse de valori	Bănci și burse de valori	1995
		Bănci și burse de valori cu predare în limba engleză	1996
	Contabilitate și audit	Contabilitate și audit	1991
	Contabilitate	Finanțele și contabilitatea firmei	1999
		Statistică	1992
	Statistică	Statistică social-economică	2001
Profilul servicii	Instruire economică	Instruire economică	1995
	Comerț	Comerț	1992
	Servicii	Servicii hoteliere cu predare în limbile engleză, franceză	2001
	Turism	Turism cu predare în limbile engleză, franceză	1999
Informatică	Cibernetică și informatică economică	Cibernetică și informatică economică	1992
Jurisprudență	Drept	Drept economic	1998

1.1. Procesul de la Bologna

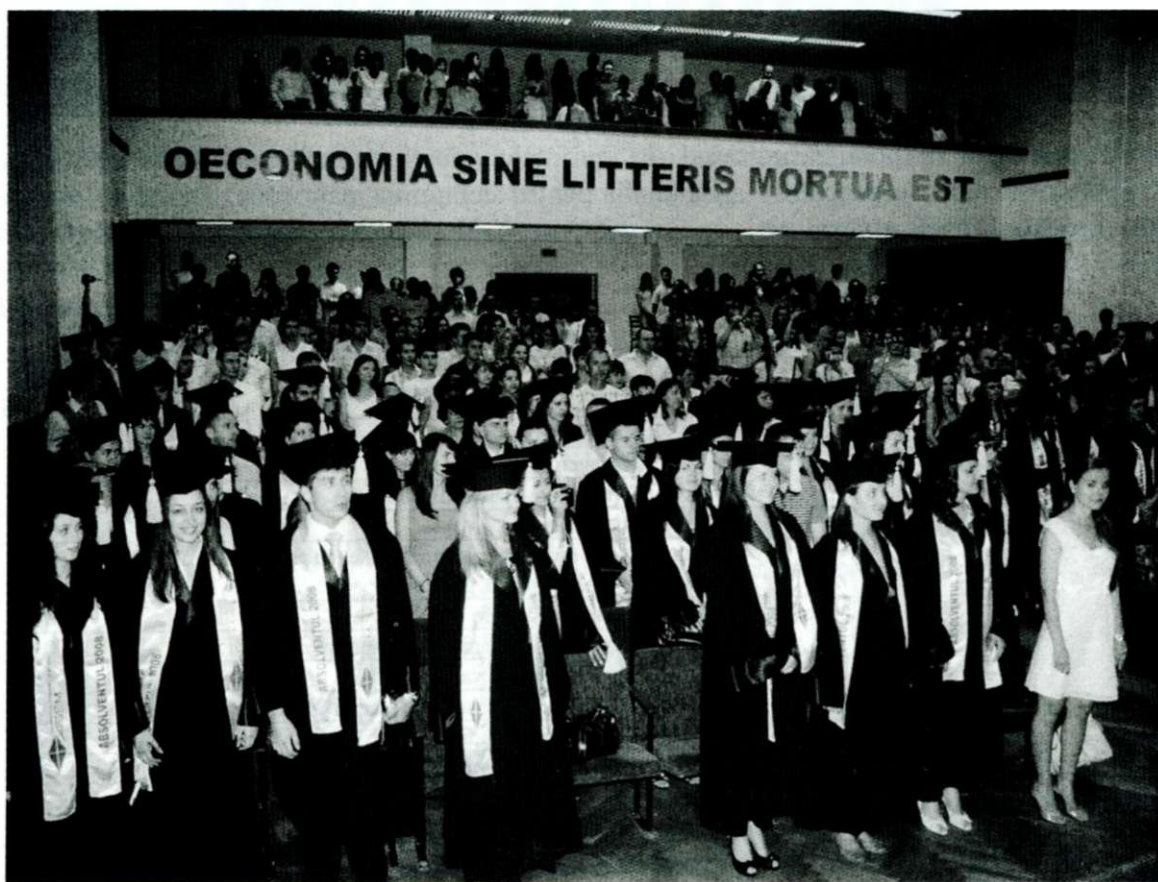
Procesul de la Bologna a inițiat o serie de schimbări în structura învățământului superior moldovenesc, astfel încât acesta să devină comparabil și compatibil cu sistemele de învățământ din celelalte țări semnatare ale Declarației de la Bologna (1999). Implementarea cerințelor acestui proces, precum și creșterea competitivității universităților din spațiul european necesită noi abordări în guvernarea universitară.

Declarația de la Bologna este semnată de către miniștrii învățământului din 29 de țări europene, membre sau în curs de aderare la Uniunea Europeană, document care are la bază *Declarația de la Sorbona*, semnată în mai 1998, la Paris, de către miniștrii învățământului din Franța, Germania, Italia și Marea Britanie. Declarația de la Bologna concretizează *Magna Charta Universitatum*, adoptată în 1998 de universitățile europene la Bologna, precum și Declarația de la Sorbona. Ea este susținută și promovată de Asociația Universităților Europene, de celelalte asociații continentale și regionale de universități, de profesori universitari și de studenți. Republica Moldova a devenit țara semnatară a acestui document în 2005. Importanța lui constă în viziunea realizării *Spațiului European al Învățământului Superior*, un spațiu virtual care impune compatibilitatea sistemelor de învățământ din țările semnatare. Aderarea la procesul de la Bologna a schimbat în întregime sistemul de învățământ superior din R. Moldova, inclusiv cel din ASEM. Începând cu anul 2005, învățământul superior e structurat pe 3 cicluri:

Ciclul I, licență, cu durata de studii 3-4 ani;

Ciclul II, masterat, cu durata de studii 1,5-2 ani;

Ciclul III, doctorat.

De fapt, începând cu anul 2005, durata studiilor se determină nu numai în ani de studii, dar și în puncte de credit, astfel încât peste o anumită perioadă de timp să putem opera doar în termeni de credite transferabile, acumulate de către studenți. Pentru specialitățile economice,

durata studiilor la ciclul I, licență este de 180 puncte-credite, iar la ciclul II, masterat – 120 puncte-credite. Pentru jurisprudență durata studiilor este puțin diferită – 240 puncte-credite ciclul I și 90 puncte-credite ciclul II.

Organizarea procesului de învățământ, bazat pe sistemul de credite transferabile, se face prin utilizarea unui sistem analitic de evaluare a timpului și efortului necesar desfășurării actului de învățământ, cu avantaje pentru modul de organizare și gestiune a acestuia și de echivalare cu procesul de învățământ din alte universități. Sistemul de Credite Transferabile de Studii constituie un mecanism important, ce creează condiții de asigurare a mobilității. Aceasta presupune că orice student poate urma cursurile unei facultăți de la o universitate din străinătate, la același profil, având aceeași continuitate, fără a da diferențe, datorită anume Sistemului European de Credite Transferabile. Studentul are posibilitatea ca într-un an universitar să acumuleze 60 de credite, a căror valoare este aceeași în toate universitățile din țările Uniunii Europene. Fiecare disciplină studiată este cotate cu un număr de credite. Un credit presupune aproximativ 30 de ore de muncă ale studentului, fie asistată (cursuri, seminarii, laboratoare), fie individuală (timpul alocat studiului în bibliotecă, elaborării de lucrări personale, activității practice etc.).

Odată cu aderarea la procesul de la Bologna, s-a schimbat și Nomenclatorul de specialități, astfel, încât pentru ciclul I, licență, specialitățile sunt mai generale, oferindu-le studenților o pregătire mai largă. La ciclul II, masterat, fiecare universitate poate iniția programe, care, în opinia lor, sunt mai atractive, doar că trebuie să obțină autorizație din partea Ministerului Educației.

Astfel, astăzi ASEM pregătește specialiști la ciclul I, licență, la următoarele specialități (tabelul 2):

Tabelul 2

Specialitățile în ASEM, ciclul I, licență

Codul și denumirea domeniului general de studii	Domeniul de formare profesională	Specialitatea
31. Științe politice	313. Administrație publică	313.1. Administrație publică
33. Științe sociale	331. Asistență socială	331.1. Asistență socială
36. Științe economice	361. Contabilitate	361.1. Contabilitate
	362. Marketing și logistică	362.1. Marketing și logistică
	363. Business și administrare	363.1. Business și administrare
		363.2. Achiziții
		363.3. Managementul proprietății intelectuale
	364. Finanțe	364.1. Finanțe și bănci
	365. Economie mondială și relații economice internaționale	365.1. Economie mondială și relații economice internaționale
	366. Economie generală	366.1. Economie generală
	367. Statistică și previziune economică	367.1. Statistică și previziune economică
	368. Cibernetică și informatică economică	368.1. Cibernetică și informatică economică
	369. Merceologie și comerț	369.1 Merceologie și comerț
38. Drept	381. Drept	381.1 Drept
44. Științe exacte	444. Informatică	444.1 Informatică
		444.2. Management informațional
		444.3. Informatică aplicată
81. Servicii	812. Turism	812.1. Turism

La toate specialitățile indicate mai sus, ASEM a pregătit și pregătește în prezent specialiști. Excepție o constituie specialitatea „Asistență socială”, pentru care permisiunea de a înmatricula la această specialitate a fost obținută în anul 2010.

Programele de masterat sunt mult mai variate și oferă studenților posibilitatea de a-și aprofunda cunoștințele într-un domeniu mai îngust de studii. Studiile masterale au fost inițiate

la ASEM în anul universitar 2000/2001 drept studii postuniversitare, în baza Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 285 din 24 martie 1997. Pentru anul universitar 2000/2001, la studii postuniversitare de masterat au fost înmatriculate 20 persoane cu burse de la bugetul de stat și 6 persoane în bază de contract, cu achitarea taxei pentru studii. Începând cu anul 2005, studiile de masterat au devenit studii universitare, dar prima promoție la ciclul II, masterat, ASEM a avut-o în vara anului 2010. Evoluția numărului de masteranzi este prezentată în figura 3:

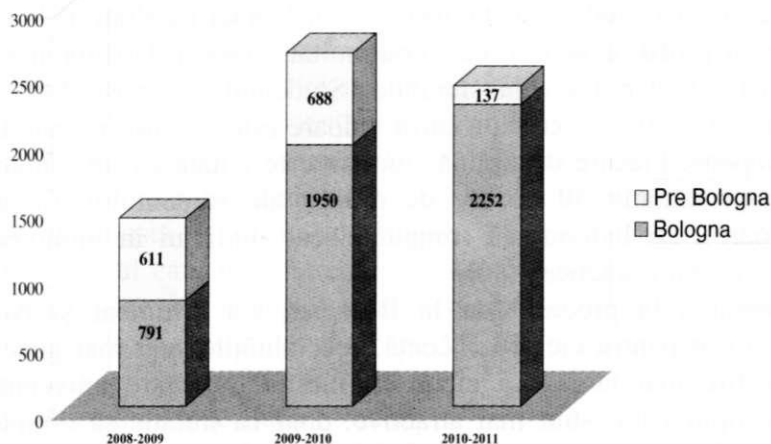

Figura 3. Dinamica efectivului de masteranzi, ciclul II

Masteranzii „PreBologna” sunt cei ce au studiat conform programelor de studii la licență până în anul 2005. Numărul lor, în total masteranzi, este în scădere, iar a celor „Bologna” – în creștere.

Secvență de la admiterea la ASEM

Actualmente, are autorizația pentru organizarea studiilor la masterat PreBologna, cu 90 puncte-credite, la următoarele programe: Administrarea financiar-bancară, Administrarea Afacerilor, Contabilitate și Audit, Tehnologii informaționale. Mult mai diversificate sunt

programele de masterat pentru absolvenții „Bologna” (120 puncte-credite), la care pot face studiile și cei care au absolvit anterior facultatea. Pentru 14 domenii de formare profesională, ASEM propune oferta educațională la 40 programe de masterat.

Realizarea cu succes a activității didactice presupune elaborarea și implementarea planurilor de studii conform documentelor reglatorii. În anii 2000-2005, la baza elaborării acestor documente se afla Planul-cadru, aprobat de către Ministerul Educației și Științei prin ordinul nr. 607 din 26.10.2000.

Pornind de la necesitatea reconceptualizării învățământului superior din Republica Moldova, în anul 2005 a fost elaborat un nou Plan-cadru, aprobat prin ordinul METS nr. 202 din 1 iulie 2005, în baza căruia ASEM a elaborat planurile de studii pentru ciclul I, licență. Pentru elaborarea planurilor de studii la ciclul II, masterat, s-au luat în considerare Recomandările-cadru. La elaborarea acestor planuri s-a ținut cont, de asemenea, de filosofia Procesului Bologna, care prevede că, odată cu absolvirea unui program de licență, tânărul să posede cunoștințele generale și de specialitate necesare pentru o mai bună inserție pe piața muncii. Procesul vine să articuleze un învățământ de licență, care să dezvolte aptitudini relevante pentru piața muncii, capacitatea de execuție, urmat de învățământul masteral, care să ofere capacitatea de conducere. În contextul menționat mai sus, au fost determinate pentru fiecare specialitate competențele pe care trebuie să le posede fiecare tânăr la absolvirea facultății. Competențele au determinat structura planurilor de învățământ și finalitățile pentru fiecare disciplină predată. Finalitățile reprezintă descrierea rezultatelor instruirii: ceea ce studentul trebuie să cunoască, să înțeleagă și să fie capabil să aplice după finalizarea studiilor. Ele specifică, mai general spus, cerințele pentru acordarea creditelor și sunt formulate în funcție de necesitățile pieței muncii. Este mai puțin important ce instituție de învățământ superior a absolvit studentul, dar mai important ce cunoaște el și cum poate aplica în practică cunoștințele pe care le posedă.

Bucuria absolvenților ASEM, promoția 2011

1.2. Cadrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior

În planul de acțiune a Procesului Bologna se include și elaborarea Cadrului Național al Calificărilor. În acest context, în Republica Moldova a fost elaborat *Cadrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior*, ca o descriere sistematică a calificărilor oferite de sistemul de învățământ, în care toate achizițiile procesului de instruire sunt cuantificate și interrelaționate. ASEM a fost responsabilă pentru elaborarea Cadrului Calificărilor pentru specialitățile economice. Conlucrând pe parcursul a 4 ani cu mai multe instituții de învățământ superior din republică, care pregătesc economiști la specialitățile respective, cu patronatele, organele administrației publice centrale și locale, în decembrie 2010, Colegiul Ministerului Educației a aprobat Cadrul Național al Calificărilor pentru Învățământul Superior. Acesta este un instrument unic care stabilește structura calificărilor și asigură recunoașterea națională, precum și compatibilitatea și comparabilitatea internațională a celor dobândite în cadrul sistemului de învățământ superior. Cadrul calificărilor este un instrument pentru dezvoltarea și clasificarea în concordanță cu un set de criterii specifice nivelurilor de învățare dobândite. Poate cuprinde toate rezultatele instruirii și rutele de învățare sau se poate limita la un anumit sector educațional, cum ar fi, de exemplu, educație inițială, educația adulților și formarea profesională sau la un anumit domeniu ocupațional. Toate cadrele calificărilor creează premisele pentru îmbunătățirea calității, accesibilității, a legăturilor și recunoașterii calificărilor pe piața muncii, într-o țară și la nivel internațional. *Scopul principal al Colegiului Național de Comerț (CNC) constă în:*

- armonizarea calificărilor învățământului superior cu cerințele pieței muncii;
- articularea calificărilor din învățământul superior cu celelalte niveluri de calificare;
- compatibilizarea calității programelor de studii universitare cu cerințele calificărilor profesionale;
- realizarea curriculumului universitar pornind de la competențele profesionale solicitate de piața muncii.

1.3. Asigurarea calității

Asigurarea calității, fiind o altă linie de acțiune a Procesului Bologna, include responsabilitatea sistemului de învățământ superior și, astfel, în majoritatea cazurilor, și responsabilitatea națională. Cooperarea europeană și cea în sistemul educației din învățământul superior ar trebui să fie preocupări de metodologie, criterii și proceduri și să existe transparența rezultatelor care țin de exersarea asigurării calității.

Asigurarea calității, însă, ține, în primul rând, de fiecare instituție în parte. Astfel, în ASEM a fost creat Departamentul de management al calității și dezvoltare curriculară. La nivel de ASEM este creat Consiliul Calității, iar fiecare facultate are Comitetul facultății pentru asigurarea calității, membri ai cărora, în rând cu cadrele didactice, sunt și studenții ca parteneri în sistemul educațional.

Certificarea ASEM, conform standardelor internaționale de calitate ISO 9001:2008, de către organismul internațional AJA Registrars, în anul 2009, confirmă calitatea înaltă a studiilor în universitatea noastră. Totodată, aceasta presupune o îmbunătățire continuă și confirmarea în fiecare an a calificativului dat. O modalitate de identificare a deficiențelor ce pot exista reprezintă procesul de audit intern al calității. Suntem conștienți de problemele pe care le avem în acest domeniu și încercăm să le soluționăm, inclusiv cu ajutorul studenților.

Pe lângă activitățile de audit intern, departamentul de management al calității și dezvoltare curriculară desfășoară și alte activități, precum: evaluarea cadrelor didactice de către studenți, asigurarea disponibilității resurselor de învățare, determinarea satisfacției studenților de calitatea serviciilor educaționale oferite. În etapa actuală, problema calității constituie una din sarcinile principale ale învățământului superior, ea având un caracter

pluridisciplinar, conținând diverse conotații vizavi de multiplele aspecte ale mediului universitar. Pentru ASEM, în ansamblul ei, și pentru managementul acesteia, calitatea superioară a învățământului se reflectă în reputație și în vizibilitate națională și internațională. Astfel cresc șansele atragerii unor candidați bine pregătiți, cu vocație și potențial pentru exercitarea profesiei de economist; în acest mod, sporește gradul de competitivitate a concursului de admitere și accesul la locuri cu finanțare bugetară și la burse de studii. Pe plan european și mondial, universitățile bine cotate sunt percepute drept parteneri de prestigiu în consorții, programe internaționale, rețele de excelență.

**Secvență de la examenul de licență a primei promoții
a Facultății de Marketing în cadrul ASEM (1992)**

1.4. Recunoașterea calificărilor

Unul din obstacolele majore pentru persoanele care doresc să lucreze sau să învețe într-o țară europeană sau să se deplaseze între diverse sectoare ale pieței muncii este reprezentat de recunoașterea calificărilor și competențelor. Această dificultate este amplificată de diversificarea calificărilor, sistemelor naționale de recunoaștere a calificărilor, a sistemelor naționale educaționale, a schimbărilor permanente în aceste sisteme. În ASEM au fost introduse cele două mecanisme prin care se realizează acest lucru: ECTS, despre care am menționat mai sus, și suplimentul la diplomă. Suplimentul la diplomă este un document care însoțește diploma de studii superioare. El asigură „transparența” internațională și facilitează recunoașterea academică și profesională a calificărilor (diplome, certificate etc.). Suplimentul are menirea de a informa despre genul, nivelul, contextul, conținutul și statutul studiilor efectuate de specialistul dat. *Suplimentul la diplomă oferă studenților:*

- O diplomă mai lizibilă și mai ușor comparabilă în străinătate,
- O descriere clară despre cursurile universitare și competențele obținute în timpul perioadei de studii.
- O părere obiectivă despre performanțele și competențele căpătate.
- Un acces mai larg la ofertele de lucru sau posibilitatea de a-și continua studiile peste hotare.
- O ameliorare a capacității de integrare profesională (angajatorii sunt mai interesați de profilul SD/suplimentul la diplomă oferit studenților).

Absolvenții ASEM primesc suplimentul la diplomă, fără a se face solicitare în acest scop și fără a achita o plată suplimentară, în două limbi: română și engleză, pentru ca lor să li se recunoască automat competențele dobândite fără a fi nevoie de traducere.

1.5. Dimensiunea socială

Dimensiunea socială urmărește **egalitatea de șanse în domeniul învățământului superior** în termeni de: acces la sistemul de învățământ superior, participarea și finalizarea cu succes a studiilor, monitorizarea condițiilor în care se studiază existența serviciilor de orientare și consiliere, participarea și guvernarea studentescă în învățământul superior.

Accesul la învățământul superior trebuie să fie extins prin promovarea potențialului studenților din grupuri subreprezentate și prin oferirea condițiilor adecvate pentru finalizarea studiilor. Aceasta implică îmbunătățirea mediului de învățare, eliminarea tuturor barierelor în procesul de studii și crearea condițiilor economice adecvate pentru ca studenții să poată beneficia de oportunitățile de studii la toate nivelurile. În ceea ce privește accesul tuturor studenților la un învățământ de calitate, am putea evidenția că categoriile sociale cu cele mai mari probleme referitoare la aceasta, în Republica Moldova, sunt: persoanele cu dizabilități, studenții fără locuință, persoanele provenite din familiile cu venituri joase. Persoanele cu dizabilități fizice au probleme de deplasare până la instituție, deoarece mijloacele de transport public nu sunt adaptate la necesitățile acestora. Universitățile din Moldova nu sunt nici ele adaptate acestei categorii de studenți. Astfel, este limitat accesul în blocurile de studii, îndeosebi acolo unde nu există ascensoare sau unde acestea sunt uzate și ies deseori din funcțiune.

Festivitatea de absolvire a ASEM (2008)

Politicile sociale pentru studenți ar trebui să urmărească garantarea accesului la studii superioare și la finalizarea acestora pentru acele persoane care au capacitatea și voința de a studia. ***Pentru atingerea acestui scop, activitățile trebuie să se desfășoare în două domenii.***

Primul domeniu este acela al accesului la învățământul superior atât la primul ciclu, cât și la al doilea. Aceasta înseamnă că politicile de acces pot să se bazeze doar pe merit și pe capacități. Accesul egal și gratuit nu trebuie să fie garantat doar pentru studentul tradițional, ci și pentru studentul non-tradițional, cum ar fi persoanele mai în vârstă (în acest sens, în R. Moldova, la admiterea 2010, a fost scoasă vârsta-limită la care poate accede la studii

persoana, care era anterior 35 ani) sau cele care lucrează. Pentru aceștia, dezvoltarea de „trasee” de instruire flexibile și introducerea unui Sistem European de Credite Transferabile (ECTS) de cumulare a creditelor sunt probleme esențiale. De asemenea, modurile alternative de „oferire a învățării” se pot dovedi foarte utile.

Al doilea domeniu se referă la sprijinul social acordat studenților. Este important ca infrastructura socială să fie stabilită astfel, încât să permită fiecărui student să-și termine studiile la timp și având, pe cât posibil, un trai decent. O astfel de infrastructură socială pentru studenți este alcătuită, printre altele, din:

- *un sistem de suport financiar performant.* La acest capitol, studenții ASEM au mai multe posibilități. Prima este obținerea bursei în funcție de rezultatele la studii. Numărul acestora este limitat și se oferă studenților cu cea mai înaltă medie la sesiune. O altă posibilitate o au acei care vor să învețe și reușesc la studii, nu au bursa menționată mai sus și provin din familii social-vulnerabile, prin obținerea bursei sociale. Acestea sunt bursele ce le oferă statul. Dar pe an ce trece, apar tot mai multe burse alternative, unele din ele fiind destinate studenților ce provin din păturile dezavantajate;
- *facilități de cazare decentă.* Aici putem menționa cazarea persoanelor care nu au gazdă în căminele ASEM. Sigur, în această direcție mai este mult de lucru, deoarece nici după număr locurile în cămin nu sunt suficiente, nici după condițiile pe care le oferă.
- *servicii sociale.* În ceea ce privește serviciile sociale puse la dispoziția studenților ASEM, putem menționa existența cantinelor în blocurile de studii A și B, unde prețurile sunt acceptabile, prezența sălilor de lectură, mediateca, sala sportivă, activitățile culturale ș.a.;
- *servicii medicale accesibile.* ASEM dispune de un Centru curativ-consultativ, unde atât profesorii, cât și studenții pot să-și amelioreze sănătatea.
- *consiliere și orientare academică, socială și legală.*
- *servicii de sprijin în job și carieră.*

1.6. Învățarea pe tot parcursul vieții („Lifelong Learning”)

Instruirea continuă este condiționată de principiul responsabilității publice. Accesibilitatea, calitatea prestării și transparența informațiilor trebuie să fie asigurate. Aceasta implică obținerea calificărilor, extinderea cunoștințelor și a percepției, obținerea unor noi abilități și competențe sau dezvoltare personală. Instruirea continuă determină obținerea calificărilor prin căi flexibile de învățare, inclusiv studii cu frecvență redusă, precum și trasee de studii bazate pe muncă individuală (practică).

Promovarea învățării pe parcursul întregii vieți pentru calificarea și recalificarea forței de muncă reprezintă o modalitate atât pentru creșterea adaptabilității și mobilității forței de muncă, cât și pentru combaterea excluziunii sociale. ASEM și la acest capitol are anumite realizări. Au fost înființate câteva programe de formare continuă, cum ar fi „Finanțe și contabilitatea firmei”, „Managementul în afaceri”, „Actuarial și riscuri în afaceri”. Există alte posibilități de a obține cunoștințe în diverse domenii pentru perioade mai scurte de timp în cadrul Centrului de dezvoltare economică și afaceri publice, Centrului de Instruire și Consultanță în afaceri ș.a.

Gr. Belostecinic cu un grup de absolvenți ai ASEM

Așadar, fiind deja la mijlocul anului 2011, am putea spune că în Republica Moldova, la general, și în ASEM, în particular, s-a făcut mult pentru alinierea la studiile europene, pornind de la prevederile Procesului Bologna. Totodată, procesul demarat este unul continuu, care presupune o îmbunătățire permanentă, și la acest capitol avem încă foarte mult de lucru.

Integrarea învățământului superior din Republica Moldova în contextul sistemului educațional unic european presupune corelarea minuțioasă, stabilirea unor tangențe la nivel formal-legislativ, la nivel conceptual și al elaborărilor strategiilor de implementare a reperelor metodologice.

În contextul celor prezentate, putem menționa *direcțiile activității de bază a ASEM în domeniul procesului didactic*:

- Facilitarea obținerii de cunoștințe specifice, tehnice, culturale și spirituale, care să asigure competența profesională și socială;
- Formarea de specialiști cu pregătire superioară în domeniul economiei, dreptului conform exigențelor naționale și mondiale;
- Dezvoltarea și diversificarea acțiunilor de compatibilizare a învățământului autohton cu cel din țările avansate;
- Dezvoltarea de alianțe strategice internaționale cu universități de prestigiu în vederea consolidării poziției de lider național în domeniul economic și a poziționării superioare la nivel mondial;
- Elaborarea unei strategii speciale de cultivare a relațiilor cu principalii stakeholderi ai ASEM;
- Punerea la punct a unui sistem de cultivare a relațiilor cu absolvenții ASEM – după modelul american și vest-european, cu efecte pozitive majore în atragerea de resurse umane, financiare și în creșterea penetrabilității și prestigiului pe plan național și internațional;
- Dezvoltarea unei culturi organizaționale axată pe performanță.

Capitolul 2. Școala Masterală de Excelențe în Economie și Business

Angela Casian, director al Școlii Masterale de Excelențe în Economie și Business

Învățământul postuniversitar specializat are drept scop formarea specialiștilor pentru ocuparea posturilor în instituțiile de învățământ superior, instituțiile de cercetări științifice și cercetări de doctorat cu specializarea obținută. Absolvenții cu diplomă de licență își pot continua pregătirea în învățământul postuniversitar specializat, organizat în instituții de învățământ superior universitar sau în instituții de cercetări științifice. Durata studiilor de aprofundare este 1-2 ani (Legea Învățământului Republicii Moldova nr. 547). Masteratul care conduce la obținerea unei diplome de magistru urmează să asigure formarea pe specializări înguste, cu cunoștințe avansate și competențe de analiză și sinteză, specifice funcțiilor de conducere din fiecare domeniu. Studiul unor discipline de cunoaștere avansată în domeniul specializării alese și cercetarea științifică sunt principalele căi de asigurare a diferențierii competențelor și aptitudinilor față de nivelul celor care optează să încheie formarea lor inițială la nivel de licență.

2.1. Scurt istoric al organizării și desfășurării studiilor de masterat

Masteratul ASEM a început să funcționeze în anul 2000 în baza „Regulamentului cu privire la învățământul postuniversitar specializat”, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 285 din 24 martie 1997 și a Autorizației eliberate de către Ministerul Educației și Științei al RM nr. 06.773 din 29 mai 2000.

Colectivul Școlii Masterale de Excelențe în Economie și Business

Studiile postuniversitare specializate de masterat în ASEM au fost inițiate și organizate începând cu 1 octombrie 2000, fiind înmatriculați doar 25 de candidați la 10 specializări: *Managementul afacerilor, Management social, Marketing și logistică, Teoria economică, Relații economice internaționale, Tehnologii informaționale în economie, Contabilitatea și auditul firmei, Finanțe și asigurări, Activitatea bancară și a burselor de valori, Statistică și econometrie aplicată.*

Pregătirea inițială la un număr destul de mare de specializări (zece) a fost generată de faptul că primii solicitanți au fost asistenți și lectori universitari din cadrul catedrelor ASEM, contribuind în felul acesta la perfecționarea corpului profesoral-didactic (tinerilor specialiști).

Totodată, în conformitate cu statele de funcții ale ASEM, a fost înființat serviciul „Masterat”.

**Sergiu Chircă, membru de
onoare al Academiei Române**

Un rol central în elaborarea și organizarea procesului de studii la această formă de învățământ, nouă pentru Republica Moldova, l-a avut profesorul universitar, membrul de onoare al Academiei Române, Sergiu Chircă, care a format o echipă din peste 30 de cadre didactice de performanță și care au elaborat curriculumul și toate documentele și programele analitice necesare, ce au fost examinate și confirmate de către catedrele și Senatul ASEM.

Astfel, în 2001 a avut loc prima promoție a 25 de persoane cu acordarea titlului de „Magistru în economie”, ce s-a dovedit a fi un succes nu numai pentru ASEM, dar și pentru școala universitară din R. Moldova.

În scopul pregătirii specialiștilor în învățământul postuniversitar: masterat, doctorat, reciclarea cadrelor, prin ordinul Rectorului ASEM nr. 73-„A” din 29.10.2001, se înființează „*Departamentul de Studii Postuniversitare*” – subordonând subdiviziunile: serviciul „Masterat”, serviciul „Doctorat” și „Relații externe și reciclarea cadrelor”, lucru care a dus la ridicarea autorității studiilor postuniversitare.

Autoritatea studiilor de masterat din cadrul ASEM a avut drept urmare o sporire considerabilă a solicitanților acestor studii și a numărului absolvenților de la an la an.

Caracterul atractiv al studiilor de masterat și majorarea numărului de solicitanți au fost generate nu numai de calitatea și responsabilitatea înaltă a corpului profesoral-didactic, special selectat pentru predare la Masterat, dar și de modul de organizare a procesului de studii.

ASEM a fost prima instituție universitară din Republica Moldova care a organizat procesul de studii în baza unor module (cicluri) disciplinare, care s-a dovedit a fi benefic și foarte apreciat de către profesori și masteranzi.

Predarea disciplinelor conform unui orar special în formă de module (cicluri), adică predarea unei singure discipline (prelegeri și seminarii) în fiecare zi, timp de două săptămâni, cu organizare de discuții, mese rotunde și cu susținerea la finalizare a examenului, a condus la însușirea mai bună a materiei propuse. În acest sens, s-a accentuat necesitatea de a elabora criterii și metodologii noi de asigurare a calității predării, a responsabilității tuturor celor implicați în organizarea studiilor de masterat.

Pentru asigurarea calității înalte a pregătirii sunt invitați specialiști cu renume de peste hotare (Germania, România, Franța, SUA), din economia reală și mediul de afaceri al Moldovei.

ASEM este autorizată să organizeze studii postuniversitare specializate prin masterat la profilul „Economie”, „Informatică” și „Jurisprudență”, după cum urmează:

<i>Codul și denumirea specialității</i>	<i>Codul și denumirea specializării</i>	<i>Titlul și calificarea acordată</i>
1802 Management	1802.08 Administrarea afacerilor	Master în economie
1805 Finanțe	1805.05 Administrarea financiar-bancară	
1806 Contabilitate și audit	1806 Contabilitate și audit	
1852 Cibernetică și informatică economică	1852.01 Tehnologii informaționale în economie	Master în informatică
1001 Drept	1001.01 Drept economic	Master în jurisprudență
1001.02 Drept	1001.02 Drept financiar-fiscal	Master în jurisprudență

2.2. Obiectivele și conținutul procesului de învățământ de masterat

Masteratul ASEM are drept obiective:

- * Formarea specialiștilor competitivi în mediul de afaceri în fiecare domeniu până la cel mai înalt nivel.
- * Adaptarea absolvenților de facultate la rigorile moderne ale economiei de piață.
- * Dezvoltarea capacităților de a gestiona fluxul în creștere de informații profesionale în circulație la nivel managerial
- * Sporirea continuă a nivelului său calitativ, pentru ca acesta să fie competitiv pe plan internațional.

Conținutul procesului de învățământ:

Festivitatea de absolvire a masteranzilor ASEM (2011)

- Învățământul postuniversitar specializat de masterat este destinat absolvenților, deținători de diplome de licență ai învățământului universitar de profil economic sau de diverse profiluri (după caz).
- Învățământul postuniversitar specializat de masterat se desfășoară în formă de învățământ cu frecvență la zi, cu finanțare din bugetul de stat sau în bază de contract, cu achitarea taxei de studii. Taxa pentru studii se stabilește pentru fiecare an aparte de către Senatul ASEM.

- Durata studiilor este de 12 luni, cu începutul la 1 octombrie – pentru deținătorii diplomelor de licență cu profil economic și 1,5 ani – pentru deținătorii de diplome de alte profiluri decât cel economic.
- Învățământul postuniversitar specializat de masterat se încheie cu acordarea diplomei de magistru (master) și obținerea titlului de magistru (master) în profilul și specializarea absolvită.
- Studiile de masterat asigură studierea aprofundată a disciplinelor fundamentale, o mare atenție fiind acordată pregătirii într-un domeniu economic concret, strict specializat și cercetări științifice.

2.3. Prevederile planului de învățământ la masterat

a) Proiectarea conținuturilor învățământului postuniversitar specializat prin masterat se realizează prin intermediul a trei acțiuni complementare:

- planificarea;
- programarea;
- concretizarea conținuturilor învățământului postuniversitar.

Acțiunea de planificare o constituie Planul de învățământ. Elaborat din perspectivă managerială, Planul de învățământ are un caracter sistematic, optim, strategic și interdisciplinar. Acesta reprezintă un ansamblu de activități de predare – învățare – evaluare în vederea pregătirii specialiștilor cu studii postuniversitare de masterat.

Standardul academic și profesional (caracteristica de titlu a specialistului) prezintă punctul inițial de la care a pornit elaborarea planurilor de studii;

b) Pentru fiecare specializare propusă s-a elaborat Planul de învățământ, aprobat de Senatul ASEM și Ministerul Educației al RM, care are drept scop acordarea de diplome de magistru (master) pe principiul echivalării și recunoașterii lor internaționale.

Implementarea Sistemului European de Credite Transferabile (ECTS) are un rol deosebit de important în facilitarea mobilității studenților și în dezvoltarea curriculumului internațional, devenind o bază generalizată pentru sistemul național de credite. Adoptarea Sistemului de Credite Transferabile reprezintă o etapă esențială pentru modernizarea procesului educațional și integrarea reală a ASEM în spațiul european al învățământului universitar.

În acest sens, începând cu anul de studii 2003-2004, la Masteratul ASEM s-a introdus, pentru prima dată în Republica Moldova, sistemul de evaluare a eforturilor masterandului, bazat pe puncte-credite transferabile. Datorită acestui sistem, deținătorii diplomelor de magistru (master) își pot echivala diplomele la alte instituții similare în baza recunoașterii reciproce a acestora prin acorduri bi- sau multilaterale din țară și din străinătate. Fiecare disciplină este cotatează cu un număr de puncte-credite în funcție de numărul de ore prevăzute în Planul de studii.

Planurile de studii, elaborate și aprobate de Senatul ASEM, includ setul de discipline fundamentale, de specializare și opționale, cu 400 ore de auditoriu și 100 puncte-credite, pe module (cicluri), precum și formele de evaluare a cunoștințelor și numărul de credite transferabile pentru fiecare disciplină în parte. Organizarea modulară și cu puncte-credite transferabile a cursurilor asigură o bună flexibilitate a acestora în perioada de studii.

1. Planurile de studii au fost aprobate de către Senatul ASEM la 28.06.2000 30.08.2001; 26.06.2002; 27.06.2003; 28.04.2004; 28.08.2006 și 26.03.2008.

Planurile de învățământ, elaborate conform cerințelor legale, au fost în vigoare pe întreaga perioadă de valabilitate a acestora. Perfecționarea și modificarea lor se efectua, pornind de la necesitățile argumentate de către șefii catedrelor de profil.

Conținutul și structura planurilor de învățământ prevede:

- a) Discipline fundamentale;
- b) Discipline de specializare;

c) Discipline opționale (la liberă alegere);

a) *Disciplinele fundamentale* au drept scop asigurarea informației necesare pentru asimilarea cunoștințelor de specializare, obținerea cunoștințelor și abilităților generale necesare specializării alese;

b) *Disciplinele de specializare* realizează obiective formative și asigură asimilarea de cunoștințe aprofundate la nivel științific, orientate spre obținerea identității profesionale a masterandului;

c) *Disciplinele opționale* asigură aprofundarea cunoștințelor într-un anumit domeniu al specializării alese.

Procesul de studii se finalizează cu susținerea tezei de master în fața unei Comisii de evaluare și acordarea diplomei de magistru (master). Structura și volumul tezei de masterat sunt stabilite de indicații metodice, aprobate de Senatul ASEM.

La planul de învățământ, studiile postuniversitare prin masterat se anexează și Standartul academic și profesional al deținătorului diplomei de magistru (master) pentru fiecare specializare.

2. Standardul academic și profesional al specialistului reprezintă un document normativ de stat, care determină rezultatele cognitive și relative pentru fiecare calificare profesională din finalul absolvirii, cu o specificare în termeni de: volum de cunoștințe și grad de înțelegere a celor studiate, abilități cognitive și profesionale, capacități de dezvoltare personală și aptitudini autorizate.

Promoția anului 2009 a masteranzilor neeconomiști a Facultății de Business și Administrarea Afacerilor (grupa AA 27 n6)

3. Programele analitice. În planurile de învățământ sunt formulate obiective și principalele componente pe care le oferă procesul de învățământ la studii postuniversitare de masterat cu nivelurile funcțiilor pentru care sunt formați absolvenții.

Programele analitice ale disciplinelor de studii au fost elaborate de către titularii disciplinelor, discutate în cadrul catedrelor și al comisiilor didactico-metodice.

Obiectivele didactice și competențele disciplinelor de studii, trecute în programele analitice, sunt în strictă concordanță cu planurile de învățământ ale specializărilor și în permanentă actualizare.

Începând cu anul 2004, Serviciul „Masterat” a editat, în ediții speciale pentru absolvenții fiecărei specializări, „Programele analitice” ale disciplinelor studiate, care se eliberează adițional absolvenților la diploma de master și suplimentul la diplomă.

2.4. Controlul calității

O deosebită atenție s-a acordat controlului calității și perfecționării procesului de instruire la Masterat. Calitatea procesului de instruire este asigurată prin mai multe activități, care își ating scopurile urmărite prin efectuarea diferitelor metode de autoevaluare, organizarea discuțiilor și a schimbului de experiență-asistență reciprocă a cadrelor didactice antrenate în procesul de instruire.

Cu scopul de a menține nivelul de predare și al responsabilității profesorilor față de calitate, serviciul „Masterat”, realiza cu atenție și periodic sondaje sociologice anonime, efectuate cel puțin după finalizarea fiecărui modul, destinate evaluării atât a calității predării conform cerințelor moderne, folosirii de tehnologii avansate, cât și a capacității de lucru în echipă și calitatea comunicării cu masteranzii.

Fiind analizate datele acestor sondaje, se indentificau aspectele critice care necesitau redresare și se rezolvau problemele, inclusiv prin înlocuirea cu alt profesor la disciplina respectivă sau alt plan de acțiune.

Calitatea este un ansamblu de trăsături care fac posibilă satisfacerea clienților (masteranzilor). Calitatea trebuie să corespundă cu scopul propus – satisfacerea clientului.

Factorii care influențează calitatea formării specialistului „master in economie” sunt:

a) *La nivel de Academie*

- Statutul (Carta ASEM);
- Strategiile ASEM;
- Procedurile de asigurare a calității practicate în ASEM.

b) *La nivel de profesor*

- Titlul de grad științific;
- Pregătirea;
- Experiența;
- Capacitatea de comunicare;
- Imaginea;
- Participarea-dedicarea;
- Perfectarea și perfecționarea permanentă.

c) *La nivel de masterat*

- Cunoștințele;
- Aptitudinile.

Misiunea generală a masteratului ASEM este formarea de absolvenți care să satisfacă nevoile de forță de muncă, înalt calificată, în toate sectoarele economiei, lărgirea frontierelor cunoașterii prin cercetare științifică.

2.5. Modernizarea procesului de studii

Modernizarea procesului didactic la Masterat s-a efectuat prin modificarea Planurilor de învățământ prin eliminarea suprapunerilor, actualizarea permanentă a conținutului cursurilor, a materialelor didactice, a noilor tehnologii informaționale.

Victor Căun și Maria Slonovschi cu un grup de masteranzi ai ASEM

La toate specializările a fost extinsă integrarea calculatorului și a tehnicii informatice moderne în procesul de predare, a culegerii de informații didactice și științifice, eliberării de materiale necesare procesului de învățământ, inclusiv manuale electronice de însușire și evaluare a cunoștințelor.

- Începând cu anul de studii 2001-2002, se atestă predarea disciplinelor pe module, cu includerea procedurilor multimedia în procesul de predare a cursurilor, lărgirea bazei de informare pe suport electronic.

- S-au modernizat strategiile de predare prin aplicarea metodelor didactice, bazate pe activități ca:

1. Studiu de caz.
2. Dezbateri.
3. Comunicare și dialog permanent.

- Masteranzii au fost participanți activi la conferințele organizate în ASEM în fiecare an universitar.

Stimularea cadrelor didactice pentru o predare mai calitativă la studii postuniversitare prin masterat. În conformitate cu Decizia Senatului ASEM din 7 noiembrie 2003, cadrelor didactice cu grad și titlu, care asigurau predarea disciplinelor la masterat, li s-a stabilit coeficientul la salariu 3,5 pentru orele respective din contul tipului de mijloace speciale 001 „surse contractuale masterat”. Acest supliment la salariu a motivat considerabil cadrele didactice în asigurarea predării adecvate a disciplinelor de care sunt responsabile.

Admiterea la învățământul postuniversitar specializat s-a desfășurat prin concurs, în baza criteriilor stabilite de Ministerul Învățământului, Tineretului și Sportului, cu avizul Comisiei

superioare de atestare. Durata studiilor la învățământul postuniversitar specializat a fost în funcție de specializare (1-1,5 ani).

Lista specializărilor și numărul de locuri la acestea se aprobă prin Hotărârile Guvernului R. Moldova.

Prezentăm în continuare Planul de înmatriculare desfășurat la ASEM pentru anii de studii 2000-2009 (Tabelul 1):

Tabelul 1

Planul de înmatriculare la învățământul postuniversitar specializat prin Masterat, aprobat de către Guvernul RM pe anii de studii 2000-2009

Anul de studii	Codul	Profilul	Specialitatea/ Specializarea	Cota de înmatriculare		Totalul
				Buget	Contract	
2000-2001	1800	Economie	10 sp.	20	6	26
Total	-	-	-	20	6	26
2001-2002	1800	Economie	4 sp.	16	nelimitat	16
Total	-	-	-	16		16
2002-2003	1800	Economie		12	nelimitat	-
	1805	-	Finanțe și Asigurări	6	nelimitat	-
	1806	-	Contabilitate și Audit	6	nelimitat	-
	-	-	Bănci și Burse de valori	6	nelimitat	-
Total	-	-	-	30	-	30
2003-2004	1802	-	Management	10	nelimitat	-
	1805	-	Finanțe	10	nelimitat	-
	1806	-	Contabilitate și Audit	10	nelimitat	-
	1852	-	Cibernetică și Informatică economică	2	nelimitat	-
Total	-	-	-	32	-	32
2004-2005	1802	-	Management	17	200	217
	1805	-	Finanțe	10	60	70
	1806	-	Contabilitate și Audit	5	20	25
	1852	-	Cibernetică și Informatică economică	2	20	22
Total	-	-	-	34	300	334
2005-2006	1800	Economie	-	32	280	312
	1850	Informatică	-	2	20	22
Total	-	-	-	34	300	334
2006-2007	1000	Jurisprudență	-	-	100	100
	1800	Economie	-	32	380	412
	1850	Informatică	-	2	20	22
Total	-	-	-	34	500	534
2007-2008	1000	Jurisprudență	-	-	60	60
	1800	Economie	-	32	736	768
	1850	Informatică	-	2	20	22
Total	-	-	-	34	816	850
2008-2009 (Pre Bologna)	36	Științe economice	Administrarea afacerilor	5	220	225
	36	Științe economice	Administrarea financiar bancară	3	171	174
	36	Științe economice	Contabilitate și Audit	3	61	64
	38	Drept	Drept economic	3	71	74
	38	Drept	Drept financiar fiscal	7	21	28
	36	Științe economice	Tehnologii informaționale în economie	3	16	19
Total	-	-	-	24	560	584

Admiterea la studiile postuniversitare prin Masterat s-a realizat pentru deținătorii de diplomă de licență cu profil economic (Autorizația nr. 02/93 din 13.03.2000).

Începând cu 1 septembrie 2004, au fost organizate studiile postuniversitare prin masterat și pentru deținători de diplomă de licență pe diverse profiluri decât cel economic, cu durata

studiilor de 1,5 ani, la specializarea „Administrarea afacerilor” (Autorizația nr. 02/316 din 27.04.2004.)

Forma de studii la învățământul postuniversitar a fost cu frecvență la zi, conform unui orar convenabil masteranzilor.

Masteranzilor care realizau studiile postuniversitare la specializarea aleasă, promovând cu succes probele de evaluare și susținerea tezei de master, li se acorda titlul de magistru, începând cu promoția 2005 – de master în economie, jurisprudență sau informatică.

Situația privind păstrarea contingentului de masteranzi, prin prisma analizei pierderilor pe parcursul a 9 ani, este prezentată în Tabelul 2.

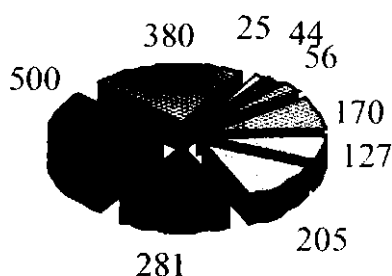
Tabelul 2

Înmatricularea și absolvirea masteranzilor

(pe contract, cu achitarea taxei pentru studii ne-economice cu durata de 1,5 ani)

Nr.	Specializarea	Înmatriculați					Absolvenți				
		2004-2006	2005-2007	2006-2008	2007-2009	2008-2010 (2 ani) iunie	2004-2006	2005-2007	2006-2008	2007-2009	2008-2010 (2 ani) iunie
1.	1802.08. Administrarea afacerilor (Deținătorii de diplome de licență de diverse profiluri decât cele economice)	40	64	96	179	98	35	49	83	139	83
	Total	40	64	96	179	98	35	49	83	139	83

Pe parcursul anilor de studii 2000-2010, la studiile postuniversitare de masterat, ASEM are în total 2.177 de absolvenți, inclusiv 389 ne-economiști (Figurile 1, 2).

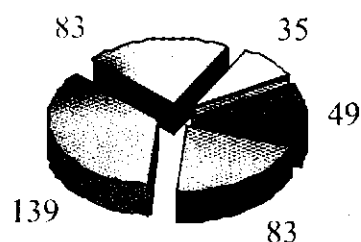

□ 2000/2001 ■ 2001/2002 ■ 2002/2003 ■ 2003/2004 ■ 2004/2005 ■ 2005/2006
 ■ 2006/2007 ■ 2007/2008 ■ 2008/2010

Total absolvenți – 1788 economiști.

Total studii postuniversitare de masterat: 2177 absolvenți.

Figura 1. Absolvenții studiilor postuniversitare prin masterat (2001-2010 economiști)

□ 2004/2006 ■ 2005/2007 ▨ 2006/2008 ▩ 2007/2009 □ 2008/2010

Total absolvenți – 389 ne-economiști.

***Figura 2. Absolvenții studiilor postuniversitare prin masterat
(2001-2010 ne-economiști)***

Începând cu Admiterea-2008, a intrat în vigoare „Regulamentul cu privire la organizarea studiilor superioare de masterat, ciclul II”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1455 din 24 decembrie 2007, fapt care a dus la lichidarea învățământului postuniversitar specializat, autorizat anterior, treptat până la finalizarea acestora.

Capitolul 3. Școala Doctorală a ASEM

**Valentina Băcioi, metodist coordonator,
și Eugenia Feuraș, șef al Școlii Doctorale ASEM**

Conform practicii mondiale și europene din ultimul deceniu, aprofundarea studiilor într-un domeniu științific și executarea unei cercetări originale este realizată în cadrul doctoratului.

Prin ordinul Comisiei Superioare de Atestare nr. 11 din 4 decembrie 1992, ASEM a obținut dreptul de a pregăti cadre de înaltă calificare prin studii doctorale la 9 specialități științifice: „*Economie politică și doctrine economice*”, „*Management*”, „*Marketing*”, „*Economia muncii și sociologia economică*”, „*Finanțe, monedă și credit*”, „*Contabilitate și analiză economică*”, „*Informatică economică*”, „*Relații economice internaționale*”, „*Geografie economică*”.

Ulterior, numărul specialităților științifice a fost extins cu „*Statistică și previziune economică*” (1995) și „*Lingvistică structurală, aplicată și matematică*” (1996).

ASEM a valorificat din plin dreptul acordat de CSA: dacă în 1992 numărul doctoranzilor era doar de 15 persoane, în 2011 el s-a ridicat la 164 persoane, ceea ce a constituit o creștere de 11 ori. Iar în total pe parcursul anilor 1992-2010 au absolvit doctoratul 672 persoane.

Prin activitatea serviciului „Doctorat” a fost amplificat nu doar potențialul științific autohton, dar și cel străin. Astfel, din 672 de absolvenți ai doctoratului ASEM, 42 de persoane au fost cetățeni străini, din care: 28 din România, 7 din Ucraina, 3 din Turcia, câte unul din Azerbaidjan, Siria, China și Madagascar.

Schimbările au fost nu doar de ordin cantitativ, dar și calitativ, rata finisării studiilor cu susținerea tezei de doctorat de către absolvenții ASEM fiind una din cele mai ridicate pentru instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova – 43%.

Ca rezultat, pe parcursul celor 20 de ani, grade științifice de doctor habilitat au obținut 32 persoane (printre care, rectorul ASEM Grigore Belostecinic, prim-prorectorul cu activitate didactică Ala Cotelnic, decanii de facultăți Viorel Țurcanu, Dumitru Moldovan, Ludmila Cobzari; șefii de catedre Rodica Hâncu, Elena Turcov, Eugenia Feuraș, Boris Chistruga; profesorii universitari V. Bucur, P. Nederiță, A. Secrieru, T. Pâșchina, Z. Șișcan, N. Lobanov, V. Zbârciog, N. Băncilă, I. Ustian; rectorul Universității din Cahul „B.P.Hasdeu” A. Popa, ex-ministrul Educației L. Șavga, politicianul S. Urechianu și alte personalități din sistemul de învățământ și economie reală), iar grade științifice de doctor în economie – 259 persoane.

Acest fapt a contribuit la formarea unui mediu științific de calitate, la creșterea rezultatelor activității științifice, precum și la triplarea numărului de persoane cu drept de conducere a tezelor doctoranzilor – de la 25 persoane, în 1992, la 72 persoane, în 2011 (29 doctori habilitați și 43 doctori).

Detașamentul de frunte al doctoranzilor Academiei l-au reprezentat tinerii cercetători. Importanța investigațiilor realizate de ei o denotă faptul că 12 dintre aceștia au beneficiat de Bursa de excelență, instituită de Guvernul RM în 2005 cu scopul motivării încadrării tinerilor în activitatea de cercetare-dezvoltare.

În cadrul ASEM a fost creată infrastructura necesară procesului de susținere a tezelor de doctor. Funcționează șase Consilii științifice specializate (DH 08.00.01 „Economie politică; doctrine economice”; DH 08.00.05 „Economie și management (în ramură)”; D 08.00.06 „Marketing;

logistică”; D 08.00.10 „Finanțe; monedă; credit”; D 08.00.12 „Contabilitate; audit; analiză economică”; D 08.00.14 „Economie mondială; relații economice internaționale”) și șapte Seminare științifice de profil („Probleme teoretico-metodologice și doctrinale ale științei economice fundamentale”, „Managementul și marketingul în economia contemporană”; „Aspecte teoretice și practice ale domeniului financiar-bancar”, „Problemele contabilității, auditului și analizei economico-financiare”, „Suportul analitico-informatic al societății”, „Relații economice internaționale în sistemul mondial contemporan”, „Geografia economică, socială și politică”).

Studiile doctorale au fost organizate în forma învățământului la zi (cu durata de 3 ani) și cu frecvență redusă (cu durata de 4 ani), cu finanțare de la bugetul de stat și în bază de contract cu plată. Pe parcursul ultimilor 15 ani acestea au fost gestionate, în cadrul serviciului „Doctorat”, de către dna V. Băcioi și dirijate de prorectorii cu activitatea științifică – profesorii universitari S. Chircă, V. Gortolomei, V. Cojocaru, C. Guțu.

În conformitate cu prevederile Procesului Bologna, la care a aderat Republica Moldova, și alinierii la sistemul actual de pregătire a cadrelor prin doctorat, la exigențele Spațiului European al învățământului și Cercetării, începând cu 1 februarie 2011 a fost instituită Școala Doctorală a ASEM. Ea își asumă responsabilitățile de oferire a programelor de instruire avansată prin cursuri aprofundate și generice, de monitorizare a activității de realizare a tezelor de doctorat, precum și de colaborare internațională la nivel interuniversitar.

Potențialul științific considerabil, posedat de ASEM, a determinat obținerea, începând cu 4 decembrie 1992, a dreptului de pregătire a cadrelor științifice de înaltă calificare prin sistemul de doctorat.

Pe parcursul anilor 1992-2010 absolvenți ai acestui sistem au devenit 672 de persoane, din care 32 persoane au obținut gradul științific de doctor habilitat și 259 persoane – de doctor în economie.

Doctoratul ASEM a contribuit și la pregătirea cadrelor științifice pentru cetățenii străini, numărul absolvenților apatrizi fiind de 42 persoane (inclusiv 28 din România).

Formarea mediului științific de calitate, pe parcursul ultimilor 20 ani, a determinat triplarea numărului persoanelor cu drept de conducere a tezelor de doctor – de la 25 persoane (10 doctori habilitați și 15 doctori în economie), în anul 1992, până la 72 persoane (29 doctori habilitați și 43 doctori), în anul 2011.

Se vor organiza studii doctorale avansate pentru formarea abilităților/competențelor științifice și generice, se va monitoriza realizarea lucrărilor științifice originale sub forma tezelor de doctorat și se vor stabili relații de cooperare interinstituționale necesare recunoașterii la nivel internațional.

În prezent, în Școala Doctorală a ASEM își urmează studiile 164 persoane la 10 specialități științifice:

1. DH 08.00.01, „Economie politică; doctrine economice”;
2. DH 08.00.05, „Economie și management” (în ramură);
3. D 08.00.06, „Marketing; logistică”;
4. D 08.00.10, „Finanțe; monedă; credit”;
5. D 08.00.11, „Statistică economică”;
6. D 08.00.12, „Contabilitate; audit; analiza economică”;
7. D 08.00.13, „Metode economico-matematice”;
8. D 08.00.14, „Economie mondială; relații economice internaționale”;
9. D 11.00.02, „Geografie economică, politică și socioumană”;
10. D 01.00.05, „Sisteme informaționale”.

Gestionarea Școlii Doctorale este înfăptuită de șeful Școlii – prof. univ. dr. hab. Eugenia Feuraș și de metodistul-coordonator Valentina Băcioi, iar conducerea la nivel de ASEM – de prorectorul cu activitate științifică și relații externe, conf.-cercetător, dr. Corneliu Guțu și de rectorul ASEM, prof. univ. dr. hab., m. c. al AȘM Grigore Belostecinic.

Capitolul 4. *Învățământul cu frecvență redusă*

Tatiana Mișova, prorector pentru învățământul cu frecvență redusă și formare continuă

Deși forma cu frecvență la zi rămâne a fi forma de bază a pregătirii specialiștilor din domeniul economic, de o atenție deosebită beneficiază dezvoltarea continuă a învățământului cu frecvență redusă. Începând cu anul 1991, ASEM a înregistrat 2040 absolvenți în cadrul acestei forme de studii. Academia oferă candidaților opțiunea de alegere a formei de învățământ. Învățământul cu frecvență redusă reprezintă forma de organizare a procesului de studii pentru persoanele care nu intenționează să-și întrerupă activitatea profesională. Procesul de studii la învățământul cu frecvență redusă nu împiedică exercitarea atribuțiilor de serviciu în forma care combină ore de prelegeri (material teoretic), ore practice și de laborator și sesiuni de examene cu studierea personală a materialelor programului de studii. Această studiere personală ocupă 70% din timpul rezervat întregului plan de studii pentru fiecare domeniu de formare profesională.

Alegerea specializării depinde de doleanțele abiturientului și numărul de locuri stabilit de către instituțiile abilitate ale statului, în funcție de cererea pe piața muncii pentru organizarea învățământului cu frecvență redusă.

În anul fondării ASEM (1991-1992), secția învățământului cu frecvență redusă a fost absolvită de 259 studenți la 6 specializări:

1. „Contabilitate, Control și Analiza Activității Economice în Industrie”;
2. „Contabilitate, Control și Analiza Activității Economice în Comerț”;
3. „Finanțe și Credit”;
4. „Prelucrarea Mecanizată a Informației Economice”;
5. „Economia Muncii”;
6. „Planificarea Economiei Sociale”.

În 10 ani, ca urmare a reformării economiei naționale a Moldovei, a fost reformat și nomenclatorul specializărilor. În 2000-2001 secția învățământului cu frecvență redusă a fost absolvită de 485 studenți la următoarele specializări:

1. „Management”;
2. „Marketing”;
3. „Finanțe și Asigurări”;
4. „Bănci și Burse de Valori”;
5. „Contabilitate și Audit”;
6. „Drept economic”.

În anul aniversării de 20 de ani a ASEM, secția învățământului cu frecvență redusă a fost absolvită de 570 studenți la următoarele specializări:

1. „Finanțe și bănci”;
2. „Contabilitate”;
3. „Business și administrare”;
4. „Turism”;
5. „Marketing și logistică”;
6. „Drept”.
7. „Cibernetică și informatică economică”.

Se schimbă nu numai nomenclatorul specializărilor, dar și conținutul planurilor de învățământ. În procesul pregătirii specialiștilor, planurile de studii pentru învățământul cu frecvență redusă se ajustează în funcție de planurile de studii pentru învățământul cu frecvență la zi.

Pentru ambele forme de studii, în prezent, este implementat sistemul de învățământ conform Declarației de la Bologna, care permite obținerea studiilor nu numai conform standardelor naționale ale Republicii Moldova, dar și a cerințelor de bază ale standardelor internaționale de învățământ. De aceea, prima și cea mai importantă sarcină a sistemului de învățământ, în viitor va deveni sarcina integrării prin crearea în cadrul instituțiilor de învățământ superior a unui spațiu informațional-didactic unificat.

La toate facultățile din cadrul Academiei sunt grupe în forma de studii cu frecvență redusă. Calitatea pregătirii specialiștilor în cadrul formei cu frecvență redusă este monitorizată permanent de către DMDCD (Departamentul Managementului Calității și al Dezvoltării Curriculare) și Senatul ASEM.

În procesul de studii, la această formă de învățământ sunt angajați principalii profesori ai catedrelor specializate, doctori habilitați, conferențieri, prorectorii, șefii de catedră și decanii facultăților. Unele discipline sunt predate de către specialiști de vază din domeniile managementului, marketingului, turismului, contabilității, băncilor, care posedă și o experiență practică vastă.

În funcție de noul sistem de învățământ, în cadrul secției învățământului cu frecvență redusă sunt acceptați tineri cu diplome de bacalaureat, de colegiu de profil sau diplomă de studii superioare.

Alegerea formei de studii cu frecvență redusă, de regulă, este determinată de câteva motive: dorința de a-și spori gradul de studii pentru calificarea existentă, obținerea unei diplome de studii superioare suplimentare, precum și în funcție de condițiile sociale, care nu permit studierea la învățământul cu frecvență la zi. În general, aceste persoane au un câștig permanent, însă insuficient ambițiilor lor. Majoritatea dintre aceștia au familii și nu locuiesc în capitală. Un loc aparte printre acești studenți îl au acei concetățeni ai noștri, care sunt nevoiți să muncească în străinătate.

Dorința și interesul de a cunoaște, scopurile și motivele obținerii studiilor superioare sunt determinate, în special, de activitatea socială și profesională a potențialilor studenți. În același timp, anume experiența de viață are o influență deosebită atât asupra motivației, cât și a percepției materialului didactic. Studenții cu frecvență redusă înțeleg cunoștințele obținute la Academie drept sursă de utilizare imediată pentru soluționarea diverselor probleme sociale și profesionale. De aceea, principalul avantaj al acestei forme de studii este posibilitatea de îmbinare a lor cu activitatea de zi cu zi.

Acest fapt convine din punct de vedere financiar și este util pentru activitatea viitoare. Nu este de neglijat și faptul că studiile la învățământul cu frecvență redusă sunt mai ușor de suportat decât cele la învățământul cu frecvență la zi. De asemenea, trebuie menționată și perspectiva obținerii diplomei celei mai de prestigiu instituții de stat de către studenți din diverse regiuni. Studiile cu frecvență redusă pot deveni alegerea perfectă pentru persoanele ce tind spre un rezultat concret, care sunt responsabile și capabile de o activitate pe cont propriu.

Academia se mândrește cu absolvenții săi de la învățământul cu frecvență redusă, care au obținut rezultate de invidiat în diverse domenii de activitate:

Absolvenți ai Facultății de Business și Administrarea Afacerilor (*specialitatea „Management”*): Ludmila Negruță, director general „Viorica-Cosmetic” SA (promoția 1994); Gabriel Paladi, director al Colegiului Financiar-Bancar (1997); Victor Palii, director „Romstal”, Chișinău (1998); Andrei Popa, rector Universitatea de Stat „B. P. Hasdeu” din Cahul (1999); Alexandr Derbințev, director „Gedeon Richter Moldova” (2002);

Absolvenți ai Facultății de Economie Generală și Drept (*specialitatea „Drept”*): Ghenadie Dumanschi, președinte al Consiliului municipal Chișinău (2003); Valeriu Streleț, vicepreședinte al PLDM, deputat în Parlamentul Republicii Moldova (2005); Olesea Sochircă, șef filiala Băncii „Moldova Agroindbank”, sectorul Ciocana, mun. Chișinău (2009).

Absolvenți ai Facultății de Relații Economice Internaționale (*specialitatea „REI”*): Dumitru Dediu, consilier al Primului Ministru al Republicii Moldova (2005); Cristina Catană, auditor superior la „General Electric”, SUA (2005); Marin Plugaru, director financiar al „ASITO” (2005); Arcadie Foșnea, director la fabrica „Château Varteli” (2006).

Absolvenți ai Facultății de Contabilitate (*specialitatea „Contabilitate și Audit”*): Pavel Bodarev, doctor în economie, director general al SRL „MoldAuditing” (1998); Maria Codreanu, contabil-șef la fabrica de confecție „Ionel” (2000); (*specialitatea „Contabilitate”*): Tamara Chitiragă, director financiar al „Asociației pentru Democrație Participativă” (2009); Roman Roman, contabil-șef la Editura „Cartier” SRL (2010).

Absolvenți ai Facultății de Finanțe (*specialitatea „Finanțe și Credit”*): Stanislav Fotescu, doctor habilitat (1996); Artiom Bapcinețchi, vicedirector, Compania de Asigurări „Asigurări Generale VITORIASIG” SRL (1996); (*specialitatea „Finanțe și Asigurări”*): Victor Bodiu, Secretar General al Guvernului RM (1998); Tatiana Ursu, șef departament Operațiuni, BCR „Victoriabank” SA (2002); (*specialitatea „Bănci și Burse de Valori”*): Arcadie Lopotenco, PR manager Compania “Bemol” (2000); Andrei Matei, director al filialei BC „Moldova Agroindbank” SA (2008); Sergiu Codreanu, specialist coordonator Direcția economico-financiară și Control I.C.S. „RED Union Fenosa” (2008).

Cei care au absolvit ciclul I (de licență), cu durata de studii de 4-5 ani, își pot continua studiile la ciclul II (masterat), cu durata de studii de 1,5-2 ani, precum și să devină doctoranzi (ciclul III, cu durata de studii de 3-4 ani).

Realizarea în cadrul învățământului superior a formulei didactice clasice „cunoștințe – aptitudini – experiență” nu poate de la sine să asigure persoanei calitățile necesare pentru a se include eficient în spațiul social. Problema devine și mai acută pe fundalul demografic negativ, care reduce numărul absolvenților din școli în funcție de care instituțiile de învățământ superior sunt nevoite să reducă locurile de admitere la secția cu frecvență la zi. Devine și mai actuală problema realizării concepției formării continue, temelia căreia le reprezintă studiile persoanelor independente cu studii profesionale existente.

Studiile cu frecvență redusă, organizate în formă de sesiuni, care necesită deplasări și cazări în Chișinău, pot genera cheltuieli greu de suportat, probleme la serviciu, în familie etc., din care motiv concepția formării continue corespunde mult mai bine principiilor actuale ale studiilor cu frecvență redusă, fără afectarea activității curente cotidiene.

În această situație este important să stabilim punctul de pornire în funcție de noțiunea studiilor ca educație și învățare în interesele individului. Această poziție este îmbrățișată și de învățământul tradițional, care întotdeauna a fost conexă educației și avea menirea realizării complete a potențialului creativ al individului. Luând în considerare faptul că cunoștințele în cadrul unei specializări concrete devin depășite în decursul a fiecare 5-7 ani, trebuie determinată baza calității învățământului ca formare și dezvoltare a potențialului persoanei, care trebuie să fie capabilă să-și stabilească scopurile, precum și să poată găsi metode și mijloace pentru a le atinge cu ajutorul autoinstruirii, autoactualizării și autoeducației.

Capitolul 5. *Formarea continuă*

În premieră, în Republica Moldova, în cadrul ASEM, au fost instituite **structuri speciale menite să organizeze formarea continuă** a celor dornici să-și dezvolte cunoștințele, să-și ridice calificarea și să-și sporească gradul de studii.

Datorită colaborării cu instituții importante din străinătate, participând la diverse proiecte internaționale, Academia a creat centre în cadrul cărora o atenție deosebită se acordă formării continue.

5.1. Centrul de Instruire și Consultanță în Afaceri (MACIP)

Centrul de Instruire și Consultanță în Afaceri este unul dintre primele centre de consultanță și instruire pentru întreprinzători din R. Moldova și primul centru creat pe lângă o instituție de învățământ superior.

Ideea creării Centrului Moldo-American pentru Inițiativa Privată îi revine primului rector al ASEM, profesorului Paul Bran, care, vizitând Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, a văzut cum activează un centru de afaceri din România și a propus crearea unui centru analogic și la Chișinău.

În septembrie 1993, cu sprijinul financiar al Fundației Eurasia (USA), ca urmare a contractului de colaborare dintre Academia de Studii Economice din Moldova și Universitatea Nebraska din Omaha (SUA) a fost fondat **Centrul Moldo-American pentru Inițiativă Privată (MACIP)**, director fiind numită Elena Chișlari, doctor în economie, conferențiar universitar.

Din 2006, activitatea centrului a fost preluată de către directorul adjunct, dr. în economie, conf. univ. la catedra „Management”, consultant în business Angela Solcan, iar din anul 2009, MACIP este gestionat de către conf. univ. dr. la aceeași catedră, consultantul în afaceri Ludmila Stih.

Scopul MACIP-lui este asigurarea asistenței privind managementul afacerilor și oferirea sfaturilor întreprinzătorilor particulari într-un mediu competitiv de piață, pentru a deveni mai eficienți.

Obiectivele de bază ale MACIP prevăd: contribuția la crearea noilor întreprinderi profitabile; creșterea eficienței celor existente; promovarea intereselor întreprinderilor private; acordarea consultațiilor individuale și organizarea seminarelor și cursurilor în domeniul managementului, marketingului, finanțelor etc.; asigurarea accesului întreprinzătorilor la informația economică; dezvoltarea cooperării cu alte organizații naționale și internaționale; promovarea prestigiului întreprinderilor și antreprenorilor particulari.

In activitatea sa, MACIP se axează pe așa valori ca:

- ✓ Respectul față de client;
- ✓ Competența consultanților și formatorilor;
- ✓ Responsabilitatea pentru calitatea asistenței oferite;
- ✓ Flexibilitatea.

Domeniile de instruire și consultanță ale MACIP sunt:

- ✓ Antreprenoriatul;
- ✓ Managementul și marketingul general;
- ✓ Managementul financiar;
- ✓ Managementul afacerii;
- ✓ Managementul resurselor umane;
- ✓ Eficiența personală și managerială;
- ✓ Evidența contabilă;
- ✓ Dreptul afacerilor;
- ✓ Informatica;
- ✓ Limbile străine.

Partenerii MACIP: BIZPRO-Moldova, Fundația Soros-Moldova, Asociația Micului Business din Republica Moldova, ODIMM, Camera de Comerț și Industrie a Moldovei, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

Realizările-cheie ale MACIP:

1995-1996: Se creează prima rețea națională de centre de susținere a întreprinzătorilor, se înființează reprezentanțe locale în Cahul, Soroca, Bălți, Ungheni, Râbnita.

1997-1998: Se elaborează catalogul „Moldovan Small Business Trade Directory”. Se deschide clasa de computere. Se realizează proiectul „Organizational development”, scopul căruia a fost sprijinirea creării Asociațiilor Micului Business în Moldova.

2001-2002: Se elaborează și se lansează primul web-site pentru întreprinderile Micului Business din Republica Moldova „Small Business on-line”. Se organizează cursuri pentru antreprenori în cadrul Programului Vaucer al Proiectului Bizpro Moldova.

2005-2006: Se organizează cursurile pentru profesorii de economie din licee și școlile din republică „Educația economică eficientă”. Se elaborează, în cadrul proiectului Asociației Presei Independente, 6 planuri de afaceri pentru ziarele locale independente din Moldova.

Se participă la editarea Catalogului Inovațiilor pe domenii în cadrul Programului „Dezvoltarea Antreprenoriatului în sectorul Tehnico-Științific STEP-2006” al Asociației de Cercetare și Dezvoltare din Moldova (MRDA).

2007-2008: S-au organizat cursuri pentru Centrul Medicilor de Familie nr. 9, Serviciul Sanitar Veterinar de Stat cu Inspectoratul Sanitar Veterinar al mun. Chișinău, Comisia de Stat a Soiurilor, MoldCristalCom SRL, Autoperform SRL, Expo Confort Trans SRL etc. Experții MACIP au colaborat cu Asociația de Cercetare și Dezvoltare din Moldova (MRDA), participând la elaborarea „Catalogului Inovațiilor Top în Medicină”.

A fost elaborat Codul de etică al ASEM.

Experții MACIP au fost invitați în calitate de consultanți și instructori în cadrul Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor – Componenta I „Instruire și consultanță antreprenorială”, coordonat de Organizația de Dezvoltarea a Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Republica Moldova.

2009-2010: experții MACIP au participat la realizarea instruirilor pentru antreprenorii Incubatorului de Afaceri al ASEM în cadrul programului „Crearea locurilor de muncă și susținerea IMM-ilor”, organizat de Centrul de Consolidare a Administrației Publice. În cadrul programului „Dezvoltarea competitivității și creșterea economică durabilă în contextul economiei bazate pe cunoaștere, globalizării și integrării regionale și europene”, experții Centrului realizează studiul național „Responsabilitatea socială corporatistă ca factor de creștere a competitivității întreprinderilor mici și mijlocii de dezvoltare durabilă”.

Pe parcursul activității sale MACIP a obținut următoarele rezultate:

- ✓ Au fost elaborate circa 80 de planuri de afaceri;
- ✓ Au fost oferite consultații în domeniul antreprenoriatului la circa 3.500 de persoane;
- ✓ Au fost înregistrate 40 de noi afaceri și create noi locuri de muncă.

Au fost instruite peste 5.000 de persoane.

Experții MACIP

MACIP dispune de o bază de peste 25 de consultanți, specializați în diverse domenii de instruire și consultanță, care dețin profunde cunoștințe teoretice și abilități practice, fiind implicați în variate activități în cadrul companiilor autohtone și cele cu capital străin.

5.2. Centrul de Instruire și Asistență Economică (CIAE)

Un rol aparte în organizarea formării continue i-a revenit Centrului de Instruire și Asistență Economică, care a fost creat în baza hotărârii Guvernului RM nr.134 din 11 aprilie 1994 „Cu privire la sistemul de perfecționare și recalificare a cadrelor” și ordinul Ministerului Învățământului al RM din 23.05.1994 nr. 156 și activează conform p.1 al hotărârii în condiții

de autogestiune, desfășurându-și activitatea în bază de contracte directe cu diverse instituții, organizații și agenții economici.

Conform acestei hotărâri, CIAE și-a derulat activitatea în diferite direcții, ca subdiviziune a ASEM, bazându-se pe solicitările agenților economici și economiei naționale în întregime.

În perioadele 1994-1996 și 1997-1998, în cadrul programului TACIS „Asistența pentru învățământul economic superior”, 64 de lectori din diverse instituții de învățământ și o bună parte din ASEM, timp de 7 luni, în incinta CIAE, au frecventat și au susținut cu succes programul de pregătire în economie și business, în urma căruia au fost certificați. După o testare specială, au fost selectați 25 de profesori, care și-au făcut studiile de stagiere la Universitatea din Atena (Grecia), 23 de profesori – în Grenoble (Franța). După încheierea stagerii, profesorii continuă activitatea pedagogică în instituțiile respective de învățământ, o parte din care participă la procesul de perfecționare și reciclare la cursurile CIAE, efectuate pentru specialiștii și managerii din diverse instituții și întreprinderi din economia națională.

Paralel cu realizarea proiectului TACIS, de sine stătător a activat și Centrul de Instruire și Asistență Economică (CIAE).

Direcțiile prioritare ale acestuia sunt:

1. Perfecționarea, reciclarea și instruirea cadrelor din economia națională.
2. Serviciile de consultanță, informaționale și de intermediere.
3. Cercetările în economie, elaborarea și implementarea business-planurilor.

Metodele și formele de instruire:

1. Seminarii, jocuri de afaceri, discuții, analiza studiilor de caz, schimb de opinii pe baza materialelor din întreprinderi, teme pentru acasă, prelegeri;
2. Simpozioane, conferințe, întruniri naționale și internaționale, lecții practice, mese rotunde specializate în diverse ramuri ale economiei naționale și altele.

Au fost elaborate și petrecute diferite seminarii tematice:

1. Managementul general și special.
2. Managementul și activitatea de antreprenoriat, managementul resurselor umane;
3. Managementul firmei;
4. Managementul financiar;
5. Marketingul contemporan;
6. Planificarea strategică a marketingului;
7. Relațiile economice interne și externe;
8. Analiza activității economico-financiare;
9. Etica și psihologia afacerilor;
10. Participarea la târguri și expoziții naționale și internaționale. Promovarea și stimularea vânzărilor.

Participanții cursurilor de instruire ocupă diferite posturi, având specialități diferite, începând de la secretar de birou și până la directori de întreprinderi, asociații, antreprenori, șefi de departamente, direcții ministeriale etc.

Tematica seminarelor realizate este alcătuită din propria inițiativă, pornind de la cerințele pieței și solicitările diferitelor instituții și agenți economici. CIAE execută seminarii training-uri și la comanda de stat, precum și a unor firme și asociații, antreprenori, după necesitate. În jurul Centrului s-a creat și s-a consolidat un corp didactic din profesori, savanți și practicieni de înaltă calificare, cu experiență avansată și stagieri în țară și peste hotare.

De asemenea, se desfășoară cu succes noi forme de activitate cu agenții economici, și anume:

- ✓ „Clubul Contabililor șefi”, la care participă contabilii-șefi din întreprinderi, ministere, bănci;
- ✓ Clubul directorilor Serviciilor „Resurse Umane”;

- ✓ Clubul conducătorilor Serviciilor de Marketing;
- ✓ Școala Tehnologiilor Moderne Informaționale pentru șefii serviciilor respective din organizații și întreprinderi.

La ședințele acestor cluburi, cu durată de o zi, se discută cele mai stringente probleme în domeniul respectiv, cu participarea experților și specialiștilor din diverse ministere, guvern, parlament, invitați de peste hotare; se fac propuneri concrete la adresa organelor de stat; se efectuează schimb de experiență avansată în domeniul afacerilor, din sfera producției, prestări servicii etc.

5.3. Centrul de Dezvoltare Economică și Afaceri Publice (CDAP)

Centrul de Dezvoltare Economică și Afaceri Publice este o subdiviziune deschisă în cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova, care și-a activitatea din anul 2003. Directorul centrului este Sergiu Tutunaru, doctor în științe fizico-matematice.

Semnarea Proiectului de colaborare între ASEM, reprezentată de către Centrul de Dezvoltare Economică și Afaceri Publice, și Universitatea din Bologna (Italia)

Pe parcursul anilor, CDEAP și-a orientat scopurile spre promovarea și implementarea proiectelor ce țin de noile tehnologii informaționale și dezvoltarea societăților informaționale, pregătirea profesională a cadrelor din economia națională, aducându-și contribuția la dezvoltarea e-societății în Moldova (e-commerce, e-government, knowledge management for Moldovian society).

Pe parcursul activităților sale, CDEAP a participat atât la proiecte naționale, cât și internaționale:

* Anii academici 2005-2006, 2006-2007. Proiectul moldo-italian „Logistics and Supply Chain Management”.

* Septembrie-noiembrie 2007. Training pentru personalul Ministerului Agriculturii în IT.

* Decembrie 2007-decembrie 2008. S-a organizat instruirea a 400 de persoane, proiect coordonat cu „Centrul pentru Dezvoltarea Rurală”.

* În ianuarie 2008 a fost organizat un training pentru instruirea personalului din cadrul Centrului Național de Creație Populară (instituție de stat, subordonată Ministerului Culturii), fiind acordate servicii de instruire la însușirea lucrului la calculator.

* Iulie 2008. Training pentru instruirea colaboratorilor Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției.

Lansarea Proiectului USAID, Microsoft IT Academy

* Iulie 2009. Proiect cu Agenția Națională de Dezvoltare Rurală (însușirea lucrului la calculator).

* Septembrie-octombrie 2009, proiectul moldo-austriac ADA, organizându-se training-uri cu denumirea „*How to start your bussines*”.

Centrul de Dezvoltare Economică și Afaceri Publice, prin intermediul USAID, a promovat și a lansat proiectul *Microsoft IT Academy*, acesta fiind un program educațional care oferă studenților oportunitatea de a accesa o educație de calitate înaltă, pe care și-o pot permite pe marginea tehnologiilor Microsoft de ultimă oră. Tehnologiile date sunt folosite pe larg în sectorul afacerilor și permit studenților să obțină ulterior o certificare internațională, oferită de compania Microsoft. În cadrul acestui program au fost predate 9 module diferite din cadrul *MS IT Academy*, fiind oferite manuale electronice și studiu on-line, unde au participat peste 150 de persoane.

De asemenea, în cadrul Centrului de Dezvoltare Economică și Afaceri Publice al ASEM au fost deschise două Centre de certificare internațională: *Prometric* și *Pearson Vue*, prin intermediul cărora se oferă examinări internaționale în următoarele direcții: Microsoft, IBM, Apple, the European Personnel Selection Office, the Medical College Admission Test, the Uniform Certified Public Accountant Examination, Architect Registration Examination, and the USPTO registration examination.

În cadrul Centrului internațional pe testare „Prometic” au fost deja susținute peste 25 de examene, fiind obținute certificări internaționale a firmei Microsoft.

La 15 octombrie 2009 a fost dat startul pentru primii participanți ai proiectului „Studiul de calificare profesională la specialitatea Finanțele și Contabilitatea Firmei”, care se desfășoară conform Programei de Învățământ Continuu, aprobată de Ministerul Învățământului al RM la 20 iulie 2009.

În toamna anului 2010, în colaborare cu Camera de Comerț și Industrie a RM a fost lansat Proiectul de reinstruire a militarilor în rezervă din țară, finanțat de OSCE. Proiectul dat a fost creat pentru a oferi asistență foștilor ofițeri și ofițerilor în rezervă cu scopul de a obține un loc de muncă după finalizarea cursurilor organizate pe subiecte cu o largă aplicare pe piața muncii.

Persoanele participante la acest studiu sunt deținători de diplome de licență din toate sferile de activitate, conducători de întreprinderi, proprietari ai întreprinderilor mici și mijlocii și persoane care deja au finisat prima facultate la unele din specialitățile cu profil economic.

Participanții proiectului se bucură de facilitățile oferite de tehnologiile studiului la distanță, având acces on-line la 20 de cursuri din domeniul specialității, postate atât în limba română, cât și rusă.

În primăvara anului 2011, au fost înmânate diplomele pentru primii participanți ai studiului FCF (total 38 persoane). Astfel, în direcția „Tehnologii Informaționale”, cu volum de 394 ore academice, sunt prevăzute a fi instruite câte 100 persoane pe an, pe parcursul a 3 ani. Acest studiu este bazat pe tehnologia studiului la distanță, fiind utilizată sistemul MOODLE și se desfășoară în cadrul ASEM.

CDEAP utilizează activ sistemul de studiu la distanță MOODLE, în colaborare cu Departamentul de informatică al ASEM, pentru diferite proiecte la nivel național. Astfel, în cadrul Agenției Naționale de Dezvoltare Rurală (ACSA), în ultimii 5 ani au fost recalificați în domeniul tehnologiilor IT pentru businessul mic și mijlociu peste 500 de persoane – reprezentanți ai regiunilor rurale ale republicii (primari, viceprimari, reprezentanții subdiviziunii ACSA în raioane).

Acest training este organizat conform treningurilor din Vest, pe parcursul a 5 zile, a câte 8 ore academice, cu cazarea în hotelul „Zarea”. Pentru aceste cursuri au fost folosite manuale electronice din cadrul proiectului MS IT Academy, multe exemple aplicative și practice, care au fost plasate on-line, folosindu-se sistemul MOODLE.

Promovarea instruirii pe parcursul întregii vieți, pentru calificarea și recalificarea forței de muncă, reprezintă o modalitate atât pentru creșterea adaptabilității și mobilității forței de muncă, cât și pentru combaterea excluziunii sociale. ASEM și la acest capitol are anumite realizări. Au fost înființate câteva programe de formare continuă, cum ar fi „Finanțe și contabilitatea firmei”, „Managementul în afaceri”, „Actuarial și riscuri în afaceri”. Aceste programe pot fi realizate și prin metode tradiționale și în forma învățământului la distanță.

Există și alte posibilități de a obține cunoștințe în diverse domenii, pentru perioade mai scurte de timp, în cadrul Centrului de Dezvoltare Economică și Afaceri Publice, Centrului de Instruire și Consultanță în afaceri ș.a.

5.4. Centrul de Instruire Lingvistică (CIL)

Acest centru a fost fondat conform hotărârii Senatului ASEM în anul 2007. Directorul centrului este Svetlana Dragancea, doctor în științe pedagogice. Activitatea acestui centru este orientată numai spre pregătirea și recalificarea persoanelor în domeniul studierii limbilor străine: engleză, germană și franceză. În total au primit certificat de absolvire deja 400 de persoane.

5.5. Departamentul de Management al Calității și Dezvoltare Curriculară

Un loc aparte în învățământul formarea continuă îl deține *Departamentul de Management al Calității și Dezvoltare Curriculară*. În cadrul acestui departament, a fost elaborat și se predă cu succes cursul „Psihopedagogia”, orientat spre profesorii tineri și masteranzi, care nu au o pregătire didactică.

Trecerea la *economia cunoașterii*, noua (post) modernitate culturală, era digitală cu specificul său tehnologic, întreaga noastră tranziție politică și economică, dorința tot mai multor persoane de a accede la învățământul economic superior confruntă Academia de Studii Economice din Moldova cu noi cerințe. ASEM tinde să-și afirme vocația europeană prin dezvoltări convergente în cadrul preconizatului spațiu european al învățământului superior. În acest scop, în august 2003, a fost creat Centrul de Dezvoltare Curriculară și Formare Pedagogică, din anul 2007 – **Departamentul de Management al Calității și Dezvoltare Curriculară (DMCDC)**.

DMCDC este o subdiviziune administrativă, științifico-didactică a ASEM, specializată în asigurarea calității și acordarea de servicii educaționale de perfecționare și recalificare profesională a cadrelor didactice.

Misiunea DMCDC: *promovarea unei culturi a calității, capabile să asigure o educație economică calitativă pentru beneficiarii serviciilor educaționale oferite de ASEM.*

Principalele obiective propuse pentru realizarea misiunii DMCDC sunt:

- a. Instituirea și asigurarea funcționării unui mecanism instituțional de management al calității;
- b. Monitorizarea și evaluarea sistematică a calității proceselor educaționale;
- c. Dezvoltarea competențelor psihopedagogice ale cadrelor didactice;
- d. Dezvoltarea curriculei ASEM;
- e. Promovarea noilor tehnologii educaționale în procesul de predare-învățare-evaluare.

Colaboratorii DMCDC: director – Sergiu Baci, conf. univ. dr. în științe pedagogice și specialist coordonator – Tatiana Dorogan.

Asigurarea calității. Având ferma convingere că baza succesului ASEM o reprezintă diversitatea, calitatea și eficiența serviciilor prestate, DMCDC s-a angajat permanent, profund și responsabil în toate activitățile legate de crearea unei autentice culturi a calității la nivel instituțional. În viziunea cadrului instituțional al culturii calității sunt incluse: cultura competenței educaționale, științifice și tehnologice; cultura competenței organizaționale și cetățenești; cultura învățării permanente; cultura dezvoltării personale și morale, cultura atitudinii proactive și a participării; cultura integrării în diversitate și a globalizării, în condiții de respect al identității și de reciprocitate.

DMCDC a monitorizat implementarea în ASEM a unor mecanisme de asigurare a calității, care au drept finalitate *creșterea eficienței procesului educațional* cu scopul formării unei **personalități integre și competente profesional**, pentru a face față cerințelor actuale și de perspectivă a pieței forței de muncă locale și internaționale. În acest scop, a fost elaborat și integrat Sistemul de Management al Calității (SMC), care se bazează pe următoarele valori: **dreptatea și echitatea, concurența, profesionalismul, respectul și toleranța, bunăvoința, responsabilitatea, transparența, confidențialitatea.**

SMC contribuie la realizarea următoarelor obiective strategice, formulate de rectorul ASEM, Grigore Belostecinic, în *Declarația rectorului privind politica ASEM în domeniul calității*:

1. Îmbunătățirea continuă a calității serviciilor educaționale și adecvarea acestora la exigențele pieței forței de muncă, pentru menținerea unui nivel înalt de satisfacție a clienților, angajaților și tuturor părților interesate;
2. Compatibilizarea și alinierea activităților ASEM la practicile academice din țările Uniunii Europene și alte state cu nivel înalt de dezvoltare;
3. Dezvoltarea continuă a competențelor profesionale ale personalului didactic și de cercetare și conștientizarea importanței acestora în asigurarea calității serviciilor;
4. Îmbunătățirea continuă a tuturor proceselor desfășurate în ASEM, considerând prioritare principalele ei valori: învățământ, cercetare științifică și inserție socială.

DMCDC, prin activitățile desfășurate, contribuie ca procesele manageriale din ASEM, care vizează realizarea integrală a calităților funcționale de conducere sistemică, strategică, sistematică, optimă și inovatoare, să se axeze pe următoarele *principii ale managementului calității*:

1. Orientarea către client;

2. Leadership-ul;
3. Implicarea personalului;
4. Abordarea pe bază de proces;
5. Abordarea managementului ca sistem;
6. Perfecționarea continuă;
7. Abordarea pe bază de fapte în luarea deciziilor;
8. Relațiile reciproc avantajoase cu furnizorul.

SMC este axat pe satisfacerea cerințelor clienților prin asigurarea competenței instituționale, pentru a produce prin intermediul unor procese eficiente și eficace servicii educaționale competitive.

În 2009, ASEM a fost acreditată de Organizația Internațională de Certificare „AJA Registrars Europe”, în conformitate cu Standardul ISO 9001:2008.

Organizarea și monitorizarea procesului de evaluare a calității predării. Evaluarea nu este un scop în sine. Privită din afara instituției, evaluarea academică este o certificare a calității. Procedurile periodice de evaluare a activităților de predare, cercetare și servicii profesionale, pe care le prestează corpul academic, sunt principala garanție pe care ASEM o poate oferi pentru calitatea sau prestigiul ei. Fără a intra în analize prea sofisticate, considerăm că evaluarea academică are menirea de a oferi informații utile pentru *profesori*, pentru *ASEM* și pentru *studenții* care beneficiază de serviciile ei.

Una din activitățile de bază ale DMCCDC este organizarea chestionării studenților ASEM. Această anchetare are drept scop evaluarea calității predării diferitelor discipline.

Pregătirea și organizarea cursurilor de psihopedagogie pentru cadrele didactice universitare. Organizarea și derularea cursurilor de psihopedagogie este una din funcțiile principale ale DMCCDC. Aceste cursuri se organizează anual și la ele sunt prezente 20-25 din cadrele didactice universitare. Activitățile de predare-învățare-evaluare se efectuează de doi formatori concomitent la o grupă (predarea în perechi), fiind axate pe o instruire *prin descoperire*.

În perioada 2003-2011, au fost 8 promoții. La cursuri au participat 231 și au fost absolvite de 187 cadre didactice, dintre care 2 persoane din afara ASEM.

Alte servicii prestate de DMCCDC:

1. Realizarea unui program de dezvoltare profesională în domeniul psihopedagogiei, metodicii predării și conținuturilor disciplinelor economice, pentru a contribui la sporirea competenței profesorilor care predau disciplinele economice și **obținerea de grade didactice**.

2. Organizarea diverselor activități (seminarii, conferințe, ateliere de lucru etc.) pentru dezvoltarea profesională a cadrelor didactice.

3. *Consultare și monitorizare la elaborarea și implementarea:*

- Proiectului strategic de dezvoltare a instituției;
- Sistemului de asigurare a calității;
- Politicilor de marketing educațional;
- Curriculei pentru colegii și universități.

4. *Intervenție și expertiză pentru soluționarea pe teren al diferitelor situații prin:*

- Inspecție școlară;
- Rezolvarea conflictelor la nivel de persoană și la nivel organizațional;
- Ședințe de creativitate;
- Ședințe de rezolvare a situațiilor-problemă;
- Suport psihologic și pedagogic în diferite cazuri dificile.

Recentele transformări din cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova, care au drept scop sincronizarea învățământului economic din Moldova cu cele mai importante dezvoltări actuale și viitoare, ne permit să fim optimiști și să sperăm că și activitatea DMCCDC va contribui la aceasta.

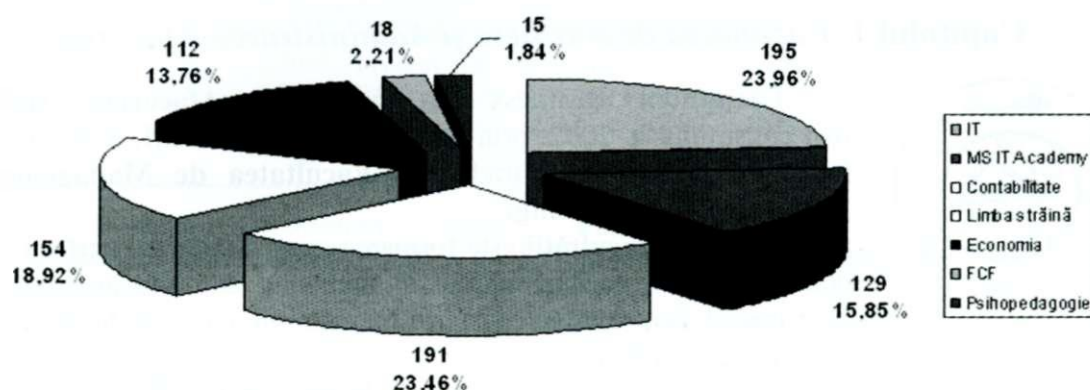

Figura 3. Numărul de cursanți absolvenți în anul 2010 pe direcții de absolvire din ASEM

În figura de mai sus este prezentată cota procentuală și numărul cursanților pe diferite tipuri de pregătire profesională, care au primit certificate de absolvire a cursurilor de perfecționare și recalificare în centrele ASEM.

Toate centrele existente în cadrul Academiei sunt deschise implementării programelor noi de perfecționare în domeniul economic, tehnologiilor informaționale, limbilor moderne. Numai în anul 2011, în cadrul ASEM, au fost instituite următoarele centre noi: Centrul de Consultanță și Analiză Financiară și Bugetară și Școală Superioară de Turism și Servicii Hoteliere.

Partea a IV-a. Facultățile, catedrele și Colegiul ASEM

Capitolul 1. *Facultatea de Business și Administrarea Afacerilor*

Facultatea „Business și Administrarea Afacerilor” (BAA) a fost constituită în 2002, prin decizia Senatului ASEM, în baza a două facultăți cu istorie și tradiție – **Facultatea de Management și Facultatea de Marketing.**

Misiunea facultății este formarea specialiștilor de performanță și dezvoltarea cercetării științifice în domeniul administrării afacerilor, contribuind la promovarea spiritului antreprenorial și la dezvoltarea mediului economic.

A. Solcan, decanul Facultății de Business și Administrarea Afacerilor

În prezent, Facultatea „Business și Administrarea Afacerilor” reprezintă o componentă importantă a Academiei de Studii Economice din Moldova, atât prin numărul studenților și cadrelor didactice, cât și prin specializările oferite la învățământul de zi și cel cu frecvență redusă.

Disponând de un vast potențial didactic și științific, Facultatea „Business și Administrarea Afacerilor” deține poziția de lider în spațiul universitar economic din Republica Moldova în formarea specialiștilor în domeniul managementului, marketingului, comerțului, turismului și serviciilor hoteliere.

Pe parcursul anilor, la conducerea Facultății de Management s-au aflat, în

calitatea de decani, conf., dr. Valentin Railean (1991-1993), conf., dr. Chiril Soroceanu (1993-1994), prof., dr. Vadim Cojocar (1994-2001), conf., dr. Marina Belostecinic (2001-2002), iar al facultății „Marketing”: prof., dr. hab. Grigore Belostecinic (1991-1998) și conf., dr. Ion Panfil (2001-2002).

Din 2002, după unificarea facultăților de Management și Marketing și crearea noii Facultăți de Business și Administrarea Afacerilor, la conducerea Facultății s-au aflat, în calitate de decani: conf., dr. Marina Belostecinic (2002-2006) și conf., dr. Sergiu Portarescu (2007-2008). Actualul decan este conf., dr. Angela Solcan.

Inițial, programul de studii la Facultatea „Management” prevedea pregătirea studenților la specialitățile: Management, Instruire Economică, Economia resurselor umane, iar la Facultatea „Marketing”: Marketing, Turism și servicii hoteliere. Ulterior, în cadrul facultății de Business și Administrarea Afacerilor au fost lansate noi specializări: Business și Administrarea; Marketing și Logistică, Turism, Merceologie și Comerț; Managementul Proprietății Intelectuale; Achiziții.

Începând cu anul universitar 2000-2001, în cadrul fostei Facultăți „Management” a fost organizat unul din primele masterate din Republica Moldova, la specialitatea „Administrarea afacerilor”. Ulterior au fost lansate alte noi specializări: Business internațional, Managementul marketingului, reclama și relațiile cu publicul, Gestiunea și dezvoltarea turismului, Gestiunea hotelieră, Comerț și expertiza vamală, Logistica și Supply Chain Management, Managementul calității.

Figura 1. Etapele dezvoltării Facultății de Business și Administrarea Afacerilor

Activitatea profesional-didactică în cadrul Facultății este asigurată de catedrele: Management; Marketing; Turism și Servicii Hoteliere, Merceologie și Comerț, Educație Fizică și Sport.

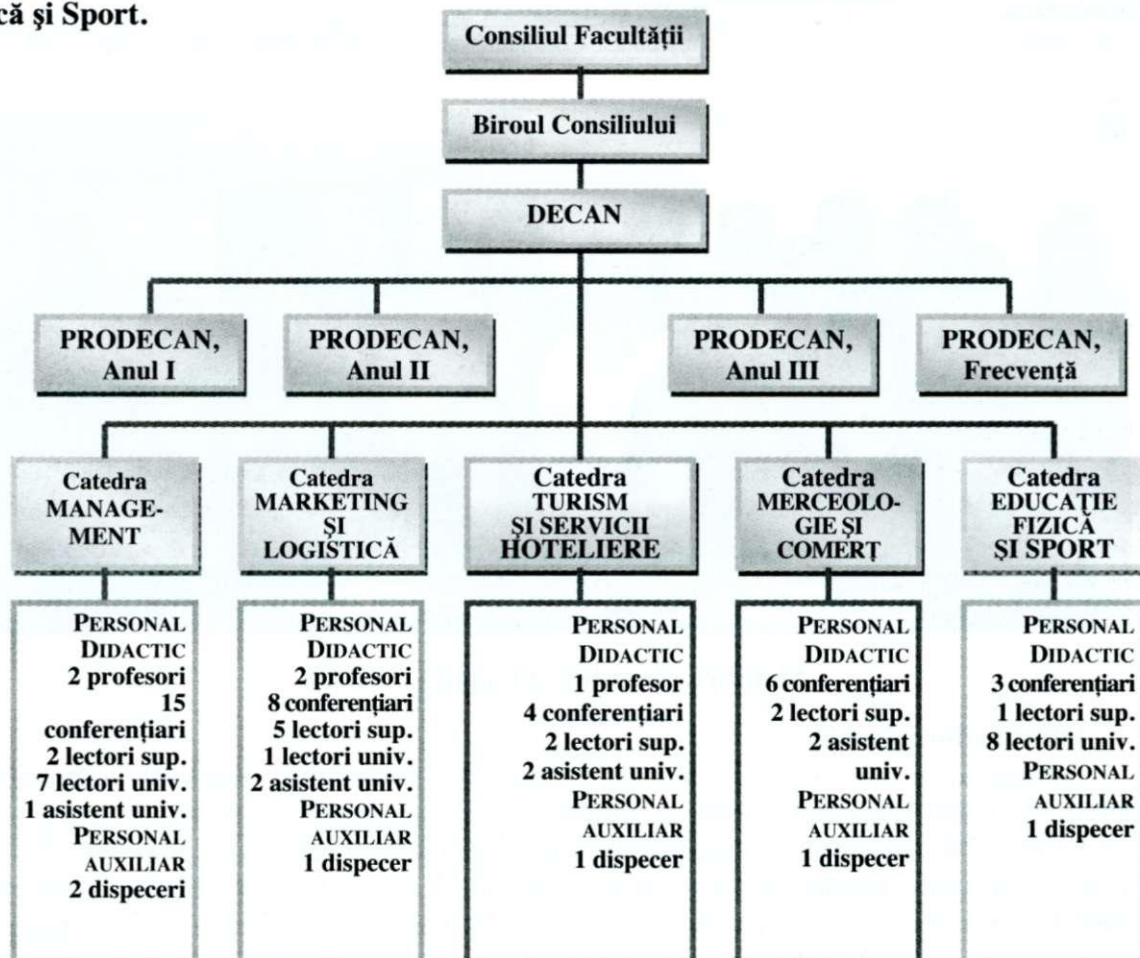

Figura 2. Organigrama Facultății „Business și Administrarea Afacerilor”

Conducerea Facultății

Facultatea „Business și Administrarea Afacerilor” este condusă de Consiliul Facultății, ales de către cadrele didactice ale Facultății, pe o perioadă de cinci ani (2008-2012). În componența Consiliului intră, de asemenea, președinții comitetelor sindicale ale corpului didactic și studentesc al facultății și reprezentanții studenților.

Componența Consiliului Facultății „Business și Administrarea Afacerilor”:

Solcan Angela, conf., dr.	Decan, președintele Consiliului
Melnic Igor, conf., dr.	Prodecan
Livandovschii Roman, conf., dr.	Prodecan
Coban Marina, conf., dr.	Prodecan
Dorogaia Irina, conf., dr.	Prodecan, secretarul Consiliului
Belostecinic Marina, conf., dr.	Șef-catedră „Management”
Savciuc Oxana, conf., dr.	Șef-catedră „Marketing și logistică”
Turcov Elena, prof. univ., dr. hab.	Șef-catedră „Turism și servicii hoteliere”
Cernavca Vasile, conf., dr.	Șef-catedră „Merceologie și comerț”
Scutelnic Vasile, conf., antrenor emerit	Șef-catedra „Educație fizică și sport”
Bilaș Ludmila, conf., dr.	Catedra „Management”
Bulican Adrian, conf. univ., dr.	Catedra „Turism și servicii hotelier”
Caun Victor, prof., dr.	Catedra „Marketing și logistică”
Cozmic Vitalie, conf., dr.	Catedra „Merceologie și comerț”
Levițchi Daria, lect. superior	Catedra „Educație fizică și sport”
Șpac Ghenadie, conf., dr.	Președintele Comitetului sindical al corpului didactic al facultății
Șendrea Petru	Președintele Comitetului sindical al studenților facultății, student, an. II
Burlacu Elena	master, an. II
Ursu Natalia	Președintele Consiliului studentesc al facultății BAA, studentă, an. III

Membrii Consiliului Facultății BAA

Oferta educațională

Semnarea, în mai 2005, de către Republica Moldova a Declarației de la Bologna și aderarea la Spațiul European Comun al Învățământului Superior, a determinat organizarea, din 1 septembrie 2005, a învățământului superior pe cicluri, elaborarea noilor programe de studii, introducerea noilor cursuri, implementarea sistemului de credite (ECTS) etc. Conducerea catedrelor și a decanatului, cadrele didactice și alte persoane implicate în acest proces au depus o muncă enormă pentru alinierea acestora la cerințele Procesului de la Bologna.

În prezent, Facultatea „Business și Administrarea Afacerilor” pregătește specialiști în următoarele domenii de formare profesională:

Ciclul I. Studii superioare de licență

Titlul obținut: **Licențiat în științe economice**

Durata și forma de învățământ: **3 ani** – la zi, **4 ani** – cu frecvență redusă

Specialități:

- ☒ **Business și administrarea**
- ☒ **Managementul proprietății intelectuale**
- ☒ **Achiziții**

- ☒ **Marketing și logistică**

- ☒ **Turism**

- ☒ **Merceologie și comerț**

Ciclul II. Studii superioare de masterat

Titlul obținut: **Master în științe economice**

Durata: **2 ani** – Bologna, **1,5 ani** – PreBologna

Catedrele Facultății sunt responsabile pentru pregătirea specialiștilor în următoarele specializări:

- ☒ **Administrarea afacerilor**

- ☒ **Business internațional**
- ☒ **Managementul calității**
- ☒ **Managementul marketingului**

- ☒ **Reclama și relații cu publicul**
- ☒ **Logistică și Supply Chain Management**

- ☒ **Gestiunea și dezvoltarea turismului**

- ☒ **Gestiunea hotelieră**
- ☒ **Gestiunea turismului cultural**
- ☒ **Comerț și expertiza mărfurilor în activitatea vamală**
- ☒ **Comerț**

Studii postuniversitare. Doctoratul

Titlul obținut: **Doctor în economie**

Durata și forma de învățământ: **3 ani** – la zi, **4 ani** – cu frecvență redusă.

Specializări:

- ☒ **Economie și management (în ramură)**

- ☒ **Marketing; logistică**

Cadrele profesionale

Prestigiul Facultății „Business și Administrarea Afacerilor” este determinat de profesionalismul și devotamentul cadrelor didactice. În cadrul facultății, în prezent, predau 79 de cadre didactice titulare și 36 colaboratori externi. 6 % din cadrele didactice titulare dețin titlul de doctor habilitat și 51,9 % – doctor în economie.

Structura cadrelor didactice titulare, conform statelor de funcții, în anul universitar 2009-2010

Catedra	Profesor	Conferențiar	Lector superior	Lector univ.	Asistent univ.	Total
Management	2	16	3	7	1	29
Marketing și logistică	2	8	6	1	1	18
Turism și servicii hoteliere	1	4	3		3	11
Merceologie și comerț		6	2		1	9
Educație fizică și sport		3	9			12
Total	5	37	23	8	6	79

O contribuție esențială în formarea noii generații de cercetători în domeniul managementului și marketingului din Republica Moldova au adus profesorii Facultății „Business și Administrarea Afacerilor”. Așa personalități notorii, doctori habilitați în economie și profesori universitari ca: Eugeniu Hrișcev, Victor Căun, Grigore Belostecinic, Vadim Cojocar, Ion Sârbu, Ala Cotelnic, Elena Turcov etc. au îndrumat pe parcursul anilor peste 200 de doctoranzi și competitori, dintre care peste 150 au susținut cu succes tezele de doctor la Consiliile specializate ASEM și au obținut titlul de doctor în economie.

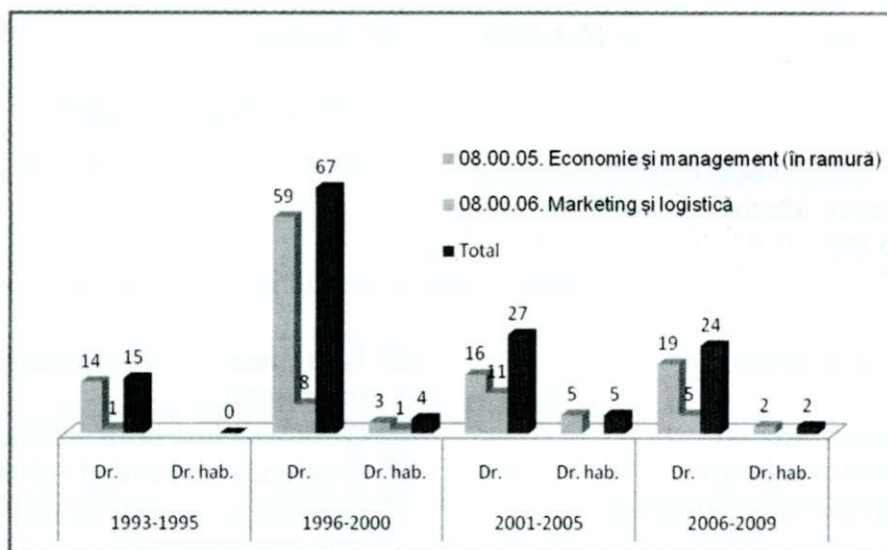

Figura 3. Numărul de teze susținute la facultatea „Business și Administrarea Afacerilor” (1993 – 2009)

Cadrele didactice ale Facultății sunt implicate în organizarea unor numeroase manifestări științifice naționale sau internaționale, atât în calitate de reprezentanți ai corpului academic al facultății/universității, cât și de membrii ai unor prestigioase asociații sau organizații științifice și profesionale.

Profesionalismul cadrelor didactice ale Facultății este înalt apreciat și recunoscut nu numai în mediul academic, dar și în cel de afaceri. Astfel, profesorii sunt invitați în calitate de experți-consultanți și formatori la întreprinderi din Republica Moldova, precum și de proiecte și organizații naționale și internaționale ca: Organizația de Dezvoltarea a Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM), UNDIP, Bizpro, MACIP, ANTREC etc.

Studentii

Facultatea „Business și Administrarea Afacerilor” este o alegere ideală pentru tinerii activi, ingenioși, cu inițiativă, dornici de a avea propria afacere și/sau de a conduce eficient o organizație în condițiile economiei bazate pe cunoaștere. În prezent, în cadrul Facultății „Business și Administrarea Afacerilor” își fac studiile 4.508 studenți la învățământul de licență, inclusiv 1.220 – la frecvență redusă și 43 de doctoranzi.

Aderarea Republicii Moldova la Spațiul European Comun al Învățământului Superior a oferit posibilitatea studenților facultății să studieze unul-două semestre, în cadrul programelor de mobilitate academică, la prestigioase universitățile europene. Cunoștințele obținute de studenți în cadrul facultății de Business și Administrarea Afacerilor le ajută acestora să corespundă standardelor instituțiilor-gazdă, fiind înalt apreciați de facultățile partenere.

Ca urmare a colaborării dintre ASEM și Universitatea d’Auvergne-Clermont-Ferrand 1 (Franța), în anul universitar 2009-2010, 6 studenți de la Facultatea BAA au obținut Diploma statului francez privind finisarea ciclului I, Licență. În prezent deja 16 studenți își fac studiile la Universitatea franceză.

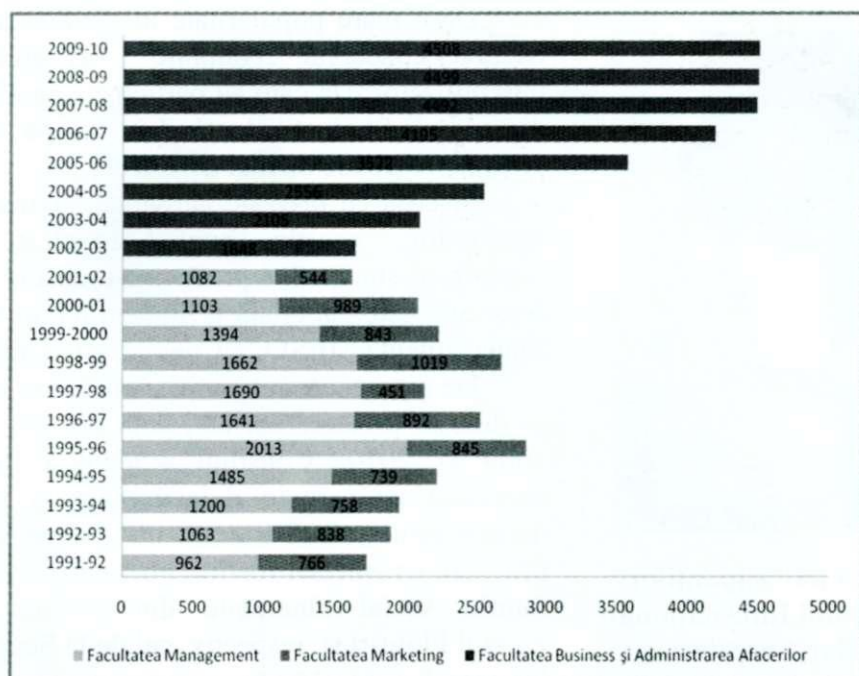

Figura 4. Contingentul Facultăților Management, Marketing, Business și Administrarea Afacerilor

Studentii Facultății participă activ, îndrumați de profesori, la diferite manifestații științifice universitare, naționale și internaționale. Anual, în cadrul Simpozionului Internațional al Tinerilor Cercetători, organizat la ASEM, aceștia prezintă comunicări interesante și creative.

Studentii facultății, absolvenți ai Universității d' Auvergne-Clermont-Ferrand 1 (Franța), împreună cu Rectorul ASEM, prof. Gr. Belostecinic

**Premierea participanților
Simpozionului Internațional
al Tinerilor Cercetători**

De o mare popularitate în rândul studenților s-a bucurat concursul economic „Azi student, mâine întreprinzător”, la care au participat cca 80 de studenți din anul I. Studenții, lucrând în echipă, au prezentat proiecte originale de idei de afaceri.

În ceea ce privește activitatea extraacademică a studenților, aceștia sunt organizați în diferite organizații studențești precum: Sindicatul Studenților, Asociația Internațională a Studenților în Economie și Management (AIESEC), Consiliul studențesc etc.

De asemenea, studenții facultății se implică activ în diferite proiecte sociale, deja doi ani consecutivi, 2009 și 2010, Consiliul studențesc al facultății, împreună cu cadrele didactice de la facultate, au derulat proiectul „Dăruiește un zâmbet de Crăciun”, prin care au colectat fonduri necesare pentru copiii din familii social-vulnerabile din comuna Ștefănești, raionul Florești și, respectiv, cei de la Școala Auxiliară Internat din orașul Nisporeni.

Concursul „Azi student, maine întreprinzător”

**Produse pentru copii, colectate în cadrul campaniei
„Dăruiește un zâmbet de Crăciun”**

Relațiile internaționale

Dezvoltarea relațiilor internaționale este o direcție prioritară în activitatea Facultății „Business și Administrarea Afacerilor”. Pe parcursul anilor, au fost stabilite relații de colaborare cu mai multe centre universitare din România, Ucraina, Polonia, Franța, Belarus și alte țări.

În prezent, Facultatea de Business și Administrarea Afacerilor participă la realizarea unor noi proiecte internaționale, inclusiv finanțate de Uniunea Europeană:

- ☒ **Crearea unei Școli Superioare Hoteliere de Aplicație (ESHA)** (Catedra Turism și Servicii hoteliere);
- ☒ **Dezvoltarea parteneriatului universitar cu întreprinderile din Republica Moldova**
- ☒ **Modernizarea și Dezvoltarea cursurilor profesionale (MODEP).**

1.1. Catedra de Management

Istoric

Istoria Catedrei „Management” începe din 1953, odată cu fondarea facultății „Economie” în cadrul Universității de Stat din Chișinău, cu denumirea inițială de Planificarea Industriei. În cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova (perioada 1991-2011), catedra a fost condusă de următoarele personalități:

Șefi de catedră:

1991-1999 – Eugeniu Hrișcev, doctor habilitat, profesor universitar;

1999-2000 – Natalia Burlacu, doctor habilitat, profesor universitar;

2000-2002 – Ala Cotelnic, doctor habilitat, profesor universitar;

2008 – prezent – Marina Belostecinic, doctor, conferențiar universitar.

**M. Belostecinic, șef-catedră
„Management”**

Activitatea didactică a membrilor catedrei „Management” a contribuit benefic asupra procesului de formare a specialiștilor tuturor facultăților ASEM.

În perioada **1991-1996**, Catedra propunea 7 discipline la toate specialitățile economice ale ASEM, secția de zi și cu frecvență redusă. Discipline noi, incluse în planurile de învățământ în această perioadă:

Managementul administrației publice,

Teoria riscurilor în afaceri,

Managementul corporativ,

Etica în afaceri,

Managementul inovațional,

Managementul organizațiilor non-profit.

În perioada **1997-1999**, Catedra predă 13 discipline la toate specialitățile din cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova.

Astăzi Catedra „Management” întreține relații de colaborare cu prestigioase instituții din țară și de peste hotarele ei. Evoluția relațiilor:

1994 – reciclare: Universitatea „Al. Ion Cuza” din Iași, Universitatea din Omaha (SUA);

1995 – Universitatea Cooperatistă din Chișinău, Universitatea din Comrat, ASE din București și Universitatea din Omaha, statul Nebraska, USA;

1996 – relații stabile cu Ministerul Economiei Naționale, Institutul de cercetări economice al AȘM, Centrul de Cercetare a problemelor pieței, Banca Națională și Băncile Comerciale; Colaboratorii lor au fost atrași într-un mod sau altul, la pregătirea specialiștilor: dr. hab. S. Certan, dr. V. Ciobanu, dr. P. Cojocaru, dr. V. Lungu, N. Vrabie etc.;

2005 – Universitatea Economică din Krakovia, Polonia. În cadrul proiectului de colaborare, câte 10 studenți anual participau la seminare de cercetare teoretico-practică, pentru a studia problemele economice ale statelor respective;

2010 – se pune baza colaborării cu Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, România, unde efectuează stagii de documentare și perfecționare cadrele didactice ale catedrei „Management”.

Personalul profesoral-didactic al Catedrei „Management”

Nr. d/o	Numele, prenumele	Titlul, gradul
Titulari		
1.	Belostecinic Marina Marin	conf. univ., dr.
2.	Cotelnic Ala Pavel	prof. univ., dr. hab.
3.	Sârbu Ion Mihai	prof. univ., dr. hab.
4.	Solcan Angela Vladimir	conf. univ., dr.
5.	Bilaș Ludmila Leonid	conf. univ., dr.
6.	Portarescu Serghei Dumitru	conf. univ., dr.
7.	Covaș Lilia Gheorghe	conf. univ., dr.
8.	Știhi Ludmila Ion	conf. univ., dr.
9.	Țurcanu Gheorghe Ion	conf. univ., dr.
10.	Șavga Ghenadie Afanasie	conf. univ., dr.
11.	Dorogaia Irina Ion	conf. univ., dr.
12.	Negru Ion Constantin	conf. univ., dr.
13.	Serduni Sergiu Nicolae	conf. univ., dr.
14.	Ciumac Ghenadie Victor	conf. univ., dr.
15.	Parfentiev Ala Vasile (C)	conf. univ., dr.
16.	Oboroceanu Irina Stanislav (C)	conf. univ., dr.
17.	Crudu Petru Grigore (C)	conf. univ., dr.
18.	Șendrea Mariana Ion	dr., lector superior
19.	Călugăreanu Irina Vasile	dr., lector superior
20.	Gavrilenco Tamara Semion (C)	lector superior
21.	Buciușcan Silvia Ion	lector universitar
22.	Labunco Irina Evghenii (C)	dr., lector universitar
23.	Rău Andrei Ion (C)	lector universitar
24.	Banari Aliona Vladimir (C)	lector universitar
25.	Vornovițchi Diana Petru (C)	lector universitar
26.	Oboroceanu Elena Ion (C)	lector universitar
27.	Bucica Elena (C)	lector universitar
28.	Cernat Veronica Dumitru (C)	lector universitar
29.	Tâltu Tatiana Vasile (C)	asistent universitar
30.	Hăbășescu Mariana (C)	asistent universitar
31.	Zamaru Victor (C)	asistent universitar
32.	Țurcanu Cristina	asistent universitar

Colectivul Catedrei de Management (2008)

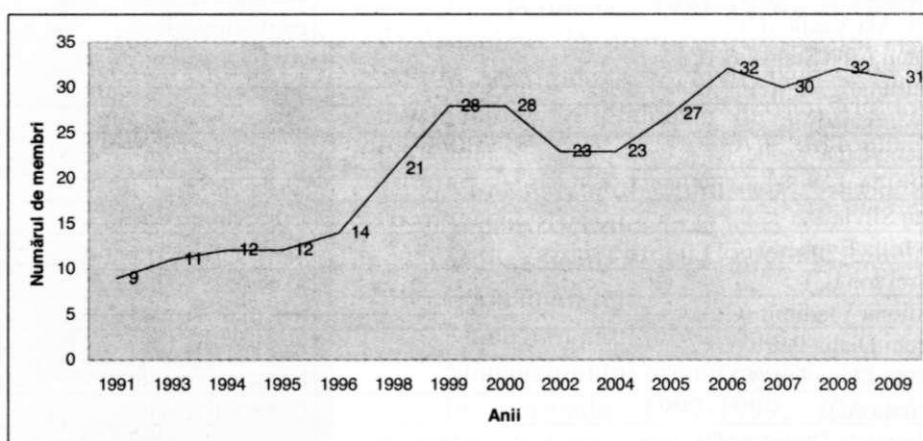
Teme de cercetare ale Catedrei:

1995:

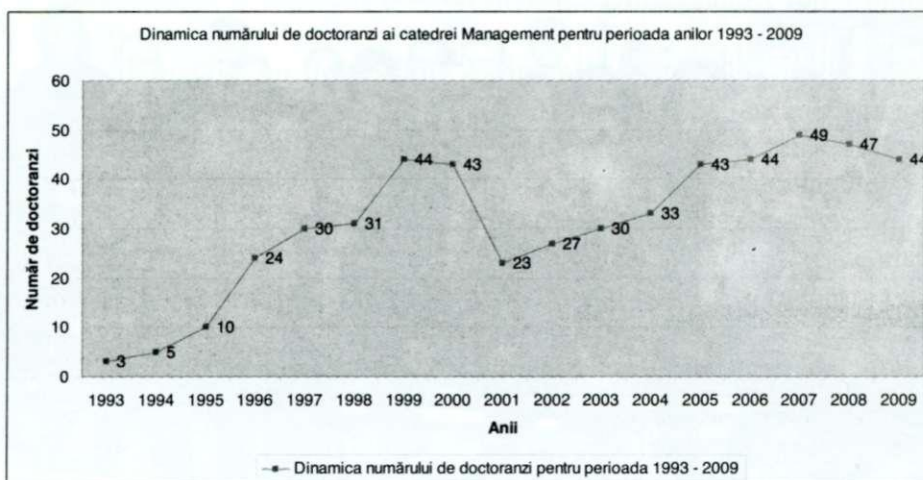
- „Elaborarea modelului managerial pentru întreprinderile Moldovei în perioada de tranziție la economia de piață” (Eugeniu Hrișcev);
- „Elaborarea proiectului Legii cu privire la contractul de management” (Natalia Burlacu);
- „Fundamentarea mecanismelor de reglare a protecției mediului înconjurător” (Ludmila Bilaș).

În anul 2009, Catedra continuă participarea la tema de cercetare „Direcții și posibilități de asigurare și dezvoltare a competitivității în condițiile Republicii Moldova”, finanțat de AȘM, (conducătorul proiectului – dr. hab., prof. univ., Gr. Belostecinic).

Datorită solicitării crescânde a disciplinelor propuse de Catedra „Management” se observă o evoluție pozitivă a numărului de angajați. Dacă în anul 1991 catedra includea 9 persoane angajate, atunci în anul 2009 numărul de angajați a crescut până la 31 persoane.

Fructificarea activității colectivului Catedrei „Management” o putem urmări și în realizările cercetătorilor științifici, încununate cu susținerea tezelor de doctorat. În diagrama ce urmează prezentăm evoluția numărului de doctoranzi ai Catedrei pentru perioada 1993 – prezent.

La momentul **actual**, conștientizând importanța competitivității în sfera serviciilor de instruire, membrii Catedrei se preocupă de implementarea noilor tehnici de predare-învățare

în baza platformelor și sistemelor informaționale moderne. Astăzi, sunt asigurate 5 cursuri virtuale, integrate într-un sistem informațional-instructiv complex. Acest sistem permite antrenarea studenților, masteranzilor și doctoranzilor în procesul de formare a unui mediu informațional instructiv.

Rezultate remarcabile sunt realizate de membrii Catedrei „Management”: conf. univ. Serghei Portarescu și lect. sup. Ghenadie Ciumac. Peste 800 studenți și masteranzi beneficiază anual de serviciile de învățământ în baza sistemului de instruire MOODLE.

Activitatea de cercetare științifică

Cercetările științifice în anul 2010 au fost efectuate conform tematicii și planului de studiu, fiind influențate de creșterea competitivității și dezvoltarea economiei bazate pe cunoștințe în condițiile economiei concurențiale. Au fost evidențiate tendințele în dezvoltarea și funcționarea organizațiilor în procesul integrării în comunitățile europene

Etapele principale ce s-au realizat în cercetările științifice în 2010 sunt:

Etapa I. Adoptarea managementului producției la cerințele comunității europene. Abordarea sistemică și analiza practică ne demonstrează că în procesul creării unui sistem de business apar probleme de adaptare la standardele europene. Prin urmare, este necesară elaborarea unui model economic privind asigurarea unui anumit nivel de competitivitate a întreprinderilor.

Etapa II. Strategii și politici în funcționarea întreprinderilor în condițiile economiei concurențiale. S-au elaborat strategii și politici de management pentru perfecționarea relațiilor de piață sub influența concurenței interioare și exterioare.

Pe parcursul anului 2010, au fost publicate 46 lucrări cu un volum total de 118,28 coli de autor, din care 4 monografii și 4 cursuri universitare. S-au editat **monografiile**:

„*Concepția Sistemului de Management al Calității în instituțiile de învățământ superior*” – autori: Nicolaescu M., Șavga L., Țurcanu Gh., Șavga Gh., Jalencu M. cu un volum de 18,0 c.a.; „*Организационная культура и лидерство в меняющемся мире, значение гендерных аспектов*” – autori: dr., conf. univ. Nicolaescu M., dr., conf. univ. Bilaș L., cu un volum de 6,0 c.a.; „*Educația în abordarea economică*” – autori: dr., prof. univ. dr. Cojocaru V., dr., lect. sup. Făuraș C., cu un volum de 12,89 c.a.; „*Sistemul de prognozare în managementul firmei*” – autori: dr., conf. univ. Țurcanu Gh., dr., lect. sup. Ursachi V., cu un volum de 10,5 c.a. De asemenea, au fost publicate următoarele **cursuri universitare**: „*Менеджмент*” – autori: dr., prof. univ. Sârbu I., dr., conf. univ. Crotenco Iu., cu un volum de 15,5 c.a.; „*Bazele managementului*” – autori: dr., prof. univ. Burlacu N., dr., conf. univ. Graur E., cu un volum de 27,72 c.a.; „*Bazele antreprenoriatului: Inițierea unei mici afaceri*” – autor: dr., conf. univ. Solcan A., cu un volum de 5,33 c.a.; „*Bazele antreprenoriatului: dezvoltarea unei mici afaceri*” – autor: dr., conf. univ. Solcan A., cu un volum de 8,03 c.a.

Cadrele de înaltă calificare ale Catedrei „Management” participă permanent la **cursuri de perfecționare**, diverse stagii, în urma cărora actualizează cursurile universitare propuse spre atenția studenților, masteranzilor și doctoranzilor. În tabelul ce urmează sunt prezentate stagiile respective pentru anul 2010.

În anul 2010, la 25 februarie, în cadrul Catedrei a fost organizată Conferința internațională „*Managementul funcționării întreprinderilor în condițiile economiei concurențiale*”, la lucrările căreia au prezentat rapoarte 36 de participanți (din R. Moldova, România, Ucraina, Belarus).

Nr. d/o	Numele, prenumele, gradul și titlul științific	Țara, denumirea organizației vizitate	Scopul vizitei. Descrierea succintă a activităților (realizarea proiectelor comune, stagiu, participări la manifestări științifice)	Termenul deplasării
1.	Stihi Ludmila, dr., conf. univ.	ASE București, România	Stagiu de perfecționare	Februarie 2010
2.	Portarescu Serghei, dr., conf. univ.	Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu, România	Stagiu de perfecționare	13-25 aprilie 2010
3.	Portarescu Serghei, dr., conf. univ.	„Evenda”, Chișinău	Time management, Gleb Arhanghelischi	Decembrie 2010
4.	Solcan Angela, dr., conf. univ.	or. Clermont Ferrand, Franța	Reuniunea programului TEMPUS MODEP	20-28 noiembrie 2010
5.	Vornovițchi Diana, drd., lect. univ.	Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu, România	Stagiu de perfecționare	13-25 aprilie 2010
6.	Vornovițchi Diana, drd., lect. univ.	Zlin Region, Kunovice, Ostrava, Cehia	Science & technology parks and business innovation centres; History of science & technology parks and incubators	23 – 27 mai 2010
7.	Vornovițchi Diana, drd., lect. univ.	Praga, Cehia	Capacity Building in the Field of Innovation and Entrepreneurial Skills Development	28 – 29 mai 2010

Membrii Catedrei au participat la următoarele foruri științifice:

- ✦ Conferința internațională „Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii”, 24-25 septembrie 2010, Chișinău, ASEM;
- ✦ Conferința științifică „Transport: economie, inginerie și management”, 29-30 octombrie 2010, Chișinău, ATIC;
- ✦ Congresul 34-lea al Academiei Româno-Americane, ARA, București, 2010;
- ✦ Conferința științifică internațională „Теоретические и практические аспекты инновационной деятельности”, Ucraina. Mariupoli, 20-22 mai, 2010;
- ✦ Conferința internațională „Проблемы и перспективы сотрудничества между странами юго-восточной Европы в рамках Черноморского Экономического Сотрудничества и ГУАМ”, Istanbul, 1-3 octombrie 2010;
- ✦ Conferința internațională „Горизонт 2020: Будущее экономического знания и бизнеса”. Svišov, Bulgaria, 7-8 octombrie 2010;
- ✦ Simpozionul Internațional al Tinerilor Cercetători, Ediția a VIII-a, ASEM, Chișinău, 23-24 aprilie 2010.

În cadrul acestor manifestări de cercetare științifico-aplicative, colaboratorii Catedrei „Management” au contribuit cu următoarele **publicații**:

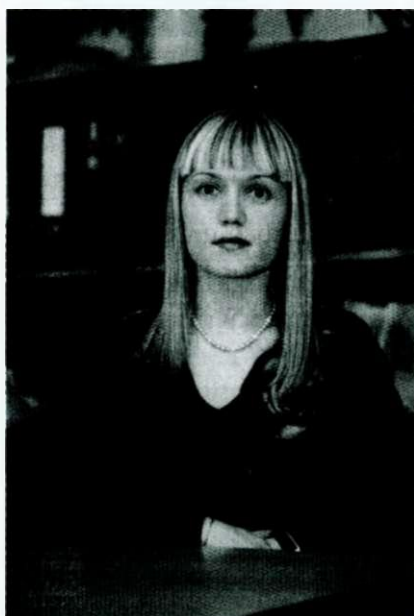
Nr. d/o	Numele, prenumele autorilor	Titlul lucrării. Tipul lucrării	Locul editării. Orașul, editura, titlul revistei științifice*
1	2	3	4
1.	Belostecinic Marina	Концепция команд и командных взаимодействий в бизнес-организациях. (Teză a comunicării)	Materialele conferinței internaționale „Managementul funcționării întreprinderilor în condițiile economiei concurențiale”. ASEM, Chișinău
2.	Cotelnic Ala, Portarescu Serghei, Negru Ion	Culegere de probleme și teste la disciplina „Managementul producției”. Material didactic	ASEM, Chișinău.

3.	Cotelnic Ala, Portarescu Serghei, Negru Ion	Culegere de probleme și teste la disciplina „Sisteme de planificare în afaceri”. Material didactic	ASEM, Chișinău.
4.	Cotelnic Ala, Solcan Angela, Bugaian Larisa, Catanoi V.	Antreprenoriat: Inițierea afacerii Material didactic	Editura Angela Levinta, Chișinău, 2010
5.	Sârbu Ion, Cheșcă Vasile	Metodele economice de conducere a întreprinderilor în relațiile economiei concurențiale. Teză a comunicării.	Materialele conferinței internaționale „Managementul funcționării întreprinderilor în condițiile economiei concurențiale”. ASEM, Chișinău
6.	Solcan Angela	Managementul timpului - metode de gestiune. Teză a comunicării	Materialele conferinței internaționale „Managementul funcționării întreprinderilor în condițiile economiei concurențiale”. ASEM, Chișinău
7.	Solcan Angela	Cum să-ți înființezi o afacere. Ghid practic pentru antreprenori Material didactic	Chișinău, 2010
8.	Solcan Angela	Chid privind elaborarea și susținerea tezei de licență Material didactic	ASEM, Chișinău.
9.	Solcan Angela	Chid privind elaborarea și susținerea tezei de masterat Material didactic	ASEM, Chișinău.
10.	Bilaș Ludmila	Стратегические аспекты организационного поведения в деловых организациях. (Teză a comunicării)	Materialele conferinței internaționale „Managementul funcționării întreprinderilor în condițiile economiei concurențiale”. ASEM, Chișinău
11.	Bilaș Ludmila, Coban Marina, Dorogaia Irina	Концепция обучающейся организации: методологические аспекты организационных преобразований. (Articol științific)	Anale 2010, Bălți
12.	Stihi Ludmila	Managementul riscurilor în afaceri. Curs universitar	ASEM, Chișinău
13.	Covaș Lilia, Stihi Ludmila	Managementul relațiilor cu stakeholderii. Teză a comunicării.	Materialele conferinței internaționale „Managementul funcționării întreprinderilor în condițiile economiei concurențiale”. ASEM, Chișinău
14.	Covaș Lilia, Stihi Ludmila, Solcan Angela	Responsabilitatea socială corporativă și creșterea competitivității IMM. Teză a comunicării.	Materialele conferinței internaționale „Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii”. ASEM, Chișinău
15.	Stihi Ludmila	Rolul managementului strategic al resurselor. Teză a comunicării.	Materialele „Congresul al 34-lea al Academiei Româno-Americane”. București
16.	Stihi Ludmila	Standarde internaționale ale managementului riscurilor în afaceri: concept și necesitate. Articol științific	Revista de la Universitatea din Cahul. Cahul 2010.
17.	Stihi Ludmila	Gestiunea companiei în societatea conștiinței. Articol științific	Program of the Humboldt-Kolleg „Knowledge, Culture, Science The fundament of quality of life in Society”. Universitatea Politehnica Timișoara. Timișoara, 2010.
18.	Portarescu Serghei, Mișova Tatiana	Стратегические аспекты отбора и совершенствования персонала (Teză a comunicării)	Materialele conferinței internaționale „Горизонт 2020: Будущее экономического знания и бизнеса”. Sviștov, Bulgaria.

19.	Șavga Ghenadie, Serduni Serghei	Importanța gestiunii întreprinderii în condițiile actuale. (Teză a comunicării)	Materialele conferinței internaționale „Managementul funcționării întreprinderilor în condițiile economiei concurențiale”. ASEM, Chișinău
20.	Parfentieva Ala	Инновационная культура – новый тип культуры предприятия. (Teză a comunicării)	Materialele conferinței internaționale „Managementul funcționării întreprinderilor în condițiile economiei concurențiale”. ASEM, Chișinău
21.	Parfentieva Ala	Управления формирования позитивного корпоративного имидже. Teză a comunicării.	Materialele conferinței internaționale „Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii”. ASEM, Chișinău
22.	Parfentieva Ala	Культура Молдавских организации особенности и развитие	Analele ASEM, Ediția VIII, 2010, ASEM. Chișinău, 2010.
23.	Dorogaia Irina	Организационные изменения: многообразис подходов и проблема выбора. (Teză a comunicării)	Materialele conferinței internaționale „Managementul funcționării întreprinderilor în condițiile economiei concurențiale”. ASEM, Chișinău
24.	Dorogaia Irina	Актуальность применения гуманистически-психологического подхода к организационным изменениям. (Articol științific)	Analele ASEM, Ediția VIII, 2010, ASEM. Chișinău, 2010.
25.	Negru Ion	Importanța negocierilor în procesul de aprovizionare a agenților economici. Teză a comunicării.	Materialele conferinței internaționale „Managementul funcționării întreprinderilor în condițiile economiei concurențiale”. ASEM, Chișinău
26.	Negru Ion, Șavga Ghenadie	Рациональное использование материальных ресурсов как фактор повышения эффективности производства. (Teză a comunicării)	Materialele conferinței internaționale „Теоретические и практические аспекты инновационной деятельности”. Приазовский Государственный Технический Университет. Ucraina, Mariupoli
27.	Negru Ion, Ciumac Ghenadie	Особенности инфляции в Республике Молдова. (Teză a comunicării)	Materialele conferinței internaționale „Проблемы и перспективы сотрудничества между странами юго-восточной Европы в рамках Черноморского Экономического Сотрудничества и ГУАМ”. Донецкий Национальный Университет. Ucraina, Donețk
28.	Serduni Sergiu	Management. Note de curs	ASEM, Chișinău
29.	Călugăreanu Irina	Metodica de calculare a cotelor tarifare la tipuri riscante de asigurari. Articol științific	Revista "Studii economice", ULIM, Chișinău, anul III, nr. 1-2, 2009.
30.	Călugăreanu Irina, Popescu Elena	Риск-менеджмент как управленческий процесс. (Articol științific)	Revista "Studii economice", ULIM, Chișinău, anul 4, nr. 1-2, 2010.
31.	Buciușcan Silvia	Particularitățile întreprinderilor social-responsabile din Republica Moldova. Articol științific	Revista „Economica”, ASEM, Chișinău, nr.2, 2010.
32.	Buciușcan Silvia	Tendințele majore în dezvoltarea rapoartelor sociale ale întreprinderilor din Republica Moldova. Articol științific	Revista „Economie și Sociologie”, IEFS, nr.3, 2010.
33.	Rău Andrei	Tendințele dezvoltării sistemului cooperației de consum autohton în relațiile economiei de piață. Teză a comunicării.	Materialele „Simpozionului Internațional al Tinerilor Cercetători, Ediția a VIII-a”. ASEM, Chișinău

34.	Vornovițchi Diana	Fidelizarea clientilor – sursa de profit în sectorul serviciilor bancare Teză a comunicării	Materialele conferinței internaționale „Managementul funcționării întreprinderilor în condițiile economiei concurențiale”. ASEM, Chișinău
35.	Vornovițchi Diana	Getting Customer Loyalty by Designing Successful Relationship Programs (Teză a comunicării)	Materialele conferinței internaționale „Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii”. ASEM, Chișinău
36.	Banari Aliona	Importanța managementului riscului la etapa contemporană a dezvoltării societății. Teză a comunicării.	Materialele „Simpozionului Internațional al Tinerilor Cercetători, Ediția a VIII-a”. ASEM, Chișinău
37.	Țâmbaliuc Natalia	Inteligența emoțională și leadershipul. Teză a comunicării.	Materialele „Simpozionului Internațional al Tinerilor Cercetători, Ediția a VIII-a” ASEM, Chișinău

1.2. Catedra de Marketing și Logistică

**O. Savciuc, șef-catedră
„Marketing și Logistică”**

Marketingul a cunoscut o evoluție semnificativă în ultimele două decenii în Republica Moldova atât din punct de vedere teoretic, cât și aplicativ. În acest context de idei, ținem să menționăm rolul catedrei de specialitate „Marketing și Logistică”, în cadrul Facultății de Business și Administrarea Afacerilor, în propagarea științei și a filosofiei marketingului, dezvoltarea abilităților practice în rândul studenților și a mediului de afaceri autohton.

Începând cu luna septembrie 1991, când a fost înființată ASEM, subdiviziunea a fost denumită Catedra „Marketing”, existând și o facultate cu aceeași denumire. Din 4 ianuarie 2006, la decizia colectivului, înaintând demersurile corespunzătoare, a fost redenumită în catedra de Marketing și Logistică.

La momentul actual, Catedra este condusă de conferențiarul universitar, doctor în economie Oxana Savciuc, care și-a făcut studiile universitare și de doctorat în ASEM, la facultatea de Marketing, specialitatea „Marketing”.

Menționăm că în cadrul Catedrei este antrenat în activități didactice și de cercetare științifică Rectorul ASEM, membrul corespondent al AȘM, profesorul universitar, doctorul habilitat în economie Grigore Belostecinic. Totodată, membru al catedrei „Marketing și Logistică” este și fostul prim-prorector pe activitate didactică ASEM, profesorul universitar, doctorul în economie Victor Căun, care a activat în rectorat în perioada 1995-2007.

În tabelul ce urmează puteți urmări persoanele care au deținut de-a lungul anilor postul de șef-catedră „Marketing”/„Marketing și Logistică”:

Nr. d/o	NPP	Titlu	Perioadă
1.	<i>Petrovici Sergiu</i>	<i>prof. univ., dr. hab.</i>	<i>septembrie 1991 – septembrie 1993</i>
2.	<i>Caun Victor</i>	<i>prof. univ., dr.</i>	<i>septembrie 1993 – februarie 1995</i>
3.	<i>Belostecinic Grigore</i>	<i>prof. univ., dr. hab.</i>	<i>februarie 1995 – ianuarie 2003</i>
4.	<i>Moldovan Viorelia</i>	<i>conf. univ., dr.</i>	<i>ianuarie 2003 – august 2005</i>
5.	<i>Mitnițaia Lidia</i>	<i>conf. univ., dr.</i>	<i>august 2005 – iunie 2007</i>
6.	<i>Savciuc Oxana</i>	<i>conf. univ., dr.</i>	<i>august 2007 – prezent</i>

În cadrul catedrei este angajată în calitate de metodist superior asistentul universitar Stela Axente, care se preocupă de secretariatul catedrei „Marketing și Logistică” din anul 1992.

Misiunea Catedrei

Catedra „Marketing și Logistică” își propune drept misiune instruirea și formarea unor economiști – marketeri cu cunoștințe fundamentale profunde, cu capacități de adaptare și gândire creativă, orientați spre perfecționare continuă.

Schimbarea denumirii Catedrei a determinat și schimbarea denumirii specialității. Astfel, din 1991 până în 2008 (anul absolvirii), studenții și-au făcut studiile la specialitatea „Marketing”, iar odată cu trecerea la instruirea în două cicluri, conform Procesului de la Bologna, din 2005 se face înmatriculare la specialitatea „Marketing și Logistică”, ciclul I.

Colectivul Catedrei de Marketing și Logistică

Odată cu trecerea la studierea în trei cicluri – Licență, Masterat, Doctorat, Catedra a pregătit tot suportul metodic în vederea instruirii studenților conform noilor programe de studii, ajustate la standardele europene, curricule pentru fiecare disciplină din planul de studii, instrumente de evaluare moderne, cursuri electronice, tematici actuale pentru tezele de licență, de masterat și doctorat etc.

Oferta educațională pentru ciclul I, licență

Domeniul „Marketing și Logistică” are scopul de a pregăti specialiști pentru activități ce țin de marketing la general, cercetări de marketing, precum și conducerea subdiviziunilor de marketing, de vânzări sau logistică ale organizațiilor. La nivel de întreprindere, specialistul absovent de la ciclul I, licență din domeniul „Marketing și Logistică” este cel care trebuie să asigure buna desfășurare a mai multor activități: cercetarea pieței, a consumatorului și a altor factori ai mediului de marketing; planificarea și realizarea activităților privind politicile de

produs, de preț, de plasament și de promovare; organizarea departamentului de marketing al întreprinderii, logistica comercială. Totodată, absolvenții acestui domeniu vor fi capabili să activeze atât în firmele comerciale, cât și cele non-profit.

Gr. Belostecinic

„Marketingul și Logistica” este un domeniu profesional cu tradiții, puternic dezvoltat în SUA, Japonia și Europa. Instruirea specialiștilor în acest domeniu se face de mai multe decenii în multiple centre universitare ale Comunității Europene, iar absolvenții sunt solicitați pe piața forței de muncă, fiind antrenați în activități practice de succes; sunt promotori ai progresului. În Republica Moldova, marketingul a devenit curs universitar și specialitate la începutul anilor 90, în cadrul mai multor universități autohtone.

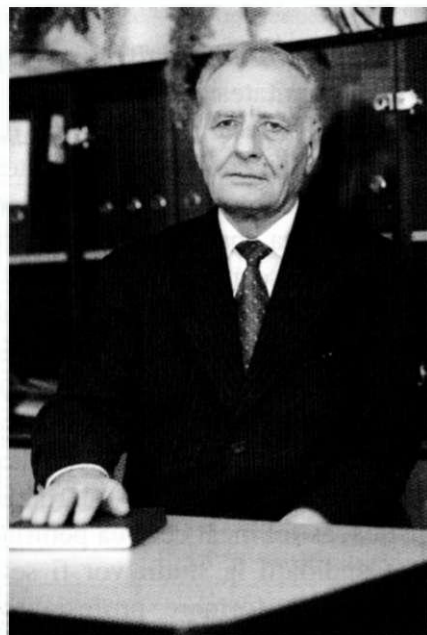
Ținem să menționăm că numărul studenților care își fac studiile universitare la specialitatea „Marketing și Logistică” a crescut semnificativ de circa 2,7 ori, de la 337 – secția zi și 64 – la frecvență redusă în anul de studii 2000-2001; la 632 – secția zi și 451 – frecvență redusă, în anul universitar 2009-2010.

Pentru ciclul II, începând cu anul 2008, Catedra oferă programe ample de instruire la masteratul de profesionalizare și cercetare la specializările „Managementul marketingului”, „Reclamă și Relații publice”, „Logistică și Supply Chain Management”, existând grupe de studenți cu studiere în limbile română și rusă.

Oferta educațională pentru ciclul II, masterat

Specializarea: Managementul marketingului

Oportunitatea instruirii la ciclul II, master a specialiștilor în managementul marketingului este determinată de necesitatea stringentă pe piața muncii din Republica Moldova a unor conducători de departamente „Marketing și vânzări”, care ar cunoaște bine funcțiile marketingului și ar fi capabili să planifice, să organizeze, să gestioneze și să controleze activitățile de marketing din întreprindere, să le integreze în activitatea de ansamblu. Acești specialiști ar trebui să fie capabili să implementeze și dezvolte funcția marketing din întreprindere în scopul cercetării pieței și racordării activității întreprinderii la schimbările mediului extern. Unul din cele mai importante funcții ale acestor conducători ar fi monitorizarea tuturor activităților ce au impact asupra imaginii întreprinderii. O altă abilitate a acestor specialiști ar fi orientată spre îmbunătățirea comunicării întreprinderilor cu mediul extern. Organizarea competentă a marketingului din întreprindere este o premisă a creșterii competitivității întreprinderilor autohtone și impunerii pe piețele

V. Căun

externe. Totodată, sporirea competențelor în domeniu ar impulsiona dezvoltarea piețelor de produse/servicii din țară, astfel încât cererea pentru această specializare de master ar fi continuă.

Candidații la studii vor fi selectați, în special, din rândul absolvenților ciclului I de la domeniile de formare profesională „Marketing și Logistică”, „Business și Administrare”, „Economie mondială” și „Relații economice internaționale”, dar și de la alte domenii economice, în măsura corespunderii dosarelor candidaților cu condițiile regulamentului în vigoare.

Absolvenții programului de master în managementul marketingului pot ocupa mai multe funcții și posturi:

- Manager (în serviciile de marketing și vânzare);
- Manager – agenție de publicitate;
- Manager în firme comerciale;
- Consultant în marketing;
- Cadre didactice în instituțiile preuniversitare și universitare.

Specializarea: „Reclamă și Relații publice”

Oportunitatea instruirii la ciclul II, master a specialiștilor în „Reclamă și Relații publice” este determinată de etapa incipientă în formarea și consolidarea pieței reclamei din Republica Moldova. Cererea pe piața muncii pentru specialiști competenți în reclamă și relații publice este astăzi manifestată de diverse agenții de reclamă și întreprinderi publice/private, care își doresc corespunzător îmbunătățirea calității serviciilor prestate sau dezvoltarea departamentelor respective din propriile organizații și instituții. Acești specialiști ar trebui să posede arta comunicării și negocierii; să fie capabili de a cerceta piața; să elaboreze scenarii, să planifice și să realizeze campanii promoționale; să evalueze calitatea strategiilor publicitare; să analizeze eficiența campaniilor realizate. Funcția de bază a lor ar fi orientată spre îmbunătățirea comunicării întreprinderilor cu mediul extern. Realizarea competență a activităților promoționale din întreprinderi (determinată, de regulă, de calitatea serviciilor prestate de agențiile de reclamă și relații cu publicul) asigură succesul acestora pe piață și este un instrument puternic în lupta cu concurenții. Considerăm că cererea pentru această specializare de master va fi una permanentă.

Specializarea: Logistică și Supply Chain Management

Oportunitatea instruirii la ciclul II, master a specialiștilor în „Logistică și Supply Chain Management” este determinată de tendința actuală de dezvoltare activă a rețelelor de distribuție și de comerț pe plan intern și internațional. Implementarea funcției de marketing în întreprinderi impune, în paralel, necesitatea unei noi abordări a problemelor logistice privind aprovizionarea, producerea, distribuția și comercializarea produselor/serviciilor. Astfel, pe piața muncii se manifestă cererea față de specialiști cu competențe înguste, pornind de la legislația națională și internațională în domeniu și terminând cu cunoașterea detaliată a activităților și problemelor tipice de la toate nivelurile lanțului de aprovizionare – desfacere (Supply Chain). Acești specialiști ar trebui să fie capabili a face analize și diagnoze, a utiliza noile tehnologii informaționale în realizarea propriilor activități, de a optimiza și organiza activitățile de transportare, depozitare, stocare. Dezvoltarea și consolidarea piețelor de bunuri și servicii, globalizarea și internaționalizarea ridică noi probleme în rândul specialiștilor din logistică, astfel încât cererea pentru această specialitate de master va fi continuă.

Candidații la studii vor fi selectați în special din rândul absolvenților ciclului I de la domeniile de formare profesională „Marketing și Logistică”, „Merceologie și Comerț”, „Business și Administrare”, „Economie mondială” și „Relații Economice Internaționale”, dar și de la alte domenii economice/ingineresti în măsura corespunderii dosarelor candidaților cu condițiile regulamentului în vigoare.

Absolvenții programului de master în Logistică și Supply Chain Management pot ocupa mai multe funcții și posturi:

- Manager – departament de aprovizionare, distribuție;
- Manager departament logistică internă;
- Manager în firme comerciale, de transport, logistică;
- Consultant în logistică;
- Cadre didactice în instituțiile preuniversitare și universitare.

Numărul total de studenți care, actualmente, își fac studiile la ciclul II, masterat este de 229, din care 97 la anul doi, inclusiv 28 cu studiere în limba rusă și 132 la anul întâi, inclusiv 39 cu studiere în limba rusă.

Pe parcursul evoluției, odată cu creșterea numărului de studenți înscriși la specialitățile oferite de Catedră, numărul de cadre didactice de bază s-a schimbat de la 9, în anul 2000, la 19, în anul 2010; ascendent evoluând și numărul de posturi didactice – de la 27 unități, în anul 2000, la 52 unități, în anul 2009.

Contingentul de profesori din cadrul Catedrei „Marketing și Logistică” (angajați de bază)

Nr. d/o	Numele, prenumele	Specialitatea (denumirea și cifra)	Gradul și titlul științific, anul conferirii	Funcția
1.	Savciuc Oxana	08.00.06 – Marketing; logistică	Doctor în științe economice – 2003, Conferențiar universitar – 2005	Șef-catedră „Marketing și Logistică” ASEM, Conferențiar universitar
2.	Belostecinic Grigore	08.00.06 – Marketing; logistică	Doctor habilitat în științe economice – 1999, Profesor universitar – 2000, membru corespondent al AȘM-2007	Rector ASEM, profesor universitar
3.	Căun Victor	08.00.01 – Economie politică	Doctor în științe economice – 1974, Profesor universitar – 1999	Profesor universitar
4.	Mitnițaia Lidia	08.00.06 – Marketing; logistică	Doctor în științe economice – 1995, Conferențiar universitar 1998	Conferențiar universitar
5.	Macari Ion	08.00.05 – Economie și management în ramură și domeniu de activitate	Doctor în științe economice – 1988, Conferențiar universitar – 1993,	Conferențiar universitar
6.	Cristafovici Profira	08.00.06 – Marketing; logistică	Doctor în științe economice – 1999, Conferențiar universitar – 2001	Conferențiar universitar
7.	Cartavâh Tatiana	08.00.25 – Economia, organizarea și conducerea în comerț și alimentație publică	Doctor în științe economice – 1985, Conferențiar universitar – 1989	Conferențiar universitar
8.	Melnic Igor	08.00.06 – Marketing; logistică	Doctor în științe economice – 2001, Lector superior – 2005	Conferențiar universitar
9.	Zgherea Georgeta	08.00.05 – Economie și management în ramură și domeniu de activitate	Doctor în științe economice – 1991, Conferențiar universitar – 2001,	Conferențiar universitar
10.	Solomatin Ala	05.19.08 – Merceologia mărfurilor nealimentare	Doctor în științe economice – 1992, conferențiar universitar – 1998	Conferențiar universitar
11.	Moldovan-Batrânac Viorelia	08.00.06 – Marketing; logistică	Doctor în științe economice – 1997, Conferențiar universitar	Conferențiar universitar
12.	Ionița Irina	08.00.06 – Marketing; logistică	Doctor în științe economice – 2008, Lector superior, 2009	Lector superior
13.	Paic Mihai	-	Lector superior, 2005	Lector superior

14.	Golovco Vasile	-	Lector superior, 2005	Lector superior
15.	Saharneanu Liliana	-	Lector superior, 2005	Lector superior
16.	Șișcan Ecaterina	-	Magistru, 2002, Lector superior, 2005	Lector superior
17.	Gaugaș Tatiana	-	Magistru, 2003, Lector superior, 2003	Lector superior
18.	Rotaru Olesea	-	Magistru, 2006, Lector asistent, 2006	Lector asistent
19.	Chiriac Lilia	-	Magistru, 2004, Lector universitar, 2006	Lector universitar

Actualmente, la Catedra „marketing și logistică” activează 18 cumularzi, din care: 1 – profesor universitar, doctor habilitat; 3 – conferențieri universitari, doctori; 4 – lector superiori, 10 lectori și asistenți universitari.

Cadrele didactice ale Catedrei „Marketing și Logistică” și disciplinele predate

Nr. d/o	Numele, prenumele	Titlul, funcția	Disciplina
1.	Savciuc Oxana	conf. univ., dr. șef-catedră	1. Bazele marketingului 2. Tehnici promoționale 3. Marketing internațional 4. Relații publice și lobby 5. Managementul marketingului 6. Marketing i, ii (general și business to business)
2.	Belostecinic Grigore	prof. univ., dr. hab. rector asem	1. Marketing i, ii (general și business to business)
3.	Căun Victor	prof. univ., dr.	1. Marketing internațional
4.	Cartavâh Tatiana	conf. univ., dr.	1. Marketing turistic 2. Marketingul serviciilor 3. Tehnici de vânzări 4. Marketing 5. Târguri și expoziții 6. Merchandising 7. Târguri și expoziții 8. Strategii de preț
5.	Zgherea Georgeta	conf. univ., dr.	1. Tehnici promoționale 2. Cercetări de marketing 3. Tehnici promoționale 4. Marketing 5. Cercetări avansate de marketing
6.	Mitnițaia Lidia	conf. univ., dr.	1. Marketing i+ii (general și business to business) 2. Analiza concurenței și strategii competitive 3. Comportamentul consumatorului 4. Marketing internațional 5. Managementul marketingului
7.	Solomatin Ala	conf. univ., dr.	1. Marketing i+ii (general și business to business) 2. Tehnici de vânzări 3. Logistica 4. Merchandising 5. Târguri și expoziții 6. Marketing
8.	Moldovan-Batrânac Viorelia	conf. univ., dr.	1. Marketingul serviciilor
9.	Macari Ion	conf. univ., dr.	1. Publicitate și planificare media 2. Marketing
10.	Cristafovici Profira	conf. univ., dr.	1. Strategii de preț 2. Analiza concurenței și strategii competitive 3. Comportamentul consumatorului

11.	Melnic Igor	conf. univ., prodecan	1. Marketingul serviciilor 2. Logistica 3. Marketing i+ii (general și business to business)
12.	Ionița Irina	dr., lector superior	1. Marketingul teritoriilor 2. Marketing i+ii (general și business to business)
13.	Paic Mihai	lector superior	1. Design și estetică în marketing 2. Agromarketing 3. Marketing
14.	Golovco Vasile	lector superior	1. Cercetări de marketing 2. Strategii de penetrare pe piețe externe 3. Cercetări de marketing internațional 4. Cercetări avansate de marketing 5. Marketing
15.	Saharneau Liliana	lector superior	1. Cercetări de marketing 2. Marketing i+ii (general și business to business) 3. Marketing
16.	Șișcan Ecaterina	lector superior	1. Marketing general și social-politic 2. Marketing social-politic 3. Marketing direct 4. Marketing
17.	Gaugăș Tatiana	lector superior	1. Bazele marketingului 2. Marketing internațional 3. Marketing turistic 4. Strategii publicitare
18.	Rotaru Olesea	asistent universitar	1. Marketing i, ii (general și business to business) 2. Tehnici promoționale
19.	Chiriac Liliana	lector universitar	1. Marketing i+ii (general și business to business) 2. Marketing 3. Comportamentul consumatorului

Membrii Catedrei sunt implicați în **activități de coordonare a proiectelor de marketing, tezelor de licență și a celor de masterat, lucru în comisiile de licență și de susținere a tezelor de masterat**. Repartizarea acestor activități se face de către șeful catedrei în funcție de titlul științifico-didactic, experiență, disciplinele ținute și interesele de cercetare științifică ale cadrelor didactice.

Catedra asigură instruire la toate ciclurile, astfel încât anual la studiile de doctorat (specialitatea 08.00.06 Marketing; logistică) se înmatriculează circa 4-5 persoane. Actualmente, la doctorat își fac studiile 13 persoane, din care 4 la secția de zi și 9 – la frecvență redusă.

Din anul 1992, când a fost aprobat de către CSA dreptul de înscriere la doctorat și susținere, în cadrul Consiliului Științific Specializat de pe lângă ASEM, a tezelor la specialitatea „Marketing”, care ulterior a fost redefinită 08.00.06 Marketing; logistică, și până în prezent au devenit doctori în economie 27 de persoane și o persoană doctor habilitat (Grigore Belostecinic).

Începând cu anul 2004, a fost constituit Consiliul Științific Specializat D 32.08.00.06, în care se susțin tezele de doctorat, elaborate în domeniul „Marketing; logistică” și care este unic în Moldova, fiind condus de MC al AȘM, profesorul universitar, doctorul habilitat în economie Grigore Belostecinic. Menționăm că o parte din persoanele ce au obținut titluri științifice în domeniu activează în cadrul Catedrei de Marketing și Logistică, iar alții au făcut carieră de succes în alte domenii ale economiei naționale și în mediul universitar.

Totodată, circa 1/3 din cadrele didactice ale catedrei sunt membri ai Seminarului Științific de Profil cu denumirea „*Managementul și marketingul în economia contemporană*”.

Stagiile de practică (de producție, de licență și de masterat), conform Planului de studii, sunt prevăzute și se realizează la ultimul an de studii al ciclurilor I și II.

Asigurarea cu locuri pentru realizarea stagiilor de practică ține de responsabilitatea catedrei. La selectarea întreprinderilor se iau în calcul asemenea criterii ca domeniul de activitate, experiența,

mărimea întreprinderii, piețele de desfacere și, nu în ultimul rând, disponibilitatea de a oferi studenților condiții corespunzătoare de realizare a stagiului de practică.

Obiectivele și conținutul stagiilor de practică la specialitatea „Marketing și Logistică” sunt axate pe cunoașterea particularităților funcționării întreprinderilor industriale, agroindustriale, comerciale (en-gross și en-detaille) și din sfera serviciilor; aprofundarea cunoștințelor în domeniul teoriei și practicii marketingului; studierea procesului de management al marketingului; studierea funcției de comunicare și promovare din întreprinderi; cunoștințele în sistemul informațional de marketing în cadrul întreprinderilor, însușirea tehnicilor și metodelor marketingului; studierea sistemului logistic din întreprindere; culegerea, selectarea și pregătirea informației necesare elaborării tezelor de licență/de masterat.

Catedra „Marketing și Logistică” este deschisă spre colaborare și întreprinde măsuri de menținere a relațiilor existente și de stabilire a unor relații noi cu agenții economici, productive pentru procesul de instruire.

Anual, în acest context, sunt invitați reprezentanți de la companiile din Moldova (Orange, Moldcell, Efes Vitanta Brewery, Mobias Banca, Coca-Cola, Franzeluța etc.), care organizează seminarii, prezentări, studii de caz, discuții, dezbateri în scopul informării și instruirii studenților, dezvoltării abilităților practice de specialitate.

Pe lângă activitatea didactică, membrii Catedrei sunt implicați activ în **cercetări științifice**, realizate atât prin proiecte individuale, cât și proiecte de grup.

Cercetările științifice ale Catedrei în anii **2001-2002** au fost realizate în cadrul temei **„Promovarea Consultanței de marketing ca factor de relansare economică în Republica Moldova”** și a inclus două etape: Studiul aspectelor fundamentale ale conceptului de consultanță de marketing; Etapa II. Concretizarea unui set de propuneri privind dezvoltarea și promovarea consultanței de marketing în companiile autohtone de consultanță.

Totodată, în colaborare cu Catedra de Management, membrii Catedrei, în perioada **2002-2003**, au participat la cercetarea efectuată cu tema: **„Elaborarea strategiilor de dezvoltare ale ASEM în condițiile pieței concurențiale”**. S-au efectuat două sondaje și studiul practicilor internaționale în domeniul marketingului educațional.

Pe parcursul anului **2004**, membrii Catedrei au activat în cadrul Seminarului științifico-metodologic **„Marketingul educațional în contextul proceselor de integrare”**. Pe parcursul anului, au avut loc ședințe ale seminarului cu tema **„Fundamentarea strategiilor de marketing în dezvoltarea și promovarea turismului rural în Republica Moldova”**.

Tematica de cercetare științifică în anul **2005** a fost determinată de procesele globalizării și integrării în Uniunea Europeană. Direcția strategică a sferei științifice de cercetare și inovare a fost orientată spre evidențierea tendințelor în dezvoltarea și funcționarea organizațiilor în condițiile economiei concurențiale.

Etaple principale ce s-au realizat în cercetările științifice ale anului 2005 sunt:

1. Calitatea instruirii în sistemul învățământului superior din Republica Moldova.
2. Strategii și politici de management în cadrul organizațiilor din Republica Moldova.

Tematica cercetărilor științifice în anii **2006-2008** a fost dedicată dezvoltării marketingului rural și competitivității orașelor/localităților în Republica Moldova.

Cercetările științifice în cadrul catedrei în anii **2009-2010** au fost dedicate, în special, studierii pieței imobiliare din Republica Moldova, dat fiind faptul că anume piața imobiliară în ultimii ani a fost unul dintre principalele domenii generatoare de venituri și continuă să fie chiar și în condițiile crizei economico-financiare în care se află R. Moldova la momentul actual. Această temă de cercetare – **„Piața imobiliară: evoluție și tendințe de dezvoltare în condițiile Republicii Moldova”** – corespunde temei ample de investigații a catedrei **„Dezvoltarea intensivă a marketingului în întreprinderile comerciale și non-profit”** valabilă pentru ultimii 5 ani.

Metodologia cercetării s-a bazat, mai ales, pe documentare, utilizând, de altfel, și unele metode ale cercetării de birou – observarea (personală și cu ajutorul mijloacelor tehnice) și metoda anchetei.

Făcând o evaluare de ansamblu a rezultatelor editoriale în perioada **2001-2005**, se poate concluziona că, în total, au fost realizate și publicate 101 lucrări științifice, din care 52 articole științifice și 49 rapoarte la foruri științifice.

În anii **2001-2005** au fost înregistrate 49 de participări ale membrilor Catedrei la manifestări științifice, din care 34 organizate la nivel internațional și 15 – cu caracter republican. Preponderența forurilor internaționale denotă un schimb fructuos de experiență, care s-a putut realiza la aceste manifestări științifice.

În perioada **2001-2005** șase membri ai Catedrei au beneficiat și au participat la realizarea de granturi și proiecte internaționale. Drept organizații partenere din străinătate au fost: Universitatea centrală din Carolina de Nord, SUA; Asociația Italiană de Logistică, Italia; USIS-Guvernul SUA, MEPO; SOROS; PAFP; EAIR; Universitatea „Pierre Mendes France”, Grenoble, Franța.

Corespunzător, în perioada următoare, indicatorii activității științifice și redacționale au fost în ascensiune. Astfel, în anii **2006-2010** au fost înregistrate 113 participări la conferințe și manifestări științifice, din care 82 internaționale și 31 cu caracter republican. În această perioadă, catedra a întreținut relații științifice cu ASE București; Universitatea „Pierre Mendes France” din Grenoble; or. Sharm El Sheikh, Egipt, Universitatea „Spiru Haret”, România; Universitatea din Maribor, Slovenia; Universitatea de Științe Economice din Cracovia, Polonia etc.

La capitolul activitatea redacțională de editare, ținem să menționăm că în perioada **2006-2010** au fost publicate circa 100 de lucrări științifice, din care 60% în reviste științifice recenzate, cumulând circa 100 c.a. per total.

Cele mai valoroase publicații din ultimii ani sunt prezentate în lista ce urmează:

1. Petrovici S., Belostecinic Gr. *Marketing*, Chișinău, Universitas, 1998, 380 p.
2. Belostecinic Gr. *Concurență, Marketing, Competitivitate*. – Chișinău, ASEM. 1999, 287 p. (monografie)
3. Savciuc O., Cojocar V. *Marketingul universitar cu privire specială la Republica Moldova. România și Republica Moldova* (un deceniu de colaborare în cercetarea științifică economică), Academia Română, Institutul Național de Cercetări Economice, Centrul de Informare și Documentare Economică. București, 2001.
4. Petrovici S., Golovco V. *Problemă metodic, probleme, cazuri, teste aplicative*, Chișinău, ASEM, 2001
5. Belostecinic Gr., Buzichevici Caz. *Parteneriatul în distribuție*, Chișinău, ASEM, 2002. (monografie)
6. Caun V., Feuraș Eu. *Doctrină economică*, Chișinău, ASEM 2003.
7. Savciuc O. *Îndrumar metodic la cursul „Tehnici promoționale”*, Chișinău: ASEM, 2006, 26 p.
8. Petrovici S., Muștuc S., Golovco V. *Marketing, curs universitar*, Chișinău, ASEM, 2008, 288 p.
9. Belostecinic Gr. *Metode și tehnici de scalare în cercetările de marketing*, Chișinău, Editura ASEM, 2008, 88 p.

În lucrările publicate autorii tratează probleme importante în contextul dezvoltării social-economice a Republicii Moldova, cum ar fi: branding-ul, concurența și competitivitatea în contextul integrării europene, imaginea produsului și a întreprinderii, logistica ca factor de creștere a competitivității, integrarea europeană, calitatea învățământului superior în contextul Procesului de la Bologna, marketingul teritorial, relațiile publice, târgurile și expozițiile ca tehnici promoționale, franchising-ul pe piața serviciilor educaționale, analiza strategică, marketingul în condițiile crizei economice etc.

Din anul 2006, doi membri ai Catedrei „Marketing și Logistică”: rectorul ASEM, mc al AȘM, prof. univ., dr. hab. Grigore Belostecinic și conf. univ., dr. Oxana Savciuc sunt implicați în activități de cercetare în cadrul proiectului instituțional „**Directii și posibilități de asigurare și dezvoltare a competitivității în condițiile Republicii Moldova**” (conducătorul proiectului Gr. Belostecinic).

Totodată, începând cu anul 2010, prof. univ., dr. hab. Grigore Belostecinic este coordonatorul proiectului internațional „**Prioritățile relațiilor economice și comerciale între Republica Moldova și Ucraina în contextul cooperării transfrontaliere și integrării europene**” și membru al echipei de cercetare în cadrul proiectului instituțional „**Elaborarea metodelor de dezvoltare regională prin formarea clusterelor**”.

În anul 2009, Catedra „Marketing și Logistică” a fost implicată în proiectul TEMPUS JEP – 26091 – 2005 „**Implementarea Sistemului Instituțional de Asigurare Internă a Calității în Instituțiile de Învățământ Superior din Republica Moldova**”, în comun cu UTM, UCCM, UASM, și a fost supusă unui proces de autoevaluare și evaluare externă, fiind apreciată cu o notă de 8,5 din 10 posibile. La etapa de prezentare a rezultatelor evaluării, au fost prezenți experți naționali și internaționali, care au dat aprecieri bune activității didactico-științifice a catedrei și specialității 362. „Marketing și Logistică”.

Cu referință la rezultatele cercetărilor științifice ale studenților, putem remarca că acestea sunt fructuoase, anual fiind prezentate în cadrul Conferinței Internaționale a Tinerilor Cercetători din cadrul ASEM, dar și în alte centre universitare. Activitatea științifică studențească în cadrul catedrei „Marketing și Logistică” este planificată și realizată în cadrul *cercului științific studențesc „Marketer”* (condus de conf. univ., dr. Ion Macari), care, are ședințe lunare și în care sunt înscriși preponderent studenții specialității „Marketing și Logistică”. Anual, în cadrul cercului, se întrunesc în diverse activități circa 30 de studenți, având drept scop major discutarea celor mai actuale probleme din domeniul marketingului contemporan, organizând mese rotunde, dezbateri, întâlniri cu reprezentanții businessului.

1.3. Catedra de Turism și Servicii hoteliere

Catedra de Turism și servicii hoteliere a fost creată, în cadrul ASEM, în anul 1996, sub denumirea inițială de Comerț, turism și servicii hoteliere. Catedra este o subdiviziune structurală a facultății Business și Administrarea Afacerilor.

E. Turcov, șef-catedră „Turism și Servicii Hoteliere”

Catedra „Turism și Servicii hoteliere” (THS) este o catedră de profil și are misiunea de pregătire a cadrelor cu studii superioare la profilul „Servicii”; specialitatea „Turism”. Anul inițierii specialității – 1993, la Facultatea de Marketing, în cadrul Academiei de Studii Economice din Republica Moldova.

Obiectivele catedrei „Turism și Servicii hoteliere”:

- proiectarea procesului didactic pe profilul catedrei pentru ciclul I, Licență și pentru ciclul II, Masterat;
- organizarea și realizarea procesului didactic pe profilul catedrei;
- evaluarea calității procesului didactic pe profilul catedrei;
- asigurarea metodică a procesului didactic;
- pregătirea cadrelor științifice și didactice prin doctorat și postdoctorat;
- asigurarea lucrului educativ cu studenții.

În perioada 1998-2011, în cadrul Catedrei TSH au fost pregătiți peste 1700 de specialiști cu studii superioare în domeniul turismului și serviciilor hoteliere, care cu succes activează în diferite sectoare ale industriei turistice din Republica Moldova și de peste hotare.

Pe parcursul la mai mulți ani, Catedra „Turism și Servicii hoteliere” din ASEM este coordonată de profesorul universitar, doctor habilitat în economie (domeniul turism) Elena Turcov, care a contribuit personal la extinderea relațiilor de colaborare ale catedrei cu diferite instituții de profil din România, Franța, SUA, Marea Britanie, Spania, Italia, Ucraina, Federația Rusă.

În perioada 1999-2009, Doamna Elena Turcov a colaborat cu diferite instituții din R. Moldova, participând activ la elaborarea mai multor documente normative care au conturat politica guvernamentală în domeniul turismului.

În perioada 1999-2000 E. Turcov a fost secretar responsabil al grupului de lucru în Comisia parlamentară. *Sport, Turism, Tineret*, participând la elaborarea Legii Turismului Republicii Moldova, adoptată în 2000.

Colectivul Catedrei de Turism și Servicii Hoteliere

În perioada 2001-2003, Dumneaei a coordonat grupul de consultanți naționali la elaborarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Turismului în Republica Moldova pentru anii 2003-2015, proiect coordonat de Organizația Mondială a Turismului și PNUD Moldova.

De menționat că dna E. Turcov a contribuit la aderarea Catedrei „Turism și Servicii hoteliere” din ASEM la Catedra Internațională UNESCO/UNITWIN *Turism, Cultură, Dezvoltare*, coordonată de Universitatea Paris 1. Ea a pregătit 4 doctori în economie și este coordonator științific în Doctorantura Academiei.

Catedra TSH reprezintă un centru de cercetări științifice de profil și de formare profesională și continuă a cadrelor pentru industria turismului și serviciilor hoteliere. La momentul actual, Catedra este coordonator în cadrul proiectului *Tempus* privind crearea unei Școli superioare de turism și servicii hoteliere după modelul european.

Lista cercetătorilor științifici și colaboratorilor Catedrei „Turism și Servicii hoteliere”

Nr. d/o	Numele, prenumele	Specialitatea (denumirea și cifrul)	Gradul și titlul științific, anul conferirii	Bază /cumul/ acord de muncă	Funcția
1	Turcov Elena	Economie și management în ramură și domeniu de activitate (comerț) – 08.00.05	Doctor habilitat în științe economice (turism), 2003, profesor universitar	bază	Șef-catedră, profesor universitar
2	Bulican Adrian	Zootehnii speciale, tehnologia produselor animaliere – 06.02.04	Doctor în științe agricole, Conferențiar universitar, 1998	bază	Conferențiar universitar
3	Țurcan Natalia	Economie și management în ramură și domeniu de activitate (comerț) – 08.00.05	Doctor în științe economice, Conferențiar universitar, 2004	bază	Conferențiar universitar
4	Livandovschi Roman	Marketing și logistică (turism) – 08.00.06	Doctor în științe economice, 2004	bază	Conferențiar universitar
5	Maxim Vasile	Geografie economică	Doctor în științe geografice, 1995	bază	Conferențiar universitar
6	Turcov Ana	Doctorandă (Economie Mondială și REI) 08.00.14	-	bază	Asistent universitar
7	Rusu Livia	Doctorandă (management) – 08.00.05	-	bază	Lector superior universitar
9	Roșca Diana	Marketing și Logistică (turism) 08.00.06	Doctor în științe economice, 2008	cumul	Asistent universitar
10	Stavilă Tudor	Arta plastică, arta aplicată și decorativă și arhitectura – 17.00.04	Doctor habilitat în studiul artelor, Profesor universitar, 2003	cumul	Profesor universitar
11	Cartavâh Tatiana	Economie și management în ramură și domeniu de activitate (comerț) – 08.00.05	Doctor în științe economice, Conferențiar universitar, 2004	cumul	Conferențiar universitar
12	Ostrofeț Leonid	-	Lector superior, magistru în teologie și turism monahal	cumul	Lector superior universitar

Relații științifice cu alte instituții din republică și relații internaționale

Catedra „Turism și Servicii hoteliere” ASEM menține relații de colaborare cu:

- Școala de Turism din Rimini a Universității de la Bologna;
- Catedra de Turism și Servicii, ASE București;
- Universitatea de Stat din Carolina de Nord, SUA;
- Universitatea Sorbona Paris 1, Franța;
- Institutul de Cercetări științifice și Studii Superioare în Turism (IREST), Franța.

1.4. Catedra de Merceologie și Comerț

Date istorice

**M. Cernavca, șef-catedră
„Merceologie și Comerț”**

Catedra de Merceologie și Comerț își trage originea de la *Catedra de Merceologie* a filialei Institutului Unional de Comerț din Moscova, care și-a început activitatea în Moldova din anul 1954.

Începând cu anul 1977, în cadrul Universității de Stat din Chișinău se începe pregătirea specialiștilor pentru comerț și învățământul cu frecvență la zi. Pregătirea acestor specialități se efectua în cadrul Facultății de Economie a Comerțului și Merceologie. Catedra de Merceologie a fost formată în anul 1978. De atunci catedra a suferit mai multe modificări (vezi tabelul 1)

Tabelul 1

Evoluția catedrei pe parcursul activității sale

Perioada	Denumirea catedrei	Șef-catedră
1978-1979	Merceologie, USM	conf. univ., dr. S. Sauleac
1979-1987	Merceologie, USM	conf. univ., dr. T. Maleca
1987-1989	Merceologie, USM	conf. univ., dr. N. Lapșina
1989-1991	Merceologie, USM	dr. hab., prof. V. Reșetnic
1991-1992	Merceologie și Tehnologie, ASEM	dr. hab., prof. V. Reșetnic
1992	Merceologie și Tehnologie, ASEM	conf. univ., dr. T. Maleca
1992-1993	Merceologie și Tehnologie, ASEM	conf. univ., dr. M. Cernavca
1993-2005	Merceologie și Tehnologie, ASEM	conf. univ., dr. I. Vrednic
2005-2009	Merceologie și Comerț, ASEM	conf. univ., dr. I. Vrednic
2009 – prezent	Merceologie și Comerț, ASEM	conf. univ., dr. M. Cernavca

Pentru anul de studii 2010-2011, catedra este responsabilă de formarea profesională în domeniul comerțului și merceologiei la următoarele specialități și *niveluri de calificare*:

1. Ciclul I (licență) – specialitatea 369.1 „Merceologie și Comerț”

2. Ciclul II (masterat) – specialitățile: Comerț; „Merceologie și expertiza mărfurilor în activitatea vamală”.

Fiecare programă de formare profesională la ciclurile I și II au la bază un plan de învățământ, orientat spre un anumit cadru de calificări, după cum urmează:

Instruirea la ciclul I, licență, Merceologie și Comerț

Specialistul licențiat în „Merceologie și Comerț” se pregătește pentru următoarele *tipuri de activitate*:

- a) studierea și analiza sortimentului producției în sfera producerii și a mărfurilor în sfera circulației;
- b) studierea și analiza nivelului calității producției în sfera producerii și a mărfurilor în sfera circulației;

- c) determinarea, aprecierea și estimarea nivelului calității producției în sfera producției și a mărfurilor în sfera circulației;
- d) studierea, estimarea și determinarea volumului cererii de mărfuri a consumatorilor;
- e) organizarea și desfășurarea comercializării și promovării mărfurilor pe piață;
- f) organizarea și efectuarea păstrării mărfurilor.

Colectivul Catedrei de Merceologie și Comerț

Instruirea la ciclul I, masterat

Ciclul II de instruire universitară (masterat) urmărește scopul aprofundării teoretice și practice a specialiștilor cu studii superioare de licență în domeniul de formare profesională 369 – Merceologie și comerț, specialitatea 369.1; Merceologie și comerț, specializarea „Merceologie și expertiza mărfurilor în activitatea vamală” pe parcursul a doi ani de instruire, cuantificați cu 120 de credite de studii ECTS.

În cadrul acestui program de învățământ, studiile de masterat au orientarea de profesionalizare în merceologie și expertiza mărfurilor și pregătesc specialistul pentru următoarele *tipuri de activitate*:

- organizarea și dirijarea activității de achiziționare, depozitare-păstrare, procesare și comercializare a mărfurilor nealimentare;
- expertiza merceologică și complexă, atestarea și certificarea mărfurilor;
- elaborarea standardelor și regulamentelor tehnice la mărfuri;
- controlul, determinarea și estimarea nivelului calității producției și mărfurilor;
- studierea, analiza și formarea sortimentului producției și mărfurilor, identificarea mărfurilor și falsificărilor mărfurilor;
- consultarea consumatorilor în domeniul calității, sortimentului, marcării, condițiilor de păstrare și utilizare a mărfurilor și în alte domenii conexe protecției drepturilor consumatorilor;
- dirijarea calității și sortimentului producției și mărfurilor;
- studierea, estimarea și determinarea volumului cererii de mărfuri a consumatorilor;

- negocierea și încheierea contractelor pentru procurarea-livrarea mărfurilor nealimentare;
- organizarea expozițiilor și iarmaroacelor;
- logistica mărfurilor de consum.

La finele studiilor, în baza prezentului plan de învățământ, masterantul trebuie să posede un volum amplu de cunoștințe și competențe pentru a efectua efectiv comercializarea, expertiza merceologică și complexă, îmbunătățirea calității și sortimentului producției și a mărfurilor în concordanță cu cerințele ecologiei, protecției mediului și consumatorului, întru satisfacerea necesităților sferei producerii, comerțului și consumatorului.

Domeniile de bază de valorificare a absolventului studiilor de masterat în specializarea dată sunt:

- ❖ organele executive ale administrației publice centrale și locale;
- ❖ întreprinderile și organizațiile de comerț și expertiză a mărfurilor, birourile Camerei de comerț și industrie și ale serviciilor vamale;
- ❖ întreprinderile de producere, aprovizionare și achiziție, de depozitare-păstrare de stat, ale cooperăției de consum și private;
- ❖ organele de standardizare, metrologie, certificare și control a calității mărfurilor de stat, ale cooperăției de consum și obștești;
- ❖ instituțiile de învățământ profesional, precum și activitatea de întreprinzător.

Cadrele didactice

Catedra „Merceologie și Comerț” posedă un potențial atât științific, cât și didactic pentru pregătirea specialiștilor de calificare superioară în domeniile enumerate mai sus. Colectivul catedrei este completat cu 8 cadre didactice, dintre care 6 conf. univ., dr. și 2 lectori superiori.

Catedra dispune de un cabinet metodic și 4 laboratoare pentru desfășurarea lecțiilor de laborator și practice.

Activitatea științifică

Cercetările științifice ale catedrei sunt efectuate în baza temei „*Studierea aspectelor metodologice, teoretice și practico-științifice ale majorării nivelului de calitate, optimizării gamei sortimentale, îmbunătățirii proprietăților consumiste ale mărfurilor de larg consum de origine autohtonă*”.

Pe parcursul ultimilor cinci ani, colaboratorii Catedrei au publicat peste 100 de articole științifice, 2 manuale, peste 40 de indicații metodice. Membrii catedrei au participat la mai mult de 30 de simpozioane științifice atât republicane, cât și internaționale.

În cadrul Catedrei activează cercul de cercetări științifice-studențești. Pe parcursul ultimilor cinci ani, la conferințele științifice-studențești au participat peste 200 de studenți care își fac studiile la specialitatea „Merceologie și Comerț”. În urma participării la aceste conferințe, o bună parte din lucrările prezentate au fost publicate, iar altele au fost premiate.

Colaborări cu alte universități și agenți economici

Catedra „Merceologie și Comerț” acordă o mare atenție modernizării procesului de instruire. În acest scop sunt utilizate contactele active cu universitățile de profil din țară și de peste hotare (ASE București, Universitatea de Științe agronomice și medicină Veterinară din București, Universitatea Cooperatist-Comercială din Moldova, Universitatea Tehnică din Chișinău, Universitatea națională de economie și Comerț din Kiev etc.).

Colaborarea se desfășoară în următoarele direcții:

- colaborarea științifică – prin participarea la diverse simpozioane și conferințe științifice naționale și internaționale;
- colaborarea metodică – prin avizarea și recenzarea reciprocă a programelor de instruire, textelor de lecții și a indicațiilor metodice la disciplinele catedrei.

Catedra colaborează și cu agenții economici (SA „Supraten”, SA „Camelia”, SA „Unic”, SA „Macon”, SA „Zorile”, SA „Artima” etc.). În baza contractelor încheiate se organizează practica de producere, îndeplinirea proiectelor de specialitate, a tezelor de licență ale studenților specialității „Merceologie și Comerț”.

1.5. Catedra de Educație Fizică și Sport

**V. Scutelnic, șef-catedră
„Educație fizică și sport”**

Catedra de Educație Fizică și Sport a fost creată în 1991, odată cu înființarea Academiei de Studii Economice din Moldova. Șef-catedră a fost numită Svetlana Șevcenco, maestru al sportului din URSS, multiplă campioană a RSSM la gimnastică sportivă. Ea a fost succedată, în anul 2003, de Mihai Zabulică. Din 2004 funcția de șef-catedră o îndeplinește Vasile Scutelnic, antrenor emerit al Moldovei, lucrător emerit al culturii fizice și sportului din Moldova.

Prin diversitatea activităților sportive desfășurate, catedra își aduce un aport important la întreținerea sănătății studenților, cărora le oferă, totodată, multiple posibilități de relaxare fizică și fortificare a organismului. Totodată, studenții dotați fizic au posibilitate, în paralel cu procesul didactic, să practice și sportul de performanță, participând la diverse competiții atât la nivel național, cât și internațional.

Cadrelle didactice

Din Catedra de Educație Fizică și Sport fac parte (anul universitar 2011-2012) următoarele cadre didactice:

- * Vasile Scutelnic, conferențiar universitar, șef-catedră
- * Stanislav Armanov, conferențiar universitar
- * Vladimir Gostev, conferențiar universitar
- * Svetlana Șevcenco, lector superior universitar

Colectivul Catedrei de Educație fizică și sport

- * Taisia Catrenco, lector superior universitar
- * Nicolae Botnarencu, lector superior universitar
- * Nicolae Gorea, lector superior universitar
- * Daria Levițchi, lector superior universitar
- * Anatolie Gorbunov, lector superior universitar
- * Valentina Feraru, lector superior universitar
- * Marian Stan, lector superior universitar
- * Iurie Șâpulin, lector universitar
- * Ludmila Istrati, lector universitar
- * Silvia Pârău, lector universitar

Mulți dintre actualii și foștii membri ai Catedrei au fost sportivi de performanță. Astfel, „Maeștri ai sportului din URSS” sunt: Stanislav Armanov, Vladimir Gostev, Svetlana Șevcenco, Valentina Feraru, Anatolie Gorbunov, Iurie Șâpulin, Natalia Iuzvac.

Șeful catedrei, Vasile Scutelnic, este antrenor emerit al Republicii Moldova la baschet, antrenor de categorie internațională FIBA, lucrător emerit al culturii fizice și sportului din R. Moldova, iar Anatolie Gorbunov și Vladimir Gostev sunt arbitri de categorie internațională.

Spartachiada ASEM și secțiile sportive

Un rol benefic în obținerea rezultatelor pe arena națională și internațională a sportivilor Academiei o au întrecerile desfășurate în cadrul Spartachiadei ASEM, competiție ce se desfășoară din 1991 și la care participă studenții tuturor facultăților. Conform totalurilor, campionii ediției 2010-2011 au devenit studenții de la Facultatea de Finanțe (responsabil de lucrul sportiv – Daria Levițchi), care au acumulat 57 de puncte. Pe locul doi s-au situat sportivii de la Facultatea de Business și Administrarea Afacerilor (responsabil de lucrul sportiv – Nicolae Gorea) cu 56 de puncte, iar pe treapta a treia s-au clasat cei de la Facultatea de Economie Generală și Drept (responsabil de lucrul sportiv – Valentina Feraru) cu 54 de puncte la activ.

La ASEM și CNC funcționează următoarele secții sportive: fotbal (antrenor – Iurie Șâpulin), joc de dame (Svetlana Șevcenco), volei masculin (Nicolae Gorea), volei feminin (Taisia Catrenco), baschet masculin și feminin (Vasile Scutelnic), badminton (Nicolae Botnarencu), triatlon forță (Vladimir Gostev și Marian Stan), tenis de masă (Valentina Feraru), lupte (Stanislav Armanov), atletism (Daria Levițchi și Anatolie Gorbunov), rugby (Sergiu Moțoc), fitness aerobică (Daria Levițchi), fitness trenajoare (Anatolie Gorbunov).

Ziua sportului la ASEM

A devenit o frumoasă tradiție pentru Academia de Studii Economice din Moldova de a sărbători în fiecare an (excepție a fost doar 2009) Ziua sportului. La această festivitate, studenții-sportivi ai instituției și antrenorii lor sunt felicitați și premiați de către administrația ASEM și conducătorii federațiilor de profil.

Prima manifestare de acest gen a avut loc în 2005. Atunci de titlul „Miss Sport ASEM” s-a învrednicit voleibalista Oxana Dobric, iar „Mister Sport ASEM” a devenit Veaceslav Mazurov, căpitanul echipei de baschet. Cea mai bună sportivă a ASEM a fost desemnată Natalia Burlacova (dublă campioană universitară din 2005, împreună cu echipele de baschet și atletism), iar cel mai bun sportiv a fost numit Serghei Nazarco (membru al echipei de handbal și de atletism).

Pe parcursul anilor, cei mai buni sportivi ai Academiei au devenit: 2006 – Alexandra Zelenina (atletism) și Anisim Tălămbăț (lupte libere); 2007 – Iulia Romanscaia (joc de dame) și Vitalie Oprea (baschet); 2008 – Zalina Marghieva (atletism) și Nicolae Ceban (lupte libere); 2010 – Zalina Marghieva (atletism) și Eugeniu Nartov (baschet); 2011 – Xenia Copâlova (volei, atletism, natație) și Denis Dudco (joc de dame).

Participarea sportivilor ASEM la universiadele republicane

La 20 decembrie 1994, ASEM, alături de alte 14 instituții de învățământ superior din țară, a devenit membru fondator al Federației Sportului Universitar al Republicii Moldova. ASEM a participat la toate universiadele republicane și campionatele naționale universitare organizate de FSUM, înregistrând pe parcurs rezultate notorii. Din 1996, ASEM participă și la competițiile pentru corpul profesoral-didactic – Universiada „Sănătate”.

În clasamentul general pe echipe al primei ediții a Universiadei republicane, desfășurată în 1995, sportivii noștri nu au reușit să se claseze pe unul din primele trei locuri fruntașe.

La ediția a II-a, din 1997, ASEM a ocupat locul 3, cu 122 de puncte la activ, fiind întrecută de INEFS (164 puncte) și UTM (162 puncte).

Peste doi ani, Academia s-a clasat deja pe poziția a doua, cu 170 de puncte (primul loc a fost ocupat de UTM cu 186 puncte acumulate).

La ediția a IV-a a Universiadei republicane, din 2001, nu a fost întocmit clasamentul general pe echipe. ASEM a obținut o medalie de aur (volei feminin), trei medalii de argint (șah, baschet masculin, natație) și o medalie de bronz (volei masculin).

În clasamentul general pe echipe al ediției a V-a, desfășurată în sezonul competițional 2002-2003, ASEM a ocupat locul IV.

La ediția 2005-2006 a Universiadei republicane, din nou nu a fost întocmit clasamentul general. Sportivii noștri au câștigat trei medalii de aur (handbal masculin, volei feminin, atletism feminin), șase medalii de argint (șah, jocul de dame, badminton, tenis de masă masculin și feminin, baschet masculin) și patru medalii de bronz (cros feminin, judo, lupte libere, volei masculin).

În cadrul Universiadei 2006-2007, ASEM a acumulat 695 puncte, plasându-se pe locul doi în clasamentul general pe echipe. Sportivii Academiei au câștigat trei medalii de aur (joc de dame, baschet și volei feminin), două de argint (baschet masculin și atletism feminin) și două de bronz (cros feminin și volei masculin).

În sezonul competițional 2007-2008, Academia a câștigat 13 medalii (șase de aur, cinci de argint și două de bronz) și a ocupat locul doi în clasamentul general, fiind întrecută doar de sportivii de la USM. Locul întâi a fost obținut la competițiile: jocul de dame, lupte libere, triatlon forță, volei feminin, baschet feminin și masculin. De medaliile de argint ASEM s-a învrednicit la următoarele probe sportive: șah, badminton, volei masculin, natație și atletism feminin. Pe locul trei s-au clasat sportivii la cros feminin și handbal. Destul de bine reprezentanții Academiei s-au prezentat la probele de tenis de masă atât la masculin, cât și la feminin, ocupând locul IV. Pe poziția a cincea s-au clasat judocanii și echipa masculină de atletism.

Începând cu 2009, Universiada republicană din nou se dispută într-un singur an calendaristic. În acest sezon, sportivii de la ASEM au obținut următoarele rezultate: selecționatele de baschet masculin și volei feminin au urcat pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere (de menționat că baschetbaliștii, în 2009, au cucerit pentru a treia oară Cupa Republicii Moldova, iar voleibalistele au obținut succes în toate competițiile la care au participat – campionatul național, Cupa Moldovei și Universiada). Pe locul doi s-au situat echipele de triatlon forță, echipa feminină de baschet și luptătorii de stil liber. De medaliile de bronz s-au învrednicit judocanii.

De menționat, că pe parcursul mai multor ani, recordurile FSUM la atletism le-au deținut: Olga Gorșa (100 și 200 m), Svetlana Ungureanu (400 m), Eugenia Zaboluhina (100 metri/garduri), Liuba Malla (sărituri în lungime), Alexandra Zelenina (triplu salt), Tatiana Stanislavciuc (aruncarea suliței), Malvina Cazac și Zalina Marghieva (aruncarea ciocanului).

Sportivii ASEM pe arena națională și internațională

Sportivii Academiei apără cu succes culorile instituției pe arena națională și internațională. Astfel, echipa feminină de volei (antrenor – Taisia Catrenco) este multiplă campioană și posesoare a Cupei Republicii Moldova, campioană a municipiului Chișinău. În 2002, selecționata feminină de volei a ASEM a ocupat locul 6 (din 17 participante) la Campionatul European, rezervat echipelor studențești și desfășurat la Atena (Grecia). Echipa masculină de volei (antrenor – Nicolae Gorea) în 2004 și 2005 a câștigat medaliile de aur la Festivalul internațional sportiv „Zilele Slănicului” (România).

Echipele feminină și masculină de baschet (antrenor – Vasile Scutelnic) sunt multiple campioane naționale și deținătoare a Cupei Moldovei. În anul 2006, selecționata Republicii Moldova, antrenată de V. Scutelnic și având în lot majoritatea componentelor de la ASEM, a câștigat medaliile de bronz la Campionatul European, rezervat țărilor mici, competiție disputată în Malta.

În 2006 și 2008, echipa de șah a ASEM a câștigat campionatul R. Moldova, rezervat cluburilor sportive. Premiante ale campionatului național au fost echipele de handbal (antrenor – Iurie Popșa), aerobică (antrenori – Daria Levițchi și Natalia Iuzvac), triatlon forță (antrenor – Vladimir Gostev) ale Academiei.

Succese deosebite, la nivel național și internațional la probe individuale, au obținut următorii sportivi studenți la ASEM: Vadim Tatarov (natație) – participant la Jocurile Olimpice din 2000; Nicolae Ceban (lupte libere); surorile Zalina și Marina Marghiev (atletism, aruncarea ciocanului) – tustrei participanți la Jocurile Olimpice din 2008; Anisim Tălămbăț, Boris Sava, Nicolae Râbac, Alexandru Bâțlan (toți – lupte libere); Igor Mereacre, Vasile Capșa, Vasile Coica, Vasile Braga (toți – judo); Zaur Nuriev, Anatol Moldovan, Dumitru Sârbu (toți – lupte greco-romane); Elena Borisova, Iulia Romanscaia, Denis Dudco (tustrei – joc de dame); Cristina Moșin (șah); Alexandra Zelenina, Liuba Malla, Zinaida Nani, Malvina Cazac, Nadejda Ciornaia, Olga Gorșa, Dumitru Auzeac, Alexandru Solomco, Nicolae Digori (toți – atletism); Vladimir Cheleş (box); Alexandru Gudima (taekwon-do); Ecaterina Andronic, Anton Ursu (ambii – badminton); Dan Răcilă (natație); Victor Snegur (tenis de masă); Tatiana Timuș, Valeriu Mușuc, Pavel Jitariuc, Olga Ivanova, Stanislav Suravschi, Eugen Lungu (toți – dans sportiv).

Capitolul 2. *Facultatea de Economie Generală și Drept*

Scurt istoric

Facultatea „Economie Generală și Drept” a fost creată la 1 septembrie 2002, în urma reorganizărilor ce au avut loc în cadrul ASEM. Facultatea a fost fondată în baza Catedrelor de Management social, Economie Generală, Instruire economică și Drept din cadrul fostei Facultăți de Management și Relații Economice Internaționale.

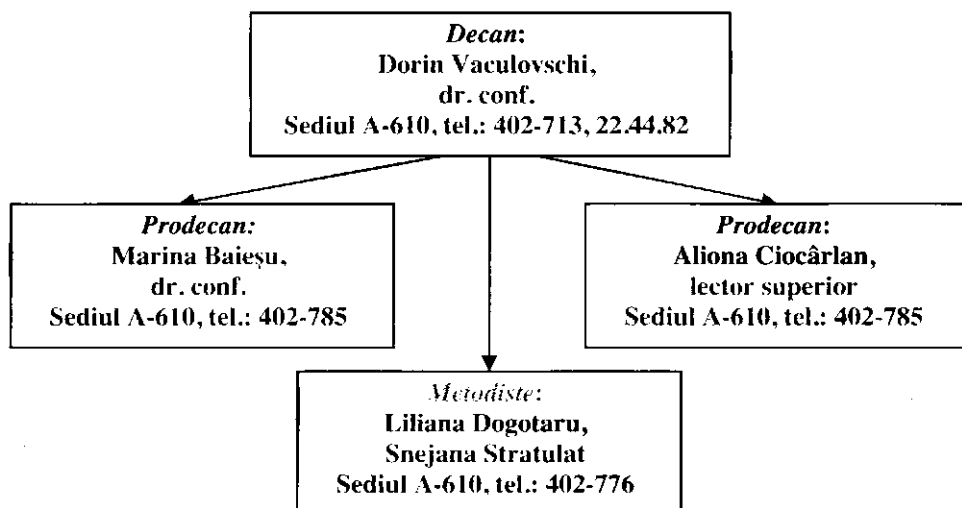
D. Vaculovschi, decanul Facultății de Economie Generală și Drept

Primul decan al Facultății de Economie Generală și Drept a fost dl Constantin Matei, doctor habilitat în geografie, profesor universitar. În prezent, funcția de decan o deține dl Dorin Vaculovschi, dr., conf. univ.

În prezent, Facultatea de Economie Generală și Drept este o facultate cu un spectru larg de specializare și pregătire a cadrelor în cele mai diverse domenii ale economiei naționale. Baza tuturor specialităților și specializărilor o constituie pregătirea fundamentală economică, precum și specializarea în domeniile corespunzătoare.

Metodologiile, instrumentele și tehnicile de acțiune și comunicare constituie substanța diferitelor discipline universitare, incluse în planurile de învățământ de la ciclurile I și II. Asimilarea lor de către studenții Facultății de Economie Generală și Drept le conferă abilități și competențe, astfel ca după absolvire să devină specialiști în economie, politici economice, analize economice, dreptul afacerilor, evaluarea riscului, administrația publică și politicile publice și în comunicare economică.

Conducerea facultății:

Consiliul facultății:

1. Vaculovski Dorin, conferențiar universitar, doctor
2. Băieșu Marina, conferențiar universitar, doctor
3. Ciocârlan Aliona, conferențiar universitar, doctor
4. Donos Evlampie, conferențiar universitar, doctor
5. Armeanic Alexandru, conferențiar universitar, doctor
6. Tomșa Aurelia, conferențiar universitar, doctor
7. Bârcă Alic, conferențiar universitar, doctor
8. Borcoman Raisa, conferențiar universitar, doctor
9. Feuraș Eugenia, profesor universitar, doctor habilitat
10. Jorovlea Elvira, lector superior universitar
11. Cara Elena, conferențiar universitar, doctor
12. Demerji Ilie, conferențiar universitar, doctor
13. Carauș Victor, conferențiar universitar, doctor
14. Rotaru Valentin
15. Rusu Iulia

Comisia metodică a facultății:

1. Borcoman Raisa
2. Cara Elena
3. Stratan Svetlana
4. Pășchina Tatiana
5. Armeanic Alexandru
6. Boguș Angela
7. Bucos Natalia

În cadrul facultății activează cinci catedre:

Teorie și Politici economice;
Instruire economică și Comunicare de afaceri;
Management social;
Drept public;
Drept privat.

Membrii Facultății de Economie Generală și Drept

Facultatea propune următoarea ofertă educațională:

Pentru studiile la ciclul I:

Economie generală (rom, rus). Absolvenții posedă cunoștințe polivalente din domeniul economic, juridic, de cercetare, învățământ, comunicare și politică economică.

Se acordă titlul – **licențiat în economie.**

Administrație publică (rom). Absolvenții vor activa în organele de conducere, în administrația publică locală și centrală, diferite instituții ale sferei sociale.

Se acordă titlul – **licențiat în administrația publică**

Drept (rom, rus). Absolvenții vor putea activa în calitate de consultanți juridici la întreprinderi, organizații, ministere, departamentul vamal. Vor activa, de asemenea, în funcție de reprezentanți comerciali ai firmelor din țară și consultanți în consulatele Moldovei din alte țări.

Se acordă titlul – **licențiat în drept**

Asistență socială (rom). Absolvenții vor putea activa în calitate de specialiști în domeniul asistenței sociale în centrele comunitare de asistență socială, în subdiviziunile specializate ale administrației publice centrale și locale, precum și instituțiile societății civile.

Se acordă titlul – **licențiat în asistență socială**

La ciclul II:

Managementul în administrația publică. Absolvenții vor activa în organele de conducere, în administrația publică locală și centrală, diferite instituții ale sferei sociale, precum și în diverse centre de cercetare.

Se acordă titlul – master în științe politice; de profesionalizare

Managementul resurselor umane. Absolvenții vor activa la diverse întreprinderi și organizații, fiind specialiști în selecția, evaluarea performanțelor, recrutarea, orientarea profesională a angajaților; în probleme de organizare a muncii și salarizare a personalului, precum și alte probleme legate de managementul resurselor umane.

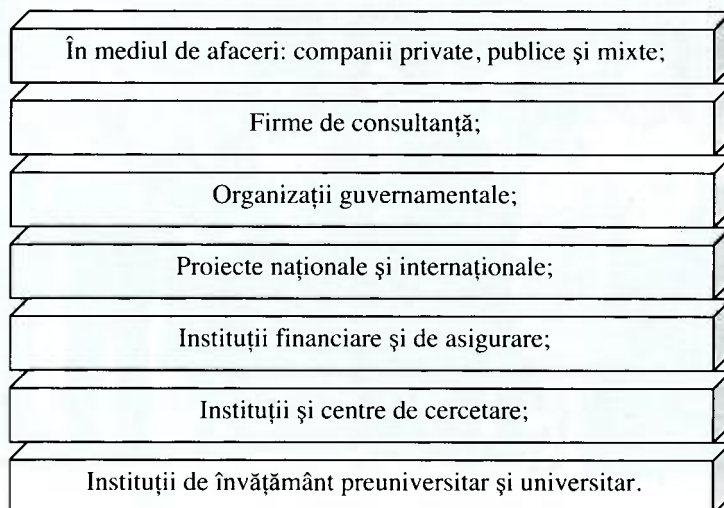
Se acordă titlul – master în economie; de profesionalizare

Managementul comunicării în afaceri. Absolvenții vor activa la diverse întreprinderi și organizații, fiind specialiști în comunicare economică, relații cu publicul, precum și management de oficiu.

Se acordă titlul – master în economie; de profesionalizare

Analize și politici economice. Absolvenții vor posedă cunoștințe profunde în analiza, evaluarea și elaborarea politicilor economice la nivel național și local.

Domenii de activitate

Se acordă titlul – master în economie; de profesionalizare

Demografie și Economia populației. Absolvenții vor fi specialiști în demografie și politică demografică și vor activa în administrația publică, precum și în calitate de analiști la diverse centre de cercetare.

Se acordă titlul – master în economie; de profesionalizare

Teorie economică – specialiști cu o largă pregătire economică pentru activitatea profesională în diverse domenii ale economiei naționale: întreprinderi, instituții financiare, în orice structuri comerciale, în administrația publică de nivel republican, municipal și local, precum și în calitate de analiști la diverse centre de cercetare;

Se acordă titlul – master în economie; de profesionalizare și de cercetare

Drept economic – specialiști în domeniul jurisprudenței, pentru întreprinderi și organizații, Ministerul Justiției, poliția economică și inspectoratele fiscale, întreprinderi, organizații vamale, notariat, Uniunea Avocaților, administrația publică;

Se acordă titlul – master în jurisprudență; de profesionalizare

Dreptul muncii – absolvenții vor fi specialiști în științe juridice, socio-economice, în autoritățile publice, inclusiv în structurile din sectorul privat, lideri sindicali în întreprinderi, organizații, instituții, în confederațiile sindicatelor și în federațiile patronatelor, conducători ai unităților, șefi și specialiști în serviciul personal.

Se acordă titlul – master în jurisprudență; de profesionalizare

Dreptul în afaceri – specialiști în științe juridice, socio-economice, specialiști juriști în diferite domenii ale economiei naționale, conducători, administratori și consultanți juridici de întreprinderi, organizații, instituții.

Se acordă titlul – master în jurisprudență; de profesionalizare

Drept financiar-fiscal – absolvenții vor fi specialiști în domeniul dreptului financiar-fiscal și vor activa în inspectorate fiscale, poliția economică, Ministerul Finanțelor, organizații și întreprinderi etc.

Se acordă titlul – master în jurisprudență; de profesionalizare

Drept vamal – specialitatea se axează, în special, pe dreptul vamal și activitatea vamală. Absolvenții vor activa în diverse structuri ale Vamei Republicii Moldova.

Se acordă titlul – master în jurisprudență; de profesionalizare

Dreptul securității economice

Se acordă titlul – master în jurisprudență; de profesionalizare.

- Dreptul muncii
- Dreptul în afaceri

Obiectivele academice

Pentru îndeplinirea misiunii sale, Facultatea de Economie Generală și Drept își propune realizarea următoarelor obiective strategice:

1. Consolidarea specializării existente, adaptarea la cerințele pieței, diversificarea domeniilor de pregătire;
2. Dezvoltarea de parteneriate și colaborări interne și internaționale în vederea perfecționării învățământului universitar din instituția noastră, precum și alinierea la standardele europene;
3. Formarea cadrelor didactice tinere și a cercetătorilor din facultatea noastră, pentru a răspunde exigențelor actuale și viitoare;
4. Realizarea structurilor logistice și curriculare în vederea dezvoltării învățământului postuniversitar, masteral;
5. Perfecționarea și stabilizarea sistemului de credite transferabile;
6. Îmbunătățirea calității în activitatea de cercetare științifică;
7. Dezvoltarea și modernizarea bazei materiale pentru susținerea procesului instructiv-educativ și a activităților de cercetare științifică;

8. Îmbunătățirea managementului pentru politica de resurse umane;
9. Modernizarea sistemului de evaluare a performanțelor academice;
10. Modernizarea managementului catedrei;
11. Organizarea de conferințe cu participare națională, internațională și la programe naționale și internaționale de cercetare științifică;
12. Încurajarea și stimularea activităților de cercetare științifică specifice, finanțate prin mijloace extrabugetare;
13. Finalizarea rezultatelor cercetării științifice a personalului didactic prin publicații de specialitate;
14. Desfășurarea întregului proces academic în condiții optime prin respectarea drepturilor și libertăților tuturor membrilor corpului profesoral, precum și prin respectarea și aplicarea legilor statului de drept;
15. Amplificarea fondului de documentare prin procurarea pentru biblioteca ASEM a celor mai noi lucrări în domeniile juridic, administrație publică și arhivistică; realizare de abonamente la reviste de specialitate, interne și internaționale;
16. Dezvoltarea unui sistem de baze de date pe INTERNET în vederea facilitării accesului celor interesați la programele academice și de cercetare științifică, desfășurate în cadrul Catedrei;
17. Realizarea unei cât mai strânse comunicări între cadrele didactice și studenți, legată de procesul de învățământ, precum și în ceea ce privește nevoile lor extradidactice;
18. Asigurarea accesului studenților la tehnologii educaționale moderne.

Profesorii notorii ai facultății sunt:

Sergiu Chircă – dr. habilitat, profesor universitar;

Nadejda Șișcan – dr. habilitat, profesor universitar;

Eugenia Feuraș – dr. habilitat, profesor universitar;

Ion Paladi – dr. habilitat, profesor universitar;

Mihai Rotaru – dr. habilitat, profesor universitar;

Valeriu Zbârciog – dr. habilitat, profesor universitar;

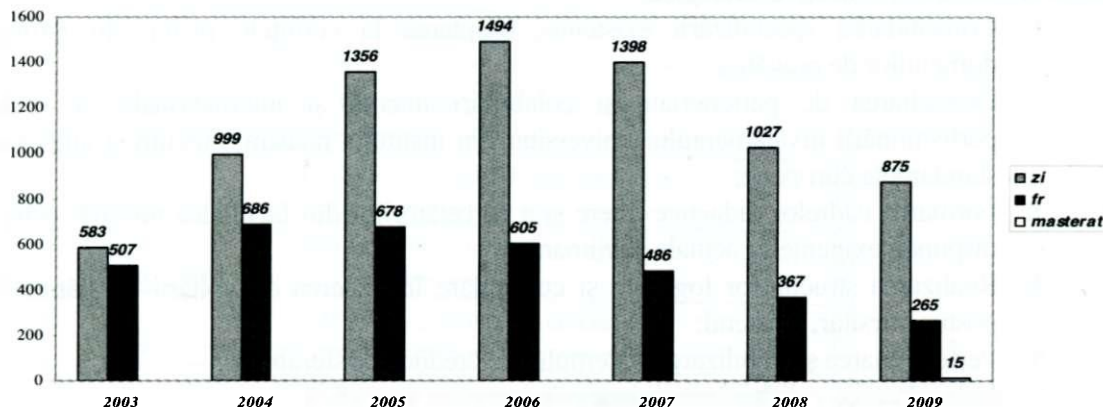
Olga Sorocean – dr. habilitat, profesor universitar.

Tatiana Pâșchina – dr. habilitat, conferențiar universitar.

Contingentul de studenți

În prezent, în cadrul facultății „Economie Generală și Drept” își fac studiile 1155 studenți, dintre care 875 la secția cu frecvență la zi, ciclul 1; 265 la secția cu frecvență redusă și 15 la secția cu frecvență la zi, ciclul 2.

Contingentul de studenți și masteranzi din cadrul Facultății de Economie Generală și Drept

Absolvenții de vază

- * Pălitu Elvira – Drept, promoția 2003;
- * Lupan Victoria – Management în Administrația Publică, promoția 2006;
- * Onica Marina – Economia și Managementul Resurselor Umane, promoția 2006;
- * Irina Raboșapcă – Economia și Managementul Mediului, promoția 2006;
- * Țurcan Liuba – Drept, promoția 2008;
- * Frinea Cristina – Drept, promoția 2009;
- * Codreanu Alina – Drept, promoția 2010;
- * Grâu Maria – Drept, promoția 2010.

2.1. Catedra de Teorie și Politici Economice

Istoric

Catedra de Teorie și Politici Economice a fost înființată în septembrie 2010, prin fuziunea Catedrei de Teorie economică și doctrine economice și Catedrei de Economie și Politici Economice. Funcția de șef-catedră o deține dr., conf. univ. Aurelia Tomșa.

Catedra de Teorie economică și doctrine economice a fost fondată în anul 1977. Pe parcursul existenței sale, Catedra a purtat diferite denumiri: inițial „Economie politică”, apoi „Economie politică și doctrine economice”, ulterior „Teorie economică și doctrine economice”.

În perioada 1977-1992 Catedra a fost condusă de către dr. hab., prof. univ. Nadejda Șișcan, în 1992-1998 – de către dr. hab., prof. univ. Dumitru Moldovan, iar în 1998-2010 – de către dr. hab., prof. univ. Eugenia Feuraș.

Disciplinele catedrei predate la toate facultățile ASEM au fost: „Bazele teoriei economice”; „Teorie economică (micro- și macroeconomie)”, „Doctrine economice”, „Economia relațiilor externe ale Moldovei”; „Metodologia cercetării economice” și „Economia informațională”.

Catedra de Economie și Politici Economice a fost fondată la 19 aprilie 1995, sub denumirea Catedra de Micro- și Macroeconomie. Șef-catedră a fost numit Valeriu Zbârciog, doctor habilitat, profesor universitar. În această perioadă, se constituie corpul profesoral-didactic al catedrei, începe pregătirea cadrelor științifice prin doctorat.

La 24 august 2002, Catedra de Micro- și Macroeconomie își schimbă denumirea, numindu-se catedra de Economie Generală, fiind coordonată de dr., conf. univ. Svetlana Stratan. În aprilie 2005, sub conducerea științifică a doctorului în științe economice Aurelia Tomșa, pe lângă catedră a fost creat laboratorul de cercetare științifică „Analize și Politici Economice”, în cadrul Centrului de Cercetare Economică ASEM.

La 25 aprilie 2007, Catedra își schimbă denumirea în „Economie și Politici Economice”, fiind condusă de conf. univ., dr. Aurelia Tomșa.

Catedra de Teorie și Politici Economice este preocupată de ridicarea nivelului calității în învățământ, elaborând planuri și programe de studii moderne, programe analitice la toate disciplinele ce au fost permanent revizuite și îmbunătățite, reflectând experiența acumulată în economia Republicii Moldova, experiența altor țări, îndeosebi a Uniunii Europene.

**A. Tomșa, șef-catedră
„Teorie și Politici Economice”**

Cadrele didactice

În prezent, contingentul de profesori al Catedrei este format din persoane ce dețin grade și titluri științifice după cum urmează:

- * Tomșa Aurelia, conferențiar universitar, doctor în economie, șef-catedră
- * Șișcan Nadejda, profesor universitar, doctor habilitat în economie
- * Zbârciog Valeriu, profesor universitar, doctor habilitat în economie
- * Feuraș Eugenia, profesor universitar, doctor habilitat în economie
- * Pâșchina Tatiana, conferențiar universitar, doctor habilitat în economie
- * Sorocean Olga, conferențiar universitar, doctor habilitat în economie
- * Bejan Ghenadie, conferențiar universitar, doctor în economie
- * Cara Elena, conferențiar universitar, doctor în economie
- * Stratan Svetlana, conferențiar universitar, doctor în economie
- * Coșelea Natalia, conferențiar universitar, doctor în economie
- * Coban Marina, conferențiar universitar, doctor în economie
- * Filip Nolea, conferențiar universitar, doctor în economie
- * Isac Eufrosenia, conferențiar universitar, doctor în economie
- * Balan Aliona, conferențiar universitar, doctor în economie
- * Vaculovschi Elena, conferențiar universitar, doctor în economie
- * Barbăneagră Oxana, lector superior universitar, doctor în economie
- * Gutium Tatiana, lector superior universitar
- * Țăruș Victoria, lector superior universitar
- * Fedac Galina, lector superior universitar
- * Stăvilă Dorina, lector universitar
- * Patrașcu Ion, lector universitar
- * Bucos Tatiana, lector universitar
- * Ignatiuc Diana, lector universitar

Colectivul Catedrei de Teorie și Politici Economice

Direcțiile de cercetare științifică și rezultate menționabile

Cât privește cercetarea științifică, Catedra tradițional se plasează pe un loc de frunte în ASEM, profesorii ei fiind încadrați în cercetarea a câtorva direcții-cheie:

- ✓ *„Evaluarea oportunităților pierdute, a costurilor și beneficiilor aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană”;*
- ✓ *„Efectele transformării social-economice în regiunea de frontieră est-europeană”;*
- ✓ *„Modificarea ordinii social-economice în contextul formării economiei noi”;*
- ✓ *Factorii de creștere și dezvoltare economică;*
- ✓ *Influența structurii PIB asupra dezvoltării economiei.*

Participarea la proiecte instituționale și internaționale

Pe parcursul ultimilor ani, membrii Catedrei au fost participanți la câteva proiecte instituționale și internaționale, obținând importante rezultate științifice teoretice și aplicative.

În cadrul proiectului instituțional *„Analiza premiselor economice și sociale, a riscurilor și avantajelor integrării europene și aderării Republicii Moldova la UE”* (anul 2008) (coord. șt.: dr. hab., prof. univ. D. Moldovan), ca rezultat al investigațiilor efectuate, a fost evaluată starea actuală a economiei moldovenești, identificate mecanismele concrete de aprofundare a procesului de integrare europeană și au fost stabilite modalitățile de pregătire, costurile și riscurile aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Rezultatele obținute au servit drept suport teoretic și metodologic pentru comunitatea științifică și instituțiile publice din R. Moldova în procesul de realizare a obiectivului de integrare europeană la nivel de ramuri, de instituții publice locale și centrale, de întreprinderi.

Merită menționat proiectul internațional *„Regiunile de frontieră est-europeană: efectele transformărilor social-economice”* (anul 2009), coordonator al căruia a fost numită dr. hab., prof. univ. O. Sorocean. În baza abordării evolutiv-instituționale, a fost efectuată cercetarea comparativă a specificului și rezultatelor proceselor transformaționale în țările de frontieră: Belarus, Moldova și Ucraina. Practica liberalizării economiei (componentele și corelarea cu competitivitatea națională, influența asupra dinamicii economice a țării) este studiată în concordanță cu analiza stării sociale în țară (descoperirea riscurilor sociale, evaluarea calității nivelului de trai). Au fost evaluate atât rezultatele realizate, cât și costurile suportate în procesul reformărilor a fiecărei țări din regiunea respectivă. De pe pozițiile socializării economiei în transformare, a fost studiată starea națională a securității sociale și principalele pericole în țările de frontieră est-europeană. Unul dintre care este diferențierea socială considerabilă și sărăcia în masă.

Merită atenție organizarea Seminarului pentru pregătirea profesorilor de economie din Republica Moldova cu tema *„Principii economice fundamentale”* din cadrul programului *„Instruire pentru profesorii de economie”*, organizat în colaborare cu Consiliul Național pentru Educație Economică (SUA), Centrul Român de Educație Economică și Centrul pentru Susținerea Inițiativei Private și Educație Economică. Seminarul a fost organizat de către membrii Catedrei: dr., conf. univ. N. Filip (director), dr. hab., prof. univ. O. Sorocean și dr., conf. univ. N. Coșelev și s-a desfășurat în două etape pe parcursul anului 2007. La lucrările Seminarului au participat 34 de profesori, inclusiv două persoane invitate din străinătate (Ucraina).

Activitatea metodică-didactică

Catedra are în atenție îmbunătățirea permanentă a planului de învățământ, în concordanță cu cerințele practice și cu planul de învățământ pentru respectivele specializări. Specialitatea „Economie generală” își propune formarea specialiștilor pentru domenii legate de realizarea analizelor economico-financiare, proiectarea și conducerea afacerilor într-un mediu concurențial, aplicarea prognozelor financiare în firmă, derularea operațiunilor bancare etc.

Pe lângă activitatea didactică, membrii Catedrei desfășoară o intensă muncă de cercetare științifică, elaborând și publicând sistematic lucrări, articole și studii de specialitate în reviste din țară

și din străinătate, participând totodată la manifestări științifice (simpozioane, mese rotunde etc.) în țară și peste hotare. Drept confirmare sunt cele peste 200 de publicații didactice și științifice. Printre **cele mai valoroase lucrări științifice** publicate de profesorii catedrei pot fi menționate:

- * Valeriu Zbârciog, Natalia Zbârciog, „*Coordonata microeconomică a vieții umane (probleme, soluții)*”. Știința. Chișinău, 2001, 208 p.
- * Tatiana Pâschina, Макроэкономика. Основные аспекты переходной и рыночной экономики. Chisinau, Evrica, 2001.
- * Ghenadie Bejan. *Microeconomie: Teste, probleme, situații*. ASEM, 2009, 144 pag.
- * „*Integrarea europeană a Republicii Moldova: premise, avantaje și oportunități pierdute*” / (coordonator D.Moldovan). Chișinău: Editura „Știința”, 2009.
- * Sorocean O. „*Экономическая теория*”, ч. I, 2-ое изд., перераб. и доп. – Chișinău, 2009, 328 c.
- * Feuraș E. *Metodologia cercetării economice*. Chișinău: Editura ASEM, 2008, 17,2 c.a.
- * Șișcan N., Coss A. „*Новая экономика и современные особенности рынка (методологический аспект)*”. Chișinău: Editura ASEM, 2008, 8,45 c.a.
- * Feuraș E. „*Teoria economică (micro- și macroeconomie). Aplicații practice*”. Chișinău: Editura ASEM, 2007, 14,0 c.a.
- * Sorocean O. „*Введение в экономическую теорию*”. Chișinău: Editura ASEM, 2006, 12,31 c.a.
- * Filip N., Sorocean O. „*Introducere în teoria economică*”. Chișinău: Editura ASEM, 2006, 11,0 c.a.
- * Șișcan N. „*Современные социально-экономические мегатенденции*”. Chișinău: Editura ASEM, 2005, 295 pag.
- * Moldovan D. „*Economia Moldovei în capcana globalizării și tranziției*”. Chișinău: Editura ARC, 2004, 245 pag.
- * Ustian I. „*Пушкин и политэкономия (II-издание)*”. Chișinău: Ed. „Cartea Moldovei”, 2004, 486 pag.
- * Moldovan D. „*Doctrină economică*”. Chișinău: ARC, 2003, 18,0 c.a.
- * Feuraș E., Căun V. „*Doctrină economică*”. Vol. I.. Chișinău, ASEM, 2003, 27,5 c.a.

Organizarea și participarea la manifestări științifice

În activitatea sa științifică, Catedra menține relații de conlucrare cu colective de cercetători de la instituții de învățământ superior din Moldova și de peste hotare. În cadrul acestor relații, Catedra organizează diverse manifestări științifice. Merită a fi menționată Conferința Științifică Internațională „*Instruirea și cercetarea: modalități de integrare*” (aprilie 2008), la care au fost prezentate și ulterior publicate într-o culegere specială 38 comunicări. Participanți din străinătate au fost: de la Universitatea din Nebraska; Universitatea din Georgia (SUA); Universitatea Deusto (Spania); Centrul Român pentru Educație Economică; Universitatea de Nord Baia Mare, ASE București (România); PAH (Rusia); Universitatea Umanistică din Nicolaev; Universitatea Națională din Cernăuți; Universitatea Economică din Odesa (Ucraina).

Relațiile de colaborare cu instituții și organizații internaționale

În scopul realizării și popularizării cercetărilor științifice, Catedra de Economie și Politici Economice conlucrează cu instituții de învățământ și de cercetare din țară și de peste hotare. Relații de colaborare Catedra a stabilit cu ASE București, catedra „Economie și Politici Economice”, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Universitatea de Stat din Minsk, Universitatea de Stat din Kiev etc.

În plus, Catedra de Economie și Politici Economice colaborează cu Guvernul Republicii Moldova, Ministerul Economiei și Comerțului, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Institutul de Economie și cu structurile internaționale: Consiliul Europei, World Trade Organization, Central European University, UNDP etc.

În cadrul acestor relații, profesorii Catedrei efectuează stagii de perfecționare la universități de mare prestigiu din Franța, Olanda, Belgia, Portugalia, România, SUA, Rusia și altele, primind și invitații de participare la conferințe, seminare și mese rotunde, organizate de instituțiile de peste hotare:

N. Șişcan, decanul de vârstă al Catedrei de Teorie și Politici Economice

Dna profesor **Nadejda Șişcan** a participat la următoarele manifestări: 1988 – „Tranziția la economia de piață și elaborarea noii concepții a relațiilor externe”, seminarul internațional al șefilor catedrelor de științe sociale, Universitatea de Stat, Moscova (Rusia); 1990 – „Gender in development: Education and economy”, seminar internațional, Washington (SUA); 1992 – „Studiarea istoriei doctrinei economice române”, Catedra de Economie politică, Academia de Studii Economice, București (România); 1995 – „Noua paradigmă a dezvoltării umane”, stagi (Bursa DAAT) la Institutul de Economie al Universității Tehnice, Braunschweig (Germania); 2001 – „Bazele metodologice de perfecționare a statisticilor în economia de tranziție”, Banca Mondială. Departament statistic);

Valeriu Zbârciog (1991 –

Universitatea, Tveri, Rusia; 1993 – ASE București, România; 1995 – Universitatea Nebraska, Omaha, SUA; 1996 – Universitatea „Valachia” Târgoviște, România; 2007 – stagiare științifică în cadrul „Centrului Național de Cercetare Științifică” (ROSES) la Universite Paris Sorbona pe lângă Universitatea din Paris”, Franța);

Tatiana Pâschina (1991 – Department of Economics and Commerce, University of Cagliari, Canada; 1997 – Department of Economics and Management, Universitatea Dunărea de Jos, Galați, România; 1997 – European Union TACIS Program, Certificate; Professional Training: Courses in macroeconomics, International Trade, Economic policies; 2003 – Department of General Economics, ASE București, România);

Svetlana Stratan (1994 – Programul Tacis în sistemul de învățământ, Dresda, Germania; 1994 – World Bank Program in Joint Vienna Institution, Viena, Austria; 1997 – Regional Scholar Exchange Program (RSEP), Atlanta, SUA; 1998 – Programul Tacis în sistemul de învățământ, Atena, Grecia; 2004-2005 – Florida State University, SUA; 2005 – „ERS” (Economic Research Services Consulting Group Company, Washington, SUA; 2009 – Corporatia „Krones”, Regensburg, Germania);

Oxana Barbăneagră (2002 – Programul „Didactique & Pédagogie du Français langue étrangère & langue seconde”, Franța, Grenoble, Universitatea „Stendhal-Grenoble III, Centre Universitaire d’Etudes Françaises”; 2003 – Programul de susținere a învățământului superior (HESP, fundația SOROS), Franța, Grenoble, Universitatea „Pierre Mendès France”);

Ghenadie Bejan (1993 – Banca Mondială, Washington, SUA; 1995 – Instituțiile bancare din Franța; 2002 – Școala Economică din Rusia);

Tatiana Bucos (2005 – United Nation Institute for Training and Research UNITAR Geneva, Elveția, Curs E-Learning, Debt resheduling with the Paris Club; 2007 – United Nation Institute for Training and Research UNITAR Geneva, Elveția, Curs E-Learning, Развитие и регулирование рынка капитала);

Marina Coban (2007 – stagiere, Universitatea din Montreal, Canada).

Olga Sorocean (1992 – instruire în politici macroeconomice, organizată de Banca Mondială, Moscova, Rusia).

Doctoranzii catedrei

Profesorii catedrei sunt activ implicați în activitatea de conducere științifică a doctoranzilor la specialitatea 08.00.01 – „Economie politică; doctrine economice”, pe parcursul a ultimilor 5 ani fiind pregătiți către susținerea tezei de doctorat 31 persoane, dintre care 8 au primit deja diploma de doctor în științe economice și o persoană diploma de doctor habilitat. Rezultatele cercetărilor efectuate în cadrul realizării temelor de doctorat adesea sunt implementate în practică, având o valoare notorie pentru economia națională.

Activitatea științifică studențească

În paralel cu activitatea metodică-didactică, profesorii catedrei realizează și o vastă activitate de cercetare științifică cu studenții. În fiecare grupă academică se pregătesc și se discută la seminarii referate pe cele mai actuale probleme ale economiei contemporane. Comunicările cu caracter științific sunt selectate și înaintate la Simpozioanele Tinerilor Cercetători, organizate anual în cadrul ASEM. În cadrul Catedrei activează 5 cercuri științifice studențești.

Cercetările științifice studențești stimulează participarea studenților la activitatea colectivelor de cercetare ale Catedrei, care formează cercuri studențești, în cadrul cărora se organizează conferințe și mese rotunde. Îneși denumirile acestor manifestări ne vorbesc despre actualitatea și valoarea temelor puse în discuție: ■ „*Determinantele dezvoltării economice ale R.Moldova*” (genericul cercului „*Viitorul țării îmi aparține*”), unde sunt antrenați studenții de la Facultatea BAA (conducător științific – lector universitar Bucos Tatiana); ■ „*Specificul pieței muncii în R.Moldova în condițiile crizei economice*” – participanți 15 studenți de la Facultatea „Contabilitate” (conducător științific – dr., conf. univ. Isac Eufrosenia); ■ „*Teoria economică și problemele economiei naționale*”, cu participarea a 35 studenți de la Facultățile „Contabilitate” și „BAA” (conducător științific – dr. hab., prof. univ. Sorocean Olga); ■ „*Aspecte aplicative ale teoriei economice*” – participanți 25 studenți de la Facultatea „REI” (conducător științific – dr., conf. univ. Coșeleva Natalia).

2.2. Catedra de Management Social

Istoric

Catedra de Management Social a fost înființată în septembrie 1970, cu denumirea „Economia Muncii”, în cadrul Universității Tehnice din Moldova (pe atunci Institutul Politehnic „Serghei Lazo” din Chișinău). Chiar de la bun început, domeniul prioritar de activitate al Catedrei a fost pregătirea specialiștilor cu studii superioare pe problemele muncii, precum și cercetarea științifică în domeniul economiei muncii.

În anul 1977, în urma transferării Facultății de Economie de la Institutul Politehnic la Universitatea de Stat din Chișinău, a fost transferată și Catedra „Economia Muncii”, cu întreg corpul profesoral și didactic.

A. Bârcă, șef-catedră „Management Social”

În septembrie 1991, în urma fondării primei instituții superioare de învățământ economic din Moldova, Catedra de Management Social (pe atunci „Economia și sociologia muncii”) este transferată în cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova, domeniul de activitate rămânând același, doar redimensionat la noile exigențe ale economiei concurențiale. În tabelul 1 este prezentată evoluția Catedrei.

Tabelul 1

Informații despre evoluția catedrei		
Perioada	Denumirea catedrei	Șef-catedră
1970-1985	Economia muncii	Prof. univ. dr. Sergiu Chircă
1985-1992	Economia și sociologia muncii	Prof. univ. dr. Sergiu Chircă
1992-1995	Economie generală și sociologie	Prof. univ. dr. Sergiu Chircă
1995-2003	Management social	Conf. univ. dr. Dorin Vaculovski
2003 – prezent	Management social	Conf. univ. dr. Alic Bârcă

De la data înființării, Catedra a devenit una de profil, concentrându-și activitatea asupra pregătirii specialiștilor în domeniul resurselor umane. Ulterior, noile rigori ale economiei concurențiale au impus extinderea domeniului de activitate al Catedrei. În afară de pregătirea specialiștilor în domeniul economiei și managementului resurselor umane (domeniul inițial de activitate), Catedra pregătește specialiști în domeniul managementului social. O direcție relativ inedită o constituie și pregătirea specialiștilor în domeniul managementului administrației publice. În tabelul nr. 2 sunt prezentate specialitățile/domeniile de formare profesională de care a fost și este responsabilă Catedra de Management Social.

Tabelul 2

Specialitățile de care a fost și este responsabilă Catedra de Management Social

Perioada	Specialitatea/domeniul de formare profesională	Nivelul de formare profesională
1970-1986	Economia muncii	Licență
1986-1993	Economia și sociologia muncii	Licență
1991-1995	Sociologie aplicată	Licență
1992-1999	Economie generală și sociologie	Licență
1995-2001	Economia și sociologia resurselor umane	Licență
2000-2003	Managementul social	Licență
2002-2008	Economia și managementul resurselor umane	Licență
2001-2008	Managementul administrației publice	Licență
2005 – prezent	Administrația publică	Licență
2008 – prezent	Managementul resurselor umane	Masterat
2008 – prezent	Managementul în administrația publică	Masterat

Instruirea profesională la domeniile de formare profesională menționate s-a realizat și se realizează în baza unui plan de studii, aprobat de către Senatul ASEM și Ministerul Educației din Republica Moldova.

Oferta educațională

Instruirea la ciclul I, licență

Specialistul licențiat în „**Administrația publică**” este instruit pentru a realiza un șir de activități în cadrul administrației publice atât la nivel central, cât și local, și anume:

- studierea politicilor și a strategiilor din domeniul managementului public, precum și a procesului decizional din cadrul instituțiilor publice;
- însușirea elementelor de analiză și organizare a activității manageriale în cadrul instituțiilor publice;
- explicarea evoluției schimbării sistemului de administrare, rolului statului în societatea contemporană în funcție de schimbările care au loc în societate, rezultate de trecerea de la societatea industrială la cea informațională;
- aplicarea corectă a diferitelor obiective și tehnici adecvate de analiză și proiectare a activităților în cadrul instituțiilor publice;
- organizarea activității manageriale în cadrul instituțiilor publice;
- elaborarea și implementarea politicilor regulatorii pe diverse ramuri ale economiei naționale;
- evaluarea și diagnosticul activităților din domeniul economiei și managementului în cadrul instituțiilor publice.

Instruirea la ciclul II, masterat

Momentan, Catedra „Management social” este responsabilă de două programe de masterat. Primul program de masterat „**Managementul resurselor umane**” are drept obiectiv pregătirea specialiștilor în domeniul managementului resurselor umane, domeniu destul de important pentru economia națională.

Persoanele care obțin masterul în domeniul managementului resurselor umane pot activa în:

- întreprinderi private sau publice din diferite ramuri ale economiei naționale;
- instituții ale administrației publice centrale și locale;
- institute de cercetări științifice;
- asociații și instituții publice.

Specialistul se pregătește pentru a se ocupa, ulterior, cu elaborarea și implementarea politicilor și strategiilor în domeniul resurselor umane, recrutarea și selecția resurselor umane, evaluarea performanțelor profesionale ale personalului, orientarea profesională a resurselor umane, instruirea și dezvoltarea profesională a personalului, organizarea recompensării în cadrul întreprinderilor, organizării muncii; aplicarea metodelor eficiente de muncă, analiza posturilor, precum și a altor probleme legate de managementul resurselor umane și ocuparea forței de muncă.

Având masterul în domeniul managementului resurselor umane, persoanele în cauză pot realiza mai multe activități:

- prelucrarea cunoștințelor necesare în vederea elaborării politicilor și strategiilor din domeniul economiei și managementului resurselor umane;
- aplicarea corectă a diferitelor obiective și tehnici adecvate de analiză și proiectare a activităților în cadrul organizațiilor;
- elaborarea și implementarea diferitelor proceduri și tehnici de angajare și instruire profesională a resurselor umane în cadrul organizațiilor;
- organizarea activității de evaluare a performanțelor profesionale ale resurselor umane;
- elaborarea și dezvoltarea unor sisteme competitive și flexibile de recompensare a personalului în cadrul organizațiilor;
- elaborarea și implementarea politicii de salarizare la nivelul întregii țări;
- evaluarea și diagnosticul activităților din domeniul managementului resurselor umane;
- aplicarea diferitelor politici de ocupare a forței de muncă la nivel național.

Al doilea program de masterat, „**Managementul în administrarea publică**”, are drept scop aprofundarea cunoștințelor acumulate de studenți la ciclul I, licență care să le permită ocuparea unor posturi de muncă de un nivel mai superior în cadrul administrației publice, centrale și locale. *Persoanele care obțin masterul în domeniul dat vor avea următoarele preocupări:*

- dezvoltarea politicilor și strategiilor în domeniul administrației publice în funcție de necesitățile țării, în general, și a instituțiilor vizate, în special.
- adaptarea politicilor și strategiilor instituționale, pornind de la politica și strategia generală a administrației publice.
- dezvoltarea unor metode și tehnici specifice formării și dezvoltării cunoștințelor și abilităților profesionale, menite să realizeze activități mult mai complexe și cu o responsabilitate mai mare.
- aplicarea actelor normative care reglementează activitățile din domeniul economiei și managementului instituțiilor publice.
- participarea la procesul de reajustare structurală a subdiviziunilor organizatorice și activităților desfășurate de acesta în sensul asigurării unei mai bune organizări a activității instituției publice.

Activitatea metodică-didactică

Cadrele didactice ale Catedrei sunt direct antrenate în activitatea metodică-didactică, nu doar în procesul de predare, dar și în cel de elaborare de cursuri universitare necesare pentru procesul de instruire. Actualmente, în cadrul catedrei sunt predate 32 de cursuri universitare atât pentru domeniile de formare profesională ce țin de catedră, cât și pentru celelalte specialități din cadrul ASEM. Fiecare cadru didactic este responsabil de cel puțin două discipline predate de către profesorii Catedrei. Majoritatea disciplinelor predate sunt asigurate cu material metodic-didactic.

O parte din discipline este asigurată cu material metodic-didactic, elaborat de corpul profesoral al Catedrei în formă de manuale, cursuri universitare, note de curs, indicații metodice etc., care au fost deja publicate. O parte din materialul didactic, elaborat de colaboratorii Catedrei, este plasat în variantă electronică pe site-ul catedrei. Pentru celelalte discipline, au fost procurate lucrările metodic-didactice necesare prin intermediul Bibliotecii științifice a ASEM.

Majoritatea cadrelor didactice își asumă responsabilitatea necesară pentru disciplinele predate, fiind permanent în proces de actualizare a materialului didactic predat studenților, astfel încât orele să fie cât mai interesante și mai captivante.

Activitatea de cercetare

Direcțiile prioritare de cercetare ale catedrei sunt: managementul resurselor umane, piața muncii, administrația publică, politicile sociale etc. Pe parcursul ultimilor cinci ani, colaboratorii catedrei au fost implicați activ în activitatea de cercetare științifică, participând nemijlocit la realizarea diferitor cercetări științifice privind piața muncii, managementul resurselor umane, politicile sociale, administrația publică, inclusiv cu utilizarea metodei sondajului sociologic.

Rezultatele cercetărilor științifice ale cadrelor didactice de la Catedra „Management Social” sunt implementate în procesul de studiu prin intermediul prelegerilor ținute în fața studenților, prin conducerea cercetărilor științifice ale studenților în cadrul cercurilor studențești, prin publicarea de lucrări metodic-practice, monografii și manuale (note de curs), comunicări (rezumate) și articole științifice. Multe dintre articolele științifice publicate au fost prezentate la conferințe științifice, inclusiv internaționale. De asemenea, o bună parte din comunicări au fost publicate în revista de specialitate „Economica”, editată de ASEM; revista de specialitate „Economie, Informatică și Drept”, publicată de ASEM în colaborare cu Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, România, precum și în Analele ASEM, care apar anual.

Unele cercetări au fost efectuate la comanda de stat, iar altele la comanda unor organizații internaționale ca PNUD, UNICEF etc. În această perioadă de timp, colaboratorii Catedrei au participat și au realizat mai multe *teme de cercetare*, și anume:

- Strategia de creștere economică și reducere a sărăciei;
- Integrarea persoanelor cu dizabilități în câmpul muncii;
- Ocuparea forței de muncă în mediul rural din Republica Moldova;
- Situația persoanelor defavorizate pe piața muncii;
- Situația femeilor pe piața muncii;
- Situația tinerilor pe piața muncii.

În afară de aceasta, membrii Catedrei participă la diverse manifestări științifice, inclusiv internaționale, publică articole, studii etc., inclusiv peste hotare. Pe lângă Catedra de Management social activează **laboratorul de cercetări sociologice „Ovidiu Bădina”**.

Colectivul Catedrei de Management Social

În ultimii ani, colaboratorii Catedrei de Management Social au publicat 140 de *lucrări cu caracter științific* și metodic cu un volum total de 235 c.a., dintre care:

- 2 manuale, cu un volum total de 57,1 c.a.;
- 5 cursuri universitare, cu un volum de 73,8 c.a.;
- 113 articole publicate în reviste de specialitate atât din țară, cât și din străinătate, precum și în culegerile diferitor simpozioane științifice, cu un volum de 50,63 c.a.;
- 9 lucrări metodico-didactice cu un volum de 28,9 c.a.;
- 4 studii științifice, cu un volum de 24,5 c.a.

Printre lucrările cele mai relevante, elaborate de către colaboratorii Catedrei, pot fi menționate:

1. Alic Bîrcă, Managementul resurselor umane, Chișinău, Editura ASEM, 2005, 522 p.
2. Alic Bîrcă, Auditul personalului, Chișinău, Editura ASEM, 2005, 204 p.
3. Sergiu Chircă, Sisteme economice în timp și spațiu, Chișinău, Editura ARC, 2009, 245 p.
4. Sergiu Chircă, Mecanismele sistemelor economice, Chișinău, Editura ASEM, 2004, 402 p.
5. Ion Paladi, Management public, Chișinău, Editura ASEM, 2009, 250 p.
6. Lidia Cojocaru, Metode și tehnici de cercetare sociologică, Chișinău, Editura ASEM, 2006, 312 p.
7. Veaceslav Ioniță, Ghidul primarului, Chișinău, Editura Cartier, 2005, 280 p.

Cadrele didactice

Catedra de Management Social dispune de un potențial intelectual și creativ destul de înalt. Este una din puținele catedre din instituțiile de învățământ din Republica Moldova, în care toți colaboratorii catedrei dețin grade și titluri științifice. În prezent, la Catedra de Management Social activează 11 cadre didactice. În tabelul ce urmează este prezentată lista nominală a cadrelor didactice care activează în cadrul catedrei.

Tabelul 3

Lista cadrelor didactice ce activează la Catedra „Management Social”

Nr. d/o	Numele, prenumele	Specialitatea (denumirea și cifrul)	Gradul și titlul științific, anul conferirii
1	Alic Bârcă	08.00.05 Economie și management în ramură și domeniul de activitate	Doctor în economie, 1998
2	Vaculovski Dorin	08.00.01 Economie politică	Doctor în economie, 1994
3	Chircă Sergiu	08.05.07 Economia și organizarea științifică a muncii	Doctor habilitat în economie,
4	Paladi Ion	08.00.05 Economie și management în ramura și domeniul de activitate	Doctor habilitat în economie
5	Șoimaru Vasile	08.05.07 Economia și organizarea științifică a muncii	Doctor în economie, 1978
6	Cohanschi Lidia	08.05.07 Economia și organizarea științifică a muncii	Doctor în economie, 1981
7	Băieșu Marina	08.00.05 Economie și management în ramura și domeniul de activitate	Doctor în economie, 1995
8	Boguș Angela	08.00.05 Economie și management în ramura și domeniul de activitate	Doctor în economie, 1998
9	Ioniță Veaceslav	08.00.05 Economie și management în ramura și domeniul de activitate	Doctor în economie, 2000
10	Abramihin Cezara	08.00.05 Economie și management în ramura și domeniul de activitate	Doctor în economie, 2001
11	Eremia Liliana	08.00.05 Economie și management în ramura și domeniul de activitate	Doctor în economie, 2003

În scopul perfecționării continue a cadrelor didactice, Catedra de Management social colaborează cu diferite instituții și organizații atât din țară, cât și din străinătate. Drept exemplu putem menționa: Academia de Administrare Publică, Universitatea de Stat din Moldova, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, IDIS „Viitorul”, ASE București, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași etc.

2.3. Catedra de Drept privat

Scurt istoric

Catedra de Drept privat este o unitate structurală a Academiei de Studii Economice din Moldova și funcționează în baza Constituției Republicii Moldova, legilor organice în domeniul învățământului, Cartei ASEM și altor reglementări proprii.

Scopul principal al Catedrei este pregătirea și perfecționarea la nivel superior a specialiștilor și cadrelor științifice în domeniul dreptului, promovarea cercetărilor științifice și implementarea lor în practică.

E. Donos, șef-catedră „Drept privat”

Catedra de Drept a fost formată în anul 1993, conducerea catedrei fiind pusă în sarcina profesorilor V. Volcinski; V. Palii; E. Donos (a se vedea tabelul 1).

Tabelul 1

Date despre evoluția catedrei „Drept privat”

Perioada	Denumirea catedrei	Șef-catedră
1993-1994	Economie mondială și Drept	Dr., conf. univ. Victor Volcinski
1994-2001	Drept	Dr., conf. univ. Victor Volcinski
2001-2002	Drept	Dr., Palii Victor
2002-2004	Drept	Dr., conf. univ. Evlampie Donos
2004 – prezent	Drept privat	Dr., conf. univ. Evlampie Donos

Specialități și niveluri de calificare

Din 2004, Catedra „Drept privat” devine una de profil. Cronograma specialităților, inclusiv pe niveluri de formare profesională (licență, masterat), este prezentată în tabelul 2.

Tabelul 2

Specialitățile Catedrei de Drept privat

Perioada	Denumirea specialității	Nivelul de formare profesională
2003-2004	Specialitatea: 1001 – DREPT Specializarea: 1001.01 – Drept economic	Profil: Jurisprudență Titlul: Licențiat în drept Calificarea: Jurist
2004-2005	Specialitatea: 1001 – DREPT Specializarea: 1001.01 – Drept economic	Profil: Jurisprudență Titlul: Licențiat în drept Calificarea: Jurist
2005 – prezent	Ciclul I (licență) Specialitatea: 381 – Drept Specializarea: Drept	Profil: Jurisprudență Titlul: Licențiat în drept Calificarea: Jurist
2006-2007 2007-2008 2008-2010	Postuniversitare: Masterat Specializarea: Drept economic	Titlul: Master în jurisprudență
2009-2011	Ciclul II Masterat Specializarea: Dreptul economic Dreptul muncii Dreptul în afaceri	Titlul: Master în drept
2011-2013	Ciclul II Masterat Specializarea: Dreptul muncii	Titlul: Master în drept
2011-2013	Ciclul II Masterat Specializarea: Dreptul în afaceri	Titlul: Master în drept

Situația actuală a Catedrei

Specializarea „Drept”, învățământ de zi și f/f a fost acreditată din anul 2005, cu un număr de 878 studenți.

Catedra „Drept privat” este coordonată de către Biroul catedrei și lucrează sub directă îndrumare a șefului de catedră.

Catedra urmărește consolidarea și extinderea actualei structuri în paralel cu o permanentă adaptare la cerințele pieței și este preocupată de găsirea formelor de colaborare cu alte catedre de profil, precum și cu centre de cercetare de specialitate, vizând, în perspectivă, o echilibrare între forma inițială de pregătire universitară, cu obiective preponderente de predare, și forma de pregătire postuniversitară, masterală, cu obiective preponderente de cercetare.

Totodată, s-a urmărit asigurarea unor raporturi optime între studenții de la specializare, între studenți și cadrele didactice, precum și între posturile ocupate și totalul posturilor din statele de funcții. Astfel, la specializarea „Drept” (forma de învățământ – la zi) frecventează cursurile un număr de 1445 studenți, iar la frecvență redusă – 500 de studenți.

Misiunea și obiectivele Catedrei

Catedra „Drept privat” din cadrul ASEM are misiune didactică și de cercetare.

Pe linia activității didactice se urmărește, în primul rând, pregătirea de specialiști în domeniul „Drept”, pentru acoperirea cerințelor pieței forței de muncă cu specialiști în domeniul respectiv, iar în al doilea rând, Catedra este preocupată de extinderea formelor de pregătire în formă masterală, postuniversitară.

În acest context, aceasta este preocupată și de realizarea unui cadru curricular adecvat desfășurării unui proces de învățământ modern, orientat spre continuarea formării de specialiști care să se impună în activitatea practică prin calitatea și cantitatea cunoștințelor dobândite în perioada studiilor în așa fel, încât numărul celor care vor deveni magistrați, avocați, notari, consilieri juridici să înregistreze creșteri semnificative.

Catedra vizează accentuarea activității de cercetare-învățământ, asigurând un cadru oportun și echilibrat între cele două direcții de dezvoltare.

Cadrele didactice

În cadrul catedrei de Drept privat activează 21 de profesori titulari, inclusiv 15 doctori în științe juridice, 10 conferențieri, 3 profesori își fac studiile la doctorat:

1. Donos Evlampie, doctor, conferențiar universitar
2. Ciocârlan Aliona, doctor, conferențiar universitar
3. Rotaru-Maslo Liliana, doctor, conferențiar universitar
4. Tocarenco Vladimir, doctor, conferențiar universitar
5. Chirtoacă Lilia, doctor, conferențiar universitar
6. Pogoneț Galina, doctor, conferențiar universitar
7. Scorțescu Cătălina, doctor, conferențiar universitar
8. Bostan Galina, doctor, conferențiar universitar
9. Demerji Ilie, doctor, conferențiar universitar

Colectivul Catedrei „Drept privat”

10. Calafus Sorin, doctor, conferențiar universitar
11. Gâscă Veronica, doctor, lector superior
12. Băcu Adelina, doctor, lector superior
13. Țurcanu Radu, doctor, lector superior
14. Munteanu Iulian, doctor, lector universitar
15. Demerji Maria, doctor, lector universitar
16. Postolachi Gheorghe, lector superior
17. Ciobanu Natalia, drd., lector superior
18. Ceauș Sergiu, drd., lector superior
19. Tighineanu Alexandra, drd., lector superior
20. Moldovanu Ecaterina, lector universitar
21. Zgardan Alexandru, lector universitar

Managementul strategic privind promovarea imaginii Catedrei

Actualmente, specializarea „Drept” numără 1110 studenți, din care 818 la secția zi, 149 – la frecvență redusă și 143 – la studii masterale.

Au avut loc susțineri de conferințe pe diferite teme, legate de învățământul universitar, susținute de cadre didactice, cu prezentarea specializării.

În vederea atingerii obiectivelor propuse, utilizăm următoarele pârgii și mecanisme:

- identificarea domeniilor de interes pentru pregătirea prin programe de educație permanentă și pentru piața forței de muncă;
- realizarea unei baze materiale adecvate prin edificarea unui sediu modern al specializării, dotat cu spații corespunzătoare pentru cursuri, seminarii, laboratoare, bibliotecă, sală de lectură, precum și construirea de cămine studențești;
- instituirea de burse de către fundații și firme. Se intenționează și acordarea de burse de excelență pentru studenții cu rezultate deosebite în cercetarea științifică;
- atragerea unui număr cât mai mare de studenți de calitate;
- creșterea numărului de studenți străini;
- amplificarea schimburilor interuniversitare prin antrenarea unor cadre didactice universitare din țară și străinătate la activitățile Catedrei;
- organizarea unor concursuri pe teme juridice, urmând ca cei care sunt premianți să fie recompensați;
- atragerea unui număr cât mai mare de studenți la cea de a doua specializare și continuarea studiilor, îndeosebi din rândul absolvenților de la specializarea „Drept”.

Colaborări

Catedra promovează cooperarea națională și internațională. În acest context, are drept obiectiv crearea unei strategii de utilizare a relațiilor existente, punând, totodată, accent pe promovarea și dezvoltarea acordurilor existente, precum și pe încheierea unor noi colaborări. Prin încheierea acordurilor semnate până în prezent, precum și a celor viitoare, se urmărește perfecționarea bazei de documentare și schimburi reciproce de informații și cadre didactice, în temeiul unor programe de cercetare comune.

Proiecte

Profesorii Catedrei de Drept privat sunt inițiatorii a mai multor proiecte realizate în cadrul ASEM, cu participarea celor mai buni studenți. *Cele mai relevante activități sunt:*

2006 – Training „Procedeele și documentele necesare înregistrării unei întreprinderi” (organizatori: Consiliul studențesc al Facultății EGD, Catedra „Drept privat”), Chișinău, 17 noiembrie;

2007 – Training: „Crearea unei societăți comerciale – licențiere, partea a II-a” (organizatori: Consiliul studențesc al Facultății EGD, Catedra „Drept privat”, ASEM), Chișinău, 27 aprilie;

2007 – Concurs-victorină „Drept civil” (organizatori: Catedra „Drept privat”, Consiliul studențesc al Facultății „Economie generală și Drept”), Chișinău, 5 decembrie;

2008 – Concurs-victorină „Drept roman” (organizatori: Catedra „Drept privat”, decanatul Facultății „Economie generală și Drept”, ASEM), Chișinău, 13 martie;

2008 – Serată tematică: „Universalitatea obligațiilor” (organizatori: Catedra „Drept privat”, Consiliul studențesc al Facultății „Economie generală și Drept”), Chișinău, 3 decembrie;

2008 – Conferință științifică „Ziua Internațională a Drepturilor Omului” (organizatori: Catedra „Drept privat”, Consiliul studențesc al Facultății „Economie generală și Drept”), Chișinău, 10 decembrie;

2009 – Victorină tematică „Drept civil. Persoana” (organizatori: Catedra „Drept privat” ASEM, Consiliul studențesc al Facultății „Economie generală și Drept”), Chișinău, 4 martie;

2009 – Serată tematică la disciplina „Dreptul proprietății intelectuale” (organizatori: Catedra „Drept privat”, Consiliul studențesc al Facultății „Economie generală și Drept”), Chișinău, 18 martie;

Studentii grupelor D-261, D-262, D-263 și D-264 s-au întâlnit, în cadrul acestor concursuri și victorine, sub îndrumarea profesorilor Aliona Ciocârlan, conf. univ., Natalia Ciobanu, lector superior. Cei care s-au evidențiat prin activism și creativitate au fost: Eugenia Bârca, Ana Miron, Ecaterina Ciorescu, Vladimir Beșliu (D 261), Vlad Cebanenco, Alexandru Secrieru (D 262), Maria Grău, Alina Codreanu, Ion Conicov, Nadina Chistruga, Nadejda Cojocari (D-263), Ion Ghizdari, Vadim Crucieru, Eugenia Buciușcan (D 264).

De asemenea, studenții anului III au manifestat vădit interes în cadrul „brainring”-urilor la „Drept civil”, printre aceștia evidențiindu-se: Valentin Rotaru, Olga Piscicova, Maria Vâzdoagă, Andrei Tostogan (D 271), Victoria Bologan, Vasile Stog, Mariana Ceban, Tatiana Carcea (D 272), Silvia Sârcu, Ecaterina Mârzac, Igor Pascal, Cristina Lașco (D 273).

Vladislav Rusu, lector superior, împreună cu studenții Consiliului studențesc al Facultății „Economie generală și Drept” au desfășurat traininguri instructive în domeniul dreptului comercial.

La inițiativa Liliane Rotaru-Maslo, conf. univ., și a profesorilor Catedrei „Drept privat”, a fost desfășurată o Conferință dedicată zilei de 10 decembrie – Ziua Internațională a Drepturilor Omului, unde studenții anului I-IV – Cristina Frinea, Ina Tihu, Dorin Ceban, Natalia Morari ș.a. și-au expus punctul de vedere, în special vizavi de unele aspecte din domeniul drepturilor tinerilor.

Mulți studenți de la drept au calități de cercetător în domeniul științific, astfel că la ediția a VII-a a *Simpozionului Internațional al Tinerilor Cercetători*, desfășurat la 10-11 aprilie 2009, cei mai buni au fost:

Premiul Mare – Alina Codreanu, an. IV, gr. D 263, „Concurența neloială în domeniul mărcilor”; cond. științific – Aliona Ciocârlan, conf. univ.;

Premiul II – Olga Pișcicova, Mariana Ceban, an. III, gr. D 271, „Aspecte socio-juridice ale clonării și incriminarea lor. Argumente pro și contra”; cond. științific – Alexandru Mariș, conf. univ.;

Premiul III – Vasile Stog, an. III, gr. D 272, „Integrarea tinerilor pe piața muncii din R. Moldova”; cond. științific – Alexandra Tighineanu, magistrul în drept.

La Conferința Științifică Internațională „*Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii*”, din 24-25 septembrie 2010, au participat: Evl. Donos, conf. univ. dr., cu tema „Aspecte legale privind protecția consumatorului în Republica Moldova”; Demerji Ilie, dr., Demerji M., dr., cu tema „Aspecte juridico-economice privind integrarea Republicii Moldova

în UE”; Scorțescu C., conf. univ., cu tema „Discriminarea în câmpul muncii: aspect comparat”; Tighineanu A., lect. sup., cu tema „Dreptul muncii și libertatea muncii”.

Ciocârlan Aliona a coordonat cu studenții participarea la *Simpozionul Internațional al tinerilor cercetători* – 2010 (ediția a VIII-a), 28-29 aprilie 2010; cu comunicările:

Ceban Mariana și Istrati Andrei D-281, „Protecția mărcilor la nivelul european”; Codreanu Alina, D-283 „Activitatea jurnalismului în Republica Moldova”;

Demerji Ilie a coordonat studenta Dumitraș Elena, EMREI-282, zi, „Competitivitatea Republicii Moldova în contextul extinderii europene”.

În cadrul disciplinei „Dreptul proprietății intelectuale” s-a organizat **Seminarul studentesc științifico-practic** cu genericul „*Dreptul proprietății intelectuale – drept al artei, științei și tehnicii*” (26 aprilie 2010). Organizatori: Catedra „Drept privat”, ASEM; Consiliul studentesc al Facultății „Economie generală și Drept” – moderator: Dina Arnăut, stud. an. III, specialitatea „Drept”.

La disciplina „Dreptul muncii”, s-a organizat **victorina** cu genericul „*Dreptul la muncă și libertatea de a munci*” (31 martie 2010), cu participarea studenților anului II și III de la specialitatea „Drept”, coordonarea – lectorului superior A. Tighineanu.

S-a desfășurat **victorina** tematică „*Drept civil. Răspunderea delictuală*” (30 noiembrie 2010) cu participarea studenților anului III – D-281, D-283 al facultății „EGD” la specialitatea „Drept”. Moderator: Aliona Ciocârlan, conf. univ., prodecan la Facultatea „EGD”.

În anul universitar 2010-2011 s-au publicat:

Articole în reviste:

1. E. Donos O. Bîlhac, L. Duduier *Aspecte privind ajutoarele de stat – aspecte și obiective*, în revista Avocatul poporului nr. 5-6, categoria C, Chișinău, 2010.
2. E. Donos *Aspects of decision making by the regulatory body in the field of energy in the Republic of Moldova, Legal Regulation Working Group Meeting*, March 11-12, 2010, Bucharest, România.
3. E. Donos *Proceduri decizionale – transparență și opțiuni*, NARUC, Chișinău, 21-26 iunie 2010.
4. G. Pogoneț. *Sistemul de protecție a drepturilor consumatorilor în Republica Moldova*, în Revista metodică-științifică „Administrare publică” nr. 2, Chișinău, 2010.
5. G. Pogoneț. *Principiul respectării drepturilor omului – esența statului de drept, Teoria și practica administrării publice în cadrul Conferinței internaționale științifico-practice din 21 mai 2010*, Academia de administrare publică de pe lângă președintele Republicii Moldova.

Note de curs:

6. A. Ciocârlan. *Drept civil. Partea generală* (note de curs). Chișinău, 2010. – 205 p.
7. G. Pogoneț. *Protecția drepturilor consumatorilor* (note de curs), Chișinău, 2010, 240 p.

Monografii:

8. Ilie Demerji, Ala Cotelnic. *Impactul culturii organizaționale asupra conflictelor și stresului în cadrul unităților economice*. Chișinău, ASEM, 2010, 218 p.
9. G. Pogoneț. *Îndrumar metodic privind elaborarea tezelor de master*, Chișinău, 2010, 16 p.
10. A. Ciocârlan. *Indicații metodice. Drept civil (partea generală I)*. Chișinău, 2010. – 71 p.

2.4. Catedra de Drept public

**A. Armeanic, șef-catedră
„Drept public”**

Catedra de Drept public și-a demarat activitatea în cadrul Facultății de Economie Generală și Drept a Academiei de Studii Economice din Moldova în anul 2004, fiind condusă de la înființare și până în prezent de conf. univ. dr. Alexandru Armeanic.

Catedra de Drept public are drept **obiectiv** pregătirea specialiștilor în jurisprudență la specialitatea „Drept”. De menționat că subdiviziunea dată deservește catedra de profil și are menirea de a ridica nivelul de pregătire a viitorilor specialiști în sfera jurisprudenței. Așadar, Catedra asigură predarea ramurilor juridice publice la ciclul I: drept constituțional, teoria generală a dreptului, drept administrativ, drept financiar, drept fiscal, drept vamal, drept penal, drept procesual penal, drept internațional public, drept funciar, dreptul mediului, criminalistică etc.

În plus, Catedra de Drept public este **responsabilă și coordonează** la specialitatea „Drept” următoarele specializări la ciclul II, masterat: drept vamal, drept financiar-fiscal, dreptul securității economice.

În activitatea desfășurată de Catedră, principalii piloni de referință ai profesorilor subdiviziunii menționate îi constituie competența profesională, ținuta ireproșabilă, morală și intelectuală, având ca finalitate îmbunătățirea calității învățământului universitar la ASEM.

Într-o perioadă scurtă de activitate, Catedra de Drept public a participat la **activități științifice naționale și internaționale**; în acest context, în special șeful catedrei Alexandru Armeanic, fiind membru al Consiliului științific al „Curții Constituționale al Republicii Moldova” și alte structuri neguvernamentale în calitate de expert independent al proiectelor de legi, precum și de membru al Consiliului de Supraveghere a Activității de Audit de pe lângă Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

La Catedra de Drept public activează 13 colaboratori (dintre care, un doctor habilitat, profesor universitar; 6 doctori în drept, 5 conferențieri universitari, 3 lectori superiori universitari, 2 lectori universitari și 2 asistenți universitari):

Armeanic Alexandru, conferențiar universitar, doctor
Rotaru Mihail, profesor universitar, doctor habilitat
Carauș Victor, conferențiar universitar, doctor
Pașcaneanu Tudor, conferențiar universitar, doctor
Mariș Alexandru, conferențiar universitar, doctor
Ciugureanu-Mihailuță Carolina, conferențiar universitar, doctor
Cauș Ion, lector superior universitar
Vasiloi Djulieta, lector superior universitar
Sibov Angela, lector superior universitar
Cojocaru Vladlen, lector universitar
Negru Alina, lector universitar
Popovici Rodica, asistent universitar
Popovici Eugen, asistent universitar.

Colectivul Catedrei „Drept public”

Acest fapt confirmă prezența la Catedră a cadrelor didactice cu experiență atât în domeniul științific, cât și cel didactic, cu dreptul de a coordona teze de doctor, unii fiind membri ai forurilor științifice pe domenii – seminarilor științifice de profil, cercetători în cadrul Academiei de Științe a Moldovei.

Totodată, drept obiectiv de perspectivă, în acest sens, ar constitui și intențiile unor cadre de a-și continua studiul asupra tezei de doctor habilitat (Armeanic Alexandru, Mariț Alexandru și alții), 4 doctoranzi și competitori continuându-și studiile în doctorantură.

Relațiile internaționale sunt materializate prin faptul negocierii în vederea stabilirii în perspectivă a relațiilor de parteneriat cu facultățile și catedrele de profil ale Universității de Stat „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și Universității „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, precum și ale Universității Româno-Americane din București, România.

Prezintă interes **activitatea științifică** a Catedrei, care s-a materializat în lucrări științifice și practice, cum sunt: *cursul universitar* al profesorului universitar Mihail Rotaru „История государства и права Республики Молдова: Курс лекций”. – Кишинэу: Изд.-полиграф. департамент МЭА, 2009; *monografia* „Protecția internațională a drepturilor copilului”. – Editura ASEM, Chișinău, 2009, elaborată de Carolina Ciugureanu-Mihailuță și Nicolae Osmochescu; de asemenea și *materialul didactic* al conf. univ. dr. Alexandru Mariț, lect. sup. univ. mag. drd. Julieta Vasiloi și lect. sup. univ. mag. drd. Ion Cauș, intitulat – „Drept penal”, (indicații metodice pentru studenții de la ciclul I), publicat la Editura ASEM, precum și *notele de curs* ale conf. univ. dr. Alexandru Armeanic, „Drept financiar”, editate la ASEM în anul 2006, (editate revizuită și adăugată în anul 2008). Pe lângă aceasta, conf. univ. dr. Alexandru Armeanic a elaborat primele *note de curs* în Republica Moldova la „Dreptul fiscal”, fiind editată la ASEM în 2001, apoi a fost conducătorul grupului de autori al primului *manual* în republică pentru facultățile de drept la disciplina „Drept fiscal”, editat în 2001, iar în 2003 a publicat *notele de curs* la ciclul masterat cu denumirea „Fiscalitatea în statele contemporane” la editura Universității de Stat din Moldova.

În plan științific fundamental, doi membri ai Catedrei – conf. univ. dr. Alexandru Armeanic și conf. univ. dr. Alexandru Mariș au participat la un proiect instituțional al Academiei de Științe a Moldovei prin intermediul Institutului de Istorie, Stat și Drept, intitulat: „Premisele social-economice și juridice privind reintegrarea Republicii Moldova”. Obiectivul principal al proiectului a fost: evaluarea costurilor integrării, incluzând sectoarele principale ale economiei, sfera socială cu infrastructura și baza legislativ-normativă. Scopul proiectului: determinarea parametrilor cantitativi și calitativi privind reintegrarea regiunii transnistrene în cadrul social-economic al statului Republica Moldova. Beneficiarul proiectului: Guvernul Republicii Moldova. Colaborarea fructuoasă a Catedrei cu Institutul de Istorie, Stat și Drept al AȘM a permis participarea mai activă la viața institutului prin investirea interimară a conf. univ. dr. Alexandru Mariș în funcția de vicedirector al acestui institut.

În contextul **propagării științei în rândul tinerilor cercetători** (studenții), putem menționa: intensificarea activității cercurilor științifice studențești pe domenii sau ramuri juridice de profil de la Catedra „Drept public”, cum sunt: Cercul de istoria dreptului românesc, Cercul de drept penal, Cercul de drept internațional.

2.5. Catedra de Comunicare Economică și Didactică

R. Borcoman, șef-catedră „Comunicare Economică și Didactică”

Încă cu 17 ani în urmă, Catedra „**Instruire Economică și Comunicare de Afaceri**” a devenit locul spre care se îndreaptă preferința studentului pentru a-și realiza aspirația ce ține de performanța comunicării, căci aici se sădește cunoașterea, cultura, frumusețea, plăcerea comunicării corecte și dorința de înălțare.

În anii 1991-1994, în cadrul ASEM, se simțea tot mai mult nevoia fondării unei catedre specializate în comunicare oficială, ceea ce a condus spre

instituirea ei, în 1994, cu denumirea „**Corespondență și Limbaje Economice**”.

Practic, cei care au înființat Catedra au fost un mic grup de cadre didactice care activau la Catedra „**Limbi moderne**” din cadrul Facultății de „**Finanțe**”.

Din 2002, conform Deciziei Senatului din 27.02.02 și a scrisorii de confirmare a Ministerului Învățământului al Republicii Moldova (nr. 02-14-87) din 28.03.02 privind reorganizarea structurală a instituției, Catedra a devenit una de profil, fiind responsabilă de pregătirea viitorilor profesori de discipline economice. Grație acestui fapt, profesorii de la Catedra „Limbaje Economice” și-au continuat activitatea, începând cu 08.03.02 la Catedra „**Instruire Economică și Comunicare de Afaceri**” (denumirea fiind modificată prin actele sus-menționate).

Așadar, începând cu 24.08.02, membrii catedrei „**Instruire Economică și Comunicare de Afaceri**” au avut nobila misiune de a pregăti viitorii profesori de discipline economice, pentru învățământul preuniversitar și universitar din Republica Moldova.

În cadrul specialității „**Instruire Economică**” s-a produs o schimbare de concepție asupra conținutului (curriculumului) învățământului universitar. Modificarea a avut loc în două sensuri: al apropierii învățământului universitar de cel preuniversitar, în virtutea specificului

specialității și al modernizării învățământului ca atare. O percepere mai largă presupune tratarea conținutului învățământului modern drept un ansamblu de cunoștințe, abilități și competențe, selectat din tezaurul cunoașterii și practicii umane, care se transmit și se dobândesc (se învață) pentru dezvoltarea personalității și formarea profesională ale tinerelor generații studioase.

În acest context, obiectivele fundamentale ale colectivului profesoral-didactic al Catedrei „**Instruire Economică și Comunicare de Afaceri**”, privite din perspectiva conținutului învățământului modern, în anii 2002-2007, au constatat în:

- ***Pregătirea specialiștilor conform necesităților învățământului național, competenței de comunicare și în problemele de predare a disciplinelor economice;***
- ***Cultivarea calităților etico-morale ale specialistului;***
- ***Organizarea și efectuarea cercetărilor științifice, implementarea rezultatelor lor.***

Obiectivele au drept finalitate standardele profesionale ce țin de competențele:

1. Gnoseologice:

- *Cunoașterea conceptelor științifice ale educației și didacticii specialității;*
- *Cunoașterea particularităților comunicării didactice în funcție de obiective, contexte și de scara de apreciere a individului;*
- *Studierea tehnologiilor educaționale moderne în context curricular;*
- *Cunoașterea criteriilor metodologice pentru fundamentarea noțiunilor privind strategiile didactice utilizate în predarea-învățarea disciplinelor economice;*
- *Cunoașterea tehnologiilor de evaluare în învățământ;*
- *Studierea elementelor de management școlar.*

2. Aplicative:

- *Utilizarea corectă a diferitelor tipuri de obiective didactice în proiectarea instructiv-educativă;*
- *Organizarea activității eficiente de predare, învățare și evaluare a științelor economice;*
- *Analiza funcțiilor metodelor de învățământ, identificarea notelor definitorii ale metodelor activ-participative aplicate la predare a disciplinelor economice;*
- *Identificarea tendințelor de modernizare a metodologiei predării disciplinelor economice.*

3. Comunicative și de integrare școlară:

- *Proiectarea activităților didactice în ce privește organizarea, îndrumarea și coordonarea elevilor/studenților în efortul lor de învățare a științelor economice;*
- *Folosirea unor strategii menite să stimuleze participarea activă a elevilor/studenților la asimilarea cunoștințelor economice și formarea abilităților care favorizează dezvoltarea proceselor intelectuale și cultivarea spiritului creativ;*
- *Promovarea metodelor moderne de predare-învățare a științelor economice;*
- *Utilizarea diferitelor forme de comunicare în organizarea/monitorizarea activității științifico-didactice;*
- *Utilizarea tehnologiilor moderne în realizarea procesului educațional;*
- *Crearea relațiilor de colaborare în colectivul profesoral.*

4. Manageriale, de evaluare a activității profesionale, de cercetare investigatională:

- *Determinarea misiunii instituțiilor educaționale și de cercetare în domeniu;*
- *Utilizarea rezultatelor evaluării în proiectarea și reglarea activității profesionale;*
- *Identificarea problemelor de cercetare în domeniul economiei.*

5. De formare:

- *Utilizarea diverselor modalități de perfecționare a competențelor profesionale.*

Disciplinele de studii, asigurate de profesorii Catedrei „**Instruire economică și comunicare de afaceri**”, sunt predate în baza unor programe curriculare, elaborate și renovate în permanență, prin ajustarea lor la cerințele învățământului și prin completarea listelor bibliografice. Astfel, Catedra era responsabilă de predarea a 21 discipline, inclusiv 11 ce asigurau specialitatea „Instruire Economică”, respectiv:

1.	Cultura vorbirii
2.	Inițiere în specialitate
3.	Arta comunicării de afaceri și uzanțe de protocol
4.	Etică și uzanțe de protocol
5.	Corespondență economică
6.	Metodica predării științelor economice
7.	Arta comunicării pedagogice
8.	Psihologie școlară
9.	Bazele măiestriei pedagogice
10.	Mass-media și educația
11.	Modele de acțiune didactică: strategii moderne și performanțe în învățământ
12.	Retorica
13.	Limba latină
14.	Relații cu mass-media și formarea aptitudinilor publicistice
15.	Limba română de afaceri (pentru alofoni)
16.	Eticheta omului de afaceri
17.	Comunicarea administrativă și politică
18.	Redactarea reportajelor de business și economie
19.	Limba și literatura română (pentru absolvenții școlilor medii)
20.	Limba și literatura rusă (pentru absolvenții școlilor medii)
21.	Limba și literatura română (pentru alolingvi)

Din anii de studii 2002-2007, Catedra a pregătit trei promoții, care alcătuiesc 89 de absolvenți, 80% din ei activând în prezent în licee, colegii și instituții de învățământ superior din Republica Moldova.

Din anul 2007, specialitatea „Instruire Economică”, conform deciziei Ministerului Învățământului, a fost suprimată din nomenclatorul de specialități.

Catedra rămâne responsabilă de realizarea obiectivelor ce țin de *cunoașterea particularităților comunicării didactice a tehnologiilor educaționale moderne în context curricular, însușirea criteriilor metodologice pentru fundamentarea noțiunilor privind strategiile didactice utilizate în predarea-învățarea disciplinelor economice, a tehnologiilor de evaluare și învățământ și formarea abilităților de aplicare a acestora de către studenții ce-și fac studiile la specialitatea „Teorie economică”*.

Din ianuarie 2011, prin decizia Senatului ASEM, denumirea Catedrei a fost modificată în „**Comunicare Economică și Didactică**” (CED).

Activitatea metodică-didactică și științifică

Catedra „**Comunicare Economică și Didactică**” (CED) devine responsabilă, chiar de la începutul instituirii ei, de predarea, la toate specialitățile ASEM, atât la ciclul I, cât și la ciclul II, a disciplinelor ce țin de științele comunicării (Tab.1).

Tabelul 1

Disciplinele predate de profesorii Catedrei CED

	CICLUL I	CICLUL II
1.	Corespondență economică	Comunicarea de afaceri interculturală și internațională
2.	Limba latină	Comunicarea și gestiunea carierei
3.	Retorica	Deontologia comunicării
4.	Eticheta omului de afaceri	Jurnalism economic

5.	Comunicarea administrativă și politică	Negocieri în afaceri economice
6.	Comunicarea de afaceri	Psihologia comunicării de afaceri
7.	Correspondența juridică și economică	Managementul comunicării
8.		Limbajul publicitar
9.		Psihologia comunicării manageriale
10.		Comunicarea nonverbală pentru manageri și oameni de afaceri
11.		Comunicarea administrativă și politică
12.		Strategii de comunicare în afaceri

Astăzi, Catedra are următoarea *componentă*:

Șef de catedră: conf. univ., dr. Raisa Borcoman

Laborant superior: lector asistent Natalia Bucos

Membri:

Conf. univ., dr. Tatiana Kadârbaeva

Conf. univ., dr. Lucia Cepraga

Conf. univ., dr. Svetlana Bârsan

Conf. univ., dr. Liliana Vicol

Lect. super. univ., dr. Nina Căruntu

Lect. super. univ. Arminia Racu-Cicală

Lect. super. univ., drd. Maria Mancaș

Lect. super. univ. Tamara Boico

Lect. super. univ. Natalia Belous

Lect. super. univ. Galina Radu

Lect. super. Univ., master Elvira Jorovlea

Colectivul Catedrei de Comunicare Economică și Didactică

În acest context, obiectivul principal, vizat în prezent de Catedră, constă în *promovarea științelor comunicării și consolidarea prestigiului acestora în societate*.

După cum am menționat mai sus, reforma procesului didactic universitar a impus elaborarea unor noi curriculumuri și programe analitice, care reflectă conținuturile

disciplinelor vizavi de formarea competențelor viitorilor specialiști, acesta fiind primul reper orientativ de lucru pentru studenți și masteranzi.

Pentru asigurarea predării disciplinelor, au fost elaborate note de curs, manuale, culegeri de probleme, situații de caz și teste etc., dintre ele, cele mai relevante fiind următoarele lucrări:

Tabelul 2

Lucrări metodicodidactice elaborate de membrii Catedrei CED

R. Borcoman	Correspondență comercială (note de curs)
	Correspondență economică și uzanțe de protocol (manual)
	Correspondență economică și juridică (manual)
	Correspondență economică: limbaj economic-probleme supuse discuției-exerciții și situații de caz (culegere)
A. Racu-Cicală	Limba română. Inițiere în limbajul economic (manual)
M. Graur-Vasilachi	Dicționar practic de termeni economici (rus-francez-englez-român)
L. Vicol	Limba română pentru studenții alofoni (profil economic)
	Pedagogia generală și comparată (ghid metodic)
T. Kadârbaeva	Limba și literatura rusă. Ghid metodic (p.I)
	Limba și literatura rusă. Ghid metodic (p.II)
M. Manceș	Eticheta omului de afaceri. Ghid metodic
N. Belous	Teste la limba și literatura română (culegere)
N. Cărunțu	Culegere de teste pentru studenții alofoni (facultatea de drept). Suport de curs

Importanța pe care au dobândit-o, în ultimele decenii, științele comunicării este de necontestat, mărturie în acest sens fiind numărul impresionant de cercetări dedicate domeniului respectiv. În fond, apariția și expansiunea acestui domeniu autonom n-au făcut decât să urmeze unor tendințe cu caracter general, manifestate în societatea contemporană, societate în care comunicarea a devenit una din noțiunile-cheie. Profesorii Catedrei au conștientizat pe deplin faptul că în societatea actuală, modul în care se construiește și se promovează propria identitate, interesul, deopotrivă, pentru performanță și pentru promovarea propriilor realizări, condiționează decisiv succesul, fie cel profesional, al unui individ, fie cel economic sau politic al unei instituții.

În consecință, organizațiile de orice natură, autoritățile statului sau persoanele publice resimt, ca pe un imperativ, apelul de a construi și gestiona imaginea instituției sau persoanei, de a integra inițiativele acestora în strategii coerente menite să asigure dezvoltarea durabilă.

În Moldova, în pofida celor 18 ani de tranziție, asimilarea deplină a acestor tendințe este, încă, un deziderat. Dezvoltarea acestui domeniu al comunicării, constituirea unui corp suficient de numeros și puternic de profesioniști ai domeniului sunt procese aflate în faze incipiente. Pentru accelerarea acestor procese, Catedra „**Comunicare Economică și Didactică**” a *Facultății de „Economie Generală și Drept”*, își asumă un rol însemnat propunând, pentru anul de studii 2007-2008, programul de formare profesională la ciclul II „*Managementul comunicării de afaceri*”, în cadrul Catedrei „Management”.

• **Oportunitatea programului de masterat: „Managementul comunicării de afaceri”**

Programul de masterat în domeniul „*Managementului comunicării de afaceri*” este orientat spre dezvoltarea competențelor instrumentale și profesionale în domeniul metodelor și tehnicilor de comunicare tradiționale și moderne, cu scopul unei bune adaptări la piața muncii, motivată de perspectiva strategiei întreprinderii în sistemul socioeconomic actual.

În țările dezvoltate, schimbările înregistrate în domeniul relațiilor interinstituționale și interpersonale – în sensul facilitării acestora – au condus atât spre perfecționarea performanțelor manageriale, cât și spre conceperea, apariția și dezvoltarea unei noi profesii pasionante și dificile: *specialistul în comunicare*, capabil să bulverseze sistemul de reguli

stabilite anterior, care nu corespund relațiilor economice actuale, și să răspundă unor cerințe cotidiene concrete ale managementului oricărei întreprinderi sau instituții. Or, pentru a fi condusă cu maximum de eficacitate, întreprinderea are nevoie de manageri, care trebuie să stăpânească ansamblul modalităților de comunicare, de agenți sau consilieri în comunicare, care vor trebui să se implice în cultura întreprinderii, să ajute la definirea proiectelor acesteia, să „planeze” comunicarea în interiorul și către exteriorul întreprinderii, să optimizeze fiecare unitate monetară investită în comunicare, atât pentru a răspunde abilităților de administrare/vânzări, cât și pentru a construi o imagine de marcă durabilă a propriei întreprinderi.

În acest context, obiectivele vizate de Catedră sunt următoarele:

- *Pregătirea unor specialiști competenți în domeniul comunicării;*
- *Promovarea acestei profesii și consolidarea ei în societate;*
- *Sensibilizarea factorilor de decizie din mediile economice, politice și administrative în privința necesității de a apela la specialiști în comunicare, pentru dezvoltarea durabilă a instituțiilor pe care le conduc;*
- *Orientarea fermă spre necesitățile pieței muncii, pentru a asigura șanse reale de încadrare profesională a absolvenților programului de masterat;*
- *Colaborarea intensă cu catedre de profil din Moldova și din străinătate, pentru a crea un sistem coerent de învățământ, în conformitate cu standardele internaționale, fixate prin Declarația de la Bologna.*

Pentru realizarea acestor obiective, a fost propus masteranzilor un plan de învățământ, la alcătuirea căruia s-a ținut cont de următoarele repere:

- Adaptarea conținuturilor disciplinelor incluse în plan la cerințele actuale ale pieței muncii;
- Raportul optim între volumul de cunoștințe teoretice și deprinderile practice necesare exercitării profesiei;
- Corelarea cu planurile de învățământ ale celorlalte facultăți de profil ale ASEM.

Pentru exercitarea acestei profesii, ***masteranzii trebuie să dobândească următoarele competențe și abilități specifice:***

- *Competențe de comunicator: foarte bună stăpânire a resurselor limbajului verbal, paraverbal și nonverbal în comunicare;*
- *Abilități necesare unei comunicări eficiente în organizații și instituții în vederea gestionării eficiente, practicării consilierii și consultanței specifice;*
- *Competențe în vederea identificării și aplicării celor mai bune strategii de negociere în afaceri;*
- *Abilități necesare comunicării în economie, îndeosebi în mediul de afaceri, pentru prevenirea crizelor de comunicare și imagine, dar și pentru gestionarea lor;*
- *Competențe în aplicarea tehnicilor și strategiilor de comunicare în managementul crizelor și conflictelor;*
- *Competențe în elaborarea și implementarea strategiilor de comunicare organizațională în plan intern și extern;*
- *Competențe în comunicarea interpersonală, interinstituțională, interculturală și internațională.*

De asemenea, este urmărită și formarea competențelor generale (transferabile), indispensabile oricărei profesii și, prin urmare, foarte apreciate pe piața muncii:

- *Capacitatea de analiză și sinteză;*
- *Capacitatea de a empatiza cu mediul social;*
- *Abilitatea de asimilare critică, prelucrare și exploatare a informației teoretice;*
- *Abilitatea de a percepe corect și a exploata eficient tendințele sociale, politice și economice de imagine și conținut.*

- **Profilul candidaților.** Programul se adresează tuturor absolvenților studiilor de licență din domeniul științelor economice, care intenționează să deruleze proiecte de afaceri și care își pot continua studiile universitare în programul profesional și de doctorat, în spiritul Procesului Bologna. Participanții sunt persoane motivate, flexibile, deschise spre nou, dornice să-și perfecționeze pregătirea, cu un bun management al timpului, apte să combine aspectele teoretice cu experiența de afaceri.

- **Calificări profesionale**

Absolvenții programului profesional „Managementul comunicării” au reală perspectivă de activitate în calitate de: *manageri performanți, analiști, operatori în comunicare (purători de cuvânt, organizatori de evenimente etc.), consilieri de imagine, consultanți în comunicare economică, consilieri și consultanți în afaceri.*

Organizarea cercetării științifice în cadrul Catedrei „Comunicare Economică și Didactică” reprezintă una dintre prioritățile strategice căreia i se acordă o atenție deosebită. Responsabil pentru activitatea de cercetare științifică în cadrul Catedrei este conf. univ. Arminia Racu-Cicală.

În activitatea științifică sunt antrenați, în principiu, toți membrii Catedrei, titulari și netitulari, care fie că au participat la conferințe științifice și simpozioane, au publicat studii științifice și monografii, fie că au participat cu referate și comunicări la ședințele seminarului metodologic.

Fiecare titular al Catedrei are anumite interese de ordin științific, un cerc concret de probleme la care lucrează de mai mult timp, dar care, în general, sunt axate în jurul problemelor fundamentale de cercetare științifică, care constituie studii independente în baza temelor:

- a) **„Comunicarea globală – între demers și strategie”;**
- b) **„Studiu asupra evoluției terminologiei de specialitate în Republica Moldova” și „probleme de predare a disciplinelor economice.**

Direcțiile de cercetare științifică a Catedrei sunt concentrate asupra următoarelor aspecte:

- *probleme actuale ale comunicării de afaceri, manageriale și interculturale;*
- *probleme ale evoluției și statornicirii terminologiei economice în Republica Moldova;*
- *probleme actuale ale predării disciplinelor economice și de comunicare;*
- *particularități ale limbajului economic.*

Fiecare dintre direcțiile de cercetare enumerate mai sus se realizează în cadrul grupurilor de cercetare, constituite de către profesorii Catedrei. Temele investigate constituie studii independente, fiind coordonate, corespunzător, de conf. univ. Raisa Borcoman și Arminia Racu-Cicală.

Drept rezultat al activității științifice, în anii 2004-2010 au fost susținute cinci teze de doctor; au fost elaborate și editate peste 100 de lucrări științifice, publicate la nivel național și internațional, inclusiv patru monografii; au fost organizate patru mese rotunde și 12 seminare metodologico-științifice,

Printre cele mai valoroase lucrări publicate de profesorii Catedrei, vom enumera următoarele:

- Svetlana Bârsan. *Dinamica terminologiei economice în limba română.* Editura ASEM, Chișinău, 2006;
- Lucia Cepraga. *Studiu asupra terminologiei managementului economic în limba română.* Editura ASEM, Chișinău, 2006;
- Raisa Borcoman, Djulieta Rusu. *Comunicarea persuasivă cu impact în activitatea managerială și de afaceri.* Editura ASEM, Chișinău, 2009, 347 p.;
- Arminia Cicală-Racu. *Limba română – inițiere în limbajul economic.* ASEM, Chișinău, 2006;

- Lilia Vicol. *Atribuțiile formative ale universalilor textului în învățarea limbii române de către studenții aloloingvi*. ASEM, Chișinău, 2010

Lucrările corespund direcțiilor prioritare de cercetare științifică a Catedrei și sunt destinate atât profesorilor, cercetătorilor, studenților, informațiile valorificate fiindu-le de un real folos în eficientizarea activității de comunicare și predare a disciplinelor socioumane, cât și tuturor celor care vor să-și sporească succesele în afaceri, antreprenoriat și în administrarea întreprinderilor.

În cadrul temelor de cercetare, *Catedra a organizat și patru conferințe științifice naționale și internaționale, materialele cărora au fost publicate în culegerile corespunzătoare:*

- Terminologie și limbaje economice. Conferința științifico-didactică, 2000. 109 p.;
- Arta comunicării – necesitate stringentă în societatea contemporană, Editura ASEM, Chișinău, 2001, 100 p.;
- Aspecte ale didacticii moderne în instruirea cadrelor de profil economic. Materialele Conferinței didactico-științifice (21 martie 2001), 214 p.;
- Învățământul universitar în Republica Moldova: Dezvoltare și tendințe de reformare în context european. Materialele Conferinței metodico-științifice, 2006, 140 p.

Pentru realizarea schimbului de experiență în domeniile știință și didactică, membrii Catedrei de Comunicare Economică și Didactică întrețin *relații de colaborare* cu centre și instituții de cercetări științifice și universitare din țară și peste hotare: Institutul de Lingvistică al AȘM, Centrul ProDidactica, Centrul Național de Terminologie, Institutul de Științe ale Educației, Universitatea de Stat din Minsk, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Universitatea „Alexandru I. Cuza” din Iași, ASE București etc.

Capitolul 3. *Facultatea de Relații Economice Internaționale*

Scurt istoric

Facultatea de Relații Economice Internaționale (REI) a fost înființată la 1 septembrie 1994, în baza secției de Relații Economice Internaționale, care exista în cadrul Facultății de Management din momentul fondării ASEM-ului în 1991 (încă în 1990, în cadrul Facultății de Economie a Universității de Stat din Chișinău începe studierea științelor economice în limba franceză).

Decan al facultății, de la momentul fondării și până în prezent, este Dumitru Moldovan, dr. hab., prof. univ., membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei.

De la bun început, la facultate procesul didactic se desfășura în limbile franceză, engleză și germană. În anul 1998, la facultatea de Relații Economice Internaționale a fost înființată secția de Drept economic. În baza acestei secții, în 2002 a fost creată Facultatea de Economie generală și Drept.

Facultatea REI de la ASEM este prima facultate din Republica Moldova, care a început să pregătească specialiști în domeniul relațiilor economice internaționale, acumulând în această privință cea mai bogată experiență.

D. Moldovan, decanul Facultății de Relații Economice Internaționale

Structura organizatorică a facultății

Decan: prof. univ., dr. hab., memb. coresp. al AȘM
Dumitru MOLDOVAN

Prodecan: conf. univ., dr. *Elina BENEĂ-POPUȘOI*;
dispecer-șef *Emilia ANTONOV*.

Catedrele:

- Relații Economice Internaționale – șef-catedră: prof. univ., dr. hab. *Boris CHISTRUGA*;
- Gândire economică, demografie și geoeconomie – șef-catedră: prof. univ., dr. hab. *Constantin MATEI*;
- Limbi moderne de afaceri – șef-catedră: prof. univ., dr. hab. *Gheorghe MOLDOVANU*.

Din Consiliul Facultății în prezent fac parte:

1. Dumitru Moldovan – președintele Consiliului, decanul facultății de Relații Economice Internaționale;
2. Elina Benea-Popușoi – vicepreședintele Consiliului, prodecan al facultății;
3. Elena Sârghi – secretarul Consiliului, lector superior la catedra de Limbi moderne de afaceri, președintele Biroului sindical al personalului facultății;
4. Maria Bujoreanu – membrul Consiliului, prodecan al facultății;
5. Constantin Matei – membrul Consiliului, șef-catedră de Gândire economică, demografie și geoeconomie;
6. Boris Chistruga – membrul Consiliului, șef-catedră de Relații Economice Internaționale;
7. Gheorghe Moldovanu – membrul Consiliului, șef-catedră de Limbi moderne de afaceri;

8. Maia Pisaniuc – membrul Consiliului, conferențiar la catedra de Relații Economice Internaționale;
9. Larisa Dodu-Gugea – membrul Consiliului, lector superior la catedra de Relații Economice Internaționale;
10. Ala Hanganu – membrul Consiliului, lector superior la catedra de Limbi moderne de afaceri;
11. Denis Cebotari – student, anul III, președintele Biroului sindical studentesc al facultății;
12. Dorina Palade – studentă, anul II, grupa EMREI-296;

Consiliul Facultății de Relații Economice Internaționale

Obiectivele Facultății

- Pregătirea specialiștilor de înaltă calificare în domeniul relațiilor economice internaționale la Ciclul I (Licență) și Ciclul II (Masterat);
- Studiarea aprofundată a două limbi moderne de afaceri;
- Pregătirea cadrelor științifice și didactice prin doctorat și postdoctorat.

În prezent, la specialitatea REI la ciclul I, 80-90% de cursuri se predau în limba engleză sau franceză.

Facultatea urmărește atât scopul de a transmite viitorilor specialiști în REI un anumit volum de cunoștințe, cât și cel de a educa personalități creative și curajoase, care știu cum să devină influente, bogate și de folos țării.

Studenții Facultății

Actualmente, la Facultatea REI studenții sunt divizați în două filiere, conform limbii de predare: engleză și franceză.

Anual, un număr de studenți de la Facultate se află la stagieri în universități și întreprinderi străine: din Franța, SUA, Germania, Polonia, Lituania, Estonia, România și alte țări.

Studenții editează două ziare în limbile franceză și engleză: „*REI Francophone*” și „*REI – Action*”. Anual are loc „*Festivalul vedetelor REI*”.

Membrii decanatului Facultății de Relații Economice Internaționale

În anul de studiu 2009 studenții Facultății au câștigat titlurile de „*Cel mai bun student ASEM*”, „*Miss ASEM*”, iar în anii 2009-2011 și Cupa ASEM la TVC.

Studenții facultății obțin la dorință și Diploma de licență a Universității din Orleans (Franța), precum și Diploma Camerei de comerț și Industrie din Paris.

Unde sunt solicitați absolvenții Facultății

Absolvenții Facultății REI sunt pregătiți pentru a activa:

- La întreprinderile cu capital străin și cele autohtone, care desfășoară activități externe;
- În ambasadele și consulatele Republicii Moldova peste hotare;
- La Banca Națională și băncile comerciale;
- În proiectele de asistență ale organismelor economice europene și internaționale;
- În organizațiile economice internaționale.

Corpul profesoral este format din:

- Cadre didactice: de la catedrele ASEM, precum și asociate, de regulă, specialiști în domenii de activitate economică externă;
- Profesori invitați din SUA, Franța, România, Germania, Rusia, Marea Britanie, Polonia, Italia, Ungaria etc.

În anii 1994-2011 la Facultate au ținut cursuri peste **90 de profesori din străinătate**.

Cooperarea internațională

În cadrul Facultății REI funcționează prima filieră francfonă deschisă în Republica Moldova, care beneficiază de sprijinul multilateral din partea Agenției Universitare a Francofoniei (burse, stagii, literatură în limba franceză, spațiu francfon).

În anii 1995-2006, facultatea a făcut parte din rețeaua de universități sprijinite de programul HESP (fundația SOROS). În cadrul acestui program, 32 de profesori au întreprins

stagii didactico-științifice la Universitatea din Grenoble (Franța). Totodată, câteva sute de studenți de la facultate au beneficiat de bursele de merit ale programului HESP.

Facultatea REI are semnate acorduri de cooperare cu Facultatea de Economie a Universității „Pierre Mendes France” din Grenoble (Franța); Facultatea de Științe Economice și Sociale a Universității Tehnice din Braunschweig (Germania); Facultatea de Relații Economice Internaționale de la ASE București, alte universități din Franța, Polonia, Lituania, Italia, SUA.

Planul de acțiuni al decanatului pentru viitor:

- ✓ Elaborarea unei noi strategii de dezvoltare a Facultății;
- ✓ Perfecționarea planurilor de studii în conformitate cu noul Nomenclator de specialități;
- ✓ Creșterea ponderii și rolului disciplinelor opționale;
- ✓ Îmbunătățirea modului de aplicare a sistemului de credite transferabile;
- ✓ Predarea tuturor disciplinelor în limbile franceză și engleză;
- ✓ Îmbunătățirea programelor analitice în scopul asigurării unei corelări optime între disciplinele predate și eliminarea interferențelor;
- ✓ Mărirea ponderii disciplinelor aplicative și apropierea procesului de studii de necesitățile vieții reale;
- ✓ Asigurarea tuturor disciplinelor predate la catedrele Facultății cu manuale, culegeri de teste și aplicații la calculator, elaborate de către membrii catedrelor;
- ✓ Motivarea unei implicări mai active a cadrelor didactice, studenților și masteranzilor în activități de cercetare;
- ✓ Organizarea, o dată pe an, a unui simpozion didactico-științific al cadrelor pedagogice ale Facultății;
- ✓ Sprijinirea în continuare a organizațiilor studențești;
- ✓ Organizarea, în fiecare an, a festivalului vedetelor REI, precum și a decadei francofone în scopul stimulării creativității, spiritului de inițiativă și organizatoric al studenților;
- ✓ Continuarea editării ziarelor Facultății: „REI – Francophone” și „REI – Action”;
- ✓ Valorificarea mai eficientă a posibilităților oferite de către Agenția Universitară a Francofoniei;
- ✓ Consolidarea relațiilor bilaterale cu partenerii actuali ai facultății REI: Universitatea PMF, Grenoble, Universitatea din Orléans (Franța), Universitatea Tehnică din Braunschweig (Germania), Universitatea Europeană din Vilnius (Lituania), Academia de Studii Economice din București.

Oferta educațională, ciclul I (licență)

Disciplinile predate la specialitatea „Economie mondială și relații economice internaționale” (durata studiilor – 3 ani)

- ◆ Teorie economică (Micro/Macroeconomie)
- ◆ Economie mondială și REI
- ◆ Geoeconomie
- ◆ Politologie
- ◆ Matematică economică
- ◆ Informatică economică
- ◆ Limbă modernă I (4 semestre)
- ◆ Limbă modernă II (4 semestre)
- ◆ Bazele managementului internațional
- ◆ Contabilitatea întreprinderii
- ◆ Dreptul afacerilor

- ◆ Statistică descriptivă și internațională
- ◆ Management în afacerile internaționale
- ◆ Bazele marketingului
- ◆ Finanțe și relații valutare-financiare internaționale
- ◆ Econometrie
- ◆ Comerț internațional și politici comerciale
- ◆ Marketing internațional
- ◆ Economia relațiilor externe ale Republicii Moldova
- ◆ Teoria și practica traducerii
- ◆ Corespondență de afaceri
- ◆ Transporturi și expediții internaționale
- ◆ Tehnici de comerț exterior
- ◆ Contabilitate internațională
- ◆ Tehnici vamale
- ◆ Riscuri în afacerile internaționale
- ◆ Integrare economică europeană

Oferta educațională, ciclul II (masterat)

(Durata studiilor – 2 ani)

La ciclul II, studenții își aprofundează cunoștințele în domeniul relațiilor economice internaționale, accentul fiind pus pe formarea deprinderilor practice.

La Facultate, există șase mastere profesionale, de specializare îngustă, și anume:

1. **Comerț internațional**
2. **Economie internațională și integrare europeană**
3. **Integrare economică și politică de vecinătate**
4. **Comerț exterior și activitate vamală**
5. **Tranzacții internaționale și diplomatie economică**
6. **Demografie și economia populației**

Absolvenții masteratului vor obține competențe de conducere, de cercetare și de analiză aprofundată a fenomenelor ce țin de comerțul internațional, integrarea europeană, economia internațională.

3.1. Catedra de Relații Economice Internaționale

Istoricul catedrei

Catedra de Relații Economice Internaționale reprezintă catedra de profil din cadrul Facultății de Relații Economice Internaționale, creată în 1994.

În baza hotărârii Senatului ASEM din 23.06.1995 și a ordinului nr. 70-PL din 27.06.1995, Catedra de Economie Mondială și Drept Internațional (șef-catedră: prof. univ. Victor Volcinski) a fost divizată în două catedre: Catedra de Relații Economice Internaționale și Catedra de Drept. Șefă a catedrei de Relații Economice Internaționale, în anii 1995-2005, a fost Viorica Cărare, dr. hab., prof. univ. Din anul 2005, Catedra REI este

B. Chistruga, șef-catedră "Relații Economice Internaționale"

condusă de Boris Chistruga, dr. hab., prof. univ. Catedra „Relații Economice Internaționale” și-a asumat responsabilitatea de a perfecționa nivelul său calitativ și cantitativ continuu, în vederea sporirii competitivității pe plan național și internațional.

În pofida faptului că etapa inițială de formare a catedrei a fost marcată de lipsa de cadre didactice, colectivul de bază fiind format doar dintr-un profesor universitar, doi conferențieri și un lector superior, acest impediment a fost depășit într-un termen scurt. Actualmente, în cadrul Catedrei activează 21 de cadre titulare, dintre care: trei doctori habilitați în științe economice, 11 doctori în științe economice și un doctor în științe geografice.

Unele discipline sunt predate de către cadre didactice asociate, care sunt selectate cu minuțiozitate din rândul specialiștilor practicieni și cadrele universitare care activează în cadrul organelor guvernamentale, unităților economice din economia reală, catedre și instituții de învățământ din țară și de peste hotare.

Catedra REI pregătește cadre la următoarele specialități și specializări:

Ciclul I (licență, 3 ani): Economie Mondială și Relații Economice Internaționale;

Ciclul II (masterat, 2 ani): Comerț Exterior și Activitate Vamală; Integrare Europeană și Politică de Vecinătate; Tranzacții Internaționale și Diplomatie Economică; Comerț Internațional; Economie Internațională și Integrare Europeană;

Principalele discipline predate la ciclul I (licență): Economie Mondială; Economia Țărilor Lumii; Integrare Economică și Economie Europeană; Comerț Internațional și Politici Comerciale; Tehnici de Comerț Exterior; Tehnici Vamale; Transporturi și Expediții Internaționale; Management în Afaceri Economice Internaționale, Burse Internaționale; Piețe Internaționale de Capital.

Colectivul Catedrei de Relații Economice Internaționale

Lista disciplinelor predate la ciclul II (masterat): Economie Internațională; Probleme contemporane ale Economiei Mondiale; Economie comparată; Economia Integrării Europene; Economia Uniunii Europene; Politici economice europene; Migrația europeană a forței de muncă; Strategia și politica firmei în context european; Mediu european de afaceri; Burse europene de mărfuri și valori; Tranzacții comerciale internaționale; Diplomatie economică; Negociere

comercială internațională; Riscuri în afacerile economice internaționale; Reglementări vamale tarifare și netarifare; Organizare și desfășurare a activității vamale; Management și finanțare a proiectelor europene.

Actualmente, la Catedra REI activează 3 doctori habilitați, 12 doctori în științe, 19 doctoranzi, 2 postdoctoranzi.

Din 2009, Catedra REI efectuează cercetări științifice fundamentale și aplicative cu tema „*Perspectivile dezvoltării sistemului economic mondial și național*” (coordonator științific: prof. univ. dr. hab. Boris Chistruga). Tema cuprinde 5 direcții:

1. Tendințele actuale ale Economiei mondiale și REI.
2. Economiiile țărilor lumii în contextul cooperării și integrării economice internaționale.
3. Fluxurile economice mondiale și regionale în contextul globalizării și informatizării.
4. Problemele globale contemporane și căile de soluționare a lor.
5. Dezvoltarea mediului inovațional și competitiv de afaceri economice internaționale și naționale.

În contextul acestor direcții, se efectuează cercetări în cadrul proiectelor naționale și internaționale, printre care: proiectul de cercetare „*Probleme ale cooperării economice internaționale și regionale în contextul integrării europene și asigurării avantajului competitiv*” (2008-2009), conducător științific: prof. univ. dr. hab. B. Chistruga și proiectul „*Creșterea economică durabilă în Republica Moldova prin asigurarea stabilității sistemului financiar național în contextul integrării regionale*” (2009-2010), conducător: prof. univ., dr. hab. B. Chistruga), desfășurate în cadrul programului de stat „*Dezvoltarea competitivității și creșterea economică durabilă în contextul economiei bazate pe cunoaștere, globalizării și integrării regionale și europene*” (coordonator: membru corespondent al AȘM Grigore Belostecinic). În ianuarie 2011, a fost lansat un nou proiect instituțional pentru anii 2011-2013: „*Optimizarea politicilor de creștere economică în contextul integrării Republicii Moldova în Uniunea Europeană*”, la efectuarea căruia participă activ și tinerii profesori ai catedrei (dr. R. Crudu, M. Popa, V. Brașovschi-Velenciuc).

În colaborare cu Departamentul „Programe și proiecte” ASEM, Catedra REI a realizat proiectul internațional „*Master Studies in European Integration and Neighbourhood Policy MEINEPO*”, TEMPUS JEP 2006-2009 (coordonatorul proiectului: dr. O. Sârbu). Ca urmare, în 2009 a fost lansat Masterul ASEM „Integrarea Europeană și Politica de Vecinătate”, coordonat de către catedră. Membrii catedrei participă activ și la alte proiecte internaționale, printre care: Jean Monnet project „*Strengthening understanding and implementation of the EU Neighbourhood policy and Eastern partnership*” (2010-2011) (dr. hab. Z. Șişcan, dr. R. Crudu); „BRIDGE-fostering mutual understanding and co-operation of EU with Moldova, Ukraine, Belarus” (2008-2012), Europe Aid (dr. hab. Z. Șişcan, dr. L. Dudu-Gugea); „Schimbul de experiență academică în domeniul studiilor europene” sub egida Fundației Soros (dr. hab. N. Lobanov, dr. M. Hachi); Erasmus-Mundus External Cooperation Window (dr. M. Pisaniuc, dr. D. Harcenco) ș.a.

Colaborarea cu alte instituții

La nivel internațional, Catedra REI și-a stabilit relații de cooperare științifică și didactică cu:

- ✓ Consorțumul universităților din Maribor (Slovenia), Frankfurt (Germania), Cluj-Napoca (România), Trieste (Italy), în cadrul proiectului internațional „MEINEPO” (coordonator: dr. O. Sârbu);
- ✓ Centrul de resurse pentru absolvenții programelor de schimb internațional pe lângă Ambasada SUA (Z. Șişcan);
- ✓ Misiunea Uniunii Europene pentru asistență la frontiera moldo-ucraineană (EUBAM); (în baza acordului de cooperare, relații stabilite de către dr. hab. Z. Șişcan);
- ✓ Universitatea de la Tessaloniki, Grecia (în baza acordului de cooperare, relațiile stabilite de dr. O. Sârbu, dr. hab. B. Chistruga, dr. M. Pisaniuc);
- ✓ Universitatea tehnică de la Kosice, Slovenia; Academia Economică/Cracovia, Polonia (dr. L. Dodu-Gugea).

La nivel național cu:

- Academia de Științe a Moldovei (proiecte comune);
- Instituții de învățământ superior din Moldova (USM, ULIM, UTM) (desfășurarea seminarelor științifice de profil, susținerea tezelor de doctor și doctor habilitat, organizarea și participarea reciprocă la conferințe, mese rotunde etc. la nivel național și internațional);
- Camera de Comerț și Industrie, Ministerul Economiei și al Comerțului, Ministerul Afacerilor Externe, Aparatul Central al Serviciului Vamal din RM (schimb de experiență teoretico-aplicativă, practică studentescă).

Stagii peste hotare și participare la conferințe

- ✓ Membrii Catetei REI participă activ la reciclări și stagii de perfecționare. În perioada 2000-2011, practic, toți membrii catedrei au beneficiat de această oportunitate în următoarele centre universitare: ASE București (dr. hab. B. Chistruga, dr. I. Galaju, dr. C. Postică, dr. hab. N. Lobanov, dr. M. Pisaniuc, dr. N. Palii, dr. M. Hachi, dr. L. Dodu-Gugea, dr. R. Crudu, dr. D. Harcenco, lect. A. Osmatescu ș.a.), Universitatea din Washington și Universitatea din Kansas, USA (dr. hab. Z. Șișcan), Universitatea „Pierre Mendes France” (dr. E. Calancea, dr. C. Postică, dr. V. Lupu, dr. hab. N. Lobanov, dr. N. Palii, dr. L. Dodu-Gugea ș.a.), Universitatea „A.I. Cuza” din Iași (dr. hab. Z. Șișcan, dr. M. Hachi ș.a.), Universitatea de la Tessaoniki, Grecia (dr. M. Pisaniuc), Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, Universitatea din Sibiu, Universitatea Valahia Targoviște (dr. M. Hachi, dr. L. Dodu-Gugea, lect. M. Popa ș.a.), Universitatea DeUsto, Spania (dr. D. Harcenco) ș.a.
- ✓ Membrii Catetei REI participă activ nu numai la conferințe naționale și internaționale, ci și la organizarea acestora. Doar în perioada 2009-2011 membrii catedrei au participat la 15 conferințe internaționale și 18 conferințe naționale, au organizat secțiunile în cadrul conferințelor științifice internaționale anuale ale ASEM, masa rotundă internațională cu genericul „Economia mondială inovațională”, secțiunile în cadrul simpozioanelor internaționale ale tinerilor cercetători, care au loc anual la ASEM s.a., cei mai activi în organizarea evenimentelor științifice studențești fiind dr. I. Galaju, dr. C. Postică, lect. D. Galea, lect. C. Carauș.

Publicații științifice și metodico-didactice:

Pe parcursul anilor de activitate la Catedra REI, membrii ei au editat circa 15 monografii și 12 cursuri universitare: 9 articole publicate în străinătate, 29 articole în reviste naționale, categoria A; 18 articole în reviste naționale, categoria B; 3 articole în reviste naționale, categoria C; 13 articole în culegeri, 85 participări la forumuri științifice.

Doar în anii 2009-2011 au fost publicate 7 monografii, 30 articole în ediții științifice periodice recenzate, 36 articole în culegeri de conferințe internaționale, 2 articole în culegeri editate în străinătate, 7 lucrări metodico-didactice.

Dintre ele pot fi menționate:

- **Boris Chistruga.** *Integrarea postindustrială a țărilor Europei Centrale și de Est: realități și perspective.* – Chișinău: Editura ASEM, 2007
- **Boris Chistruga, Maia Pisaniuc, Olesia Sârbu, Larisa Dodu-Gugea, Victoria Brașovschi-Velenciuc, Dorina Harcenco.** *Integrarea și cooperarea economică regională.* – Chișinău: Editura ASEM, 2010
- **Natalia Lobanov.** *Tranzacțiile comerciale internaționale în condițiile de constituire a economiei globale postindustriale.* – Chișinău: Editura ASEM, 2008
- **Zorina Șișcan.** *Fundamentarea de noi abordări ale managementului strategic și cross-cultural în contextul megatendințelor socio-economice.* – Chișinău: Editura ASEM, 2009

- **Ion Galaju.** *Organizații economice internaționale.* – Chișinău: Editura Centrală, 2008
- **Mihai Hachi.** *Modul de trai al populației Republicii Moldova: abordare socio-geografică.* – Chișinău: Editura ASEM, 2005
- **Larisa Dodu-Gugea, Alexandru Gribincea.** *Impactul globalizării asupra creșterii competitivității țărilor Europei Centrale și de Est.* – Chișinău: Editura ULIM, 2009
- **Rodica Crudu.** *Tendențe mondiale în dezvoltarea tehnologiilor informaționale și de comunicații.* Chișinău, Editura ASEM, 2011
- **Dorina Harcenco.** *Rolul pieței valorilor mobiliare în abordare investițională prin prisma globalizării.* Chișinău, Editura ASEM, 2011.

Cursuri universitare:

- **Constantin Postică.** *Economia Uniunii Europene* (curs universitar). – Chișinău: Editura ASEM, 2001
- **Natalia Palii.** *Note de curs la disciplina „Tehnici Vamale”*, Ed. ASEM, Chișinău 2009
- **Palii N., Cernei E.** *Recomandări metodice pentru seminare la disciplina „Tehnici Vamale” (teme, întrebări, teste și probleme)* Ed. ASEM, Chișinău 2009
- **Eduard Calancea.** *Le transport international (maitrise, concepts, element de strategies)*, Chișinău, Editura ASEM, 2011.

Studii doctorat și postdoctorat

Catedra REI, ASEM, dispune de un potențial științific considerabil pentru pregătirea cadrelor științifice de înaltă calificare prin doctorat și postdoctorat, la specialitatea științifică 08.00.14 - Economie mondială, relații economice internaționale. În perioada 2006-2010, și-au făcut studiile la doctorat 38 de persoane, fiind susținute 2 teze de doctor habilitat și 13 teze de doctor în științe economice.

Prin dispoziția Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare al RM, 7 cadre didactice (titulare) efectuează conducerea tezelor de doctorat din cadrul Catedrei: B. Chistruga, Z. Șîșcan, N. Lobanov, V. Lupu, I. Galaju, C. Postica, M. Pisaniuc.

3.2. Catedra de Gândire Economică, Demografie și Geoeconomie

Istoricul Catedrei

Catedra de Geografie Economică a fost fondată, pentru prima dată, în cadrul facultății de Economie a Universității de Stat, în anul 1981. În anul 1988, Catedra, condusă de dr. conf. Constantin Matei, a fost unită cu Catedra de Planificarea industriei. În anul 1991, după fondarea Academiei de Studii Economice din Moldova, denumirea Catedrei a fost schimbată în „Geografie și Istoria economiei”.

În urma transformărilor în planurile de studii și restructurărilor ce au avut loc în ASEM, în 2001 Catedra fuzionează cu Catedra „Filozofie”, formându-se în acest mod Catedra „Filozofie și Geografie economică”, condusă de dr. conf. Nicolae Gortopan. În 2002, în cadrul Facultății noi de Economie Generală și Drept a fost întemeiată Catedra „Geografie și Economia Mediului”, șef fiind reales dr. hab. prof. univ. Constantin Matei.

Începând cu anul de studii 2010-2011, Catedra își schimbă denumirea în „Gândire Economică, Demografie

**C. Matei, șef-catedră
„Gândire economică,
demografie și geoeconomie”**

și Geoeconomie”, precum și aria de interese didactice și științifice. În prezent, profesorii Catedrei predau următoarele *discipline*:

1. Geografie – pentru cursurile pregătitoare ale ciclului 0
2. Geografie economică
3. Geoeconomie
4. Geopolitică
5. Geoglobalistică
6. Demografie
7. Ecologia și protecția mediului
8. Doctrine economice
9. Economia relațiilor externe ale R. Moldova

Începând cu anul 2002, la Catedră se deschide o nouă specializare, și anume: „*Economia și Managementul mediului*”. Înmatricularea la specializare a fost în anii 2002, 2003, 2004.

În cadrul specializării date, Catedra a pregătit un set mare de *discipline noi* (Ecologia generală, Normative ecologice, Economia mediului, Situația ecologică a Republicii Moldova, Istoria valorificării mediului, Tranzacții ecologice, Managementul mediului, Protecția mediului și amenajarea teritoriului, Planificarea ecologică, Ingineria mediului, Ecologia așezărilor umane, Protecția mediului și Utilizarea resurselor, Auditul ecologic, Monitoringul și Expertiza ecologică, Geoecologia, Economia protecției mediului, Gestiunea valorificării mediului). În legătura cu trecerea la planuri noi de studii în anul 2005, înmatricularea la specialitatea dată a fost stopată.

Începând cu anul 2009, la Catedră se deschide o nouă specializare la ciclul II, masterat, denumită „*Demografie și Economia populației*”. Membrii Catedrei au pregătit *discipline noi*: Metodologia și concepțiile demografice, Prognoza demografică, Sisteme informaționale demografice, Demografia economică, Analiza demografică, populația și mediul, Geodemografia, Politici demografice, Planificarea familiei, Demografia aplicată.

Colectivul Catedrei de Gândire economică, demografie și geoeconomie

Efectivul corpului didactic, pe parcursul anilor, a fost diferit. În primii ani ai activității ASEM (1991-1994), în cadrul Catedrei au activat până la 25 de cadre didactice. În urma modificărilor planurilor de studii și a strategiilor de pregătirea specialităților numărul cadrelor didactice s-a micșorat.

Începând cu anul 2010, Catedra „Gândire Economică, Demografie și Geoeconomie” activează în următoarea **componentă**:

Cadrele didactice	Funcția, gradul științific	Disciplinele predate
1. Constantin Matei	șef-catedră, prof. univ., dr. hab.	Demografia
2. Dumitru Moldovan	prof. univ., dr. hab.	Doctrină economică; Economia relațiilor externe ale R. Moldova
3. Ivan Ustian	prof. univ., doc. habilitat	Doctrină Economică
4. Matei Măteu	conf. univ., dr.	Geoeconomia; Demografia
5. Valeriu Sainsus	conf. univ., dr.	Geoeconomia; Demografia
6. Elina Benca-Popușoi	conf. univ., dr.	Doctrină economică; Economia relațiilor externe ale R. Moldova
7. Petru Bacal	conf. univ., dr.	Geografia turismului; Ecologia, Geoeconomia
8. Mariana Prodan	lect. sup. dr.	Doctrină Economică; Economia relațiilor externe a R. Moldova
9. Ana Matei	lect. sup.	Geoeconomia
10. Iacob Cocoș	lect. sup.	Geografia turismului; Geoeconomia
11. Andrei Grozav	lect. Sup.	Geoeconomia
12. Irina Raboșapca	lab. sup., drd.	Ecologia

Cercetarea științifică

În perioada de activitate a Catedrei, s-au conturat mai multe *direcții de cercetare științifică*:

1. Geografia economică a Republicii Moldova;
2. Geografia populației;
3. Demografia și Economia populației;
4. Economia și Managementul mediului;
5. Ecologia și protecția mediului;
6. Transformările sistemice și respecializarea economiei moldovenești –condiție esențială a integrării ei echitabile și eficiente în economia mondială;
7. Integrarea europeană.

Locul dominant în cercetările științifice îl ocupă problemele demografice în Republica Moldova. Transformările esențiale în evoluția demografică; înrăutățirea situației demografice, exprimată în creșterea dezechilibrelor de vârstă ale populației; îmbătrânirea populației, determinate de micșorarea natalității; intensificarea procesului de depopulare a localităților umane, ca rezultat al migrației populației și creșterea mortalității ei au determinat și necesitatea studiilor aprofundate și argumentate în domeniul demografic.

În ultimele decenii, colectivul Catedrei a câștigat prin concurs mai multe proiecte de cercetare naționale și internaționale. *Printre proiectele internaționale, mai însemnate se pot nominaliza:*

1. The socio-economic transformation of rural areal in Russia end Moldova (statele și universitățile participante: Potsdam (Germania); Plymouth (Anglia), Moscova, Voronej, Barnaul (Rusia), ASEM (R. Moldova)). Proiect INTAS – 2007, termenul de studiu 2,5 ani (1998-2001);
2. 2000-2001 – „Republica Moldova în strategia extinderii Uniunii Europene în Europa de Sud-Est” (dimensiunea economică). Proiectul a fost obținut în cadrul unui concurs european și este finanțat de Comisia Europeană; coordonator și partener al proiectului de cercetare – Moldovan D.;

3. 2000-2003 – „Reformarea învățământului economic superior la Facultatea de Relații Economice Internaționale prin implementarea noilor metode de învățământ și pregătirea tinerilor profesori”. Proiect finanțat de HESP Budapesta și Universitatea din Grenoble – Franța; coordonator al proiectului – Moldovan D.;
4. 2006-2009 – „Viața cotidiană la frontiera răsăriteană a Uniunii Europene: percepția și apropierea spațiului de către populația din regiunea de graniță între România și Republica Moldova”. Proiect finanțat de asociația Volkswagen-Stiftung (Hannover, Germania). Participanții: universitatea Potsdam (Germania), Cluj-Napoca și București (România), ASEM (Moldova). Coordonator – Arambașă Mihaela-Narcisa;
5. Rolul orașelor mici în dezvoltarea complexului agroindustriale (Moldova, Rusia). Proiect pe termen de 2 ani (2006-2007). Participați – Institutul de cercetări macroeconomice (Academia de Științe, Rusia) și ASEM (Moldova). Coordonator – Matei C.;
6. 2008-2009 – „Situația demografică, utilizarea resurselor umane și micșorarea populației în spațiul rural (Rusia, Moldova). Participanții – Universitatea de Stat din Moscova (Rusia), ASEM (Moldova);
7. 2008-2009 „Integrarea europeană a RM: premise, avantaje și oportunități pierdute”; coordonator – Moldovan D.;
8. „Impactul migrației populației asupra situației demografice din Republica Moldova”. Proiect pentru 2005-2006, finanțat de Departamentul de Migrație al Republicii Moldova (ASEM, Moldova);
9. Raport de stare a Țării (Proiect finanțat de Fondația Eurasia, DFID și Balcan Trust for Democracy. Proiect pentru 2006-2007 (participanți – ASEM, USM, UTM și alte instituții republicane).

Relații științifice cu alte instituții

Catedra are relații de colaborare cu mai multe centre de cercetare din Republica Moldova și din alte state.

În anii 1997, 2001 și 2003, Dumitru Moldovan a organizat și a coordonat activitatea a trei simpozioane și conferințe științifice și didactico-științifice internaționale, cu participarea specialiștilor invitați din Franța, SUA, Germania, România, Ungaria, Bulgaria.

În cadrul R. Moldova, Catedra colaborează la elaborarea proiectelor și pregătirea cadrelor cu următoarele instituții:

- Institutul de Geografie și Ecologie al Academiei de Științe din Moldova
- Universitatea de Stat din Moldova
- Universitatea Pedagogică „Ion Creangă”
- Universitatea Pedagogică de Stat (Tiraspol)

Dintre centrele mari de peste hotare, relațiile stabile de colaborare sunt cu:

- Universitatea de Stat (Moscova)
- Universitatea „Al. Ioan Cuza” din Iași (România)
- Universitatea de Stat din București (România)
- Universitatea de Stat din Oradea (România)
- Universitatea de Stat, Cluj-Napoca (România)
- Universitatea Babeș-Boliai (România)
- Academia de Studii Economice din București (România)
- Universitatea din Poitiers (Franța)
- Universitatea „Pierre Mendès-France” din Grenoble (Franța)
- Facultățile Universitare Catolice din Mons (Belgia)
- Universitatea din Mons (Belgia)
- Facultatea de Științe Economice și Sociale a Universității Tehnice din Braunschweig (Germania)
- Universitatea Potsdam (Germania).

Studii de doctorat și masterat

Catedra reprezintă un centru de pregătire a cadrelor de înaltă calificare în domeniul geografiei economice și doctrinelor economice. În cadrul Catedrei, activează Consiliul științific specializat (specialitatea 11.00.02 Geografie economică, socială și politică). În perioada dată, sub conducerea prof. univ., dr. hab. Constantin Matei, au susținut teze de doctor în geografie: Valeriu Sainsus, Mihai Hachi, Iurie Bejan, Petru Bacal, Elena Sochircă.

Sub conducerea prof. univ., dr. hab. Dumitru Moldovan au fost susținute 6 teze de doctor și doctor habilitat, inclusiv una în co-tutelă cu Universitatea din Grenoble, Franța. Actual, în cadrul Catedrei se pregătesc două teze de doctor habilitat.

La masterat sunt anunțate concursuri la două specializări: Demografia și economia Populației și Managementul și Economia mediului. În urma concursului din 2009, au fost înmatriculate 18 persoane, iar în anul 2010 încă 15 persoane.

Publicații

Pe parcursul întregii sale ființări catedra s-a evidențiat printr-o activitate de cercetare și didactică destul de înaltă. După numărul de publicații și participări la evenimente științifice internaționale, ea se află pe primele poziții în ASEM. Astfel, activității sale științifico-didactice, membrii catedrei au editat peste 900 de lucrări științifice, dintre care:

Manuale și note de curs:

- Geografia economică și socială mondială, Vol. I. Chișinău, 1999-285 p., coordonator: C. Matei;
- Geografia economică și socială mondială. Vol. II, Chișinău, 2004, 486 p., coordonator: C. Matei;
- D. Moldovan. *Geoeconomia, Note de curs*, Chișinău 2006, 150 p., reeditare 2010;
- M. Mătcu, *Geografia umană*. Manual pentru clasa IX. Chișinău, (ediția I și ediția a II);
- D. Moldovan. Doctrinile economice, ediția a 3-a, editura ARC, Chișinău, 2003; 260 p.;
- D. Moldovan. Экономические доктрины, 3-е издание, из-во ARC, Кишинев 2003, 278 c.;
- D. Moldovan. Economie politică (Teorie economică, adaptată la condițiile Republicii Moldova), Editura ARC, 2001, 300 pag.
- P. Bacal. Gestiunea protecției mediului în RM, Ed. ASEM, Chișinău 2010, 240 p.

Monografii

- Moldovan D., *Doctrine și economiști celebri*, Editura ARC, Chișinău, 2011; 402 pag.;
- Moldovan D., *Integrarea europeană a Republicii Moldova: premise, avantaje și oportunități pierdute* (coordonator), Editura Știința, Chișinău 2009; 160 pag.;
- Moldovan D., *Curs de Teorie Economică*, Editura ARC, Chișinău, 2006; 428 pag.;
- Moldovan D., *Republica Moldova în capcana globalizării și tranziției*, Editura ARC, în 2007, ed. a doua, Chișinău, 2004; 300 pag.;
- Moldovan D., *La République de Moldova dans la stratégie d'élargissement de l'Union Européenne (dimension économique)*. Coordonator și coautor. București, editura Economică, 2002, 174 p.;
- Moldovan D., *Economia relațiilor externe ale Republicii Moldova*, Editura ARC, Chișinău, 1999, 240 pag.;
- Moldovan D., *Direcțiile și formele restructurării sistemului de învățământ economic superior în Republica Moldova*, Chișinău, 1998, 164 pag., coordonator și coautor;
- Moldovan D., *L'intégration de la République de Moldova dans l'économie mondiale: les premiers pas*. Atena, Grecia, 1998, 162 pag. (coordonator și coautor);
- Moldovan D., *Tranziția: interdependența transformărilor sistemice și a integrării în economia mondială*, Chișinău, 1997, 260 pag.;
- Moldovan D., *Relațiile economice externe ale Republicii Moldova*, Chișinău, ASEM 1996; 132 pag.;

- Moldovan D., *Istoria doctrinelor economice*, Chișinău, ASEM, 1992, 160 pag;
- Bacal P., *Economia de mediu. Note de curs*, Chișinău 2006, 300 p.;
- C. Matei, *Problemele tranziției demografice*, Chișinău 2000;
- C. Matei, *Probleme metodologice ale prognozei demografice*, Chișinău 2002;
- C. Matei, *Impactul migrației asupra situației demografice în Republica Moldova*. Chișinău 2006;
- V. Sainsus, *Migrațiile populației rurale. Aspecte economico-geografice*, ASEM Chișinău 2006, 196 pag.;
- C. Matei, V. Sainsus, Mătcu M., Hachi M., *Rolul orașelor mici în dezvoltarea complexului agroindustrial*. Chișinău 2007;
- Sainsus V., *Impactul îmbătrânirii demografice asupra sistemului de pensionare: subtilități și căi posibile de redresare*, 2010, Editura ASEM;
- Col. de autori (coord. C. Matei), *Situația demografică, utilizarea resurselor umane și migrația populației rurale*. Chișinău 2009;
- M. Mătcu, M. Hachi, *Populația rurală a Republicii Moldova*, Chișinău 2008;
- Col. de autori (coord. C. Matei), *The socio-economic transformation of rural areas of Russia and Moldova*. Potsdam 2002;
- Matei C., Compartimentul „Populația”, *Enciclopedia Republicii Moldova*, Chișinău 2009;

Articole în reviste de circulație internațională;

1. V. Sainsus „Revista de Geografie Politică”. *Geopolitical Wiepoints on Orthodoxism and its Aspects in Republic of Moldova*, N2, 2008, Editura Universității Oradea, pag. 54-60;
2. V. Sainsus „Revista de Geografie Politică”. *Relațiile geopolitice ruso-ucrainene prin prisma factorului economic*, N1, 2006, Editura Universității Oradea, pag. 5-15.
3. Д. Молдован. *Созидательное воображение как процесс создания стоимости*. В: Развитие экономического сотрудничества между Республикой Беларусь и Республикой Молдова в системе международной экономики: Материалы второй международной практической конференции от 18 мая 2010, Минск, с. 54-56, 0,2 ал. (листов)
4. Д. Молдован. *О потерянных возможностях европейской интеграции*. В: Проблеми і перспективи інноваційного розвитку економіки України: Матеріали міжнародної науково-практичної Конференції от 28-30 травня 2009 року, Дніпропетровськ, 2009, с. 20-22, 0,3 ал.
5. D. Moldovan. „*Economie souterraine – le résultat essentiel de la transition? Les trajectoires de transition à l’Est*”, Grenoble, France, 1999, 0,1;
6. D. Moldovan. „*Tranziția între: „economia socială de piață” și „capitalismul sălbatic”*”, în volumul „*Integrarea euroatlantică și dezvoltarea economică*”, București, 1999, 0,4;
7. D. Moldovan. „*Emploi et chômage en Moldova: analyse microéconomique*”, (co-autor D. Reder), „*Revue d’Etudes comparatives West-Est*”, nr. 8, 1998, Paris, 24 pag., 1,2.

Stagii peste hotare

Toți colaboratorii Catedrei (C. Matei, D. Moldovan, E. Benea-Popușoi, M. Prodan, A. Matei, M. Mătcu, V. Sainsus, P. Bacal, A. Grozav, I. Cocos) au efectuat un stagiu de o lună la ASE București. Profesorul Constantin Matei a avut o lună stagiere la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași (1998); Iacob Cocos – la Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca (2010). Un stagiu de un an calendaristic au efectuat V. Sainsus și A. Grozav la Centrul Demografic Internațional din Cairo (Egipt). În 2008 V. Sainsus a realizat o stagiere la Institutul de Îmbătrânire Demografică din Malta, pe problematica politicilor demografice. Doctoranda Irina Răboșapca a efectuat stagii de două și, respectiv, trei luni la Universitatea din Poitiers (Franța), de două luni la Universitatea din Mons și o luna la Facultățile Universitare Catolice din Mons (Belgia), precum și patru luni la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (România).

3.3. Catedra de Limbi Moderne de Afaceri

În condițiile actuale, caracterizate prin accentuarea tendințelor de globalizare în toate domeniile de activitate umană, rolul limbilor moderne de circulație internațională este greu de supraestimat. După cum se menționează în Recomandarea R (82) 18 a Comitetului de Miniștri a Consiliului Europei, „doar prin o mai bună cunoaștere a limbilor moderne se va reuși a facilita comunicarea și schimburile între cetățenii Europei, limba maternă a căroră este diferită, contribuind pe această cale la extinderea mobilității, la înțelegerea reciprocă și cooperarea în Europa, precum și la eliminarea prejudecăților și a discriminării” și că „statele-membre, adoptând sau elaborând o politică națională în domeniul predării și învățării limbilor moderne, ar putea reuși să atingă un grad mai înalt de convergență la nivel european”. Din această perspectivă, catedrelor de limbi moderne din cadrul instituțiilor universitare le revine un rol deosebit de important.

**Gh. Moldovanu, șef-catedră
„Limbi moderne de afaceri”**

Istoricul Catedrei

Catedra de Limbi Moderne de Afaceri a fost fondată la 1 septembrie 1991, odată cu inaugurarea ASEM, denumirea inițială fiind „*Limbi Moderne și Corespondență economică*”.

La origine, activitatea instructiv-didactică a Catedrei se axa pe predarea/învățarea limbilor străine de afaceri (engleza, franceza, germana, spaniola, italiana) și a limbilor română și rusă la toate facultățile ASEM. Ulterior, în virtutea unor modificări de structură, în baza secției de română și rusă, a fost creată actuala Catedră de Instruire Economică și Comunicare de Afaceri.

În legătură cu necesitatea predării aprofundate a limbilor străine de afaceri la unele facultăți, precum și datorită creșterii considerabile a efectivului de studenți și a corpului profesoral-didactic, în 1994, Catedra de Limbi Moderne și Corespondență Economică a fost reorganizată în două catedre separate, respectiv, catedrele de Limbi Moderne de Afaceri și de Limbi Moderne Aplicate. De atunci, Catedra de Limbi Moderne de Afaceri este afiliată, din punct de vedere administrativ, la Facultatea de Relații Economice Internaționale și se specializează în predarea aprofundată a limbilor străine de afaceri: engleza, franceza, germana și spaniola – la facultățile de Relații Economice Internaționale, Finanțe și Business și Administrarea Afacerilor. Aceste materii se predau la ciclul 0 (bacalaureat), ciclul I (licență), ciclul II (masterat) și ciclul III (doctorat).

Actualmente, în cadrul Catedrei se predau următoarele discipline:

- engleza, franceza, germana și spaniola generală (ciclul 0);
- engleza, franceza, germana și spaniola de afaceri (ciclul I, facultatea BAA);
- tehnici de comunicare orală (în engleză, franceză) (ciclul I, facultatea REI);
- tehnici de comunicare scrisă (în engleză, franceză) (ciclul I, facultatea REI);
- corespondență de afaceri (în engleză, franceză) (ciclul I, facultățile REI, Finanțe, specialitatea Finanțe și Bănci) și BAA, specialitatea Turism));
- teoria și practica traducerii (ciclul I, facultatea REI);
- istoria civilizației țărilor anglofone și francophone (ciclul I, facultatea REI);
- tehnici de negociere în afaceri (engleza, franceza, ciclul II, specialitatea Business Internațional);

- strategii și tehnici de comunicare în afaceri (în engleză, franceză) (ciclul II, specialitățile Economie Internațională și Integrarea Europeană, Comerț Internațional;
- terminologie economică în limba engleză (ciclul II, specialitatea IEEPV);
- engleza, franceza, germana de afaceri pentru susținerea examenului de doctorat (ciclul III).

Activitatea instructiv-didactică

Activitatea instructiv-metodică este o activitate de primă importanță pentru Catedră. Ea este axată pe generalizarea și propagarea experienței pedagogice de ultima oră și implementarea metodelor și a procedeelor noi de predare a limbilor de afaceri, accentul fiind pus, în mod special, pe pedagogia participativă și metodele interactive de predare, care contribuie la deblocarea spontaneității și implicarea studenților în procesul activ de comunicare.

Conținutul formativ al programelor analitice vizează cunoștințele, competențele și atitudinile necesare pentru caracteristica de titlu (calificare) a specialistului în diverse domenii ale economiei: relații economice internaționale, finanțe și bănci, turism, business și administrare, marketing și logistică etc., prezumat să facă față diverselor situații care necesită soluționarea unor probleme reale ce țin de utilizarea unei limbi străine pentru realizarea cu succes a funcțiilor de serviciu. În acest context, un rol aparte îi revine activității de integrare, în procesul de predare, a dimensiunii terminologice prin studierea terminologiei economice.

Una din direcțiile prioritare este implicarea studenților și a profesorilor în procesul de conștientizare a învățământului autonom și modular în condițiile respectării standardelor educaționale de stat.

Colectivul Catedrei de Limbi moderne de afaceri

Activitatea instructiv-didactică este asigurată de întreg colectivul Catedrei. În anul universitar 2009-2010, în această activitate au fost implicate 34 de cadre didactice și doi laboranți, după cum urmează:

Nr. d/o	Numele, prenumele	Funcția, gradul și titlul științific	Domeniul de interes științific	Cursurile predate (limba de predare)
1	2	3	4	5
1.	Moldovanu Gheorghe	Șef. catedra, dr. hab. conf. univ. în filologie	Sociologia limbii Derivarea semantică Traductologia Terminologia Didactica limbilor de afaceri	Franceza de afaceri (în turism), tehnici de comunicare scrisă și orală în afaceri, corespondența de afaceri, teoria și practica traducerii
2.	Dragancea Svetlana	Conf. univ., dr. în filologie	Sociolingvistica Lexicologia Terminologia Semiotica mesajului publicitar	Franceza de afaceri (în turism), tehnici de comunicare scrisă și orală, corespondența de afaceri, tehnici de negociere în afaceri (ciclul II), strategii și tehnici de comunicare în afaceri (ciclul II)
3.	Patrașcu Ludmila	Conf. univ., dr. în pedagogie	Didactica predării limbilor străine Metodologia cercetărilor în psiho-pedagogie Standarde educaționale	Engleza de afaceri, engleza de afaceri în turism
4.	Ruga Ecaterina	Conf. univ., dr. în filologie	Lexicologie Terminologie Teoria și practica traducerii Computerizarea procesului de învățământ	Engleza: teoria și practica traducerii, cursul de pregătire pentru examenul de doctorat, tehnici de negociere în afaceri (ciclul II), strategii și tehnici de comunicare în afaceri (ciclul II)
5.	Chirdeachin Alexei	Lect. sup., dr. în filologie	Fonetica/Fonologia Gramatica Didactica limbilor de afaceri	Tehnici de comunicare scrisă, corespondența de afaceri, engleza de afaceri, engleza de afaceri în turism, engleza generală (pentru ciclul 0)
6.	Munca Daniela	Lect., dr. în filologie,	Didactica limbii engleze ca limbă secundă Sociolingvistica Literatura anglofonă	Engleza de afaceri (specialitatea FB)
7.	Reabțov Gheorghe	Conf. univ. membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova	Stilistica Istoria, cultura și civilizația țărilor francofone Poezia contemporană	Franceza de afaceri, , franceza generală (pentru ciclul 0)
8.	Bujoreanu Maria	Lect. sup.	Didactica limbii franceze Terminologia economică	Franceza de afaceri (în turism), tehnici de comunicare scrisă și orală, corespondența de afaceri
9.	Hanganu Ala	Lect. sup.	Didactica limbii franceze Teoria și practica traducerii	Franceza de afaceri (în turism), tehnici de comunicare scrisă și orală, corespondența de afaceri, teoria și practica traducerii
10.	Damian Valentina	Lect. sup.	Didactica predării limbii franceze Computerizarea procesului de învățământ	Franceza de afaceri
11.	Dârul Lilia	Lect. sup., magistru în economie	Didactica limbii franceze. Computerizarea procesului de învățământ Traductologia	Franceza de afaceri (în turism), franceza generală (pentru ciclul 0)
12.	Pascal Felonia	Lect. sup.	Didactica limbii franceze.	Franceza de afaceri
13.	Sârghi Elena	Lect. sup.	Didactica predării limbii franceze	Franceza de afaceri (în turism), tehnici de comunicare scrisă și orală, corespondența de afaceri

1	2	3	4	5
14.	Bolgari Natalia	Lect. sup.	Didactica limbii engleze. Lingvistica textului	Engleza de afaceri, engleza de afaceri în turism, tehnici de comunicare scrisă și orală, terminologia economică în limba engleză (ciclul II)
15.	Chioseș Angela	Lect. sup., magistru în economie	Didactica limbii engleze Traductologia	Engleza de afaceri (specialitățile FB și BA)
16.	Demcenco Corina	Lect. sup.	Didactica limbii engleze Traductologia	Engleza de afaceri (specialitățile FB și BA), tehnici de comunicare scrisă și orală, corespondența de afaceri
17.	Grozav Parascovia	Lect. sup., competitor	Gramatica Didactica limbii engleze	Engleza de afaceri (specialitățile FB și BA), engleza de afaceri în turism, tehnici de comunicare orală
18.	Mămăligă Alla	Lect. sup.	Didactica limbii engleze	Engleza de afaceri (specialitatea FB), engleza de afaceri în turism, tehnici de comunicare scrisă, corespondența de afaceri
19.	Stratulat Olga	Lect. sup.	Didactica predării limbii engleze Lingvistica textului	Engleza de afaceri (specialitatea FB), engleza de afaceri în turism, tehnici de comunicare scrisă, corespondența de afaceri
20.	Vasilachi Serghei	Lect. sup., doctorand	Lexicologia Gramatica Didactica limbii engleze	Engleza de afaceri (specialitatea FB), engleza de afaceri în turism, tehnici de comunicare orală, corespondența de afaceri
21.	Guțul-Gordienco Irina	Lect. sup., magistru în economie	Didactica limbilor germanice Traductologia	Germana de afaceri, engleza generală
22.	Hârbu Stela	Lect. sup., doctorandă	Didactica limbii germane Lexicologia Semantica	Germana de afaceri, germana generală (pentru ciclul 0)
23.	Panainte Lidia	Lect. sup., magistru în economie	Didactica limbii germane Traductologia	Germana de afaceri, engleza generală
24.	Andronic Carolina	Lect. univ., magistru în filologie, doctorandă	Didactica limbii engleze	Engleza de afaceri (specialitățile FB și BA), tehnici de comunicare scrisă și orală, corespondența de afaceri
25.	Apachița Svetlana	Lect. univ., magistru în filologie, doctorandă	Didactica limbii engleze	Engleza de afaceri (specialitățile FB și BA), engleza de afaceri în turism, tehnici de comunicare scrisă și orală, corespondența de afaceri
26.	Ceban Elena	Lect. univ., magistru în filologie	Didactica limbii engleze Terminologia economică	Engleza de afaceri, engleza de afaceri în turism
27.	Damian Sergiu	Lect. univ.	Didactica limbii franceze Computerizarea procesului de învățământ	Franceza de afaceri
28.	Diaconu Luminița	Lect. univ., magistru în filologie, doctorandă	Didactica limbii engleze	Engleza de afaceri (specialitățile FB și BA), engleza de afaceri în turism, engleza generală (pentru ciclul 0)
29.	Grebeșciov Victor	Lect. univ.	Didactica limbii spaniole	Spaniola generală și de afaceri
30.	Hioară Natalia	Lect. univ.	Didactica limbii engleze Terminologia economică	Engleza de afaceri

1	2	3	4	5
31.	Rudenco Marina	Lect. univ.	Didactica limbii franceze	Franceza de afaceri
32.	Vladimirov Andrei	Lect. univ.	Didactica limbii engleze	Tehnici de comunicare scrisă, corespondența de afaceri, engleza de afaceri, engleza generală (pentru ciclul 0)
33.	Volohov Natalia	Lect. univ., doctorandă	Didactica limbii engleze	Engleza de afaceri, engleza generală (pentru ciclul 0)
34.	Prisăcaru Carolina	Asist. univ., masterandă	Didactica limbii spaniole	Spaniola de afaceri, spaniola generală
35.	Gherco Veronica	Laborant superior	—	—
36.	Morcov Domnica	Laborant superior	—	—

Activitatea științifică

Activitatea instructiv-didactică este de neconceput fără activitatea de cercetare. Este important să menționăm, totuși, că primii ani de activitate științifică, desfășurată de membrii Catedrei, nu se caracterizau prin vreo orientare bine conturată a cercetărilor efectuate. Astfel, cei doi doctori în filologie, Gh. Moldovanu și E. Ruga, efectuau investigații în funcție de sfera intereselor lor științifice, care prezentau o continuare logică a cercetărilor anterioare.

Începând cu anul 1994, cercetările științifice ale Catedrei capătă un caracter bine pronunțat, mai cu seamă prin conturarea unor studii de perspectivă, canalizate în două direcții, și crearea echipelor de cercetători: 1) investigarea comparativ-tipologică a limbilor romano-germanice și slave (terminologie, derivatologie, sintaxă, semantică, lexicologie, traducere) și 2) bazele lingvo-didactice ale limbilor moderne de afaceri (coordonator științific Gh. Moldovanu).

În ultimii cinci ani, s-a reliefat o a treia direcție de cercetare, axată pe problemele actuale de lingvistică și sociologia limbii (coordonator științific Gh. Moldovanu, doctor habilitat în filologie). În acest context, *obiectivele principale de cercetare ale Catedrei sunt:*

1. Dezvoltarea gândirii filologice pe făgașul noilor teorii lingvistice, sociolingvistice și socioculturale în plan comparativ-contrastiv;
2. Reliefarea particularităților lingvo-didactice ale predării/învățării limbilor străine de afaceri și elaborarea unor modele și soluții viabile, capabile să contribuie la eficientizarea procesului de studiu;
3. Monitorizarea activității de publicare a lucrărilor științifico-didactice;
4. Difuzarea rezultatelor cercetărilor științifice prin participarea la conferințe în țară și peste hotare;
5. Promovarea, în procesul instructiv-formativ, a rezultatelor investigațiilor.

În baza cercetărilor profesorilor de la Catedră:

- s-a propus o nouă interpretare a conceptelor de derivare și formare a cuvintelor, stabilindu-se relații de hipero-hiponimie între aceste fenomene considerate, în mod tradițional, ca fiind identice;
- s-a argumentat caracterul sistemic al lexicului limbii franceze, în particular, și al limbilor romanice, în general, caracterizat prin prezența derivatelor supletoide și supletive după formă;
- s-a introdus noțiunea și termenul de paradigmă derivațională complexă, care completează lacunele microsistemelor derivaționale existente, cum ar fi cuibul derivațional;
- s-a propus o tipologie a modelelor de derivare semantică și a celor de derivare multiplă în procesul formării *Nomina agentis* și *Nomina actionis*;
- s-au formulat propuneri concrete privitor la depășirea vidului identității în RM și acțiunile de edificare a identității naționale în noul stat suveran;
- s-au determinat principiile structural-semantică care oferă studenților mijloace

necesare pentru însușirea rapidă a terminologiei economice și a celei din domeniul informaticii, constituind un suport pentru comunicarea scrisă și orală;

- s-au relevat structurile comparative cu elementul „ca” în limbile română, germană și rusă și s-au descris particularitățile culturologice ale structurilor respective;
- s-a efectuat analiza structurilor comparative din perspectiva universalităților;
- s-au identificat mijloacele lingvistice și paralingvistice de exprimare a indiferenței în limbile română, engleză, franceză și rusă;
- s-a efectuat analiza categoriei indiferenței din perspectiva sociolingvistică;
- a fost delimitat, prin prisma teoriilor moderne, câmpul semantic al verbelor semicopulative în engleză și română;
- s-a efectuat o inventariere și o clasificare a verbelor semicopulative prin prisma teoriei centru-periferie;
- s-a propus o clasificare tipologică pe subdomenii economice a anunțurilor publicitare privind oferirea/solicitarea posturilor de muncă;
- s-au examinat particularitățile lingvistice și sociolingvistice ale limbajelor anunțurilor de mică publicitate în limba franceză și română prin prisma similitudinilor și diferențelor;
- s-a aprofundat reflecția cu privire la perfecționarea comunicării externe a întreprinderii prin mica publicitate;
- s-au descris componentele competenței comunicative;
- s-au conturat limitele demersului pedagogic experimental în vederea validării strategiilor didactice interactive;
- s-au identificat tipurile de echivalențe lexicale și gramaticale în corespondența de afaceri privind determinarea tehnicilor de traducere (în baza materialului limbilor engleză, germană și română);
- s-a relevat rolul conectorilor pragmatici și al cuvintelor incidente în crearea coeziunii textului economic;
- s-a oferit o paradigmă de cercetare și implementare a politicii și planificării lingvistice în societatea modernă;
- s-au identificat și s-au descris, pentru prima oară în sociolingvistica românească, profilurile definiției, componentele și obiectivele politicii și planificării lingvistice;
- s-a recomandat un model integrat al politicii și planificării lingvistice, menit să servească drept cadru de referință pentru factorii decizionali atât la nivel macrosociolingvistic, cât și mezo- și macrosociolingvistic;
- s-a elaborat un model de analiză a eficienței planificării lingvistice;
- s-au creat premisele teoretice și metodologice pentru revizuirea politicii lingvistice actuale a Republica Moldova în vederea implementării unei politici lingvistice echitabile bazate pe fundamente teoretice și metodologice solide;
- s-au propus soluții concrete pentru depășirea vidului identitar în R. Moldova;
- s-a operat o distincție clară între diglosie și bilingvism;
- s-a făcut o serie de recomandări pentru implementarea unei politici lingvistice adecvate în R. Moldova;
- s-au evidențiat particularitățile articulatorii, acustice, statistice și lingvo-didactice ale unităților consonantice monofonematice compuse (în baza materialului limbilor română și engleză).

În cadrul acestor direcții de cercetare, au fost susținute 4 teze de doctor în filologie (L. Plăcintă, E. Teslaru, S. Dragancea, A. Chirdeachin și D. Munca) și o teză de doctor habilitat în filologie (Gh. Moldovanu).

Principalele rezultate ale cercetărilor științifice sunt reflectate în **publicații**, cele mai semnificative fiind următoarele:

1. Moldovanu Gh. *Correspondența de afaceri în limba franceză*. Chișinău: ASEM, 1993. 132 p. (manual);
2. Moldovanu Gh., Demerji I. *La communication en français*. Chișinău: Tipografia Centrală, 1997. 183p. (manual);
3. Moldovanu Gh. *Savoir communiquer dans les affaires*. Chișinău: Tipografia Centrală, 1999. 192 p. (manual);
4. Moldovanu Gh. *Écrire et convaincre*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2000. 235p. (manual);
5. Moldovanu Gh. *Деривационные микросистемы французского языка: комплексная деривационная парадигма*. Chișinău: ASEM, 2000. 169 p. (monografie);
6. Moldovanu Gh. *Politica și planificarea lingvistică: de la teorie la practică*. Chișinău: ASEM, 2007, 371 p. (monografie);
7. Dragancea S. *Réussir à l'écrit*. Chișinău: ASEM, 2009. 134 p. (suport de curs);
8. Bolgari N., Chimacovschi A., Stratulat O., Mămăligă A., Demcenco C. *Become effective in business communication*. Chișinău, 2004, 232 p. (manual);
9. Stratulat O., Bolgari N. *Guide in Business English*. Chișinău: Reclama, 2002. 253 p. (manual);
10. Patrașcu L., Patrașcu D., Mocrac A. *Metodologia cercetărilor în știința psihico-pedagogică*. Chișinău: Știința, 2003. 200 p. (monografie);
11. Hârbu S., Panainte L. *Testsammlung Wirtschaftsdeutsch*. Chișinău: ASEM, 2002. 106 p.;
12. Grozav P., Geru T., Vasilachi S. *Tests on Business English*. Chișinău: ASEM, 2002. 102 p.;
13. Moldovanu Gh. *Programme du cours: Théorie et pratique de la traduction* (cu explicații și recomandări didactice în limba franceză). Chișinău: Arc, 2002. 33 p.;
14. Ruga E. et al. *Programa analitică a cursului „The Theory of Translation”*. Chișinău: Arc, 2003. 21 p.;
15. Ruga E. et al. *Programme for the Course on Business Correspondence*. Chișinău: Arc, 2003. 45 p.;
16. Moldovanu Gh. *Politica lingvistică în Moldova Sovietică: obiective, strategii și rezultate*. În: Analele Universității „Ștefan cel Mare”, Suceava, tomul XI, nr.2, Editura Universității din Suceava, 2005, p.35-58;
17. Moldovanu Gh. *Legislația lingvistică a Republicii Moldova*. În: Buletinul Institutului de Lingvistică, nr.4, Chișinău, 2005, p.85-100;
18. Moldovanu Gh. *Controverse privind bilingvismul și diglosia: implicații asupra politicilor lingvistice naționale*. In: The 33-rd Annual Congress of the American Romanian Academy of Arts and Sciences (ARA), Sibiu, 02-07 June 2009. Proceedings, Montreal: Polytechnic International Press, 2009, Vol. III, p.459-464;
19. Moldovanu Gh. *Tipologia politicilor lingvistice*. În: Limba Română. nr.1-3, Chișinău, 2005, p.116-125;
20. Moldovanu Gh. *Bilingvism, diglosie, conflict lingvistic: o disociere utilă pentru analiza limbilor în contact*. În: Limba Română, nr.11, Chișinău, 2005, p.6-17;
21. Moldovanu Gh. *Bilingvism versus asimilare lingvistică în Republica Moldova*. În: Revistă de Lingvistică și Știință Literară, nr. 1-2, Chișinău, 2007, p.92-100;
22. Moldovanu Gh. *La situation sociolinguistique en République de Moldova: évolution et perspectives*. În: Materialele Colocviului Internațional de științe ale limbajului „Limbaje și comunicare”, ediția a VII-a, Cernăuți, 2003. Suceava: Editura Universității din Suceava, 2005, p.721-734;

23. Moldovanu Gh. *Tipuri de intervenționism lingvistic*. În: Materialele Colocviului Internațional de Științe ale Limbajului Eugen Coșeriu, ediția a VIII-a, Strategii discursive, partea I. Chișinău, 2005, p.129-137;
24. Moldovanu Gh. *Paradigme de cercetare a multilingvismului societal*. În: Materialele Colocviului Internațional „Omagiu lui Ion Dumbrăveanu la 70 de ani”, Chișinău, 25 ianuarie 2008, Chișinău: USM, 2009, p.371-379;
25. Hanganu A. *Rolul centrelor de resurse în învățarea limbilor moderne*. În: Perfecționarea sistemului de învățământ economic superior (din experiența franceză). Chișinău: Arc, 2001, p. 111-117;
26. Bujoreanu M., Hanganu A. *Certaines difficultés de la rédaction des écrits universitaires et des conseils pour les éviter*. În: Perfecționarea sistemului de învățământ economic superior (din experiența franceză). Chișinău: Arc, 2001, p.102-127;
27. Sârghi E. *Considerații privind învățământul autonom al limbilor moderne*. În: Perfecționarea sistemului de învățământ economic superior (din experiența franceză). Chișinău: Arc, 2001, p. 118-126;
28. Chirdeachin A. *Caracteristica articulatorie și parametrii acustici ai africatelor alveolare /ts/ din română în comparație cu secvența /t+s/ din engleză (studiu de sinteză)*. În: Omagiu profesorului și omului de știință Vladimir Zagaevski la 70 de ani. Chișinău: CEP USM, 2003, p. 100-108;
29. Chirdeachin A. *Cu privire la unele particularități acustice ale africatelor în română și engleză (studiu de sinteză)*. În: Analele Științifice ale USM, Seria „Științe filologice”. Chișinău: CEP USM, 2004, p. 457-463;
30. Кирдякин А.А. *Некоторые акустические особенности аффрикаты /dʒ/ в румынском и английском языках (по данным осциллографирования)*. În: Англистика XXI века: Сборник материалов III Всероссийской научной конференции. Санкт-Петербург, 24-26 января 2006 г. Санкт-Петербург: Филологический факультет СПбГУ, 2007, с. 565-571;
31. Владимиров А.С. et al. *О применении визуальных средств в преподавании английского языка*. În: Материалы XIV Международной конференции студентов, аспирантов и молодых ученых «Ломоносов», Москва, МГУ им. М.В.Ломоносова, 11-14 апреля 2007 г. Том III . Москва: Изд-во МГУ, ИТК «Дашков и К°», 2007, с. 231-236;
32. Ruga E. et al. *Competențe elocutionale*. În: Probleme de lingvistică generală și romanică. Vol. II. Chișinău: CE USM, 2003, p. 78-83;
33. Grozav P. *Students' Mistakes in Using the Linking Verbs*. În: Probleme actuale de lingvistică și glotodidactică. Conferința științifică republicană, 26 iunie 2008. Chișinău: Editura ASEM, 2008, p.184-187;
34. Dragancea S. *Reflecții despre relația artă-publicitate*. În: Probleme actuale de lingvistică și glotodidactică. Conferința științifică republicană, 26 iunie 2008. Chișinău: Editura ASEM, 2008, p.27-32;
35. Dragancea S. *Activitățile de simulare în procesul de studiere a limbii franceze de afaceri*. În: Probleme actuale de lingvistică și glotodidactică. Conferința științifică republicană, 26 iunie 2008. Chișinău: Editura ASEM, 2008, p.158-163;
36. Hârbu S. *Dificultăți de traducere a structurilor comparative cu elementul „ca”*. În: Probleme actuale de lingvistică și glotodidactică. Conferința științifică republicană, 26 iunie 2008. Chișinău: Editura ASEM, 2008, p.50-56;
37. Demcenco C., Chiosea A. et. al. *Folosirea cuvintelor incidente în comunicarea scrisă*. În: Probleme actuale de lingvistică și glotodidactică. Conferința științifică republicană, 26 iunie 2008. Chișinău: Editura ASEM, 2008, p.58-72;
38. Mămăligă A., Demcenco C., Guțul-Gordienko I. et. al. *Jonctivele coordonate și*

- distribuirea lor în textul economic.* În: Probleme actuale de lingvistică și glotodidactică. Conferința științifică republicană, 26 iunie 2008. Chișinău: Editura ASEM, 2008, p. 73-81;
39. Andronic C. *Tehnici de dezvoltare a competențelor comunicative în predarea limbilor străine.* În: Didactica-Pro. – 2009. – Nr. 4. – p. 12-18;
 40. Apachița S. *Headlines as a Result of Extralinguistic Factors.* În: Probleme actuale de lingvistică și glotodidactică. Conferința științifică republicană, 26 iunie 2008. Chișinău: Editura ASEM, 2008, p.98-103;
 41. Diaconu L. *Films and FFL.* În: Probleme actuale de lingvistică și glotodidactică. Conferința științifică republicană, 26 iunie 2008. Chișinău: Editura ASEM, 2008, p.108-114;
 42. Reabțov Gh. *Mozaicul cromatic în opera scriitorilor și pictorilor francezi.* În: Probleme actuale de lingvistică și glotodidactică. Conferința științifică republicană, 26 iunie 2008. Chișinău: Editura ASEM, 2008, p.139-146;
 43. Volohov N. *Considerații privind principiile și componentele învățământului comunicativ.* În: Probleme actuale de lingvistică și glotodidactică. Conferința științifică republicană, 26 iunie 2008. Chișinău: Editura ASEM, 2008, p.163-172;
 44. Damian V., Rudenco M. *Practici de lucru autonom în predarea/învățarea limbii franceze.* În: Probleme actuale de lingvistică și glotodidactică. Conferința științifică republicană, 26 iunie 2008. Chișinău: Editura ASEM, 2008, p.192-197;
 45. Damian S. *Utilizarea calculatorului în predarea limbii franceze.* În: Connexions et perspectives en philologie contemporaine. Actes du Colloque International, 20-21 oct. 2006, II-ième édition. Chișinău, CEP USM, 2007, p. (în colaborare);
 46. Dârul L. *Tehnici de eliminare a dificultăților în procesul de dezvoltare a competenței de producere scrisă.* În: Probleme actuale de lingvistică și glotodidactică. Conferința științifică republicană, 26 iunie 2008. – Chișinău: Editura ASEM, 2008, p.197-201 (în colaborare);
 47. Vasilachi S. *Ways to Express Indifference from Unemotional versus Emotional Perspective.* În: Probleme actuale de lingvistică și glotodidactică. Conferința științifică republicană, 26 iunie 2008. – Chișinău: Editura ASEM, 2008, p.213-217;
 48. Hioară N. et. al. *Language of Advertising and Its peculiarities in Translation.* În: Tradiție și Modernitate în Abordarea Limbajului. Materialele colocviului comemorativ internațional, consacrat aniversării a 65-a de la nașterea prof. Mircea Ioniță, Bălți, 25 noiembrie 2006. – Bălți: Presa universitară bălțeană, 2006, p.;
 49. Prisăcaru C. *Denotacion y connotation: enfoque teorico.* În: Analele științifice ale USM. Secția „Lucrări studentești”. Vol. II. Chișinău: CEP USM, 2008, p. 88-93.

Perfecționarea cadrelor didactice

Începând cu data fondării, Catedra a fost nevoită să înfrunte o serie întreagă de sfidări legate de reevaluarea și reconsiderarea procesului de predare/învățare a limbilor străine în condițiile noului stat suveran. Astfel, schimbarea conjuncturii politice și economice după 1989, a antrenat o transformare și o diversificare a structurilor educative, obiectivul major al cărora era, conform tradiției sovietice, formarea viitorilor specialiști de „înaltă calificare”, pregătiți pentru piața socialistă a muncii. Deschiderea frontierelor a scos fără întârziere în vileag caracterul inadecvat al obiectivelor și conținutului învățământului ideologizat al limbilor străine, orientate cu precădere spre lectura și traducerea textelor sociopolitice, marele dezavantaj al didacticii predării limbilor străine în spațiul fostei URSS fiind subaprecierea rolului comunicării și a schimbului de informații pe plan internațional.

Explozia lingvistică din anii '90 ai secolului trecut în Republica Moldova, condiționată de interesul sporit al cetățenilor pentru valorificarea obiectivelor pragmatice individuale cu ajutorul limbilor străine (doresc să studiez engleza pentru a deschide o afacere), a impulsionat

reforma radicală a întregului proces de predare/învățare a limbilor străine. În noile condiții, profesorii catedrei erau nevoiți să treacă de pe pozițiile logicii instituționale „închise” la o logică de cerere și ofertă, deci, la o logică „deschisă”, studentul devenind client. În această calitate el poate aprecia performanța instruirii pe care o capătă. Cu alte cuvinte, învățământul trebuia reorientat astfel, încât să contribuie la dezvoltarea competențelor și a comportamentului lingvistic adecvat al clientului pe o piață în plină mutație.

Este important de semnalat că didacticienii din fosta URSS utilizau noțiunea de engleza/franceza/germana/spaniola economică, scopul final al însușirii acestora reducându-se la o simplă cunoaștere a unui anumit minim lexical, constituit din termeni economici, pentru a putea citi și înțelege un text de specialitate. După mai multe reflecții, profesorii catedrei au abandonat noțiunea dată, optând pentru conceptul „limbi de afaceri” prin analogie cu „*business languages*” sau „*langues des affaires*”.

Implementarea conceptului în cauză în didactica națională nu semnifică doar o simplă schimbare de etichetă, aceasta însemnând mai degrabă o răsturnare a piramidei în procesul de predare/învățare a limbilor străine.

Astfel, în termeni de finalitate, profesorii Catedrei aveau a răspunde cu claritate și precizie la o serie de întrebări de tipul: *ce fel de cunoștințe și deprinderi concrete va trebui să posede studentul la sfârșitul cursului? Care este bagajul minim de cunoștințe care îi va permite să se insereze și să evolueze într-o cultură străină concretă? Care cunoștințe și competențe îi vor permite să se adapteze mai ușor într-un mediu socio-profesional concret (francofon, anglofon, germanofon etc.)?* Devine clar că noțiunea de „limbi de afaceri” implică neapărat o schimbare atât în conținutul, cât și în practica de predare, accentul fiind pus pe autenticitatea și plauzibilitatea materialului didactic, precum și pe exploatarea metodelor și procedeele interactive de predare.

În condițiile în care noua cerere în studierea limbilor străine necesita noi răspunsuri metodologice privitoare la stabilirea obiectivelor pedagogice prioritare, determinarea metodelor și procedeele de predare și evaluare, stagiile peste hotare erau extrem de binevenite și utile. În acest context, în primii ani de existență, un ajutor inestimabil i-a fost acordat Catedrei de către ASE din București nu numai prin faptul că membrii ei puteau beneficia de un stagiu de o lună la catedrele similare din ASE, dar și prin organizarea diverselor seminare de formare continuă a profesorilor de limbi de afaceri cu invitarea specialiștilor cu renume din Franța, Anglia, Germania etc. Astfel, în perioada 1991-1999, majoritatea membrilor Catedrei (E. Ruga, Gh. Reabțov, Gh. Moldovanu Gh., P. Grozav, A. Hanganu, V. Damian, T. Geru, A. Mardari, A. Goncareenco și alții) au participat la diferite forme de perfecționare profesională la ASE București.

Un loc aparte în perfecționarea nivelului profesional și lingvistic al membrilor Catedrei îi revine Diviziunii de Limbi Moderne a Consiliului Europei, care a inițiat, în anii 90, un ciclu de seminare privind didactica limbilor moderne și politicile lingvistice cu titlul *Le Nouveau Style (The New Style)*. Majoritatea acestora a fost organizată de Centrul de Limbi Moderne cu sediul în Graz (Austria), inaugurat în mod expres de Consiliul Europei, unde au participat, în perioade diferite, P. Grozav, M. Bujoreanu, A. Hanganu, E. Ruga, Gh. Moldovanu. Fiind implicat în mod direct în activitățile de pregătire și desfășurare a Anului European al Limbilor în Republica Moldova (2001), Gh. Moldovanu a participat, în perioada 1994-2001, la diverse ateliere de formare, seminarii și conferințe științifice privind didactica limbilor moderne organizate de Consiliul Europei în Paris (Franța), Sèvres (Franța), La Valletta (Malta), Echternach (Luxemburg), Bruxelles (Belgia), Manchester (Marea Britanie), Lund (Suedia), Roma (Italia), Monaco (Franța).

O formă eficientă de perfecționare a nivelului profesional este participarea membrilor catedrei la diferite proiecte internaționale. În cadrul acestora au beneficiat de stagii următoarele cadre didactice: A. Hanganu (Strasbourg, Franța), E. Sârghi (Grenoble, Franța), Gh. Moldovanu (Grenoble, Franța), L. Dârul (Strasbourg, Franța), M. Bujoreanu (Orléans, Franța, Grenoble, Franța), A. Hanganu (Grenoble, Franța), S. Hârdu (Grenoble, Franța). Unii membri ai catedrei au beneficiat de stagii finanțate de Guvernul francez, după cum urmează: M. Bujoreanu (Paris, Franța),

Gh. Moldovanu (Paris, Franța), L. Dârul (Besançon, Franța); V. Damian (Besançon, Franța), Gh. Reabțov (Saint-Malo, Franța), S. Dragancea (Paris, Franța), A. Hanganu (Montpellier, Franța). La rândul lor, profesorii de limbă germană S. Hârbu, I. Guțu-Gordienco și L. Panainte au profitat, cel puțin de 2 ori fiecare, de stagii de perfecționare în Germania, finanțate de Guvernul german în cadrul proiectului Goethe Institut.

O altă formă de ridicare a nivelului profesional al membrilor Catedrei este și mobilitatea academică, finanțată de Agenția Universitară a Francofoniei. În acest context, au beneficiat de stagii S. Dragancea (Bruxelles, Belgia) și Gh. Moldovanu (Montréal, Canada).

Pe lângă stagiile de perfecționare peste hotare, membrii catedrei participă activ la toate manifestările consacrate didacticii limbilor moderne, organizate de Alianța franceză în Moldova, Ambasada SUA, Consiliul Europei și alte organisme internaționale.

În perioada 2001-2009, cadrele didactice ale Catedrei (preponderent profesorii de limbă engleză) au urmat diferite cursuri de perfecționare, organizate în domeniul pedagogiei generale și a didacticii limbilor străine la ASEM (A. Chirdeachin, N. Hioară, C. Demcenco, N. Volohov, A. Vladimirov, C. Prisăcaru), UPS „I. Creangă” (A. Chirdeachin, N. Bolgari, N. Hioară), USM (E. Ruga, A. Chirdeachin, N. Hioară), UASM (A. Chirdeachin).

Nu mai puțin arzătoare era, chiar de la bun început, și problema modalităților de familiarizare a specialiștilor de limbi străine cu principiile și noțiunile fundamentale ale economiei, fără de care predarea eficientă a unui curs de limbi de afaceri este imposibilă. În urma unor dezbateri îndelungate, organizate la nivelul catedrei, s-a cristalizat ideea, conform căreia predarea unui curs de limbi de afaceri, deși necesită însușirea unui anumit volum de cunoștințe ce țin de domeniul economiei și lumii afacerilor, nu înseamnă în niciun caz convertirea profesorilor de limbi în profesori de economie.

Pornind de la această concluzie, cadrele didactice de la Catedră au găsit diverse modalități de trecere de la limba economică la limba de afaceri, cu toate implicațiile corespunzătoare. În acest context, unii au urmat cursuri de inițiere în teoria economică (A. Hanganu, Gh. Reabțov, E. Ruga), alții au absolvit una din facultățile ASEM (Gh. Moldovanu, N. Bolgari, C. Demcenco, A. Chiosea, A. Chimacovschi, S. Vasilachi), iar alții au obținut masteratul în economie (L. Dârul, I. Guțu-Gordienco, L. Panainte).

Este oportun să menționăm că pe lângă Catedră funcționează *Centrul de susținere a examenelor Camerei de Comerț și Industrie din Paris* în domeniul limbii franceze de afaceri. Catedrei îi aparține exclusivitatea în acest domeniu în Republica Moldova, ceea ce este un lucru onorabil, dar și de mare responsabilitate. Candidații care susțin cu succes examenele obțin o diplomă recunoscută pe plan internațional în domeniul limbii franceze de afaceri, eliberată de Camera de Comerț și Industrie din Paris.

Un loc aparte în activitatea Catedrei îi revine și *Centrului de Instruire Lingvistică*, menit să ajute studenții atât în depășirea lacunelor, cât și în perfecționarea permanentă a nivelului lingvistic. Desigur, urmează să extindem oferta didactică a catedrei cu programe de predare a limbilor străine adulților, în conformitate cu noile cerințe ale pieței.

Colaborarea Catedrei cu centre științifico-didactice de profil din țară și de peste hotare

Activitatea științifică, didactică și cea de perfecționare este de neconceput fără colaborarea cu alte centre științifico-didactice din țară și de peste hotare în vederea schimbului și îmbogățirii reciproce de experiență în domeniul respectiv. Astfel, din ziua fondării Catedrei, colaborarea în cauză acoperă *șapte direcții de bază*:

- 1) Studii postuniversitare (masterat, doctorat și postdoctorat);
- 2) Formare continuă (perfecționare și calificare suplimentară/recalificare);
- 3) Participări la foruri științifice;
- 4) Publicarea articolelor în ediții științifice periodice;
- 5) Participare în calitate de președinți în componența comisiilor pentru examenele de licență;

- 6) Participare la consilii științifice specializate de susținere a tezelor de doctor și de doctor habilitat în calitate de referenți oficiali sau membri ai consiliului;
- 7) Participare la probe de masterat (admitere) și doctorat (admitere și examene de doctorat) în calitate de membri ai comisiilor de examinare.

În acest context, Catedra menține relații cu următoarele instituții din țară:

- 1) Universitatea de Stat din Moldova (facultățile de Limbi și Literaturi Străine, de Litere și de Psihologie și Științe ale Educației);
- 2) Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” (Facultatea de Limbi Străine);
- 3) Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți (Facultatea de Limbi Străine);
- 4) Institutul de Relații Internaționale din Moldova (Facultatea de Limbi Străine);
- 5) Academia de Științe a Moldovei (Institutul de Filologie);
- 6) Institutul de Științe ale Educației;
- 7) Institutul de Instruire Continuă;
- 8) Casa Limbii Române;
- 9) Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu” din Cahul;
- 10) Universitatea de Stat din Comrat;

Printre instituțiile de peste hotare, cu care sunt stabilite și dezvoltate relații de colaborare, se numără următoarele:

- 1) ASE București (România);
- 2) Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava (România);
- 3) Universitatea „A.I. Cuza” din Iași (România);
- 4) Universitatea „Pierre Mendès France” din Grenoble (Franța);
- 5) Institutul de Traducători/Interpreți și Relații Internaționale din Strasbourg (Franța);
- 6) Universitatea MC GILL din Montréal (Canada);
- 7) Universitatea Națională „T. Șevcenko” din Kiev (Ucraina);
- 8) Universitatea Națională „I. Franko” din Lvov (Ucraina);
- 9) Universitatea de Stat „M.V. Lomonosov” din Moscova (Federația Rusă);
- 10) Universitatea Prieteniei Popoarelor din Moscova (Federația Rusă);
- 11) Universitatea de Stat din Sankt-Petersburg (Federația Rusă);
- 12) Camera de Comerț și Industrie din Paris (Franța).

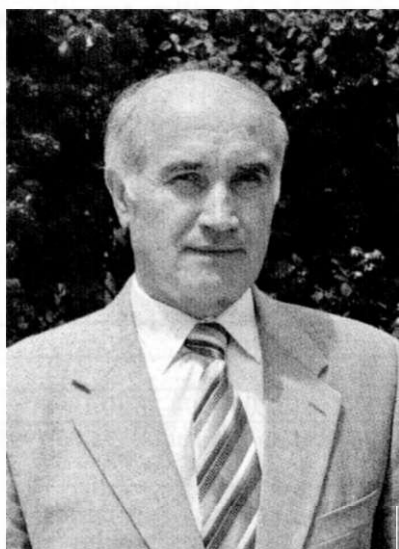
Așadar, continuarea acțiunilor de modernizare a conținutului procesului de învățământ și de ajustare a programelor analitice în sensul restructurării și alinierii permanente la standardele și cerințele actuale, modernizarea procesului didactic sub aspectul metodelor de transmitere, asimilare și verificare a cunoștințelor și competențelor lingvistice, analiza de substanță și de conținut a programelor analitice și armonizarea lor globală la nivelul Catedrei pentru eliminarea suprapunerilor și creșterea adecvării la cerințele actuale, dezvoltarea competențelor și abilităților profesionale ale cadrelor didactice prin încurajarea înscrierii și susținerii doctoratului în domeniul disciplinelor postului ocupat, participarea la cursuri de perfecționare și menținerea unui climat favorabil de muncă i-au permis catedrei să-și îndeplinească cu înaltă responsabilitate și succes rolul de centru fiabil de pregătire a specialiștilor pentru toate ramurile economiei naționale cu cunoașterea aprofundată a limbilor moderne de afaceri.

Activitatea ordinară a Catedrei privind procesul de învățământ pentru perioada imediat următoare este aducerea actului său educațional la un nivel de calitate și eficiență conformă cu standardele de calitate ISO 9001:2000 și la o formulă de organizare și funcționare care să-i asigure competitivitatea în viitorul spațiu comun european de educație superioară, în curs de construcție, pe baza specificațiilor Declarației de la Bologna, Cadrului European al Calificărilor (EQF) și ale Cadrului European de referință pentru limbi.

Capitolul 4. *Facultatea de Cibernetică, Statistică și Informatică Economică*

Istoric

Facultatea de Cibernetică, Statistică și Informatică Economică (CSIE) a fost înființată la 5 mai 1993 (ordinul 03-Ge din 05.05.1993), decanatul acesteia fiind amplasat la etajul 4 din blocul B. În componența Facultății, de la 1 septembrie 1993, erau trei catedre: „Informatică economică” (șef-catedră: conf. univ., dr. Tudor Leahu), „Cibernetică, statistică și previziune economică” (șef-catedră: conf. univ., dr. hab. Dumitru Solomon) și „Matematică și econometrie” (șef-catedră: conf. univ., dr. Ion Bunu).

I. Bolun, decanul Facultății de Cibernetică, Statistică și Informatică Economică

Cu tangență la activitatea Facultății era și Centrul Științific de Calcul Economic al ASEM (director Tudor Gonța), colaboratorii căruia erau amplasați, preponderent, tot în blocul B (o parte – în blocul C, iar din 1998 – și în blocul A).

Corpul profesoral didactic al Facultății era constituit din 40 de cadre didactice, inclusiv 2 doctori habilitați (1 profesor universitar) și 23 de doctori în științe (19 conferențieri universitari). Conducerea Facultății era asigurată de decan, prof. univ., dr. hab. Dumitru Todoroi. Metodistă la facultate a fost numită dna Chira Eremia.

În 1993 studenții urmau la Facultate studiile la trei specialități: Sisteme automatizate de dirijare, care din 1991 este înlocuită (admiterea) cu Informatică economică, Cibernetică și informatică economică și Statistică și previziune economică. Specialitatea „Sisteme automatizate de dirijare” este, din 1988, succesoarea specialității „Organizarea prelucrării mecanizate a informației economice” – OPMIE (1973-1991), deschise în 1973, în cadrul Facultății de Inginerie-Economie a Institutului Politehnic din Chișinău. Specialitatea „Statistică și previziune economică” a fost deschisă în 1991 în cadrul Facultății de Management, iar cea de „Cibernetică și informatică economică” – în cadrul Facultății de Finanțe, în 1992.

La aceste specializări, în 1993, își urmau studiile 347 studenți, din care, pe specialități: „Sisteme automatizate de dirijare” – 77 studenți, „Informatică economică” – 79 studenți, „Cibernetică și informatică economică” – 95 studenți și „Statistică și previziune economică” – 96 studenți. În 1993, au absolvit facultatea 50 de studenți (specialitatea „Sisteme automatizate de dirijare”), iar în 1994 – 49, din care 27 studenți la specialitatea „Sisteme automatizate de dirijare” (ultima promoție) și 22 – la specialitatea „Informatică economică”.

Misiune

Facultatea CSIE este responsabilă de pregătirea specialiștilor de înaltă calificare și cercetări științifice în domeniul informaticii, statisticii și ciberneticii economice. Desfășurarea largă a lucrărilor de edificare a societății informaționale și creșterea, odată cu concurența, a rolului calității deciziilor de gestiune a activităților economice impun necesitatea pregătirii specialiștilor calificați în domeniu. Dobândind, pe parcursul instruirii, capacități și

competențe privind procesele economice și folosirea metodelor economico-matematice pentru eficientizarea unor asemenea procese, în îmbinare cu operarea lejeră cu mijloacele informatice moderne, tinerii specialiști sunt solicitați pe piața muncii atât ca informaticieni, cât și ca economiști.

Facultatea funcționează în conformitate cu documentele normative în vigoare. Din 2003, dezvoltarea facultății se efectuează în conformitate cu Strategia de dezvoltare a Facultății CSIE pentru perioada 2003-2007, aprobată în ședința Consiliului facultății din 21 februarie 2003 (proces-verbal nr. 5) și Strategia de dezvoltare a Facultății CSIE pentru perioada 2008-2012, aprobată în ședința Consiliului facultății din 27 iunie 2008 (proces verbal nr. 7). Scopul dezvoltării Facultății CSIE constă în satisfacerea cât mai eficientă a necesităților societății în specialiști de înaltă calificare și cercetări științifice în domeniul informaticii, statisticii și ciberneticii economice.

Evoluție, realizări

În cei 18 ani de la înființare, au cunoscut modificări catedrele inițiale și au fost formate noi subdiviziuni, a fost dezvoltată oferta educațională, s-a aprofundat și extins tematica și rezultatele cercetărilor științifice, au fost stabilite și valorificate relații de colaborare cu diverse facultăți și catedre, instituții de cercetare științifică și mediul de afaceri.

În această perioadă, conducerea Facultății a fost asigurată, succesiv, de patru decani și patru prodecani (tabelul 1). Primul decan ales prin concurs a fost conf. univ. dr. Mircea Zambîțchi.

Tabelul 1

Conducerea Facultății CSIE în perioada 1993-2011

Decan	Prodecani
Prof. univ. Todoroi Dumitru (14.04.1993-26.09.1993)	
Conf. univ. Zambîțchi Mircea (27.09.1993 - 26.10.1998)	Conf. univ. Berzan Ștefan (23.09.1994-26.10.1998) Lect. sup. univ. Bordian Anatol (15.09.1995-25.04.2002)
Conf. univ. Berzan Ștefan (27.10.1998-25.04.2002)	
Prof. univ. Bolun Ion (26.04.2002)	Conf. univ. Godonoagă Anatol (23.11.1998 -) Conf. univ. Coandă Ilie (01.07.2002 -)

Tendința de îmbunătățire a calității instruirii și a cercetărilor științifice a motivat restructurarea treptată a Facultății, implicând reorganizarea unor catedre și înființarea de noi subdiviziuni (tabelul 2).

Tabelul 2

Restructurarea și dezvoltarea Facultății CSIE în perioada 1993-2011

		Subdiviziuni
Catedre	Statistică și previziune economică (11.12.1991-31.07.1992)	Cibernetică, statistică și previziune economică (1.08.1992-16.10.1994)
	Informatică economică (1991-16.10.1994)	Statistică și previziune economică (17.10.1994 -)
	Matematică și econometrie (1991-2004)	Cibernetică și informatică economică (17.10.1994 -)
	Laboratorul InfoCiber (1998 -)	Bazele informaticii economice (17.10.1994 -)
Centre, laboratoare	Laboratorul Securitatea informațională (2003 -)	Matematică (2004 -)
	Centrul de Competență în Informatică (18.03.2008 -)	

Prin formarea, la 17 octombrie 1994, a catedrelor de Cibernetică și informatică economică și Statistică și previziune economică, acestea au fost denumite la fel ca și specialitățile universitare. Totodată, pentru instruirea în informatica generală a studenților de la toate celelalte facultăți, a fost creată catedra „Bazele informaticii economice”. În mai 1994, Centrul Științific de Calcul Economic a fost reorganizat în Centrul de Informatizare și Cercetare – CIC (director: cerc. șt. sup., dr. Ion Bolun), acesta, la rândul său, fiind reorganizat, la 26 martie 1998, în Departamentul de Informatică (director Ion Covalenco).

În scopul îmbunătățirii condițiilor de cercetare științifică a colaboratorilor de la Catedra de Cibernetică și informatică economică, în 1998, pe lângă catedră a fost creat Laboratorul InfoCiber. Dezvoltarea spectaculoasă a mijloacelor informatice, extinderea explozivă a Internetului a acutizat considerabil problema asigurării securității informaționale. În aceste condiții, în 2003 a fost creat Laboratorul „Securitatea informațională”, care și-a propus susținerea lucrărilor de cercetare științifică și popularizare a informațiilor în domeniu.

În cadrul parteneriatului tehnologic, pe termen lung, în domeniul tehnologiilor informatice între compania „Crystal System” (Torino, Italia și București, România) și ASEM (protocol de colaborare din 28.02.2008), la 18 aprilie 2008, este lansat oficial (cursuri, în cadrul Centrului, au fost desfășurate, începând cu 12 martie 2008) Centrul de Competență în Informatică. Centrul dispune de o sală de instruire specializată, dotată de către compania „Crystal System” cu 21 de calculatoare desktop, conectate în Rețeaua Informatică a ASEM cu acces la Internet, videoproiector cu port WiFi, comutator cu porturi WiFi și tablă inteligentă (Smart Board).

În funcție de numărul de ore didactice și finanțarea lucrărilor de cercetare științifică, în cei 18 ani de activitate s-a modificat la Facultate și contingentul corpului profesoral-didactic (figura 1) Se poate observa o îmbunătățire calitativă treptată a acestuia: dacă profesorii cu titluri științifice constituiau în 1993 63% din total (doctorii habilitați – 5%, profesorii universitari 2,5%), atunci în 2011 aceștia constituie 62% (doctorii habilitați – 8,3%, profesorii universitari 10%).

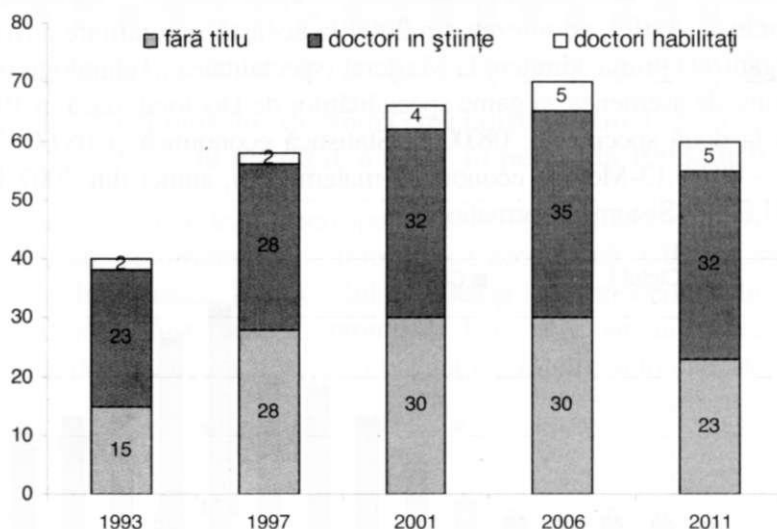

Figura 1. Evoluția contingentului de profesori la Facultatea CSIE în perioada 1993-2011

Adaptarea la necesitățile economiei naționale în reformare, noile realități privind pregătirea de tineri specialiști și alinierea la cerințele Procesului de la Bologna au condus la modificări evolutive în oferta educațională a Facultății (tabelul 3).

Specialitățile universitare la Facultatea CSIE în perioada 1993-2011

Nivelul de formare profesională	Denumirea specialității	Perioada	Catedra de profil
Licență	Informatică economică	1991-1995	Cibernetică și informatică economică (Informatică economică – până în oct. 1994)
	Cibernetică și informatică economică	1992- prezent	
	Informatică	2002- prezent	
	Informatică și limbi moderne aplicate	2002-2008	
	Statistică și previziune economică	1992-prezent	Statistică și previziune economică (Cibernetică, statistică și previziune economică – până în 1994)
Masterat	Tehnologii informaționale în economie	2001- prezent	Cibernetică și informatică economică
	Management informațional	2008- prezent	
	Analiza statistică în economie și business	2008- prezent	Statistică și previziune economică
Doctorat	Statistică economică (08.00.11)	1992- prezent	Statistică și previziune economică
	Informatică economică (08.00.13)	1992-1995	Cibernetică și informatică economică (Informatică economică – până în oct. 1994)
	Metode economico-matematice (08.00.13)	1995- prezent	
	Sisteme informaționale (01.05.05)	2007- prezent	

Dacă în 1993 admiterea la Facultate se efectua doar la două specialități universitare, „Cibernetică și informatică economică” și „Statistică și previziune economică”, atunci în 2002 gama acestora s-a extins la patru specialități, adăugându-se: „Informatică” și „Informatică și limbi moderne” (cu studii în engleză); deși în noua redacție a Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I, aprobat prin Legea nr. 142 din 07 iulie 2005 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 101-103 din 29 iulie 2005) specialitatea „Informatică și limbi moderne” nu a fost inclusă. Astfel, admiterea din 2004 la această specialitate a fost ultima.

În 2000 a fost organizată prima admitere la Masterat (specialitatea „Tehnologii informaționale în economie”). S-a extins, de asemenea, și gama specialităților de Doctorat: dacă în 1993 admiterea la doctorat se efectua la două specialități: 08.00.11-Statistică economică și 08.00.13-Informatică economică (din 1995 – 08.00.13-Metode economico-matematice), atunci din 2007 la acestea s-a adăugat specialitatea 01.05.05-Sisteme informaționale.

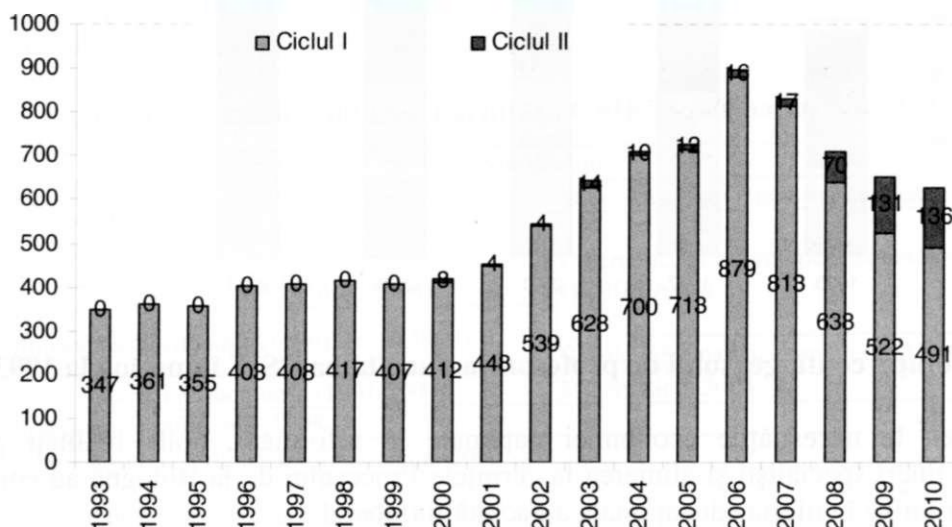

Figura 2. Dinamica contingentului de studenți (ciclurile I – Licență și II – Masterat) la Facultatea CSIE în perioada 1993-2010

Dinamica contingentului de studenți la Facultate este prezentată în figura 2. Se poate observa o tendință de creștere a contingentului de studenți până în 2006 și o descreștere a acestuia, începând cu 2007, dar îndeosebi din 2008 – anul primei promoții de studenți de la ciclul I – Licență (3 ani de studii) și a primei admiteri la ciclul II-Masterat (2 ani de studii): din promoția ciclului I de 262 tineri specialiști doar 70 au continuat studiile la ciclul II. Totodată, în perioada 2008-2010, ponderea studenților de la ciclul II în totalul studenților de la ciclurile I și II crește semnificativ: de la 9,9% în 2008 (studenți la ciclul II erau doar la primul an), la 20,1% în 2009 și până la 21,7% în 2010. La studii la ciclul II în 2010 au fost admiși 75 de studenți, ceea ce constituie 42,6% din totalul de 176 tineri specialiști ai promoției ciclului I din acest an.

Bineînțeles, produsul final este constituit din promoțiile de tineri specialiști și rezultatele cercetărilor științifice. Dinamica promoțiilor de tineri specialiști este prezentată în figura 3. Se observă o creștere, în linii mari, a numărului de absolvenți. O creștere considerabilă a avut loc în 2008, când concomitent au absolvit două promoții specialiști („Pre-Bologna” – cu durata de studii de 4 ani și „Bologna” – cu durata de studii de 3 ani). De asemenea, trecerea la durata de studii la „masteratul Pre-Bologna” de 1,5 ani și admiterea în 2008 la „masteratul Bologna” a cauzat lipsa promoției studiilor de masterat în 2009. Prima promoție de tineri specialiști ai ciclului II de studii, conform Procesului de la Bologna, a avut loc în 2010.

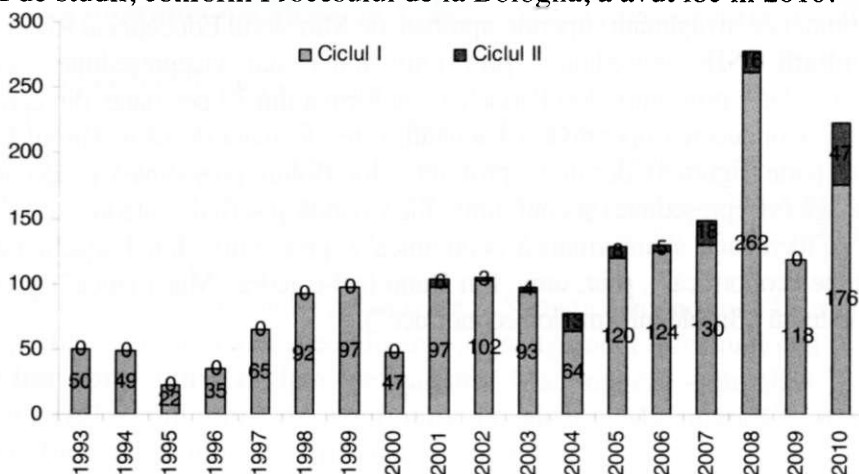

Figura 3. Dinamica promoțiilor de tineri specialiști (ciclurile I – Licență și II – Masterat) la Facultatea CSIE în perioada 1993-2010

Prezintă interes promoțiile de tineri specialiști pe specialități (figura 4). *Notări folosite:* SAD – Sisteme automatizate de dirijare; IE – Informatică economică; CIE – Cibernetică și informatică economică; INF – Informatică; ILMA – Informatică și limbi moderne aplicate. De menționat că în perioada 1993-1996 a fost, practic, promoție doar la o singură specialitate – „Informatică economică” (noua denumire, din 1991, a specialității: „Sisteme automatizate de dirijare”).

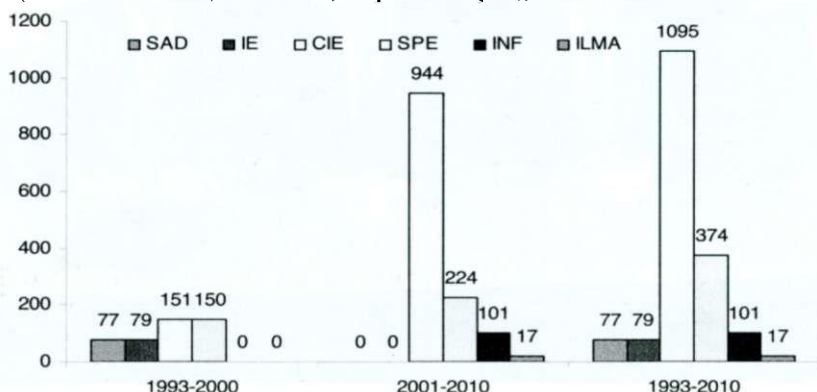

Figura 4. Dinamica promoțiilor de tineri specialiști (ciclu I – Licență) la Facultatea CSIE în perioada 1993-2010, pe specialități

În total, în perioada 2001-2010, au absolvit studiile de masterat 120 de tineri, din care la specialitatea: „Tehnologii informaționale în economie” – 82 specialiști; „Analiza statistică în economie și business” – 16 specialiști și „Management informațional” – 22 specialiști. Dacă în perioada 1993-2000 au absolvit Facultatea 457 de tineri specialiști, atunci în perioada 1993-2000 – 1406 de tineri specialiști (ciclurile I și II), adică de peste trei ori mai mulți.

Structura organizatorică

Structura organizatorică a Facultății CSIE este prezentată în figura 5. În cadrul facultății funcționează 4 catedre: „Cibernetică și informatică economică”, „Statistică și previziune economică”, „Matematică” și „Bazele informaticii economice”. Țin de facultate, de asemenea, Centrul de Competență în Informatică, Laboratorul InfoCiber și Laboratorul Securitatea informațională. În cadrul Facultății activează, de asemenea, Comisia metodică a facultății (președinte: prof. univ. Ilie Costăș), Seminarul științific de profil „Suportul analitico-informatic al societății” (președinte: prof. univ. Ilie Costăș), organizația sindicală a colaboratorilor și cea a studenților, mai multe cercuri științifice studențești ș.a. Cu tangență la facultate este și Departamentul de Informatică, directorul căreia (Ion Covalenco) este și membru al Consiliului facultății.

Atribuțiile ce revin organelor și funcțiilor de conducere ale Facultății și celor ale catedrelor sunt reglementate de Regulamentul-cadru al facultății instituției de învățământ superior și Regulamentul-cadru al catedrei instituției de învățământ superior, aprobate de Ministerul Educației al RM.

Consiliul Facultății CSIE (președinte – prof. univ. Ion Bolun, vicepreședinte – conf. univ. Anatol Godonoagă, secretar – prof. univ. Ion Pârțachi) este format din 19 persoane, din care 16 cadre didactice și 3 studenți. Conducerea operativă a Facultății este efectuată de către Biroul Consiliului Facultății, din care fac parte (figura 5): decanul – prof. univ. Ion Bolun (președinte); prodecanii – conf. univ. Anatol Godonoagă (vicepreședinte) și conf. univ. Ilie Coandă și șefii de catedre – prof. univ. Ilie Costăș (șef-catedră „Cibernetică și informatică economică”), prof. univ. Ion Pârțachi (șef-catedră „Statistică și previziune economică”), prof. univ. Ion Bunu (șef-catedră „Matematică”) și conf. univ. Tudor Gâdilică (șef-catedră „Bazele informaticii economice”).

Consiliul Facultății de Cibernetică, Statistică și Informatică Economică

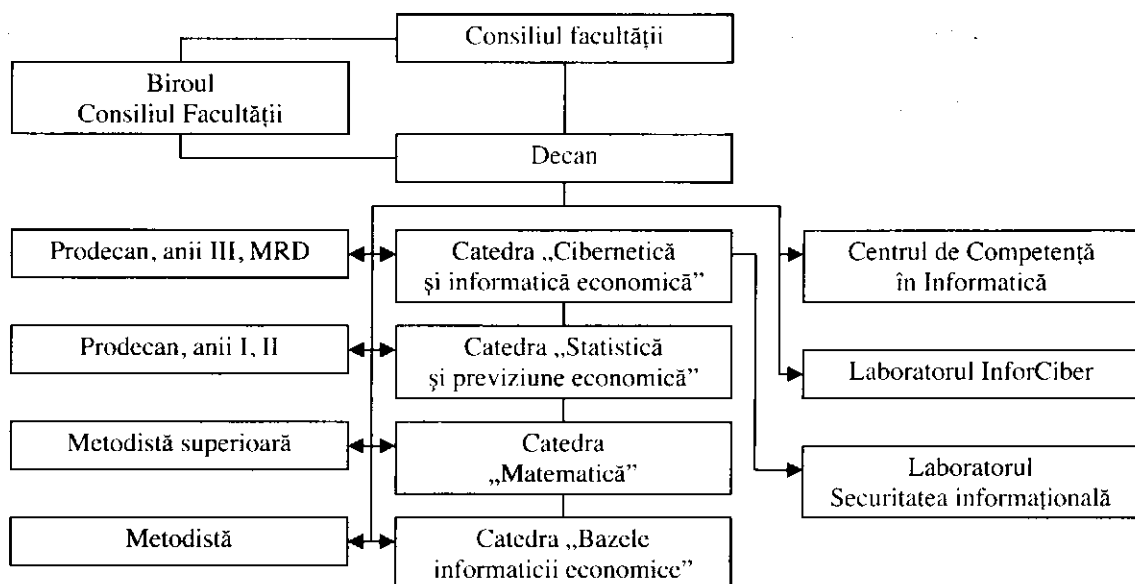

Figura 5. Organigrama Facultății de Cibernetică, Statistică și Informatică Economică

Componența Consiliului Facultății

Bolun Ion – prof. univ., dr. hab., decan – președinte.

Godonoagă Anatol – conf. univ., dr., prodecan – vicepreședinte.

Pârțachi Ion – prof. univ., dr., șef catedră „Statistică și previziune economică” – secretar.

Amarfii Ion – conf. univ. dr., conf.univ. la catedra „Cibernetică și informatică economică” – membru.

Aftene Eugeniu – doctorand, specializarea „Statistică economică” – membru.

Braniște Ina – masterandă, specializarea „Management informațional” – membru.

Bunu Ion – prof. univ., dr. hab., șef catedră „Matematică” – membru.

Chircu Pavel – conf. univ. dr., conf. univ. la catedra „Matematică” – membru.

Coandă Ilie – conf. univ., dr., prodecan – membru.

Costaș Ilie – prof. univ., dr. hab., șef catedră „Cibernetică și informatică economică” – membru.

Covalenco Ion – șef „Departament Informatică” – membru.

Gâdilică Tudor – conf. univ., dr., șef catedră „Bazele informaticii economice” – membru.

Goncearov Tatiana – conf. univ., dr., conf. univ. la catedra „Statistică și previziune economică” – membru.

Hârbu Eduard – șef al Biroului sindical al corpului didactic al facultății – membru.

Moraru Alina – studentă, șefa a Biroului sindical studențesc al facultății – membru.

Ohrimenco Serghei – prof. univ., dr. hab., la catedra „Cibernetică și informatică economică” – membru.

Prisacari Anatol – conf. univ. dr., la catedra „Bazele informaticii economice” – membru.

Hâncu Lilian – lect. sup. univ. la catedra „Statistică și previziune economică” – membru.

Vizitiu Victor – conf. univ. dr., la catedra „Matematică” – membru.

Catedra de profil „Cibernetică și informatică economică” (șef catedră – prof. univ. Ilie Costaș) este responsabilă de pregătirea specialiștilor de înaltă calificare la specialitățile „Informatică” și „Cibernetică și Informatică economică” (la ciclul I – Licență), Tehnologii informaționale în economie, Management informațional (la ciclul II – Masterat), 08.00.13-Metode economico-matematice și 01.05.05-Sisteme informaționale (la ciclul III – Doctorat) și de instruirea studenților de la toate specialitățile ASEM în folosirea metodelor economico-matematice și a aplicațiilor informatice. Colaboratorii Catedrei efectuează, de asemenea, cercetări științifice în informatică și cibernetica economică pe tematici aparte.

Catedra de profil „Statistică și previziune economică” (șef catedră – prof. univ. Ion Pârțachi) este responsabilă de pregătirea tinerilor specialiști de înaltă calificare la specialitatea „Statistică și previziune economică” la ciclul I – Licență, „Analiza statistică în economie și business” la ciclul II – Masterat, „Statistică economică” la ciclul III – Doctorat, precum de instruirea în statistica economică a studenților de la toate specialitățile ASEM. Colaboratorii Catedrei efectuează, de asemenea, cercetări științifice în statistica economică pe tematici separate.

Catedra „Matematică” (șef catedră – prof. univ. Ion Bunu) este responsabilă de pregătirea în matematică a studenților de la toate specialitățile ASEM. Colaboratorii Catedrei efectuează, de asemenea, cercetări științifice în matematică pe tematici aparte.

Catedra „Bazele informaticii economice” (șef catedră – conf. univ. Tudor Gâdilică) este responsabilă de instruirea în informatica generală a studenților de la toate specialitățile ASEM, cu excepția celor de la Facultatea CSIE. Colaboratorii Catedrei efectuează, de asemenea, cercetări științifice în informatică pe tematici aparte.

Centrul de Competență în Informatică (responsabili – prof. univ. Ion Bolun, dr. Victor Andronatiev) este destinat promovării și valorificării parteneriatului între mediul academic și cel de afaceri privind instruirea, reciclarea, inovarea, transferul tehnologic și cercetarea-dezvoltarea în informatică. În activitatea Centrului sunt implicați atât profesori experimentați de la Facultatea CSIE și compania „Crystal System”, cât și specialiști din mediul de afaceri.

Creat în 1998, pe lângă Catedra „Cibernetică și informatică economică”, **laboratorul InfoCiber** (șef laborator – prof. univ. Ion Bolun) din 2005 este subordonat și Centrului de Cercetări Economice al ASEM, extinzându-se, totodată, aria lui de cuprindere – Facultatea CSIE. Laboratorul InfoCiber devine, în 2005, subdiviziunea de bază a efectuării cercetărilor științifice în cadrul Profilului de cercetare științifică: „Informatică, statistică și cibernetică economică”, acreditat de către Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare în 2006.

Laboratorul „Securitatea informațională” (șef laborator – prof. univ. Serghei Ohrimenco) are drept obiectiv activizarea cercetării științifice a studenților, doctoranzilor și a tinerilor cercetători în domeniul securității informaționale. Colaborează cu organizații similare din Federația Rusă, Ucraina și Bulgaria. Anual organizează conferința internațională și concursul lucrărilor studențești în domeniul „Securitatea informațională”; a 8-a ediție a acesteia a avut loc în aprilie 2011.

Personalul Facultății

Personalul Facultății CSIE include 60 de cadre didactice titulare și 10 colaboratori-metodiști/dispeceri la decanat și catedre. Din cele 60 de cadre didactice titulare, 5 sunt doctori habilitați (6 profesori universitari), iar 32 – doctori în științe (30 conferențieri universitari). Conf. univ. Dumitru Zambîțchi, în 2004, a devenit laureat al Premiului Național în domeniul Științei și Tehnicii. Prof. univ. Dumitru Todoroi este Laureat al Marelui Premiu „Grigore Moisil” (Asociația INFOREC, România) și membru corespondent al Academiei Româno-Americane.

De rând cu cadrele didactice titulare, în procesul de instruire a studenților sunt implicați, prin cumul, și specialiști practicieni din mediul de afaceri, în scopul apropierei conținutului unor cursuri de specialitate aplicative necesităților curente ale agenților economici.

Majoritatea profesorilor Facultății au urmat stagii la universități din România, SUA, Franța, Germania, Grecia, Rusia, Ucraina și Bulgaria. Se practică, deși mai rar, ținerea de cursuri studenților de la facultate de către profesori de la alte universități. Un exemplu de urmat este angajarea ca titular (1,0 salariu) la catedra de Cibernetică și informatică economică a prof. univ. John Rager de la Universitatea Amherst (SUA, Massachusetts), care pe parcursul anului universitar 2003/2004 a ținut cursurile de Inteligență artificială, Grafică computațională și Limbaje evolute de programare și, de asemenea, a fost conducător al tezelor de licență la doi studenți.

Peste 50% din cursuri sunt asigurate cu materiale didactice, elaborate de profesorii Facultății.

Oferta educațională

Oferta educațională a Facultății este una dinamică și depinde de necesitățile economiei naționale în reformare și solicitarea pe piața muncii de tineri specialiști. La 01.03.2011 aceasta include pregătirea de tineri specialiști de înaltă calificare la:

- 1) *specialitățile universitare la ciclul I-Licență*:
 - 367.1 „Statistică și previziune economică”;
 - 368.1 „Cibernetică și informatică economică”;
 - 444.1 „Informatică”;
 - 444.2 „Management informațional”;
 - 444.3 „Informatică aplicată”;
- 2) *specialitățile de calificare profesională suplimentară*:
 - 444.1 „Informatică”;
- 3) *specializările de masterat (ciclul II)*:
 - „Actuariat și riscul în afaceri”;
 - „Analiză statistică în economie și business”;
 - „Cibernetică economică”;
 - „Management informațional”;
 - „Tehnologii informaționale în economie”;
- 4) *specialitățile de doctorat (ciclul III)*:
 - 01.05.05 „Sisteme informaționale”,
 - 08.00.11 „Statistică economică”,
 - 08.00.13 „Metode economico-matematice”.

Specialitatea 367.1 Statistică și previziune economică (ciclul I – Licență) oferă tinerilor posibilitatea de a deveni specialiști în analiza informațiilor economice, elaborarea de prognoze economice și efectuarea sondajelor de opinie. În condițiile economiei de piață, analiza informațiilor economice este solicitată în toate sectoarele economiei naționale. Aceasta servește pentru fundamentarea deciziilor și elaborarea previziunilor economice. Calificarea: licențiat în economie.

Specialitatea 368.1 Cibernetică și informatică economică (ciclul I – Licență) prevede pregătirea specialiștilor pentru calitatea de economist-analist în problemele de dirijare, luare de decizii eficiente în sfera economico-socială cu utilizarea nemijlocită a instrumentarelor moderne, a noilor tehnologii informaționale, precum și pentru calitatea de specialist-manager în businessul informatic, informatizarea unităților economice și activitatea lor în domeniul informaticii. În acest scop, specialistul îmbină cunoștințele în informatică cu cele ce țin de teoria și practica luării de decizii atât în activitatea agenților economici, cât și la nivel macroeconomic și sunt solicitați pe piața muncii atât ca informaticieni, cât și ca economiști. Calificarea: licențiat în economie.

Specialitatea 444.1 Informatică are drept obiectiv pregătirea specialiștilor în elaborarea, implementarea, dezvoltarea și menținerea aplicațiilor și sistemelor informatice, edificarea societății informaționale – societății cunoașterii: „*Cine deține informația – stăpânește situația*”. Este un domeniu cu largi perspective de creare a firmelor mixte de elaborare a aplicațiilor informatice pentru agenții economici de peste hotare, contribuind astfel la exportul de bunuri și servicii avansate și, respectiv, la susținerea creșterii economice a republicii. Deficitul de specialiști-informaticieni este considerabil, îndeosebi în țările economic dezvoltate. Calificarea: licențiat în informatică.

Specialitatea 444.2 Management informațional (ciclul I – Licență) are drept scop pregătirea specialiștilor în organizarea și gestionarea proceselor de informatizare a agenților economici, precum și de menținere și exploatare eficientă a aplicațiilor și sistemelor informatice în cadrul acestora. În acest sens, specialistul este instruit ca informatician-manager, îmbinând cunoștințele în informatică cu cele ce țin de teoria și practica gestionării

diverselor procese informaționale în cadrul agenților economici. Calificarea: licențiat în informatică.

Specialitatea 444.3 Informatică aplicată (ciclul I – Licență) are drept obiectiv pregătirea specialiștilor în elaborarea, implementarea, dezvoltarea și menținerea aplicațiilor și sistemelor informatice, edificarea societății informaționale cu aspecte aplicative specializate mai pronunțate comparativ cu specialitatea 444.1 Informatica. Calificarea: licențiat în informatică.

Specializarea Analiza statistică în economie și business (ciclul II – Masterat) prevede aprofundarea cunoștințelor și extinderea abilităților privind analiza datelor statistice și elaborarea de sondaje și scenarii economice în susținerea activităților administrației publice și a celor de afaceri. Calificarea: master în economie.

Specializarea Cibernetică economică (ciclul II – Masterat) referă la aprofundarea cunoștințelor și extinderea abilităților în modelarea, analiza, luarea de decizii și dirijarea eficientă a proceselor în sfera economico-socială, atât la nivel micro- (a agenților economici), cât și la nivel macroeconomic (activități economice, sectoare, zone teritoriale sau țară în ansamblu), în baza folosirii metodelor economico-matematice și a aplicațiilor informatice respective. Calificarea: master în economie. Absolvenții pot ocupa posturi de economist-analist în probleme de dirijare, luare de decizii în sfera economico-socială, inclusiv în instituții de cercetări științifice; precum și de specialist-manager a agenților economici, inclusiv a celor ce presupun adoptarea de decizii eficiente în condiții complexe de risc și incertitudine.

Specializarea Management informațional (ciclul II – Masterat) are drept obiectiv aprofundarea cunoștințelor și extinderea abilităților specialiștilor în organizarea și gestionarea proceselor de informatizare. Specialistul este instruit ca informatician-manager în informatizarea, menținerea, exploatarea și administrarea suportului informatic al activităților agenților economici și al societății în ansamblu, inclusiv al celor ce țin de estimarea necesităților, explorarea și valorificarea, cu suportul mijloacelor informatice moderne, a informațiilor necesare. Calificarea: master în informatică. Absolvenții pot ocupa posturi de informatician-manager în informatizarea agenților economici, în exploatarea și administrarea suportului informatic al agenților economici, în definirea și monitorizarea strategiilor de informatizare a acestor agenți și al societății în ansamblu.

Specializarea Tehnologii informaționale în economie (ciclul II – Masterat) prevede aprofundarea cunoștințelor și extinderea abilităților informaticienilor în domeniul elaborării și aplicării tehnologiilor informaționale în mediul de afaceri. Specialistul îmbină cunoștințele în tehnologiile informaționale cu cele în economie, asigurând crearea și dezvoltarea tehnologiilor informaționale în suportul activităților agenților economici, desfășurarea businessului informatic. Calificarea: master în informatică. Absolvenții pot fi angajați ca informaticieni, informaticieni-analiști în întreprinderi, sistemul financiar-bancar și instituțiile administrației publice și pot desfășura, de asemenea, activități ce țin de businessul informatic.

Toate cele patru specializări universitare de la ciclul I – Licență (Statistică și previziune economică, Cibernetică și informatică economică, Informatică, Informatică și limbi moderne aplicate) și o specializare de la ciclul II – Masterat (Tehnologii informaționale în economie), care au avut promoții de tineri specialiști în 2006, au obținut acreditarea națională (2006, Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare).

Studenți

Contingentul de studenți, în perioada 1993-2010, pe ani de studii, este prezentat, numeric, în figura 2. Cel mai numeros contingent de studenți la Facultate a fost în anul de studii 2006/2007 – 913 studenți, din care 53 la ciclul 0, 826 la ciclul I – Licență, 16 la studiile de masterat și 18 la studiile de doctorat.

Trecerea de la învățământul universitar cu durata de studii de 4 ani și studiile de masterat cu durata de studii de 1,5 ani (Pre-Bologna) la învățământul conform Procesului de la Bologna (durata studiilor – 3 ani la ciclul I – Licență și 2 ani la ciclul II – Masterat), în condițiile când o bună parte din absolvenții ciclului I nu continuă studiile la ciclul II, a condus la reducerea semnificativă a contingentului de studenți. Se poate, totuși, aștepta că absolvenții ciclului I treptat vor conștientiza importanța studiilor de masterat și numărul de studenți la ciclul II va crește.

În anul universitar 2010/2011, la Facultate urmează studiile 649 de studenți, din care 23 la ciclul 0, 468 la ciclul I – Licență, 136 la ciclul II – Masterat și 22 la ciclul III – Doctorat (tabelele 4-5).

Tabelul 4

Contingentul de studenți la ciclul 0 și ciclul I – Licență în 2010/2011

Nr.	Specialitatea	Ciclul 0	Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 5	Total
1	Cibernetică și informatică economică, zi	16	98	74	89	0	277
2	Cibernetică și informatică economică, f.r.	0	20	0	0	10	30
3	Informatică	6	31	19	35	0	91
4	Statistică și previziune economică	1	30	30	32	0	93
TOTAL,		23	179	123	156	10	491
inclusiv f.r.		0	20	0	0	10	30

Tabelul 5

Contingentul de studenți la ciclul II – Masterat în 2010/2011

Nr.	Specialitatea	Anul 1	Anul 2	Total
1	Management informațional	54	43	97
2	Analiză statistică în economie și business	20	19	39
TOTAL		74	62	136

Tabelul 6

Contingentul de studenți la ciclul III – Doctorat în 2010/2011

Nr.	Specialitatea	Anul 1	Anul 2	Anul 3	Total
1	Sisteme informaționale	3	5	2	10
2	Metode economico-matematice	1	0	3	4
3	Statistică economică	2	2	4	8
TOTAL		6	7	9	22

Activități extracurriculare, concursuri. Concomitent cu studiile de bază, studenții participă la diverse activități extracurriculare: cercuri de cercetări științifice; secții sportive; cercuri artistice; concursuri; activități în organizații studențești etc. Dintre acestea este cazul să menționăm participarea la Simpozionul Internațional al Tinerilor Cercetători (organizat anual de către ASEM), în cadrul căruia se discută rezultatele cercetărilor științifice obținute, eventual, sub îndrumarea unor profesori. Pe lângă catedrele de la Facultate, funcționează cercurile științifice studențești: „Programare avansată”, „Statistică și previziune economică” și „Informatica în economie”. Anual se organizează Olimpiada la Informatică și Olimpiada la Matematica aplicată a studenților ASEM. În cadrul Incubatorului de Afaceri al ASEM, studenții participă, prin concurs, la proiecte de afaceri în domeniu.

Începând cu 2004, echipa ASEM participă anual la Olimpiada la Informatică a studenților din țările Europei de Sud-Est (responsabil – conf. univ. Ștefan Berzan). În cadrul acestor olimpiade s-au manifestat reușit așa studenți ca: Alexandru Paveliuc, Adrian Gavrilă, Vladimir Alexeev ș.a.

Studentul grupei CIB-201 Victor Lungu, maestru al sportului, a fost campion european la jocuri de dame printre juniori, dublu campion (2002, 2003) și dublu premiant cu bronz

(2001, 2005) la campionatele naționale printre bărbați; V. Lungu s-a manifestat excelent și ca infomatician în funcția de Software Architect la întreprinderea modo-română-britanică „Endava” Ltd. Studentul grupei CIB-235 Vitalie Semenciuc a câștigat Premiul Mare în concursul „Cel mai bun student ASEM 2006”. Studentul grupei CIB-231 Vitalie Brânză a devenit campionul Moldovei la lupte libere, ediția 2005. Echipa de studenți „Matrix” în 2004 și cea „NeoComp” în 2008 au ieșit învingătoare în concursul „Tineri, Veseli, Curajoși” între facultățile ASEM. Studentul grupei INF-221 Andrei Platon a câștigat concursul „Mister X” ASEM 2005. Studenții grupei INF-281 Corneliu Groza și Strâmbanu Alina au ieșit învingători ai concursului „Perechea potrivită” ASEM 2008 etc.

Promoțiile de tineri specialiști, în perioada 1993-2010, pe ani de studii, sunt prezentate, numeric, în figura 2. Cea mai numeroasă promoție la facultate a fost în 2008: 282 tineri specialiști, din care 262 au absolvit ciclul I – Licență, 16 – studiile de masterat și 4 – studiile de doctorat. Aceasta se datorează și faptului că 2008 este unicul an cu două promoții de nivel I universitar (cu durata de studii de 4 ani – „Pre-Bologna” și cu durata de studii de 3 ani – ciclul I – Licență „Bologna”).

În 2010 au absolvit Facultatea CSIE 227 tineri specialiști, din care 176 au absolvit ciclul I – Licență, 47 – studiile de masterat și 4 – studiile de doctorat.

De menționat că tezele de licență și cele de masterat ale studenților de la Facultate sunt, în mare parte, lucrări orientate spre necesități practice concrete. Cel puțin, în ultimii zece ani, rezultatele a circa 20% din teze sunt implementate complet sau parțial în practică. De exemplu, aplicația informatică, elaborată de către studentul Sergiu Jordan în cadrul tezei de licență „Sistem informatic de gestiune contabilă online a salariilor în întreprindere”, era deja implementată, către ziua susținerii în fața Comisiei de Stat de Calificare (iunie 2009), la peste 100 de întreprinderi. Generatorul de rapoarte WizReport, elaborat de către studentul Veaceslav Matvienko (împreună cu absolventul promoției 2008 Vitalie Semenciuc) în cadrul tezei de licență „Modernizarea modului de generare a rapoartelor sistemului WizCount”, la ziua susținerii în fața Comisiei de Stat de Calificare (iunie 2009) a fost implementat (înlocuind versiunea din 2004) în cadrul sistemului integrat de contabilitate, gestiune și management WizCount al companiei „WizSoft Inc”. (Tel Aviv, Israel; New York, SUA), prin intermediul companiei WizRom (București, România), reprezentantă a „WizSoft Inc”. pentru România și Europa de Est.

În conformitate cu reușita la studii și activitățile extracuriculare desfășurate, în Cartea Absolvenților de Onoare a ASEM (înscriere practică din 2005) sunt înscrși absolvenții Facultății: Mariana Moraru (2005), Eugeniu Afteni (2006), Tatiana Pleșca (2007), Vitalie Semenciuc (2008, durata de studii 5 ani), Elena Burlacu (2008, durata de studii 3 ani), Stela Enachi (2009), Petru Pleșca (2010).

Absolvenții în câmpul muncii

Majoritatea absolvenților Facultății se angajează de obicei, relativ ușor, în câmpul muncii. O bună parte din ei activează în companii din alte țări, inclusiv în SUA, Danemarca, Italia, România, Irlanda, Spania, Cipru etc. sau în firme mixte. *Este cazul de remarcat aparte, după informații cam incomplete, așa absolvenți (în paranteze este specificat anul absolvirii):*

- Iurcu Vitalie (1994), director general al Moldtelecom SA (din 2009) – una din cele mai mari companii din republică;
- Gârbu Vladislav (1995), vicepreședinte al „ProCredit Bank” (din 2008), manager general al „ProCredit Bank” (2004-2008);
- Diaconu Victor (1997), „IT Solutions Architect”, compania „Computaris International” SRL (din 2009); analist coordonator TI, compania moldo-româno-britanică „Endava Ltd” (2004-2009); coordonator proiecte, compania moldo-americană „Edifecs” (2000-2003);
- Șonțu Andrei (1997), șef al Direcției generale Tehnologii informaționale a Băncii de

Economii a Moldovei (din 2005), șef al Direcției Tehnologii informaționale a Biroului Național de Statistică (2001-2005);

- Verejan Oleg (1997), conf. univ., dr., catedra „Statistică și previziune economică” a ASEM, Laureat al Premiului pentru tineret în domeniul științei, tehnicii, literaturii și artelor al mun. Chișinău pe anul 2007;
- Amarfii Ion (1998), deținător al Bursei de Merit 1988 de gradul I, conf. univ., dr., catedra „Cibernetică și informatică economică” a ASEM, director al companiei „Trimaran srl” – companie care a implementat mai multe proiecte informatice în Franța, România, SUA, Japonia și R. Moldova, și a obținut titlul „Studioul Web Moldova 2010”, deținător al Premiului, Antena de Aur 2008, pentru cea mai bună emisiune în direct la TV Moldova;
- Rusu Viorica (1998), conf. univ., dr., catedra „Statistică și previziune economică” a ASEM;
- Galer Lilian (1998), șef secție Cercetări prin sondaj, BNS;
- Ungur Ion (2003, Masterat), QA Lead/manager, compania „Edifecs Inc.” (SUA, Seattle);
- Melniciuc Natalia (2003; 2005, Masterat), dr., consultant TI, compania „SWH SETS” SRL (Riga, Letonia);
- Prisacaru Marin (2003), director al companiei „CredInfo” (din 2009), director al Direcției Tehnologii și metodologii a BC „Victoriabank” SA (2008), șef al Direcției „Protecția informației și supraveghere în TI” a BNM (2007-2008);
- Șuşu Victor (2003), șef al Direcției „Audit tehnologii informaționale” a BNM (din 2007), șef al Centrului informațional al Institutului Național de Standardizare și Metrologie (2004-2007);
- Burlacu Andrei (2003), certificat ISEB/ISTQB în testare produse program, inginer superior TI, compania „Amdocs” Cipru;
- Falcă Alexandru, șef secție elaborări TI, compania „ValueCommerce” (Moscova, Federația Rusă) filială a companiei „ValueCommerce” (Japonia);
- Popovici Marin (2005), manager proiecte TI, I.M. „Orange Moldova” SA;
- Prohnițchi Dan (2007), programator, compania „Zylinc” (Copenhaga, Danemarca);
- Spataru Roman (2007), consultant TI, Organizația Mondială a Sănătății (Copenhaga, Danemarca);
- Semenciuc Vitalie (2008; 2010, Masterat), programator superior, compania „WizRom Software” SRL (București, România).

Specialitatea „OPMIE/SAD” (specialitate, a cărei „urmasă” este Cibernetica și informatica economică) au absolvit:

- Arapu Anatolie (1985), ministru al Finanțelor (1998-1999); ambasador al Republicii Moldova în Regatul Belgiei (1997); director al trustului „Moldova-EXIM” (1988-1992), viceprim-ministru al Relațiilor economice externe (1992-1994), ambasador;
- Bejan Genadie (1979), conf. univ., dr., Catedra „Teorie și politici economice” a ASEM, prorector în perioada 1991-1994;
- Caisân Simion, conf.univ., dr., rector al Institutului de Instruire Continuă a Universității de Stat a Moldova;
- Cernei Genadie (1993), dr., director al Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic al Academiei de Științe a Moldovei (din 2008), vicepreședinte al Băncii de Economii a Moldovei (2004-2008) ș.a.

Teze de doctorat. În cei 18 ani de la înființarea Facultății, au fost susținute (de colaboratorii facultății sau sub conducerea științifică a acestora) 4 teze de doctor habilitat (Ilie Costăș, Serghei Ohrimenco, Ion Bunu și Ion Bolun) și 25 teze de doctor în științe (Ghenadie Cernei, Tamara Zacon, Elena Nechita, Pavel Chirev, Oleg Verejan, Vitalie Arvinte, Eduard

Hârbu, Irina Oriol, Viorica Rusu, Ion Amarfii, Serghei Sereda, Sabin Braga, Daniela Dudău, Luminița Chiran, Sergiu Crețu, Gloria Cerasela, Elena Căpățână, Anatol Ciumac, Lilian Bejan, Marcel Bradu, Victor Andronatiev, Anatol Baractari, Pavel Balan, Dan Popa, Natalia Melniciuc).

Cercetări științifice, participare la proiecte, granturi

Profesorii facultății au participat și participă la diverse proiecte de cercetări științifice fundamentale sau aplicative, inclusiv conform tematicii Planului de cercetări științifice al ASEM. Cercetările se efectuează în cadrul laboratoarelor „InfoCiber” și „Securitatea informațională” sau a multiplelor colective temporare de creație. *Ultimii zece ani cercetările se efectuează în următoarele direcții de cercetare de bază:*

- Dezvoltarea rețelelor informatice și a afacerilor electronice;
- Managementul informațional;
- Analiza, modelarea și optimizarea proceselor economice;
- Analiza statistică a proceselor economice;
- Mijloacele adaptabile de programare;
- Securitatea informațională;
- Problemele actuale ale matematicii teoretice și aplicative.

Cercetările sunt finanțate de la bugetul de stat, din granturi sau fără finanțare (din proprie inițiativă). Din cele cu finanțare în ultimii 10 ani, se pot menționa asemenea proiecte de cercetare-elaborare ca (titlul, perioada, fondul/programul/organizația finanțatoare): „Studiu comparativ privind *Statistica*” (2001, TACIS); „Sistemul informatic ASSO1901 Administrateur” (2001, SA „ASSO Plus”, Franța); „Setul de roboți de indexare automatizată a bazei de date privind întreprinderile franceze” (2002, SA „ASSO Plus”, Franța); „Statistica în Republica Moldova: starea actuală și evoluții din perspectiva integrării europene a Republicii Moldova” (2002, Institutul de Politici Publice – IPP); „Sistemul informatic Commercial Administrateur” (2003, SC Filling Rom, România); „Sistemul NewsWire Indexeur” (2004, SC „Vecteur Plus”, Franța); „Dezvoltarea i-afacerilor în contextul edificării Societății informaționale în Republica Moldova” (2003, Fundația pentru Dezvoltare Digitală din Moldova); „Managementul informațional în societate: starea și direcțiile conceptuale de dezvoltare” (2003, Fundația pentru Dezvoltare Digitală din Moldova); „Elaborarea unui mecanism de monitorizare și prognozare a evoluției social-economice” (2004, Comanda de Stat); „Elaborarea studiului *Statistica*” (2004, IPP); „Money and Economic Growth” (2004-2006, New Economic School, Moscova); „Harmonizing of the statistic of The Republic of Moldova in the context of the UE (2007, IPP); „Planul de dezvoltare a statisticii naționale pentru 2008-2011 (2007, Biroul Național de Statistică – BNS); „Gender Inequality and Other Population Welfare Indicators” (2008, BNS); „Crearea unui portal de promovare a i-afacerilor în Republica Moldova” (2008-2009, CSSDT); „Cercetarea și elaborarea metodelor și tehnicilor actuariale adecvate Republicii Moldova în contextul strategiilor de integrare europeană” (2008-2009, CSSDT); „Raportul e-Dezvoltarea Republicii Moldova 2009 (2009, PNUD Moldova); „Metadata for Statistical Indicators” (2009-2010, PNUD Moldova); „Setul indicatorilor de monitorizare a edificării Societății informaționale în Republica Moldova” (2010, PNUD Moldova); Business Regulatory Reform and Tax Administration in Moldova (2010-2011, USAID Moldova) ș.a.

Pentru ciclul de lucrări „Structuri matematice și aplicațiile acestora”, lui conf. univ. dr. Dumitru Zambîțchi, împreună cu patru matematicieni de la Universitatea de Stat din Moldova, i s-a decernat în 2004 Premiul Național în domeniul Științei și Tehnicii.

Rezultatele remarcabile ale cercetărilor științifice ale profesorilor de la Facultate au condus la acreditarea națională (de către Consiliul Național de Acreditare și Atestare) în 2006 a Profilului de cercetare științifică „Informatică, Statistică și Cibernetică economică”, acestuia acordându-se 95 puncte din 100 posibile.

Organizarea de manifestări științifice, olimpiade

Facultatea CSIE și catedrele acesteia au organizat diverse manifestări științifice, inclusiv conferințe, seminare, mese rotunde, dar și olimpiade. O parte din acestea sunt amintite în cadrul secțiunilor privind catedrele de la Facultate. Aparte este cazul de menționat organizarea unor conferințe științifice cu participare internațională pe tematici de pionerat pentru republică, cum ar fi: „Utilizare rețele informatice” (23-24 ianuarie 1997) și „Afaceri electronice: teorie și practică” (18-19 octombrie 2001).

Deosebită este și găzduirea de către ASEM, prin intermediul Facultății, a nouă ediții (2003-2011) ale Olimpiadei republicane la Informatică a elevilor, ediția a XV-a a Olimpiadei Balcanice la Informatică a elevilor (2007).

Colaborarea cu alte instituții și mediul de afaceri

Facultatea colaborează cu facultăți, catedre și alte subdiviziuni de la Academia de Studii Economice din București (România), Universitatea A.I. Cuza din Iași (România), Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (România), Institutul Național de Statistică (București, România), Universitatea Amherst (SUA, Massachusetts), Universitatea Paris-Dauphine (Paris, Franța), Universitatea din Nantes (Franța), Facultatea de Management Informațional a Academiei de Minerit din Cracovia (Polonia), Universitatea I. Franco din Lvov (Ucraina), Academia de Finanțe de pe lângă Guvernul Federației Ruse (Moscova), Universitatea de Statistică, Finanțe și Informatică din Moscova (Federația Rusă), Universitatea Economiei Naționale și Mondiale din Sofia (Bulgaria), Academia de Studii Economice din Sviștov, Bulgaria, Centrul de Cercetări a Problemelor Crimelor Informatice al Universității din Zaporojie (Ucraina) ș.a.

La inițiativa CIC și a Catedrei de Cibernetică și informatică economică, în baza grantului „Clasă de calculatoare și set editare computerizată”, obținut de la Fundația Soros Ungaria, ASEM a beneficiat, în octombrie 1995, de 12 calculatoare PC-486 cu pachetul Microsoft Office licențiat instalat și o imprimantă laser. În baza grantului „Rețea interuniversitară și acces Internet”, obținut, la inițiativa CIC și a catedrei de Cibernetică și informatică economică, de la Fundația Soros Moldova, în aprilie 1996, rețeaua ASEM a fost conectată la Internet printr-un ruter NetBlaser PNDH-MP, radiomodem Airlink 1285 (v.35). Pe parcursul anului 1996, în baza grantului „Mijloacele Internet-instruirii și cercetării economice în R.Moldova” (conducător proiect – conf. univ. Ion Bolun), obținut de la Fundația Eurasia, filiala din Kiev, în rețeaua ASEM au fost create servere Telnet, WWW, Gopher și FTP și implementate serviciile de bază de Internet. În 1996, în baza proiectului de cercetare „Crearea sistemelor informatice pentru instruire în economie” (conducător proiect – conf. univ. Ion Bolun), finanțat de la bugetul de stat, sunt elaborate instrumentare informatice și elaborate teste de control și apreciere a cunoștințelor la 9 cursuri în domeniul informaticii aplicate, predate la cinci specialități în cadrul ASEM; au fost implementate, de asemenea, 4 tutoriale pentru studierea calculatoarelor personale și a rețelelor locale. În 1997, în baza grantului HESP MO619 „Server și instruire Internet” (conducător proiect – conf. univ. Ion Bolun), obținut de la Fundația Soros Ungaria, a fost procurat serverul Alpha 1000A/5/400 (procesorul acestuia a fost introdus în cartea „Guinness” ca primul procesor din lume ce a depășit viteza de operare de 1 Gflops) și au fost desfășurate cursuri de instruire a profesorilor ASEM privind folosirea facilităților Internet.

În vederea obținerii suportului acestora în activitățile de instruire și cercetare, sunt dezvoltate relații de colaborare cu mediul de afaceri din R.Moldova și din afara republicii. În baza unei donații a companiei româno-italiene Cristal System, în aprilie 2008 este lansat Centrul de Competență în Informatică, dotat cu 21 calculatoare, videoproiector și tablă inteligentă (vezi p. 3).

Se practică organizarea de întâlniri ale studenților și profesorilor cu specialiști practicieni și savanți, inclusiv din afara hotarelor republicii. *Au avut loc asemenea întâlniri, de exemplu, cu:*

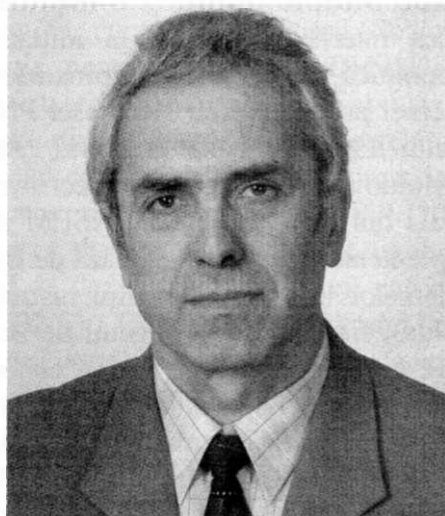
- Acad. Petru Soltan, ex-constructor principal al Sistemului Informatic Național, laureat al Premiului Național în domeniul Științei și Tehnicii;
- Dr. Vasile Nedelciuc, director executiv al filialei Chișinău a companiei moldo-româno-britanice „Endava”;
- Nicolae Cristea, șef direcție „Edificarea Societății informaționale” a Ministerului Comunicațiilor și Informaticii;
- Prof. univ. John Rager, șef catedră „Matematică și Științe Computaționale” a Universității Amherst (SUA, Massachussets);
- Elyachim Davidai, cunoscut om de afaceri din SUA, de origine israeliană, acționar în peste 30 de companii din România, SUA, Israel, India, China, Turcia, Bulgaria, Ucraina, Slovacia și Marea Britanie, președinte al companiilor din România „WizRom” și „WizSalary”;
- Canzio Dovigo, director al companiei „Crystal System” (București, România; Torino, Italia);
- Dr., conf. univ. Celik Levent, Universitatea Carol din Praga (Cehia);
- Dave Rahemi, consultant la compania IBM (SUA);
- Francesco Pipio, manager de proiecte TI, compania CEDACRI S.p.A. (Collecchio, Italia) ș.a.;

O bună parte din întâlnirile cu reprezentanții mediului de afaceri se soldau cu selectarea de studenți pentru stagiul practicii de licență sau chiar cu propuneri concrete de angajare în câmpul muncii. Au fost și cazuri când angajarea reușită în câmpul muncii, după asemenea întâlniri, era urmată de susținerea materială a Facultății de către companiile respective.

4.1. Catedra de Cibernetică și Informatică Economică

Date istorice

Catedra de Cibernetică și Informatică Economică își trage originea de la Catedra de Mecanizarea evidenței contabile și lucrărilor de calcul, înființată în 1965, în cadrul Facultății de Științe economice a Institutului Politehnic din Chișinău. De atunci denumirea Catedrei a suferit multe modificări în conformitate cu dezvoltarea domeniului ciberneticii și informaticii, dar și cu schimbările structurale în cadrul sistemului de învățământ din Republica Moldova (tabelul 1).

I. Costăș, șef-catedră „Cibernetică și Informatică Economică”

Tabelul 1

Date despre evoluția catedrei

Perioada	Denumirea catedrei	Șef catedră
1965-1973	Mecanizarea contabilității și lucrărilor de calcul (IPC)	dr., conf. univ. Vladimir Iacușenco
1973-1980	Prelucrarea mecanizată a informațiilor economice/ Sisteme informatice de gestiune în economie (IPC, USM)	dr., conf. univ. Vladimir Iacușenco

1980-1982	Sisteme informatice de gestiune în economie (USM)	dr., conf. univ. Tudor Leahu
1982-1990	Sisteme informatice de gestiune în economie (USM)	dr., conf. univ. Vladimir Iacuşenco
1990-1992	Sisteme informatice de gestiune în economie (USM)	dr., conf. univ. Tudor Gâdilica
1992-1994	Sisteme informatice de gestiune în economie (ASEM) / Informatică economică (ASEM)	dr., conf. univ. Tudor Leahu
1994-2002	Informatică economică (ASEM)/ Cibernetică şi informatică economică (ASEM)	dr., hab. conf. univ. Ion Bolun
2002-prezent	Cibernetică şi informatică economică (ASEM)	prof. univ., dr. hab. Ilie Costaş

Specialităţi şi niveluri de calificare

Din 1973 catedra devine una de profil. Cronograma specialităţilor, inclusiv pe niveluri de formare profesională (licenţă, masterat, doctorat), de care a fost sau este responsabilă Catedra, este prezentată în tabelul 2.

Tabelul 2

Specialităţile de care a fost sau este responsabilă catedra

Perioada	Denumirea specialităţii/specializării	Nivelul de formare profesională
1973-1991	Organizarea prelucrării mecanizate a informaţiei economice	Licenţă
1991-1995	Informatică economică	Licenţă
1992-1995	Informatică economică (08.00.13)	Doctorat
1992-prezent	Cibernetică şi informatică economică	Licenţă
1995-prezent	Metode economico-matematice (08.00.13)	Doctorat
2001- prezent	Tehnologii informaţionale în economie	Masterat
2002-prezent	Informatică	Licenţă
2002-2008	Informatică şi limbi moderne aplicate	Licenţă
2007 – prezent	Sisteme informaţionale (01.05.05)	Doctorat

Pentru anul de studii 2011-2012 catedra propune formarea profesională în domeniul ciberneticii şi informaticii la următoarele *specialităţi şi niveluri de calificare*:

1) la ciclul I (licenţă) – specialităţile:

- Cibernetică şi informatică economică;
- Informatică.

2) la ciclul II (masterat) – specialităţile:

- Cibernetică economică;
- Tehnologii informaţionale în economie;
- Managementul informaţional;

3) la ciclul III (doctorat) – specialităţile:

- 08.00.13 Metode economico-matematice;
- 01.05.05. Sisteme informaţionale.

Fiecare programă de formare profesională la ciclurile I şi II are la bază un Plan de învăţământ, orientat spre un anumit cadru de *calificări, precum urmează*:

Instruirea la ciclul I, licenţă

Cibernetică şi informatică economică. Specialistul licenţiat în „Cibernetică şi informatică economică” este instruit ca economist-analist în problemele de dirijare, luarea deciziilor în sfera economico-socială cu utilizarea nemijlocită a instrumentarelor moderne, a noilor tehnologii informaţionale, precum şi ca specialist în informatizarea unităţilor economice, activitatea lor în domeniul informaticii. Specialistul este pregătit pentru următoarele *tipuri de activităţi*:

- cercetarea, modelarea și eficientizarea proceselor economico-sociale;
- organizarea expertizelor, pregătirea alternativelor de decizii și selectarea fundamentată a lor pentru activități economice în baza folosirii metodelor și instrumentarelor moderne;
- elaborarea alternativelor și realizarea deciziilor în domeniul informatizării și activităților informatice ale unităților social-economice (USE);
- businessul informatic; informatizarea USE, inclusiv aspectele ce țin de gestiunea, elaborarea-proiectarea, implementarea și exploatarea produselor și sistemelor informatice;

Informatică. Formarea profesională în domeniu, devenită strategică odată cu intensificarea lucrărilor de edificare a societății informaționale, presupune pregătirea de tineri specialiști de înaltă calificare cu abilități generale: specialistul "licențiat în informatică" este instruit ca informatician-analist în problemele de informatizare a proceselor de dirijare, luare decizii în sfera economico-socială cu utilizarea nemijlocită a instrumentarelor moderne, a noilor tehnologii informaționale. Specialistul este pregătit pentru următoarele *tipuri de activități*:

- informatizarea USE, elaborarea și implementarea sistemelor informatice în USE;
- exploatarea și dezvoltarea sistemelor informatice în funcțiune; dezvoltarea și implementarea produselor de program aplicative, inclusiv a celor necesare conducerii activităților economice;
- cercetarea, elaborarea și implementarea noilor tehnologii informaționale, orientate spre un diapazon larg de aplicare;
- asistarea utilizatorilor în achiziționarea, implementarea și utilizarea produselor informatice;
- organizarea și instruirea continuă a utilizatorilor privind produsele și tehnologiile informaționale noi; predarea disciplinelor de specialitate în învățământul preuniversitar etc.

Instruirea la ciclul II, masterat

Ciclul II conține trei programe de studii cu diferite tipuri de specializare. Competențele obținute sunt dezvoltate prin cursurile speciale, cu orientare verticală, în care masteranzii își aprofundează cunoștințele obținute la ciclul I și a cursurilor cu orientare pe orizontală, interdisciplinare, menite să dezvolte competențele sistemice specifice ciclului. În funcție de tipul de masterat, *programul de master este orientat*:

- a) spre dezvoltarea competențelor de cercetare, pentru masterul de cercetare;
- b) spre competențe instrumentale și profesionale, pentru masterul profesional (de specializare îngustă), inclusiv pe *specialități*:

Cibernetică economică

Domeniul „Cibernetică economică” (CE) cuprinde funcțiile ce țin de monitorizarea, cercetarea și eficientizarea diverselor procese economice ce au loc în societate atât la nivel micro-, cât și macroeconomic, inclusiv în baza creării, dezvoltării, menținerii și utilizării suportului informatic al acestora. În acest scop, domeniul CE integrează cunoștințele economice cu cele în cibernetică și informatică. Formarea profesională în domeniu presupune pregătirea tinerilor specialiști de înaltă calificare cu abilități de a folosi în activități metode cibernetico-economice eficiente, instrumentare și mijloace informatice moderne.

Masterul în domeniul ciberneticii economice poate ocupa posturi de economist-analist în problemele de dirijare, luarea deciziilor în sfera economico-socială cu utilizarea nemijlocită a instrumentarelor moderne, bazate pe folosirea metodelor economico-matematice, a noilor tehnologii informaționale; precum și de specialist-manager în activitatea USE, efectuând diverse funcții ce presupun analize complexe și decizii sistemic-integriste, inclusiv în condiții

de incertitudine. În general, specialiștii din acest domeniu pot deveni manageri de orice nivel ierarhic în unitățile social-economice. Ei pot fi angajați, de asemenea, în instituțiile de învățământ superior, în instituțiile de cercetări științifice, în întreprinderi și organizații din diverse ramuri ale economiei naționale.

Tehnologii informaționale în economie

Domeniul „Tehnologii informaționale în economie” (TIE) cuprinde funcțiile ce țin de informatizarea USE de diferite niveluri de ierarhie în economia națională a țării. Aceste activități sunt orientate spre asigurarea condițiilor informaționale de eficientizare a diverselor procese economice și sociale, ce au loc în societate, atât la nivel micro-, cât și macroeconomic, în baza creării, dezvoltării, menținerii și utilizării suportului informatic al acestora. În acest scop, domeniul TIE integrează cunoștințele din informatică cu cunoașterea domeniului de aplicație (procesele, ce au loc în societate). Specialiștii în acest domeniu trebuie să posede cunoștințe și capacități temeinice pentru înțelegerea proceselor economice și cunoștințe în domeniul informaticii pentru susținerea eficientă asistată de calculator a proceselor decizionale respective.

Specialistul la nivel de master în TIE este instruit ca informatician de calificare înaltă în problemele ce țin de crearea tehnologiilor informaționale moderne de diferite niveluri de complexitate și orientare funcțională, precum și ca specialist-manager în informatizarea unităților economice, activitatea lor în domeniul informaticii. Specialistul este pregătit pentru următoarele *tipuri de activități*:

- informatizarea USE, inclusiv aspectele ce țin de gestiunea, elaborarea-proiectarea, implementarea și exploatarea produselor și sistemelor informatice;
- elaborarea și implementarea sistemelor informatice în USE;
- predarea disciplinelor de specialitate în învățământul preuniversitar etc.;
- elaborarea alternativelor și realizarea deciziilor în domeniul informatizării și activităților informatice ale unităților economico-sociale.

Absolvenții acestui domeniu de masterat pot fi angajați în instituțiile de învățământ superior, în cele de cercetări științifice, în întreprinderi și organizații din diverse ramuri ale economiei naționale.

Managementul informațional

Domeniul „Managementul informațional” (MI) este o direcție relativ nouă de dezvoltare a științei și practicii în cadrul informaticii moderne. El cuprinde funcțiile ce țin de organizarea și gestionarea proceselor de informatizare a USE de diferite niveluri de ierarhie. Aceste activități sunt orientate spre asigurarea condițiilor optime (economice, infrastructurale, tehnologice etc.) de informatizare a USE atât la nivel micro-, cât și macroeconomic, în baza creării, dezvoltării, menținerii și utilizării suportului informatic al acestora. În acest scop, domeniul MI integrează cunoștințele din informatică cu cunoașterea teoriei și practicii managementului general și a domeniului de aplicație (procesele ce au loc în societate).

Specialistul la nivel de master în MI este instruit ca manager informatician în problemele de informatizare a proceselor de dirijare, adoptarea deciziilor în sfera economico-socială cu utilizarea nemijlocită a instrumentarelor moderne, a noilor tehnologii informaționale, precum și ca specialist-manager în informatizarea USE. Specialistul este pregătit pentru următoarele *tipuri de activități*: gestionarea proceselor de informatizare a USE, inclusiv aspectele ce țin de elaborarea-proiectarea, implementarea și exploatarea produselor și sistemelor informatice în USE; dezvoltarea și implementarea produselor de program aplicative, inclusiv a celor necesare conducerii activităților economice; cercetarea, elaborarea și aplicarea noilor tehnologii informaționale, orientate spre un diapazon larg de aplicare; organizarea și instruirea continuă a utilizatorilor privind produsele și tehnologiile informaționale noi; predarea disciplinelor de specialitate în învățământul preuniversitar etc.;

Catedra este responsabilă, de asemenea, de disciplinele în domeniul ciberneticii economice și cel al informaticii economice, predate la toate facultățile ASEM.

Cadrele didactice

Catedra CIE posedă un potențial semnificativ atât științific, cât și didactic pentru pregătirea specialiștilor de calificare înaltă în domeniile enumerate mai sus și la nivelurile de licență, masterat și doctorat. Colectivul este completat cu 19 cadre didactice titulare, care acoperă peste 80% din șarja anuală a catedrei, repartizată profesorilor. Pentru o colaborare fructuoasă, catedra implică în procesul de învățământ și cadre „externe” de calificare înaltă (atât de la alte subdiviziuni ale ASEM, cât și de la alte universități), angajate prin cumul sau la plată cu ora.

Colectivul Catedrei de Cibernetică și Informatică Economică

În tabelul 3 sunt prezentate date despre asigurarea cu cadre didactice (cu norma de bază) și titlurile lor științifice și didactice. Din numărul total de cadre titularizate, 12 profesori, ceea ce constituie 60%, dețin titluri științifice și didactice, inclusiv la Catedră activează 3 doctori habilitați, profesori universitari în informatică.

Tabelul 3

Lista profesorilor catedrei CIE, ASEM

Nr./do	Numele, prenumele	Gradul, titlul științific, funcția	Denumirea specialității
1	Ilie Costăș	dr. hab., prof. univ., șef catedră	Sisteme informaționale
2	Ion Bolun	dr. hab., prof. univ., decan	Sisteme informaționale
3	Serghei Ohrimenco	dr. hab., prof. univ.	Metode economico-matematice
4.	Vasile Albu	dr., conf. univ.	Metode economico-matematice
5.	Ștefan Berzan	dr., conf. univ.	Cibernetică matematică
6.	Alexandru Brăilă	dr., conf. univ.	Metode economico-matematice
7.	Vitalie Cotelea	dr., conf. univ.	Sisteme informaționale
8.	Andrei Gametchi	dr., conf. univ.	Geometrie și topologie
9.	Anatol Godonoagă	dr., conf. univ.	Cibernetică matematică
10.	Sergiu Tutunaru	dr., conf. univ.	Matematică de calcul
11.	Tamara Zacon	dr., conf. univ.	Economie și management în ramură și domeniu de activitate

12.	Ion Amarfii	dr., conf. univ.	Metode economico-matematice
13.	Anatol Baractari	dr., lect. sup. univ.	Metode economico-matematice
14.	Ilie Bădiceanu	lect. sup. univ.	
15.	Boris Delimarschi	lect. sup. univ.	
16.	Natalia Delimarschi	drd., lect. sup. univ.	Metode economico-matematice
17.	Ada Sajin	lect. sup. univ.	
18.	Zinovia Toacă	drd., lect. sup. univ.	Metode economico-matematice
19.	Svetlana Ghetmancenco	drd., lect. sup. univ.	Metode economico-matematice

Activitatea metodică-didactică

Profesorii Catedrei acordă o atenție deosebită activității metodice, în cadrul căreia se elaborează programele de studii pe profilul catedrei, materiale didactice, problemare, indicații metodice, manuale ș.a., introducerea noilor metode de predare a cursurilor, lecțiilor practice și de laborator. Majoritatea cursurilor sunt asigurate cu elaborări originale ale profesorilor catedrei de specialitate (manuale, monografii, lucrări metodice, notițe de curs etc.), care sunt prezentate în diferite forme (publicate, în formă electronică, în formă de manuscris etc.). Din cele 33 de discipline de studii predate de colaboratorii catedrei, 20 au gradul de elaborare „integral” de către profesori, cu toate manualele și materialele metodice necesare. Celelalte 13 discipline sunt asigurate complet cu manuale procurate sau donate de alte universități, cu care catedra colaborează.

De menționat că colaboratorii Catedrei, în perioada ultimilor 5 ani, au elaborat 58 unități de materiale metodică-didactice cu un volum total de 382 coli de autor. Majoritatea materialelor sunt publicate (161 c.a.), iar o parte sunt în formă de manuscris sau electronică și sunt accesibile pentru studenții de la specialitatea în cauză.

În general, toate disciplinele de specializare, predate la catedră, sunt asigurate cu materialele necesare respective.

Realizări de prelegeri în baza cercetărilor proprii și a generalizării literaturii de specialitate

Profesorii Catedrei, care practică cercetări științifice în domeniile profesate de ei, utilizează rezultatele cercetărilor în activitatea lor didactică. Astfel, prof. univ. I. Bolun utilizează pe larg rezultatele științifice, obținute în domeniul rețelelor informaționale, drept material în pregătirea unui șir de prelegeri, predate studenților de la toate specialitățile catedrei, inclusiv *cibernetica și informatica economică și informatica*. De asemenea, predă astfel de lecții și la masterat și doctorat.

Profesorul universitar I. Costăș folosește în astfel de scopuri rezultatele obținute în cercetările științifice din domeniul managementului informațional și al cunoștințelor, precum și din domeniul tehnologiilor și sistemelor informatice.

Prof. univ. S. Ohrimenco are un șir de publicații științifice în domeniul securității informaționale, care, de asemenea, sunt incluse în prelegerile pe care dumnealui le predă studenților.

Același lucru se poate de spus despre conferențiarul universitar, dr. V. Cotelea, care, fiind unul din cei mai buni profesioniști din țară în domeniul bazelor de date, predă majoritatea lecțiilor teoretice pe baza rezultatelor proprii de cercetări științifice. De asemenea, în acest context, pot fi menționați; conf. univ. dr. A. Gamețchi, conf. univ. dr. A. Godonoagă, conf. univ. dr. Ș. Berzan și alții.

Activitatea științifică

Cercetarea științifică este efectuată în cadrul laboratoarelor „InfoGiber”, „Securitatea informațională” și a unor colective de creație a profesorilor catedrei pe domenii de interes.

Scopul cercetărilor științifice efectuate în domeniu constă în efectuarea cercetărilor teoretice și elaborărilor practice în informatică și cibernetică economică; coordonarea investigațiilor din Republica Moldova în acest domeniu; în pregătirea cadrelor de calificare înaltă prin masterat, doctorantură și postdoctorantură. În conformitate cu obiectivele, cercetările se efectuează în următoarele *direcții de cercetare*:

- * Dezvoltarea rețelelor informatice și a afacerilor electronice;
- * Managementul informațional;
- * Securitatea informațională;
- * Analiza, modelarea și optimizarea proceselor socio-economice.

Direcțiile principale de investigații sunt definite, ținându-se cont de direcțiile strategice ale sferei științifice, actualitatea și importanța lor pentru țară. Colaborarea științifică națională și internațională se efectuează prin delegații, organizarea și participarea la conferințe, acorduri și contracte cu organizații din țară și de peste hotare. În cadrul profilului se susține activitatea de editare a monografiilor, manualelor, articolelor, de propagare a lucrărilor efectuate în cadrul ASEM.

După cum se vede din tematica cercetărilor, aceste teme sunt actuale pentru perfecționarea pregătirii cadrelor în domeniul respectiv și contribuie la sporirea calității și eficienței procesului didactic.

În urma cercetărilor științifice au fost elaborate noi tehnologii și produse informatice: tehnologia și roboți de indexare automatizată a bazelor de date, implementate la întreprinderi din Franța (SA „ASSO Plus”, SC „Vecteur Plus”), România (SC Filling Rom) și Biroul Național de Statistică.

Publicații științifice

În total, de către colaboratorii catedrei CIE, în ultimii 5 ani (2005-2010) au fost publicate peste 200 lucrări științifice cu un volum total de 267 c.a., *dintre care*:

- 2 monografii, inclusiv una peste hotarele țării (cu un volum de 13 c.a. și respectiv 12 c.a.);
- 1 culegere de articole de 26 c.a.;
- 5 manuale cu un volum total de 92 c.a.;
- 9 lucrări metodice cu un volum de 61 c.a.;
- 106 articole științifice, inclusiv:
 - 36 articole științifice la nivel național cu un volum de 20 c.a.;
 - 70 articole științifice la nivel internațional cu un volum de 30 c.a.;
 - 76 comunicări (teze) la conferințe și simpozioane, inclusiv: 17 teze la conferințe naționale și 59 teze la conferințe internaționale, cu un volum de 14 c.a.

Printre cele mai valoroase lucrări publicate de profesorii Catedrei vom enumera doar câteva:

1. I. Bolun. *Macrosinteza rețelelor de calculatoare*. Chișinău: Editura ASEM, 1999, 266 p.

S. Ohrimenco, șef al Laboratorului de Securitate Informațională sub egida ASEM

2. I. Bolun, I. Covalenco. *Bazele informaticii aplicate*. Ediția 3. Iași: Editura Bonitas, 2005, 727 p.
3. I. Costaș. *Grafica proceselor de calcul*. Chișinău: Complexul editorial ASEM, 2006, 194 p.
4. I. Costaș, P. Chirev, T. Zacon. *Infrastructura informațională în Republica Moldova*. Chișinău: Tipografia centrală, 2001, 208 p.
5. V. Cotelea. *Baze de date relaționale: Proiectare logică*. Chișinău: Editura ASEM, 1997,
6. V. Cotelea. *Programarea logică*. Chișinău: Editura „Nestor”, 2000, 394 p.
7. A. Gamețchi, D. Solomon. *Cercetări operaționale*. Vol. 1. Chișinău: Evrica, 2004, 456 p.
8. A. Gamețchi, D. Solomon. *Modelarea matematică a proceselor economice*. Chișinău: Evrica, 1998
9. I. Costaș. *Tehnologii de procesare a informației economice*. Chișinău, ASEM, 284 p.

Organizarea conferințelor științifice

Catedra a organizat un șir de conferințe științifice și a participat activ la alte evenimente naționale și internaționale. ***Printre acestea, un loc deosebit l-au ocupat:***

Conferința Internațională „*Trends in the Development of the Information Technologies in Education and Management*” (președinte al Comitetului organizatoric: prof. univ. I. Costaș, copreședinte: conf. univ. S. Tutunaru), în perioada 20-21 martie 2003 („Tendințe de Dezvoltare a Tehnologiilor Informaționale în Educație și Management”). Conferința a fost organizată de ASEM (catedra „Cibernetică și Informatică Economică”) și Ambasada SUA în Moldova. Au participat peste 250 savanți și profesori recunoscuți, care reprezintă diferite domenii ale informaticii din Moldova, România, Bulgaria, Ucraina și Rusia. Printre participanți au fost numeroși absolvenți ai diferitelor programe de schimb academic cu SUA. Materialele conferinței au fost publicate într-un volum special. Aceasta a avut un impact important în domeniu, fiind apreciată înalt de Ambasada SUA și participanții la eveniment. Ambasada SUA a menționat în special nivelul înalt de organizare a evenimentului din partea ASEM;

Conferința tehnico-științifică internațională „*Teoria și practica afacerilor electronice*”, organizată cu susținerea companiei moldo-franceze „Trimaran” în Chișinău, ASEM, în perioada 18-19 octombrie 2001 (președinte al Comitetului organizatoric: conf. univ. I. Bolun). La lucrările conferinței au participat 84 de specialiști din Republica Moldova și România, iar în materialele conferinței „Afaceri electronice: teorie și practică” au fost publicate 63 de articole;

Conferința științifico-practică internațională „*Utilizare rețele informatice*”, organizată în Chișinău, ASEM, în perioada 23-24 ianuarie 1997, împreună cu Centrul de Informatizare și Cercetare ASEM, cu susținerea Fundației Eurasia (președinte al Comitetului organizatoric: conf. univ. I. Bolun). La lucrările conferinței au participat 123 de specialiști, inclusiv reprezentanți ai Cămarilor Guvernului, ai unor ministere și departamente, ai Universității Tehnice a Moldovei, ai Universității de Stat din Moldova, ai Universității Cooperatist-Comerciale din Moldova, ai Universității Libere Internaționale din Moldova, diverse centre de calcul ș.a. Au participat, de asemenea, și 7 specialiști din România (Institutul de Cercetare-Dezvoltare în Informatică din București. Academia de Studii Economice din București și Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca). În total la conferință au fost 41 de comunicări, iar în materialele conferinței „Utilizare rețele informatice” au fost publicate 37 articole.

Conferință științifică dedicată împlinirii a 30 de ani de la înființarea catedrei CIE, organizată în decembrie 1995, în Chișinău, ASEM (președinte al Comitetului organizatoric: conf. univ. I. Bolun). La conferință, pe lângă colaboratorii Academiei, au participat și specialiști cunoscuți în domeniu din republică. Materialele conferinței au fost publicate în culegerea „Cibernetică și informatică economică”, Chișinău: Editura ASEM, 1996.

Conferința internațională „*Securitatea informațională*”, organizată anual de laboratorul „Securitatea informațională”, la care participă specialiști din Moldova, Bulgaria, Rusia etc. (președinte al Comitetului organizatoric: prof. univ. S. Ohrimenco).

Catedra „Cibernetică și Informatică Economică” a participat, de asemenea, la organizarea conferințelor științifice anuale ale ASEM.

Stagii peste hotare

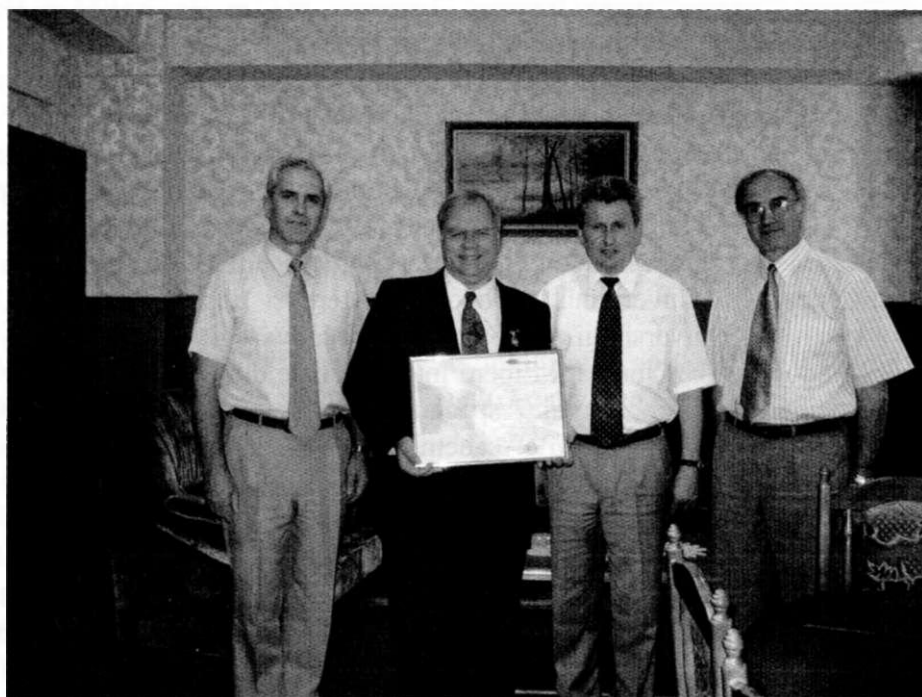
Unii profesori ai Catedrei au efectuat stagiile de perfecționare în universitățile de peste hotare. De exemplu, prof. univ I. Costăș a obținut un grant într-un concurs deschis pentru Programul Fulbright. În cadrul acestui program, finanțat de Guvernul Statelor Unite ale Americii, și-a făcut cercetările științifice în domeniul tehnologiilor informaționale la Universitatea din Kentucky (Lexington, SUA) pe parcursul anului academic 2000-2001.

Conf. univ. dr. Sergiu Tutunaru și-a efectuat stagiul de reciclare în Universitatea din Harvard, SUA, în cadrul Programului de dezvoltare a profesorilor tineri pe parcursul anului academic 2001-2002. A mai avut o perioadă de 3,5 luni de reciclare și la Universitatea de Comerț din Atena (Grecia), unde a ascultat un curs de metode economico-matematice în economie (1998).

Practic, toți profesorii au beneficiat de stagii de perfecționare la Academia de Studii Economice din București sau Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca.

Colaborări cu alte universități de peste hotare

Catedra CIE atrage o atenție deosebită modernizării procesului de învățământ. În acest scop sunt folosite contactele active cu universitățile din Europa (România – ASE București, Bulgaria) și din SUA (Amherst, Kentucky, Harvard, Carolina de Nord). Profesorii Catedrei, care au trecut stagiunea de perfecționare în aceste universități, implementează cele mai moderne metode de predare a informaticii. Pe de altă parte, se practică invitarea profesorilor din SUA pentru predarea unor discipline informatice studenților de la facultate. De exemplu, în anul de studii 2003-2004 a fost invitat profesorul universitar John Rager (SUA), care în timp de un an academic a predat trei cursuri moderne de inteligență artificială, grafică computațională, limbaje moderne de programare atât la studenți, cât și la masteranzi.

Înmânarea Diplomei de Gratitudine prof. univ. John Rager din SUA pentru activitatea la Catedra de Cibernetică și Informatică Economică (anul universitar 2003-2004)

Condițiile necesare pentru activitatea metodică-științifică

La dispoziția colaboratorilor Catedrei sunt calculatoare moderne, imprimante, două scanere și un xerocopiator. Toate calculatoarele sunt interconectate în Rețeaua informatică a ASEM cu ieșire la Internet. Cadrele didactice folosesc pe larg fondul de literatură al Bibliotecii ASEM și fondul de literatură al catedrei. Fondul de literatură al catedrei este format, în majoritate, din publicațiile colaboratorilor proprii și donațiile unor catedre și profesori de la alte universități cu care colaborează catedra. De asemenea, sunt asigurate condiții de acces la bibliotecile virtuale EBSCO.

Totodată, Catedra are un fond de cărți în limba engleză, publicat în Statele Unite, care îi asigură necesitățile în mai multe domenii: Managementul cunoștințelor, Inteligența artificială, Grafica computațională, Procesarea limbajului natural. Acest fond, costul căruia este de peste 3 000 USD, reprezintă o donație din partea Universității din Amherst (SUA) prin intermediul profesorului PhD Jonn Rager, care a activat la catedra CIE în cadrul programului Fulbright.

4.2. Catedra de Statistică și Previziune Economică

Scurt istoric

Catedra „Statistica și Previziune Economică”, ca unitate de sine stătătoare, a fost deschisă la ASEM prin ordinul nr. 378, din 21 noiembrie 1991, cu privire la înființarea Academiei de Studii Economice din Moldova și este destinată asigurării procesului de studii la disciplinele de statistică, previziune economică și adiacente lor la toate facultățile ASEM. Prin Ordinul rectorului din 9 iulie 1992, începând cu 1 august 1992, Catedra a fost redenumită în „Cibernetică, Statistică și Previziune Economică”, în cadrul aceleiași facultăți, în legătură cu admiterea la specialitățile „Statistică și Previziune Economică” și „Cibernetică și Informatică Economică”.

I. Pârțachi, șef-catedră „Statistică și Previziune Economică”

Începând cu 1 septembrie 1993, Catedra „Statistică și Previziune Economică”, trece în componență Facultății „Cibernetică, Statistică și Informatică Economică”.

Din noiembrie 1994, Catedra a fost redenumită în „Statistică și Previziune Economică” (SPE), în legătură cu formarea Catedrei „Cibernetică și Informatică Economică” și pregătirea studenților pe specialități separate. Din septembrie 1992, Catedra a început pregătirea specialiștilor în domeniul statisticii și previziunii economice.

Tabelul 1

Date despre evoluția Catedrei

Perioada	Denumirea catedrei	Șef-catedră
1 noiembrie 1991 – 1 august 1992	„Statistică și Previziune Economică”	Goncearova Tatiana, conf. univ., dr.
1 august 1992 – 1 februarie 1993	„Cibernetică, Statistică și Previziune Economică”	Goncearova Tatiana, conf. univ., dr.
1 februarie 1993 – 24 august 1994	„Cibernetică, Statistică și Previziune Economică”	Solomon Dumitru, prof. univ., dr.
24 august 1994 – 29 noiembrie 1994	„Cibernetică, Statistică și Previziune Economică”	Pârțachi Ion, conf. univ., dr.
29 noiembrie – prezent	„Statistică și Previziune Economică”	Pârțachi Ion, prof. univ., dr.

În 1997, Catedra a avut prima promoție de specialiști, care au fost repartizați la multe sectoare ale republicii, inclusiv la catedră, doctorantură, Departamentul de Statistică al RM. În 1998, a doua promoție de statisticieni a avut succese și mai bune. Astfel, completarea cu cadre a Catedrei are loc pe baza absolvenților specializării pregătite de aceasta. Ei s-au dovedit a fi specialiști de înaltă calificare și au contribuit simțitor la dezvoltarea intensă a învățământului, culturii și economiei republicii.

De atunci, la această specialitate – „Statistică și Previziune economică” – au fost pregătiți 372 de specialiști și 36 de persoane au absolvit ciclul II masterat „Analiza statistică în economie și business”, care a demarat odată cu trecerea învățământului superior din Republica Moldova la Procesul Bologna (anul 2008), iar deja din anul universitar de studii 2011-2012 vom deschide și specialitatea la masterat „Actuariat și riscul în afaceri”.

Pe parcursul anilor, la Catedră, în calitate de membri titulari, și-au adus un prinos important prin predarea de cursuri, elaborarea de lucrări metodice, manuale și îndrumarea studenților la teze anuale și de licență conf. univ. A. Negru (1936-26.08.1994), conf. univ., dr. A. Grădinaru (04.04.1935-07.11.1995), conf. univ., dr. V. Paereli (22.05.1936-14.11.2009), lect. sup. Z. Novicova (12.01.1959-10.12.2006), lect. sup. A. Feriev (9.05.1929-16.04.2009). De asemenea, o perioadă de timp și-au desfășurat aici activitatea prof. univ., dr. hab. Dm. Solomon; conf. univ. A. Gamețchi; conf., dr. Al. Brăilă; lect. sup. G. Negrescul, dr. V. Cotruță, dr. D. Țăruș, dr. I. Oriol, dr. V. Arvinte, O. Cara, depunând un efort considerabil în formarea și promovarea tinerilor specialiști.

Situația actuală

La momentul de față, în cadrul Catedrei SPE, își aduc aportul la pregătirea specialiștilor 13 cadre didactice, dintre care: 7 doctori în științe, 1 profesor universitar, 6 conferențieri universitari, 6 lectori superiori universitari.

Colectivul Catedrei de Statistică și previziune economică

Lista colaboratorilor, însoțită de funcția, gradul, titlul științific și specialitățile de activitate

Nr. d/o	Numele, prenumele, patronimicul	Funcția, gradul, titlul științific	Specialitatea științifică conform nomenclatorului în vigoare	Domeniul de interes
1.	Pârțachi Ion Profir	șef catedră, doctor, profesor universitar	08.00.13 Metode economico-matematice	Analize și prognoze statistice, actuariale și econometrice în economie și business
2.	Goncearov Tatiana Eugen	doctor, conferențiar universitar	08.00.11 Statistică	Statistica, teoria și practica sondajelor Analiza statistică micro și macroeconomică
3.	Tolpinschi Valentina Anatol	doctor, conferențiar universitar	08.00.05 Economia, organizarea și administrarea economiei naționale	Prognoze economice
4.	Hârbu Eduard Victor	doctor, conferențiar universitar	08.00.11 Statistică	Analiza și prognoza demografică
5.	Verejan Oleg Victor	doctor, conferențiar universitar	08.00.11 Statistică, absolventul catedrei, promoția 1997	Analiză statistică, actuariat
6.	Rusu Viorica Vladimir	doctor, conferențiar universitar	08.00.11 Statistică, absolventul catedrei, promoția 1998	Analiza statistică, modelare econometrică
7.	Bradu Marcel Ion	doctor, conferențiar universitar	08.00.11 Statistică, absolventul catedrei, promoția 1997	Analize financiare, bursiere și bancare
8.	Hâncu Lilian Serghei	lector superior universitar	absolventul catedrei, promoția 1997	Analize financiare, bursiere și bancare
9.	Tataru Adrian Anastasie	lector superior universitar	absolventul catedrei, promoția 1997	Analize statistice
10.	Enachi Natalia Leonid	lector universitar	absolventul catedrei, promoția 1999	Metode statistice internaționale
11.	Țarigradschi Alina Alexei	lector superior universitar	absolventul catedrei, promoția 2001	Modelare econometrică
12.	Agafița Vlad Constantin	lector superior universitar	Matematician programator. USM, Facultatea de Matematică și Cibernetică, 197.	modelarea proceselor economice, analiza și prognoza dezvoltării social-economice, elaborarea strategiilor de dezvoltare, calitatea vieții, cercetări selective.
13.	Caraivanov Silvia Alexandru	lector superior universitar	Economist în agricultură, Facultatea de Economie a UASM, 1968	Analize statistice

Strategia Catedrei:

- Depunerea unui efort colectiv susținut pentru înalt profesionalism, performanța științifică recunoscută pe plan național și internațional.
- Consolidarea prestigiului științific al Catedrei; ridicarea standardului științific al cursurilor și seminarelor, al materialelor didactice elaborate; integrarea metodologiilor moderne, promovate de teoria și practica internațională, în creșterea rolului Catedrei în formarea specialiștilor în cadrul Facultății și ASEM-ului, pentru asigurarea rolului său de lider național în domeniul statisticii, previziunii, econometriei și macroeconomiei.
- Exigența sporită și flexibilitatea adecvată în conținutul și forma de predare, de

pregătire și examinare a studenților, în activitatea de cercetare științifică de specialitate și interdisciplinară.

- Participarea activă și creativă la procesul de reformă a învățământului statistic din facultate, din ASEM și din țară.
- Promovarea prin toate mijloacele a imaginii Catedrei, a realizărilor membrilor ei.
- Intensificarea efortului șefului de catedră, care dispune de o colecție foarte bogată și unică de titluri la disciplinele de statistică.
- Explorarea rezervelor de îmbunătățire a procesului instructiv prin amplificarea procesului de elaborare și editare de către profesorii Catedrei a materialelor didactice.
- Utilizarea unor metode mai performante de predare, care ar trezi interesul studenților de a însuși mai profund disciplinele. Analiza concretă a unor date reale, situații de caz din punct de vedere statistic, inclusiv a fenomenelor din R.Moldova și din alte state etc.; promovarea lucrului în grup.
- Utilizarea, în cadrul cursurilor și orelor practice, a metodelor moderne de predare-învățare (simulări, studii de caz, dezbateri, lucru în grup etc.) în scopul eficientizării procesului didactic.

Direcții de cercetare științifică și rezultate obținute

În conformitate cu planul de cercetări științifice al Academiei de Studii Economice din Moldova, în cadrul Catedrei „Statistică și Previziune Economică”, din inițiativă proprie (fără finanțare din sursele bugetare sau extrabugetare) este realizată tema *„Utilizarea metodologiilor statistice internaționale și aplicarea modelelor econometrice în analiza socio-economică a Republicii Moldova”* (conducătorul temei – prof. univ., dr. Ion Pârțachi). În cadrul acestei teme de cercetare au fost elaborate opt teze, șase susținute în ASEM, iar două în România (vezi tabelul 3). De asemenea, au fost organizate o serie de mese rotunde și seminarii, dintre care menționăm: *„Metodologia și realizarea practică a comparațiilor internaționale ale indicatorilor macroeconomici”*, *„Perfecționarea metodelor statistice și a diagnosticului economic în corespundere cu standardele internaționale”*, *„Metode actuale de prelucrare și generalizare a informației statistice oficiale”*, *„Sistemul informațional statistic în statistica comerțului exterior cu mărfuri al Republicii Moldova”*, *„Integrarea statistică a Republicii Moldova în UE”*.

În definitivarea unor etape ale temei de cercetare a Catedrei, au fost utilizate materiale ale fazei *„Evaluarea percepției efectelor schimbărilor economice asupra societății civile și dezvoltării umane”*, elaborate împreună cu Catedra „Statistică și Previziune Economică”, ASE București.

Pentru prima oară în Republica Moldova, Școala Economică Rusă, Catedra a organizat un seminar-școală, cu tema *„Metodica predării econometriei”*, care s-a desfășurat de la 26 până la 31 august 2002 și la care au participat și 10 profesori din cadrul catedrei și facultății respective ale ASEM. (La școala-seminar a participat cu un ciclu de lecții vestitul econometrician, prof. dr. Serghei Aivazian, directorul adjunct al Institutului Central de Matematică Economică al Rusiei).

La 31 octombrie 2002, Catedra a organizat seminarul cu genericul *„Integrarea statisticii Republicii Moldova în sistemul statistic european”*, în cadrul căruia a fost prezentat studiul comparativ privind statistica elaborat de prof. univ. I. Pârțachi în cadrul proiectului *„Implementarea Acordului de Parteneriat și cooperare RM-UE”*.

În 2008-2009, la Catedră s-a realizat proiectul de stat pentru tinerii cercetători *„Cercetarea și elaborarea metodelor și tehnicilor actuariale adecvate Republicii Moldova în contextul strategiilor de integrare europeană”* (conducător – prof. univ., dr. Ion Pârțachi, executori: Oleg Verejan, Marcel Bradu, Victoria Verejan).

La 28 martie 2008 a avut loc seminarul internațional „*Rolul actuariatului în economie și activitatea de asigurări*”, responsabil – Asociația de Actuarat din Moldova, la care au participat și reprezentanți de la alte universități, organizații, inclusiv ASEM și Asociația Internațională de Actuarat.

În activitatea sa științifică, Catedra menține relații de conlucrare cu colective de cercetători de la instituții de învățământ superior din Moldova și de peste hotare. În cadrul acestor relații, Catedra organizează diverse manifestări științifice.

Reprezentantul Catedrei SPE, prof. univ., dr., șef-catedră Ion Pârțachi la cea de-a patra Conferință de Statistică Aplicată– ICAS-4, organizată sub auspiciile ASEM și a Institutului Național de Statistică, cu prof. univ. dr. Vergil Voineacu, președintele INS și prof. univ. dr. Photis Nanopoulos, consultant internațional, director în cadrul „Eurostat”.

conferințe, inclusiv internaționale. La 22 iunie 2011 Catedra a organizat masa rotundă „*Istoria și dezvoltarea statisticii*”, la care a luat parte ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Ucrainei în Republica Moldova Serhii Pyrozkhov care, fiind de profesie statistician, doctor în statistică, doctor habilitat în demografie, membru al Academiei de Științe a Ucrainei, ne-a relatat multe file interesante din istoria statisticii fostei URSS.

Cele mai relevante lucrări în domeniul statisticii

Nr.	Autori	Publicații	Editura, anul
1.	Al. Isaic-Maniu, A. Grădinaru, V. Voineagu, C. Mitruț	Manual „Statistica teoretică și economică”	Editura Tehnică, Chișinău, 1994
2.	Elena-Maria Biji, Eugenia Lilea, Mahaiela Vătui, Ion Pârțachi, Irina Oriol	Statistica (studii de caz)	Editura CEP al ASEM, Chișinău, 1999
3.	Ion Pârțachi	Studiu comparativ privind statistica	Tipografia Centrală, Chișinău, 2002
4.	Т. Гончарова, З Новикова, И. Пырцаки	Методические указания к контрольным работам по курсу «Статистика»	ASEM, 2003
5.	Viorica Rusu, Adrian Tataru	Curs de lecții la disciplina „Sistemul conturilor naționale”	ASEM, Chișinău, 2006
6.	Ion Pârțachi, Silvia Caraivanova	Manual „Statistica social-economică”	ASEM, Chișinău, 2007

Colaboratorii Catedrei au participat la lucrările a nouă simpozioane și conferințe, inclusiv internaționale. Prof. univ., dr. Ion Pârțachi în calitate de profesor invitat, a citit un curs de lecții la universitatea „Paris-Dauphine”, Franța. În aceeași ordine de idei, Andrei Sircenco (EERC, Kiev) a prezentat studenților ASEM un mini-curs de „*Econometrie*”. De asemenea, prof. univ., dr. Ion Pârțachi a fost membru al Comitetului științific al Simpozionului internațional „*Investițiile și relansarea economică*”, desfășurat la București pe 23-24 mai 2008.

Colaboratorii Catedrei au participat la lucrările a câtorva simpozioane și

7.	Ion Pârțachi, Alexandru Isaic-Maniu, Viorel Gh. Vodă, Lilian Bejan	Controlul statistic al calității	ASEM, Chișinău, 2008
8.	Ion Pârțachi, Silvia Caraivanova, Lilian Hâncu	Culegerea de probleme „Statistica social-economică”	ASEM, Chișinău, 2010

Publicații în domeniul statisticii

Cele mai relevante lucrări în domeniul actuariatului

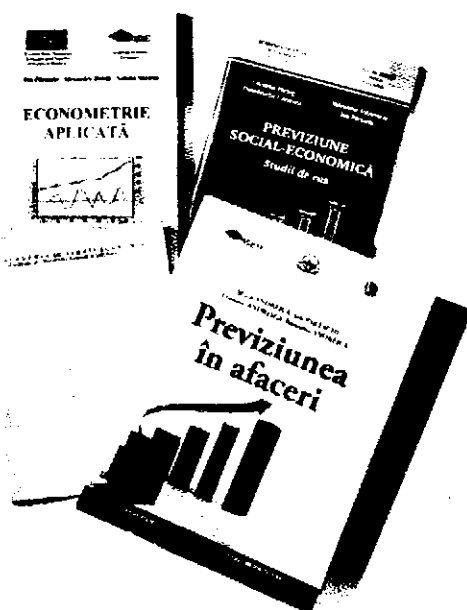
	Autori	Publicații	Editura, anul
1.	O. Verejan, I. Pârțachi	Monografie „Statistica actuală în asigurări”	Editura Economică, București, 2004
2.	O. Verejan, I. Pârțaci	Monografie „Statistica actuarială în asigurările comerciale”	ASEM, Chișinău, 2004
3.	C. Anghelache, O. Verejan, I. Pârțachi	Monografie „Analiza actuarială în asigurări”	Editura Economică, București, 2006

Publicații în domeniul econometriei și previziunii social-economice

Cele mai relevante lucrări în domeniul metodelor econometrice și previziunii social-economice

Nr.	Autori	Publicații	Editura, anul
4.	V. Moraru, I. Pârțachi, R. Berzan	Introducere în optimizarea liniară	Ed. ASEM, 1997
5.	D. Țăruș A. Negru	Previziune economică	Ed. Evrica, Chișinău 1997
6.	I. Pârțachi, A. Brăilă, N. Șișcan	Econometrie aplicată. Studii de caz	Editura CEP al ASEM, Chișinău, 1999
7.	C. Pârlog, D. Caracota, V. Tolpinski, I. Pârțachi	„Previziunea social economică”, studii de caz	ASEM, Chișinău, 2004
8.	M. Andreica, I. Pârțachi, C. Andreica, R. Andreica	Manual „Previziunea în afaceri”	Editura ASEM, Editura „Cibernetica” MC Chișinău 2010

Publicații în domeniul actuariatului

Profesorii Catedrei au realizat și o serie de studii științifice, după cum urmează:

- *Situația femeilor pe piața muncii din Republica Moldova*”, autori: Bîrcă Alic, conf. univ., dr.; Vaculovschi Dorin, conf. univ., dr.; Hârbu Eduard conf. univ., dr.; Editura ASEM, Chișinău, 2008;
- *Gender inequality in income and other population welfare indicators*, autori: Pârțachi Ion, prof. univ., dr.; Cara Elena, conf. univ., dr.; Pârțachi Ileana; Editura ASEM, Chișinău, 2008;
- *Situația forței de muncă în mediul rural din Republica Moldova*, autori: Bîrcă Alic, conf. univ., dr.; Vaculovschi Dorin, conf. univ., dr.; Hârbu Eduard, conf. univ., dr.; Editura ASEM, Chișinău, 2008;
- *Ghidul utilizatorului statisticilor de gen*, autori: C. Vaileanu, V. Rusu, V. Cantarji Ed.Elan poligraf, Chișinău, 2008
- *Situația persoanelor defavorizate pe piața muncii din Republica Moldova*, autori: Bîrcă Alic, conf. univ., dr.; Vaculovschi Dorin, conf. univ., dr.; Hârbu Eduard, conf. univ., dr.; Editura ASEM, Chișinău, 2008.
- *Bugetare sensibilă la gen*, autori: A. Barciulu. M. Belostecinic, A. Casian, I. Pârțachi. A. Petroia, Ed. ASEM, 2009;

- *Ghidul formatorului. Suport metodic pentru instruirea în domeniul bugetării sensibile la gen*, autori A. Barciulu. M. Belostecinic, A. Casian, I. Pârțachi. A. Petroia, Ed. ASEM, 2010;
- *Metodologia prognozării proceselor economice în managementul întreprinderii*, autori: V. Ursachi, Ed. Hârbu, Gh. Țurcanu; Acad. de Studii Econ. din Moldova. – Ch.: ASEM, 2011. – 323 p.

Articole în reviste naționale și internaționale:

- Pârțachi I., Bejan L. *Controlul statistic al proceselor (CPP)* Revista Română de Statistică, N5, Editată de Comisia Națională pentru Statistică, București, 1999, p.28-36
- Ion Pârțachi. *Development of the state standard regarding statistics and the content of the course International Symposium: European Excellence in Business Studies Students Education*, Editura „Economică”, București, 2000, p.161-163
- Ion Pârțachi. *Analiza politicilor statistice în Republica Moldova* Revista Română de Statistică, nr. 4, 2002, editată de. Institutul Național de Statistică, București, p.55-73
- Ion Pârțachi. *Proгноза seriilor cronologice cu metode tradiționale, econometrice și modificările lor* Economia, seria Management nr.2, Editura ASE, București, 2003, p.88-91
- Ion Pârțachi. *Armonizarea statisticii Republicii Moldova în contextul cerințelor uniunii europene Culegere de studii: Republica Moldova și Integrarea europeană. Elemente de strategie*, redactori științifici: dr. A. Barbaroșie, dr. V. Gheorghiu, Editura Tipografia centrală, Chișinău, 2003, p.266-289
- Ion Pârțachi, Șişcan N. *Culegerea Probleme actuale de statistică. Statistica în serviciul dezvoltării economico-sociale*, Coordonatori: Jaba El., Al.-Puiu Tacu, Editura „Junimea”, Iași, 2004, p.345-357
- Шишкан Н. *Необходимость совершенствования статистической информации в условиях формирования постиндустриального общества „Закономерности и перспективы трансформации общества”, том 2. Глобализация и трансформация рыночной экономики, Санкт-Петербург, 21 октября 2004 г., стр. 114-119*
- Ion Pârțachi, Arvint V. *Strategii de dezvoltare a procesului investițional în Republica Moldova Comunicările simpozionului: Investițiile și relansarea economică, 14-15 mai 1999*, Ediția a III-a, Editor „Tribuna Economică”, București, 1999, p.78-83
- Bologan Mihail, El. Cara. *Analiza demografică a evoluției numărului tinerilor în următorii 15 ani*, rev. „Economică”, nr. 3(67) 2009, pag.127-133
- Gonța Elena. *Tranziția economică în Europa de Sud-Est*, rev. „Economică” nr. 2(66) 2009, pag. 21-29
- Prof. univ. dr. Ion Pârțachi, drd. Alexandru Luțcan. *Inovația – succesul unei afaceri*, rev. „Economică” nr. 2(66) 2009, pag.65-75
- Constantin Anghelache & Dan Armeanu & Ion Pârțachi. *Some Aspects Regarding the Analysis of the Life Insurance Market, Theoretical and Applied Economics*. Asociația Generală a Economistilor din România - AGER, vol. 3(03(532), 2009, pages 41-48, March
- Pârțachi Ion, Verejan Oleg, Bradu Marcel, Verejan Victoria. *Statistical methods of estimating loss reserves in general insurance, Globalization and Higher Education in Economics and Business Administration* (vol I, pag. 367-380), 3rd International Conference, October 22-24, 2009, Iasi, Romania
- Pârțachi Ion, Verejan Oleg, Bradu Marcel, Verejan Victoria. *The estimation of the reserve for unexpired risks*, The Ninth International Conference „Investments and Economic Recovery”, mai 22-23, 2009, Economia. Seria „Management”, vol. 12 nr.2 special/2009, pag. 58-66
- Pârțachi Ion, Arvinte Vitalie. *Attracting foreign direct investment under high risk and volatility of international financial markets*, The Ninth International Conference

„Investments and Economic Recovery”, mai 22-23, 2009, Economia. Seria Management, vol. 12 nr.1 special/2009, pag. 29-34

- Pârțachi Ion, Hancu Lilian, Enachi Stella. *Statistical approaches of the credit and the banking rating in the national economy*, Vol.12, nr. 2/2009, Economia. Seria „Management”, pag. 114

Participarea la proiecte instituționale și internaționale

Pe parcursul ultimilor ani, membrii Catedrei au fost participanți și chiar coordonatori la câteva proiecte instituționale și internaționale, obținând importante rezultate științifice teoretice și aplicative.

Prof. univ., dr. Ion Pârțachi a participat la elaborarea următoarelor proiecte și granturi:

- 1998 – Comanda de Stat „Analiza evoluției reformelor economice și sociale și elaborarea propunerilor pentru perfecționarea acestora”
- 1999 – Analiza evoluției reformelor economice și sociale și elaborarea propunerilor pentru perfecționarea acestora, Chișinău
- 1999 – Raport Național privind dezvoltarea umană în Republica Moldova. Dezvoltarea umană și securitatea economică
- 1999 – Raport final. Învățământul superior economic din Moldova
- 2001 – Proiect ARASS Strategia de dezvoltare a agriculturii
- 2002 – Proiectul „Changes and the Infrastructure Development: Moldova`s collaboration with Czech Republic in Regional Context”
- 2003 – grant individual „Armonizarea statisticii R.Moldova în contextul cerințelor Uniunii Europene”. Institutul de Politici Publice.
- 2004-2006 – Proiect „Money and Economic Growth: Linking Theory and Evidence”, New Economic School, within the HESP ReSET, program Moscova
- 2008 – Proiectul DFID de asistență tehnică pentru îmbunătățirea statisticilor agricole „Inegalitatea de gen în venituri și alți indicatori de bunăstare a populației: (în baza datelor cercetării bugetelor gospodăriilor casnice).

De remarcat că membrii Catedrei prof. univ., dr. I. Pârțachi, conf. univ. dr. V. Rusu, conf. univ. dr. Ed. Hârbu, lect. sup. Vlad Agafiță au fost consultanți naționali în cadrul unor proiecte naționale, finanțate de PNUD, BIZTAR, USAID, UNIFEM, UNICEF, DFID, TACIS în perioada 2001-2010.

Relații de colaborare cu instituții și organizații internaționale

Membrii Catedrei „Statistică și Previziune Economică” sunt în relații de prietenie și de colaborare cu instituții științifice din străinătate, printre care: Universitatea „Al. I. Cuza” (Iași), Catedra „Statistică și prognoze”; Academia de Studii Economice (București), facultatea „CSIE”; Institutul Național de Statistică din România; Universitatea de stat de Economie, Statistică și Informatică din Moldova; Universitatea ARTIFEX, București; Universitatea „Paris-Dauphine”. Franța; Universitatea „Bretagne de Sud”, Franța; EERC (Kiev); NEŞ, Rusia.

Prof. Ion Pârțachi la o întâlnire cu rectorul Universității „Paris-Dauphine”, prof. Bernard de Montmorillon referitor la conducerea de doctorat în cotutelă cu prof. Regis Bourbonnais, Paris 2006

În cadrul acestor relații, profesorii Catedrei își efectuează stagii de perfecționare, primind și invitații de participare la conferințe, seminarii și mese rotunde, organizate de instituțiile de peste hotare.

Stagii de cercetare, documentare și perfecționare:

- *prof. univ., dr. Ion Pârțachi: Academia de Studii Economice (București), New economic school, Universitatea de Economie și Finanțe (Sankt-Petersburg) (Rusia), Universitatea „Pierre Mendes France” (Grenoble), Școala Superioară de Comerț Grenoble (Franța), Octombrie-Noiembrie 1998; Universitatea „Al.I.Cuza” (Iași), Mai 1995;*
- *conf. univ., dr. Tatiana Goncharov: MINH Moscova, BNS, ASE București;*
- *conf. univ., dr. Valentina Tolpinskih: instituții de cercetare din Germania (1994), SUA (1997), România, Rusia;*
- *conf. univ., dr. Viorica Rusu: Universitatea Cluj-Napoca, ASE București;*
- *conf. univ., dr. Hârbu Eduard: New economic school, Universitatea Cluj-Napoca;*
- *conf. univ., dr. Verejan Oleg: Academia Europeană de Actuarial, domeniul „Asset-Liability-Management & Portofolio-Management”. Academia Europeană de Actuarial, Kiev;*
- *conf. univ., dr. Bradu Marcel: New economic school, BNS, ASE București;*
- *lect. super. Hâncu Lilian: Academia de Studii Economice (București); New economic school, BNS;*
- *lect. super. Agafiță Vladimir: Comisia Națională de Statistică, București, România, Centrul de studii sociologice, Moscova, Rusia, Universitatea de Economie și Business din Atena, Școala Superioară de Comerț din Grenoble, Programul Tacis Consorțiu: Sinteză, Studii Europene, Cercetări și Strategii, Academia de Studii Economice din București, New economic school (econometrie, microeconomie), Academia de Studii Economice (București);*
- *lect. sup. univ. Țarigradschi Alina: ASE București, Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” Iași, New economic school, BNS;*
- *lect. sup. univ. Enachi Natalia: ASE București, BNS.*

Doctoranzii Catedrei

Profesorii Catedrei sunt activ implicați în activitatea de conducere științifică a doctoranzilor la specialitatea 08.00.11 – „Statistică și Previziune Economică”. Pe parcursul a ultimilor 5 ani, șapte persoane au primit deja diploma de doctor în științe economice. Rezultatele cercetărilor efectuate în cadrul realizării temelor de doctorat adesea sunt implementate în practică, având o valoare notorie pentru economia națională. În prezent, avem doctoranzi atât la Catedră, cât și în alte instituții. Obiectivele principale ale Catedrei: integrarea instruirii cu activitatea practică la Biroul Național de Statistică și Ministerul Economiei cu care colaborăm, pregătirea de lucrări metodice, programe analitice și a planului de studii pentru anii 3-4-5; elaborarea propunerilor concrete pentru reforma statisticii în Republica Moldova.

În perioada aceasta au susținut în domeniul statisticii doctoratele următorii colegi:

Nr. d/o	Numele, prenumele	Anul susținerii	Tema tezei de doctorat	Conducător științific
1.	Arvinte Vitalie	2001	Analiza statistică a comerțului exterior al Republicii Moldova în condițiile economiei de tranziție	Pârțachi Ion
2.	Verejan Oleg	2001	Analiza statistică a activității de asigurare (exemplu CAA „ASITO”)	Pârțachi Ion
3.	Hârbu Eduard	2002	Populația și dezvoltarea economică a Republicii Moldova	Țarcă Mihail
4.	Oriol Irina	2002	Analiza statistică a utilizării resurselor umane (exemplul Republicii Moldova)	Biji Elena Maria
5.	Rusu Viorica	2003	Analiza statistică a activității economico-financiare a întreprinderilor micro și mici din municipiul Chișinău	Pârțachi Ion

6.	Bejan Lilian	2003	Control statistic al proceselor	Pârțachi Ion
7.	Bradul Marcel	2006	Analiza statistico-economică a procesului investițional și a riscului investițional în Republica Moldova	Pârțachi Ion
8.	Bologan Mihai	2010	Metode statistice de evaluare a impactului tranziției asupra condiției tineretului Republicii Moldova	Cara Elena

Activitatea științifică studentescă

În cadrul ședințelor cercului studentesc se discută problematica utilizării metodei selective pentru studiul unor fenomene concrete: conflicte sociale, motivare a comportamentului, dependențe socio-demografice, proces de elaborare a strategiei de creștere economică și reducere a sărăciei, modele de estimare a activității economice.

Cercetările științifice studențești sunt axate pe participarea studenților la activitatea colectivului de cercetare al Catedrei, formând cercul studentesc „*Metode și tehnici de analiză statistică, prognoză a activităților social-economice*”. În cadrul lui, se organizează conferințe și mese rotunde. Însăși programa cercului ne vorbește despre actualitatea și valoarea temelor puse în discuție: „Statistica – un corp de instrumente utile pentru analiza economică”, „Necesitatea tratării sistemice la elaborarea strategiei de dezvoltare social-economică”, „Impactul politicilor macroeconomice asupra săracilor” etc.

Premii și diplome

Academia Română, ICES „Gh.Zane”-Iași, cu ocazia sesiunii științifice internaționale din 4-6 octombrie 2001, pentru lucrarea „Conceptul de dezvoltare a statisticii în baza metodologiei internaționale”, prof. Ion Pârțachi i s-a acordat premiul „Prof. economist TEODOSIE AL.ȘTIRBU”.

Cu ocazia celei de-a 90-a aniversări a ASE București, dlui Ion Pârțachi i s-a acordat diplomă de onoare din partea rectorului ASE (martie 2003).

În august 2003, pentru activitatea prodigioasă în Senatul ASEM în perioada 1998-2003 i s-a decernat dlui Ion Pârțachi diplomă de grațitudine.

Cu prilejul aniversării a 145 de ani de statistică oficială în România, dlui Ion Pârțachi, pentru merite deosebite și contribuție marcantă la progresul teoriei și practicii statisticii românești, i s-a acordat diploma de excelență a INS al României la 12 iulie 2004.

Cu ocazia aniversării a 15-a de la fondarea ASEM, pentru merite deosebite în afirmarea învățământului superior economic i s-a acordat dlui Ion Pârțachi diplomă de grațitudine din partea rectorului ASEM.

În 2005, Academia Română, ICES „Gh.Zane”-Iași, cu ocazia sesiunii științifice internaționale prof. Ion Pârțachi i s-a acordat premiul „Prof. economist ALEXANDRU PUIU TACU” pentru lucrarea „Tehnici de aplicare a modelelor autoregresive în economie”.

În 2007 conf. univ. Oleg Verejan devine lauriat al Premiului municipal în domeniul științei.

În 2008 Academia Română, ICES „Gh.Zane”-Iași, cu ocazia sesiunii științifice internaționale, pentru lucrarea „Studiul sezonității indicatorilor pe termen scurt pe baza metodei TRAMO/SEATS”, prof. Ion Pârțachi i s-a acordat premiul „Prof. economist TEODOSIE AL.ȘTIRBU”. În 2009, pentru promovarea imaginii AȘM pe plan internațional prin publicarea articolelor și monografiilor în reviste i s-a acordat premiul AȘM.

Cu ocazia celebrării Zilei Mondiale a Statisticii în Republica Moldova, pentru colaborarea fructuoasă în domeniu cu Biroul Național de Statistică, la 20 octombrie 2010, dlui Ion Pârțachi i s-a decernat diploma de onoare din partea BNS al RM. Pentru activitatea de reformă a învățământului superior prin ridicarea calității, din partea INS România i s-a acordat diploma de excelență (22 decembrie 2010).

4.3. Catedra „Bazele Informaticii Economice”

Scurt istoric

Catedra a fost înființată la 17 octombrie 1994, conform ordinului rectorului ASEM nr. 100-PL de a diviza Catedra de Informatică economică în două catedre:

- * Bazele informaticii economice;
- * Cibernetică și informatică economică.

Din momentul organizării până în prezent, în calitate de șef-catedră este doctorul în economie, conferențiarul universitar Tudor Gădilică.

Profesorii Catedrei predau la toate facultățile, în afară de „Cibernetică, Statistică și Informatică economică”.

Pe parcurs s-au predat disciplinele:

- Birotica;
- Limbajele de programare și baze de date;
- Bazele de date și mijloacele de comunicare;
- Informatica economică;
- Bazele informaticii.

În prezent, profesorii Catedrei predau *la ciclul „0”* disciplina

- Informatica 1,
- Informatica 2;
- la ciclul „1”*
- Informatica economică (obligatoriu)
- Bazele informaticii (facultativ)

Cadrele didactice

Colectivul Catedrei este completat cu 14 cadre didactice, un laborant superior și un laborant. Lista colaboratorilor este prezentată în tabelul 1:

Tabelul 1

Nr./do	Numele, prenumele	Funcția, gradul, titlul științific	Denumirea specialității
1.	Tudor Gădilică	Șef catedră, conf. univ., dr.	Metode economico-matematice
2.	Dumitru Todoroi	Profesor univ., dr. hab.	Asigurarea matematică și de program
3.	Manuela Burlacu	Conf. univ., dr.	Stații, centrale, rețele și sisteme
4.	Ilie Coandă	Conf. univ., dr.	Mecanica corpului deformabil
5.	Anatol Prisăcaru	Conf. univ., dr.	Cibernetică matematică
6.	Valentina Căpățină	Conf. univ., dr.	Teoria și metodică instruirii pe obiecte
7.	Sergiu Crețu	Conf. univ., dr.	Modelarea matematică, metode matematice, produse-programe
8.	Anaton Bologan	Lector superior	
9.	Ion Gheorghisțeanu	Lector superior	
10.	Leonid Lăsăi	Lector superior	
11.	Varvara Țapcov	Lector superior	
12.	Maria Moraru	Lector superior	
13.	Maria Negară	Lector superior	
14.	Anatol Bordeianu	Lector superior	
15.	Elena Zacon	Laborant superior	
16.	Natalia Roșca	Laborant	

T. Gădilică, șef-catedră „Bazele informaticii economice”

Colectivul Catedrei „Bazele informaticii economice”

Din numărul total de 14 cadre titulare (tab.1), 7 profesori dețin titluri științifice și didactice.

Disciplinele predate de către profesorii Catedrei sunt asigurate cu elaborările personale de manuale, monografii, lucrări metodice, notițe de curs etc. Elaborarea cursurilor și a altor materiale necesare procesului didactic, pe discipline, este prezentată în tabelul 2. Pentru fiecare disciplină este elaborată programa analitică respectivă. De menționat că colaboratorii Catedrei, în perioada 2001-2006, au elaborat unități de materiale metodico-didactice cu un volum impunător de coli de autor. După cum se vede din tabel, toate materialele sunt publicate.

Din publicațiile profesorilor avem o mare parte în limbile engleză și rusă.

Date generalizate privind situația elaborării materialelor necesare procesului didactic la disciplinele predate de Catedra „Bazele informaticii economice” (în ultimii 5 ani):

Tabelul 2

Asigurarea cu:	Total		Publicate	
	număr	volum c.a.	număr	volum c.a.
Manuale	4	124,3	4	124,3
Monografii	1	13	1	13
Note de curs	-	-	-	-
Indicații metodice	16	144,6	16	144,6
TOTAL	21	281,9	21	281,9

Perfecționarea cadrelor

Tabelul 3

Perfecționarea cadrelor didactice ale Catedrei „Bazele informaticii economice” (în ultimii 5 ani)

Nr.	N.P., postul	Perioada perfecționării-reciclării	Instituția, organizația
1.	Ilie Coandă, conf. univ.	14 mai 2002 – 14 iunie 2002	ASE, București
2.	Varvara Țapcov, lector sup. univ.	6 mai 2003 – 31 mai 2003	ASE, București
3.	Maria Moraru, lector sup. univ.	01 aprilie 2006 – 30 aprilie 2006	ASE, București

Lista disciplinelor de studii, elaborărilor de cursuri, de prelegeri etc., editate (cele mai importante).

Tabelul 4

Nr.	Denumirea disciplinelor predate	Elaborarea și tipărirea materialelor didactice					
		Autorii	Materiale didactice				
			Categoria:	Denumirea	Modul de multiplicare	Nr. de exemplare	Volum, c.a.
1	2	3	4	5	6	7	8
	Informatică economică	Țapcov V., Gădilica T., Moraru M.	Indicații metodice	Lucrări de laborator la informatică, ASEM 2003	Publicat	100	6,3
		Țapcov V., Gădilica T.	Indicații metodice	Lucrări de laborator în Word, 2003	Publicat	200	6
		Gădilica T., Șatâra E.	Indicații metodice	Baze de date și mijloace de comunicare, 2003	Publicat	150	22
		Moraru M., Gădilica T.	Monografie	Excel, tehnici de prelucrare și analiză a informației, Chișinău, Evrica, 2002	Publicat	250	13
		Crețu G., Gădilica T., Prisăcaru A.	Indicații metodice	Baze de date ACCESS, ASEM, 2004	Publicat	150	11,5
		Căpățînă V., Todica V.	Manual	Sisteme de operare și Birotica	Publicat	300	11,5
		Căpățînă V., Moraru M., Gădilica T.	Manual	Informatică economică	Publicat	500	26
		Burlacu M.	Indicații metodice	Информатика MS Word, MS Excel, MS Access. Лабораторный практикум	Publicat	150	4
		Todoroi D. și alții	Manual	Data Bases and Communication Tools. MULTIMEDIA COMMUNICATIONS. (Teaching Aids), Ed. ASEM, 2004	Publicat	300	37,6
		Burlacu M.	Indicații metodice	Экономическая информатика	Publicat	200	25,6
		Todoroi D. și alții	Indicații metodice	MS Excel, MS Access	Publicat	200	6
		Todoroi D. și alții	Manual	Birotica, vol. I Ed. EduSoft, Bacău, 2007	Publicat	500	16
		Negară M.	Indicații metodice	MS ACCESS. Лекции и упражнения. Учебное пособие для студентов заочного отделения экономических специальностей, ASEM, 2006	Publicat	200	6,2
		Burlacu M.	Indicații metodice	MS Excel. MS Access. Лабораторные работы для студентов заочного отделения экономических специальностей, ASEM, 2006	Publicat	150	3,3

1	2	3	4	5	6	7	8
		Todoroi D. și alții	Manual	Birotica, Volumul II. Ediția a doua, EduSoft, Bacău 2007, România	Publicat	500	11
		Crețu S.	Monografie	Interpretarea semantică a textelor în limbaj natural, Editura EduSoft, Bacău, 2007	Publicat	50	11,21
	Bazele informaticii	Burlacu M.	Indicații metodice	Основы информатики. (Лабораторные работы)	Publicat	50	1,1
		Burlacu M.	Indicații metodice	Основы информатики. Лабораторный практикум для студентов 1-го курса эк.спц., Grafema-Libris, 2004	Publicat	150	8,0
		Negară M.	Indicații metodice	Основы экономической информатики. Лекции для студентов 2-го курса. ASEM, 2006	Publicat	200	25,6

Tabelul 5

Caracteristica structurală (numerică și calificativă) a cadrelor didactice ale Catedrei „Bazele informaticii economice”, inclusiv a cadrelor implicate în îndeplinirea volumului total de lucru al catedrei

Nr.	Indicatorii	Structura numerică a cadrelor de bază (titulare) ale catedrei	Procentul față de numerarul total al titularilor catedrei	Numărul de profesori, care predau la catedra „BIE”	Procentul față de numărul total al cadrelor care activează la catedră	Procentul de acoperire a volumului total de lucru cu cadrele didactice
1.	Numărul cadrelor didactice, persoane, inclusiv - lectori superiori universitari, lectori universitari, asistenți universitari;	7	50%	7	50	50%
2.	Numărul cadrelor didactice - doctori în științe și dr. hab.	7	50%	7	50	50%
	TOTAL	14		14		

Tabelul 6

Acoperirea cu cadre didactice titularizate în învățământul superior, conform normelor legale

Nr. de posturi în lista de state	Acoperire total persoane	Acoperite cu titulari			
		Posturi		Inclusiv	
		Nr.	%	Cu titlul și grade științifice	%
Posturi 22	22	22	100	9,5	43,2%

Structura de vârstă a cadrelor didactice a catedrei Bazele informaticii economice

Grupul de vârstă	20-24 ani	25-29 ani	30-34 ani	35-39 ani	40-44 ani	45-49 ani	50-54 ani	55-59 ani	Mai mult de 59 ani	Total
Nr. de persoane	0	0	0	0	0	0	1	5	8	14
%	0	0	0	0	0	0	7	36	57	100

Cercetarea științifică

Catedra activează în următoarele direcții de cercetare științifică:

1. *Mijloace adaptabile de programare.* Sunt cercetate și elaborate mecanismele (ADAPTORII) de interacțiuni adaptabile om-mașină pe axe: limbaj, procesor, date, acțiuni, definire și apel din punctul de vedere a utilizării lor în practica programării adaptabile. Tehnologia programării adaptabile constituie o nouă direcție în elaborarea șelurilor sistemelor de programare de perspectivă și este derivată în tehnologia programării adaptabile prin extindere și prin reducere.

2. *Procesarea limbajului natural.* Scopul cercetării constă în crearea dicționarului enciclopedic ilustrat computerizat DEI MULTIMEDIA, care în condițiile unei societăți informaționale și a cunoașterii poate fi accesat rapid, eficient și la nivel internațional. Dicționarul DEI MULTIMEDIA este completat cu informație multimedia de tip text, audio, imagini și video. El este un sistem care facilitează procesul de acumulare și difuzare al informației în limba română.

Proiectul în cauză a fost început în anul 2000, implicați în realizarea lui fiind peste 50 de studenți, laboranți, doctoranzi, ingineri și profesori din ASEM. Sistemul DEI MULTIMEDIA este transmis în 2006 Consorțiului pentru Informatizarea Limbii Române (președinte, – prof. univ., dr. Dan Cristea, UAIC, Iași, România) pentru evoluare și implementare.

3. *Sisteme de instruire, asistate de calculator.*

Cercetările în domeniul SIAC cuprind analiza proceselor de testare și autotestare a cunoștințelor din sistemele de instruire, asistată de calculator în baza unui subsistem cu titlul de SuperTest. Subsistemul SuperTest se utilizează cu succes în Academia de Studii Economice din Moldova. Recent, subsistemul el a fost implementat și în Universitatea din Bacău, România. Se analizează perspectivele de evaluare a acestui tip de sistem din perspectiva societăților informaționale și a cunoașterii.

4. *Implementarea sistemelor informatice în economia națională.*

Se analizează și se discută instruirea informatică de bază la specialitățile economice din ASEM în vederea implementării cu succes a sistemului educațional în corespundere cu Procesul de la Bologna și a Proiectului „Europa informațională III”. Împreună cu colegii din Universitatea „A.I. Cuza” din Iași și Universitatea din Bacău, este elaborată Seria IEE, compusă din 11 cărți în limbile română și engleză, pentru susținerea procesului de înalte studii informatice în Moldova și România.

În cadrul cercetărilor, efectuate de tinerii cercetători ai Catedrei în colaborare cu instituțiile cu care Catedra „Bazele informaticii economice” are relații, în ultimii ani au fost susținute 6 teze de doctor în informatică: Elena Nechita, Bacău, România; Sabin Corneliu Buraga, Iași, România; Daniele Dudău, Lille, Franța; Luminița Chiran, Veneția, Italia; Gloria Cerasela Crișan, Bacău, România; Sseriu Crețu, Chișinău, R. Moldova.

Evaluarea cercetărilor științifice ale Catedrei sunt examinate și evaluate prin intermediul Seminarului științific „Sisteme de informatizare și dezvoltare a societății secolului XXI”. Conducător științific al doctoranzilor, coordonator al direcțiilor de cercetare susnumite și președinte al Seminarului este Dumitru Todoroi, prof. univ., dr. hab., membru corespondent al ARA, laureat al Premiului „Grigore MOISIL” în informatica economică.

Relațiile științifice cu alte instituții din republică și relațiile internaționale

Catedra menține relații cu multe instituții din Moldova și de peste hotare:

Universitatea „Al.I. Cuza”, Iași, ASE București, România; universitățile din Bichum, Bremen, Hamburg (Germania), Padova, Veneția (Italia), Marcelle (Franța); ULIM; Academia de transporturi, Informatică și comunicații din Moldova; Universitatea Agrară de Stat din Moldova; Universitatea tehnică din Moldova; Universitatea de Stat din Moldova; Universitatea Comercial-Cooperatistă din Moldova; ONG „Eco-info-mold” din Chișinău; ONG „AS-Inf din Moldova” și altele.

Relațiile bilaterale prevăd cercetări comune, schimb de informații de experiență, participare la congrese, conferințe, simpozioane și altele.

Profesorul universitar Dumitru TODOROI este și:

- Membrul redacției revistei internaționale „Informatica Economică”, INFOREC, ASE București (din anul 2005);
- Membrul redacției revistei electronice „Journal of Applied Quantitative Methods”, Universitatea Economică, București (din anul 2008);
- Membrul Comitetului de program „The 3rd INTERNATIONAL WORKSHOP – „IE&SI”, Timișoara, mai 26-27, 2006;
- Membrul Comitetului de program al Conferinței ICMI 45, 18-20 septembrie, 2006, Bacău România (comunicare în Plen);
- Membrul Comitetului de program al Forului „Atelierul Resurse și Instrumente pentru Limba Română, 3 noiembrie 2006”, Iași;
- Membrul Comitetului de program al Conferinței internaționale „Knowledge management. projects, systems and technologies”, 9-10 noiembrie, 2006, București.

Manifestările științifice

Catedra a organizat în 2005, la Chișinău Congresul Academiei Româno-Americane în Științe și Arte (ARA), la care au participat circa 400 de savanți și oameni de afaceri din toată lumea. De asemenea, în ultimii 5 ani, a organizat secțiunile „Sisteme de informatizare și dezvoltare a Societății secolului XXI” ale conferințelor anuale internaționale, desfășurate la ASEM, invitând savanți din universitățile și organizațiile cu care are relații bilaterale.

Membrii Catedrei sunt permanent organizatori și participanți la ultimele opt congrese ale ARA în SUA, Canada, Germania, România și Republica Moldova. Începând cu anul 1993, ei participă la toate conferințele de „Informatica economică”, organizate de ASE București, cu care are legături foarte strânse. Membrii catedrei participă cu succes și la toate conferințele internaționale ROSYCS, organizate de Universitatea „Al.I. Cuza” din Iași, cu care colaborează în instruire și cercetare.

Este suficient de adus doar câteva *exemple recente*: participarea la lucrările Congresului al XXXI-lea al ARA, Brașov, 31 iulie-5 august 2007; la Conferința științifică internațională „Creșterea competitivității și dezvoltarea economiei bazate pe concurență”, 28-29 septembrie 2007, ASEM; participarea la lucrările Colocviului „Terminologie–Terminografie–Terminotică” 3T, ediția a 6-a, 9-10 octombrie 2007, București; participarea la Congresul al V-lea al Absolvenților Ambasadei SUA, 20 octombrie 2007, Republica Moldova; la a VII-a Conferință internațională „Informatics in knowledge society”, mai 2007, București și multe altele.

Distincții de stat, premii și medalii

Membrii Catedrei sunt înalt apreciați pentru rezultatele obținute în cercetare și implementarea lor în economia națională. De exemplu, Dumitru Todoroi, prof. univ., dr. hab., m. cor. al ARA, este apreciat cu Medalia „Meritul Civic”, acordată de Președinția RM (1996); Diploma pentru rezultatele remarcabile în cercetare-dezvoltare, obținute în anul 2002, acordată de Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică; este Câștigătorul

Marelui Premiu „Grigore MOISIL” pentru succesele remarcabile, obținute în domeniul informaticii economice în anul 2005; Asociația INFOREC, România; Medaliei de argint pentru succesele remarcabile, obținute în domeniul informaticii în anii 1991-2005, oferită de AȘM; „The American Romanian Academy Award”, 2005, acordată de Academia Româno-Americană de Științe și Arte.

Activitatea de cercetare științifică studențească

În cadrul Catedrei activează cercuri științifice studențești (conducători – prof. univ., dr. hab., D. Todoroi; lect. sup. univ. A. Bologan). În baza comunicărilor, în cadrul lor au fost organizate 5 secții „Sisteme de informatizare și dezvoltare a Societății secolului XXI” la Simpozioanele științifice internaționale ale tinerilor cercetători din ultimii 5 ani de activitate de cercetare studențească. În acești ani au fost prezentate circa 150 de referate studențești, din care 25 comunicări au fost publicate.

Învingătorii concursului lucrărilor științifice studențești din ultimii 8 ani de activitate științifică au fost premiați cu invitații de participare la Școlile de Vară „Băile Tușnad”, organizate și sponsorizate de ASE București. În acești 8 ani s-au bucurat de invitații mai mult 190 de studenți, masteranzi și doctoranzi – tineri cercetători din cadrul tematicii Catedrei „Bazele informaticii economice”. Drept exemplu, numai în vara anului 2007 treizeci și șapte de studenți au obținut foi de participare la Școala de Vară „Băile Tușnad”.

Publicații

Cele mai reprezentative lucrări didactico-științifice, efectuate de membrii Catedrei (din cele 110), „Bazele informaticii economice” în ultimii 5 ani:

1. D. Todoroi, D. Micișă, G.-C. Crișan, E. Nechita. *BIROTICĂ*. Vol. I, Ediția a 2-a, revăzută și adăugită. // EduSoft, Bacău, 2007, 254 p.
2. Dumitru Todoroi, Diana Micișă, Elena Nechita, Gloria-Cerasela Crișan, Simona Elena Vârlan. *BIROTICĂ*. Vol. II. Ediția a 2-a, revăzută și adăugită. // EduSoft, Bacău, 2007, 179 p.
3. Sergiu Crețu. *Interpretarea semantică a textelor în limbaj natural – monografie* // EduSoft, Bacău, România, 2007, 208 p.
4. Dumitru Todoroi, Diana Micișă, Elena Nechita, Gloria-Cerasela Crișan, Iulin Marius Furdu. *BIROTICA*. // EDUSOFT, Bacău, 2006, 319 p.
5. D. Todoroi, Elena Nechita, Gloria-Cerasela Crișan. Baze de date pentru economiști. // *PERFORMANTICA*, Iași, 2005, 131 p.
6. Dumitru Todoroi, D. Micușă, E. Nechita. *INFORMATICS BASES* // (Teaching Aids) // Ed. ASEM, 2005, 301 p.
7. D. Todoroi, D. Micușă, S. Spataru, V. Andronatiev, Z. Todoroi, S. Donici. *Data Bases and Communication Tools. MULTIMEDIA COMMUNICATIONS* (Teaching Aids) // Ed. ASEM, 2004, 301 p.
8. D. Todoroi, D. Micușă, V. Clocotici, I. Linga, V. Tapcov, N. Drucioc, A. Calcatin, M. Morari. *Baze de date si mijloace de comunicare. Ms ACCESS – 2000*. // Ed. ASEM, 2002, 330 p.
9. D. Todoroi, D. Micușă, V. Clocotici, I. Linga, V. Tapcov, N. Drucioc, A. Calcatin, M. Morari. *Data Bases and Communications Tools. Ms ACCESS – 2000*. // Ed. ASEM, 2002, 337 p.
10. D. Todoroi (coordinator). *BIROTICA. Microspft WORD-2000. Microsoft EXCEL-2000*. // Editura „Ștefan Lupașcu”, Iași, 2001, 160 p.
11. D. Todoroi, D. Micușă, T. Gădilica, S. Crețu, I. Gheorghisțeanu, C. Vidrașcu, A. Robu, A. Olărescu. *PASCAL Language*. // Ed. ASEM, 2001, 232 p.

12. D. Todoroi, D. Micușă, T. Gâdilica, S. Crețu, I. Gheorghişteanu, C. Vidrașcu, A. Robu, A. Olărescu. *Limbajul PASCAL*. // Ed. ASEM, 2001, 224 p.
13. D. Todoroi, D. Micușă, V. Clocotici, I. Linga, S. Șpătaru, E. Tănase, A. Covalciuc. *BIROTICS*. Microsoft WORD-2000. // Ed. ASEM, 2000, 114 p.
14. D. Todoroi, D. Micușă, V. Clocotici, I. Linga, S. Șpătaru, E. Tănase, A. Covalciuc. *BIROTICA*. Microsoft WORD-2000. // Ed. ASEM, 2000, 96 p.
15. D. Todoroi, D. Micușă, V. Clocotici, I. Covalenco, V. Țapcov, C. Grigoraș, N. Objelean, I. Cimbru, A. Ursu. *BIROTICS*. Microsoft EXCEL-2000. // Ed. ASEM, 2000, 118 p.
16. D. Todoroi, D. Micușă, V. Clocotici, I. Covalenco, V. Țapcov, C. Grigoraș, N. Objelean, I. Cimbru, A. Ursu. *BIROTICA*. Microsoft EXCEL-2000. // Ed. ASEM, 2000, 114 p.

Stagii peste hotare

În ultimii 5 ani, 3 profesori ai Catedrei: Coandă I., Țapcov V. și Moraru M. au avut stagii de perfecționare la Academia de Studii Economice din București.

4.4. Catedra de Matematică

Date istorice

Catedra a fost fondată la 1 septembrie 1977, odată cu transferarea Facultății de Economie din cadrul UTM la USM. Pe parcursul existenței sale, a purtat diferite denumiri: inițial – „Matematica superioară”, apoi „Metode Matematice în economie”, ulterior „Matematică și Econometrie” și actual „Matematică”.

Din momentul organizării și până în anul 1986, catedra a fost condusă de doctorul în economie, conf. univ. Vitalie Slobodeniuc, apoi de doctorul în științe fizico-matematice, conf. univ. Andrei Gamețchi (1986-1991) și iarăși de V. Slobodeniuc (1991-1992). Din anul 1993 și până în prezent, în calitate de șef catedră este doctorul habilitat în științe fizico-matematice, prof. univ. dr. hab. Ion Bunu.

I. Bunu, șef-catedră „Matematică”

În prezent, profesorii Catedrei predau următoarele discipline la toate facultățile ASEM:

- Matematica (ciclul 0)
- Matematica economică (ciclul I)
- Algebra liniară și analiza matematică (ciclul I, fac. CSIE)
- Probabilități și statistică matematică (ciclul I, fac. CSIE)

Pentru ciclul II (masterat), la unele specialități este prevăzută disciplina „Matematici financiare și actuariale”.

Cadrelle didactice

Lista colaboratorilor, însoțită de funcția, gradul, titlul științific și specialitățile de activitate a lor, este prezentată în tabelul de mai jos:

Numele, prenumele	Funcția, gradul, titlul științific	Specialitatea științifică conform nomenclatorului în vigoare
Bunu Ion	Șef. catedră, prof. univ., doctor habilitat	Logică matematică, algebră și teoria numerelor
Balcan Vladimir	Conferențiar, doctor	Geometrie și topologie
Berzan Rodica	Conferențiar, doctor	Ecuatii diferențiale și fizică matematică
Buzurniuc Ștefan	Conferențiar, doctor	Cibernetică matematică și cercetări operaționale
Chircu Pavel	Conferențiar, doctor	Logică matematică, algebră și teoria numerelor
Cracilov Constantin	Conferențiar, doctor	Logică matematică, algebră și teoria numerelor
Morcov Boris	Conferențiar, doctor	Cibernetică matematică și cercetări operaționale
Vizitiu Victor	Conferențiar, doctor	Logică matematică, algebră și teoria numerelor
Zambițchi Dumitru	Prof. univ., doctor	Cibernetica matematică și cercetări operaționale
Zambițchi Marcel	Conferențiar, doctor	Matematica aplicată
Tacu Mariana	Lector universitar	
Postolache Marin	Lector superior	
Chicu Olga	Laborant superior	
Osnaci Lucia	Laborant superior	

Colectivul Catedrei de Matematică

Cercetarea științifică

Catedra activează în următoarele direcții de cercetare științifică:

Tematica științifică:

Cercetarea unor probleme actuale ale matematicii teoretice și aplicative.

Direcțiile de cercetare:

1. Studiarea dependenței dintre pretorsiunile categoriei modulelor asupra unui inel și proprietățile algebrice ale acestui inel.

2. Studiarea existenței topologiilor cu anumite proprietăți în diferite sisteme algebrice.
3. Reconstruirea varietăților hiperbolice n -dimensionale ($n=3,4,5$) și obținerea descompunerilor non-face-to-face pentru spațiile hiperbolice H_n .
4. Construirea descompunerilor „nu față în față” pentru spațiul Lobachevski n -dimensional.
5. Elaborarea algoritmilor de soluționare a unor probleme economice de optimizare.

În categoria modulelor s-a continuat studierea inelelor, reieșind din diferite proprietăți ale pretorsiunilor acestei categorii. În urma investigațiilor, s-au obținut diferite clase de inele atât cunoscute, cât și unele noi. S-au studiat torsiunile în algebrele asociative asupra unor inele comutative. S-a continuat studiul posibilității extinderii topologiilor inelelor pe unele extensiuni ale lor.

A fost studiată problema existenței topologiilor conexe asupra unor câmpuri. S-a demonstrat existența topologiilor conexe în anumite câmpuri. S-a studiat posibilitatea definirii topologiilor conexe în spații vectoriale asupra unor câmpuri topologice. Rezultatele primite se încadrează și completează esențial tematica internațională a teoriei radicalilor în inele, module și algebre.

Au fost obținute exemple noi de descompuneri „nu față în față” pentru spațiile hiperbolice H_n ($n=3,4,5$), care rezultă din reconstruirea varietăților hiperbolice n -dimensionale ($n=3,4,5$), (în colaborare cu conf. univ. Florin Damian, USM).

S-au efectuat cercetări în domeniul teoriei sistemelor dinamice optimale. Pentru problema de dirijare optimală, descrisă atât prin ecuații diferențiale ordinare, cât și prin ecuații cu derivate parțiale, s-au elaborat metode și algoritmi de rezolvare, care pot fi aplicate în practică.

Au fost examinate unele probleme economice de optimizare în diferite spații metrice și elaborați algoritmi efectivi pentru soluționarea lor.

Relațiile științifice cu alte instituții din republică și relațiile internaționale

Catedra menține relații cu unele instituții din R. Moldova și de peste hotare: Institutul de Matematică și Informatică a AȘM; Universitatea de Stat din Moldova; Academia de transporturi, informatică și comunicații din Moldova; Universitatea de Stat „M. Lomonosov” din Moscova (facultatea „Matematică și cibernetică”); Institutul de Matematică „Steclov” din Moscova; Facultatea de Matematică a Universității de Stat din Kiev; Facultatea de Matematică a Universității „Ivan Franco”, or. Lvov.

Publicații

Unele publicații (din cele 58), efectuate de membrii Catedrei „Matematică” în ultimii ani sunt:

1. R. Berzan. Mathematics II. Functions of several variables, Chișinău, ASEM, 2007, 4,4 c.a.
2. D. Zambîțchi. Teoria probabilităților și statistica matematică. Manual. Editura, ASEM, Chișinău, 2007, 20,0 c.a.
3. D. Zambîțchi, I. Ciobanu. Ecuații și sisteme de ecuații diferențiale ordinale. Note de curs. Editura Evrica, Chișinău, 2007, 10,0 c.a.
4. D. Zambîțchi, I. Ciobanu. Funcții. Calculul diferențial. Probleme extremale. Editura ASEM, Chișinău, 2007, 10,2 c.a.
5. D. Zambîțchi, Ș. Buzurniuc. Elemente de teoria probabilităților și statistică matematică. Manual cl. XII, „Evrica”, Chișinău, 2006, 12,5 c.a.
6. D. Zambîțchi, M. Zambîțchi. Matematici aplicate în economie. Algebra liniară. Programarea liniară. Manual, Evrica, Chișinău 2005, 10,2 c.a.
7. B. Morcov. Probleme de matematică financiară. Material didactic, Editura ASEM, 2006, 6,3 c.a.

8. I. Bunu, G.Diligul, C.Cracilov, V.Vizitiu. Matematici pentru economiști. Editura ASEM, Chișinău, 2005, Manual, 16,4 c.a.
9. D. Zambîțchi. Matematici financiare și actuariale. Editura ASEM, Manual, Chișinău, 2005, 10,2 c.a.
10. Zambîțchi D., Ia. Ciobanu, D. Cozma. Ecuații diferențiale ordinare. Evrica, Chișinău, 2004, Îndrumar metodic, 6,5 c.a.
11. Ș. Buzurniuc. Inițiere în limbajul C. Evrica, Chișinău, 2004, Îndrumar metodic, 10,5 c.a.
12. Zambîțchi D., Buzurniuc Ș. Элементы теории вероятностей и математической статистики. Evrica, Chișinău, 2003, Manual pentru elevi și studenți, 12,5 c.a.
13. Vizitiu V. Teste la matematică. Editura, ASEM, Chișinău, 2003, Lucrare metodică pentru elevi și studenți, 21,5 c.a.
14. Berzan R. Handbook for students of economy. Functions of a single variable.
15. Editura, ASEM, Chișinău, 2003, Note de curs, 6,75 c.a.
16. Zambîțchi Marcel. Elemente de programare neliniară. Editura, ASEM, Chișinău, 2003, Material didactic, 3,0 c.a.
17. Zambîțchi D. Buzurniuc Ș. Elemente de teoria probabilităților și statistica matematică. Editura "Evrica" Chișinău, 2001, Manual, clasa X, 12,5 c.a.
18. Ion Bunu, Ion Goian, Vasile Marin. Algebra liniară. Editura „ASEM”, 2001, Manual, 17,8 c.a.
19. V. Balcan V. Makarov. On a non-tile transitive non-face-to-face tilings of the Lobatchevski space by compact polyhedra. International Conference. Transformation Groups dedicated to the 70-th anniversary of Ernest B. Vinberg, December 17-22 2007, Moscow, Russia, p.16-19.
20. V. Balcan. Unele proprietăți importante ale descompunerii K. Boroczky. International Conference. Differential Equations, topology, optimal control dedicated to Leo Pontriaghin (1908-2008), Martie, 15-20 martie, 2008, Moscow, Russia.

Stagii peste hotare

În ultimii ani profesorii Catedrei: Bunu I., Buzurniuc Ș., Morcov B., Vizitiu V., Chircu P., Cracilov C., Balcan V., Tacu M., au efectuat stagii de perfecționare la Universitatea din Grenoble (Franța), Academia de Studii Economice din București, Universitatea „A.I. Cuza” Iași (România).

Activitatea metodică-didactică

Din numărul total de 13 cadre didactice dețin titlul științific 11 persoane. Disciplinele predate de către profesorii Catedrei sunt asigurate cu manuale, lucrări metodice, note de curs etc. Pentru fiecare disciplină este elaborată programa analitică respectivă.

Profesorii Catedrei, în perioada 2001-2007, au elaborat și au publicat manuale, materiale didactice (vezi tabelul de mai jos).

Asigurarea cu:	Total		Publicate	
	număr	volum, c.a.	număr	volum, c.a.
Manuale	8	112,4	8	112,4
Note de curs	6	44,15	6	44,15
Lucrări metodice	3	26	3	26
TOTAL	17	182,55	17	182,55

4.5. Catedra Militară

În baza Hotărârii Guvernului RM nr. 587 din 20.05.03 despre aprobarea Regulamentului de funcționare a catedrelor militare din cadrul instituțiilor de învățământ superior de stat, prin Decizia Senatului (proces-verbal nr.8 din 7 aprilie 2004) și ordinul Rectorului ASEM (nr. 64-A din 07.10.04) în octombrie 2004 a fost creată Catedra militară.

Instruirea la Catedra militară se efectuează în scopul pregătirii cetățenilor pentru apărarea Patriei, completării rezervei Forțelor Armate. Ea se face în mod benevol. La cursul de instruire se admit studenți (inclusiv de sex feminin) de la ASEM cu studii la zi, fără frecvență; studenți ai altor instituții de învățământ superior, la fel și particulare, precum și absolvenții acestora (în afara de studenții semestrului I, ai primului an de studii).

Actele necesare pentru înscrierea la Catedra militară sunt:

- * Cererea, depusă pe numele rectorului instituției de învățământ;

- * Certificatul de student sau copia diplomei de absolvire a instituției de învățământ superior de stat pentru absolvenți;

- * Adeverința de recrut și xeroxul acesteia (pentru sex masculin);

- * 2 foto color 3x4;

Candidații pentru instruirea la Catedra militară sunt obligați să dețină cetățenia RM, precum și să corespundă cu starea sănătății – nu mai joasă decât gradul 4, determinat prin ordinul Ministrului Apărării. Pentru confirmarea gradului de sănătate, studenții sunt supuși, în mod obligatoriu, controlului medico-militar, care se desfășoară la Centrul diagnostic-consultativ al Ministerului Apărării contra taxei stabilite și incluse în taxa de studii.

Activitatea Catedrei militare se efectuează din contul mijloacelor extrabugetare, acumulate din contractele cu persoanele care solicită înscrierea la ea.

Cursul de instruire include 14 discipline, dintre care 9 sunt la pregătirea militară generală și 5 – de specialitate. Prin ordinul ministrului Apărării nr. 269 din 13 octombrie 2005, Catedra militară ASEM pregătește sergenți în rezervă la specialitatea comandant de grupă, infanteria motorizată.

Pe parcursul studiilor se susțin două colocvii (la „Regulamente militare generale” și „Instrucția de front”) și un examen (la „Instrucția focului”). Se finalizează cursul de instrucție cu un examen complex la „Tactica generală”, susținut în fața Comisiei de evaluare, desemnată prin decizia conducerii Ministerului Apărării.

Absolvenții Catedrei militare depun Jurământul Militar în una din unitățile Armatei Naționale. După absolvirea cursului de instruire, în funcție de rezultatele obținute la pregătirea militară, absolvenților li se pot acorda următoarele grade militare: *Pentru persoane care au absolvit cursul:*

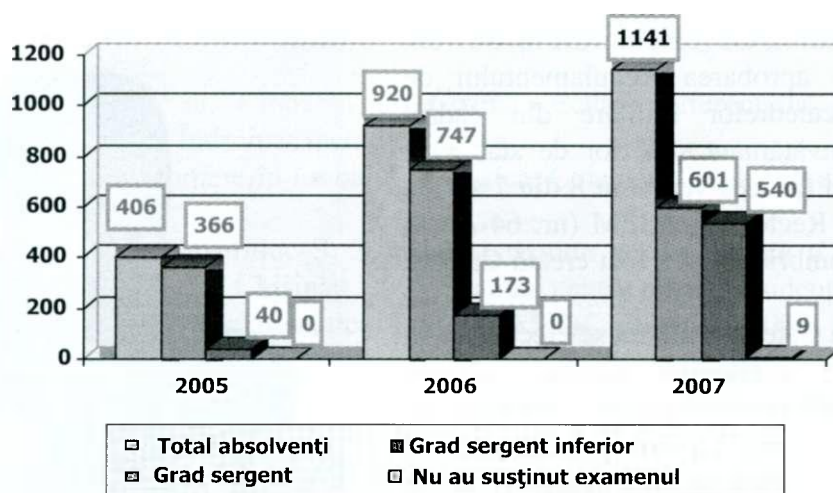
- a) cu notele „8”, „9”, „10” – „sergent în rezervă”;

- b) cu notele „5”, „6”, „7” – „sergent inferior în rezervă”.

Gh. Popa, șef-Catedra Militară

Gradele militare acordate absolvenților Catedrei militare

În decurs cel puțin de o lună după susținerea examenului de absolvire, absolvenții pot ridica livretele militare, la locul de evidență militară, în organele administrativ-militare.

Absolvenții cursului de pregătire a sergenților de rezervă (etapa I de pregătire militară) pot continua studii la cursul de pregătire a ofițerilor de rezervă (etapa II), care se desfășoară în cadrul Catedrei militare a Institutului Militar al Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”.

Absolvenților etapei II a instruirii militare, după absolvirea instituției de învățământ superior universitar, li se acordă gradul de „locotenent”.

Primul curs de instruire la Catedra militară a demarat la 25 octombrie 2004, având înmatriculați 6 plutoane (grupe). Prima promoția a avut loc pe 15 martie 2005 cu 112 de absolvenți. Până în luna mai a anului 2008 au avut loc 8 promoții, 3096 de persoane au absolvit cu succes Catedra militară ASEM, dintre acestea 109 de sex feminin.

Absolvenții Catedrei Militare depun Jurământul militar

În perioada ianuarie-iunie 2008, activitatea Catedrei militare, la fel ca și a altor catedre militare, a fost verificată de Procuratura Generală, Comisia parlamentară pentru securitate, ordine publică și apărare, Inspekția generală a Ministerului Apărării, Curtea de Conturi, care prin procese-verbale au confirmat activitatea acestora în câmpul legal, fără abateri de la actele legislative și normative în vigoare.

Totodată, în perioada anului universitar de studii 2008-2009, activitatea Catedrei militare a fost suspendată de Președintele RM, fără a da explicații sau a emite un act care ar explica motivele acestei decizii.

Începând cu anul universitar de studii 2009-2010, activitatea sa a fost reluată odată cu primirea comenzii de pregătire a 1000 de sergenți în rezervă.

Catedra militară dispune (în blocul B) de trei auditorii amenajate și destinate desfășurării lecțiilor la:

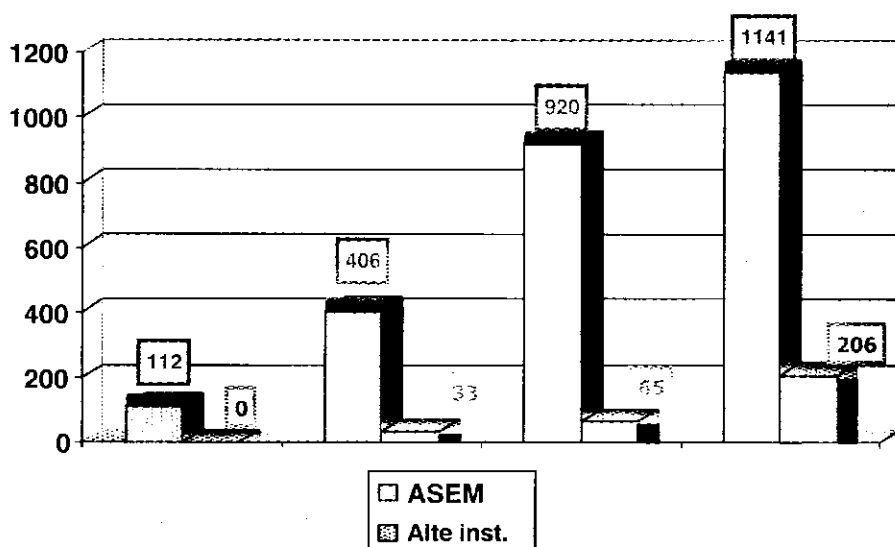
- tactica generală, cercetare, topografie militară;
- pregătirea focului, pregătirea tehnică;
- regulamentele militare generale, instrucția de front.

Totodată, conform contractului încheiat cu Bg. 2 I.Mo., cele mai importante lecții se desfășoară pe baza unității militare la:

- instrucția focului;
- pregătirea tehnică;
- pregătirea de transmisiuni, precum și exerciții tactice cu trageri reale, îndeplinind exercițiile „inițial și I” de instrucție din armamentul de infanterie pe parcursul ieșirii la Centrul de instrucție al Armatei Naționale „Bulboaca”.

Statele și funcțiile personalului didactic al Catedrei militare au fost stabilite de către Rectorul ASEM, la începutul anului universitar de studii, și aprobate prin ordinul nr. 230-PL din 02.10.09.

Studentii Catedrei militare: total și după sex:

■ Studenții Catedrei militare din ASEM și alte instituții

■ Alte instituții – IRIM, ULIM, Univ. Arte Plastice, UCCM, Univ. Slavonă, IMI-Nova, Acad.Transp., USEM, UTM* UASM* USM* UPSM* USEFS*.

Statele Catedrei militare:

- 1. Șef-catedră – lector superior – 1,0 post.
- 2. Lector superior universitar – 6,0 post.
- 3. Lector universitar – 2,0 post.

Cadrele didactice ale catedrei militare ASEM în anul universitar de studii 2009-2010

Nr. d/o	Gradul militar	Funcția deținută	Numele de familie	Studiile militare	Funcția ocupată în Armata Națională
1.	Colonel (r.)	Șef catedră, lector superior	Popa Gh.	Catedra militară UTM, Colegiul Național de Apărare (România)	Viceministru al Apărării, comandant – rector, Institutul Militar al Forțelor Armate
2.	Colonel (r.)	Lector superior	Juravski V.	Școală Superioară Militară de Marină din or. Caliningrad, Rusia	Comandant Bg. 3 I.Mo.
3.	Colonel (r.)	Lector superior	Slizcoi V.	Catedra militară, UTM	Locș. șef direcție Artilerie, șef secție Planificare
4.	Maior (r.)	Lector superior	Gurița A.	Institutul Militar de Tancuri „Mihai Viteazul” din or. Pitești, (România)	Șef serviciul Trupe al Institut. Militar al FA
5.	Căpitan (r.)	Lector superior	Filip V.	Școală Superioară Militară de Ingineri de Artilerie din or. Tula	Lector, Catedra militară Academia de Poliție „Ștefan cel Mare”
6.	Colonel (r.)	Lector universitar	Carpov P.	Școală Superioară Militară de Comandament de Artilerie (Tbilisi)	Șef secție Marele Stat Major, Armata Națională

Absolvenții cursului de instruire la Catedra militară au unele facilități la angajarea în serviciu în ministerele și departamentele de forță, precum și în sistemul bancar al Republicii Moldova.

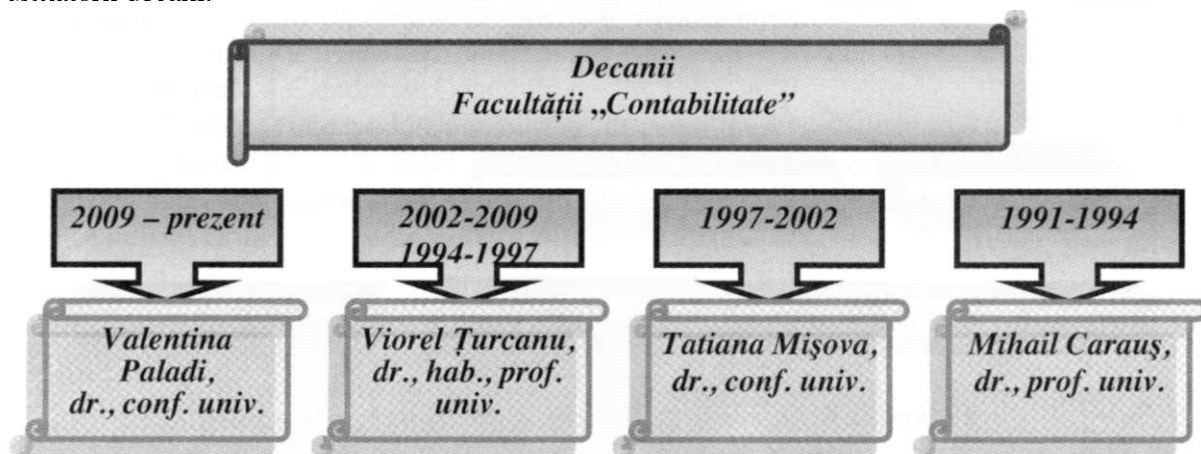
Capitolul 5. *Facultatea de Contabilitate*

Istoric

Facultatea de Contabilitate începe să-și scrie propria sa istorie în anul 1991, odată cu înființarea Academiei de Studii Economice din Moldova, prin Hotărârea nr. 537 a Guvernului Republicii Moldova. Facultatea de Contabilitate face parte dintre cele șase facultăți ale ASEM.

Necesitatea creării unei astfel de facultăți a fost dictată, în primul rând, de cererea sporită a specialiștilor calificați în domeniul contabil și fiscal, precum și de creșterea prestigiului profesiei contabile în societate.

Primul decan al Facultății a fost regretatul Mihail Carauș, doctor în economie, profesor universitar, sub conducerea căruia „au fost clădite primele cărămizi” în construirea tinerei facultăți. De la începutul creării Facultății și până în prezent la cârma ei s-au aflat următorii decani:

V. Paladi, decanul Facultății „Contabilitate”

Facultatea de Contabilitate activează în conformitate cu Regulamentul facultății instituției de învățământ superior universitar și are drept scop pregătirea specialiștilor în domeniul economiei și, în mod special, în cel al contabilității, auditului, analizei economice etc. Realizarea acestui scop se face prin desfășurarea activităților instructiv-metodice, educaționale și de cercetare științifică.

Conducerea Facultății

Conform Regulamentului, conducerea Facultății este asigurată de către Consiliu, care este format din 19 membri din cadrul ei, inclusiv doi studenți. Președintele Consiliului este decanul Facultății de Contabilitate. În componența acestuia, pe lângă decan, sunt incluși prodecanii, șefii de catedră, liderii comitetelor sindicale ale corpului didactic și studentesc ale facultății și câte trei profesori de la fiecare catedră. De regulă, membrii Consiliului facultății sunt persoane cu titlu științific și didactic. Actuala structură organizatorică a Facultății de Contabilitate este prezentată în figura 1.

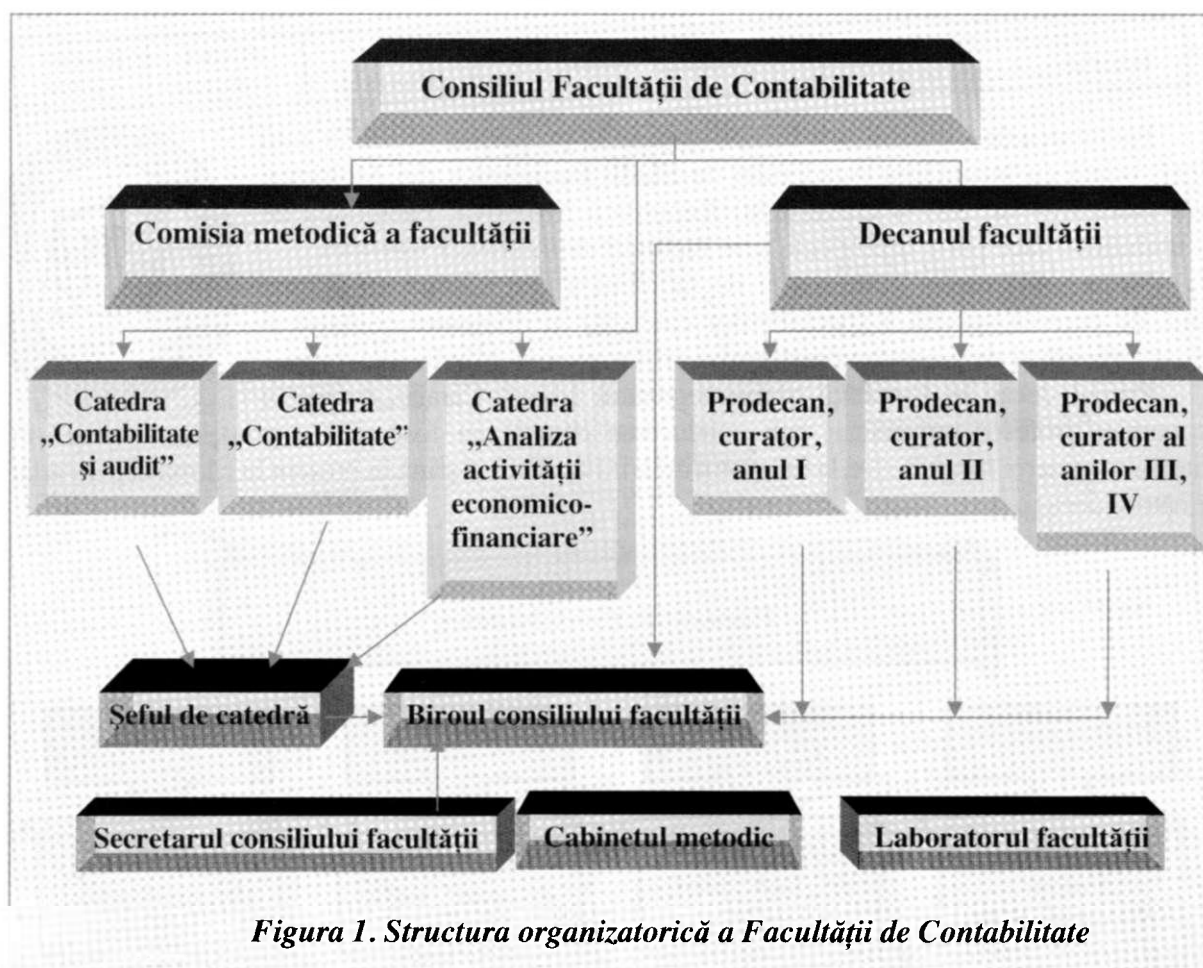

Figura 1. Structura organizatorică a Facultății de Contabilitate

Pentru asigurarea gestiunii operative a facultății, soluționării problemelor curente etc., în cadrul ei are loc săptămânal întrunirea lărgită a Biroului Consiliului, sub conducerea decanului. De asemenea, supravegherea curentă a desfășurării procesului de studiu este efectuată de cei trei prodecani ai Facultății, care se află în subordonare decanului.

În primii ani de activitate a Facultății, în cadrul ei activau trei catedre: „Contabilitate și informatică de gestiune”, „Analiza activității economice” și „Filozofie”. Din anul 2001, Catedra de Contabilitate și informatică de gestiune a fost redenumită și divizată în catedra de Contabilitate și Audit și catedra de Contabilitate, iar catedra de Filozofie a trecut în componența Facultății de Finanțe.

Actualmente, în cadrul Facultății activează trei catedre, care asigură instruirea eficientă a studenților. Catedra de Contabilitate și Audit este o catedră de profil și se orientează spre instruirea studenților de la Facultatea de Contabilitate. Catedra de Contabilitate asigură predarea disciplinelor sale pentru celelalte facultăți ale ASEM. Catedra de Analiză a activității economico-financiare instruieste studenții tuturor facultăților Academiei în domeniul analizei economico-financiare și a diagnosticului financiar. Toate catedrele facultății se subordonează Consiliului Facultății.

Asigurarea calității predării disciplinelor de profil este dirijată de Comisia metodică a Facultății de Contabilitate, care este o structură consultativă și activează în subordinea Consiliului Facultății. Menirea acestei Comisii este de a viza spre editare lucrări metodicodidactice, monografii, manuale de specialitate, programe analitice aferente disciplinelor Facultății „Contabilitate” etc.

De asemenea, în cadrul Facultății activează și alte subdiviziuni de structură, cum ar fi laboratorul și cabinetul metodic.

Membrii Consiliului Facultății de Contabilitate:

Paladi Valentina – președinte, decan, dr., conf. univ.

Zlatina Natalia – vicepreședinte, prodecan, conf. univ.

Lazari Liliana – prodecan, conf. univ.

Țugulschi Iuliana – prodecan, lector superior

Țurcanu Viorel – șef catedră „Contabilitate și Audit”, dr. hab., prof. univ.

Prodan Natalia – șef catedră „Analiza activității economico-financiare”, dr., conf. univ.

Grigoroii Lilia – șef catedră „Contabilitate”, dr., conf. univ.

Mișova Tatiana – Catedra de Contabilitate și Audit, prorector, dr., conf. univ.

Nederită Alexandru – Catedra de Contabilitate și Audit, dr. hab., prof. univ.

Grabarovschi Ludmila – Catedra de Contabilitate și Audit, dr., conf. univ.

Gortolomei Valentina – Catedra „Analiza activității economico-financiare”, dr., conf. univ.

Țiriulnicov Natalia – Catedra „Analiza activității economico-financiare”, dr., conf. univ.

Bălănuță Vladimir – Catedra „Analiza activității economico-financiare”, dr., conf. univ.

Bădicu Galina – Catedra de Contabilitate, lector superior, secretar

Dima Marcela – Catedra de Contabilitate, dr., conf. univ.

Harea Ruslan – Catedra de Contabilitate, dr., conf. univ.

Postolachi Boris – președintele Biroului sindical al corpului didactic, lector superior

Tonu Ana – președintele Biroului sindical studențesc

Bunduchi Doina – președintele Consiliului studențesc

Membrii Consiliului Facultății, 2011

Oferta educațională

Misiunea principală a Facultății de Contabilitate este pregătirea continuă a specialiștilor de înaltă calificare, cu abilități și competențe valoroase pentru sistemul contabil și economia națională a țării, capabili să satisfacă atât necesitățile beneficiarilor, cât și să se integreze în comunitatea europeană și internațională. Acest obiectiv se realizează pe baza unor planuri de învățământ, structurate astfel, încât asigură studenților atât o cultură economică generală, cât și o pregătire temeinică de specialitate.

Până în anul 2005, studiile la învățământ cu frecvență la zi la Facultate se efectuau timp de 4 ani. Tendințele accelerate de globalizare a tuturor aspectelor socio-economice au impus o perfecționare continuă a sistemului de învățământ superior în vederea atingerii și asigurării unei

competitivității academice la nivel național și internațional. În acest context, în mai 2005, Republica Moldova a aderat la Procesul Bologna, prin intermediul căruia se urmărește crearea unui Spațiu European Comun al Învățământului Superior. Astfel, în urma semnării Declarației de la Bologna, începând cu 1 septembrie 2005, domeniile de formare profesională în cadrul învățământului superior se organizează pe cicluri de studii: ciclul I – studii superioare de licență și ciclul II – studii superioare de masterat. Studiile la ciclul I pot fi urmate atât la învățământ cu frecvență la zi, cât și cu frecvență redusă, iar cele de masterat – doar prin învățământ cu frecvență la zi.

La fiecare ciclu de studii se obțin abilități și competențe profesionale, în baza unor seturi de discipline, ce sunt prezentate în Cadrul Național al calificării pentru învățământul superior la fiecare specialitate, aprobate de către Ministerul Educației.

Domeniul de formare profesională „Contabilitate” este prezentat schematic în figura 2 și dispune de următoarele specialități și specializări:

- ciclul I – specialitatea „Contabilitate”;
- ciclul II – specializările „Contabilitate și audit”, „Audit financiar”, „Analize și prognoze financiare în activitatea de antreprenariat”.

Admiterea la **ciclul I** se face în baza diplomei de bacalaureat sau a celei de studii medii de specialitate (colegiu).

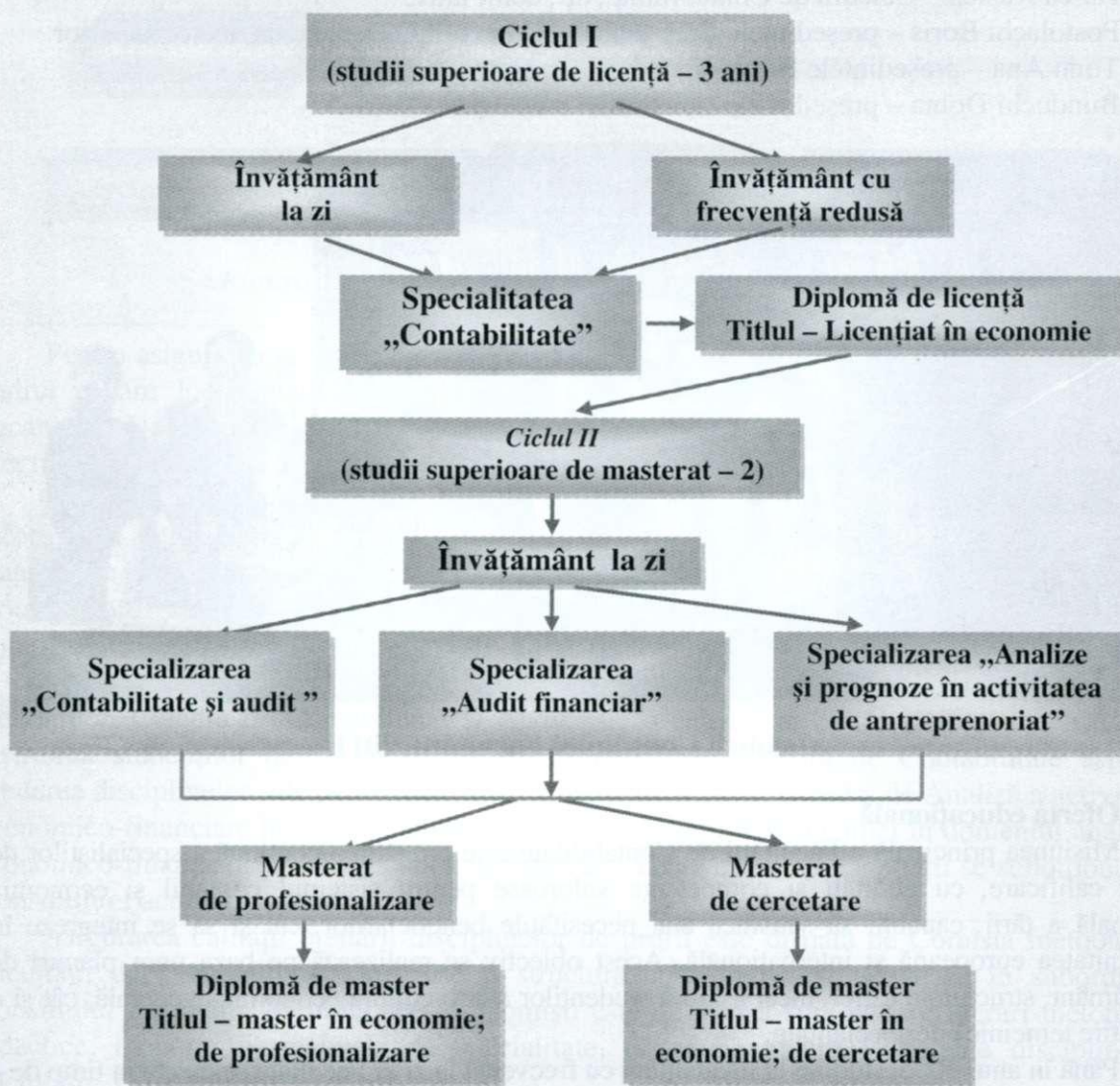

Figura 2. Domeniul de formare profesională „Contabilitate”

Studiile în cadrul învățământului superior de licență la zi sunt de 3 ani și corespund unui număr de 60 credite transferabile pentru un an de studii. Studiile la ciclul I, învățământ cu frecvență redusă, se desfășoară timp de 4 ani, ceea ce corespunde cu 180 credite transferabile.

Perfecționarea și armonizarea continuă cu cerințele europene de învățământ superior ale programelor analitice, curriculumurilor, planurilor de învățământ etc. asigură finalități de studii și competențe în domeniu, ce se axează pe cerințele actuale ale pieței forței de muncă. Astfel, la această etapă, se pun bazele fundamentale și se dobândesc abilități și competențe generale în sfera economiei, cu orientare socio-umanistică. O atenție deosebită se acordă direcției de specializare în contabilitate, unde se cultivă o gândire contabilă cu capacități de asimilare, prelucrare, generalizare și prezentare a informației într-o succesiune economică coerentă.

Abilitățile și aptitudinile absolvenților din domeniul de formare profesională „Contabilitate”, specialitatea „Contabilitate” (studii superioare de licență) sunt prezentate succint în tabelul 2.

Finalizarea cilului I se face prin susținerea a două examene de licență (la o disciplină fundamentală economică, și anume la teoria economică și la specialitate) și a tezei de licență, cu obținerea titlului de licențiat în economie.

Admiterea în cadrul **ciclului II** se face în baza diplomei de licență, iar studiile continue pe o perioadă de 2 ani și corespund unui număr total de 120 credite transferabile.

După primul an de studii, unde se predă un set comun de discipline de profil aprofundate, se poate opta pentru una din direcțiile: de profesionalizare (masterat profesional) sau de cercetare (masterat de cercetare).

Tabelul 2

Competențele și abilitățile absolvenților domeniului de formare „Contabilitate”

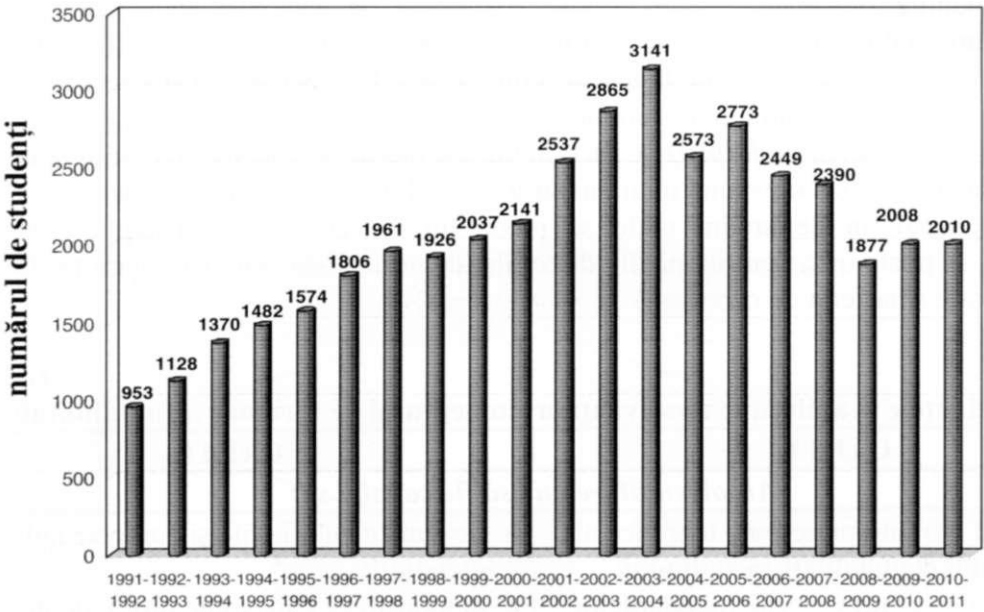
Ciclul I	Ciclul II
<i>Absolventul trebuie să fie capabil să:</i>	
➤ cunoască profund principiile teoretice ale domeniului contabilității și auditului; ➤ utilizeze corect prevederile Standardelor Naționale de Contabilitate și altor acte normative (Codul fiscal, Bugetul de stat etc.); ➤ poată aplica în practică tehnologiile informaționale și de comunicare în domeniul afacerilor și contabilității; ➤ organizeze rațional circuitul documentelor primare, registrelor contabile etc.; ➤ poată gestiona operativ și eficace informația contabilă; ➤ prezinte concluzii asupra informației contabile; ➤ efectueze analiza economico-financiară a întreprinderii; ➤ activeze într-o echipă interdisciplinară etc.	➤ dispună de abilitățile și competențele ciclului I; ➤ demonstreze cunoștințe profunde în domeniul contabilității; ➤ cunoască modul de aplicare a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară; ➤ efectueze analize profunde pentru luarea deciziilor manageriale oportune; ➤ formuleze propuneri de îmbunătățire a situației financiare a entității economice; ➤ poată exercita un control intern și audit financiar; ➤ aplice metode cantitative și calitative de cercetare economică; ➤ utilizeze metode de analiză a informației economice avansate; ➤ dispună de capacitatea de schimbare a mediului de afaceri etc.

Masteratul profesional aprofundează abilitățile și competențele obținute la ciclul I în domeniile, cum ar fi: contabilitatea financiară aprofundată, contabilitatea managerială aprofundată, auditul avansat, diagnosticul financiar etc. În urma susținerii tezei de master, absolventului i se acordă titlul de master în economie; de profesionalizare.

Masteratul de cercetare este orientat către persoanele ce doresc în viitor să se încadreze în diferite cercetări economice, în special în domeniul contabilității, auditului, analizei economice etc. Absolvenții masteratului de cercetare obțin titlul de master în economie; de cercetare.

La finalizarea ciclului II, masteranzii dispun de competențe, abilități și aptitudini ce sunt expuse în linii generale în tabelul 2.

În primul an de activitate a Facultății de Contabilitate, numărul studenților era de 953 persoane, ceea ce reprezenta circa 25% din numărul total al studenților din ASEM. Pe parcursul anilor 1991-2011, s-a constatat o creștere semnificativă a numărului de studenți, astfel încât în 2011 își făceau studiile 2 010 studenți. În cursul acestor ani Facultatea de Contabilitate a fost una din cele mai solicitate facultăți din cadrul ASEM. Evoluția contingentului studenților Facultății și a absolvenților acesteia este prezentată în figurile 3 și 4.

anul imatriculării

Figura 3. Contingentul studenților Facultății „Contabilitate”

Studenții Facultății în timpul unei prelegeri

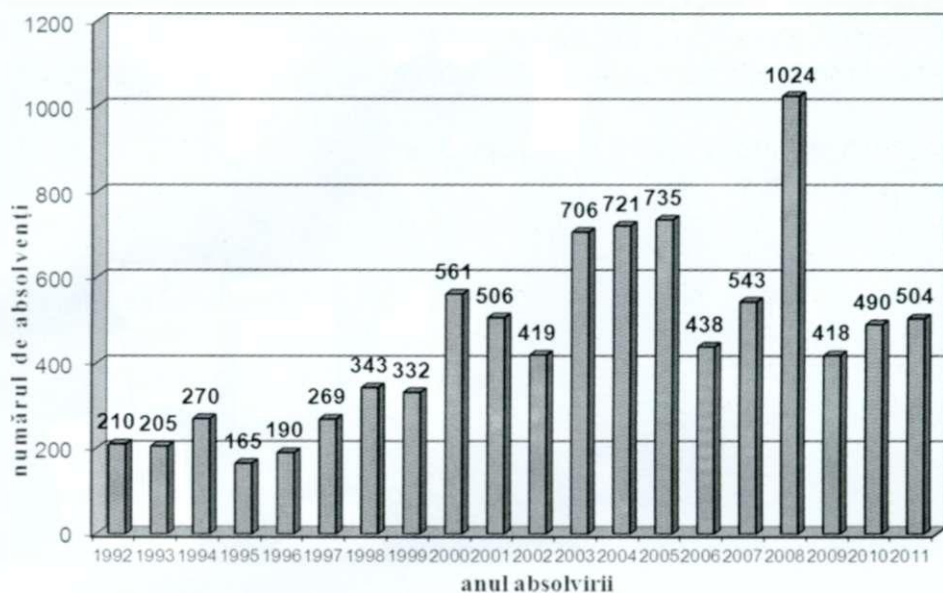

Figura 4. Absolvenții Facultății „Contabilitate”

Studenții Facultății la Școala-internat auxiliară din satul Tocuz, raionul Căușeni

Cât privește organizarea studiilor de masterat, din 2008 până în 2010 acestea se realizau la nivel de facultate, contigetul masteranzilor fiind în creștere: de la 103 – în 2008, la 244 – în 2010. În anul 2010, ciclul II masterat, specializarea „Contabilitate și audit” au absolvit 89 persoane, acestea fiind și prima promoție de masteranzi în cadrul Procesului de la Bologna. În prezent, gestionarea procesului de studii a masteranzilor este asigurată de Școala Masterală de Excelență în Economie și Business, înființată în cadrul ASEM din ianuarie 2011.

Studiile de doctorat pot fi urmate în cadrul ASEM la diferite specialități prin intermediul Școlii Doctorale. Din 2004, la ASEM este constituit și activează Seminarul științific de profil la specialitatea 08.00.12 – Contabilitate; audit; analiză economică.

Echipa „BOOM”, câștigătoare la campionatul intelectual „CE? UNDE? CÂND? (ASEM, 2011)

Ne onorează faptul că prin ordinul CNAA din 23.01.04 a fost instituit, în cadrul ASEM, Consiliul Științific Specializat D32.08.00.12-25.12.03 cu dreptul de a examina teze de doctor/doctor habilitat la specialitatea 08.00.12 – Contabilitate; audit; analiză economică.

Până în prezent au fost susținute 19 teze de doctor, dintre care 10 au fost elaborate de către cadrele didactice ce activează la catedrele Facultății de Contabilitate. De asemenea, este necesar de menționat că în Facultate își aduc aportul științific trei doctori habilitați, dintre care doi au susținut teza de doctor habilitat în economie în cadrul acestui Consiliu.

Relațiile de colaborare

Facultatea de Contabilitate, pe parcursul tuturor anilor de activitate, și-a conturat relații de conlucrare la diferite niveluri, ceea ce contribuie nemijlocit la îmbogățirea și perfecționarea în permanență a disciplinelor predate de către cadrele didactico-științifice. Actualmente, la nivel academic, Facultatea colaborează cu alte facultăți și catedre similare din instituții de învățământ din țară și străinătate (figura 5 și 6).

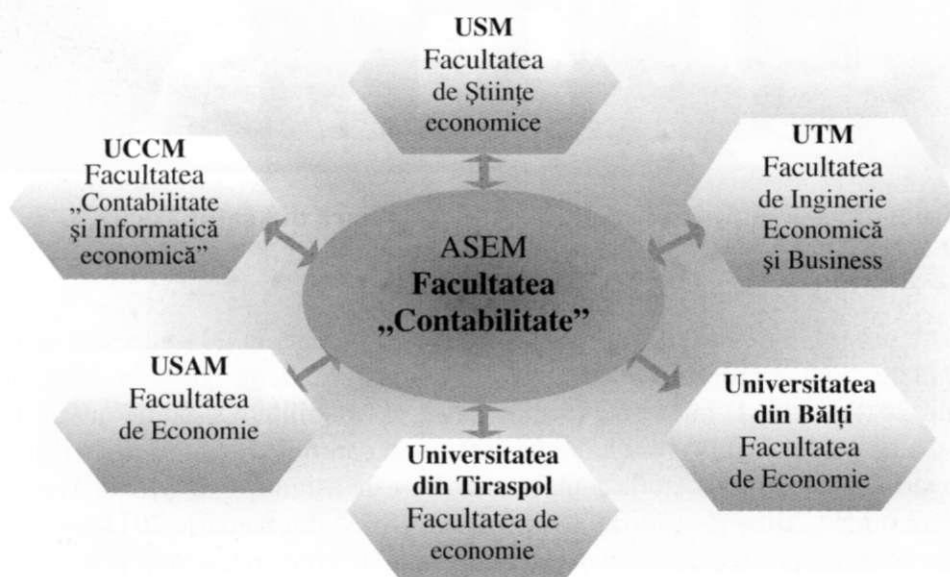

Figura 5. Relațiile Facultății „Contabilitate” cu universitățile din Republica Moldova

Printre facultățile din republică se enumeră: „Contabilitate și informatică economică” (UCCM), Facultatea de Științe Economice (USM), Facultatea de Inginerie Economică și Business (UTM), Facultatea de Contabilitate (USAM), Facultatea de Economie (Universitatea din Tiraspol), Facultatea de Economie (Universitatea din Bălți) etc.

Facultatea de Contabilitate conlucrează atât la nivel formal, cât și colegial cu *facultățile de profil ale universităților din:*

- România: ASE București, Universitatea din Bacău, Universitatea de Vest Timișoara, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Universitatea „1 decembrie 1918” din Alba Iulia;
- Rusia: Universitatea de Economie din Sankt-Petersburg;
- Ucraina: Universitatea de Economie din Kiev, Universitatea Tehnologică de Stat din Jitormir;
- Belarus: Universitatea Economică de Stat din Minsk.
- O strânsă colaborare există între Facultatea de Contabilitate și Universitatea din Nebraska, Omaha, SUA.

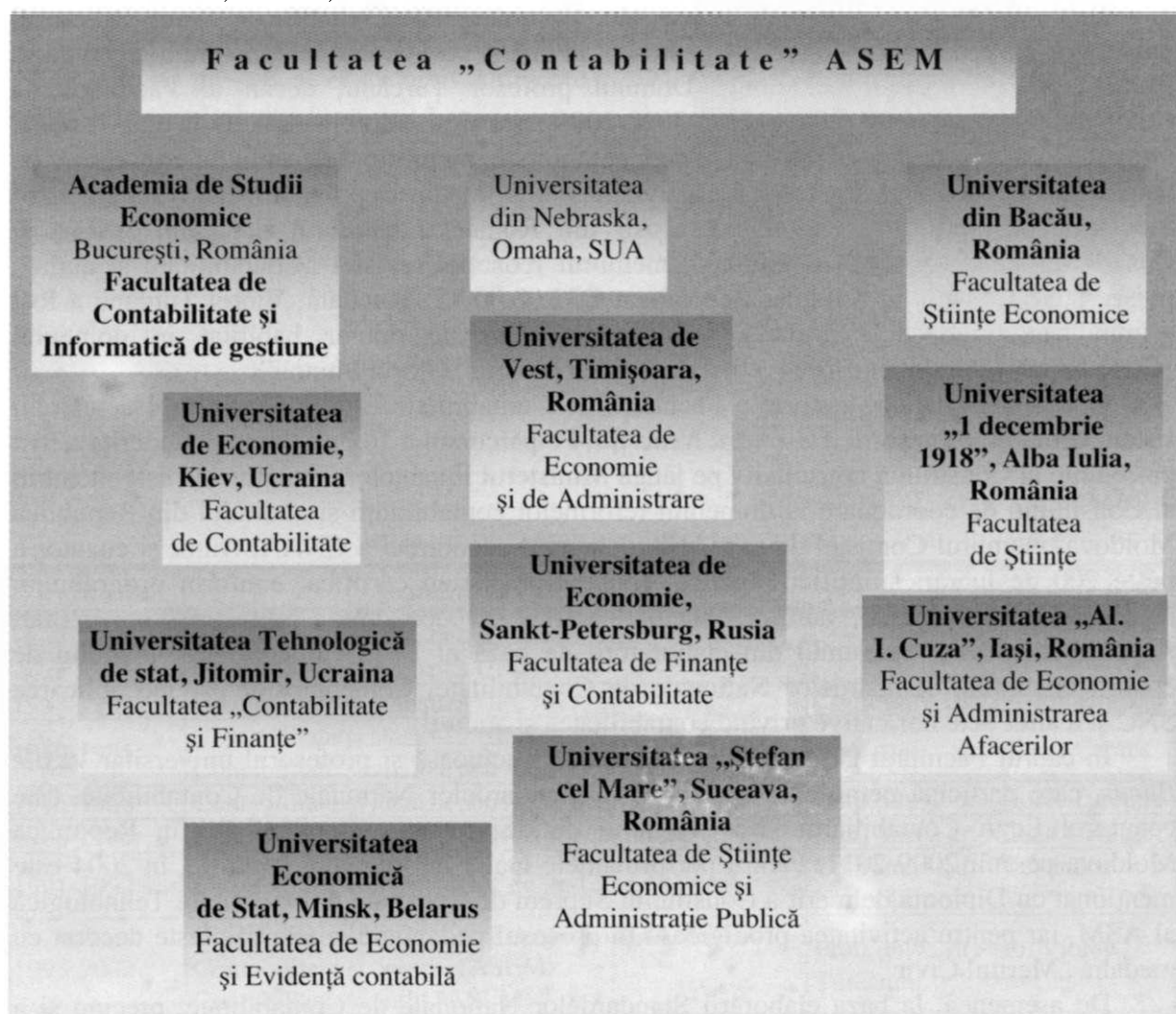

Figura 6. Relațiile internaționale ale Facultății de Contabilitate

Conlucrări eficiente ale profesorilor de la Facultate, la nivel metodologic și aplicativ, există și cu organisme de stat din domeniul economic din țară (Ministerul Finanțelor, Biroul de

Statistică, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat etc.), organizații profesionale ale contabililor și auditorilor (ACAP), firme de consultanță financiară și audit, entități economice etc.

ASEM, în general, și Facultatea de Contabilitate, în particular, întotdeauna s-a bucurat de absolvenți ce fac parte din elită intelectuală, care după absolvirea Facultății au știut să-și valorifice cunoștințele obținute, realizându-se cu succes pe plan profesional. Printre ei, am dori în special să-i menționăm pe Victor Barbăneagră – viceministru al Finanțelor R. Moldova, Nicolae Platon – șef al Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, Ana Vitiuc – șef-adjunct al Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, Maria Codreanu – contabil-șef, SA „Ionel”, Maria Caraman – director financiar, întreprinderea „First-line”, Roman Roman – contabil șef, editura „Cartier” și mulți alții.

Cadrele didactice

În cadrul Facultății, activitatea profesoral-didactică este desfășurată de 63 profesori. Profesorii Facultății sunt cunoscuți în toată țara nu numai în calitate de cadre didactice calificate, ci și drept profesioniști experimentați în domeniile contabilității, auditului și analizei economice.

Una dintre personalitățile notorii ale Facultății de Contabilitate este profesorul universitar *Viorel Țurcanu*, specialist cunoscut în țară și peste hotarele ei pentru activitatea sa fructuoasă în domeniul economic. Domnul profesor Țurcanu, decan al Facultății de Contabilitate în perioada 1994-1997 și 2002-2009, este și un participant activ la elaborarea și implementarea Standardelor Naționale de Contabilitate, membru al Consiliului consultativ pe lângă Ministerul Finanțelor, membru al Asambleei AȘM din Republica Moldova, cercetător asociat al Institutului de Economie a AȘ din România, membrul Senatului ASEM și Consiliului Facultății de Contabilitate, membrul redacției revistei „Contabilitate și audit”, președintele Consiliului Științific Specializat D32.08.00.12. Totodată, Viorel Țurcanu a fost primul cadru didactic, căruia i s-a conferit titlul de doctor habilitat în domeniul „Contabilității”, iar în anul 2004 a fost decorat cu ordinul „Gloria Muncii”.

O altă personalitate notorie a Facultății de Contabilitate este și promotorul actualului sistem contabil, profesorul *Alexandru Nederița*. Pe parcursul a 10 ani, domnul Nederița a fost președinte al Consiliului consultativ pe lângă Ministerul Finanțelor, actualmente este membru al Consiliului de coordonare în domeniul reformelor contabilității și auditului din Republica Moldova, membrul Comisiei de experți în domeniul economiei a CNAA. Autor și coautor a peste 200 de lucrări științifico-practice, contabil-practician certificat conform programului internațional CAP/CIPA, auditor, doctor habilitat în economie, profesorul universitar, Alexandru Nederița este unul din elaboratorii de bază ai Legii Contabilității, Planului de conturi contabile, Standardelor Naționale de Contabilitate, Comentariilor privind aplicarea SNC și a altor acte normative privind contabilitatea și auditul.

În cadrul Facultății își desfășoară activitatea fructuoasă și profesorul universitar *Vasile Bucur*, care participă nemijlocit la elaborarea Standardelor Naționale de Contabilitate, este coautorul Legii Contabilității și al Planului de dezvoltare a contabilității în Republica Moldova pe anii 2009-2011. Pentru performanțele înalte în domeniul științific, în 2004 este menționat cu Diploma de merit a Consiliului Suprem de Cercetare și Dezvoltare Tehnologică al AȘM, iar pentru activitatea prodigioasă în procesul pedagogic și științific este decorat cu medalia „Meritul Civic”.

De asemenea, la baza elaborării Standardelor Naționale de Contabilitate, precum și a recomandărilor care se aplică în practica contabilă, au contribuit astfel de *personalități ale Facultății, precum*: Pavel Tostogan, Ludmila Grabarovschi, Valentina Paladi, Natalia Zlatina, Natalia Țiriulnicov, Ludmila Gavriluc, Anatol Graur, Ludmila Lapițcaia etc. De asemenea, colaboratorii facultății sunt în permanență implicați în diferite proiecte din domeniul contabilității și auditului, prezentate de organismele naționale și internaționale.

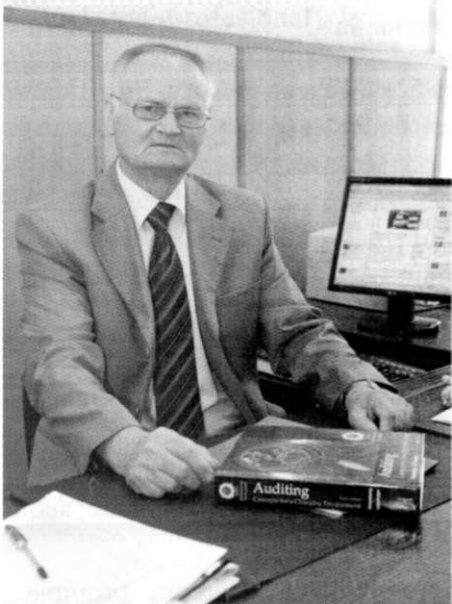
Nu putem încheia aceste rânduri, fără a ne aminti de regretatul profesor universitar Mihail Carauș, de profesorii Mihail Zotea, Petru Ivanenco, Fiodor Tujilchin, care au adus un aport semnificativ în dezvoltarea și prosperarea atât a Facultății de Contabilitate, cât și a întregului sistem contabil din țară.

5.1. Catedra de Contabilitate și Audit

Date istorice

Catedra de Contabilitate și Audit își are începutul încă din anul 1962, când în cadrul Universității de Stat din Chișinău a fost formată Catedra de Contabilitate și Statistică.

De atunci, Catedra a activat în diferite instituții de învățământ unde a fost transferată Facultatea de Economie. Concomitent a fost supusă unor modificări și denumirea Catedrei, iar în calitate de șefi ai ei au activat diferite cadre didactice (tabelul 1).

**V. Țurcanu, șef-catedră
„Contabilitate și Audit”**

Tabelul 1

Informații despre evoluția Catedrei

Perioada	Denumirea catedrei	Șef catedră
1962-1967	Contabilitate și statistică (USC) Contabilitate și statistică (IPC)	Prof. univ., dr. Vasili Novac
1968-1969	Contabilitate și statistică (IPC)	Conf. univ., dr. Fiodor Tujilkin
1969-1985	Contabilitate și statistică (IPC) Contabilitate și analiza activității economice (USC)	Conf. univ., dr. Mihail Carauș
1985-1988	Contabilitate și analiza activității economice (USC)	Conf. univ., dr. Viorel Țurcanu
1988-1991	Contabilitate și analiza activității economice (USC)	Prof. univ., dr. Mihail Carauș
1991-1992	Contabilitate și informatică de gestiune (ASEM)	Conf. univ., dr. Alexandru Nederița
1993-2002	Contabilitate și informatică de gestiune (ASEM) Contabilitate și control (ASEM) Contabilitate și audit (ASEM)	Prof. univ., dr. hab. Viorel Țurcanu
2002-2009	Contabilitate și audit (ASEM)	Conf. univ., dr. Eudochia Bajerean
2009-prezent	Contabilitate și audit (ASEM)	Prof. univ., dr. hab. Viorel Țurcanu

Specialități (specializări)

Din momentul fondării, Catedra a fost una de profil – responsabilă de pregătirea contabililor în conformitate cu necesitățile economiei naționale. Însă la diferite etape au fost diverse atât sarcinile învățământului superior, cât și cerințele de formare profesională. Cu toate că nomenclatorul specializărilor în domeniul contabilității era larg, Catedra a fost profilată pe un număr mai îngust de specializări (tabelul 2).

Tabelul 2

Specializările catedrei

Perioada	Denumirea specialității/specializării	Nivelul de formare profesională
1962-1977	Evidența contabilă	Licență
1978-1986	Evidența contabilă Revizie și control	Licență Licență
1987-1992	Evidența contabilă	Licență
1992-1995	Contabilitate Contabilitate bancară	Licență Licență
1996-2003	Contabilitate și audit	Licență
2000-2004	Finanțele și contabilitatea firmei	Licență
2004 – prezent	Contabilitate	Licență
2004 – prezent	Contabilitate și audit	Masterat
2010 – prezent	Audit financiar	Masterat
1970-2003	Contabilitate; control și analiza economică (08.02.18)	Doctorat
2003 – prezent	Contabilitate; audit; analiza economică (08.02.18)	Doctorat

Actualmente, Catedra propune formarea profesională în domeniul contabilității la următoarele niveluri de calificare și specialități:

Ciclul I, specialitatea „Contabilitate”;

Ciclul II, specialitatea „Contabilitate și audit”; „Audit financiar”

Ciclul III, specialitatea 08.00.12 „Contabilitate; audit; analiza economică”.

Ciclul I. Specialitatea „Contabilitate”

Studenții sunt pregătiți pentru a activa în diferite ramuri ale economiei naționale în calitate de casier (la bănci), contabil, contabil-revizor, controlor, economist, revizor, inspector fiscal. Pe parcursul studiilor, în afară de disciplinele de specialitate, ei studiază un set de discipline fundamentale (teoretice) și umaniste, care dau posibilitate viitorilor specialiști să dispună de cunoștințe social-economice, informaționale și în domeniul limbilor moderne.

În cadrul disciplinelor de specialitate, studenții însușesc noțiunile și principiile de bază ale contabilității, modul de întocmire a documentelor și registrelor contabile. O atenție deosebită se acordă metodologiei înregistrărilor operațiunilor economice în conturi și întocmirii, în baza acestora, a rapoartelor financiare în conformitate cu cerințele Standardelor Naționale și Internaționale de Contabilitate. Pentru a apropia cât mai mult însușirea procedurilor contabile de practica entităților, este organizat un curs special „*Practicum la contabilitatea financiară*”, care se bazează pe un studiu de caz.

Astăzi, contabilitatea nu poate în mod rațional și operativ furniza informații necesare utilizatorilor fără utilizarea calculatoarelor. De aceea, în laboratoare speciale, studenții însușesc tehnica înregistrărilor contabile în baza programelor automatizate de contabilitate.

În plus, specialitatea se completează cu cunoștințe din domeniul analizei activității economico-financiare și a auditului financiar, care atribuie specialistului un statut de înaltă calificare în contabilitate.

Stagiul practicii de producție și de licență, organizat la finele studiilor, dă posibilitate acumularea abilităților de către absolvenți în vederea organizării și ținerii contabilității la entități din orice ramură a economiei și de orice formă organizatorică.

Absolvenții susțin examenele de licență la teoria economică, specialitate, precum și teza de licență, după care li se oferă calificarea – licențiat în economie.

Ciclul II. Specialitățile „Contabilitate și audit”, „Audit financiar”

O parte din absolvenții ciclului I, nu numai de la specialitatea „Contabilitate”, își continuă studiile la masterat pe specializările „Contabilitate și audit” și „Audit financiar”. Scopul este ridicarea calificării în plan profesional (masterat profesional) sau obținerea capacităților de cercetare (masterat de cercetare). Absolvenții acestor specializări pot activa în orice ramură a economiei naționale în calitate de contabil-șef, director financiar, contabil-revizor, contabil-expert, director economic, cercetător-stagiar (în economie), consultant în probleme economice, profesor în sistemul de învățământ special, asistent universitar.

Caracterul disciplinelor studiate pe parcursul a trei semestre este mai aprofundat și mai complicat. Ele sunt îndreptate spre a învăța viitorii specialiști să poată soluționa probleme economico-financiare în diferite situații, să țină contabilitatea la un nivel înalt, să conducă o echipă încadrată în serviciul contabil, să organizeze sistemul contabil în baza aplicării tehnologiilor informaționale. Pentru a asigura un control de audit de performanță, masteranzii studiază nu numai modul de executare a auditului la general, dar și în diferite ramuri: industrie, comerț, bănci, asigurări, agricultură etc.

Masteranzii – doritori să acumuleze deprinderi de cercetare în ultimul semestru – studiază metodologia cercetărilor științifice și trec un curs de pedagogie.

În ultimul semestru are loc stagiul de practică și pregătirea și susținerea tezei de master.

Metode de predare

Profesorii Catedrei, în procesul formării profesionale, aplică un ansamblu de metode și procedee didactice, atât tradiționale (prelegeri, seminare), modificate permanent și completate în funcție de obiectivele propuse, cât și moderne, interactive (orientate spre cultivarea interesului, motivației, activismului, inițiativă, spiritului de organizare, inventivitate și creativitate).

Accentul se pune pe metodele activ-participative, care sporesc potențialul intelectual al beneficiarilor prin angajarea unui efort personal în actul învățării și pregătirii studenților pentru o viață profesională activă și creativă.

Deoarece profesorii Catedrei au activități didactice doar cu studenții specialității „Contabilitate”, ei pot să modernizeze permanent metodele de învățare-predare, luând în considerare cerințele agenților economici la încadrarea absolvenților în câmpul muncii. Ei utilizează forme de organizare flexibile și diversificate, care asigură o instruire formativă operațională, de dezvoltare, axată pe formarea de capacități operaționale, deprinderi etc. Ținând cont că contabilitatea este o profesie aplicativă, se îmbină în mod specific metode și procedee, cum sunt: studii de caz, joc de rol, dezbateri, problematizarea, investigația, argumentarea și contraargumentarea, învățarea academică independentă.

Evaluarea cunoștințelor vizează eficacitatea activităților educaționale prin prisma raportului dintre obiectivele proiectate și rezultatele obținute de către studenți în activitate de învățare. Ea se realizează de către profesori și vizează nu numai cunoștințe, ci și competențe, capacitățile și atitudinile.

O metodă de învățare activă este și realizarea unui proiect de specialitate, la ciclul I, care se îndeplinește individual în baza unei entități. Scopul este încurajarea transferului de cunoștințe și urmărește accentuarea caracterului aplicativ al învățării și apropierea dintre discursul teoretic și experiența practică a studenților.

În ajutorul studenților, la realizarea proiectului, sunt eliberate indicații metodice, care conțin toate condițiile și cerințele de scriere a lucrării.

La ciclul III Catedra asigură pregătirea prin doctorantură (învățământ de zi și fără frecvență) la specialitatea 08.00.12 „Contabilitate; audit; analiza economică”. Pe parcursul studiilor, doctoranzii sunt obligați să susțină examenele la specialitate, limba modernă, teoria economică, informatică și să efectueze cercetări asupra unei teme aprobate de către Senatul ASEM.

Teza elaborată se discută la ședința catedrei, în cadrul seminarului de profil și a Consiliului științific specializat de pe lângă ASEM.

La baza formării profesionale la ciclul I și II stau Planurile de învățământ, elaborate în conformitate cu Cadrul calificării în domeniul contabilității.

Cadre didactice

La Catedră activează 33 de profesori titulari, capabili să asigure pregătirea specialiștilor de înaltă calificare în domeniul contabilității la nivelurile de licență, masterat și doctorat. Din numărul total, 22 de cadre didactice sau 67% dețin titluri științifice și didactice, inclusiv 3 doctori habilitați și 3 profesori universitari în contabilitate (tabelul 3).

Tabelul 3

Componenta actuală a catedrei „Contabilitate și audit”

Nr. d/r	Numele, prenumele	Gradul, titlul științific	Codul și denumirea specialității științifice
1.	Țurcanu Viorel	Prof. univ., dr. hab., șef catedră	08.00.12 „Evidența contabilă, controlul și analiza activității economice”
2.	Bucur Vasile	Prof. univ., dr. hab.	08.00.12 „Contabilitate; audit; analiză economică”
3.	Nederița Alexandru	Prof. univ., dr. hab.	08.00.12 „Contabilitate; audit; analiză economică”
4.	Bajerean Eudochia	Conf. univ. dr.	08.00.12 „Evidența contabilă, controlul și analiza activității economice”
5.	Mișova Tatiana	Conf. univ. dr.	08.00.13 „Metode economico-matematice și aplicarea MCE în economie, planificare și dirijare”
6.	Grabarovschi Ludmila	Conf. univ. dr.	08.00.12 „Evidența contabilă, controlul și analiza activității economice”
7.	Tostogan Pavel	Conf. univ. dr.	08.00.12 „Evidența contabilă, controlul și analiza activității economice”
8.	Golocealova Irina	Conf. univ. dr.	08.00.12 „Evidența contabilă, controlul și analiza activității economice”
9.	Popovici Angela	Conf. univ. dr.	08.00.12 „Evidența contabilă, controlul și analiza activității economice”
10.	Ștahovschi Ada	Conf. univ. dr.	08.00.05 „Economia, planificarea și organizarea dirijării economiei naționale și a ramurilor ei”
11.	Dragomir Natalia	Conf. univ. dr.	08.00.05 „Economia, planificarea și organizarea dirijării economiei naționale și a ramurilor ei”
12.	Nani Mihail	Conf. univ. dr.	08.00.12 „Evidența contabilă, controlul și analiza activității economice”
13.	Graur Anatol	Conf. univ. dr.	08.00.12 „Evidența contabilă, controlul și analiza activității economice”
14.	Melnic Georgeta	Conf. univ. dr.	08.00.12 „Evidența contabilă, controlul și analiza activității economice”
15.	Lapițcaia Ludmila	Conf. univ. dr.	08.00.12 „Evidența contabilă, controlul și analiza activității economice”
16.	Cauș Lidia	Conf. univ. dr.	08.00.12 „Evidența contabilă, controlul și analiza activității economice”
17.	Curagău Natalia	Conf. univ. dr.	08.00.12 „Evidența contabilă, controlul și analiza activității economice”

18.	Cechina Ecaterina	Conf. univ. dr.	08.00.12 „Evidența contabilă, controlul și analiza activității economice”
19.	Zlatina Natalia	Conf. univ. dr.	08.00.12 „Evidența contabilă, controlul și analiza activității economice”
20.	Iachimovschi Anatol	Conf. univ. dr.	08.00.12 „Contabilitate; audit; analiza economică”
21.	Cușmăunsă Rodica	Lector superior dr.	08.00.12 „Contabilitate; audit; analiza economică”
22.	Zaporojan Viorica	Lector superior dr.	08.00.12 „Contabilitate; audit; analiza economică”
23.	Grumeza Dumitru	Lector superior dr.	08.00.12 „Contabilitate; audit; analiza economică”
24.	Andreev Lilia	Lector superior	
25.	Bordeianu Olga	Lector superior	
26.	Caraman Stela	Lector superior	
27.	Postolachi Boris	Lector superior	
28.	Ratcov Maria	Lector superior	
29.	Sandu Adela	Lector superior	
30.	Țugulschi Iulia	Lector superior	
31.	Țurcan Nadejda	Lector superior	
32.	Ștelimakh Antonina	Lector superior	
33.	Frunze Rodica	Lector universitar	

Membrii Catedrei, 2011

Pentru merite deosebite în pregătirea specialiștilor, succese în activitatea didactică și științifică, unii profesori au fost distinși cu: ordinul „Gloria Muncii” – prof. univ. V. Țurcanu, în anul 2004; medalia „Meritul Civic” – prof. univ. V. Bucur, în anul 2006.

În anul 2004, Consiliul Superior de Cercetare și Dezvoltare i-a oferit prof. univ. V. Bucur Diploma de merit în știință, iar în anul 2006 prof. univ. V. Țurcanu i s-a oferit Diploma Guvernului Republicii Moldova (de gradul al doilea).

Activitate științifică

În fiecare an, membrii Catedrei efectuează cercetări științifice pe o temă de interes comun. Alegerea temei are la bază necesitățile actuale de investigații în domeniul contabilității și auditului, cerințele practicii și alte criterii. Rezultatele cercetării științifice se realizează prin participarea cu referate la conferințe și simpozioane, publicarea de articole în reviste, înaintarea de propuneri Ministerului Finanțelor. *Direcțiile principale de investigații sunt următoarele:*

- Problemele metodologice ale contabilității financiare;
- Perfecționarea contabilității în ramuri concrete ale economiei naționale;
- Aplicarea elementelor principale ale contabilității manageriale;
- Trecerea în Republica Moldova la Standardele Internaționale de Raportare financiară;
- Perfecționarea organizării și executării auditului.

Aceste teme sunt îndeplinite la inițiativa colectivului Catedrei fără contracte și plată.

Însă o parte de colaboratori au participat și la realizarea unor proiecte internaționale. Astfel, în anii 1996-1997, prof. univ. V. Țurcanu (conducător), prof. univ. M. Carauș și conf. univ. P. Tostogan, împreună cu savanții de la Universitățile din Paris (Franța) și Palma de Mallorca (Spania), au efectuat investigații în cadrul proiectului TACIS cu tema „*Trecerea contabilității în Republica Moldova la Standardele Internaționale*”.

În anii 1997-1998, prof. univ. V. Țurcanu, prof. univ. A. Nederița, prof. univ. V. Bucur, conf. univ. P. Tostogan, conf. univ. L. Grabarovschi, conf. univ. L. Lapițaia, conf. univ. A. Graur au participat la lucrările privind reforma contabilității, ce țin în primul rând de elaborarea *Standardelor Naționale de Contabilitate*.

Prof. univ. V. Țurcanu, prof. univ. A. Nederița, prof. univ. V. Bucur, conf. univ. L. Grabarovschi, conf. univ. N. Zlatina, lectorul superior A. Sandu, în anii 1998-2001, au realizat lucrări în cadrul proiectului „*Moldovan Accounting Reform Proiect*”, iar în anii 2001-2004 – în cadrul proiectului „*Financial Management Training and Advisory Activity*”, finanțate de USAID (Agenția Statelor Unite ale Americii pentru dezvoltare).

Investigațiile științifice la Catedră sunt realizate și prin elaborarea și susținerea tezelor de doctor care au avut loc în perioada 2000-2008:

Tabelul 4

Susținerea tezelor de doctor de către cadrele didactice ale catedrei

Numele, prenumele	Denumirea temei tezei	Anul
Teze de doctor habilitat		
Bucur Vasile	Problemele contabilității activelor nemateriale și materiale pe termen lung	2005
Nederița Alexandru	Problemele metodologice ale contabilității veniturilor și cheltuielilor întreprinderii	2008
Teze de doctor în economie		
Nani Mihail	Aspecte ale contabilității bunurilor materiale și ale decontărilor în instituțiile publice din Republica Moldova	2000
Golocealova Irina	Calcularea costului producției în industria de confecții	2005
Popovici Angela	Contabilitatea veniturilor și cheltuielilor în condițiile contractelor de construcții	2001
Lapițaia Ludmila	Problemele contabilității titlurilor de valoare și a instrumentelor financiare derivate	2001
Graur Anatol	Corelațiile contabilității financiare cu fiscalitatea	2003
Cechina Ecaterina	Contabilitatea arende	2003
Cauș Lidia	Perfecționarea contabilității activelor materiale pe termen lung	2002
Melnic Georgeta	Contabilitatea valorilor materiale	2002
Zlatina Natalia	Contabilitatea constituirii și lichidării întreprinderii	2001
Iachimovschi Anatol	Procedeele obținerii dovezilor de audit	2007
Cușmăunsă Rodica	Contabilitatea consumurilor și cheltuielilor aferente lucrărilor de cercetări științifice și de proiectare-experimentare	2008
Zaporojan Viorica	Contabilitatea consumurilor și calculația costului în producția conservelor din fructe și legume	2008

Publicațiile Catedrei

Profesorii catedrei permanent depun eforturi în vederea asigurării procesului de învățământ cu materiale metodico-didactice (manuale, problemare, indicații metodice). Rezultatele științifice ale colaboratorilor sunt valorificate prin publicații de articole și monografii. Numai în ultimii cinci ani au avut loc ediții în volum de 596,5 c.a., inclusiv:

- manuale – 97,3 c.a.
- monografii – 32,1 c.a.
- articole științifice – 417,9
- alte publicații – 49,2.

Cele mai valoroase lucrări publicate de către profesorii catedrei sunt:

1. *Bazele contabilității*, autorii V. Țurcanu, E. Bajerean, 2004, 268 p.
2. *Учет нематериальных активов (monografie)*, autor V. Bucur, 2002, 316 p.
3. *Contabilitatea financiară, manual*, (colectiv de autori, coordonator A. Nederița) 2003, 640 p.
4. *Aplicații la contabilitatea financiară (problemă)*, colectiv de autori, 2004, 319 p.
5. *Contabilitatea impozitelor, manual*, autori V. Bucur, V. Țurcanu, A. Graur, 2005, 562 p.
6. *Contabilitatea managerială (note de curs)*, autori S. Caraman, R. Cușmăunsă, 2007, 225 p.
7. *Contabilitatea veniturilor și cheltuielilor întreprinderii: teorie și practică (monografie)*, autor A. Nederița, 2007, 300 p.
8. *Corespondența conturilor contabile* (conform prevederilor SNC și Codului fiscal), autor A. Nederița.
9. *Contabilitatea internațională, manual*, autorii V. Țurcanu, I. Golocealova, A. Ștahovschi, 2008, 274 p. 2007, 640 p.

Organizarea conferințelor științifice

Catedra a organizat câteva conferințe științifice.

- ❖ *Conferința internațională cu tema „Direcțiile de trecere la Standardele Internaționale de Contabilitate” (15-16 mai 1997), Președintele comitetului organizatoric – prof. univ. V. Țurcanu.*

Au participat savanți de la ASEM, universități din Franța, Spania și România, universitățile cu profil economic din Republica Moldova, practicieni, reprezentanți ai Ministerului Finanțelor și Inspectoratului Fiscal de Stat. Conferința a avut o însemnătate nu numai științifică, dar și practică, deoarece în cadrul dezbaterilor a fost adoptată o rezoluție, care a conturat baza reformei contabilității în R. Moldova.

- ❖ *Conferința internațională cu tema „Problemele contabilității și auditului în condițiile globalizării” (15-16 aprilie 2005), Președintele Comitetului organizatoric – conf. univ. E. Bajerean.*

În afară de profesorii Facultății de Contabilitate, au participat colaboratori de la UCCM, UASM, invitați din România, Belarus, Ucraina, Bulgaria și Letonia. În cadrul conferinței au activat două secții:

1. Perspectivile de dezvoltare a contabilității și auditului la etapa contemporană.
2. Rolul analizei economico-financiare în procesul decizional.

Participanții la conferință au abordat problemele contabilității resurselor naturale, transformarea sistemelor contabile în conformitate cu cerințele internaționale, organizarea contabilității și auditului în condițiile utilizării sistemelor informatice, influența globalizării asupra contabilității și analizei economico-financiare, dezvoltarea analizei economico-financiare în condițiile necesității luării deciziilor manageriale și altele.

Materialele conferinței au fost publicate într-o culegere.

- ❖ *Pe 10-11 noiembrie 2009, Facultatea „Contabilitate” ASEM, împreună cu Ministerul Finanțelor și Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Moldova, a organizat*

Conferința Științifică Internațională „Problemele contabilității în contextul integrării europene”. Președintele comitetului organizatoric – prof. univ. V. Țurcanu.

La conferință au participat atât profesorii catedrelor ce fac parte din cadrul Facultății de Contabilitate a ASEM – Contabilitate și Audit, Contabilitate, Analiza activității economico-financiare, cât și de la catedrele de specialitate de la UCCM și USM, Universitatea Slavonă, specialiști de la Inspectoratul Fiscal, firma „Price Waterhouse Coopers”, ai altor întreprinderi și organizații din Moldova. Oaspeți ai conferinței au fost profesori de la universitățile din România, Ucraina, Belarus, Rusia.

Discuțiile concrete au avut loc în două secțiuni:

1. Problemele contabilității și auditului în contextul integrării europene.
2. Perfecționarea contabilității și analizei economico-financiare.

Pomind de la aspectele caracterului științific al contabilității, relatat de către prof. univ., dr. hab. V. Bucur, participanții la conferință au abordat diverse chestiuni ce țin de perfecționarea contabilității: aplicarea argumentată a politicilor contabile, modul de recunoaștere a elementelor raportării financiare în conformitate cu Standardele Contabile Naționale și Internaționale, raționalizarea evidenței veniturilor și cheltuielilor, pregătirea și prezentarea informațiilor financiare necesare utilizatorilor în procesul decizional etc.

O parte din raportori s-au oprit la problemele organizării și executării auditului: pregătirea programei de audit, particularitățile auditului în unele ramuri specifice, auditul în mediul sistemelor informaționale computerizate, problemele organizării auditului intern și altele.

Un aspect deosebit au avut problemele privind analiza economico-financiară: diagnosticul factorilor de producție, particularitățile analizei economico-financiare a grupului de întreprinderi, modul de analiză marginală a profitului, analiza influenței structurii finanțării asupra rentabilității întreprinderii.

Recomandările prezentate în comunicările participanților au fost realizate prin transmiterea lor instituțiilor interesate și publicarea într-o culegere specială.

Desfășurarea lucrărilor Conferinței internaționale cu tematica „Problemele contabilității în Contextul integrării europene”, noiembrie 2009

Anual, profesorii catedrei participă la organizarea conferințelor științifice ale ASEM.

Stagii profesionale și didactice

Prof. univ. V. Țurcanu, conf. univ. P. Tostogan, în anul 1995, au avut stagiere la Universitatea din Omaha, Nebraska, SUA, în cadrul activității Centrului Moldo-American al Micului Business.

În anii 1995-1997, prof. univ. V. Țurcanu a participat la seminarele organizate de către OCED la centrul TICA Istanbul, Turcia. Scopul: studierea Standardelor Internaționale de Contabilitate de către reprezentanții CSI și implementarea ulterioară a acestora.

În anul 1998, prof. univ. V. Țurcanu, conf. univ. P. Tostogan, conf. univ. N. Zlatina au participat la stagiul organizat de programul TACIS în Atena, Grecia, în domeniul contabilității pentru întreprinderile mici.

În decembrie 1998, prof. univ. V. Țurcanu a petrecut un stagiul didactic la Universitatea „James Wallis” din Londra, Marea Britanie, făcând cunoștință cu metodele moderne de predare și învățare.

În perioada 2002-2003, o echipă de profesori ai catedrei (T. Mișova, V. Bucur, A. Nedeița, E. Bajorean, L. Lapițaia) a efectuat stagii didactice la Universitatea din Omaha, Nebraska, SUA, pe parcursul cărora a asistat la prelegeri și seminare de contabilitate și audit.

În anul 2008, prof. univ. V. Țurcanu, prof. univ. A. Nedeița și conf. univ. I. Golocealova au participat la cursurile de perfecționare „Standardele Internaționale de Raportare Financiară” în cadrul Programului de certificare internațională a contabililor.

În anii 2009-2010, la seminarele regionale REPARIS (Accounting Education Community of Practice Workshop), organizate de către Banca Mondială, au participat:

- la Viena, Austria și Croația – prof. univ. V. Țurcanu, conf. univ. L. Grabarovschi, lector superior V. Zaporozjan;
- la Talin, Estonia – prof. univ. A. Nedeița, conf. univ. N. Zlatina.

Acest stagiul a contribuit la ridicarea nivelului profesionist atât din punct de vedere științific, cât și didactic.

În anul 2010 au avut stagiere prin participarea la cursurile de studiere a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară, organizate la Banca Mondială: prof. univ. V. Țurcanu, prof. univ. V. Bucur, prof. univ. A. Nedeița, conf. univ. N. Zlatina, conf. univ. L. Grabarovschi.

Desfășurarea lucrărilor Conferinței cu tematica „IFRS pentru IMM și supravegherea publică a calității lucrărilor de audit”, 2010

Relații de colaborare cu alte instituții

Catedra dispune de relații științifice cu următoarele centre similare:

- **naționale:** Catedra de Contabilitate și Audit a Universității Cooperatist-Comerciale din Moldova, Catedra de Contabilitate și informatică de gestiune a Universității de Stat din Moldova, Catedra de Evidență contabilă a Universității Agrare de Stat din Moldova.

Colaborările științifice se axează pe cercetări în comun, discuții științifice la mese rotunde, seminarii, conferințe etc.;

- **de peste hotare:** Facultatea de Științe economice, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava; Catedra de Contabilitate și informatică de gestiune a Universității „Al. I. Cuza” din Iași, România; Catedra de Contabilitate și Control a Universității Tehnologice din Jitomir, Ucraina; Catedra de Contabilitate, control și analiză economică din Sankt-Petersburg, Rusia; Catedra de Contabilitate de la Universitatea din Omaha, SUA.

În cadrul colaborării, sunt elaborate și editate lucrări științifice în comun, sunt organizate participări la conferințe științifice, întruniri atât la Chișinău, cât și în Centrele de peste hotare.

De exemplu, în ultimii ani au participat la manifestări științifice internaționale din străinătate:

- 2009: prof. univ. V. Țurcanu, lector superior V. Zaporozjan – la Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România – conferință științifică;
- 2010: prof. univ. V. Țurcanu, conf. univ. I. Golocealova – la Universitatea Tehnologică din Jitomir, Ucraina – conferință științifică.
- 2011: prof. univ. V. Țurcanu, conf. univ. I. Golocealova – la Universitatea Economică din Sanct-Petersburg, Rusia – simpozion științific.

Savanții străini care au vizitat Catedra în ultimii ani:

- prof. univ., dr. Ionel Bostan, Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava, România;
- prof. univ., dr. Fr. Butineț, Universitatea Tehnologică din Jitomir, Ucraina;
- conf. univ., dr. Natalia Generalova, Universitatea de Stat din Sankt-Petersburg, Rusia;
- prof. univ., dr. J. Armitaje, Universitatea din Omaha, Nebraska, SUA;
- prof. univ., dr. Marcel Ghiță, Universitatea „Athenaeum”, București.

De asemenea, Catedra are relații în domeniul profesional cu următoarele instituții:

- Academia de Științe a Moldovei, prin șeful catedrei, prof. univ. Viorel Țurcanu, care este membru al Asambleei AȘM;
- Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști (ACAP) din Moldova – în scopul organizării seminarelor și conferințelor în comun, dezvoltării profesiei contabile, editării literaturii de specialitate, ridicării calificării (certificarea). În cadrul acestei colaborări, prof. univ. V. Țurcanu, în anii 1999-2002, a îndeplinit funcțiile de Președinte a ACAP, iar în anii ulteriori, prof. univ. V. Țurcanu, prof. univ. A. Nederița și conf. univ. L. Grabarovschi au fost membrii al Consiliului-director al ACAP;
- Ministerul Finanțelor – participarea unor profesori în componența Consiliului Consultativ în domeniul Contabilității pe lângă Ministerul Finanțelor (prof. univ. A. Nederița, prof. univ. V. Bucur, prof. univ. V. Țurcanu, conf. univ. L. Grabarovschi, conf. univ. A. Graur, conf. univ. N. Zlatina, conf. univ. E. Bajerean, conf. univ. E. Cechina). Principalul subiect este colaborarea în privința elaborării proiectelor actelor normative în domeniul contabilității.

5.2. Catedra de Contabilitate

Catedra de Contabilitate a fost creată în cadrul Facultății de Contabilitate în anul 2001, ca rezultat al divizării Catedrei de Contabilitate și Audit.

**L. Grigori, șef-catedră
„Contabilitate”**

Colectivul Catedrei de Contabilitate, format în marea majoritate din tineri motivați și receptivi la efort, gestionează cu profesionalism și exigență disciplinele de studiu ce se regăsesc în profesia contabilă, percepută în toată complexitatea ei. În acest context de responsabilitate asumată, obiectivul pe care tinde să-l atingă constă în transmiterea de cunoștințe teoretice utile și formarea deprinderilor practice adecvate, astfel încât viitorii absolvenți economiști să fie competitivi pentru a desfășura activități în domeniile unde este necesară contabilitatea.

Catedra de Contabilitate are sferă de acțiune complexă și oferă o bună pregătire studenților, masteranzilor, viitorilor specialiști în domeniul economic. Membrii Catedrei asigură acoperirea unei palete foarte largi de cursuri și activități practice la următoarele specializări cu profil economic: *Business și Administrare; Marketing și Logistică; Turism; Merceologie și Comerț; Economie Generală; Administrație publică; Drept; Finanțe și Bănci; Economie Mondială și Relații Economice Internaționale; Cibernetică și Informatică Economică.*

La Catedra „Contabilitate” își desfășoară activitatea 16 cadre didactice: 6 conferențieri, 4 lectori superiori universitari, 6 lectori universitari și 2 asistenți universitari.

Personalul didactic al catedrei „Contabilitate” are următoarea componență:

- Grigori Lilia – dr., conferențiar universitar, șef-catedră;
- Harea Ruslan – dr., conferențiar universitar;
- Lazari Liliana – dr., conferențiar universitar;
- Dima Maria – dr., conferențiar universitar;
- Bârcă Aliona – dr., conferențiar universitar;
- Țurcan Ludmila – competitor, lector superior;
- Badicu Galina – drd., lector superior;
- Gudima Galina – lector superior;
- Gherasimov Mihail – dr., lector superior;
- Ciubotaru Victoria – dr., lector universitar;
- Țurcan Liliana – drd., lector universitar;
- Bajan Maia – drd., lector universitar;
- Mihailă Svetlana – drd., lector universitar;
- Bolboceanu Olesea – lector universitar;
- Erhan Lica – drd., asistent universitar;
- Melnicenco Olesea – dr., asistent universitar.

Activitatea didactică și științifică a Catedrei vizează o direcție de dezvoltare ale cărei coordonate sunt valoarea, inițiativa, stimularea, responsabilitatea și competența.

Membrii Catedrei, 2011

În plan didactic, membrii catedrei sunt implicați în următoarele obiective și perspective:

- ✓ proiectarea, organizarea și realizarea procesului didactic;
- ✓ asigurarea didactică și informațională a procesului de instruire;
- ✓ încurajarea participării studenților la manifestările cu caracter științific și organizarea acestora;
- ✓ organizarea cercetărilor științifice ale membrilor catedrei;
- ✓ propagarea cunoștințelor științifice;
- ✓ asigurarea lucrului educațional cu studenții;
- ✓ evaluarea activității didactice și științifice;
- ✓ coordonarea lucrului cercetătorilor;
- ✓ promovarea mobilității studenților și cadrelor didactice în cadrul programelor și proiectelor de cooperare, cu scopul de a se constitui un portofoliu însemnat de informații și posibilități de asimilare a experiențelor pozitive;
- ✓ dezvoltarea relațiilor de colaborare cu alte catedre de profil de la universități din țară și străinătate;
- ✓ dezvoltarea unui corp profesoral valoros;
- ✓ promovarea unui management academic performant.

Disciplinele Catedrei „Contabilitate” sunt acoperite cu manuale, lucrări metodico-didactice, studii de caz și alte lucrări consultative, elaborate și editate atât de colectivul ei, cât și în colaborare cu Catedra „Contabilitate și audit”. Printre acestea se regăsesc: Bazele contabilității; Contabilitatea întreprinderii: teste și probleme; Contabilitatea în entitățile publice; Practicul la contabilitatea în entitățile publice; Ghid practic la contabilitatea fiscală; Contabilitate managerială: probleme, teste, criptograme; Aplicații la contabilitatea managerială; Contabilitatea în instituții publice: teste, probleme, studii de caz; Aplicații practice în contabilitatea societăților pe acțiuni; Аудит: обзорные вопросы; ситуации; тесты; „Международные стандарты финансовой отчетности” etc.

Activitatea de cercetare științifică începe cu activitatea științifică studențească, care se manifestă prin funcționarea cercurilor studențești. În ultima săptămână din lună, la Catedră își desfășoară lucrările cercul științific studențesc sub conducerea lectorului Svetlana Mihailă. Sunt propuse și discutate în cadrul acestuia subiecte importante și discutabile, legate de contabilitatea elementelor patrimoniale din diferite ramuri ale economiei naționale.

Discursurile cele mai problematice și interesante sunt pregătite și prezentate anual în cadrul Simpozionului Tinerilor cercetători.

Desfășurarea lucrărilor Conferinței internaționale cu tematica „Problemele contabilității în Contextul integrării europene”, noiembrie 2009

Cercetările științifice, având un caracter aplicativ, se efectuează din propria inițiativă a colaboratorilor titulari pe diferite domenii prevăzute în planul temei generale de cercetare a catedrei cu titlul „*Racordarea contabilității la cerințele Standardelor Internaționale de Raportare Financiară*”.

Catedra activează fără finanțare bugetară în direcția perfecționării contabilității în diferite ramuri ale economiei naționale, rezultatele fiind prezentate în formă de articole științifice, participări la conferințe, simpozioane, mese rotunde etc.

Cercetările sunt efectuate în concordanță cu necesitățile specialiștilor sectorului real, prin studierea aprofundată a sistemului actual de contabilitate, prevederilor Standardelor Internaționale de Raportare Financiară, răspunzând la aspectele problematice prin articole publicate, participări la conferințe, mese rotunde, precum și prin elaborarea recomandărilor ce țin de modificările în legislația Republicii Moldova.

Colectivul Catedrei deține relații de colaborare didactică și științifică cu catedrele de specialitate din instituțiile de învățământ din țară și din străinătate. O colaborare pozitivă s-a manifestat cu catedrele de contabilitate de la ASE București, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, Universitatea „Ovidius” din Constanța, Universitatea din Omaha (SUA), USM, UCCM etc.

Conferențiarul Lilia Grigoriu este membru al Seminarului științific de profil la specialitatea 08.00.12 pe lângă facultatea „Contabilitate” ASEM, membru al Comisiei de certificare a auditorilor pe lângă Ministerul Finanțelor.

Conferențiarilor universitari Maria Dima, Ruslan Harea, Liliana Lazari și lectorul superior Galina Badicu sunt membri ai Consiliului Facultății de Contabilitate al ASEM.

Conferențiarul universitar Maria Dima deține certificatele internaționale de contabil certificat CIPA, DipFR.

5.3. Catedra de Analiză a activității economico-financiare

N. Prodan, șef-catedră „Analiza activității economico-financiare”

Catedra „Analiza activității economico-financiare” a fost fondată în anul 1991, în cadrul Facultății de Contabilitate, odată cu întemeierea Academiei de Studii Economice din Moldova. Pe parcursul evoluției sale, ea s-a dezvoltat atât prin diversificarea disciplinelor gestionate, cât și prin formarea corpului profesoral-didactic, care menține un grad înalt de profesionalitate în domeniul pregătirii specialiștilor analiști.

Calitatea de șef-catedră au deținut-o pe parcurs profesorii:

- dr., conf. univ. Ion Cotorcea – anii 1991-1992;
- dr., conf. univ. Natalia Țiriulnicova – anii 1992-1993;
- dr., conf. univ. Vladimir Balanuță – anii 1994-2010;
- dr., conf. univ. Natalia Prodan – din anul 2010 – până în prezent.

Misiunea Catedrei, prin specificul disciplinelor, activității didactice și de cercetare științifică, desfășurate în ASEM, are o importanță deosebită. Catedra asigură pregătirea studenților în domeniul analizei și diagnosticului economico-financiar. Obiectivul principal al disciplinelor catedrei este formarea la studenți a unei gândiri analitice și creative prin însușirea principiilor metodologice, procedeele și metodelor moderne de analiză, care reprezintă o condiție necesară în formarea lor ca specialiști calificați.

Personalul didactic al catedrei are în prezent următoarea componență:

- Prodan Natalia – dr., conferențiar universitar, șef-catedră
- Paladi Valentina – dr., conferențiar universitar
- Țiriulnicova Natalia – dr., conferențiar universitar
- Gavriluc Ludmila – dr., conferențiar universitar
- Balanuță Vladimir – dr., conferențiar universitar
- Gortolomei Valentina – dr., conferențiar universitar
- Muntean Neli – dr., conferențiar universitar
- Chirilov Nelea – lector superior
- Fratea Natalia – lector superior
- Cojocari Ala – lector superior
- Tolmațchi Svetlana – lector superior
- Călugăreanu Diana – lector superior
- Dutca Daniela – lector universitar
- Brașoveanu Adriana – lector universitar

Membrii Catedrei, 2011

În cadrul facultăților ASEM, Catedra asigură următoarele cursuri:

Pentru ciclul I de studii, licență:

- Bazele analizei economice (pentru specialitatea „Contabilitate”)
- Analiza gestionară (pentru specialitatea „Contabilitate”)
- Analiza rapoartelor financiare (pentru specialitatea „Contabilitate”)
- Analiza activității economico-financiare (pentru specialitățile „Finanțe și Bănci”, „Economie Generală”, „Administrație Publică”)
- Analiza economico-financiară (pentru specialitățile „Business și Administrare”, „Turism”, „Economie Mondială” și „Relații Economice Internaționale”, „Statistică și Previziune Economică”, „Merceologie și Comerț”, „Marketing și Logistică”)

Pentru ciclul II de studii, masterat:

- Diagnostic financiar (pentru specializările „Contabilitate și audit”, „Audit financiar”)
- Diagnostic financiar și analiza costurilor (pentru specializările: „Administrarea Afacerilor, Business Internațional, Management în aprovizionări și achiziții, Managementul comunicării în afaceri, Economie Internațională și Integrare Europeană, Integrare Economică Europeană și Politica de Vecinătate)
- Metode de diagnostic a activității firmei (pentru specializarea „Administrare financiar-bancară”)
- Analiza comparată (pentru specializarea „Contabilitate și audit”)
- Analiza gestionară aprofundată (pentru specializarea „Contabilitate și audit”)

Disciplinele predate sunt acoperite cu manuale, lucrări didactice și practico-consultative, editate de colaboratorii Catedrei în ultimii ani.

Modernizarea planurilor de studii la toate facultățile a asigurat condițiile în care cunoștințele obținute de absolvenții ASEM în domeniul analizei activității economico-

financiare devin o necesitate obiectivă în formarea lor ca specialiști calificați în diferite sfere de activitate, cum ar fi economiști, contabili, finanțiști, manageri, marketologi etc.

Disciplinele Catedrei au un grad înalt de specializare și după conținut corespund cerințelor actuale ale economiei de piață și Standardelor Naționale și Internaționale de Contabilitate.

Din anul de studii 2011-2012, Catedra respectivă, în comun cu catedra „Finanțe și asigurări”, propune formarea profesională în domeniul „*Analize și prognoze financiare în activitatea de antreprenoriat*” pentru ciclul II, Masterat. Acest program de masterat oferă absolvenților de la specialitățile din domeniul economic posibilitatea de a aprofunda cunoștințele teoretice și aplicative specifice funcției de analist financiar în domeniul economiei reale, sistemul financiar-bancar, mediul investițional, fiind constituit ca o continuare a studiilor de licență. Specialiștii vor căpăta cunoștințe pentru a soluționa problemele privind analiza activității economico-financiare a unei entități cu scopul realizării rezultatelor acestei analize în elaborarea previziunii financiare a acesteia pe termen lung și scurt.

Nivelul cunoștințelor deținute în urma absolvirii acestui program de masterat va permite fundamentarea riguroasă a deciziilor economico-financiare și manageriale la nivelul entității, asigurându-i viabilitatea în mediul concurențial dinamic, precum și va oferi masteranzilor o certă perspectivă de îmbinare a unității și aplicabilității practice cu competențele necesare, accesibile ocupațiilor în domeniul analizelor și prognozelor financiare în activitatea de antreprenoriat.

Colaboratorii Catedrei au acces la rezultatele activității agenților economici pe teren, cu care colaborează fructuos mai mulți ani. Situația dată influențează favorabil asupra conținutului lecțiilor teoretice și aplicative la disciplinele catedrei, care sunt însoțite cu exemple concrete din practică.

În ultimii 5 ani de activitate au fost editate circa 200 de articole științifice cu caracter aplicativ, 3 problemare, 4 lucrări metodicodidactice și un manual. Astfel, în anul 2003, a fost editată lucrarea didactică a conferențiarului universitar V. Balanuță „*Analiza gestionară*” (în limbile română și rusă), cu volumul de 10 coli de autor și tirajul de 7.000 exemplare, iar în anul 2004 – primul manual autohton de „*Analiza rapoartelor financiare*” în limba română, de către un colectiv de autori de la Catedră (coordonator N. Țiriulnicov), cu un volum de 23 coli de autor și tirajul de 2.000 de exemplare. În anul 2005, manualul respectiv a fost editat în limba rusă, cu același volum și tiraj. În anul 2006, a fost editat cursul universitar „*Bazele analizei activității economice*”, elaborat de conf. univ. V. Gortolomei, în volum de 10 coli de autor, cu un tiraj de 500 de exemplare.

După rezultatele cercetărilor științifice, efectuate la Catedră, până în prezent au fost susținute 4 teze de doctor în științe economice la specialitatea 08.00.12 „*Contabilitate; audit; analiză economică*”:

- 2001 – Tatiana Mihailă – „Diagnosticul și metoda aprecierii rezultatelor financiare ale unităților economice în contextul restructurării întreprinderilor” (conducător științific: dr., conf. univ. V. Balanuță);
- 2003 – Tamara Voroncenco – „Perfecționarea metodologiei analizei estimării situației financiare a întreprinderii în condițiile relațiilor de piață” (conducător științific: dr., conf. univ. V. Balanuță);
- 2007 – Nelli Amarfii – „Diagnosticul și estimarea potențialului economic al întreprinderii în condițiile unei activități durabile” (conducător științific: dr., conf. univ. V. Balanuță);
- 2008 – Neli Slobodeanu – „Analiza și evaluarea riscurilor economic și financiar ale întreprinderii” (conducător științific: dr., conf. univ. V. Balanuță).

Actualmente, la Catedră își fac studiile 5 doctoranzi la învățământul cu frecvență redusă.

Activitatea de cercetare a colectivului Catedrei se desfășoară conform temei generale cu titlul „*Perfecționarea modelului analitic de diagnoză și estimare a rezultatelor activității unităților economice pe teren*”. Domeniile de cercetare la tema în cauză se efectuează din propria inițiativă, fără implicarea surselor de finanțare speciale.

Numai pe parcursul anului 2009, rezultatele obținute în domeniul de cercetare au fost realizate prin participarea activă a colaboratorilor și doctoranzilor catedrei la 3 simpozioane și conferințe științifice, inclusiv cele internaționale. A fost elaborată monografia „*Analiza și evaluarea riscurilor la nivel de întreprindere: aspecte teoretice și aplicative*”, autori N. Muntean și V. Balanuță, cu un volum total de 10 coli editoriale; o lucrare metodico-didactică cu un volum de 2,5 coli de autor; 15 articole științifice în reviste de specialitate și 19 referate științifice la conferințele internaționale în cadrul ASEM și alte instituții de învățământ economic superior din republică.

Desfășurarea lucrărilor Conferinței internaționale cu tematica „Problemele contabilității în contextul integrării europene”, noiembrie 2009

În anii 1997-1998, conf. univ. V. Paladi, conf. univ. L. Gavriluc au participat, în calitate de membri ai grupului de lucru al reformei contabilității în R. Moldova, la elaborarea Standardelor Naționale de Contabilitate. Conf. univ. V. Paladi, conf. univ. N. Țiriulnicov, conf. univ. L. Gavriluc, în anii 1998-2001, au îndeplinit lucrări în cadrul proiectului „*Moldovan Accounting Reform Proiect*”, iar în anii 2001-2004 – în cadrul proiectului „*Financial Management Training and Advisory Activity*”, finanțate de USAID (Agenția Statelor Unite ale Americii pentru Dezvoltare).

Valoarea metodico-consultativă și practico-aplicativă a materialelor publicate s-a evidențiat prin aprecierile pozitive la adresa colaboratorilor titulari ai Catedrei de Contabilitate ASEM din partea specialiștilor practicieni, conducătorilor întreprinderilor, organelor de resort, cât și a abonaților la revistele de specialitate.

Deși cercetările științifice, realizate la Catedră, nu sunt efectuate pe bază de contract, rezultatele obținute de colaboratorii ei și, în primul rând, de conferențiarilor universitari N. Țiriulnicova, V. Paladi, N. Prodan și L. Gavriluc se implementează prin reflectarea lor în setul de materiale elaborate de ACAP pentru participanții la cursurile de perfecționare a

specialiștilor practicieni în domeniul contabilității și analizei economico-financiare, unde persoanele nominalizate participă activ în calitate de consultanți-experti.

Concomitent, prin legătura reciprocă dintre Ministerul de Finanțe, Ministerul Economiei, agenții economici din Republica Moldova și colaboratorii Catedrei, cadrele didactice ale ei sunt invitate permanent la diferite întruniri și mese rotunde, unde își expun propria viziune asupra problemelor examinate, ce țin de diagnosticul financiar, analiza rapoartelor financiare și analiza gestionară.

Colectivul Catedrei deține relații științifice cu catedrele de specialitate din instituțiile de învățământ superior din țară și din străinătate. O colaborare pozitivă s-a manifestat cu catedrele de specialitate de la ASE București, universitățile din Iași, precum și cu Școala Superioară Economică din Grenoble, Franța. Din partea profesorilor noștri se acordă ajutor didactico-consultativ și metodico-aplicativ colegilor care activează în cadrul facultăților de economie din universitățile din Chișinău, Bălți, Comrat, Cahul.

Profesorii titulari ai Catedrei participă activ, în calitate de lectori și consultanți-experti, la diferite cursuri de perfecționare a specialiștilor practicieni în domeniul de specialitate, organizate de ACAP, firma „Contabil-Service”, Ministerul de Finanțe, Ministerul Economiei, alte firme de consulting specializate, unde se bucură de o apreciere înaltă ca profesioniști.

Conferențiarilor universitari ai Catedrei N. Prodan, V. Paladi, N. Țiriulnicov, V. Balanuță și L. Gavriiliuc, în baza deplasărilor efectuate în SUA (Universitatea de la Omaha) și Franța (Școala Superioară Economică din Grenoble) au avut posibilitate să se familiarizeze cu metodele de organizare a activității didactice și științifice în instituțiile respective și acumularea experienței performante a colegilor din domeniul de specialitate, pentru ca apoi acestea să fie examinate și propuse spre aplicare în condițiile Republicii Moldova.

În cadrul Catedrei „Contabilitate” funcționează cercul științific studentesc „*Analitic*” (conducători: conf. univ. N. Muntean și lect. sup. S. Talmațchi). Anual sunt selectate și aprobate cca 15-20 de referate științifice studențești pentru participarea la Simpozionul Internațional al Tinerilor Cercetători din cadrul ASEM. Cele mai bune referate sunt menționate cu diplome de gradul I, II și III, iar apoi sunt prezentate spre publicare.

Capitolul 6. *Facultatea de Finanțe*

Facultatea „Finanțe” din cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova, fiind una din cele mai prestigioase în școala economică superioară, s-a impus prin contribuția mai multor generații de profesori, studenți și personal administrativ, dezvoltând un mediu academic cu tradiții în instruire și cercetare. Prezentul, la fel de dinamic și provocator, oferă facultății prilejul să se afirme prin educarea noii generații de specialiști în domeniul financiar-bancar, pregătiți să răspundă provocărilor mediului economic în continuă schimbare.

Facultatea „Finanțe” își trage rădăcinile de la formarea catedrei „Finanțe și credit” în cadrul Universității de Stat a Moldovei, la 16 septembrie 1957, pentru ca în 1991 să devină o facultate de forță în cadrul ASEM. În prezent, această facultate este o componentă importantă a Academiei, deținând poziția de lider în spațiul universitar din Republica Moldova în formarea specialiștilor în cele mai importante domenii ale economiei naționale, precum: activitatea bancară, investițiile, asigurările, finanțele publice, fiscalitatea, finanțele agenților economici, piețele de capital, relațiile valutar-financiare etc.

La crearea și dezvoltarea Facultății „Finanțe” (inițial, facultatea „Finanțe, Credit, Monedă” (1991 – 1995) au contribuit **decanii** acesteia.

Facultatea „Finanțe”

2002 – prezent	profesor Ludmila Cobzari
2002	profesor Anatolie Caraganciu
1997 – 2002	profesor Constantin Matei
1995 – 1997	profesor Oleg Stratulat

Facultatea „Finanțe, Credit și Monedă”

1994 – 1995	profesor. Oleg Stratulat
1993 – 1994	conferențiar Alexandru Șerbanschi
1991 – 1993	profesor Dumitru Todoroi

L. Cobzari, decanul Facultății „Finanțe”

Facultatea „Finanțe” activează în conformitate cu Regulamentul facultății instituției de învățământ superior universitar și are drept scop pregătirea și instruirea specialiștilor în domeniul financiar-bancar. Acest scop se realizează prin desfășurarea activităților instructiv-didactice, educaționale, științifice și metodice.

Conducerea operativă a facultății este asigurată de Consiliul Facultății „Finanțe”, în cadrul căruia se discută chestiuni curente privind activitatea acestuia.

Componența Consiliului Facultății „Finanțe”

Cobzari Ludmila, prof. univ., dr. hab.	Decan, președintele Consiliului
Baurciulu Angela, conf. univ., dr.	Prodecan
Chioseș Tatiana, conf. univ., dr.	Prodecan
Gumovschi Ana, conf. univ., dr.	Prodecan
Hâncu Rodica, prof. univ., dr. hab	Șef catedră „Investiții și Piețe de Capital”
Stratulat Oleg, prof. univ., dr.	Șef catedră „Bănci și Activitate Bancară”
Botnari Nadejda, conf. univ., dr.	Șef catedră „Finanțe și Asigurări”
Dumitraș Tudor, conf. univ., dr.	Șef catedră „Filosofie și Politologie”
Rusu Djulieta, conf. univ., dr.	Șef catedră „Limbi Moderne Aplicate”
Suhovici Ana, conf. univ., dr.	Catedra „Investiții și Piețe de Capital”
Zubic Aliona, conf. univ., dr.	Catedra „Bănci și Activitate Bancară”
Țurcan Galina, conf. univ., dr.	Catedra „Filosofie și Politologie”
Kostiucik Galina, lect. superior	Catedra „Limbi Moderne Aplicate”
Dandara Marina, lect. superior	Președintele Comitetului sindical al corpului profesoral didactic al Facultății
Lupușor Alexandru	Președintele Comitetului sindical al studenților Facultății, student, an. III
Cauș Doina	Președintele Consiliului studențesc al Facultății, student, an. III

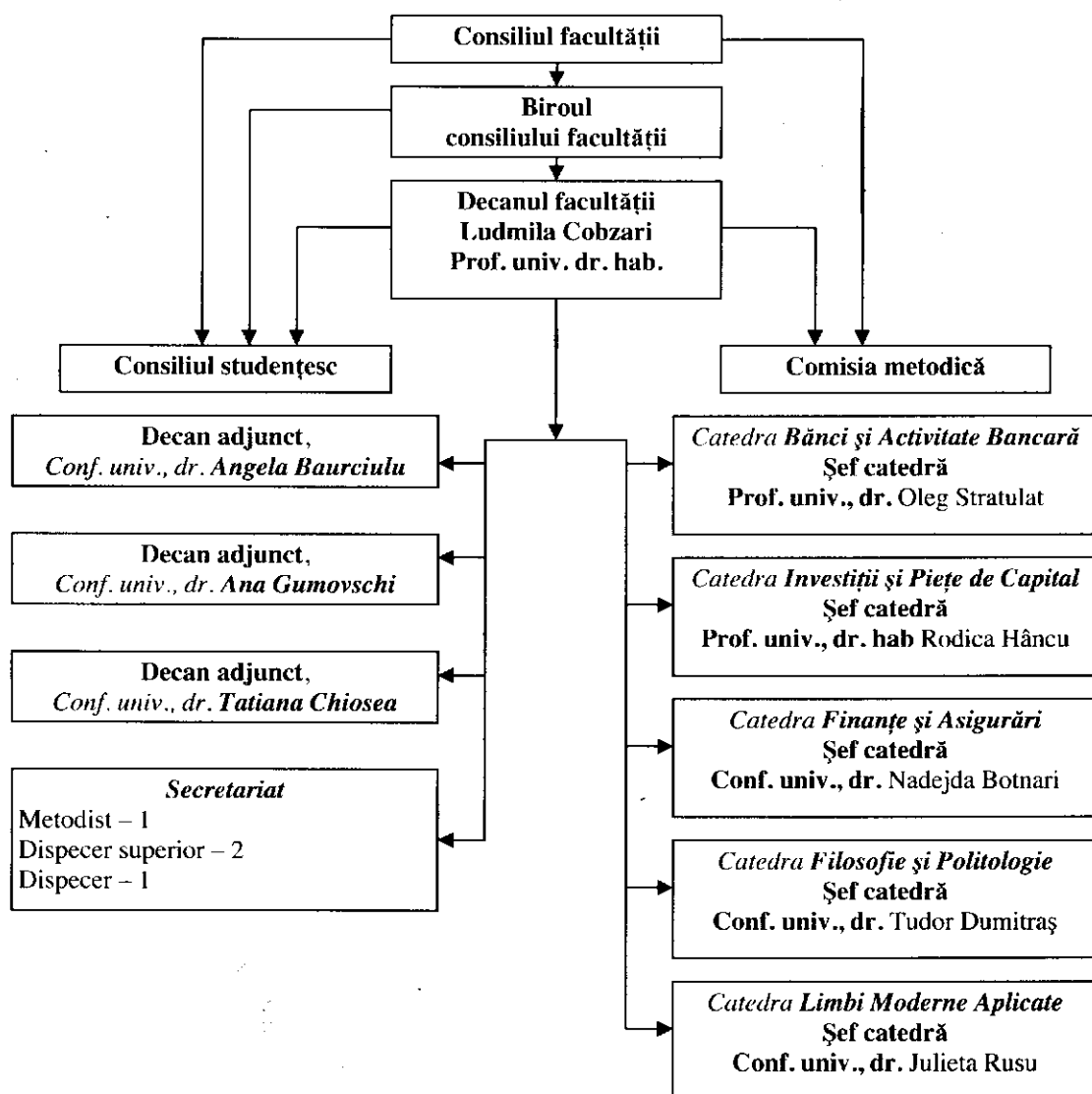

Componența Consiliului Facultății „Finanțe”, 2011

În prezent, în cadrul Facultății activează 5 catedre: *Bănci și Activitate bancară, Finanțe și Asigurări, Investiții și Piețe de Capital, Filosofie și Politologie, Limbi Moderne Aplicate*.

Calitatea lucrărilor științifice, a materialelor metodic-didactice, monografiilor, manualelor, notelor de curs etc., ce sunt elaborate de colaboratorii respectivi, este asigurată de Comisia metodică a facultății.

Structura organizatorică a facultății „Finanțe”

Oferta educațională

Necesitățile societății în formarea specialistului în domeniul financiar-bancar rezultă din prioritățile de dezvoltare strategică a Republicii Moldova în perioada actuală: restructurarea economiei, descentralizarea financiară și economică, sporirea autonomiei decizionale, formarea unei viziuni adecvate, orientate spre rezultate și performanță. În acest context, economistul trebuie să acționeze ca promotor al schimbării, să fie competitiv pe piața muncii, să posede competențe de ordin cognitiv, funcțional, personal, etic etc.

Scopul facultății „Finanțe” constă în formarea personalității integre și profesioniste, pentru a face față cerințelor actuale și de perspectivă a pieței forței de muncă locale și internaționale.

Domeniul de formare profesională „Finanțe” are drept obiectiv fundamental pregătirea viitorilor specialiști în sfera financiară, bancară și investițională. Realizarea acestui obiectiv prin intermediul studiilor universitare, în concordanță cu procesul de la Bologna (ciclul I –

licență, ciclul II – masterat, ciclul III – doctorat), permite angajarea absolvenților în calitate de inspector fiscal, manager financiar în cadrul agenților economici cu diferite forme de organizare, agent de asigurare, funcționar public, analist financiar, operator în instituțiile bancare, analist de credit, dealer pe piața valutară, consilier financiar, broker sau dealer pe piața de capital, economist-casier, ofițer de credit, expert economic, consultant financiar etc.

Componentele domeniului de formare profesională „Finanțe”

Ciclul I. Licență

Titlul obținut: **Licențiat în economie**

Durata și forma de învățământ: **3 ani** – la zi, **4 ani** – cu frecvență redusă

Specialitatea:

Finanțe și Bănci

Ciclul II. Masterat

Titlul obținut: **Master în economie**

Durata: **2 ani** – Bologna,

1,5 ani – PreBologna

Specializări:

Administrare bancară

Administrare financiar-bancară

Investiții și Piețe de capital

Finanțe corporative și Asigurări

Finanțe publice și Fiscalitate

Finanțe și Contabilitatea firmei

Ciclul III. Doctorat

Titlul obținut: **Doctor în economie**

Durata și forma de învățământ: **3 ani** – la zi, **4 ani** – cu frecvență redusă.

Specializări:

Finanțe; Monedă; Credit

Cadrele profesionale

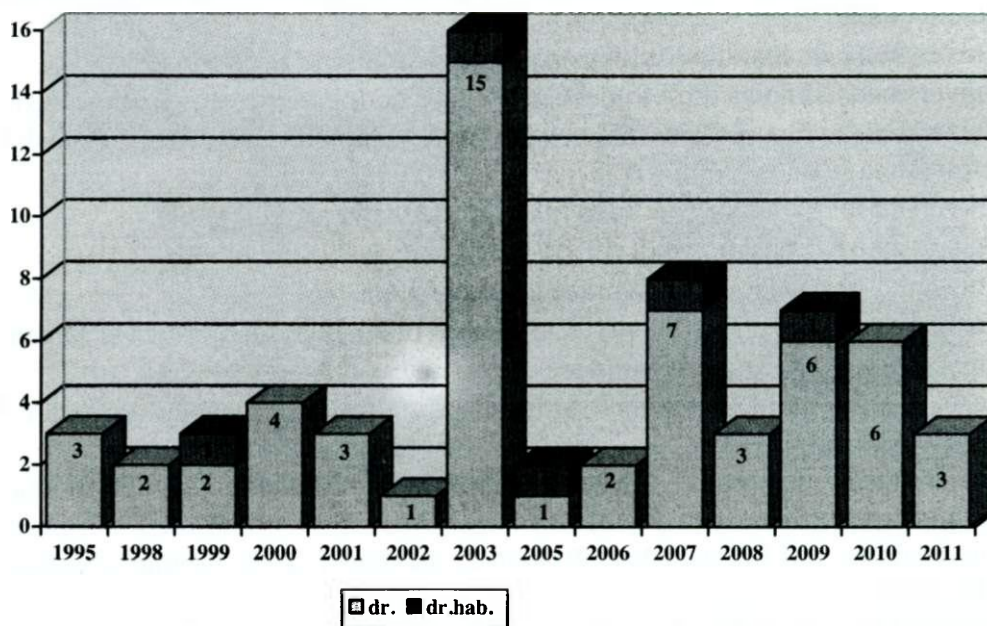
Prestigiul Facultății „Finanțe” este determinat de profesionalismul înalt al cadrelor didactice ce activează în cadrul acesteia. În prezent, în cadrul Facultății „Finanțe” activează 89 de cadre didactice titulare și 35 de colaboratori externi.

Structura cadrelor didactice titulare, conform statelor de funcții, în anul universitar 2010-2011

Catedra	Profesor	Conferențiar	Lector superior	Lector univ.	Asistent univ.	Total
Finanțe și Asigurări	1	16	10	5	2	34
Investiții și Piețe de Capital	1	5	1	2	1	10
Bănci și Activitate Bancară	2	12	4	-	-	18
Filosofie și Politologie	-	4	-	-	-	4
Limbi Moderne Aplicate	-	1	12	5	5	23
Total	4	38	27	12	8	89

O contribuție esențială în formarea noilor generații de cercetători în domeniul finanțelor din Republica Moldova au adus profesorii facultății, îndrumând pe parcursul anilor doctoranzi și competitori, care au susținut cu succes tezele de doctor la Consiliile specializate ASEM și au obținut titlul de doctor și doctor habilitat în economie.

Numărul de teze susținute în cadrul facultății „Finanțe” în perioada 1995-2011

Un aport considerabil și o contribuție valoroasă în organizarea și desfășurarea activităților instructiv-didactice, de cercetare și educație a generațiilor de tineri specialiști a fost realizat de către profesorii notorii de talie națională și internațională și anume: **Paul Bran**, dr. prof. univ.; **Ivan Mocan**, dr. prof. univ.; **Ramzi Halitov**, dr. hab. prof. univ.; **Petru Rumleanski**, dr. hab. prof. univ.; **Lidia Nichitin**, dr. conf. univ.; **Nicolae Gortopan**, dr. conf. univ.; **Stanislav Fotescu**, dr. hab. conf. univ.; **Valentina Buciațchi** dr. conf. univ.

Relațiile de colaborare

Pe parcursul activității sale, Facultatea „Finanțe” a reușit să stabilească relații de colaborare cu mai multe structuri și instituții din țară și de peste hotare, fapt ce a contribuit la majorarea eficienței predării cursurilor universitare, la elaborarea materialelor metodico-didactice și la cercetările științifice, efectuate în cadrul acesteia.

Cadrelle didactice ale facultății sunt implicate în organizarea unor numeroase manifestări științifice naționale și internaționale, atât în calitate de reprezentanți ai corpului academic al facultății, cât și de membri ai unor prestigioase asociații sau organizații științifice și profesionale. Profesionalismul cadrelor didactice ale facultății este înalt apreciat și recunoscut nu numai în mediul academic, dar și în cel de afaceri.

Ne putem mândri de existența *relațiilor de colaborare* cu:

- Academia de Științe a Moldovei;
- Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
- Ministerul Economiei al Republicii Moldova;
- Banca Națională a Moldovei;
- Comisia Națională a Pieței Financiare a Republicii Moldova;
- Inspectoratul Fiscal Principal de Stat al Republicii Moldova și Inspectoratele Fiscale Teritoriale;
- Băncile Comerciale (SA „Victoriabank” BC, SA „Agroindbank” BC, BC „Mobiasbanca Group Societe Generale” SA, BC „Moldindconbank” SA, BC „Banca Socială” SA, SA „Banca Comercială Română” BC etc.);
- Companiile de Asigurări (SA „ASITO”, SIA „Moldasig”, SA „Donaris Group” etc.);
- Bursa de Valori a Moldovei;
- Întreprinderile industriale și comerciale;
- Companiile de leasing.

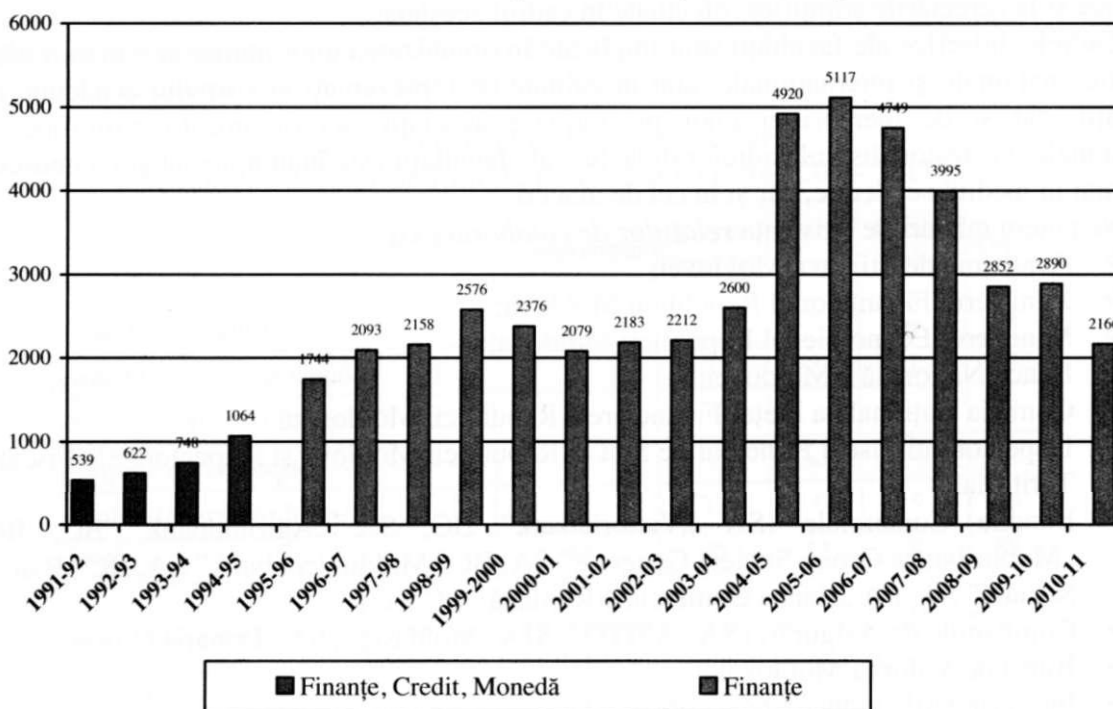
Un loc deosebit în relațiile de colaborare le ocupă instituțiile de învățământ din țară și de peste hotare, în baza cărora se întrunesc foruri științifice naționale și internaționale; printre acestea putem numi:

- Universitatea de Stat din Moldova, facultatea de Științe Economice;
- Universitatea Tehnică din Moldova, facultatea de Inginerie economică și business;
- Universitatea Cooperatist-comercială din Moldova, facultatea Contabilitate și Informatică Economică;
- Universitatea Agrară de Stat din Moldova, facultatea de Economie;
- Universitatea din Bălți, facultatea de Economie;
- Universitatea din Tiraspol, facultatea de Economie;
- Universitatea de Stat din Cahul, facultatea de Economie, Informatică și Matematică;
- Universitatea din Comrat, facultatea de Științe Economice;
- Academia de Studii Economice, România, facultatea de Finanțe, Asigurări, Bănci și Burse de Valori;
- Universitatea de Vest, Timișoara, România, facultatea de Economie și de Administrare a afacerilor;
- Universitatea „Al.I.Cuza”, Iași, România, facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor;
- Universitatea din Bacău, România, facultatea de Științe Economice;
- Universitatea Economică de Stat, Minsk, Belarus;
- Universitatea de Economie, Kiev, Ucraina;
- Universitatea „Plehanov”, Moscova, Rusia etc.

Contingentul de studenți

În cadrul facultății își fac studii tineri ingenioși, cu spirit de inițiativă, dornici de a conduce eficient o afacere în condițiile economiei bazate pe cunoaștere. Dinamica contingentului de studenți ai Facultății „Finanțe” în cei 20 de ani de activitate este reflectată în următoarea figură.

Contingentul studenților Facultății „FINANȚE”

Decanul Ludmila Cobzari, prof. univ., dr.hab și studenții Facultății Finanțe

Aderarea Republicii Moldova la Spațiul Unic European al Învățământului Superior a oferit posibilitatea studenților Facultății să studieze unul-două semestre, în cadrul programelor de mobilitate academică, la prestigioase universități europene. Studenții facultății participă activ la diferite manifestații științifice universitare, naționale și internaționale. Anual, în cadrul Simpozionului Internațional al Tinerilor Cercetători, organizat de ASEM, aceștia prezintă comunicări științifice creative.

Un rol deosebit în cadrul Facultății îl ocupă Consiliul studențesc al facultății (CSFF) – organul reprezentativ al studenților ei, care activează în comun cu Biroul sindical al Facultății „Finanțe” (BSFF), fiind susținute de către decanat.

6.1. Catedra „Bănci și Activitate bancară”

Date istorice

Catedra „Bănci și Activitate bancară” este una din subdiviziunile didactico-științifice cu importantă pondere în activitățile educaționale și de cercetare, bogată istorie și admirabile tradiții.

Cadrul instituțional al instruirii bancare își are începutul la 1953, odată cu înființarea în componența Universității de Stat din Chișinău a Facultății de Economie, uneia din subdiviziunile căreia era și Catedra „*Finanțe, Credit, Statistica și Analiza Activității Economice*”. Această catedră era responsabilă de formarea cadrelor la două specialități: „Finanțe” și „Economia Industriei”.

Din 1956 catedra se numea „*Finanțe, Contabilitate și Statistică*”. Către anul universitar 1957/58, grație majorării numărului de studenți admiși și extinderii numărului de discipline universitare predate, s-au format condiții pentru constituirea unei subdiviziuni specializate în instruirea finanțistilor și bancherilor. În așa mod, din 1 septembrie 1957 este înființată Catedra „*Finanțe și Credit*”, denumirea căreia a dăinuit 34 ani. Atunci aici activau doar trei cadre didactice: Ivan Proscurin, care exercita și funcția de șef catedră, Boris Faizulin și Lidia Nikitina, lectori.

**PROSCURIN I. - docent,
candidat în științe economice
șef catedră în a.a. 1957-1960**

Colectivul Catedrei „Bănci și Activitate bancară”

Tânărul colectiv se confrunta cu numeroase dificultăți. Nu erau suficiente săli pentru ore, unele ținându-se chiar într-un depou antiincendiar, lipseau manualele, lucrările metodice etc.

MOCAN I.I.
prof.univ., dr. hab.
șef catedră în a.a. 1960-1991

În 1958, la Catedră își începe activitatea Ivan Mocan, recent desemnat decan al Facultății „Economie”, care a condus-o încontinuu trei decenii – din 1960 până în 1990.

Din 1964 Catedra „Finanțe și Credit” a funcționat în cadrul Facultății de Inginerie-Economie a Institutului Politehnic din Chișinău (IPC). În 1970, pentru facultate este dat în exploatare un nou bloc de studii (nr. 5 în cadrul IPC amplasat pe str. Miron Costin 3 (fostul prospect K. Marx) modern, cu infrastructură didactică, socială, culturală, sportivă dezvoltată. Aici Catedra era dislocată la etajul 1, unde având o bază materială bună, cadre didactice cu grade și titluri științifice, a organizat instruirea la specializările „Finanțe” și „Credit”. De la 1 septembrie 1977 Facultatea și, respectiv, Catedra revine în cadrul Universității de Stat din Moldova (USM). Din același an se începe instruirea încă la o specializare – „Finanțele Industriiei”, precum și pregătirea studenților din străinătate – Africa, Asia și America Latină.

La Catedră, în diferite perioade, au activat personalități marcante în învățământ, știință, practica financiar-bancară, printre care: prof. univ. dr. hab. Ramzi Halitov, conf. univ. dr. Ivan Timoșenco, conf. univ. dr. Lidia Nikitina, conf. univ. dr. Andrei Tighinean, conf. univ. dr. Valentina Buceațchi, conf. univ. dr. Victor

Furdui, conf. univ. dr. Andrian Budeanu, conf. univ. dr. Alexandru Șcerbanschi, Galina Mincenoc, Nicolai Țvetaev, Constantin Antoniev, Alexandr Dâma, Tudor Dănilă, Valeriu Muravschi, Constantin Tampiza etc.

Întâlnirea generațiilor

STRATULAT Oleg
prof.univ.dr.,
șef catedră în a.a.1991-1997,
2007 - prezent

La 4 ianuarie 1991, Senatul USM unanim a ales în funcția de șef-catedră pe dr. Oleg Stratulat. În septembrie 1991, odată cu fondarea Academiei de Studii Economice din Moldova pe baza Facultăților „Economie” și „Economia comerțului”, catedra, cu denumirea „Monedă, finanțe, credit”, se regăsește în componența noii instituții.

În acea perioadă începe pe larg predarea disciplinelor de specialitate în limba natală a băștinașilor. Primele cursuri de profil monetar, bancar și financiar predate în republică în limba română au fost ținute de conf. univ. dr. Oleg Stratulat. Un rol deosebit în formarea conceptului modern de instruire a bancherului îi revine cunoscutului savant-economist prof. univ. dr. Paul Bran, rector-fondator al ASEM, care în perioada 1991-1994 a activat în cadrul Catedrei „Monedă, finanțe, credit”. În această perioadă o întreagă pleiadă de tineri absolvenți au fost cooptați în rândurile cadrelor didactice, instruiți în doctorantură, sprijiniți în susținerea tezelor de doctorat, care în prezent constituie nucleul colectivului Catedrei.

La începutul anului universitar 1996/97 din compartimentul didactic al Catedrei au fost extrase disciplinele cu caracter financiar, fiscal și asigurări, aceasta continuând instruirea la profilul bancar și bursier. Denumirea catedrei a fost stabilită „Bănci și Burse de valori”, iar conducerea a fost continuată de conf. univ., dr. Stratulat Oleg.

CARAGANCIU Anatolie
prof.univ.,dr.hab.
șef catedră în a.a. 1997-2007

Din februarie 1997 funcția de șef catedră a fost exercitată de conf. univ. dr. Anatol Caraganciu.

La începutul anului universitar 2005/2006 Catedra a transmis altei subdiviziuni disciplinele de profil bursier. În aprilie 2007, prin decizia Senatului ASEM Catedra a fost denumită „Bănci și activitate bancară”, iar din mai, același an, ea este condusă din nou de prof. univ. dr. Oleg Stratulat.

Cadrele didactice

În prezent, Catedra „Bănci și activitate bancară” anual îndeplinește o sarcină didactică în volum de 24000 ore.

Nivelul academic al disciplinelor predate este asigurat de corpul didactic constituit 18 persoane, printre care 2 profesori universitari, 14 conferențieri universitari și 4 lectori superiori. 17 din cadrele didactice ale Catedrei dețin grad științific.

În componența nominală a Catedrei intră: prof. univ., dr. Stratulat Oleg, prof. univ., inter. dr. hab. Secrieru Angela, conf. univ. dr. Darovanaia Ala, conf. univ. dr. Covaliu Margareta, conf. univ. dr. Lopotenco

Viorica, conf. univ. dr. Gorobeț Ilinca, conf. univ. dr. Cociug Victoria, conf. univ. dr. Romanciuc Larisa, conf. univ. dr. Mistrean Larisa, conf. univ. dr. Dicov Irina, conf. univ. dr. Ciobu Stela, conf. univ. dr. Zubic Aliona, conf. univ. dr. Berdilă Ana, conf. inter., dr. Batișcev Ruslan, lect. sup., dr. Clichici Dorina, lect. sup., dr. Roller Ala, lect. sup. Andronic Alesea, lect. sup., dr. Belobrov Angela.

Activitatea științifică și metodică-didactică

Catedra „Bănci și activitate bancară”, cadrele didactice predau un set de discipline la **ciclul I – licențiat:** Monedă și credit”, „Relații valutar-financiare internaționale”, „Activitate bancară”, „Managementul bancar”, „Bazele activității bancare”, „Creditarea bancară”, „Operațiuni bancare”, „Gestiunea riscurilor bancare” și **ciclul II – masterat:** „Metode și tehnici valutar-financiare internaționale”, „Sisteme bancare comparate”, „Strategii și politici monetare”, „Finanțarea și creditarea internațională”, „Tranzacții pe piața FOREX”, „Gestiunea cursului valutar”, „Teoria și practica riscurilor bancare”, „Cursul valutar și gestiunea rezervelor valutare”, „Marketing bancar”.

Disciplinele predate de către profesorii catedrei sunt asigurate cu manuale, note de curs, culegeri de probleme, indicații metodice etc. *În ultimii cinci ani au fost publicate o serie de lucrări printre care cele mai relevante sunt:*

- Berdilă, A.; Oboroc, Iu. Monedă și credit: – Ch.: Evrica, 2006. – 120 p.
- Berdilă, A. Relații valutar-financiare internaționale: – Ch.: Evrica, 2006. – 136 p.
- Lopotenco, V., Feteniu, V., Belobrov, A. Relații valutar – financiare internaționale – concept, problem, teste-grilă – Chișinău: Ed. ASEM, 2005. – 156 p.
- Lopotenco, V. Международные валютно-финансовые отношения (Note de curs). – Chișinău: Ed. ASEM, 2004. – 120 c.
- Gorobeț, I. Основы банковского дела (Note de curs). – Chișinău: Ed. ASEM, 2005. – 245 c.

- Cociug, V., Cinic, L. Gestiunea riscurilor bancare (Curs de lecții). – Chișinău: Editura ASEM, 2008. – 156 p.
- Cociug, V., Cinic, L., Timofei, O. Management bancar (Culegere de probleme). – Ed. Chișinău, 2008. – 100 p.
- Cociug, V., Mistrean, L. Operațiuni bancare (Note de curs). – Chișinău: Ed. ASEM, 2007. – 145 p.
- Cociug, V. Timofei, O. Control și audit bancar intern (Curs de lecții). – Chișinău: Editura ASEM, 2008. – 120 p.
- Batișcev, R. Банковский менеджмент (Note de curs). – Chișinău: Ed. ASEM, 2008. – 200 c.
- Batișcev, R. Основы банковской деятельности II часть (Note de curs). – Chișinău: Ed. ASEM, 2007. – 189 p.

Acestea, împreună cu alte câteva sute de titluri aflate în colecțiile bibliotecii ASEM constituie baza metodologică a instruirii profesionale și formării specialiștilor în domeniul bancar.

Cercetarea științifică este o componentă indispensabilă a procesului de formare a specialiștilor moderni, fapt care condiționează implicarea cadrelor didactice atât în diferite proiecte și programe de stat de cercetare, cât și în studii cu finanțare instituțională sau la propria inițiativă.

În perioada 2006-2007, trei colaboratori ai catedrei „Bănci și activitate bancară” au fost implicați în realizarea temei de cercetare în cadrul programului de stat „Elaborarea mecanismelor și metodelor de stimulare a creșterii economice și de reducere a sărăciei și de îmbunătățire a calității vieții în contextul SCERS, inclus în programul de stat SCERS, precum și în programul național „Satul Moldovenesc” și planul de acțiuni „Republica Moldova – Uniunea Europeană”.

În ultimii trei ani colaboratorii catedrei au publicat peste 150 lucrări științifice cu un volum total de cca 100 coli de autor. Aceste lucrări abordează aspecte ce țin de activitatea financiară, bancară, investițională și de capital, având o valoare teoretică și practică înaltă, majoritatea fiind recenzate. Dintre aceste menționăm *monografiile*:

- Stratulat, O. *Împrumuturile publice interne*, Chișinău: Cu drag SRL, 2008. – 124 p.;
- Stratulat O., Berdilă A., Armeanic A., Guțuțui V., Zubic A., Ciobanu G., *Reglementarea juridică a împrumuturilor obligatare municipale – direcție de aprofundare a descentralizării fiscale în Republica Moldova*, Chișinău: Cu drag SRL, 2008. – 112 p.;
- Stratulat, O. *Impozitele indirecte*. – Chișinău: Pontos, 2009. – 123 p.

Totodată, au fost publicate 37 articole (cu un volum total de 25 c.a.) în reviste naționale și internaționale, 30 comunicări (cu un volum total de 14 c.a.) prezentate la conferințe internaționale.

Din anul 2008 colaboratorii Catedrei „Bănci și activitate bancară” sunt implicați în realizarea de activități cu caracter științific și inovațional în cadrul temei de cercetare „Creșterea eficienței sistemului monetar din Republica Moldova în contextul conjuncturii actuale de pe piețele financiare naționale și internaționale”.

În cadrul Catedrei, prin doctorat, se instruiesc și cadre științifice de înaltă calificare la *specialitatea științifică 08.00.10 „Finanțe, monedă, credit”*.

În prezent, la Catedră își fac studiile la doctorat 14 persoane – 2 doctoranzi la secția zi și 12 la secția cu frecvență redusă – din Republica Moldova și din străinătate.

Dreptul de coordonare științifică a doctoratului îl dețin 7 membri ai Catedrei.

În cadrul Catedrei date funcționează Seminarul științifico-metodic, care în perioada 2008-2009 s-a întrunit în ședințe de 12 ori, având drept subiecte de dezbatere probleme importante de ordin metodico-didactic și teme științifice vaste.

Pe parcursul ultimilor trei ani, în cadrul Catedrei „Bănci și activitate bancară” a fost organizat și și-a desfășurat activitatea cercul științific studențesc „*Tinerii monetariști*”. Coordonatori ai cercului sunt conf. univ., dr. Romanciuc Larisa, lect. sup., dr. Belobrov Angela. În această perioadă au fost desfășurate întruniri ale cercului științific studențesc cu diverse tematici, în cadrul cărora studenții au prezentat rapoarte și comunicări științifice, au analizat diferite situații din sectorul bancar și monetar al republicii, au abordat problemele financiar-monetare globale.

De asemenea, în cadrul catedrei funcționează Clubul studenților bancheri, obiectiv al căruia este organizarea diferitor acțiuni de cunoaștere. În acest sens anual, începând cu 2008, se organizează concursul „*Bancherul modern – cunoștințe teoretice profunde și deprinderi practice temeinice*” și în octombrie 2008 – dezbaterile cu elemente de competiție „*Politica monetară: intersecții de opinii*”.

Secvențe de la concursul studențesc „Bancherul modern – cunoștințe teoretice profunde și deprinderi practice temeinice”

Anual, Catedra organizează lucrările secțiunii specializate a Simpozionului Tinerilor Cercetători, în cadrul căreia se aranjează o expoziție a lucrărilor științifice studențești, se perfectează un panou cu fotografii și documente cu referință la activitățile desfășurate pe parcursul anului în domeniu, se prezintă comunicări științifice ale studenților, se oficiază cei mai buni și activi studenți. În condițiile actuale de schimbare, Catedra „Bănci și activitate bancară” și-a formulat noi obiective în instruire și cercetare, pe care le realizează cu succes.

6.2. Catedra „Finanțe și Asigurări”

Date istorice

Catedra „Finanțe și Asigurări” din cadrul Facultății de Finanțe a Academiei de Studii Economice din Moldova s-a înființat în anul 1996, în urma divizării Catedrei „Finanțe și credit” în două catedre: *Finanțe și asigurări* și *Bănci și Burse de Valori*. În perioada 1996-2003, conducerea Catedrei a fost asigurată de către Ludmila Cobzari, prof. univ. dr., succedată, începând cu anul 2003, de către Nadejda Botnari, conf. univ. dr. (prezent).

Misiunea catedrei „Finanțe și Asigurări” constă în asigurarea instruirii studenților în domeniul financiar și formarea specialiștilor de înaltă calificare, precum și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale ale personalului didactic în vederea îmbunătățirii calității activităților didactico-științifice și instructiv-educative.

Obiectivele Catedrei derivă din Strategia dezvoltării Academiei și vizează: consolidarea unei culturi academice veritabile; armonizarea programelor analitice cu programele existente la universitățile de prestigiu pe plan internațional; elaborarea de materiale didactice și științifice de înalt nivel științific; cooperarea cu catedre din universități partenere ale Academiei de Studii Economice și din afara acesteia, precum și cu diferite centre de cercetare cu performanță ridicată din țară și de peste hotare.

Începând cu anul universitar 1996-1997, în cadrul nomenclatorului de specialități de la Catedra „Finanțe și Asigurări” se enumărau *specializările*: „Finanțe și asigurări”, „Fiscalitate și administrare financiară” și „Finanțele și contabilitatea firmei”. Prima a devenit efectiv operațională, în urma divizării catedrei „Finanțe și credit”, conform deciziei Senatului ASEM din 30.04.96. Printre *disciplinele* predate se pot aminti: Finanțele întreprinderii, Asigurări și Reasigurări, Metode și tehnici fiscale, Finanțe publice, Finanțarea și eficiența investițiilor, Prețuri și Tarife, Gestiunea finanțelor publice, Gestiunea riscurilor financiare etc.

În prezent, Catedra „Finanțe și Asigurări” asigură instruirea studenților la specialitatea „Finanțe și Bănci”, ciclul I, licența-zi și frecvență redusă, contribuie la formarea specialiștilor în alte domenii ale științei economice și la Studii de masterat.

Studiile de masterat reprezintă ciclul II sau al doilea nivel de pregătire universitară. Catedra „Finanțe și asigurări” organizează programe de masterat pentru aprofundarea cunoștințelor în trei domenii: „Finanțe corporative; Asigurări” (FCA), „Finanțe publice și fiscalitate” (FPF), „Finanțe și contabilitatea firmei”. Anul 2010 a fost primul an promoțional pentru 156 de masteranzi, din care 119 persoane au absolvit masteratul la specialitatea „Finanțe corporative; Asigurări”, iar 37 – la specialitatea „Finanțe publice și fiscalitate”. În anii 2009-2010 numărul masteranzilor înscriși la cele două specializări circumscrise Catedrei a fost, respectiv: în anul 2009, la FCA – 146 persoane și FPF – 71; în anul 2010 – 148 masteranzi la specialitatea FCA și 78 la specialitatea FPF.

Organizarea studiilor la doctorat și coordonarea tezelor de doctor și doctor habilitat reprezintă un imperativ al catedrei. Pe parcursul anilor, la catedră au făcut studii prin doctorat peste 50 doctoranzi. Activitatea de coordonare a tezelor de doctorat este asigurată de profesori și conferențieri universitari: prof. univ., dr. hab. Cobzari L., conf. univ. dr. hab.

**N. Botnari, șef-catedră
„Finanțe și Asigurări”**

Ciubotaru M., conf. univ. dr. hab. Băncilă N., conf. univ. dr. Botnari N., conf. univ. dr. Bușmachi E.

În perioada de activitate a catedrei au susținut teza de doctor în economie și doctor habilitat 26 persoane, dintre care 18 reprezintă cadre didactice titulare ale catedrei.

Trecerea la procesul de studii în baza Acordului de la Bologna a presupus modificarea planurilor de învățământ în scopul compatibilității acestora cu cele din Uniunea Europeană, iar disciplinele predate de catedră sunt tot mai compatibile cu cele predate de universitățile de prestigiu din domeniul financiar și economic din lume.

Printre disciplinele predate de Catedra „**Finanțe și Asigurări**”, în prezent, sunt: Finanțe, Finanțele întreprinderii, Management financiar, Politici financiare de întreprindere, Evaluarea întreprinderii, Planificarea financiară a întreprinderii, Finanțe publice, Asigurări sociale, Managementul finanțelor publice; Strategii macroeconomice fiscale și bugetare; Bazele asigurărilor, Asigurări și reasigurări, Piața asigurărilor, Gestiunea asigurărilor; Asigurarea riscurilor financiare, Asigurări și reasigurări internaționale; Asigurări în comerțul intern și internațional, controlul în asigurări, Bazele fiscalității, Metode și tehnici fiscale, Gestiune fiscală, Administrare fiscală, Audit financiar în sectorul public, Politici și tehnici de bugetare, Bugetare sensibilă la gen.

Cadrele didactice

Activitatea didactică, metodică și științifică a Catedrei „*Finanțe și asigurări*” este asigurată de 35 cadre didactice, titulari angajați și de specialiști din domeniu.

Colectivul Catedrei „Finanțe și Asigurări” la data de 01.04.2011

În perioada de referință, 1996-2011, la Catedră s-a înregistrat o evoluție ascendentă atât din punct de vedere cantitativ (creșterea numărului de posturi didactice), cât și calitativ al structurii personalului didactic: profesori, conferențieri, lectori superiori.

Statele de funcții și cadrele didactice, din ultimii 10 ani, sunt prezentate în tabelul 1.

Tabelul 1

Posturile didactice ocupate la Catedra „Finanțe și Asigurări” în perioada 2001-2011

Posturi didactice					
total	inclusiv				
	Profesor universitar	Conferențiar universitar	Lector superior universitar	Lector universitar	Asistent universitar
anul de studii 2001-2002					
51,0	2	16	12	10	11
anul de studii 2002-2003					
56,5	4,75	17	12	11	11,75
anul de studii 2003-2004					
60,5	3,5	16	12	14	14
anul de studii 2004-2005					
80,0	6	30	20	12	12
anul de studii 2005-2006					
75,5	5	29,5	18	14	9
anul de studii 2006-2007					
95,5	4,5	38	24	16	12
anul de studii 2007-2008					
113,25	5	45	29	20	14,25
anul de studii 2008-2009					
54	3,5	23	16,25	6,75	4,5
anul de studii 2009-2010					
58,25	3	23,25	18	10	4
anul de studii 2010-2011					
60,5	2,5	25	22	7	3

Lista cadrelor didactice ale Catedrei „Finanțe și Asigurări”, ce dețin titlu și grad științific la data de 30.06.2011, este prezentată în tabelul 2.

Tabelul 2

Lista cadrelor didactice cu titlu și grad științific

	Nume, prenume	Titlu și gradul științific
1.	Ludmila Cobzari	Profesor universitar, doctor habilitat (Decanul facultății „Finanțe”)
2.	Nadejda Botnari	Conferențiar universitar, doctor în științe economice (Sef catedră)
3.	Natalia Bancilă	Conferențiar universitar, doctor habilitat
4.	Maria Ciubotaru	Conferențiar universitar, doctor habilitat
5.	Angela Casian	Conferențiar universitar, doctor în științe economice
6.	Angela Baurciulu	Conferențiar universitar, doctor în științe economice
7.	Tatiana Chiosea	Conferențiar universitar, doctor în științe economice
8.	Constantin Tiuricov	Conferențiar universitar, doctor în științe economice
9.	Nadejda Chicu	Conferențiar universitar, doctor în științe economice
10.	Aurel Mărgineanu	Conferențiar universitar, doctor în științe economice
11.	Victor Sula	Conferențiar universitar, doctor în științe economice
12.	Eugenia Bușmachiu	Conferențiar universitar, doctor în științe economice
13.	Olga Kuzmina	Conferențiar universitar, doctor în științe economice
14.	Tatiana Dzubetscaia	Conferențiar universitar, doctor în științe economice
15.	Andrei Petroia	Conferențiar universitar, doctor în științe economice
16.	Victoria Sârbu	Conferențiar universitar, doctor în științe economice
17.	Iulia Suvorova	Conferențiar universitar, doctor în științe economice
18.	Denis Vostricov	Doctor în științe economice

Printre personalitățile care, pe parcursul anilor, au înnobilit Catedra „Finanțe și Asigurări”, rememorăm pe conf. univ. dr. hab. Stanislav Fotescu, profesorul univ. Halitov

Ramzi, conf. univ. Nichitin Lidia, conf. univ. Buciațchi Valentina, care au avut o implicare semnificativă în promovarea și dezvoltarea culturii economice.

Activitatea științifică și metodico-didactică a Catedrei

Având drept preocupare permanentă formarea de specialiști valoroși, Cadrele didactice ale Catedrei de Finanțare și Asigurări pun la dispoziția studenților materiale didactice moderne în formă de manuale, cursuri universitare, culegeri de probleme și teste, precum și materiale de specialitate sub aspectul monografiilor, articole științifice etc.

Unele din cele mai reprezentative lucrări, elaborate de membrii colectivului Catedrei, sunt:

Lucrări metodico-didactice: manuale, cursuri universitare, note de curs:

- *Finanțe* – Botnari N., Baurciulu A. (coordonatori), Chișinău, Ed. ASEM, 2010.
- *Finanțele întreprinderii* – N. Botnari, Chișinău, ed. Tipografia Centrală, în două ediții: 2006, 2008.
- *Ghidul formatorului* – A. Baurciulu, M. Belostecinic, A. Casian, I. Pârțachi, A. Petroia, Suport metodic pentru instruirea în domeniul „*Bugetării sensibile la gen*”, Chișinău, Ed. ASEM, 2010.
- *Taxe și impozite pentru IMM* – E. Balaban, Chișinău, 2009.
- *Финансы государственного сектора и управление ими (учебно-методическое пособие)* – A. Petroia, Chișinău, Ed. ASEM, 2007.
- *Bazele fiscalității* – L. Cobzari, C. Tiuricov, I. Suvorova, E. Busmachiu, N. Chicu, O. Kuzmina, Chișinău, Ed. ASEM, 2006.
- *Managementul financiar al firmei*, colectiv de autori, Chișinău, Ed. ASEM, 2006.
- *Politici financiare ale întreprinderii* – Cobzari L., Taran I., Baurciulu A., Chișinău, Ed. ASEM, 2006.
- *Administrarea fiscală* – L. Cobzari, O. Kuzmina, T. Moraru, Curs universitar – Chișinău, Ed. ASEM, 2007.
- *Asigurări și reasigurări* – S. Fotescu, A. Țugulschi, Chișinău, Ed. ASEM 2006, etc.

Monografii:

- *Aspecte privind stabilitatea sistemului bancar*, ASEM, Cobzari Ludmila, Cucu Mariana Chișinău, 2008,
- *Dimensiunea echilibrului financiar public la nivel macroeconomic în Republica Moldova*, Baurciulu Angela, Chișinău, ASEM, 2007.
- *Evaluarea unităților economice în scopuri bancare*, Băncilă Natalia, Ed. ASEM, Chișinău 2006.
- *Restructurarea financiară și tendințele ei în condițiile actuale*, Cobzari Ludmila, Chișinău, ASEM, 1999.
- *Sistemul de distribuție a asigurărilor și modernizarea acestuia*, Fotescu Stanislav Chișinău, Ed. ASEM, 2005.
- *Managementul financiar al riscului*, Tiuricov Constantin, Editura ASEM, Chișinău, 2005.

Colectivul Catedrei a organizat și a valorificat sesiuni științifice, mese rotunde, concursul „*Brain Ring*”, consacrate unor subiecte de real interes pentru economie, cu participarea unor centre de cercetare științifică din țară și din străinătate, instituții publice de specialitate, agenți economici. Tematica pusă în discuție a fost:

- *Politici financiare de relansare a creșterii economice în condițiile crizei economice mondiale* – Conferință științifică internațională, aprilie 2010;
- *Bugetele sensibile la dimensiunea de gen*, Masă rotundă, decembrie 2009;
- *Strategii de dezvoltare a pieței asigurărilor în contextul integrării acesteia pe piața financiară nebanclară din Republica Moldova* – Seminar științific, februarie, 2008;

- *Legislația fiscală și mediul de afaceri în R. Moldova* – Seminar științific, octombrie, 2008;
- *Instrumente financiare de stimulare a dezvoltării micului business* – Seminar științific, 2005;
- *Racordarea sistemului financiar al Republicii Moldova la exigențele Uniunii Europene* – Conferință Științifică Internațională, aprilie 2004;
- *„Fiscalitate și administrare fiscală în contextul reformelor economice din Republica Moldova”*, Masă rotundă, 2003.
- *„Brain Ring”* de excelență în domeniul fiscalității, martie 2011.

Conferința Științifică Internațională „Politici financiare de relansare a creșterii economice în condițiile crizei economice mondiale”. Reprezentanți ai instituțiilor participante: ASE București, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași, Universitatea de Vest „Baia Mare”, Universitatea „Petru Maior”, Tg. Mureș (aprilie 2010)

Activitatea de cercetare științifică în cadrul Catedrei „Finanțe și Asigurări”, în această perioadă, s-a realizat și prin participarea membrilor acesteia la *proiecte și contracte de cercetare, printre care menționăm:*

- Proiectul TEMPUS TACIS „Quality assurance in implementing Bologna objectives”, 2007-2008, coordonator – dr. hab. prof. univ. Ludmila Cobzari;
- Proiectul „Managementul Finanțelor Publice”, organizat la Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și susținut de Banca Mondială, 2009-2010;
- Bugetele sensibile la dimensiunea de gen” al UNIFEM (Fondul Națiunilor Unite pentru Femei), 2009, coordonator – dr. conf. univ. Angela Casian.

Colaboratorii Catedrei „Finanțe și Asigurări” sunt implicați activ și în realizarea *temelor de cercetare, printre care mai importante:*

- Strategii de dezvoltare a pieței asigurărilor în contextul integrării acesteia pe piața financiară nebancaară din Republica Moldova, 2010;
- Rolul politicii bugetar-fiscale în crearea unei economii de piață funcțională, 2009;
- Politici financiare de realizare a strategiei de dezvoltare durabilă în contextul proceselor de integrare și globalizare, 2008;
- Consolidarea capacității de evidență contabilă în sectorul public al Republicii Moldova, 2007;
- Mecanismele bugetar-fiscale în dezvoltarea strategiei de creștere economică și reducere a sărăciei, 2006;
- Rolul stimulator al finanțelor în dezvoltarea economică a întreprinderii, 2005;
- Racordarea sistemului financiar la exigentele Integrării Europene, 2004;
- Metodologia cercetării mecanismelor financiare în perioada de tranziție, 2003;
- Fiscalitatea și administrarea fiscală în contextul reformelor economice din Republica Moldova, 2003.

Participările colaboratorilor Catedrei la simpozioane, conferințe, stagieri

Pe parcursul activității Catedrei „Finanțe și Asigurări”, cadrele didactico-științifice au participat la conferințele științifice și simpozioane internaționale, seminare metodice, științifice, congrese, foruri naționale și internaționale organizate în țară și peste hotare.

Relațiile cu diverse instituții din Republica Moldova și din alte țări

În perioada 1996-2011, Catedra „Finanțe și Asigurări” a dezvoltat și menținut relații de colaborare în domeniul financiar cu o serie de instituții superioare din țară și din străinătate.

Datorită participării colaboratorilor Catedrei la diverse manifestări științifice, susținerii de teze de doctorat, s-au consolidat relațiile cu catedrele de profil și centrele de cercetare din diverse țări, și anume: cu ASE București; Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași; Univ. „Lucian Blaga” Sibiu, Universitatea de Vest din Timișoara, Centrul de Studii și Cercetări în Domeniul Dezvoltării Internaționale din Franța, Institutul Băncii Mondiale, SUA; Centrul de Excelență din Franța și din Slovenia; Universitatea de Stat Belarus; Universitatea Transilvania din Brașov, România etc.

Strânse relații de colaborare s-au stabilit și cu catedrele de profil din universitățile din Republica Moldova: Universitatea Cooperatist Comercială din Chișinău, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Tehnică din Moldova etc.

Menționăm, în același timp, conlucrarea Catedrei „Finanțe și Asigurări” cu diverse instituții publice, cum ar fi: Ministerul Finanțelor, Trezoreria de Stat, Ministerul Economiei al Republicii Moldova, Serviciul Fiscal de Stat, Casă Națională de Asigurări Sociale, ODIM și diverși agenți economici, în special companii de asigurări, bănci comerciale etc.

Colectivul Catedrei se preocupă de perfecționarea profesională permanentă, prin actualizarea materialelor didactice, participarea la cursurile de perfecționare organizate de către diverse instituții publice, proiecte naționale și internaționale, cum ar fi: USAID, TACIS, UNDP, UNIFEM, ODIM, UNITAR, Banca Mondială, Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, Banca Națională a Moldovei, CNFP, ASE București, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu etc.

6.3. Catedra „Investiții și Piețe de capital”

Date istorice

Catedra „Investiții și Piețe de Capital” (IPC) a fost creată la 22 august 2005, fiind prima catedră de acest profil în mediul universitar autohton și una din cele mai tinere catedre din cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova. Importanța fondării Catedrei rezultă din necesitatea vitală a economiei Republicii Moldova într-o activitate investițională performantă și în dezvoltarea pieței de capital, care este în continuă evoluție și necesită specialiști bine instruiți, cu cunoștințe vaste în domeniu.

Misiunea Catedrei constă în a contribui la formarea și ridicarea culturii investiționale în R. Moldova, instruirea viitorilor participanți profesioniști pe piața valorilor mobiliare, în special, și a participanților pe piața financiară, în general.

Corespunzător misiunii, Catedra „Investiții și Piețe de Capital” și-a propus următoarele *obiective*:

- contribuția la formarea unei școli științifice autohtone în domeniul investițiilor;
- participarea la formarea profesională a potențialilor participanți pe piața investițiilor reale și financiare;
- desfășurarea unei munci de explicare și promovare a interesului public față de activitatea investițională în Republica Moldova.

Activitățile didactice și de cercetare desfășurate, lucrările elaborate și evenimentele organizate reflectă preocuparea specialiștilor din cadrul Catedrei la dezvoltarea unei școli investiționale autohtone, precum și a celeia ce vizează piața națională a valorilor mobiliare.

Din momentul organizării și până în prezent Catedra este condusă de Rodica Hâncu, profesor universitar, doctor habilitat în economie.

**R. Hâncu, șef-catedră
„Investiții și Piețe de Capital”**

Cadrele didactice

Catedra „Investiții și Piețe de Capital” posedă un înalt potențial științifico-didactic pentru pregătirea specialiștilor în domeniul investițional și cel al pieței de capital.

În anii 2010-2011 Catedra întrunește 26 de cadre didactice, din care angajați de bază: Hâncu R., Suhovici A., Gumovschi A., Bunu M., Jeleznova N., Munteanu N., Ciobanu Gh., Roșca M., Conencov O., Pascari A., Marianciuc A., Costova N., Iovv T.; precum și cadre didactice angajate prin cumul: Dascaluic D., Muntean S., Bondarev V., Crotenco Iu., Popa D., Timuș V., Garștea N., Borș I., Biloocaia S., Hâncu V., Jeleznova E., Vragaleva V., Baxan T.

În activitatea științifico-didactică, colaboratorii Catedrei manifestă competență profesională teoretică și practică, responsabilitate, disciplină, activism și creativitate. Cota-parte a profesorilor de bază, care dețin titluri și grade științifice constituie 70% din numărul total al membrilor Catedrei. Gradele științifice, deținute de cadrele științifico-didactice, se repartizează conform următoarelor specializări (tabelul 1).

Componența restrânsă a colectivului de cadre didactice (titulari de bază) ale Catedrei „Investiții și Piețe de Capital” (martie, 2011)

Tabelul 1

Gradele științifice deținute de cadrele științifico-didactice de la Catedra IPC

Nr.	Numele, prenumele	Funcția, gradul, titlul științific	Denumirea specializării științifice
1	Hâncu Rodica	prof. univ., dr. habilitat	Finanțe, monedă, credit
2	Suhovici Ana	conf. univ., dr.	Economie și management (în ramură)
3	Jeleznova Nina	conf. univ., dr.	Economie și management (în ramură)
4	Bunu Mariana	conf. univ., dr.	Finanțe, monedă, credit
5	Gumovschi Ana	conf. univ., dr.	Finanțe, monedă, credit
6	Ciobanu Ghenadie	conf. univ., dr.	Finanțe, monedă, credit
7	Iovv Tatiana	conf. univ., dr.	Economie și management (în ramură)

Vârsta medie a colaboratorilor Catedrei este de 38 de ani.

Pentru merite deosebite în promovarea unei imagini de excelență a *catedrei moderne* și contribuția adusă de membri la instruirea și formarea specialiștilor calificați pentru economia națională a Republicii Moldova și *cu ocazia aniversării de 5 ani de la crearea catedrei*, Rectorul ASEM, membru-corespondent AȘM, prof. univ. dr. hab. Grigore *BELOSTECINIC* i-a decernat Catedrei *Diploma de Excelență*.

„Această înaltă apreciere din partea conducerii ASEM ne obligă pe noi, cei de la IPC, ca prestația și contribuția corpului profesoral-didactic al Catedrei la formarea specialiștilor calificați pentru economia republicii să rămână și în continuare pe măsura așteptărilor:

- *atât a conducerii celei mai prestigioase instituții de învățământ superior cu profil economic din țară – ASEM;*
- *cât și pe măsura nevoilor economice ale statului.*

Suntem conștienți că imaginea ASEM se creează printr-un efort conjugat al tuturor asemiştilor, a fiecărei entități structurale ale acesteia, – a menționat la ședința festivă (cu ocazia

acestei aniversări), cu participarea conducerii ASEM, dna **Rodica Hâncu**, profesor universitar, dr. habilitat, șef-catedră „Investiții și Piețe de Capital”.

Activitatea prodigioasă, meritele deosebite în promovarea imaginii cadrului didactic modern, precum și aportul adus la instruirea și formarea specialiștilor calificați ale doamnelor conf. univ. dr. Jeleznova Nina și Suhovici Ana, precum și ale doamnei șef-catedră, prof. univ. dr. hab. Hâncu Rodica au fost apreciate de conducerea ASEM (cu ocazia aniversării de 5 ani de la crearea Catedrei), prin onorifice *Diplome de Excelență*.

Procesul de studii

În cadrul Catedrei „Investiții și Piețe de Capital” procesul de învățământ este un domeniu prioritar, organizat pe patru trepte: Ciclul I (Licență), Ciclul II (Masterat), Doctorat și Postdoctorat. Cadrele didactice ale Catedrei, prin disciplinele oferite, deservește majoritatea specialităților din cadrul ASEM, specialitatea de bază fiind **Finanțe și Bănci**. Disciplinele circumscrise Catedrei, predate în limbile română, rusă, engleză, germană și franceză, sunt organizate în *trei module*:

1. Investiții;
2. Piețe de capital;
3. Prețuri.

Fotografie jubiliară cu rectorul ASEM
(Jubileul de 5 ani al Catedrei IPC a coincis cu inaugurarea havuzului – septembrie, 2010)

Din momentul fondării, Catedra „Investiții și Piețe de Capital” a adoptat ideile inovatoare cerute de mediul economic autohton, ajustând programele sale educaționale la standardele de învățământ ale ASEM și, respectiv, ale Uniunii Europene. Înființarea Catedrei a coincis cu perioada în care în Republica Moldova a demarat un proces complex al restructurării studiilor universitare în conformitate cu prevederile Acordului de la Bologna. Astfel, pentru anul universitar 2010-2011, în vederea realizării Programului de învățământ, în cadrul ciclului I (licență) și ciclului II (masterat), racordat la cerințele procesului de la Bologna, Catedra propune discipline de orientare spre specializări, care contribuie la formarea abilităților în domeniul investițional și cel al piețelor de capital, și anume (tabelul 2):

Tabelul 2

Discipline de orientare spre specializare financiară, circumscrise Catedrei IPC

Ciclul I – Licență	Ciclul II – masterat
Modulul „Investiții”	
Bazele activității investiționale Activitatea investițională a SA	Politici și strategii investiționale Proiectarea investițională Gestiunea riscurilor investiționale Sisteme complexe de finanțare a investițiilor
Modulul „Piețe de Capital”	
Bazele funcționării piețelor de capital Tranzacții bursiere Tehnologia operațiunilor bursiere Practici bursiere internaționale	Gestiunea Portofoliului de Valori Mobiliare Participanți profesioniști pe piața de capital Speculații și manipulări pe piața de capital Achiziții și fuziuni de companii Inginerie financiară
Modulul „Prețuri”	
Prețuri și tarife	Prețuri, concurență și competitivitate financiară

Absolvenții Ciclului I (Licență), specializarea „Finanțe și Bănci”, obțin titlul de licențiat în economie cu calificarea „economist”. Prin studierea disciplinelor de specialitate, studenții acumulează cunoștințe ce vizează procesul investițional, specificul funcționării piețelor de capital, activitatea participanților profesioniști pe piața valorilor mobiliare etc.; acumulează abilități de evaluare a oportunităților de afaceri, de determinare a surselor de finanțare a investițiilor, de estimare a costului capitalului mobilizat în scopuri investiționale, de evaluare a eficienței investițiilor, de analiză a factorilor generatori de risc investițional, de evaluare a activelor financiare, de aplicare a modalităților de tranzacționare a instrumentelor financiare atât din practica internațională, cât și din cea autohtonă etc.

Organizarea procesului de studii în cadrul ciclului II (masterat) se înscrie în logica continuității, fiind orientată spre dezvoltarea abilităților și competențelor acumulate în cadrul studiilor la ciclul I (licență) prin studierea unui set de discipline relevante specializării „Investiții și Piețe de Capital”, și anume (vezi tabelul 2).

Deținătorii diplomei de master în domeniul „Investiții și Piețe de Capital” au un vast areal de angajare, corespunzător specializării obținute, și pot activa în calitate de: specialist în consulting și asistență investițională, în analiză și previziune investițională; specialist în elaborarea și implementarea business-planurilor pentru proiectele de investiții naționale și internaționale; gestionar al portofoliilor de investiții; evaluator al titlurilor financiare în cadrul companiilor de estimare; expert financiar; conducător de unități economice; conducător în administrația publică centrală și locală; specialist al secției „Valori mobiliare” în cadrul societăților pe acțiuni, inclusiv în cadrul băncilor comerciale; specialist și conducător în cadrul registratorilor independenți, instituțiilor de plasament colectiv (organizații de microfinanțare; asociații de economii și împrumut; fonduri de pensii; fonduri de investiții); specialist și conducător în cadrul companiilor de asigurări, companiilor de consultanță în domeniul piețelor de capital, societăților de intermediere (broker, dealer), Bursei de Valori, Depozitarului Național al Valorilor Mobiliare, Ministerelor și departamentelor, CNPF; cadru didactic în învățământul superior și mediu de specialitate, cercetător științific etc.

Activitatea metodică-didactică

În contextul realizării obiectivului strategic „*Compatibilizarea și alinierea activităților ASEM la practicile academice din țările Uniunii Europene și alte state cu nivel înalt de dezvoltare*”, obiectivul de proces „Asigurarea calității procesului de învățământ” vizează sporirea nivelului asigurării metodică-didactice a cursurilor incluse în planurile de învățământ pentru studiile de licență, masterat, doctorat, în conformitate cu cerințele europene și internaționale.

În cadrul activităților perpetue a membrilor Catedrei se înscriu activitățile metodică-didactice prin continua actualizare și ajustare a programelor de studii și a celor analitice, a materialelor didactice la disciplinele circumscrise Catedrei IPC etc. la cerințele pieței serviciilor educaționale, pieței muncii, precum și a celor curriculare, corespunzătoare procesului de la Bologna. În acest context, *preocupările de bază ale colaboratorilor Catedrei sunt:*

- amplificarea eforturilor de cercetare științifică și utilizarea rezultatelor acestora în elaborările metodică-didactice în scopul ridicării nivelului de predare a disciplinelor specifice Catedrei;
- extinderea activității de elaborare și publicare a lucrărilor didactice (în special, a manualelor, suporturilor de curs, culegerilor de probleme, aplicații etc.) în scopul acoperirii complete a disciplinelor circumscrise Catedrei cu materiale didactice proprii;
- completarea conținutului cursurilor cu studii de caz, relevante economiei autohtone;
- crearea unui laborator pentru elaborarea proiectelor de investiții și simularea tranzacțiilor bursiere;
- aplicarea mai intensivă a mijloacelor tehnice în procesul de instruire;
- implementarea metodelor computerizate de verificare a cunoștințelor studenților în cadrul testărilor și examenelor.

Astfel, în perioada 2005-2010, cadrele didactice ale Catedrei au elaborat manuale, cursuri de lecții, note de curs, culegeri de probleme, indicații metodice privind studierea disciplinelor, realizarea practicilor de producție și licență, masterat etc. *Printre cele mai reprezentative elaborări pot fi menționate:*

- *Основы инвестиционной деятельности (manual universitar)*. Chișinău, 2008 (autori: Hâncu R., Suhovici A., Luchian I.);
- *Managementul portofoliului de investiții (sinteze, scheme, studii de caz)*. Chișinău, 2009 (autori: Luchian I., Marianciuc A.);
- *Основы инвестиционной деятельности (практическое пособие)*. Chișinău, 2010 (autori: Hâncu R., Suhovici A.);
- *Bazele Activității Investiționale (sinteze și aplicații)*. Chișinău, 2010 (autori: Hâncu R., Bunu M., Dascalu D.);
- *Основы функционирования рынков капитала (практическое пособие)*. Chișinău, 2010 (autor: Jeleznova N.);
- *Bazele Funcționării Pieței de Capital (sinteze și aplicații)*. Chișinău, 2010 (autori: Suhovici A., Munteanu N., Roșca M.).

Cadrele didactice din cadrul Catedrei IPC sunt implicate în elaborarea lucrărilor metodică-didactice în diferite colective de autori, formate la nivel de Facultate. Astfel:

- Hâncu R. a participat la elaborarea compartimentului „Sistemul financiar al R. Moldova” în *Enciclopedia R. Moldova, 2009*;
- Bunu M., Iovv T. și Munteanu N. au participat la elaborarea *manualului „Finanțe”*, publicat în 2010 și destinat studenților altor facultăți din cadrul ASEM.

În contextul realizării obiectivului strategic al managementului calității – „*Îmbunătățirea continuă a tuturor proceselor desfășurate în ASEM, considerând prioritare principalele ei dimensiuni: învățământ, cercetare științifică și inserție socială*” – au fost elaborate și actualizate:

- programele analitice pentru disciplinele circumscrise catedrei;
- Îndrumarul metodic privind realizarea practicii de producție și de licență;

- Îndrumarul metodic privind realizarea practicii de masterat la specializarea „Investiții și Piețe de Capital” etc.

Activitatea extracurriculară cu studenții

Noile cerințe ale demersului educațional, precum și transformările prin care a trecut sistemul de învățământ superior din Republica Moldova, în contextul implementării prevederilor Procesului de la Bologna, impun restructurarea procesului didactic în direcția folosirii mai frecvente a metodelor interactive de predare-învățare. Acestea schimbă rolul profesorului în auditoriu, el devenind moderatorul dezbaterilor de idei și probleme, susținătorul motivației și interesului studenților față de problemele puse în discuție, coordonatorul procesului de dobândire a noilor competențe, deprinderi și cunoștințe durabile. Odată cu deplasarea accentului de pe profesori pe studenți, noile metode îi stimulează pe cei din urmă să înțeleagă mai bine logica fenomenelor economice, să-și formeze și argumenteze opiniile personale, fiind astfel încurajate atât munca individuală, cât și spiritul de echipă.

În acest context, Catedra are drept obiectiv organizarea diverselor manifestări științifice cu studenții. Aici se înscrie coordonarea **cercului științific al studenților**, activitatea căruia nu se rezumă doar la discutarea comunicărilor științifice pe cele mai arzătoare teme economice, ci și la organizarea dezbaterilor publice pe teme de importanță majoră pentru economia autohtonă, pregătirea studenților către forul științific anual al tinerilor cercetători – Simpozionul Științific Internațional al Tinerilor Cercetători etc.

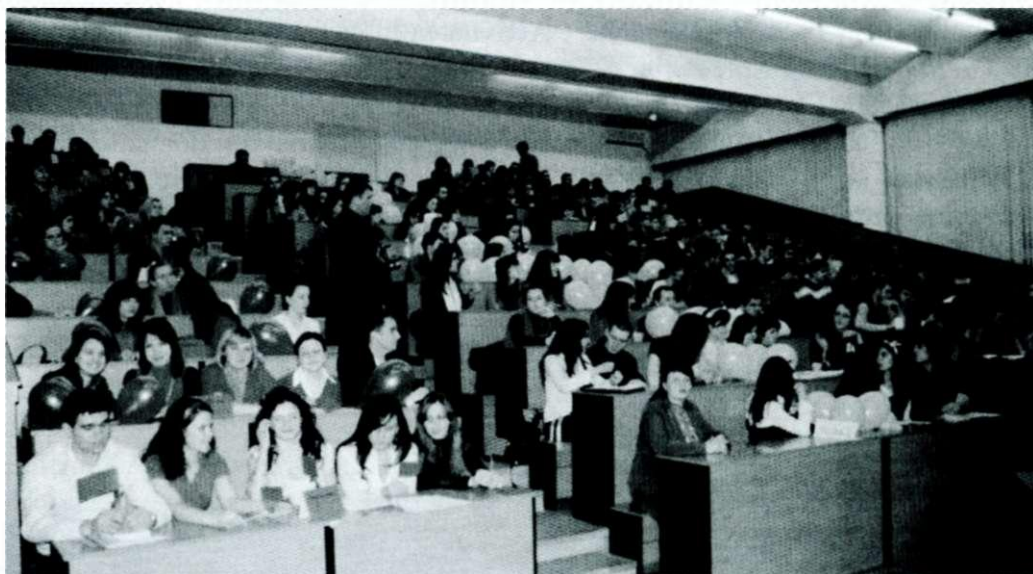
Tematica multiplelor dezbateri în cadrul ședințelor cercului științific studențesc a avut în vizor următoarele probleme relevante pentru economia autohtonă:

Participarea la lucrările cercului științific a primei promoții de masteranzi, specializarea „Investiții și Piețe de Capital” (anul 2010)

- Impactul investițiilor străine directe asupra dezvoltării economiei Republicii Moldova;
- Perspectivele dezvoltării Bursei de Valori a Republicii Moldova;
- Riscurile investiționale aferente sectorului real al economiei naționale;
- Mecanismul emisiunii și circulației pe piața de capital a Euroobligațiunilor;
- Reglementarea activității investiționale: practici naționale și internaționale;
- Perspectivele implementării produselor financiare derivate în R. Moldova ș.a.

Ședințele cercului studențesc permit celor mai buni studenți și masteranzi să depășească cadrul prelegerilor, contribuind astfel la extinderea orizontului cunoștințelor, precum și la organizarea la un nivel înalt al *Simpozionului Științific Internațional al Tinerilor Cercetători* și altor manifestări științifice.

Brain-ring „Piața de Capital: prezent și viitor”, prima ediție (anul 2008)

Brain-ring „Piața de Capital: prezent și viitor”, a doua ediție (anul 2009)

Pentru diversificarea modalităților de studiere și aprofundare a cunoștințelor acumulate la orele teoretice și practice, din 2008 Catedra organizează, cu sprijinul rectoratului, a sponsorilor și a membrilor Clubului Moldovenesc de Jocuri Intellectuale – Vragaleva V., Fala A., Sirițeanu O. etc. – concursul **Brain-Ring** cu genericul „Piața de Capital: prezent și viitor” (deja două ediții). La această manifestare participă cei mai ingenioși studenți ai specialității „Finanțe și Bănci” din grupele cu predare în limbile română, rusă și engleză.

În contextul aplicării metodelor interactive de predare-învățare, a devenit deja tradiție organizarea, de către studenți, a unor dezbateri publice pe anumite teme arzătoare. Astfel, în anul universitar 2010-2011, titularii cursului „Prețuri și tarife”, în colaborare cu Clubul Moldovenesc de Jocuri Intellectuale, au organizat dezbaterile publice de profil îngust cu genericul „**Statul ar trebui să se implice în reglementarea prețurilor?**”, la care au participat studenții anului III ai Facultății „Finanțe”. Activitatea în cauză s-a realizat în baza regulilor generale a *dezbaterilor tip Karl Popper*.

În argumentele propuse, participanții din echipa „*Afirmatorilor*” și echipa „*Negatorilor*” au făcut referință la prevederile actelor normative din domeniu; la analize de date statistice atât la nivel național, cât și mondial; la prezentarea unor exemple din istorie, legate de tema pusă în discuție etc. Fiecare participant și-a manifestat vădit interesul a convinge juriul și pe cei prezenți la dezbateri de faptul că are dreptate, în defavoarea echipei concurente.

Schimbul de opinii tip „Karl Popper” dintre participanții din echipa „Afirmatorilor” și echipa „Negatorilor” în cadrul dezbaterii publice cu genericul: „Statul ar trebui să se implice în reglementarea prețurilor” (martie, 2011)

Activitatea științifică

Activitatea de cercetare științifică a Catedrei de Investiții și Piețe de Capital vizează noi abordări teoretico-practice ale domeniului investițional și cel al pieței de capital, abordări ce s-au concretizat și urmează a fi concretizate în articole științifice, monografii, manifestări științifice, cursuri universitare etc. *Obiectivele generale în domeniul cercetării științifice ale Catedrei vizează:*

- instruirea cadrelor științifice de înaltă calificare prin doctorat și postdoctorat;
- cooptarea studenților și masteranzilor, cu aptitudini în investigare științifică, la

efectuarea cercetărilor din domeniul investițiilor și cel bursier, precum și a cercetărilor în comun cu cadrele didactice, impulsionearea tinerilor cercetători pentru participarea la forurile științifice naționale și internaționale;

- contribuția la formarea unei școli științifice autohtone în domeniul investițiilor;
- aportul la formarea unei școli științifice autohtone în domeniul PVM.

Printre obiectivele majore ale cercetării științifice la nivel de Catedră, pot fi menționate următoarele:

- extinderea domeniului de cercetare prin efectuarea cercetărilor teoretice ale problemelor din domeniul investițiilor, riscurilor investiționale, funcționării și reglementării pieței valorilor mobiliare (PVM);
- cercetarea experienței internaționale în asigurarea climatului investițional favorabil și ajustarea acestei experiențe la condițiile Republicii Moldova;
- elaborarea recomandărilor privind impulsionearea activității investiționale, perfecționarea cadrului instituțional și legal al activității investiționale etc.

În cadrul catedrei IPC, în vederea elaborării și susținerii tezelor de doctor și doctor habilitat la specialitatea 08.00.10 – Finanțe; Monedă; Credit, doctoranzii sunt orientați spre realizarea unor cercetări fundamentale și originale pe tematica investițiilor și a piețelor de capital. Potrivit situației la 1.03.2011, cadrele didactico-științifice de la Catedră coordonează cercetările științifice a 10 doctoranzi; doi colaboratori realizează studii postdoctorat. De menționat că în cadrul Catedrei au elaborat teze nu doar doctoranzi din R. Moldova, ci și din România. În decurs de 5 ani de la fondarea catedrei, cadrele didactico-științifice din cadrul acesteia au pregătit 4 doctori în știință, doi fiind cetățeni ai României.

Activitatea de cercetare științifică a membrilor Catedrei se realizează prin participarea la realizarea temelor de cercetare, participarea la proiecte de cercetare, inclusiv a celor finanțate de AȘM, precum și prin cercetări individuale. Astfel, în perioada 1 ianuarie 2008-31 decembrie 2009, colaboratorii ei au realizat prevederile proiectului științific cu tema: „Cercetarea riscurilor investiționale în sectorul real al economiei” din cadrul Programului de stat „Elaborarea mecanismelor și metodelor de stimulare a creșterii economice și reducere a sărăciei și de îmbunătățire a calității vieții în contextul SCERS”, Programului Național „Satul Moldovenesc” și Planului de acțiuni „Republica Moldova – Uniunea Europeană”.

Principalele rezultate practice ale cercetărilor științifice realizate s-au cristalizat în elaborarea recomandărilor în adresa:

- Guvernului Republicii Moldova privind eficientizarea implementării „Strategiei de atragere a investițiilor și promovare a exporturilor pentru anii 2006-2015”;
- ministerelor de resort, instituțiilor și organizațiilor privind perfectarea cadrului legal și instituțional în scopul ameliorării climatului investițional din R. Moldova;
- agenților economici din ramura viti-vinicolă privind posibilitățile de diminuare a riscurilor aferente activității investiționale.

Recomandările formulate au fost apreciate de Ministerul Finanțelor al RM, Ministerul Economiei al RM, Comisia Națională a Pieței Financiare, Agenția Agroindustrială Moldova-Vin, agenții economici, inclusiv din sectorul viti-vinicol, prin certificarea implementărilor respective.

Aspecte ale temelor cercetate de membrii Catedrei s-au regăsit în formulările temelor de cercetare ale tinerilor cercetători (studenți, masteranzi și doctoranzi), ghidați de coordonatorii științifici din cadrul acesteia în vederea participării la simpozioane științifice. În perioada 2005-2010, în baza cercetărilor efectuate în cadrul Catedrei, colaboratorii acesteia au publicat lucrări științifice (monografii, articole științifice) în număr de cca 100. ***Dintre cele mai semnificative și recente publicații pot fi menționate:***

- *Culegerea de articole elaborate în cadrul proiectului „Cercetarea riscurilor investiționale în sectorul real al economiei”. Chișinău, 2008 (coordonator: Hâncu*

Masă rotundă cu genericul: „Riscurile investiționale și impactul acestora asupra economiei naționale” (decembrie, 2009)

- *Benefits and risks for the host economies associated with foreign direct investment.* Scientific and Technical Bulletin. Series: Economic Sciences and Sociology. Universitatea „Aurel VLAICU”, Arad, Anul XIV, Nr.16, 2008 (autori: Hâncu R., Bunu M.);
- *The investment potential and risks proper to investment activity within the economy of Republic of Moldova.* Analele Universității „Dunărea de Jos”, Galați, România, 2009 (autori: Hâncu R., Suhovici A., Bunu M., Gumovschi A., Dascaluic D.);
- *State debt of the Republic of Moldova as essential factor of the country risk.* Analele Universității „Dunărea de Jos”, Galați, România, 2010 (autori: Hâncu R., Suhovici A., Bunu M., Gumovschi A., Dascaluic D., Roșca M.);
- *Основные направления развития рынка ценных бумаг Республики Молдова в перспективе европейской интеграции.* Материалы II Международной научно-практической конференции „Развитие экономического сотрудничества между Республикой Беларусь и Республикой Молдова в системе международной экономики”, Minsk, 2010 (авторы: Хынку Р., Билоокая С.).

Cu ocazia împlinirii a 5 ani de la fondare, Catedra „Investiții și Piețe de Capital” a organizat, în octombrie, 2010 Conferința științifică internațională cu genericul: „**Rolul investițiilor în asigurarea dezvoltării durabile a economiei naționale în contextul integrării europene**”. Dezbaterile din cadrul acestei manifestări au fost reflectate într-o culegere importantă cu un volum de 33,75 coli de tipar.

**Conferința Științifică Internațională cu genericul: „Rolul investițiilor în asigurarea dezvoltării economice durabile în contextul integrării europene”
(29-30 octombrie, 2010). Sesiune plenară**

La lucrările conferinței au participat reprezentanți ai Organizației de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exportului din cadrul Ministerului Economiei al R.Moldova, Băncii Naționale a Moldovei, Institutului de Economie, Finanțe și Statistică al AȘM, OSA pe lângă Cancelaria de Stat a Republicii Moldova. Au fost invitați și au acceptat propunerea de a participa reprezentanți ai catedrelor de profil din cadrul altor universități din țară (ULIM, UASM și Institutul Internațional de Management IMI-NOVA), precum și de peste hotare, inclusiv din România (ASE București; Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați; Universitatea „Aurel Vlaicu”, Arad; Universitatea de Nord din Baia Mare) și din Belarus (Universitatea Economică de Stat, Minsk).

Lucrările Conferinței au întrunit discuții pe diferite probleme actuale în domeniul investițiilor și rolului acestora în asigurarea dezvoltării economice durabile a economiei naționale, care au fost divizate pe patru secțiuni tematice, și anume:

1. Secțiunea I. Rolul investițiilor în dezvoltarea durabilă a economiei naționale
2. Secțiunea II. Perspective de dezvoltare a pieței valorilor mobiliare în contextul proceselor de integrare europeană
3. Secțiunea III. Contribuția investițiilor străine la dezvoltarea sectorului bancar
4. Secțiunea IV. Politica investițională a statului și contribuția acesteia la edificarea Societății Cunoașterii

Evenimentul a reprezentat o platformă de dezbateri, schimb de viziuni și experiențe, întâlniri pentru beneficiarii direcți ai Catedrei respective, mai ieri absolvenți, astăzi doctoranzi și profesioniști, care activează în cadrul structurilor de stat, companiilor private, ONG-urilor etc.

Participarea la foruri științifice și organizarea manifestărilor științifice

Activitatea de cercetare științifică prezintă o altă prioritate în activitatea membrilor Catedrei „Investiții și Piețe de Capital”. Participarea la diverse manifestări științifice, în decurs de 5 ani, a avut ca rezultat publicarea a *peste 100 de lucrări științifice*, inclusiv rezumate ale comunicărilor în cadrul conferințelor (simpozioanelor, meselor rotunde) științifice naționale și celor de nivel internațional.

Catedra „Investiții și Piețe de Capital” se implică activ în cercetări științifice fundamentale, precum și în organizarea manifestărilor științifico-practice ce vizează problematica investițiilor, piețelor de capital, inclusiv a pieței financiare autohtone. *Au fost organizate 8 manifestări științifice, și anume:*

- * Masa rotundă „Problemele dezvoltării pieței de capital în Republica Moldova”, noiembrie 2005;
- * Seminarul practico-științific „Piața de capital a Republicii Moldova: realități și perspective de dezvoltare”, martie 2007;
- * Masa rotundă „Potențialul investițional al economiei Republicii Moldova și perspectivele de dezvoltare a acestuia”, iunie 2008;
- * Masa rotundă „Activitatea investițională și stimularea acesteia: practici naționale și internaționale”, decembrie 2008;
- * Masa rotundă „Tendințe actuale de dezvoltare a Pieței Valorilor Mobiliare din Republica Moldova”, iunie 2009;
- * Masa rotundă „Riscuri investiționale și impactul acestora asupra economiei naționale”, decembrie 2009;
- * Conferința Științifică Internațională „Rolul investițiilor în asigurarea dezvoltării economice durabile în contextul integrării europene”, 29-30 octombrie 2010;
- * Seminarul Științific „Incidența riscurilor asupra fluxurilor de investiții în Republica Moldova”, 25 martie 2011.

Sedință de dezbateri în cadrul Seminarului Științific cu genericul: „Incidența riscurilor asupra fluxurilor de investiții în Republica Moldova”, 25 martie 2011

La dezbaterile organizate în cadrul respectivelor manifestări au participat reprezentanți din cadrul:

- Ministerului Economiei al Republicii Moldova;
- Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova;
- Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova;
- Academiei de Științe a Moldovei;
- Comisiei Naționale a Pieței Financiare;
- Asociației Băncilor Comerciale din Republica Moldova;
- Asociației Investitorilor Străini;
- SC „Casa de investiții Bis Capital” SRL;
- Societăților de Asigurări;
- Agenților economici autohtoni („Cricova-Vin” SA, „Vinăria Bostovan” SA, IM „Vismos”, SRL „Aspect Invest”, „Viorica Cosmetic” SA, „Artima” SA etc.);
- Catedrelor ASEM și altor instituții de învățământ superior din țară și de peste hotare;
- Mass-media etc.

Respectivele manifestări au fost un prilej important de antrenare a studenților, masteranzilor și doctoranzilor în atingerea unor *obiective bine stabilite* pentru aceste întruniri, și anume:

1. *Schimbul de opinii* dintre cadrele didactice și practicieni, reprezentanți ai Executivului, centrelor de cercetare vis-a-vis de problematica investițională, în linii mari, și în special, cu privire la impactul riscurilor asupra fluxurilor de investiții în economia națională;

2. Identificarea unor *puncte de vedere comune* dintre cei care pregătesc viitorii specialiști în domeniul investițiilor și practicienii, reprezentanții instituțiilor și organismelor activitatea cărora se realizează pe segmentul respectiv al economiei naționale;
3. **Continuarea unei tradiții de colaborare** cu instituții care sunt abilitate cu activități corespunzătoare domeniului investiții.

Relațiile științifice cu instituții specializate de nivel național și internațional

Din momentul fondării, Catedra „Investiții și Piețe de Capital” a consolidat și dezvoltat relații de colaborare cu instituții atât din țară, cât și de peste hotarele ei. În acest context, s-au stabilit relații de colaborare științifică cu catedrele similare din instituțiile de învățământ superior, cum ar fi:

- Universitatea de Stat din Moldova;
- Universitatea Tehnică din Moldova;
- Universitatea Cooperatist-Comercială din Moldova;
- Universitatea Agrară de Stat din Moldova;
- Academia de Studii Economice, București, România;
- Universitatea „Aurel Vlaicu”, Arad, România;
- Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați, România;
- Universitatea din Craiova, România;
- Российская Экономическая Академия им. Г.В. Плеханова, Moscova, Rusia;
- Белорусский Государственный Университет, Minsk, Belarus.

Au fost stabilite relații de colaborare cu Ministerul Economiei al RM, Camera de Comerț a Republicii Moldova, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova, Asociația Investitorilor Străini, Comisia Națională a Pieței Financiare, Bursa de Valori a Moldovei, Organizația de Atragere a Investițiilor și Promovarea Exportului, Bănci Comerciale, Asociația Băncilor Comerciale din Republica Moldova, Registratori Independenți, Societăți pe Acțiuni și alte instituții participante pe piața financiară a RM.

Organizarea practicii studenților și masteranzilor a fost și este un bun prilej pentru fructificarea relațiilor de colaborare cu instituțiile menționate.

În anul 2009, Catedra IPC a inițiat și a semnat **Programul de colaborare pentru perioada 2010-2015** dintre catedra „Investiții și Piețe de Capital” și două catedre – „Economia Mondială” și „Monedă, credit și piața de capital” – din cadrul Universității Economice de Stat, Minsk, Belarus.

Pe parcursul anului 2010, în urma colaborării științifice dintre Catedra „Investiții și Piețe de Capital” și Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați, România, au fost puse bazele unui Acord de colaborare cu Departamentul „Finanțe” din cadrul Universității menționate.

Propagarea științei, realizărilor și a cunoștințelor științifice

Titularii Catedrei participă la diferite structuri cu scop științific:

- președinte al Seminarului științific de profil din ASEM la specialitatea 08.00.10. Finanțe; monedă; credit (prof. univ., dr. habilitat Hâncu R.);
- membri ai Seminarului științific de profil din ASEM la specialitatea 08.00.10. Finanțe; monedă; credit (conf. univ., dr. Suhovici A., conf. univ., dr. Bunu M., conf. univ., dr. Gumovschi A.);
- membru al Consiliului metodic-științific al ASEM (conf. univ., dr. Suhovici A.);
- membri ai Comisiei metodice a facultății „Finanțe” (prof. univ., dr. habilitat Hâncu R., conf. univ., dr. Gumovschi A.);
- referenți științifici ai revistelor de specialitate (prof. univ., dr. habilitat Hâncu R. – referent științific al revistelor de specialitate: „*Journal of Economics and Business Research*”, Universitatea „Aurel Vlaicu”, Arad, România și *MegaByte*, revista online de promovare a rezultatelor cercetării din domeniul IT&C și economic al Universității

„Titu Maiorescu”, Facultatea de Informatică și Științe Economice, București; conf. univ., dr. Suhovici A. – referent științific al revistei de specialitate: „*Journal of Economics and Business Research*”, Universitatea „Aurel Vlaicu”, Arad, România);

- reprezentant ASEM în cadrul *Colegiului Doctoral regional în științe din domeniul gestiunii pentru țările Europei Centrale și de Est* din cadrul Agenției Universitare Francofone, Sofia, Bulgaria (prof. univ., dr. habilitat Hâncu R.).

O activitate distinctă reprezintă participarea membrilor catedrei în calitate de referenți oficiali la teze de doctor, precum și ca membri ai Consiliilor Științifice Specializate de susținere a tezelor de doctor.

Membrii Catedrei practică și alte forme de popularizare a științei, precum:

- publicarea de articole de popularizare;
- participarea la expoziții specializate;
- participarea la dezbateri cu studenții pe anumite probleme din economie;
- afișarea pe pagina WEB a Catedrei a informațiilor referitoare la rezultatele științifice a catedrei, manifestările științifice organizate etc.

Deplasări și stagii peste hotare

În vederea perfecționării activității metodico-didactice, dar și cu ocazia participării la manifestări științifice internaționale, cadrele didactice din catedra IPC au realizat deplasări în instituțiile de învățământ superior de profil economic, după cum urmează: România, ASE București; Universitatea „L. Blaga”, Sibiu, Federația Rusă, Moscova, AER „G.V. Plehanov”; Belarus, Minsk, Universitatea de stat din Belarus etc.

6.4. Catedra de Filosofie și Politologie

Date istorice

Catedra de Filosofie și Politologie a fost fondată în anul 1991, odată cu înființarea ASEM. Ea își țage originea de la catedra de Filosofie a Universității de Stat din Moldova. Pe parcursul anilor în denumirea catedrei au intervenit următoarele modificări:

Tabelul 1

Perioada	Denumirea catedrei	Șef-catedră
1991-2001	„Filosofie și politologie”	Conf. univ. Nicolae Gortopan
2001-2002	„Filosofie și geografie economică”	Conf. univ. Nicolae Gortopan
2002-2003	„Filosofie și politologie”	Conf. univ. Nicolae Gortopan
2003- până în prezent	„Filosofie și politologie”	Conf. univ. Tudor Dumitraș

**T. Dumitraș, șef-catedră
„Filosofie și Politologie”**

Disciplinele Catedrei de Filosofie și Politologie sunt predate la toate facultățile ASEM.

În prezent, profesorii Catedrei predau următoarele *discipline*:

- Logica (ciclul 0)
- Filosofia (ciclul I)
- Logica juridică (ciclul I)
- Politologia (ciclul I)
- Etica economică (ciclul II, masterat)

Cadrele didactice

Nr. d/o	Numele, prenumele	Funcția, gradul, titlul științific	Instituția absolvită	Specialitatea științifică
1.	Dumitraș Tudor	Șeful catedrei, conferențiar universitar, doctor	Facultatea „Filosofie”, Universitatea de Stat din or. Rostov-pe-Don (Rusia), 1974. Facultatea „Management”, ASEM, 2003.	Etica
2.	Bucaros Muza	Conferențiar universitar, doctor	Facultatea „Filosofie”, Universitatea de Stat din or. Leningrad (Sankt-Petersburg) (Rusia), 1975	Ontologia și teoria cunoașterii
3.	Chistrugă Ilarion	Conferențiar universitar, doctor	Facultatea „Filosofie”, Universitatea de Stat din or. Kiev (Ukraina), 1976	Instituții și procese politice
4.	Țurcan Galina	Conferențiar universitar, doctor	Facultatea „Filosofie”, Universitatea de Stat din or. Kiev (Ukraina), 1990	<u>Teoria, metodologia și istoria politologiei; instituții și procese politice</u>

Potențialul științific al catedrei:

Toți membrii Catedrei „Filosofie și Politologie” sunt titulari, doctori în științe, conferențieri universitari.

Colectivul Catedrei „Filosofie și Politologie”. În imagine de la stânga la dreapta: Il. Chistrugă, conf. univ., dr., M. Bucaros, conf. univ., dr.; T. Nistor, laborantă, T. Dumitraș, conf. univ., G. Țurcan, conf. univ. interim., dr.

Tudor Dumitraș. A susținut teza de doctor în științe filosofice la 19 mai 1981 în Consiliul științific al Institutului de filosofie al Academiei de Științe a URSS cu tema „Problema tipologiei etice a personalității”. În postul de conferențiar universitar a fost confirmat la 30 martie 1989.

Muza Bucaros. A susținut teza de doctor în științe filosofice la 3 noiembrie 1983 în Consiliul științific al Universității de Stat din Moscova cu tema „Activitatea reflectării artistice”. În postul de conferențiar universitar a fost confirmată la 31 ianuarie 1991.

Ilarion Chistrugă. A susținut teza de doctor în politologie la 25 septembrie 1997 în Consiliul Științific al Institutului de Filosofie al Academiei de Științe a Moldovei cu tema „Problema apariției și constituirii societății civile (aspectul filosofico-politic)”. În postul de conferențiar universitar a fost confirmat la 1 septembrie 1998.

Galina Țurcan. A susținut teza de doctor în politologie la 11 decembrie 2008 în Consiliul Științific din cadrul Universității de Stat din Moldova cu tema „Cultura politică a studenților (cazul Republicii Moldova)”. Din aprilie 2010 este conferențiar interimar la catedra „Filosofie și Politologie”.

**Petru Rumleanski, prof.univ.,
dr.hab. (1942-2009)**

Un aport considerabil în activitatea catedrei au adus Nicolae Gortopan (în anii 1991-2008), doctor habilitat în filosofie, profesor universitar; Petru Rumleanski (1991-2009), doctor în filosofie, conferențiar universitar.

Academicianul Academiei Internaționale de Informatizare, **Petru Rumleanski (1942-2009)** a activat în cadrul catedrei „Filosofie și Politologie” în perioada 1991-2009.

Pe parcursul activității în cadrul ASEM, dl profesor P. Rumleanski a predat *cursurile normative*: Filosofia și istoria filosofiei, Filosofia și *cursurile speciale*: Metodologia cercetărilor economice și Epistemologia

economică, manifestându-se ca un pedagog talentat. De asemenea, dumnealui a contribuit la stabilirea unor relații strânse de colaborare dintre catedra „Filosofie și Politologie”, ASEM și alte catedre de profil din R. Moldova și România.

Profesorul Rumleanski a publicat 241 de lucrări științifice și metodico-didactice, printre care: 3 manuale, 5 suporturi de curs, 3 monografii și altele. *Printre cele mai importante lucrări se pot menționa:* *Философия и физика микромира. Системно-структурные исследования и физика частиц.* – Chișinău „Știința” 1973; *Filosofia neclasică a secolului XX. Concepția filosofică a pozitivismului, nepozitivismului și postpozitivismului.* – Chișinău, ASEM, 1996; *Epistemologia economică (manual)*, Chișinău, ASEM, 2000; *Filosofia (manual)* – Chișinău, 2002 (în colaborare cu L.Dergaciov, L.Roșca); *Epistemologia (manual)* – Chișinău, 2002; *Societatea postmodernă: probleme filosofice și metodologice actuale (monografie)*, Chișinău, ASEM, 2006; *Problema existenței în filosofia tradițională, a modernismului, postmodernismului și transmodernismului (monografie)*, Chișinău, 2009.

Cercetarea științifică

Catedra de Filosofie și Politologie activează asupra Direcției științifice „**Filosofia în contextul științei contemporane**” (conducătorul direcției T. Dumitraș).

Pe această direcție profesorii catedrei investighează următoarele *probleme*:

- Tudor Dumitraș – „Filosofia economică – unitate și sinteză a filosofiei cu știință economică”;
- Muza Bucaros – „Filosofia și problemele umanizării învățământului contemporan”;
- Ilarion Chistrugă – „Identitatea europeană și procesele integraționiste contemporane”;
- Galina Țurcan – „Probleme etice ale economiei”;

Cercetările științifice ale membrilor Catedrei s-au materializat în elaborarea și publicarea a 11 monografii și note de curs cu un volum de 91,3 c.a., articole științifice cu volumul de peste 44,25 c.a., în pregătirea a peste 230 de comunicări și teze la conferințe, simpozioane și alte manifestări științifice naționale și internaționale.

De rând cu aceste realizări, profesorii Catedrei practică cercetări științifice în domeniile profesate și utilizează rezultatele cercetărilor în activitatea didactică și științifică cu studenții.

În cadrul Catedrei funcționează Seminarul metodologic „*Dimensiuni filosofice ale economiei și politicii în contextul contemporaneității*” (conducător: conf. univ., dr., M. Bucaros), cercul științific studentesc „*Minerva*” (conducător: conf. univ., dr., G. Țurcan), lucrările cărora contribuie în mod substanțial la promovarea imaginii și rolului Catedrei la nivel național și internațional.

Secvență de la Duelul intelectual „Minerva”, decembrie 2009

Catedra depune eforturi aparte în propagarea filosofiei și teoriei politice contemporane. Șeful catedrei, T. Dumitraș, este membru al colegiului redacțional al revistei „Moldova și lumea”, contribuind prin aceasta la propagarea realizărilor științifice ale Catedrei. Pentru propagarea realizărilor științifice este folosit potențialul ziarului academic „Curierul Economic”, unde sunt reflectate desfășurările și realizările manifestărilor științifice. Un rol considerabil în propagarea cunoștințelor filosofice și politice îl are site-ul catedrei „Filosofie și Politologie” <http://www.ase.md/~cfp/>

Relațiile științifice cu alte instituții din republică și relații internaționale

Catedra colaborează fructuos cu catedrele de profil ale altor universități din țară, printre care menționăm relațiile coordonatoare cu Institutul de Filosofie și Drept al AȘM, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea de Medicină și Farmacologie „N. Testemițanu”, Universitatea Agrară, Universitatea Tehnică, Universitatea Cooperatist-Comercială din Moldova, Academia de Poliție „Ștefan cel Mare”, Institutul de Stat de Relații Internaționale din Moldova, Universitatea Pedagogică „I. Creangă”, Chișinău, Universitatea Pedagogică „A. Ruso”, Bălți etc. Catedra întreține relații științifice internaționale cu instituții

și organizații din România, Rusia, Ucraina, Germania etc. Printre acestea menționăm relațiile cu ASE (București), Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”(Iași), Universitatea de Stat din Moscova, Universitatea de Stat din Rostov-pe-Don (Rusia), Universitatea de Stat din Mordovia (Saransk, Rusia), Universitatea „P. Lumumba” (Moscova, Rusia), Universitatea „Eberhard Karls” Tübingen, Germania.

Este încheiată o convenție de colaborare (din 15.02.05 cu Catedra de Științe socio-umane din cadrul UCCM), care prevede:

- schimb de experiență științifică;
- efectuarea reciclării profesorilor;
- schimb reciproc de literatură didactică;
- organizarea conferințelor științifice studențești.

Publicațiile colective ale catedrei

1. Filosofia științei: aspecte metodologice și axiologice. Chișinău: ASEM, 2008
Coordonatori științifici: Conf. univ., dr., Tudor Dumitraș
Prof. univ., dr. hab., Petru Rumuleanschi
2. Rolul filosofiei în contextul științei contemporane. Chișinău: ASEM, 2008
Coordonator științific: Conf. univ., dr., Tudor Dumitraș
3. Filosofia în contextul științei contemporane. Chișinău: ASEM, 2010
Coordonator științific: Conf. univ., dr., Tudor Dumitraș
4. Filosofie și metodologia științei economice. Chișinău: ASEM, 2011
Coordonator științific: Conf. univ., dr., Tudor Dumitraș

Publicațiile individuale

1. Tudor Dumitraș. Filosofia Greciei Antice (perioada cosmologică). – Chișinău: ASEM, 1997.
2. Tudor Dumitraș. Filosofia medievală. – Chișinău: ASEM, 1997.
3. Tudor Dumitraș. Albert Camus în căutarea moralei. (Filosofia științei: aspecte metodologice și axiologice) – Chișinău: ASEM, 2008, p. 6-31.
4. Tudor Dumitraș. Filosofia economică – istorie și contemporanietate. (Rolul filosofiei în contextul științei contemporane) – Chișinău: ASEM, 2008, p. 10-18.
5. Tudor Dumitraș. Filosofia și știința economică: convergență divergență ori schimb de coroane. (Filosofia în contextul științei contemporane) – Chișinău: ASEM, 2010, p. 20-42.
6. Tudor Dumitraș. Dimensiuni istorico-metodologice ale fundamentării economiei politice. (Moldoscopie. Revistă științifică trimestrială Chișinău NR.1 (LII), 2011 p. 20-38).
7. Petru Rumleanski. Filosofia neclasică a secolului XX. Concepția filosofică a pozitivismului, neopozitivismului și postpozitivismului. – Chișinău: ASEM, 1996.
8. Nicolae Gortopan. Doctrine filosofice în evoluția lor. – Chișinău: ASEM, 1998.
9. Petru Rumleanski. Matricea principiilor metodologice, rolul ei în geneza cunoștințelor economice. – Chișinău, 2000.
10. Petru Rumleanski. Epistemologia. – Chișinău: ASEM, 2002.
11. Petru Rumleanski. Epistemologia economică. – Chișinău: ASEM, 2002.
12. Lidia Dergaciov, Petru Rumleanski, Ludmila Roșca. Filosofie. – Chișinău, 2002.
13. Petru Rumleanski. Societatea postmodernă: probleme filosofice și metodologice actuale. – Chișinău: ASEM, 2006.
14. Petru Rumleanski. Problema existenței în filosofia tradițională a modernismului, postmodernismului și transmodernismului. – Chișinău: ASEM, 2009.
15. Muza Bucaros. История философии (учебное пособие). Часть I. – Кишинев, 1994.

Stagii peste hotare

Profesorii Catedrei de Filosofie și Politologie au trecut stagiarea la Universitatea Bordeaux III (Franța, 2001 – T. Dumitraș); Universitățile din Galați și Iași, ASE București (T. Dumitraș, G. Țurcan); Rostov-pe-Don (M. Bucaros).

Activitatea metodică-didactică

Disciplinele predate de către profesorii Catedrei de Filosofie și Politologie sunt asigurate cu manuale, lucrări de curs etc. Profesorii Catedrei acordă o atenție deosebită activității metodice. Pentru fiecare disciplină a fost elaborată programa analitică respectivă, de asemenea 4 manuale și 3 note de curs, cu un volum de ~ 91,3 c.a. Majoritatea cursurilor sunt asigurate cu elaborări originale ale profesorilor Catedrei (manuale, monografii, lucrări metodice, note de curs). Catedra întreține relații de colaborare cu catedrele respective ale Colegiului Național de Comerț și Colegiului Financiar-Bancar din Moldova în vederea coordonării programelor analitice pentru cursul de filosofie.

Organizarea de conferințe științifice și mese rotunde

Pe parcursul anilor, Catedra a organizat și petrecut mai multe conferințe științifice și mese rotunde. Însă, începând cu anul 2008, acestea sunt de o amploare mai mare.

La 24-25 octombrie 2008, în cadrul Catedrei „Filosofie și Politologie” a fost organizată o Conferință Internațională cu genericul *„Rolul filosofiei în contextul științei contemporane”* și masa rotundă *„Identitatea europeană în procesele integraționiste contemporane”*. La organizarea acestor evenimente a participat activ întreg colectivul Catedrei. Colegii din țară și de peste hotare au manifestat mare interes pentru eveniment. La conferință au participat 15 doctori habilitați, 9 profesori universitari, 18 conferențieri universitari.

Secvență de la Conferința Internațională cu genericul *„Rolul filosofiei în contextul științei contemporane”*, organizată de Catedra „Filosofie și Politologie” în octombrie 2008

La 23 octombrie 2009, colectivul profesorilor de la Catedra „Filosofie și Politologie”, sub conducerea șefului de catedră Tudor Dumitraș, a organizat Conferința Științifică Internațională *„Filosofia în contextul științei contemporane”*. Au participat reprezentanți de la majoritatea instituțiilor de învățământ din Moldova: Academia de Studii Economice din Moldova; Universitatea Tehnică a Moldovei; Universitatea de Medicină și Farmaceutică „N. Testemilanu”; Universitatea

Liberă Internațională din Moldova; Institutul de Integrare Europeană a Academiei de Științe a Moldovei; Universitatea Pedagogică „A. Russo” (Bălți); Institutul de Management Internațional „IMI-NOVA”; Institutul de Relații Internaționale; Universitatea Cooperatist-Comercială din Moldova; Academia de Administrare Publică; Academia de Poliție „Ștefan cel Mare”. De asemenea, au participat și savanți de la instituții de învățământ superior din alte țări: Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași (România); Universitatea „Дружба народов”, Moscova (Rusia), Universitatea Națională, Donețk (Ucraina). Au participat 12 doctori habilitați și 23 doctori în științe. Problemele puse în discuție au ținut de filosofie, știința economică, omul și societatea contemporană, gândirea naturală și cea artificială, femeia și politica, integrarea europeană. Dar, ceea ce a dat un colorit deosebit discuțiilor purtate, era faptul că toate subiectele au fost elucidate prin prisma filosofiei.

În data de 29 octombrie 2010, Catedra „Filosofie și Politologie” a organizat o masă rotundă cu tema **„Filosofia și metodologia științei economice”**. Acest eveniment s-a petrecut în strânsă colaborare cu colectivul Catedrei „Teorie Economică și Politici Economice”, ASEM. La ședință au participat profesori și cercetători de la Academia de Științe a Moldovei, Universitatea de Stat din Moldova, Institutul de Stat de Relații Internaționale din Moldova, Universitatea Tehnică a Moldovei, Institutul Internațional de Management „IMI-NOVA”, Universitatea Liberă Internațională din Moldova. Printre participanți au fost 7 doctori habilitați, 8 profesori și 13 conferențieri universitari, 8 șefi de catedre de la diferite instituții de învățământ superior din țară.

Secvență de la Conferința științifică internațională „Filosofia în contextul științei contemporane”, organizată de Catedra „Filosofie și Politologie” în octombrie 2009

Scopul acestei mese rotunde a fost de a actualiza legătura dintre filosofia științei și metodologia științei economice. Pe parcursul desfășurării evenimentului au fost abordate mai multe *subiecte* de interes major atât pentru specialiștii-filosofi, cât și pentru cercetătorii-economiști, precum: filosofia și metodologia științei; filosofia și metodologia științei economice; problemele teoretice ale cercetării științifice; logica dezvoltării metodologiei economice, tendințe contemporane în dezvoltarea metodologiei științei economice; neopozitivismul filosofic și metodologia economică; metodologia economiei pozitive și metodologia economiei normative; funcțiile metodologiei economice contemporane; criza financiară și potențialul metodologic al științei inovatoare ș.a.

6.5. Catedra de Limbi Moderne Aplicate

Date istorice

Catedra „Limbi Moderne” a fost înființată în anul 1991, odată cu fondarea Academiei de Studii Economice din Moldova. Ulterior, în baza deciziei Senatului ASEM nr.1 din 21.10.94 și a ordinului rectorului ASEM nr.117 PL din 02.12.1994, Catedra „Limbi Moderne” a fost divizată în catedrele: „Limbi Moderne” (Facultatea „Finanțe, Credit, Monedă”) și „Limbi Moderne de Afaceri” (Facultatea „Relații Economice Internaționale”).

În anul 2002, Catedra „Limbi Moderne” și-a schimbat denumirea în „Limbi Moderne Aplicate”.

Din momentul organizării și până în anul 1994, Catedra a fost condusă de Gheorghe Moldovanu, conferențiar universitar, doctor, apoi de Petru Roșca, profesor universitar, doctor habilitat (1994-1998) și de Constantin Pâtea, lector superior universitar (1998-2002). Din anul 2002 și până în prezent în calitate de șef-catedră activează Julieta Rusu, conferențiar universitar, doctor.

J. Rusu, șef-catedră „Limbi Moderne Aplicate”

Disciplinele Catedrei

Catedra „Limbi Moderne Aplicate” asigură predarea disciplinelor general-obligatorii la patru Facultăți din cadrul ASEM: „Finanțe”, „Contabilitate”, „Economie Generală și Drept”, „Cibernetică”, „Statistică și Informatică Economică”. Disciplinele Catedrei sunt predate în 4 limbi străine: franceza, engleza, germana și spaniola, axate pe domenii specifice.

Profesorii catedrei predau următoarele discipline obligatorii:

- la Facultățile „Finanțe”, „Contabilitate”, „Economie Generală și Drept”:

* „Limba străină” – anul I, ciclul 0;

* „Limba străină I” – anul I, ciclul I, semestrul I;

* „Limba străină II” – anul I, ciclul I, semestrul II.

- la Facultatea „Cibernetică, Statistică și Informatică Economică”:

* „Limba engleză aplicată I” (pentru începători/avansați) – anul I, ciclul I, semestrul I;

* „Limba engleză aplicată II” (pentru începători/avansați) – anul I, ciclul I, semestrul II.

Profesorii predau 3 discipline la libera alegere/facultative:

- la Facultatea „Cibernetică, Statistică și Informatică Economică”:

* „Limba engleză de afaceri” – anul I, ciclul I, semestrul I.

- la Facultățile „Finanțe”, „Contabilitate”:

* „Limba străină de afaceri” – anul II, semestrul III;

* „Limba străină în scopuri specifice” – anul II, semestrul IV.

Sarcina prioritară în procesul de predare a limbilor străine o constituie însușirea limbii drept instrument de comunicare profesională. În procesul didactic se face o fuziune dintre fondul lexical, stilistic și construcțiile gramaticale ale limbii studiate în scopul transmiterii, fixării, verificării și evaluării ulterioare a cunoștințelor acumulate. Catedra „Limbi Moderne Aplicate” posedă potențialul științific și didactic necesar pentru desfășurarea eficientă a procesului instructiv-metodic în concordanță cu cerințele avansate din domeniu.

Eforturile colectivului Catedrei se axează pe:

* dezvoltarea competențelor de comunicare orală, fluentă și argumentată și scrisă în

limba străină studiată, centrată pe situații de comunicare socio-economică și profesională, astfel încât limba străină să devină un instrument util de lucru în activitatea viitorilor economiști;

- * asimilarea și utilizarea noțiunilor și termenilor economici în vederea inițierii și documentării în literatura de specialitate;

- * dezvoltarea competenței de realizare a unui transfer lingvistic adecvat și corect în/din limba străină, folosind cunoștințele de gramatică normativă a limbii străine studiate etc.

Aceste multiple activități au drept scop stimularea interesului studenților față de studierea limbilor străine aplicate, utilizarea optimă a mijloacelor informaționale necesare pentru învățarea acestora, însușirea limbajului economic, prelucrarea eficientă a informațiilor/cunoștințelor de specialitate obținute și interpretarea/exprimarea lor ulterioară în limba studiată, valorificarea procesului cognitiv al studenților prin diverse activități și strategii didactice interactive (analiza și sinteza, comentariul, interpretarea, exprimarea punctului de vedere, argumentarea, jocul de rol, studiul de caz, dialogul, monologul etc.).

Cadrele didactice

Colectivul catedrei acordă o importanță deosebită realizării următoarelor *obiective*:

1. Îmbunătățirea continuă a calității serviciilor educaționale, pentru menținerea unui nivel înalt de satisfacție a clienților;
2. Dezvoltarea continuă a competențelor profesionale ale personalului didactic și conștientizarea importanței acestora în asigurarea calității serviciilor educaționale;
3. Îmbunătățirea continuă a tuturor proceselor desfășurate în cadrul catedrei: învățământ, cercetare științifică, educație, activitate extracurriculară etc.

Colectivul Catedrei de Limbi Moderne Aplicate

Corpul profesoral-didactic al Catedrei este constituit din profesori calificați, cu experiență în activitatea metodică-didactică și de cercetare științifică și un laborant superior.

Actualmente, statele Catedrei numără 20 unități:

- Conferențiar universitar – 1
- Lector superior universitar – 12,75
- Lector universitar – 4,25
- Asistent universitar – 2

Lista colaboratorilor Catedrei

<i>Nr. d/o</i>	<i>Numele, prenumele, patronimicul</i>	<i>Funcția, gradul, titlul științific</i>	<i>Specialitatea</i>
1.	Rusu Djulieta Dumitru	Șef-catedră, conferențiar universitar, doctor	1.Limba și literatura franceză 2.08.00.05 – Economie și management (în ramură)
2.	Corduneanu IrinaVictor	lector superior universitar	Limba și literatura franceză
3.	Agafiță Maria Petru	lector superior universitar	Limba și literatura franceză
4.	Munteanu Angela Mircea	lector superior universitar	1.Limba și literatura franceză 2. Psihologie
5.	Bejan Maria Tudor	lector superior universitar	Limba franceză
6.	Postolachi Victoria Feodor	lector superior universitar	Limbi romano-germanice și literatură, limba franceză
7.	Maleavschi Maria Dumitru	lector superior universitar	Limba și literatura franceză
8.	Dumitraș Raisa Nicolae	lector superior universitar	Limba franceză
9.	Kostiucik Galina Dumitru	lector superior universitar	Limba și literatura engleză
10.	Ionaș Nona Gheorghe	lector superior universitar	Limba engleză
11.	Drobășeva Elena Tudor	lector superior universitar	Limba și literatura engleză
12.	Talpă Adela Sergiu	lector superior universitar	Limba franceză și limba engleză
13.	Ixari Aliona Gheorghe	lector superior universitar	Limba engleză și limba franceză
14.	Gâsca Nadejda Valeriu	lector universitar	1. Limba și literatura engleză 2. Finanțe și asigurări
15.	Pârlog Angela Ion	lector universitar	1. Limba engleză și limba franceză 2. Management
16.	Calina Olga Vasiliu	lector universitar	1. Limba engleză și limba germană 2. Fiscalitate și administrare financiară
17.	Ostrovscia Svetlana Sergiu	asistent universitar	Limba engleză și limba franceză
18.	Bacimanova Nadejda Valeriu	asistent universitar	Pedagogia învățământului primar și limba engleză
19.	Grebenșikov Victor Ghenadievi	lector universitar	Limba spaniolă
20.	Romanova Anastasia Anatolie	lector universitar	1. Limba și literatura rusă 2. Limba engleză
21.	Brașovan Irina Alexandru	asistent universitar	Limba engleză și limba franceză
22.	Cebotari Angela Ion	asistent universitar	Limba și literatura engleză, limba franceză
23.	Șavga Marina Constantin	asistent universitar	1. Limba și literatura franceză, limba și literatura spaniolă 2. Management
24.	Postolachi Varvara Ion	laborant superior	Merceologia produselor alimentare

Activitatea de cercetare științifică

Julieta Rusu, conf. univ., dr., șef-catedră, a susținut teza de doctor în economie cu tema: „Dimensiuni persuasive ale comunicării cu impact în activitatea managerială” în cadrul Consiliului Științific Specializat din cadrul ASEM (D 32.08.00.05 – 30) din 01.12.2008, la specialitatea 08.00.05 „Economie și management (în industrie)”. Deține gradul științific de doctor în economie (01.12.2008) și titlul științifico-didactic de conferențiar universitar (17.12.2009);

Aliona Ixari, lector superior universitar și Anastasia Romanova, lector universitar, au finalizat studiile de doctorat. În prezent, pregătesc tezele de doctorat pentru susținerea publică.

Următorii profesori din cadrul catedrei au o dublă sau triplă specializare:

N. Gâsca – Filologie engleză; Finanțe și asigurări;

A. Munteanu – Filologie franceză; Psihologie;

O. Calina – Filologie engleză/germană; Fiscalitate și administrare financiară;

A. Pârlog – Filologie engleză/franceză; Management;

A. Romanova – Filologie rusă; Filologie engleză;

M. Șavga – Filologie franceză/spaniolă; Management.

Unii profesori dețin diplome de masterat în diverse domenii:

A. Pârlog – Management, ASEM (2007);

S. Ostrovscaia – Relații Internaționale. Americanistică, USM (2006);

N. Bacimanova – Filologie engleză, UPS „I.Creangă” (2003);

I. Brașovan – Relații Internaționale. Americanistică, USM (2006);

M. Șavga – Limba franceză, UPS „I.Creangă” (2004).

Pregătirea și perfecționarea continuă a cadrelor didactice constituie unul dintre obiectivele principale ale Catedrei „Limbi Moderne Aplicate” și se efectuează prin diverse activități: Seminar Metodologic, studii de doctorat, asistări la orele colegilor, studii individuale, stagii de perfecționare în instituțiile de învățământ superior din țară și de peste hotare etc. Prin urmare, potențialul științifico-didactic al colaboratorilor catedrei este în continuă dezvoltare.

Tradițional, în cadrul Catedrei își desfășoară lucrările *Seminarul metodologic*, al cărui obiectiv major este perfecționarea cunoștințelor teoretice și practice ale profesorilor, îmbunătățirea calității predării-învățării-cercetării-evaluării în contextul cerințelor SMC, în scopul implementării standardelor europene și practicilor avansate. Pe parcursul anilor, Seminarul metodologic, condus de A. Munteanu, lector superior universitar, s-a axat pe o tematică foarte variată și oportună: „Implementarea noilor tehnologii în procesul metodicodidactic”, „Rolul evaluării și autoevaluării în procesul metodicodidactic”, „Rolul comunicării în eficientizarea procesului metodicodidactic”, „Limba străină pentru scopuri specifice – continuitate și inovație”, „Rolul limbii străine în formarea viitorilor economiști”, „Diversitatea lingvistică – factor al dezvoltării europene”. În prezent, Seminarul metodologic, organizat și condus de A. Ixari, lector superior universitar, se întrunește cu tema: „Activizarea și intensificarea activității formabililor”.

O activitate de mare complexitate și responsabilitate o reprezintă îmbunătățirea permanentă a programelor analitice ale disciplinelor obligatorii și la libera alegere, a criteriilor de elaborare a testelor formative, a tematicilor examenelor și bibliografiilor aferente etc. La ședințele Seminarului sunt puse în discuție programele analitice ale disciplinelor predate în vederea actualizării lor, sunt minuțios studiate lucrările metodicodidactice elaborate de către profesorii Catedrei și recomandate spre publicare. De asemenea, sunt analizate și evaluate orele demonstrative, realizate de profesori, în contextul participării la concursul pentru ocuparea posturilor vacante etc. Astfel, utilizarea pe scară largă a formelor și conținuturilor noi de către colaboratorii catedrei asigură implementarea direcțiilor dezvoltării durabile la toate etapele și nivelurile didacticii contemporane.

În cadrul Catedrei „Limbi Moderne Aplicate” au fost organizate și desfășurate diverse *mese rotunde* cu genericul: „Diversitatea lingvistică – factor al dezvoltării europene”; „Cadrul European comun de referință în contextul său politic și educativ”; „Profilul profesorului eficient” etc. Aceste manifestări au devenit o platformă de discuții, schimburi de păreri, la care au participat activ toți membrii Catedrei.

Componenta de cercetare științifică este prioritară pentru activitatea Catedrei. Personalul, în colaborare cu specialiști în domeniu, elaborează note de curs, lucrări și articole

metodico-didactice și științifice indispensabile procesului instructiv. Profesorii publică articole științifice și metodico-didactice în reviste naționale (categoria A, B, C) și în reviste editate în străinătate, participă și prezintă sistematic comunicări la mese rotunde, conferințe, simpozioane naționale și internaționale.

Printre publicațiile catedrei enumerăm:

- * Monografii – 1;
- * Manuale – 1;
- * Lucrări metodico-didactice – 31 (în limba franceză și în engleză);
- * Articole metodico-didactice, articole științifice – circa 90.

În limba română

1. D. Rusu, R. Borcoman. *Comunicarea persuasivă cu impact în activitatea managerială și de afaceri*. Monografie. Chișinău, ASEM, 2009.

În limba franceză

1. A. Munteanu. *Initiation économique et sociale*. Chișinău, ASEM, 1995;
2. P. Roșca, D. Rusu, M. Agafiță, J. Baudinière. *Limba franceză. Texte elaborate pentru lectură suplimentară, specialitatea „Contabilitate și Audit”, anii I și II*. Chișinău, ASEM, 1996;
3. P. Roșca, E. Buza, V. Demian, A. Munteanu. *Recueil de textes* (pour la spécialité Marketing, 2-e année). Chișinău, ASEM, 1998;
4. R. Dumitraș, C. Pîntea. *Monnaie et finances*. Chișinău, ASEM, 2001;
5. C. Pîntea, M. Bejan, R. Dumitraș. *Recueil de textes* (pour la spécialité Banques et Bourses de valeurs). Chișinău, ASEM, 2001;
6. D. Rusu, M. Agafiță. *À propos de management. Recueil de textes*. Chișinău, ASEM, 2003;
7. M. Agafiță, D. Rusu. *L'entreprise à l'ordre du jour. Recueil de textes*. Chișinău, ASEM, 2003;
8. M. Bejan, L. Cobzari, A. Petroia. *Finances des entreprises. Note de curs*. Chișinău, ASEM, 2004;
9. D. Rusu, M. Bejan, A. Zubic. *Système bancaire: essence et particularités*. Chișinău, ASEM, 2005;
10. A. Munteanu. *Connaître le droit français*. Chișinău, ASEM, 2006;
11. I. Corduneanu, M. Șavga. *Assurances et Réassurances. Recueil de textes*. Chișinău, ASEM, 2006;
12. D. Rusu, A. Munteanu, I. Corduneanu. *Cours pratique de français*. Chișinău, ASEM, 2006;
13. M. Agafiță, I. Sajin, R. Chiriac. *La comptabilité de l'entreprise*. Chișinău, ASEM, 2008;
14. D. Rusu, I. Corduneanu. *Généralités sur la comptabilité*. Chișinău, ASEM, 2009.
15. D. Rusu, I. Corduneanu. *Introduction au français économique. Manual*. Chișinău, ASEM, 2010.

În limba engleză

1. A. Goncarencu, N. Ionas, G. Kostiucik, E. Drobășeva, E. Ruga. *A Set of Text for Homereading*. Chișinău, ASEM, 1998;
2. A. Zubic, A. Talpă. *Payment Methods and Instruments* (texts, explanations and exercises). Chișinău, ASEM, 2003;
3. L. Cobzari, T. Visotkaia, A. Goncarencu, E. Drobiseva, A. Pociumban, A. Romanova. *International Insurance. Lecture course*. Chișinău, ASEM, 2003;
4. A. Ixari, G. Kostiucik. *Essential Elements of Business Law*. Chișinău, ASEM, 2003;

5. E. Drobășeva, A. Goncerenco, A. Pociumban, A. Romanova, A. Djesmedjiyan, L.Vyzdoga. *An Assistance Hand for Students in Economics*. Chișinău, ASEM, 2004;
6. A. Ixari, A. Ixari. *Introducing Management*. Chișinău, ASEM, 2005;
7. A. Talpă, A. Zubic. *Banking System*. (Essence and Particularities). Chișinău, ASEM, 2005;
8. A. Talpă, N. Gîsca, M. Ratcov, R. Cușmăunsă. *An Overview of Accounting*. Chișinău, ASEM, 2006;
9. A. Parlog, V. Grati. *Practice your Business Writing*. Chișinău, ASEM, 2006;
10. G. Kostiuicik, V. Postolachi. *General Notions about Computers*. Chișinău, ASEM, 2006;
11. N. Ionaș. *Elements of Accounting*, Chișinău ASEM, 2006;
12. A. Talpă, O. Calina. *English for Economic Purposes*. Chișinău, ASEM, 2007;
13. A. Talpă, N. Gîsca, I. Leancă. *English Reader*. Chișinău, ASEM, 2008;
14. E. Drobășeva, A. Goncerenco, A. Talpa, A. Cebotari. *Contract of Sale*. Chișinău, ASEM, 2009.
15. A. Ixari. *A Set of Self-Assessment Tests in Business English*. Chișinău, ASEM, 2010.
16. O. Calina, N. Gîsca. *English for Economic Studies*. Chișinău, ASEM, 2010.
17. A. Ixari, A. Romanova, N. Gîsca, G. Kostiuicik. *English for Economic Studies II*. Chișinău, ASEM, 2010.

Activitatea metodică-didactică

Disciplinele obligatorii și la libera alegere sunt asigurate pe deplin cu programe analitice/curriculumuri. Grație eforturilor profesorilor din cadrul Catedrei „Limbi Moderne Aplicate”, care au elaborat și continuă să elaboreze numeroase lucrări metodică-didactice, note de curs, articole metodice etc., orele practice și activitatea individuală ale studenților au suportul metodică-didactic necesar.

Secția „Limba franceză”

Responsabilă de activitatea secției „Limba franceză” din cadrul catedrei este I. Corduneanu, lector superior universitar. La ședințele secției, organizate sistematic, se pun în discuție *subiecte* ce țin de procesul metodică-didactic și instructiv-educativ, precum:

- modificarea și actualizarea programelor analitice la disciplinele obligatorii și la libera alegere;
- asigurarea metodică-didactică a disciplinelor predate în cadrul secției;
- actualizarea sistematică a portofoliului cadrului didactic;
- evaluarea curentă și finală a cunoștințelor studenților;
- organizarea activității individuale, extracurriculare a studenților;
- îmbunătățirea calității pregătirii lingvistice a studenților;
- analiza și evaluarea orelor demonstrative;
- ameliorarea profesionismului; schimbul de experiență și formarea continuă a membrilor secției;
- propagarea disciplinelor predate, sporirea interesului față de acestea prin diferite activități (conferințe, mese rotunde, dezbateri, victorine, serate muzical-literare) etc.

Ori de câte ori este necesar, se analizează minuțios starea de lucruri la aceste capitole, se propun soluții, se iau decizii constructive. În cadrul secției „Limba franceză” se desfășoară cu succes multiple activități extracurriculare și instructiv-educative.

Secția „Limba engleză”

Responsabilă de activitatea secției „Limba engleză” din cadrul catedrei este G. Kostiuicik, lector superior universitar. Sistematic, pe parcursul anului de studiu, în cadrul secției se pun în

discuție diverse subiecte vizavi de conținutul programelor analitice (curriculumurile la disciplinele predate), criteriile de elaborare a testelor formative, subiectele pentru examenele de promovare, materialele metodico-didactice elaborate de profesorii de limbă engleză etc.

Profesorii secției actualizează sistematic portofoliul cadrului didactic, discută despre calitatea lecțiilor demonstrative, prezentate de colegii care participă la concursul pentru ocuparea posturilor devenite vacante (confirmarea sau avansarea în post).

Pe parcursul mai multor ani, profesorii secției „Limba engleză” participă la traducerea și verificarea suplimentelor, temelor tezelor de licență și de masterat la facultățile „Finanțe”, „Contabilitate”, „Economie Generală și Drept”, „Cibernetică, Statistică și Informatică Economică”.

De asemenea, profesorii de limbă engleză participă la organizarea și desfășurarea diverselor manifestații educative și extracurriculare cu studenții (mese rotunde, dezbateri, serate muzical-literare etc.).

Relațiile de colaborare cu alte instituții

Catedra „Limbi Moderne Aplicate” menține relații de colaborare cu structuri de profil din cadrul unor instituții de învățământ superior atât din R. Moldova: Universitatea de Stat, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Universitatea de Stat „Alecu Russo”, Universitatea Cooperatist-Comercială, Universitatea Tehnică, Universitatea Liberă Internațională, Universitatea Agrară de Stat, Alianța Franceză, cât și de peste hotare: Academia de Studii Economice din București, România (catedrele „Limbi românești și Comunicare în afaceri”, „Limbi germanice și Comunicare în afaceri”), Universitatea din Oradea, Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați etc. Pe parcursul a mai multor ani, Catedra a colaborat cu „Institut Universitaire de Formation des Maîtres” din cadrul Academiei din orașul Poitiers, liceul E.Branly din orașul Châtellerault, Franța.

Colaborarea bilaterală are loc sub diferite aspecte: stagii științifico-didactice, vizite de documentare; schimb de informații, de experiență; elaborarea programelor analitice; elaborarea lucrărilor metodico-didactice; recenzarea articolelor științifico-metodice și a lucrărilor metodico-didactice; participarea la mese rotunde, seminare, conferințe, simpozioane etc.

Această conlucrare cu facultăți și catedre similare contribuie nemijlocit la ameliorarea calității predării-învățării-evaluării, a cercetării, la diversificarea metodelor și a materialelor didactice etc.

Stagii de perfecționare/documentare a cadrelor didactice

Colaboratorii catedrei „Limbi Moderne Aplicate” au efectuat stagii de perfecționare/documentare în instituțiile de învățământ superior din țară și de peste hotare:

- Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Chișinău (A. Munteanu, A. Romanova, N. Gâsca, M. Maleavschi);
- Academia de Studii Economice din București, România (D. Rusu, A. Munteanu, M. Agafiță, I. Corduncanu, M. Bejan, G. Kosticik, N. Ionaș, E. Drobășeva, A. Romanova, A. Ixari, A. Talpă, A. Pârlog, V. Grebenșcikov);
- Institutul de Științe al Educației din Moldova (A. Talpă, M. Agafiță);
- Universitatea „Babeș Bolyai”, Cluj-Napoca, România (A. Munteanu, G. Kosticik);
- Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați, România (M. Agafiță, N. Ionaș, E. Drobășeva, M. Maleavschi);
- Universitatea din Oradea, România (A. Pârlog);
- Universitatea „Valahia”, Târgoviște, România (R. Dumitraș);
- „Institut Universitaire de Formation des Maîtres”, Academia din or. Poitiers, Franța (D. Rusu, R. Dumitraș);
- „Institut de Langue et Communication” din or. Rennes, Franța (I. Corduneanu);

- „Centre Audiovisuel de Royan pour l'Étude des Langues”, Royan, Franța (R. Dumitraș);
- Stagii organizate de Alianța Franceză din or. Chișinău (R. Dumitraș);
- „Study tour France, Germany”, proiect TACIS (A. Munteanu);
- Cursurile mobile ale organizației „Elisabeth Johnson”, Kapaonik, Jugoslavia (G. Kostiucik);
- Universitatea Central-Europeană, subordonată Fundației „Soros”, Ungaria (N. Ionaș);
- Universitatea din Bologna „Școala Superioară de Limbi Străine”, Italia (E. Drobășeva).

Majoritatea profesorilor din cadrul Catedrei au participat la cursurile de perfecționare, realizate de către Centrul Educațional ProDidactica din Moldova: „Strategii de dezvoltare a LSDGC” din cadrul proiectelor „Lectură și scriere pentru dezvoltarea gândirii critice în învățământul superior” (2004), „Formare de competențe prin strategii didactice interactive” (2011).

Tinerii specialiști angajați la Catedră au absolvit Cursurile de psihopedagogie, organizate de Departamentul de Management al Calității și Dezvoltare Curriculară (O. Calina, A. Cebotari).

Activitatea instructiv-educativă

Activitatea educativă în ASEM este un proces complex și se realizează prin contribuția întregului corp profesoral-didactic. Actualmente, educația este axată pe principii, deoarece ele guvernează valorile.

Printr-o atitudine responsabilă, colectivul Catedrei contribuie la formarea viitorilor economiști și dezvoltarea amplă a personalității acestora în vederea integrării în activitatea profesională. Ținând cont de faptul că activitatea educativă este un proces continuu, strâns legat de activitatea instructivă, profesorii de la Catedră folosesc orice moment oportun pentru a dezvolta și promova valorile social-umane, caracteristice unei societăți moderne.

Majoritatea profesorilor catedrei „Limbi Moderne Aplicate” sunt tutori/îndrumători ai grupelor de studenți de la Facultatea „Finanțe”. De obicei, profesorii-îndrumători ai studenților din anul I-III își axează activitatea educativă pe analiza sistematică a frecvenței și reușitei studenților, soluționarea problemelor privind aceste două componente majore ale procesului instructiv-educativ. Ei organizează sistematic întâlniri cu studenții grupelor respective, desfășoară diferite activități cultural-educative, discută în cadrul orelor și în afara lor despre frecvență, reușită, drepturile/obligațiunile studenților, despre importanța studierii calitative și conștienta a materiei, Codul de etică, gripa de tip nou A(H1N1) etc. La ședințele grupei se analizează rezultatele sesiunii, testelor, reușita curentă, relațiile dintre colegi, relațiile student-profesor, comportamentul studenților atât în cadrul ASEM, cât și în afara ei. Îndrumătorii de grupă pun accentul pe promovarea și respectarea normelor etice în Academie și în societate.

De asemenea, profesorii organizează cu studenții mese rotunde, dezbateri, victorine, concerte, concursuri, excursii, vizite la teatru și cinema, la expoziții naționale și internaționale, festivaluri, concerte, lansări de carte etc. Cu anumite ocazii, îndrumătorii de grupă realizează cu discipolii discuții tematice și ziare de perete. Prin urmare, activitatea educativă a profesorilor Catedrei este una utilă și eficientă, fiind centrată pe formarea atitudinilor, capacităților, competențelor necesare tinerilor pentru racordarea existenței personale cu dinamismul vieții sociale actuale.

Activitatea de cercetare științifică studențească

În cadrul catedrei „Limbi Moderne Aplicate” activează două cercuri studențești: „*La Francophilie*” (în limba franceză) și „*English Club*” (în limba engleză), ambele fiind fondate în martie 2005.

Obiectivele acestor cercuri sunt multiple, cele mai importante fiind:

- încurajarea activității de cercetare științifică;
- organizarea și pregătirea studenților pentru participarea la Conferința științifică anuală în limbi străine;
- identificarea unor teme actuale, originale, interesante și discuții asupra lor;
- familiarizarea studenților cu exigențele privind modul de redactare a comunicărilor, conținutul și părțile lor componente, modul de prezentare a acestora;
- perfecționarea limbilor străine în cadrul unor activități extracurriculare de studiu și divertisment;
- familiarizarea studenților cu noi creații culturale și clasice (filme, publicații etc.);
- promovarea lucrului individual și în echipă etc.

Cercul studențesc „La Francophilie” întrunește circa 80 de membri. Coordonator al activității cercului este M. Maleavski, lector superior universitar.

În cadrul cercului studențesc au fost organizate numeroase ședințe și activități: *discuții pe diverse teme*, precum „Despre importanța studierii limbilor străine în scopul alegerii unei căi eficiente pentru viitorul tinerilor specialiști”, „Orașele francofone în serviciul studierii limbii franceze în scopuri economice și de afaceri”, „A asculta mai bine, a înțelege mai bine, a vorbi mai bine în limba franceză”, „Curățenia limbii vorbite și a mediului ambiant” etc.; *concurs de poezie* „Eu iubesc limba franceză” și recital de poezie – creație proprie „Generația tânără este trandafirul vieții”; *mese rotunde* cu genericul „A travers le monde francophone”, „Darul dragostei”; *victorine* „Cunoașteți Franța și francezii?”; *concursuri ale ziarelor de perete* prezentate de studenți cu prilejul unor sărbătorilor importante; *concerte și prezentări teatralizate*, care au demonstrat că studenții au talent.

Anual, în luna martie, membrii cercului și profesorii secției „Limba Franceză” organizează manifestații ample dedicate *Zilelor Francofoniei în R.Moldova*. Zece ani consecutiv, Catedra a organizat tradiționala *Conferință Științifică a Studenților în limbi străine* cu genericul: „Probleme economice, politice și sociale în lumea contemporană. Căi de soluționare”. Lucrările conferinței s-au desfășurat în două secțiuni: „Limba Franceză” și „Limba Engleză”. Comunicările prezentate de studenți, fiind însoțite de filme video, imagini, studii de caz, sondaje etc. au abordat diverse teme actuale și interesante, oglindind probleme stringente ale societății.

Cercul studențesc „English Club” întrunește circa 80 de studenți. Coordonator al activității cercului este N. Gâsca, lector universitar.

Activitatea cercului s-a axat pe organizarea și desfășurarea multor manifestații interesante, precum *discuții* pe diverse teme socioeconomice „Accesul cetățenilor la sursele informaționale contemporane”, „Rolul tehnologiilor noi în afaceri”; *mese rotunde* „Drepturile femeilor – baza dezvoltării sociale”, „Sociabilitatea – criteriul de succes în afaceri”, „Leadership în organizarea comunității sociale”; *dezbateri* „Publicitatea – formă de „spălare a creierilor” consumatorilor”, „Valorile eterne ale societății actuale”; *serate muzical-literare* de Ziua îndrăgostiților și diferite *concursuri* interesante, la care studenții au avut posibilitatea să-și manifeste talentele muzicale și de autori de versuri. Cu ocazia unor *sărbători* importante și a Halloween-ului au fost elaborate gazete de perete, iar membrii cercului au vizionat un film despre originea acestei sărbători.

Toate manifestațiile desfășurate în cadrul cercurilor și a secțiilor sunt mediatizate în ziarul ASEM „Curierul Economic”. Impresiile, sugestiile și propunerile studenților vizavi de aceste activități sunt așternute pe paginile unui „*Caiet de impresii*”.

Așadar, organizarea manifestațiilor în limbi străine cu concursul profesorilor, membrilor cercurilor „La Francophilie” și „English Club” a devenit o frumoasă tradiție în cadrul Catedrei. Ne mândrim că avem studenți ingenioși, originali, talentați, care trebuie să fie motivați, susținuți, promovați, încurajați de profesori în dorința lor de a cunoaște mai mult, a

lucra creativ, mai eficient atât în echipă, cât și individual, de a perfecționa limba străină studiată, de a o aplica cu succes în situații socio-economice concrete. Succesul are trei componente: să faci ceva, să-ți dorești rezultatul și să-l obții. De-a lungul anilor, am obținut mulți lauri datorită tandemului reușit: student-profesor.

Pagina web a Catedrei

Catedra „Limbi Moderne Aplicate” dispune de o pagină web, pe care sunt plasate toate realizările acesteia. Adela Talpă, lector superior universitar, responsabilă de pagină, actualizează sistematic informația aferentă următoarelor rubrici: informații generale despre catedră (date istorice, cadre didactice), orarul de serviciu, disciplinele catedrei, cercetare, publicații, stagii de perfecționare, cercuri studențești etc. În plus, beneficiarii paginii web pot fi oricând la curent cu planul manifestațiilor științifice, care sunt organizate în cadrul Catedrei și perioada lor de desfășurare.

Ameliorarea calității

Sistemul de Management al Calității (SMC) a fost introdus în ASEM în anul 2008, proiectat și documentat în conformitate cu prevederile standardului internațional ISO 9001:2000. Membrii catedrei „Limbi Moderne Aplicate” implementează valorile sistemului, ținând cont de principiile acestuia. Profesorii se ghidează în activitatea lor instructiv-didactică de legi, regulamente, acte normative etc., incluse în Nomenclatoarele Documentelor Interne și Externe, de manualul „Managementul Calității”. La Catedră procesul de implementare a Sistemului de Management al Calității se derulează în corespundere cu cerințele DMCCDC și se află sub controlul permanent al șefei de catedră, laborantei și responsabilei de SMC N. Ionaș, lector superior universitar.

În baza obiectivelor generale ale SMC, care se stabilesc anual de managementul de vârf al ASEM, se elaborează obiective specifice pentru subdiviziunea noastră. Majoritatea acestor obiective, având indicatori cantitativi măsurabili, sunt realizate cu succes. Acest lucru rezultă din rezultatele evaluărilor cursurilor predate la Catedră (de către șef-catedră, colegi, autoevaluare), ale evaluărilor profesorilor de către beneficiari, care demonstrează un nivel înalt de satisfacție. Realizarea obiectivelor este demonstrată și prin alți indicatori, precum „zero” neconformități cu privire la disciplina muncii, „zero” reclamații înregistrate etc. Activitățile instructiv-metodice, științifice, educative, extracurriculare și altele sunt evaluate permanent la ședințele de catedră și se califică în medie cu „bine” și „foarte bine”. Obiectivitatea acestor evaluări sunt reflectate și în rapoartele de audit intern, desfășurate la catedră. Dezvoltarea continuă a competențelor profesionale ale personalului Catedrei și organizarea instruirii acestuia se realizează prin autoinstruire, stagii de perfecționare în alte instituții din țară și de peste hotare, conform planului aprobat, prin cursuri de instruire profesională (de exemplu, cursurile realizate de ProDidactica în 2011) și în cadrul Seminarului metodologic.

Compatibilizarea și alinierea activităților Catedrei la practicile academice din țările Uniunii Europene și alte state cu nivel înalt de dezvoltare se realizează prin multiple contacte cu instituțiile analogice din alte țări pe parcursul stagiilor de specializare/documentare, în timpul participării la mese rotunde, conferințe și simpozioane științifice naționale și internaționale.

Sistemul de Management al Calității este o structură vie, în permanentă schimbare și dezvoltare, care necesită reacții imediate la imperativele timpului. Cu siguranță, colectivul Catedrei „Limbi Moderne Aplicate” va depune mereu eforturi sporite pentru realizarea obiectivelor calității și obținerea propriului succes, al facultății „Finanțe” și al ASEM, pentru a constitui, astfel, succesul general.

Capitolul 7. Colegiul Național de Comerț al ASEM

**D. Kostroma, primul director al
Tehnicumului de Comerț Sovietic**

Colegiul Național de Comerț (CNC) are o biografie de peste 65 de ani și ocupă un loc de prestigiu între instituțiile de învățământ mediu de specialitate din republică. CNC (fostul **Tehnicum de Comerț Sovietic**), cu sediul în clădirea de la intersecția străzilor Mihail Frunze și Serghei Lazo, a luat ființă la 30 ianuarie 1945, prin Hotărârea Comitetului Comisarilor Poporului al URSS ca instituție de stat medie de specialitate, care pregătea cadre pentru comerț și alimentație publică. Primul director – Dmitri Kostroma – a avut un aport considerabil la organizarea activității instituției. În următorii ani, în fruntea instituției s-au aflat L. Socolov (1954-1957), E. Jilițov (1957-1960), care au orientat activitatea corpului didactic spre sporirea bazei tehnico-materiale a

instituției, pregătirea de calitate a viitorilor specialiști.

Începând cu anul 1961, Tehnicumul de Comerț Sovietic trăiește ani de afirmare și prosperare, fiind condus de Învățătorul Emerit al Moldovei P. Ghipici. În această perioadă, studenții instituției participă la diverse acțiuni: construcția Centralei termoelectrice din Chișinău, destelarea pământurilor din Kazahstan, construcția Uzinei de ciment din Râbnîța și a Uzinei de produse etero-uleioase din Bender. La concursul unional între tehnicumuri, Tehnicumul de Comerț Sovietic din Chișinău s-a plasat pe primul loc, fiind decorat cu Diploma Expoziției Realizărilor Economiei Naționale de gradul I și cu alte zece medalii, inclusiv una de aur și două de argint.

Prima promoție a Tehnicumului de Comerț Sovietic

Din 1984, instituția este dirijată de M. Roibu, care a continuat tradițiile educaționale performante, punând accent pe pregătirea specialiștilor, restructurarea procesului de instruire, pe perfecționarea cadrelor didactice.

L. Socolov

specialitate pentru diverse sfere ale vieții social-economice din țară, la profilul economie, servicii, tehnologie și permite susținerea, la solicitare, a examenelor de bacalaureat.

E. Jiliov

De la prima promoție, când au absolvit Tehniculul 16 elevi, până în 2010, instituția a pregătit circa 25.000 de specialiști în domeniul economiei naționale și al serviciilor. 2.814 dintre ei au susținut examene de bacalaureat. Peste 80% dintre absolvenți își continuă studiile în instituții de învățământ superior din țară și de peste hotare.

M. Roibu

Anii 80-90 ai secolului trecut constituie o nouă etapă în evoluția CNC. În 1991, **Tehniculul de Comerț Sovietic își schimbă denumirea în Colegiul Național de Comerț din Chișinău**. Apar noi specialități, iar la finele anilor 90 numărul studenților depășește cifra de 1000.

La 1 septembrie 1998, instituția devine unitate funcțională a Academiei de Studii Economice din Moldova, iar director este numită Larisa Știrbu, Eminent al Învățământului Public din Moldova.

Integrarea în cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova le-a permis profesorilor și elevilor utilizarea infrastructurii ASEM: aule, sală de festivități, complex sportiv modern, clase computerizate, bibliotecă, mediatecă, săli de lectură etc. Racordat la exigențele învățământului formativ modern, Colegiul are menirea să asigure pregătirea specialiștilor cu studii medii de

Colegiul Național de Comerț al ASEM, instituție de învățământ mediu de specialitate, a fost acreditată în anul 2006. Certificatul seria AC nr. 0109 de acreditare a specialităților: 1809 Merceologie, calificarea „Merceolog”; 1810 Contabilitate, cu calificarea „Contabil”; 1812 Comerț, cu calificarea „Agent comercial” (toate la învățământ cu frecvență la zi), a fost eliberat în conformitate cu Hotărârea Colegiului Ministerului Educației, Tineretului și Sportului nr. 332 din 23 februarie 2006.

Colegiul dispune de un bloc de studii (blocul D al ASEM), două săli de calculatoare, un cămin, două săli sportive, un teren sportiv, bibliotecă, care are un fond de carte de 76.207 exemplare, dintre care manuale – 51.822; sală de lectură și mai beneficiază de sălile de lectură și de biblioteca ASEM.

Procesul educațional din Colegiul Național de Comerț al ASEM este realizat de colectivul ei pedagogic, dirijat de o echipă managerială, constituită din: director – Larisa Știrbu; doi directori adjuncți – Lidia Pleșca (director adjunct pentru activitate didactică) și Svetlana Manuil (director adjunct pentru educație); trei șefi de secții – Virginia Coșciug (Contabilitate), Tamara Șalaru (Turism și Servicii hoteliere) și Natalia Lazarev (Comerț, Merceologie și Tehnologii); cinci șefi de catedre – Victoria Cazacu (Științe umanistice), Ludmila Spinei (Științe exacte), Maria Bulgac (Comerț, Merceologie și Tehnologii), Marina Iovu-Carauș (Contabilitate și Finanțe) și Cristina Budurin (Economie, Turism și Servicii); șefa bibliotecii – Valentina Melihov.

Colectivul didactic e constituit din 104 profesori, inclusiv de bază 70; dintre aceștia: 2 doctori conferențieri, 2 doctoranzi, 16 deținători de grad didactic superior, 16 deținători de grad didactic I, 32 deținători de grad didactic II. Numărul de cadre didactice se completează anual cu tineri specialiști, printre care absolvenți ai instituției.

L. Știrbu, directorul CNC

În anul de studii 2010-2011 la CNC își fac studiile 1.815 elevi, repartizați în 3 secții: Comerț, Merceologie și Tehnologii, Contabilitate și Turism și Servicii hoteliere.

Secția de Comerț, Merceologie și Tehnologii a fost fondată în septembrie 2003, cu denumirea de Secția de Comerț, Merceologie, Turism. La 15 martie 2009, în baza creării noilor specialități, ea și-a modificat denumirea pe care o poartă și în prezent și la care își fac studiile 659 de elevi (repartizați în 27 grupe).

L. Pleșca, director-adjunct pe învățământ

Între profesorii care desfășoară o activitate îndelungată și prodigioasă în instituție menționăm pe: Victoria Cazacu, Maria Bulgac, Neli Calistru, Gheorghe Mătu, Larisa Știrbu. Cu deschedere și dăruire activează de mai bine de un deceniu Ludmila Spinei, Victoria Gutium, Svetlana Manuil, Olga Tabunșic, Dumitru Bolocan, Galina Mârza, Lidia Pleșca, Elena Golban. De aproape un deceniu contribuie la formarea viitorilor specialiști: Ina Țurcanu, Natalia Lazarev, Tamara Șalaru, Ala Sadovici, Ala Garas, Violeta Moloșag, Lidia Căpățină, Rodica Ceban, Sergiu Moțoc, Lucia Fedșin, Svetlana Prodan, Stanislav Munteanu, Alina Dicusar. S-au înscris reușit în colectivul didactic profesorii: Marina Iovu-Carauș, Cristina Budurin, Natalia Frătescu, Svetlana Nicolai, Mariana Corcodel, Diana Albot, Zorina Ghilețchi, Galina Vasiliu, Vladislav Gonța, Nadejda Boșcăneanu, Aliona Salcuțan, Victor Balan, Lilia Lupu, Ecaterina Paduraru, Violeta Nechiforov, Ludmila Uzunova, Ala Teacă, Tatiana Bârcă, Petru Arcan etc.

În prezent, secția include trei specialități: „**Comerț**”, „**Merceologie**” și „**Tehnologia produselor alimentației publice**”, la care, din contingentul total, 339 elevi sunt repartizați la specialitatea „Comerț”, iar 212 – la „Merceologie”. În august 2009, au fost înmatriculați primii elevi la specialitatea „Tehnologia produselor alimentației publice”. La moment, în 4 grupe studiază 108 elevi.

Specialitățile de la **profilul „Economie”**: 1812 „Comerț” (calificarea *agent comercial*), 1809 „Merceologie” (calificarea *merceolog*) și cea de la **profilul „Tehnologii”**: 2205 „Tehnologia produselor alimentației publice” (*tehnician-tehnolog*), pregătesc cadre pentru diferite ramuri ale economiei naționale și ale serviciilor.

Secția de Contabilitate a fost fondată la 1 septembrie 2004 sub denumirea „Contabilitate și Drept”, cuprinzând două specialități: „Contabilitate” și „Drept”. În iunie 2010, au absolvit ultimele grupe la specialitatea „Drept” și secția a fost redenumită în „Contabilitate”, la care, în prezent, în 20 de grupe își fac studiile 601 elevi.

Specialistul în „Contabilitate” obține calificarea de contabil și poate activa în cadrul oricăror întreprinderi, indiferent de genul de activitate (comerț sau producție) și formă organizatorico-juridică (SA, SRL, ÎI, ÎS etc.) în calitate de contabil, manager etc.

S. Manuil, director-adjunct

Secția de Turism și Servicii hoteliere a fost înființată la 15 martie 2009 și cuprinde două specialități: **Turism și Servicii hoteliere**, la care își fac studiile, în 19 grupe, 555 elevi.

Specialistul în turism (specialitatea 2902 „Turism”, profilul „Servicii”) obține calificarea de manager, având un domeniu de activitate variat, predominant concentrat în structuri economice, culturale, sociale, ce vizează întreprinderile hoteliere de restaurație, de agrement și turistice. Disciplinele ce stau la baza pregătirii de specialitate sunt: Economia turismului, Managementul turismului, Marketingul turistic, Patrimoniul turistic, Tehnicile operaționale de turism, Turismul rural etc.

Specialistul în servicii (specialitatea 2901 „Servicii hoteliere”) devine absolvent cu calificarea de manager de nivel mediu și inferior, îndeplinind funcții de manager, administrator în unitățile de cazare, șef de structuri operaționale în hoteluri. Disciplinele de specialitate: Management hotelier, Gestiune hotelieră,

Sisteme și lanțuri hoteliere, Tehnologia serviciilor de restaurant, Marketing hotelier etc.

Procesul educațional se desfășoară în baza actelor normative, a regulamentelor de la Ministerul Educației și a celor interne, promovând învățământul modernizat, axat pe formarea și dezvoltarea competențelor viitorilor specialiști. Astfel, demersul educațional în Colegiul Național de Comerț al ASEM se axează pe disciplinele de cultură generală, pe competențele stipulate în curriculele modernizate în 2010, iar la disciplinele de specialitate – pe programele analitice reexaminare și pe cele în curs de elaborare.

Colectivul Colegiului Național de Comerț

Direcțiile prioritare de activitate sunt următoarele:

- Monitorizarea zilnică a activității de realizare practică, în cadrul demersului educațional, a obiectivelor curriculare de la disciplinele de cultură generală și de specialitate;
- Crearea condițiilor optime (schema orară, dotarea cabinetelor de studii, asigurarea elevilor cu manuale și literatură de specialitate, asigurarea profesorilor cu literatură metodică etc.) pentru realizarea activității educaționale din colegiu;
- Monitorizarea activității de atestare a cadrelor didactice și formarea lor continuă în contextul exigențelor didactice moderne, cu scopul perfecționării abilităților de implementare a obiectivelor curriculare și ale celor din programe la disciplinele predate în grupele de colegiu;
- Inițierea metodică a tinerilor specialiști prin organizarea seminarelor metodice, asistența la lecții și schimbul de experiență;
- Monitorizarea activității de realizare de către profesori a obiectivelor de evaluare sistematică și eficientă a activității elevilor la cursuri;
- Promovarea culturii comunicării în cadrul colectivului didactic și a parteneriatului profesional în procesul educațional;
- Achiziționarea manualelor și îmbunătățirea fondului de literatură, științifică, artistică și cu manuale din bibliotecă.

Obiectivul de referință în activitatea educațională din colegiu vizează, în esență, sporirea coordonatei calitative a procesului educațional prin monitorizarea abilităților metodice ale cadrelor didactice în organizarea și desfășurarea demersului educațional tridimensional zilnic. Demersul educațional din colegiu urmează respectarea criteriului valoric în educație și principiul de continuitate în implementarea calitativă a documentelor curriculare. Parcursul școlar este structurat pe conceptul educațional tridimensional (predare/învățare/evaluare) și valorifică principiile psihopedagogice ale fiecărei componente vizate în curriculele disciplinare.

Catedra de Comerț, Merceologie și Tehnologii

În scopul promovării unui învățământ de calitate, aici activează **cinci catedre**: „*Științe umanistice*”, „*Științe exacte*”, „*Comerț, Merceologie și Tehnologii*”, „*Contabilitate și Finanțe*”, „*Economie, Turism și Servicii*”.

Catedra de Economie, Turism și Servicii

În formarea și dezvoltarea competențelor de bază la disciplinele de cultură generală și social-umanistice, un rol important îi revine **Catedrei de Științe exacte** (șef-catedră Ludmila Spinei, grad didactic superior) și **Catedrei de Științe umanistice** (șef-catedră Victoria Cazacu, grad didactic I). Conștienți de adevărul că „Întreagă artă a instruirii este doar arta de a trezi curiozitatea naturală a minților tinere în scopul de a le satisface mai târziu”, profesorii disciplinelor liceale își structurează demersul educațional orientat spre formarea competențelor de muncă independentă la ore și pe motivarea interesului cognitiv al elevilor.

Catedra de Comerț, Merceologie și Tehnologii (șef-catedră Maria Bulgac) a apărut în anul 2003, cu denumirea de „Economie și Comerț”, ca o subdiviziune de bază a Colegiului Național de Comerț al Academiei de Studii Economice din Moldova, iar din 2009, în baza creării noilor specialități, își modifică denumirea în „Comerț, Merceologie și Tehnologii”, care organizează și realizează activitatea didactică, metodică și științifică la disciplinele de specialitate.

Catedra de Finanțe și Contabilitate (șef-catedră Marina Iovu-Carauș) pregătește specialiști în domeniul contabilității.

Catedra de Economie, Turism și Servicii (șef-catedră Cristina Budurin-Furculiță) a fost constituită în octombrie 2010 drept o consecință a noilor specializări, urmate de modificarea planurilor de învățământ și de introducerea mai multor discipline de economie și turism.

Preocuparea generală a celor 5 catedre o reprezintă organizarea eficientă a desfășurării activităților didactice, științifice și culturale la disciplinele de specialitate, în procesul de instruire a elevilor, în scopul ridicării nivelului calității acestuia.

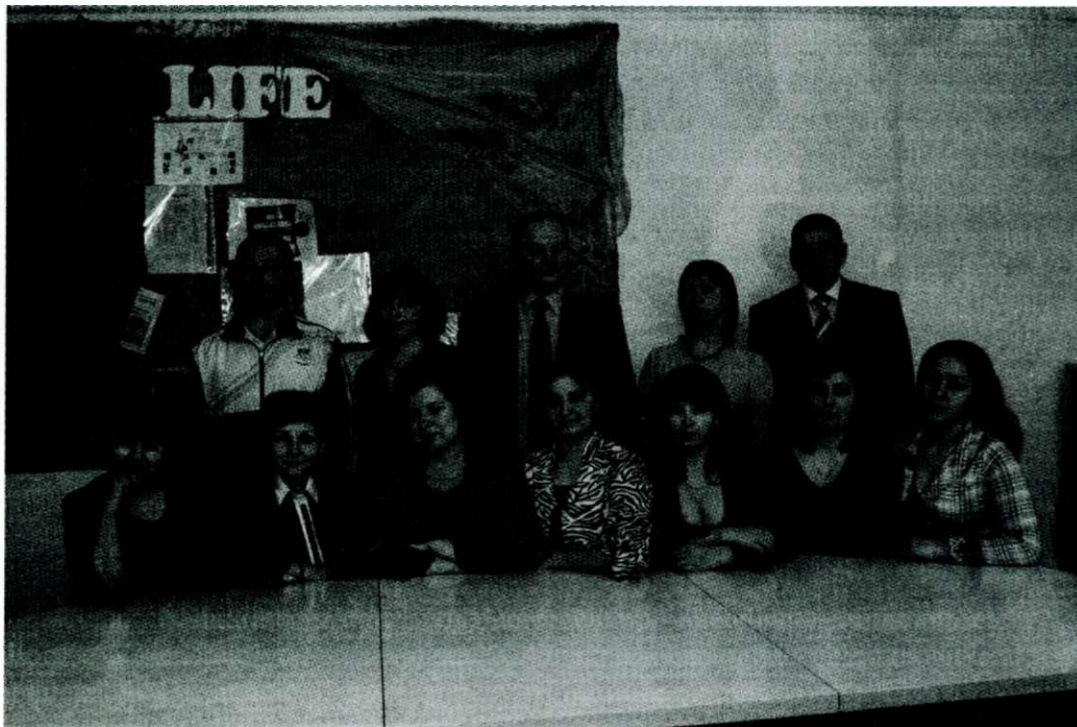
În scopul asigurării instruirii moderne, membrii catedrelor „Științe exacte”, „Științe umanistice”, a catedrelor de specialitate: „Comerț, Merceologie și Tehnologii”, „Finanțe și Contabilitate” și „Economie, Turism și Servicii” utilizează metode și tehnologii avansate de predare-învățare a disciplinelor de specialitate, prevăzute în planurile de studii și programe, orientate spre îmbinarea aspectelor teoretice cu cele practice, ținându-se cont de specificul specialităților și insistându-se pe colaborarea permanentă între profesori și elevi și pe parteneriatul profesional.

Procesul educațional se axează pe dezvoltarea capacităților viitorilor specialiști de a-și forma un sistem liber de gândire și valori, necesar pentru formarea viitorilor specialiști competenți și competitivi .

Obiectivele vizate de catedrele de specialitate:

- elaborarea și perfecționarea curriculumurilor la disciplinele de specialitate;
- participarea la modificările prevederilor planurilor de studii în conformitate cu formele, treptele și nivelurile de învățământ;
- acordarea ajutorului cadrelor didactice în vederea perfecționării elaborării materialelor didactice;
- promovarea cercetărilor științifico-metodice;
- pregătirea specialiștilor competenți și competitivi în domeniul economic și comercial;
- crearea și dezvoltarea competențelor pertinente profesiei de agent comercial, merceolog, tehnician-tehnolog.

Cadrelor didactice realizează activități de elaborare a curriculumurilor, suporturilor de curs și manualelor, instrucțiunilor metodice de laborator; de publicare a articolelor metodice, participarea activă cu comunicări științifice la conferințe, seminare, traininguri; desfășurarea activităților extradidactice prin simularea minimagazinului și a firmei de exercițiu; organizarea anuală a decadelor tematice, a diverselor întâlniri de lucru cu specialiști din domeniul economiei; organizarea excursiilor tematice cu itinerarii excursionale, pentru descoperirea noilor destinații turistice în Republica Moldova.

Catedra de Științe umanistice

Catedrele colaborează strâns cu Asociația Națională a Agențiilor de Turism a Republicii Moldova, cu Misiunea EUBAM, Agenția pentru Administrarea Zonelor Turistice Naționale, agențiile de turism, dar și cu touroperatorii de pe teritoriul R. Moldova.

Diversă este și **activitatea extrașcolară**, care contribuie la motivarea elevilor dotați, trezirea interesului de cercetare și cunoaștere a elevilor, la încadrarea colectivului de elevi și profesori în relații de parteneriat, având drept scop formarea viitorilor specialiști competenți și competitivi pe piața muncii din țară și de peste hotare. Tradiționale sunt: Balul Bobocilor, Gala Laureatilor, Decadele catedrelor etc.

Eficiente în dezvoltarea competențelor de bază ale tinerilor sunt: concursurile, conferințele științifice, work-shops-urile, TVC-urile dintre specialități, mesele rotunde, festivalul cântecului în diferite limbi (s-au desfășurat deja 17 ediții) etc. Colegiul este inițiatorul și organizatorul Festivalului Național al cântecului francofon „*Chantons, amis!*” (au avut loc 8 ediții).

În colegiu activează ansamblul de dansuri „*Divertis*” (conducător artistic – Victoria Gogu, absolventa colegiului), care a fost fondat la 24 septembrie 2009. Deși este un colectiv tânăr, s-a impus în viața colegiului prin energia debordantă, măiestria artistică și este nelipsit de la toate manifestațiile din instituție. Viața studentescă e animată de formația vocală „*Etoile*” (conducător artistic – Anatol Dicusar), ziarul „*Carpe Diem*” (redactor-șef Liuba Chirilov), cenaclul literar „*M(i)ercur(i)*” etc. În timpul liber elevii pot frecventa secțiile sportive de tenis, volei, baschet, șah, dame etc.

Comitetul sindical al Colegiului

În activitatea instituției sindicatele joacă un rol important din momentul apariției lor și până în prezent. Biroul sindical din cadrul CNC activează din 1998, în cadrul Comitetului sindical al ASEM, și beneficiază de protecție, asumându-și obligații ce decurg din statutul acestuia. Biroul sindical își desfășoară activitatea în conformitate cu Statutul Federației, legislația în vigoare a Republicii Moldova și cu normele de drept internațional, recunoscute referitor la drepturile sindicatelor.

Catedra de Științe exacte

Fiind independent față de organele de conducere ale instituției, față de organele de stat, organizațiile politice și obștești, și nesubordonându-se lor, Comitetul sindical își construiește relațiile cu ele în baza principiilor de parteneriat și colaborare reciproc avantajoasă. În cadrul sindicatului CNC, conform datelor de la 1 septembrie 2010, sunt 85 de membri (din 117 angajați).

Biroul sindical îl constituie: V. Gutium (președinte); R. Ceban (vicepreședinte); S. Moțoc, St. Munteanu, S. Nicolai, N. Boșcăneanu, M. Balan, I. Pleșca, B. Glavan. În ultimii ani, Biroul sindical și-a diversificat în mod substanțial formele și metodele de activitate sindicală, contribuind la sporirea eficacității, calității și prestigiului muncii, la organizarea odihnei angajaților și la protejarea drepturilor și libertăților.

Obiectivele primordiale ale activității sunt: apărarea intereselor și drepturilor social-economice ale angajaților, a dreptului la odihnă și tratament, protecția socială (salarii decente, asigurarea securității muncii, de ocrotire a sănătății etc.), conlucrarea constructivă și eficientă cu administrația. Sindicatul negociază și încheie cu administrația Contractul colectiv de muncă, apără drepturile membrilor de sindicat, efectuează controlul asupra respectării legislației muncii.

În acest scop, se desfășoară diverse activități devenite tradiționale: Ziua Profesorului și a Bibliotecarului, Anul Nou, 8 Martie, excursii la natură, procurarea cadourilor pentru copiii angajaților de Anul Nou etc.

PARTEA A V-a. ALTE COMPONENTE STRUCTURALE ȘI ACTIVITĂȚI ALE ASEM

Capitolul 1. Cercetarea științifică în ASEM

**C. Guțu, prorector cu activitate
științifică și relații externe**

Cercetarea științifică în Academia de Studii Economice din Moldova este organizată în conformitate cu regulamentele în vigoare, aprobate de Senatul ASEM. Această importantă activitate se desfășoară prin proiecte și teme, finanțate sau nefinanțate, sau în mod individual de către cercetătorii ASEM. Unitatea de bază a cercetării științifice o constituie **catedra**, dar unele proiecte sau teme se realizează prin unități distincte, precum Centrul de Cercetare Economică (CCE), împreună cu laboratoarele sale.

1.1. Centrul de Cercetare Economică (CCE)

Centrul de Cercetare Economică (director – cercet. șt. dr. Corneliu Guțu) este înființat prin decizia Senatului Academiei de Studii Economice din Moldova din 27 februarie 2002, constituie o subdiviziune a ASEM și activează în baza Regulamentului de ordine internă a Academiei și Regulamentului Centrului de Cercetare Economică. Centrul își desfășoară activitatea potrivit *Codului cu privire la știință și inovare*, *Legii învățământului*, alte acte normative și coordonează activitatea sa cu prorectorul cu activitate științifică și relații externe.

Misiunea Centrului este promovarea cercetărilor științifice cu scopul creșterii gradului de integrare în structurile de cercetare naționale și internaționale.

Rolul Centrului constă în:

- asigurarea cadrului organizatoric și informațional pentru elaborarea, implementarea și dezvoltarea strategiilor de cercetare finanțată;
- acordarea de asistență și suport logistic membrilor comunității academice în vederea derulării proiectelor de cercetare științifică finanțată.

Centrul are următoarele obiective:

- participarea activă la proiectele de cercetare științifică la nivel național, regional și european;
- dezvoltarea cercetării științifice în vederea creșterii rentabilității rezultatelor înregistrate pe plan național;
- implicarea activă și responsabilă a cadrelor didactice și de cercetare în elaborarea și derularea proiectelor și temelor de cercetare științifică la nivel național, regional și european;
- afilierea ASEM la un sistem integrat de informare privind strategiile de cercetare științifică și competițiile naționale și internaționale de adjudecare a proiectelor;
- stimularea și orientarea programelor de cercetare științifică complexă (interdisciplinară) în concordanță cu prioritățile naționale, europene și internaționale;

- diploma de laudă acordată anual tinerilor cercetători. Acordarea diplomelor se realizează în conformitate cu prevederile unui regulament special;
- transformarea Centrului într-o structură de informare și diseminare a informațiilor și bunelor practici în managementul proiectelor (de cercetare, granturi naționale și europene - FP7, TEMPUS, Erasmus Mundus, COST etc.);
- coordonarea avizării proiectelor de acte legislative și normative din domeniul economic parvenite de la Guvern și ministere.

Organigrama Centrului cuprinde unități de cercetare științifică și unități de administrare a activității de cercetare științifică. Centrul are în componența sa unități cu atribuții de administrare a activității de cercetare științifică în următoarele domenii:

- *Politici economice;*
- *Integrare Europeană;*
- *Proiecte și Programe externe.*

În cadrul sistemului de cercetare finanțată al Centrului, laboratoarele și colectivele temporare de creație sunt unități de bază ale organizării activității de cercetare științifică. Numărul total al laboratoarelor și colectivelor temporare de cercetare este determinat de proiectele și temele finanțate din surse naționale și externe. În caz de necesitate, se pot forma colective de cercetare mixte, care includ cadre didactice, de cercetare, doctoranzi, masteranzi, personal auxiliar de la diverse subdiviziuni ale ASEM. Prin decizia Senatului ASEM, în cadrul Centrului pot fi înființate alte subdiviziuni cu atribuții de administrare și efectuare a activității de cercetare științifică.

Centrul are următoarele atribuții:

- organizează și coordonează activitatea de cercetare științifică, finanțată din surse naționale și externe;
- participă la elaborarea și aprobarea direcțiilor principale de cercetare în cadrul ASEM prin prisma cerințelor față de științele economice în condițiile actuale;
- informează facultățile, catedrele, laboratoarele de cercetare și alte subdiviziuni privind oportunitățile de cercetare științifică, oferite de *Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică*, diverse programe naționale și internaționale;
- facilitează accesul cadrelor didactice la informații privind programele și proiectele naționale și internaționale de cercetare științifică;
- inițiază, menține și dezvoltă relații directe cu instituții de cercetare, centre universitare, ministere, organizații guvernamentale și neguvernamentale etc. din țară și străinătate pentru obținerea de granturi, proiecte, contracte de finanțare a cercetărilor;
- contribuie la asigurarea unităților de cercetare cu mijloace informaționale;
- dezvoltă competențele și aptitudinile manageriale ale ASEM în domeniul managementului proiectelor internaționale;
- coordonează și avizează propunerile colectivelor de cercetare, catedrelor, laboratoarelor științifice privind participarea la concurs pentru obținerea temelor de cercetare științifică, finanțate din surse naționale și externe;
- monitorizează derularea corespunzătoare a proiectelor, temelor, contractelor de cercetare științifică, finanțate din surse naționale și internaționale;
- ține evidența temelor, rezultatelor activității științifice finanțate din surse naționale și externe, precum și a aplicării acestora în economia națională și în procesul de studii;
- coordonează și îndrumă activitatea executivă a colectivelor temporare de cercetare;
- întreprinde acțiuni și măsuri adecvate pentru îndeplinirea obiectivelor trasate în proiectele și temele de cercetare științifică, finanțate din surse naționale și externe;
- monitorizează și efectuează controlul utilizării raționale a resurselor financiare, alocate pentru cercetare în conformitate cu devizul de cheltuieli aprobat;

- formulează și înaintează Senatului, Biroului Senatului propuneri privind perfecționarea structurii organizatorice a activității de cercetare și a calității cercetărilor științifice;
- organizează împreună cu laboratoarele de cercetare, colectivele temporare de cercetare, facultățile, catedrele, alte subdiviziuni manifestări științifice (simpozioane, seminare, mese rotunde etc.);
- organizează și exercită controlul asupra respectării legislației în vigoare și altor acte normative, a deciziilor Senatului ce țin de domeniul cercetării.

Activitatea de conducere a Centrului

Organul colectiv de conducere al activității de cercetare științifică în cadrul Centrului este Consiliul Științific. El este format din 9 membri, candidaturile fiind aprobate de Senat. Din componența Consiliului face parte (din oficiu) prorectorul cu activitate științifică și relații externe, directorul Centrului. Consiliul Științific este condus de un președinte – *prorectorul cu activitate științifică și relații externe*, un vicepreședinte – *directorul Centrului* – și un *secretar științific*.

Consiliul Științific are următoarele atribuții:

- analizează și propune spre aprobare Senatului direcțiile prioritare de cercetare ale Centrului;
- avizează programele anuale și de perspectivă în vederea colaborării științifice cu instituții de profil din țară și străinătate;
- examinează și aprobă calendarul manifestărilor științifice organizate de Centru;
- avizează structura organizatorică și Regulamentul Centrului;
- analizează și avizează activitatea Centrului, a colectivelor temporare de cercetare;
- formează și aprobă, la necesitate, componența Consiliului director al programelor și temelor, componența Comisiei de experți;
- analizează proiectul bugetului de venituri și cheltuieli al activității de cercetare științifică și modul de executare a acestuia în baza devizelor de cheltuieli;
- examinează și recomandă spre publicare lucrările științifice prioritare, de importanță majoră pentru economia națională;
- analizează și avizează anual raportul, care va fi prezentat Senatului ASEM, privind activitatea de cercetare științifică din cadrul instituției și propune direcțiile de dezvoltare a cercetării științifice;
- examinează și avizează lista candidaților în vederea acordării diplomelor pentru o activitate de cercetare științifică deosebită.

La necesitate, pe lângă Consiliul științific al Centrului, se pot forma Comisiile de evaluare a proiectelor din 2-3 membri, inclusiv președintele Comisiei, în baza propunerilor catedrelor, colectivelor temporare de cercetare, directorului Centrului. În funcția de experți ale Comisiilor de evaluare sunt promovați personalități notorii din cadrul ASEM cu grad științific de doctor habilitat și doctor. În competența Comisiilor de Evaluare a proiectelor intră expertiza lucrărilor științifice efectuate și evaluarea nivelului teoretic și aplicativ al acestora. Pe lângă Centru se poate forma Consiliul director al Programelor și Proiectelor, componența cărora se aprobă de Consiliul Științific.

Organizarea activității de cercetare științifică în cadrul Centrului

În cadrul Centrului, cercetările științifice se realizează în laboratoare și colective temporare de cercetare – *nuclee de cercetări specializate*. Colectivele temporare de cercetare se pot forma în cadrul catedrelor și laboratoarelor științifice.

În măsura în care portofoliul de proiecte sau teme impune organizarea altor structuri distincte celor create, în cadrul Centrului se pot forma noi colective temporare de cercetare. În colectivele temporare de cercetare pot fi atrase cadrele didactice și de cercetare, doctoranzii, masteranzii de la catedrele și alte subdiviziuni din cadrul ASEM, precum și persoane din alte instituții din țară și străinătate. Activitatea colectivului temporar de cercetare debutează din

momentul semnării contractului de finanțare și încetează odată cu finalizarea temei de cercetare.

Activitatea de cercetare științifică se poate realiza și prin parteneriat sau consorțiu cu alte instituții din mediul academic și de cercetare din țară și din străinătate. Aceasta se organizează și se desfășoară prin proiecte și teme finanțate din surse naționale și externe. *Activitatea de cercetare științifică finanțată a Centrului se desfășoară având drept suport financiar:*

- teme finanțate de la buget;
- teme și proiecte de cercetare selectate pe baza de concurs, finanțate de la buget;
- proiecte și programe internaționale (granturi);
- teme și proiecte conform programelor și acordurilor comune de cercetare;
- teme de cercetare și consultanță, conform contractelor cu agenți economici, organizații guvernamentale și neguvernamentale din țară și din străinătate;
- teme și proiecte de cercetare finanțate din alte surse.

Finanțarea și evidența contabilă a cercetărilor științifice

Finanțarea cercetărilor științifice în cadrul Centrului se efectuează prin respectarea regulamentelor în vigoare, care prevăd finanțarea distinctă pe bază de contracte cu diferiți beneficiari. *Finanțarea cercetărilor științifice poate fi efectuată din următoarele surse:*

- alocații de la bugetul de stat (stabilite prin Legea bugetului, alte acte normative);
- finanțări și granturi externe;
- donații și alte forme de sponsorizări;
- mijloace speciale obținute de către instituție prin prestare de servicii contra plată;
- mijloace financiare obținute pe bază de contract și din comercializarea rezultatelor cercetării.

Valorificarea sumelor de finanțare (procurări de mijloace fixe pentru dotare, materiale consumabile, plata serviciilor, a salariilor etc.) se efectuează prin intermediul serviciilor funcționale ale subdiviziunilor de specialitate ale ASEM.

Recompense și stimulente

Cadrele didactice și de cercetare, doctoranzii, masteranzii din cadrul ASEM, care participă la realizarea temelor de cercetare finanțate, sunt salariați suplimentar (în baza contractului individual de muncă, încheiat pentru perioada temei de cercetare), în conformitate cu normele legale, din sursele prevăzute și aprobate în devizele temelor sau proiectelor de cercetare la articolul „salarizare”. Contractele individuale de muncă sunt contrasemnate de conducătorul științific al temei (proiectului) și directorul Centrului.

Conducătorii științifici ale colectivelor temporare de creație pot beneficia suplimentar de o indemnizație, din fonduri speciale, în condițiile stabilite de Biroul Senatului ASEM, la propunerea directorului Centrului, în conformitate cu normele legale în vigoare.

Activitatea de cercetare științifică în cadrul Centrului se menționează în curriculum vitae al cadrului didactic, executant al temei de cercetare, și constituie unul din criteriile principale de evaluare a competenței profesionale a cadrului didactic sau de cercetare din ASEM.

Recunoașterea activității de cercetare științifică pentru cadrele didactice și de cercetare în Academie se face prin acordarea de:

- diplomă de merit pentru întreaga activitate de cercetare științifică;
- diplomă anuală pentru activitatea științifică.

1.2. Serviciul „Știință”

O verigă importantă în cercetare, mai ales în monitorizarea derulării cercetărilor științifice în ASEM o constituie activitatea Serviciului „Știință” (*șef-serviciu – Eugeniu Gârlă*).

Planul model de lucru al Serviciului „Știință”

1.	Întocmirea Planului manifestărilor științifice ale ASEM
2.	Organizarea editării Analelor științifice ASEM
3.	Acordarea ajutorului metodic catedrelor privind organizarea Simpozionului Internațional al Tinerilor Cercetători
4.	Pregătirea către Simpozionul Internațional al Tinerilor Cercetători: • întocmirea formularelor necesare pentru desfășurarea simpozionului • pregătirea ordinului, devizului de cheltuieli, diplomelor, programelor, avizelor • elaborarea programului simpozionului
5.	Organizarea editării materialelor Simpozionului Internațional al Tinerilor Cercetători
6.	Pregătirea către Conferința științifică internațională „Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii”
7.	Organizarea editării materialelor Conferinței științifice internaționale „Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii”
8.	Frecventarea ședințelor catedrelor, conferințelor și meselor rotunde, cercurilor științifice studențești ale catedrelor
9.	Elaborarea structurii dării de seamă anuale privind activitatea de cercetare științifică a catedrelor ASEM
10.	Analiza și sistematizarea dărilor de seamă anuale privind activitatea de cercetare științifică a catedrelor
11.	Întocmirea Raportului privind activitatea științifică și inovațională a ASEM
12.	Elaborarea proiectului planului de cercetare științifică al ASEM
13.	Modificarea fișei de evidență a savantului și organizarea completării ei la catedre

Proiecte la care ASEM a luat parte în ultimii ani:

Cercetări științifice fundamentale: proiecte de cercetări fundamentale instituționale, proiecte din cadrul programelor de stat, proiecte pentru tineri cercetători, proiecte internaționale bilaterale; **cercetări științifice aplicative:** proiecte de cercetări aplicative instituționale, proiecte din cadrul programelor de stat, proiecte pentru tineri cercetători, proiecte internaționale bilaterale; **cercetări finanțate din mijloace speciale – extrabugetare.**

Rezultatele cercetărilor științifice sunt reflectate în rapoartele științifice la aceste proiecte și propunerile prezentate Guvernului, ministerelor, departamentelor, instituțiilor și fundațiilor internaționale, agenților economici; în diverse concepte și programe; indicații metodice și instrucțiuni; teze de doctorat; monografii, manuale, lucrări metodic-didactice, articole științifice, informații de sinteză; referate și comunicări la simpozioane, conferințe, seminarii științifice și mese rotunde. În anul 2010, corpul didactico-științific al ASEM a publicat 639 de lucrări, inclusiv 15 monografii, 10 manuale și cursuri universitare, 42 de lucrări metodic-didactice, 519 de articole științifice și teze ale comunicărilor.

Publicațiile colaboratorilor ASEM în anul 2010

Denumirea subdiviziunii		Total publicații	din care				Publicații peste hotare
			Monografii	Manuale, cursuri universitare și note de curs	Articole științifice și teze	Metodic-didactice	
Total:		639	15	10	519	42	53
din care pe catedre:							
1.	Contabilitate și Audit	36	1	3	31		1
2.	Management	42		2	33	4	3

3.	Bănci și activitate bancară	13			10	2	1
4.	Analiza activității economico-financiare	28			36		2
5.	Relații Economice Internaționale	43	2		36	3	2
6.	Drept public	23			23		
7.	Cibernetică și Informatică economică	27	1		23	3	
8.	Contabilitate	9			8		1
9.	Finanțe și Asigurări	50		2	36	2	10
10.	Marketing și Logistică	18			14	2	2
11.	Limbi moderne de afaceri	46	1		44	1	
12.	Drept privat	22			22		
13.	Investiții și Piețe de capital	41			34	6	1
14.	Management social	29	3		26		
15.	Economie și Politici economice	16	2		7	2	5
16.	Limbi moderne aplicate	11		1	2	3	5
17.	Filosofie și Politologie	9			9		
18.	Geografie și Economia mediului	46	4	2	26	6	8
19.	Matematică	13			12	1	
20.	Instruire economică și Comunicare de afaceri	17	1		12		4
21.	Statistică și Previziune economică	20				2	18
22.	Turism și Servicii hoteliere	7			6	1	
23.	Merceologie și Comerț	17			17		
24.	Bazele informaticii economice	9			9		
25.	Biblioteca științifică	4				4	

Datele statistice generale din ultimii ani sunt următoarele:

Rezultatele activității științifice în anii 2005-2009

Lucrări științifice și metodicodidactice	Anii				
	2005	2006	2007	2008	2009
monografii		737	567	737	630
articole științifice		17	8	12	8
manuale		633	518	684	571
note de curs		5	4	16	8
participări la conferințe internaționale					
participări la conferințe naționale		276	55	259	315
		110	21	66	348

Anual, Senatul ASEM aprobă: Raportul privind activitatea științifică și inovațională pentru anul precedent; Planul manifestărilor științifice pentru anul viitor, Planul cercetărilor științifice pentru anul viitor.

Recunoașterea științifică in ASEM se efectuează prin acordarea următoarelor diplome:

* Diplomă pentru întreaga activitate în domeniul cercetării științifice economice.

* Diplomă pentru rezultate deosebite în activitatea de cercetare științifică în anul respectiv.

Capitolul 2. Colaborarea internațională a ASEM

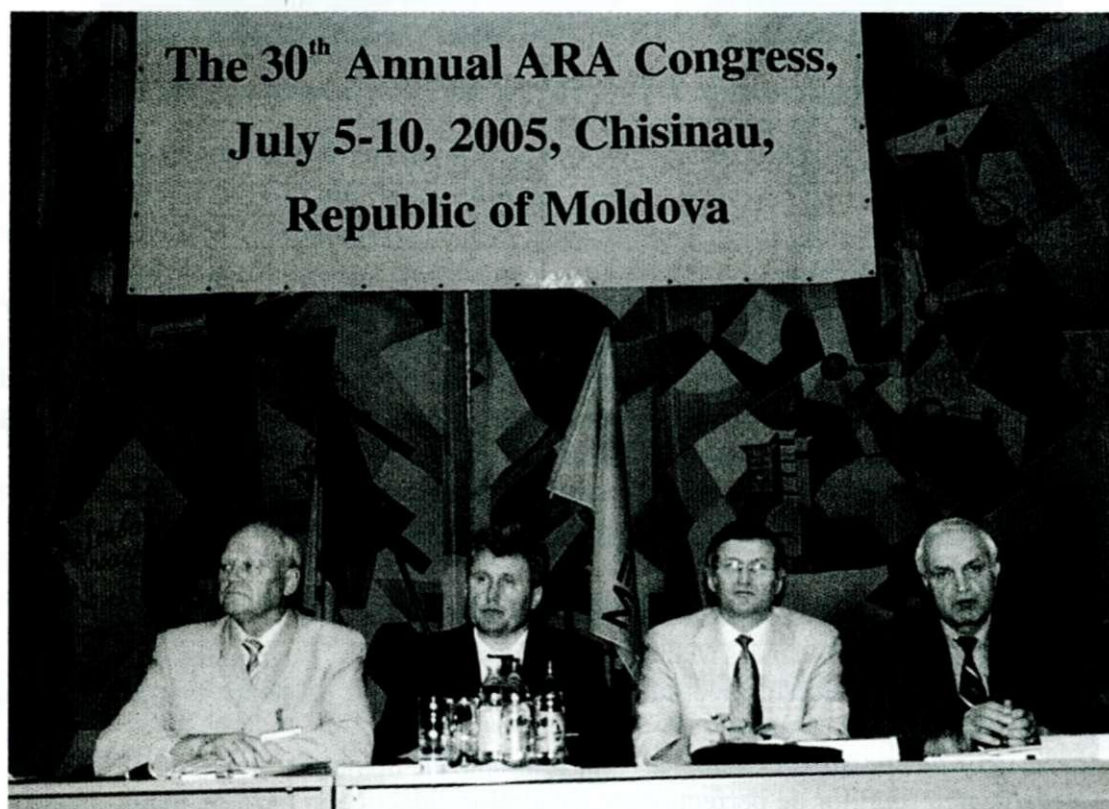
2.1. Serviciul „Relații Externe”

Unul din principalele componente strategice ale Academiei de Studii Economice din Moldova o constituie dezvoltarea continuă a relațiilor internaționale.

Serviciul „Relații Externe” (șef-serviciu – Natalia Galanton) a fost creat în anul 1993, doar la doi ani de la înființarea ASEM, cu scopul promovării ofertei educaționale a ASEM la nivel internațional și dezvoltării relațiilor de cooperare internațională pe plan academic și de cercetare științifică cu universități partenere, organizații guvernamentale și neguvernamentale, centre de cercetare, companii și fundații internaționale.

În prezent, ASEM este membru al mai multor asociații internaționale recunoscute pe plan mondial, cum ar fi:

- * Asociația Universităților Europene (membră din 2003);
- * Asociația Universităților Francofone (membră din 1996);
- * Rețeaua Universităților din Bazinul Mării Negre;
- * Rețeaua Universităților Inițiativei Central-Europene.

**În anul 2005, la ASEM s-a desfășurat ediția a 30-a
a Congresului Academiei Româno-Americane de Științe și Arte**

Academia de Studii Economice din Moldova, de la întemeierea sa, acorda o importanță deosebită colaborării interuniversitare, aceasta fiind o componentă importantă în acumularea experienței cadrelor didactice, în cercetările comune științifice și, respectiv, în formarea viitorilor specialiști la nivelul cerințelor europene.

Din primii ani de activitate, ASEM a încheiat acorduri de colaborare cu ASE București, Universitatea „A. I. Cuza” din Iași, Institutul Național de Cercetări Economice al Academiei Române – în care au fost stipulate diverse forme de cooperare, care au contribuit, printre altele, la formarea imaginii ASEM atât pe plan național, cât și internațional.

Timp de 20 de ani de activitate, Academia a reușit să colaboreze și colaborează cu universități și școli din 16 țări ale lumii, înregistrând o constantă dinamică pozitivă a încheierii acordurilor. În prezent, ASEM are încheiate 48 acorduri de colaborare interuniversitare, 3 acorduri cu organizații internaționale în RM și 4 acorduri de colaborare cu agenții de recrutare a studenților internaționali. Sunt stabilite bune legături cu Alianța Franceză, care oferă periodic programe pentru studenții și profesorii de la ASEM, a căror limbă de lucru este și limba franceză.

Semnarea acordurilor interuniversitare ale ASEM pe ani

Țara	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Belarus			-	-	1	1	-	-	-	-		
Bulgaria			-	-	1	-	-	-	-	-		
Elveția			-	-	-	-	-	-	-	1		
Franța		1	-	-	-	-	1	-	1	2		
Italia			-	-	-	-	1	-	1	-		
Letonia			-	-	-	-	-	-	1			
Polonia			-	-	-	-	-	1	1	-		
România		2	1	1	2	-	1	3	3	5		1
Rusia			-	-	-	-	-	-	2	1		
Serbia			-	-	-	-	-	-	1	-		
Turcia			-	-	-	-	1	-	-	-		
Ucraina			1	1	-	1	-	-	1	3	1	1
Estonia												1
China												1
Maroc												1
India												1
SUA		1										
Germania	1											
Total semnate			2	2	4	2	4	4	11	12	1	6
Total Existente	1	1	2	4	6	10	12	14	26	39	43	48

În 2010 au fost inițiate și semnate 6 acorduri de colaborare cu următoarele universități:

- Universitatea din Tartu (Estonia)
- Universitatea creștină „Dimitrie Cantemir” din București (România)
- Universitatea Tehnică de Stat din Priazovsc (Ucraina)
- Lanzhou University (China)
- Universitatea Chonaib Doukkali del Jadida (Maroc)
- Lincoln School of Business Management (India)

Dinamica încheierii acestor acorduri sau prelungirea celor existente este pozitivă, după cum se observă din anexa 1.

Aceste acorduri presupun colaborarea în următoarele domenii:

- organizarea stagiilor de perfecționare a cadrelor didactice în bază de reciprocitate – 18 acorduri;
- pregătirea prin doctorat a cadrelor didactice și de cercetare – 15
- organizarea de simpozioane și conferințe științifice – 19
- colaborarea între biblioteci privind schimbul de manuale, monografii, reviste – 24 de acorduri.

Academia de Studii Economice din Moldova își propune să valorifice eficient și eficace instrumentele structurale pentru participarea la proiecte destinate realizării obiectivelor legate de educație, cercetare și asigurarea calității, precum și pentru îmbunătățirea condițiilor de învățare la nivelul celor trei cicluri de studii universitare: licența, masterat și doctorat.

ASEM are o colaborare strânsă cu AILOG (Asociația Italiană de Logistică)

În prezent, ASEM este instituția coordonatoare locală la proiectele TEMPUS IV „Modernizarea și Dezvoltarea cursurilor de profesionalizare” și „Crearea a patru Școli Hoteliere Superioare de Aplicare” și la două proiecte participă ca partener în proiect.

Au devenit deja tradiționale stagiile de documentare a cadrelor didactice de la Academie la ASE București, care se desfășoară începând cu 1996. În perioada 2001-2010, au efectuat stagii de documentare cu durata de o lună la această instituție peste 300 cadre didactice de la ASEM. Din anul 2007, câte 4 cadre didactice efectuează anual stagii la Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu. În această perioadă 16 persoane au profitat de aceste stagii.

Cadre didactice de la ASEM au efectuat stagii la diverse universități de peste hotare, și anume în așa țări ca: Elveția, Italia, Austria, SUA, Cipru, Franța, Belgia, Germania etc.

De asemenea, numeroase cadre didactice au participat la workshop-uri în străinătate. Numai în perioada anului calendaristic 2010, 7 cadre didactice de la ASEM au participat la workshop-uri și mese rotunde organizate de partenerii din 5 țări.

Țara	Instituția de învățământ	Workshop, masa rotundă, training	Nr. pers.	Participanții
Ungaria	Open Society Institute, Budapesta	Masa rotundă privind dezbaterile temelor de audit intern	1	Dutca Daniela
Ucraina	CIPAENUA	Treningul „Экзаменационный цикл” CIPAEN Технологии профессиональных сертификаций и лицензирования	1	Gavriliuc Ludmila
Austria	Viena	al 5-lea workshop „Accounting Community of Practice”(CoP), Regional REPARIS organizat de catre Banca Mondiala	2	Gavriliuc Ludmila Grigori Lilia
Austria	Viena	al 3-lea workshop „Accounting Community of Practice” (CoP),	1	Grigori Lilia
Canada	UNESCO-UNITWIN:Culture, tourisme, development	Atelier de travail: UNESCO-UNITWIN:Culture, tourisme, development	1	Turcov Elena
Cipru	Nicosia	Seminarul „The Social Dimension of Higher Education-Building Excellence and Equity	1	Cotelnic Ala
5 țări			7 pers	

Unul dintre obiectivele Procesului de la Bologna îl constituie „promovarea mobilității studenților, a personalului didactic și administrativ”. ASEM este implicată în colaborări care au drept scop mobilitățile.

Din anul academic 2005-2006, în cadrul colaborării cu Universitatea din Cracovia, Polonia, anual câte 2 studenți de la fiecare universitate își fac studiile în cadrul mobilității studențești la universitatea parteneră.

Din anul 2006, în cadrul colaborării cu Universitatea Economică din Cracovia, anual sunt organizate conferințe științifice studențești internaționale cu participarea studenților. Aceste participări reciproce oferă studenților posibilitatea să aplice cunoștințele teoretice în practică, cu expunerea viziunilor proprii.

Colaborarea cu Școala Economică Stockholm (Suedia), cu sediul la Riga, care datează din 2007, oferă studenților de la ASEM o oportunitate deosebită de a face studiile la această universitate timp de un semestru. În această perioadă, 4 studenți de la facultățile „Relații Economice Internaționale” și „Business și Administrarea Afacerilor” au profitat de posibilitatea respectivă.

În octombrie 2009, a fost deschis un program de cooperare între IUP (Institutul Național Profesionalizat „Managementul și Gestiunea Întreprinderilor”) a Universității Auvergne-Clermont I, Franța și Academia de Studii Economice din Moldova, care are drept obiectiv principal formarea nivelului L3 și eliberarea diplomei duble:

- pe de o parte, licența „Ingineria Managementului”, eliberată de IUP „Managementul și gestiunea întreprinderilor” a Universității Auvergne-Clermont I;
- pe de alta, diploma de licență „Business și Administrare”, eliberată de ASEM.

Studenții înscriși în programul dublei diplome au acces la platformele reciproce de studii ale universităților partenere și sunt instruiți de profesori de înaltă calificare ai ambelor instituții partenere.

Manifestări organizate de ASEM în cadrul colaborării internaționale cu diverse instituții, organizații

La 2 februarie 2010, în incinta ASEM, a fost inaugurată Casa Cunoștințelor, un spațiu deschis pentru instruire și comunicare modernă. Casa Cunoștințelor (Maison des Savoirs) dispune de o bibliotecă cu 15 mii de titluri, sală de conferințe, mediatecă, spații pentru training, seminarii, workshop, expoziții. Tot aici au acces și doritorii de a-și aprofunda cunoștințele despre cultura și limba franceză.

În cadrul colaborării cu EUBAM, la 16.12.2010, în incinta Centrului Media al Academiei de Studii Economice a Moldovei a fost inaugurată o expoziție foto, consacrată celei de a cincea aniversări a Misiunii Uniunii Europene de Asistență la Frontieră în Moldova și Ucraina (EUBAM). La ceremonia de deschidere au participat reprezentanți ai delegației CE, ai Guvernului RM, membri ai corpului diplomatic, reprezentanți ai Serviciilor vamale și grăniceri, membri ai comunității academice și reprezentanții mass-media.

Studenții străini la ASEM

În prezent, la Academia de Studii Economice din Moldova își fac studiile 91 de cetățeni străini din 15 state (Ucraina, Rusia, Belarus, Azerbaidjan, Armenia, Tadjikistan, Turkmenistan, România, Grecia, China, Turcia, Suedia, Congo, Nigeria, Ghana).

De remarcat că primii studenți străini (19 studenți din România) au fost înmatriculați la ASEM în anul 1993. Anul 1994 este remarcat prin înmatricularea studenților din spațiul CSI (Ucraina), 1998 (Belarus), 2001 (Rusia și Azerbaidjan).

2.2. Centrul de Cultură Britanică

Centrul de Cultură Britanică a fost fondat cu suportul Ambasadei Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord în Republica Moldova, la 16 martie 2006. La inaugurarea Centrului a participat John Byer, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Regatului Unit

al Marii Britanii și Irlandei de Nord. Prioritățile majore ale Centrului sunt axate pe facilitarea accesului studenților și profesorilor ASEM la cultura britanică și valorile umane internaționale.

Totodată, prin intermediul Centrului, se contribuie la răspândirea cât mai largă a limbii engleze între studenți, profesori și toți acei care doresc să o studieze. Pentru a realiza obiectivele propuse, Ambasada Britanică a donat Centrului o valoroasă colecție de carte, ce cuprinde lucrări ale renumiților scriitori: W. Shakespeare, Ch. Dickens, D. Defoe, W. Scott, R. Kipling etc. Donația mai include și dicționare în 3 limbi (română, rusă, engleză), manuale de limbă engleză de afaceri și corespondență comercială.

Un suport semnificativ îl constituie și echipamentul tehnic cu care a fost dotat Centrul în vederea bunei organizări a activităților preconizate.

2.3. Filiera francofonă

Începând cu anul 1996, în ASEM funcționează prima Filieră francofonă din Republica Moldova, cu o bogată bibliotecă de literatură economică în limba franceză, localizată în cadrul Facultății de Relații Economice Internaționale, de care beneficiază toți studenții și profesorii ASEM, în special cei care studiază sau predau cursuri în limba franceză. La inaugurarea Filierei a participat Dominique Gazuy, ambasadoarea Franței în Republica Moldova.

Excelența sa Dominique Gazuy, ambasadoarea Franței în R. Moldova, rostind cuvântul de salut la inaugurarea Filierei francophone

În cadrul programelor lansate și susținute de Agenția Universitară a Francofoniei, un număr considerabil de studenți au posibilitatea să-și continue studiile, să participe la stagii lingvistice, de producție sau de licență în Franța, Belgia, Canada și alte țări francofone. Cooperarea cu universitățile francofone prevede, de asemenea, armonizarea planurilor de studii, schimburile de profesori, participarea la simpozioane științifice.

Capitolul 3. Structuri administrativ-funcționale din cadrul ASEM

3.1. Senatul ASEM

Senatul ASEM este organul suprem de conducere al Academiei, ales în mod democratic, pe un termen de cinci ani, în conformitate cu reglementările în vigoare ale Ministerului Educației. Președinte al Senatului este Rectorul ASEM. Prorectorii ASEM, decanii, șefii de catedră, șefii de subdiviziuni, președintele Comitetului sindical al angajaților ASEM, președintele Comitetului sindical al studenților, studenții – reprezentanți ai facultăților – sunt membri ai Senatului ex officio.

L. Beniuc, secretarul științific al Senatului ASEM

Ședințele Senatului sunt prezidate de rectorul ASEM, iar în lipsa acestuia – de către prim-prorector. Ședința Senatului este deliberativă, dacă la ea sunt prezenți cel puțin 2/3 din numărul membrilor Senatului. Deciziile Senatului se aprobă cu majoritatea simplă de voturi ale membrilor lui (50% plus 1). Senatul este în drept să ia în dezbateră orice problemă referitoare la procesul de învățământ și de cercetare științifică, precum și la activitatea managerială, social-economică și financiară a ASEM.

Senatul ASEM are, în principal, următoarele competențe:

- elaborează strategia de dezvoltare și programul de activitate curent și de perspectivă în conformitate cu misiunea, obiectivele și drepturile statutare și legale;
- aprobă Regulamentul de ordine interioară al ASEM, Regulamentul de admitere la ASEM, regulamentele facultăților ASEM și alte acte reglatoare de ordin intern.
- alege Rectorul ASEM, confirmă rezultatele alegerilor decanilor facultăților, șefilor de catedră și ale desemnării directorilor de departament și a șefilor de laborator. Rectorul ASEM se alege prin votul a cel puțin 2/3 din numărul membrilor Senatului;
- aprobă înființarea și desființarea subdiviziunilor structurale ale ASEM;
- conferă titlurile academice de profesor universitar, conferențiar universitar, în corespundere cu Regulamentul de conferire a titlurilor științifico-didactice al Consiliului Național de Acreditare și Atestare;
- organizează și desfășoară concursurile pentru ocuparea posturilor didactico-științifice vacante;
- aprobă standardele educaționale de formare universitară și curricula universitară;
- aprobă pregătirea în domenii de formare universitară inițială și continuă, precum și specializările pentru studiile de masterat și doctorat;
- confirmă planurile de învățământ și curricula universitară, planurile de cercetare și de activitate științifico-metodică, planul de asigurare al calității;
- aprobă și recomandă Consiliului Național de Acreditare și Atestare spre confirmare componența consiliilor științifice specializate pentru susținerea tezelor de doctorat;
- aprobă Regulamentul de acordare a burselor pentru studenții universitari;
- acordă burse de merit;

- acordă premii cadrelor universitare pentru activitatea didactică și științifică;
- acordă titlul onorific „Doctor Honoris Causa al ASEM” și propune candidaturi din rândul personalului universitar, pentru a li se acorda distincții de stat și titluri onorifice;
- aprobă încheierea contractelor de cooperare interuniversitară, națională și internațională;
- examinează problemele privind dezvoltarea social-economică a ASEM;
- aprobă structura și modalitățile de gestionare a bugetului integral al ASEM, inclusiv sursele alternative de formare a bugetului;
- aprobă raportul anual al Rectorului cu privire la activitatea ASEM;
- propune Ministerului Educației strategii de dezvoltare și reformare a sistemului național de învățământ superior în contextul integrării în spațiul european al învățământului superior.

Secretarul științific al Senatului

Secretarul științific al Senatului (în prezent această funcție o deține Ludmila Beniuc) pregătește ordinea de zi a ședințelor Senatului, coordonează organizarea și desfășurarea ședințelor și întocmește procesele-verbale. Secretarul științific este responsabil de relațiile cu publicul și poate avea și alte obligațiuni stabilite de Președintele Senatului.

Consiliul de Administrație al ASEM

Administrarea ASEM este realizată de Consiliul de Administrație, ales de Senat și constituit din Rector, prorectori, decanii facultăților, șefii serviciilor și ai altor subdiviziuni universitare. Consiliul de Administrație funcționează în baza Regulamentului aprobat de Senat.

3.2. Serviciul „Relații cu Publicul”

Serviciul „Relații cu Publicul” din cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova a fost înființat la 1 martie 2005, prin decizia Senatului ASEM, ca urmare a necesității conectării activității ASEM la o informare promptă a mass-media, precum și a persoanelor interesate de oferta din ce în ce mai diversificată a Academiei. Serviciul are în structura sa două subdiviziuni – ziarul „Curierul Economic” și Radio ASEM. În cadrul ambelor redacții activează atât jurnaliști profesioniști, cât și studenți ai Academiei de Studii Economice din Moldova. Funcția de șef-serviciu au exercitat-o Tatiana Roșca (2005-2010) și Liuba Lupașco (din primăvara anului 2010).

Serviciul Relații cu Publicul reprezintă elementul de legătură dintre ASEM, presă și publicul larg, datorită activităților întreprinse de acesta, și anume: căutarea și selectarea informațiilor din interiorul ASEM, pentru a face posibilă informarea publicului larg, prin invitații transmise pe adresele redacțiilor și comunicate de presă despre principalele evenimente ce se desfășoară în Academie sau cu concursul instituției, precum și pentru reflectarea lor în ziarul „Curierul Economic” și prin intermediul postului Radio ASEM; crearea relațiilor personalizate cu reprezentanții mass-media; organizarea diverselor manifestări (mese rotunde, conferințe, dezbateri etc.), cu participarea studenților și profesorilor ASEM, la care să fie invitați jurnaliști; realizarea unei baze de date despre partenerii media.

Sarcina principală a Serviciului „Relații cu Publicul” (RP) al ASEM este să stabilească și să mențină relații bune de comunicare între Academie și mass-media, de aceea se subordonează direct conducerii Academiei. Astfel, colaboratorii Serviciului RP trebuie să fie la curent cu tot ce se întâmplă în cadrul instituției, pentru a putea reacționa rapid și corect în cazul în care li se solicită anumite informații; să cunoască deciziile conducerii și să asigure transmiterea lor colaboratorilor și publicului larg, după caz; să poată coopera, în caz de necesitate, cu personalul din toate subdiviziunile Academiei.

Echipa care activează în cadrul acestui Serviciu a implementat câteva proiecte, inclusiv concursurile „Perechea potrivită”, „ProfTOP” (concurs destinat în exclusivitate profesorilor ASEM), „Cel mai bun student economist al anului”, „Cel mai bun șef de grupă”.

Datorită relațiilor de colaborare, stabilite de către Serviciul RP reprezentanții mass-media, studenții ASEM au posibilitatea să participe la un șir de emisiuni televizate și radiofonice și să fie protagoniștii articolelor și interviurilor publicate în presa scrisă.

Ziarul „Curierul Economic” a fost înființat la începutul anului 1999 (înregistrat la Ministerul Justiției al Republicii Moldova la 26 ianuarie 1999, cu numărul 64) și este publicație a Academiei de Studii Economice din Moldova și a Asociației Economistilor din Moldova. Este prima publicație periodică de profil economic în limba română din R. Moldova. Primul număr al ziarului a apărut pe 28 ianuarie 1999. După apariția a cinci numere, dificultățile de ordin financiar au sistat activitatea lui. „Curierul Economic” și-a reînceput activitatea în martie 2003. Până în anul 2008, apărea săptămânal și se difuza atât în cadrul ASEM, cât și abonaților și în chioșcuri prin intermediul întreprinderilor „Poșta Moldovei”, „Moldpresa” și „Ediții periodice”.

În prezent, ziarul apare de două ori pe lună, în 8, 12 sau 16 pagini, format A3. Pe parcursul anilor, funcția de redactor-șef au exercitat-o: Didina Țăruș, Eduard Robu, Tatiana Roșca. Din martie 2006 această funcție o îndeplinește Andrei Prodan. Scopul principal al ziarului este promovarea imaginii Academiei și Colegiului Național de Comerț. „Curierul Economic” este un „ziar al economistilor de toate vârstele”. Nu întâmplător, în paginile ziarului sunt publicate articole atât ale ziaristilor profesioniști, cât și ale profesorilor și studenților ASEM și CNC. Ziarul „Curierul Economic” a servit drept o punte de lansare pentru un șir de studenți, cum ar fi: Igor Garabajiv, Veronica Vragaleva, Ion Ilovan, Adrian Lupușor, Alina Codreanu. Principalele rubrici ale ziarului, devenite tradiționale, sunt: „Galeria absolvenților ASEM”, „Carriere”, „Economie mondială”, „Studii”, „Analize”, „Dialog deschis”, „Vedete ASEM” etc.

Actuala echipă a ziarului „Curierul Economic”

Festivitatea de lansare a **postului de radio ASEM** a avut loc pe 14 februarie 2005. Radio ASEM încearcă a fi util atât pentru studenții, cât și pentru profesorii Academiei, punând la dispoziția ascultătorilor muzică de calitate, informații utile despre viața lor din ASEM, dar și despre realitatea din Republica Moldova și din lume. Buna funcționare a acestei structuri este asigurată de către o echipă de studenți, care activează în bază de voluntariat.

3.3. Serviciul „Studii și Evidența studenților”

V. Ceaicovschi

Serviciul „Studii și Evidența studenților” (șef-serviciu – Valentina Ceaicovschi) a activat din anul fondării Academiei de Studii Economice din Moldova, subdiviziunea suportând multiple modificări de la înființare și până în prezent, în conformitate cu evoluția sistemului de învățământ.

În anul **1991**, serviciul „Studii” și-a început activitatea cu un colectiv de **4 persoane** și potențialul studențesc constituia **3 813**, în cadrul a **două facultăți**.

Perioada **1991-2011** a constituit o permanentă preocupare a colaboratorilor serviciului pentru perfecționarea, eficientizarea, optimizarea și modernizarea atât a organizării și desfășurării procesului instructiv-educativ, cât și a formării contingentului de studenți pe grupe academice conform limbii de instruire și limbii moderne. S-a urmărit în mod consecvent perfectarea planurilor de

învățământ, a programelor de studii în baza ***Sistemului Național de Credite de Studiu***. Acest sistem ne-a impus, în procesul instructiv-didactic, să elaborăm multiple documente atât pentru facultăți, catedre, cât și pentru studenții, absolvenții ASEM. Menționăm că au fost sistematizate planurile de învățământ pe facultăți la învățământul cu frecvență la zi și frecvență redusă; programele de studii ale disciplinelor conform unui model unic pe catedre; graficul procesului de învățământ; planificarea numărului de ore ale activităților didactice pe catedre; planul de activitate a facultății și catedrei; planurile individuale ale cadrelor didactice; registrele de evidență a frecvenței și reușitei ș.a.

Sistemul de credite transferabile ne-a impus să punem la dispoziția studenților ASEM ***Ghidul Studentului***, care familiarizează studentul cu Regulamentul de organizare a studiilor în învățământul superior pe baza sistemului național de credite de studiu; planul de învățământ pentru întreaga perioadă de studii, în conformitate cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I, licență; cu Regulamentul codului de etică universitar și cel privind organizarea și funcționarea căminelor studențești ale ASEM.

Totodată, menționăm că „Ghidul studentului” conține și un șir de date importante referitor la procesul de studii pentru studenții Academiei, precum: sistemul de codificare a disciplinelor; sistemul de evaluare a cunoștințelor studenților în ASEM, prevăzut în graficul procesului de studii pe semestre; o succintă informație despre Biblioteca ASEM, drepturile și obligațiile studentului etc.

Sistemul Național de Credite imprimă procesului de instruire noi posibilități de afiliere la standardele universitare moderne, asigurând flexibilitatea programelor de studii și extinderea mobilității academice a studenților.

Absolvenților anilor **2000-2004** li s-a eliberat diploma de absolvire, însoțită de situația academică și programa analitică, în conformitate cu Regulamentul de organizare și

desfășurare a examenului de licență în instituțiile de învățământ superior universitar. Începând cu anul universitar **2005**, situația academică a fost înlocuită cu suplimentul la diplomă în limba română și engleză, obligatorie fiecărui absolvent ASEM.

Un fapt inedit pentru Academie îl constituie elaborarea **Cărții de Onoare ASEM** pentru absolvenții care au obținut rezultate remarcabile pe parcursul studiilor. Pentru fiecare promoție sunt desemnați câte 10 absolvenți de onoare din cadrul fiecărei facultăți și la înmânarea festivă, organizată regulat la finele anului universitar, Rectorul ASEM le oferă absolvenților menționați:

- diploma de licență;
- diploma de merit;
- medalia ASEM, însoțită de legitimație.

În perioada de activitate a serviciului s-au efectuat multiple transformări și eventualele modificări s-au clădit pe suportul celor existente. Astăzi, la aniversarea a 20 de ani ai ASEM, la serviciul „Studii” activează **12 colaboratori** (contingentul de studenți la ciclul I, licență și la ciclul II, masterat constituie **13.453 de studenți**), în cadrul a **6 facultăți** și a **Școlii Masterale de Excelență în Economie și Business**.

Tabelul 1

Contingentul de studenți, ciclul I, licență, ciclul II, masterat

	Facultatea	Specialitățile/domeniile de formare profesională	Numărul de studenți		
			Învățământ cu frecvență la zi	Învățământ cu frecvență redusă	TOTAL
1	Business și Administrarea Afacerilor	<i>Business și Administrare</i>	1992	744	2736
		<i>Marketing și Logistică</i>	663	466	1129
		<i>Turism</i>	551	222	773
		<i>Merceologie și Comerț</i>	122	6	128
		<i>Managementul Proprietății Intelectuale</i>	30		30
		<i>Achiziții</i>	43		43
			3401	1438	4839
2	Finanțe	<i>Finanțe și Bănci</i>	1787	572	2359
3	Contabilitate	<i>Contabilitate</i>	1133	866	1999
4	Economie Generală și Drept	<i>Economie Generală</i>	296	33	329
		<i>Administrație Publică</i>	52		52
		<i>Drept</i>	564	178	742
			917	211	1128
5	Relații Economice Internaționale	<i>Economie Mondială și Relații Economice Internaționale</i>	422		422
6	Cibernetică, Statistică și Informatică Economică	<i>Cibernetică și Informatică Economică</i>	292	39	331
		<i>Informatică</i>	82		82
		<i>Statistică și Previziune Economică</i>	30		30
			404	39	443
	<i>Școala masterală de excelență în economie și business</i>		2263		2263
	ASEM	TOTAL	10 327	3126	13 453

Să menționăm unele aspecte importante ale evoluției Serviciului „Studii”:

- o Permanenta preocupare privind actualizarea și perfecționarea activității de organizare și desfășurarea procesului de învățământ;
- o Organizarea eficientă și transparența procesului de admitere, ciclul I, licență, ciclul II, masterat;
- o Automatizarea și modernizarea activităților didactice pe catedre;
- o Implementarea continuă a sistemelor informatizării moderne;
- o Dezvoltarea permanentă a competențelor profesionale.

3.4. Serviciul „Planificare economică și Finanțe”

Serviciul „Planificare economică și Finanțe” este o importantă subdiviziune structurală economico-financiară a Academiei de Studii Economice din Moldova, subordonată rectorului ASEM.

Serviciul a fost întemeiat odată cu fondarea instituției (1991). Inițial avea denumirea de Serviciul Plan, Salarizare și Evidența Personalului, ulterior, după o restructurare, capătă o nouă denumire pe care o păstrează până în prezent.

În fruntea Serviciului a fost dna Leonida Ambrosi (1991-2009), transferată fiind de la Universitatea de Stat din Moldova (prima instituție din învățământ în care a fost creată o astfel de secție). Începând cu anul 2009, Serviciul este condus de Nadejda Guțu (activează în ASEM din 1999).

În activitatea sa, Serviciul se conduce de Legile Republicii Moldova; Decretele și Hotărârile Președintelui R. Moldova; Hotărârile și Dispozițiile Guvernului RM; regulamentele și dispozițiile Ministerului Educației al Republicii Moldova; indicațiile, instrucțiunile și hotărârile Ministerului Finanțelor al RM; Statutului ASEM, ordinele și indicațiile rectorului și alte acte normative și legislative în vigoare.

De la bun început, ASEM a fost concepută ca o instituție cu finanțare bugetară, care pe parcursul acestor ani s-a redus considerabil. Sursa principală de finanțare a Academiei actuale o constituie mijloacele bănești acumulate din pregătirea studenților pe bază de contract, din arenda încăperilor, din veniturile de la cursurile de scurtă durată etc., precum și din donații, atingând în 2010 un raport de 30% – surse bugetare și 70% – mijloace speciale.

Atribuțiile principale ale Serviciului includ:

- Asigurarea fondurilor necesare desfășurării procesului de studii, cercetării științifice și activității economico-gospodărești.
- Planificarea și gestionarea mijloacelor de finanțare privind toate componentele bugetului ASEM, cu respectarea volumelor de venituri și cheltuieli.
- Evidența situației financiare la toate componentele de bază și tipuri de mijloace speciale și optimizarea raportului dintre cheltuieli și veniturile acumulate.
- Elaborarea și aprobarea statelor de personal pe categorii de personal și surse de finanțare.
- Stabilirea salariilor de funcție cu toate suplimentele respective, pentru fiecare post în parte, în baza actelor normative și în limitele fondului de salariu aprobat.
- Calcularea taxelor de studii în bază de contract, cazarea în cămin, arenda spațiilor, precum și toate celelalte servicii prestate de către ASEM.
- Perfectarea, întocmirea și evidența contractelor de studii, cu achitarea taxei pentru studenți, masteranzi, doctoranzi, studenți străini și persoane la cursuri de scurtă durată.
- Perfectarea și evidența contractelor de arendă.
- Calcularea și repartizarea fondului de burse.
- Analiza și monitorizarea dărilor de seamă lunare, trimestriale și anuale.

Pentru ca Serviciul să atingă rezultatele preconizate, fiecare componentă a sa conlucrează cu toate subdiviziunile ASEM.

Serviciul dispune de 3 birouri, fiecare având structură sectorială direcționată pe următoarele probleme:

1. Planificare-retribuirea muncii;
2. Economico-financiare în cadrul instituției;
3. Economice ale studiilor în bază de contract.

În cadrul Serviciului activează un colectiv profesionist, specialiști cu capacități deosebite, care au realizări și experiență îndelungată în domeniile în care profesează.

Serviciul are în dotare tehnică de calcul de performanță și o bază de date apreciabilă, care se reînnoiește în permanență. Numai o planificare suficientă, stabilă, repartizată după priorități și principii, va permite buna funcționare a instituției noastre, ceea ce ține, exclusiv, de competența Serviciului „Planificare economică și Finanțe”.

3.5. Serviciul „Resurse umane”

Serviciul „Resurse umane” (șef-serviciu – Rodica Gherasim), ca serviciu separat, activează din anul 2002, fiind divizat de fostul Serviciu „Planificare economică și Resurse umane”.

Rolul Serviciului este de a interpreta și aplica legislația în domeniul recrutării, angajării și organizării personalului la nivel de instituție de învățământ superior. Astfel, Serviciul „Resurse umane” gestionează posturile din ASEM prin verificarea statelor de funcții și a situațiilor de suplinire a posturilor vacante atât pentru personalul didactic, cât și cel administrativ și auxiliar, a corectitudinii întocmirii și ocupării acestora, a stabilirii vechimii personalului cu consultarea facultăților și serviciilor implicate.

Activitățile de bază includ:

- organizarea concursurilor pentru ocuparea posturilor didactice vacante, având în vedere centralizarea propunerilor de scoatere la concurs a posturilor vacante ale ASEM în statele de funcții, prezentarea acestora spre aprobare la Senatul instituției și Consiliul Facultății, precum și publicarea lor în presă, comunicarea informațiilor privind condițiile de concurs, perioadele de înscriere și desfășurare a concursului, primirea și verificarea dosarelor, întocmirea deciziilor;
- asigurarea necesarului de personal didactic-auxiliar și nedidactic, conform solicitărilor departamentelor instituției; verificarea îndeplinirii criteriilor de angajare și întocmirea dosarelor de personal, a contractelor individuale de muncă; completarea carnetelor de muncă și a registrelor de evidență a personalului, perfectarea actelor adiționale sau a deciziilor de încetare a contractelor de muncă etc., perfectarea certificatelor ce atestă angajarea în muncă în conformitate cu condițiile legale în vigoare, precum și îndeplinirea diferitor situații statistice privind activitatea de personal.

3.6. Serviciul „Contabilitate”

Orice instituție, întreprindere sau organizație nu-și poate desfășura activitatea, dacă nu dispune de contabilitate.

Serviciul „Contabilitate” (contabil-șef – Eugenia Berghe) exista la momentul fondării Academiei de Studii Economice din Moldova, funcționând în cadrul fostului Institut de Planificare.

Restructurându-și personalul, serviciul s-a integrat reușit în structura economico-financiară a ASEM.

Atribuțiile de bază ale Serviciului „Contabilitate” sunt:

- asigurarea managementului academic;
- organizarea evidenței și gestionării raționale a mijloacelor financiare;
- organizarea evidenței veniturilor și cheltuielilor;
- organizarea și asigurarea executării planurilor de finanțare;

Colectivul Serviciului „Contabilitate”

- întocmirea rapoartelor financiare despre executarea bugetelor;
- asigurarea controlului asupra neadmiterii datoriilor creditoare;
- finanțarea și controlul asupra executării devizelor de cheltuieli pe mijloace bugetare, speciale; a investițiilor capitale, granturilor și donațiilor;
- organizarea și asigurarea evidenței contabile a mijloacelor bănești și bunurilor materiale, în conformitate cu Instrucțiunea nr. 85 din 9 octombrie 1996 „Cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice” și a altor acte normative în vigoare;
- asigurarea în termen și calcularea plății salariilor colaboratorilor ASEM, calcularea și plata bursei, precum și a alimentației studenților orfani;
- efectuarea și verificarea decontărilor cu agenții economici, instituțiile și persoanele fizice;
- participarea la efectuarea inventarierii mijloacelor bănești, decontărilor și valorilor materiale, întocmirea rezultatelor inventarierii și înregistrarea în evidența contabilă;
- studierea regulamentelor, instrucțiunilor, indicațiilor metodice vizând evidența și dările de seamă și a altor acte normative ce țin de componența contabilității;
- păstrarea documentelor contabile, a registrelor de evidență, a planurilor de finanțare, devizelor de venituri și a cheltuielilor pe mijloace speciale și alte documente financiare conform nomenclatorului, precum și predarea lor în arhiva ASEM în ordinea stabilită.

În cadrul serviciului „Contabilitate” activează trei birouri:

- a) financiar;
- b) decontări cu personalul privind retribuirea muncii și bursei;
- c) evidența valorilor materiale.

Serviciul „Contabilitate” are în dotare tehnică de calcul modernă, care permite să posede o bază de date completă.

Capitolul 4. Biblioteca Științifică a ASEM

**S. Ghinculov, directorul
Bibliotecii Științifice ASEM**

O parte componentă a ASEM o constituie, din primii ani de activitate, Biblioteca Științifică, care se integrează într-un sistem complex de informare și reprezintă un segment ce poate și trebuie să vină în întâmpinarea nevoii de performanță, ce se resimte în noul sistem relațional impus de economia de piață. În pofida greutăților din ultimii ani, cu eforturi deosebite, s-au creat o serie de premise favorabile pentru încadrarea Bibliotecii Științifice a ASEM în învățământul economic național.

Constituită în anul 1991 și având drept bază fondul de documente al Facultății de Economie și Merceologie a Universității de Stat din Moldova, Biblioteca Științifică este prezentă activ în munca didactică, de cercetare, cultural-educativă din cadrul ASEM, propunându-și să contribuie la formarea economiștilor cu un înalt nivel de pregătire profesională.

S-au împlinit 20 ani de la înființarea Bibliotecii Academiei de Studii Economice din Moldova. Nu putem să nu vorbim despre cel care a pus temelia instituției noastre, *Paul Bran*, care a adus o contribuție aparte la dezvoltarea acestei structuri, punând baza unei colecții exhaustive de documente din domeniul economic și a unui sistem informatizat de gestiune a bibliotecii. Domnul Paul Bran a susținut mereu că informația este esențială pentru dezvoltarea societăților evoluate în plan politic, economic, social și spiritual. Exercițarea drepturilor cetățenești presupune asumarea unor responsabilități sporite și implicarea în procese decizionale complexe, lucru imposibil de realizat fără o bună disponibilizare a informațiilor. Rolul bibliotecilor, în aceste condiții, se modifică substanțial. Colecțiile de publicații ale bibliotecii au fost întotdeauna văzute de Paul Bran drept „*inima unei instituții*” – punct de vedere care va supraviețui, fără îndoială, și în viitor. Extinderea colecțiilor a presupus mereu servicii noi, relații noi între utilizator și bibliotecă. Toate cărțile aduse și scrise de economistul Paul Bran au rămas în patrimoniul documentar al Țării și sunt introduse în circuitul informațional, în sfera de atenție și de activitate a beneficiarilor, care nu vor uita niciodată dedicația scrisă de el: „*Studentilor mei, de pe ambele maluri ale Prutului*”. Aceste cuvinte confirmă încă o dată viabilitatea bibliotecii, evidențiind, totodată, atitudinea generoasă și dragostea față de studenți.

Anii 1992-1995 au fost pentru Biblioteca Științifică ASEM o perioadă de activitate nouă, de organizare, de adaptare la noile condiții economice și sociale. Aceasta a adus noi perspective în planul afirmării Bibliotecii ca instituție cultural-științifică de prestigiu, specializată în domeniul economiei, realizând prin forme speciale eficiența muncă de cercetare.

În anul 1993, a început procesul de organizare a catalogului electronic. Toate titlurile intrate în bibliotecă au fost prelucrate, catalogate, indexate și stocate în baza de date într-un sistem automatizat, prin respectarea normelor internaționale. Procesul de automatizare în bibliotecă a presupus o schimbare esențială a muncii angajaților din servicii, trecerea de la cerințele muncii tradiționale la cele noi, impuse de sistemul informatizat.

Colectivul Bibliotecii Științifice ASEM

Asigurarea lingvistică a fost miza principală în funcționarea unui sistem automatizat de bibliotecă și a stat la baza constituirii catalogului electronic al bibliotecii, satisfacerii cererilor de informare ale beneficiarilor, servirii bibliografice și elaborării produselor informaționale, determinând compatibilitatea întregului sistem. Totalitatea de limbaje informaționale, destinată proceselor de indexare a documentelor și de regăsire a informației, a caracterizat acest sistem de asigurare lingvistică.

Activitatea Serviciului „*Bibliografie*” a fost reorganizată în anul 1993 și a fost orientată spre câteva direcții principale: asistență informațională a beneficiarilor, ținerea la zi a bazei analitice de articole și elaborarea bibliografiilor. Trebuie de menționat că activitatea informativ-bibliografică prezintă o verigă importantă în viața bibliotecii, contribuind la valorificarea științifică a fondurilor documentare deținute.

În cadrul Convenției de colaborare între ASE București și ASE din Moldova, încheiate în anul 1993, s-au realizat lucrări în vederea elaborării Buletinului de Informare Bibliografică Economico-Socială (ediția ASE București). Prin urmare, a fost efectuat un schimb de informații bibliografice.

În anul 1993, la inițiativa domnului Paul Bran, a fost încheiat Memorandul de Acord cu Banca Mondială de Reconstrucții și Dezvoltare, în baza căruia Biblioteca ASEM a primit statutul Bibliotecă depozitară a Băncii Mondiale („The World Bank Depository Library”) în Republica Moldova. În acest mod, instituția noastră s-a integrat într-un sistem complex de informare, reprezentând un segment ce vine în întâmpinarea nevoii de performanță, impus de economia de piață.

Fondurile de documente ale Bibliotecii Științifice ASEM au crescut într-un timp relativ scurt. *Aceasta se datorează proiectelor de dezvoltare a colecțiilor:*

- Proiectul de dezvoltare a colecției cu sprijinul financiar al Fundației SOROS – 1993;

- Proiectul *The East and Central European Journal Donation Project „Social Research”* – 1995;
- Proiectul de dezvoltare a colecțiilor cu sprijinul financiar al programului Regional HESP – 1996.

Sală de lectură

În anul 1996, marcat de aniversarea a 5 ani de la fondarea Academiei de Studii Economice din Moldova, Biblioteca Științifică ASEM a încercat să constituie un sistem adecvat de aliniere la noile tehnologii existente. Activitatea Bibliotecii a fost axată pe 4 obiective principale: organizarea și dezvoltarea colecțiilor; dezvoltarea sistemului informatizat, a noilor tehnologii informaționale; implementarea unor tehnici de evaluare a eficienței serviciilor de bibliotecă; formarea profesională adecvată cerințelor actuale. Eficientizarea serviciilor existente a avut drept obiectiv principal modificarea mentalității bibliotecarilor și schimbarea atitudinii față de propria activitate. Scopul final al acestui proces a fost adaptarea bibliotecarului la dinamica actuală a profesiei prin schimbarea accentelor în activitatea de modernizare a serviciilor informaționale.

Aceste obiective au devenit importante în situația dificilă, caracterizată prin restricții bugetare și, totodată, printr-un ritm rapid al schimbărilor. Noutățile în infrastructura tehnologică au pătruns în sfera acestor activități și au generat o serie de modificări în realizarea lor.

În anul 1996, a fost efectuată *reevaluarea fondului*, conform Hotărârii Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova și Ministerului Economiei al Republicii Moldova nr. 28 din 4 septembrie 1996 „Cu privire la reevaluarea fondului bibliotecar”. Potrivit actului de reevaluare, valoarea fondului Bibliotecii ASEM, la 1 ianuarie 1997, a constituit 1 121 811,38 lei.

Un aport considerabil la dezvoltarea colecțiilor, în anul 1999, au avut Proiectul „Asigurarea cu publicații străine a procesului de studiu și cercetare” cu sprijinul Fundației

SOROS și al companiei „Shpringer „și Megaproiectul „Pushkinskaja biblioteca”, finanțat de OSI Budapesta.

Integrarea Bibliotecii Academiei de Studii Economice din Moldova în colaborarea interbibliotecară a implicat unele schimbări radicale în procesele legate de prelucrarea documentelor. Aceasta a depins mult de asimilarea și aplicarea standardelor internaționale curente. Unitatea acceptării și utilizării acestor documente a asigurat o aliniere la practica internațională în domeniul descrierii bibliografice și a participării noastre la schimbul internațional de înregistrări bibliografice.

Nu putem trece cu vederea faptul creării rețelei automatizate de bibliotecă, care începe cu anul 1993 și se caracterizează printr-un avânt în ceea ce privește realizarea unor programe de introducere a informațiilor pe calculator. Activitatea de automatizare a proceselor de bibliotecă a început în cadrul ASEM în toamna anului 1993. Inițial, biblioteca dispunea de un calculator ROBOTRON și un IBM, utilizate pentru multiplicarea fișelor, imprimarea listelor de literatură și crearea catalogului electronic. Primul pas pe calea automatizării a fost aplicarea formatului MARC pentru înmagazinarea în memoria calculatorului a informațiilor referitoare la publicațiile intrate în colecția bibliotecii. Pe parcurs, folosirea doar a programului MARC 3.6 (produs „INFORMSISTEMA”, Rusia) s-a dovedit a fi insuficientă pentru volumul mereu crescând de înregistrări și respectarea standardelor de catalogare a documentelor. Se impunea pregnant dotarea cu mijloace tehnice și de programare pe potriva necesităților bibliotecii.

La Biblioteca ASEM sunt create toate condițiile pentru aprofundarea cunoștințelor

Deoarece Programul MARC nu putea fi implementat în rețea, Centrul Științific de Calcul al ASEM a elaborat un sistem nou, numit „Biblioteca”, care permitea exploatarea calculatoarelor concomitent în mai multe servicii ale bibliotecii. Sistemul „Biblioteca” a modelat funcțiile programului MARC și era destinat pentru trei categorii de beneficiari: administrator, bibliotecar și

cititor. Administratorul gestiona sistemul, principalele funcții fiind: încărcarea, sintetizarea, reorganizarea și sortarea bazei de date. Utilizatorii bazei de date aveau posibilitatea de a vizualiza baza, a căuta publicația necesară după anumite criterii și a formula cererea. Regimul de căutare a publicației în bază se putea efectua după autor, titlu, cuvinte-cheie. Utilizând baza sau regăsind o carte după criteriile numite, cititorul, cu ajutorul tastei, își fixa cererea care putea fi imprimată și propusă pentru bibliotecar. În serviciile „Achiziție” se introduceau precomenzile și cărțile noi intrate în bibliotecă. Astfel, se obțineau răspunsurile la întrebările: câte exemplare au intrat în bibliotecă, repartizarea lor în subdiviziuni etc.

În scopul unui schimb de experiențe în domeniul automatizării, au fost vizitate mai multe biblioteci din SUA, China, Ungaria, România, Rusia, Ucraina. Analizând cele realizate în domeniul automatizării bibliotecii noastre, am ajuns la concluzia că prima etapă (perioada 1992-1995) a fost finisată.

A fost necesar a produce schimbări în structura bibliotecii înainte de a lansa un nou proiect. A fost obținute 2 unități de ingineri-programatori în cadrul bibliotecii. Împreună cu 2 specialiști bibliotecari ei au avut misiunea de a lucra asupra noului proiect, a studia și selecta noul sistem de automatizare. Acești specialiști, de asemenea, aveau responsabilități pentru dezvoltarea proiectelor de automatizare, instalarea unei rețele locale (LAN) în cooperare cu Centrul de Calcul al ASEM. Această echipă a lucrat asupra unui proiect, care a fost prezentat pentru concurs la „Library Program al OSI Budapesta”. Proiectul avea drept scop informatizarea proceselor de lucru în bibliotecă, ce trebuia să permită personalului să realizeze mai rapid și efectiv servirea și informarea beneficiarilor, în special: prelucrarea automatizată a documentelor și stocarea informației în baza centrală de date (catalogul electronic); crearea bazelor de date locale; asigurarea accesului beneficiarilor interni prin rețeaua locală și externi prin rețeaua INTERNET.

La Biblioteca ASEM au loc regulat conferințe și simpozioane științifice

În cadrul proiectului s-au determinat următoarele obiective:

- creșterea eficienței activităților specifice de bibliotecă (achiziție, schimb internațional de publicații, catalogare, clasificare, servirea informațională a beneficiarilor, împrumut interbibliotecar național și internațional, transfer de informații către alte sisteme, elaborarea publicațiilor de informare, controlul seriilor);
- participarea la catalogarea partajată;
- asigurarea prelucrării automatizate în formatul bibliografic internațional UNIMARC;
- evitarea paralelismelor în achiziționarea de documente;
- crearea bazelor de date locale și integrarea acestora în circuitul național și internațional al informației;
- asigurarea accesului on-line al publicului la baza de date centrală a sistemului, adică interogarea bazei de date existente în bibliotecă de la terminale amplasate în locuri special amenajate;
- asigurarea accesului la informațiile existente pe CD-ROM-urile achiziționate de bibliotecă.

În procesul de informatizare a bibliotecii s-au identificat următoarele etape:

1. Procurarea, testarea și adaptarea echipamentului și softului la cerințele proprii ale bibliotecii;
2. Implementarea tehnologiilor computerizate de la achiziție până la accesul publicului on-line la baza de date;
3. Școlarizarea personalului și beneficiarilor;
4. Interconectarea la alte rețele informaționale;
5. Integrarea în sistemele internaționale prin intermediul rețelei INTERNET.

Pachetul de bibliotecă trebuia să realizeze conversia formatului intern de prezentare bibliografică în formatul UNIMARC și să funcționeze pe suportul hard PC. Ținând cont de dotarea hardware și cerințele interconectării cu alte rețele (de toate nivelurile), trebuia să asigurăm lucrul al 20 utilizatori concomitent.

În procesul de modernizare a activității bibliotecii și funcționării normale a softului, aveam nevoie de noi echipamente, tot mai performante, pentru a face față cerințelor informaționale ale beneficiarilor. În perioada elaborării proiectului, am planificat procesul de selecție a softului de bibliotecă. Echipa a studiat amănunțit specificațiile tehnice. S-a lucrat cu diferiți livratori de sisteme de bibliotecă, care au prezentat produsele sale. Inginerii și bibliotecarii au analizat ofertele și au examinat detaliat fiecare sistem, le-au evaluat în puncte, apoi au prezentat un raport cu comentariu. După prezentări a fost organizată o ședință specială, pentru a decide care soft va fi procurat în cadrul proiectului. În linii generale, noul sistem urma să asigure următoarele caracteristici: specializat, ușor în utilizare, format predefinit, suport pentru importul de înregistrări, investigarea și sortarea, formate predefinite de ieșire a înregistrării spre imprimare sau transfer de fișiere, generator automat de bibliografii, identificarea înregistrărilor ce se dublează, investigarea și înlocuirea, fuziunea bazelor de date, accesul la indici pentru investigare și răsfoire. Caracteristicile generale trebuiau să asigure funcții biblioteconomice specifice: catalogare, conversie, circulație, achiziții, control seriale, împrumut interbibliotecar, informații de administrare, standarde tehnice. Aveam nevoie de un soft ușor utilizabil, conținând ecrane cu explicații și asigurând securitatea sistemului.

Pachetul integrat de bibliotecă TINLIB, produsul Companiei EOSi din Londra (Electronic Online Systems International) răspundea la toate cerințele enumerate mai sus, permițând convertirea în formatul intern din alte formate utilizate și asigurând compatibilitatea descrierii documentelor. La o ședință specială, cu participarea a mai multor specialiști ingineri și bibliotecari din diverse biblioteci din Moldova, s-a optat pentru acest produs. Softul TINLIB includea facilități de salvare periodică a bazelor de date și de

menținere a integrității acestora pentru asigurarea beneficiarului de siguranța investiției în informație. TINLIB conținea facilități de marcarea a tuturor tranzacțiilor efectuate în sistem, astfel încât era posibilă protecția totală a sistemului. Punctul forte pentru toată lumea, în această alegere, se explica prin adaptarea softului. TINLIB a fost adaptat la condițiile bibliotecilor din România: integral tradus în limba română, utiliza caractere diacritice, ce permitea sortarea corectă a înregistrărilor în catalog; utiliza informații specifice pentru bibliotecile noastre (RMF, Preț exemplar, DL, cheterezare etc.); realiza rapoarte specifice (fișe, registru inventar, RMF, borderouri).

TINLIB a fost selectat din toate sistemele, deoarece avea o funcționalitate mai bună și corespundea exact cerințelor specificării elaborate de ingineri și bibliotecari. Sistemul a fost apreciat de toate serviciile noastre interne și de relații cu publicul. Și încă un factor important, aveam deplina încredere în personalul care trebuia să ne ajute să implementăm sistemul.

În scurt timp, sistemul ne-a oferit niște soluții pentru problemele existente în crearea și gestionarea înregistrărilor din baza de date. Firma IME România ne-a oferit servicii de instalare a sistemului în primele luni ale proiectului, oferind ajutor și răspunsuri la întrebări, lăsând planificarea și dirijarea lucrărilor pe seama noastră. Am planificat implementarea tuturor modulelor în termen de 12 luni. A fost o decizie foarte dură, dar efectivă de a stopa înregistrările în sistemul vechi și a porni lucrările în sistemul nou. Pe data de 31 august 1997, Biblioteca ASEM prima a intrat în contact cu beneficiarul, pornind OPAC-ul în sălile de lectură.

Tot în această perioadă, trebuia realizată conversia bazelor de date. Această problemă esențială a conversiei catalogului existent în formatul TINLIB a cerut mult timp. Convertirea bazelor de date din sistemele Biblioteca și MARC a fost executată cu greutate și a cerut o evaluare și decizie separată.

În decembrie 1997 (pe o perioadă de 10 luni), s-a realizat prima evaluare de implementare a softului. Am fost realiști și am constatat că în perioada planificată am realizat doar implementarea

Utilizarea noilor tehnologii la Biblioteca Științifică ASEM

parțială, și anume modulul Catalogare și OPAC. Și, totuși, numai în biblioteca noastră se efectuau lucrări ce țineau de înregistrarea loturilor și înregistrarea individuală a publicațiilor noi intrate; catalogarea cărților, periodicelor și articolelor; se editau fișa pentru catalog și buletinul informativ al intrărilor noi; utilizatorii aveau acces la catalogul electronic de la terminalele instalate în două săli de lectură și în sala de referințe, inclusiv la INTERNET.

Problemele psihologice, legate de utilizarea noilor tehnici, au fost reduse rapid prin școlarizarea personalului. A fost un spirit de echipă și devotament total al grupului, pe care s-a axat toată activitatea. Noile tehnologii au condus lucrătorii bibliotecii la o redefinire a sistemului de organizare a informațiilor, deschizând o nouă cultură informațională și documentară. Automatizarea în bibliotecă a impus un nou mod de gândire și de lucru în echipă și a creat nevoia de formare continuă a specialiștilor noștri. Putem afirma, cu toată certitudinea, că bibliotecarii din ASEM și-au găsit locul în infrastructura informațională, au folosit cunoștințele și experiența altor țări și s-au alăturat unor proiecte naționale, împărțând ideile colegilor din alte biblioteci.

Implementarea, de fapt, a durat, practic, 3 ani de la lansarea proiectului. În această perioadă, am instalat sistemul, am efectuat finanțarea, alegerea sistemului, negocierile de contract și am creat noi încăperi pentru informaticieni. Anul 1998 a fost marcat de realizările legate de sistemul informatizat în bibliotecă – s-a trecut la noul sistem de operare LINUX RH 5.2. A fost perfecționat hardul cu 4 computere. Acestea din urmă au dat posibilitatea să se realizeze următoarele: constituirea și menținerea bazei Cititori (s-a realizat conversia bazei de studenți), elaborarea și introducerea noului permis cu cod bară, generarea numerelor de inventar cod bară și a rapoartelor.

Dintre toate sarcinile care revin managementului de bibliotecă, cele care se referă la angajați sunt dintre cele mai importante, pentru că aproape totul în proiectul nostru a depins de calitatea oamenilor care lucrează în cadrul ei. Câteva biblioteci din Republica Moldova au avut aceleași condiții privind resursele hard și soft, dar rezultate notabile în acest domeniu am obținut numai noi. Aceasta se datorează personalului bine instruit și competent.

Ministerul Culturii al Republicii Moldova, pentru mărirea volumului sarcinilor și creșterii gradului de complexitate a lucrărilor înfăptuite, la 12 mai 1995, a trecut Biblioteca Științifică ASEM la o categorie mai înaltă de retribuire a muncii, prin care i-a oferit statutul „*Bibliotecă de categorie superioară*”.

În anul 1999, Biblioteca și-a deschis propria pagină Web – <http://lib.ase.md>. Pagina bibliotecii integrează totalitatea resurselor informaționale locale și externe și oferă o gamă de servicii informaționale on-line. Site-ul web poate ameliora semnificativ modul în care biblioteca realizează relațiile cu utilizatorii serviciilor informaționale. Proiectarea acestora trebuie realizată astfel, încât să asigure succesiunea logică a conținutului informațional și să faciliteze vizitatorilor navigarea ușoară în interiorul site-ului. Biblioteca are nevoie de un site web pentru promovarea serviciilor și fondurilor de publicații; accesul la resurse informaționale proprii și externe; confortul deservirii a utilizatorilor; extinderea și diversificarea serviciilor informaționale. Site-ul bibliotecii reflectă nu numai nivelul tehnic al activității ei, ci devine și un instrument foarte important în servirea utilizatorilor. Sarcina principală în organizarea paginii Web a Bibliotecii ASEM a fost și rămâne informarea operativă a utilizatorilor în domeniul economic și satisfacerea cerințelor lor informaționale.

Anul 1999 este marcat și prin procurarea noilor baze de date: Sistemul Informatic „Legislația R. Moldova”, Sistemul informatic „Jurist 2.0. Consultant”. Aceste sisteme se bucură de mare succes în rândurile utilizatorilor.

În raportul despre vizita în bibliotecile din Moldova a expertului OSI Budapesta Ewa Krysiak menționa: „...Granturile acordate de Programul Regional de Biblioteci au fost administrate corect. S-a procurat echipamentul și pachetele de programe specializate. Implementarea programului continuă cu succes. Aspectele vulnerabile ale implementării

programului sunt: dificultățile accesului la informație de ultimă oră în domeniul biblioteconomiei și științei informaționale; cunoștințele insuficiente în ce privește noile realizări în domeniul tehnologiilor informaționale, din cauza lipsei de resurse financiare pentru participarea la evenimente internaționale, cum ar fi ateliere, conferințe, precum și a cunoștințelor insuficiente ale limbii engleze; rețelele de computere insuficient dezvoltate.

Toate aceste aspecte urmează a fi îmbunătățite prin conștientizarea problemei și finanțarea adecvată, alocarea mai bună a bugetelor bibliotecilor. Am întâlnit bibliotecari devotați, talentați și capabili, care, în pofida dificultăților – insuficienței de resurse financiare, posibilității tehnologice modeste și spațiile insuficiente, se străduiesc să-și deservească clienții cât mai bine posibil. Am întâlnit creativitate și soluții pentru îmbunătățirea situației de fiecare zi. Am rămas uimită de experiența și mentalitatea personalului în ce privește organizarea fluxului muncii și a activității cotidiene. Eu confirm că granturile oferite au fost utilizate în mod adecvat”.

În decembrie 1999, Biblioteca ASEM a fost vizitată de doi experți de la OSI Budapesta – *Suzana Repisova* (Cehia) și *Aldis Abele* (Lituania), care au evaluat Proiectul de informatizare a bibliotecii. Activitatea lor s-a bazat pe accesul la documentele de proiect, inclusiv la raportul financiar, rezultatele vizitei în biblioteci cu scopul studierii situației curente și posibilitatea discutării problemelor cotidiene. Observațiile experților au fost: „...Implementarea modulelor a fost efectuată în termene necesare. Este oferită posibilitatea accesului la INTERNET. Procesul comunicării cu reprezentanții din România este bine pus la punct, problemele de sistem sunt rezolvate. Datorită faptului că biblioteca a fost fondată în 1991 și automatizarea s-a început rapid, nu există probleme cu retroconversia și colecțiile sunt, practic, pregătite de circulație. Alt moment pozitiv este faptul că colecția nu este numeroasă. Personalul este bine pregătit și organizat, tinde spre obținerea de noi cunoștințe, înțelege importanța și necesitatea colaborării și întotdeauna este gata să acorde ajutor colegilor din alte biblioteci. Relațiile între bibliotecă și EOSi România sunt bazate pe contacte mai mult personale, decât pe baza contractelor documentare. Aceasta este necesar de schimbat, pentru că, în acest caz, biblioteca devine dependentă, dar nu parteneră”.

Recomandările experților au abordat următoarele: „...este actuală instruirea salariaților conform prevederilor UNIMARC și AACR 2 (în cazul în care vor fi acceptate aceste standarde în Moldova). Problema colaborării cere, de asemenea, o revizuire. Biblioteca dispune de câțiva angajați, care posedă cunoștințe și necesită schimb de cunoștințe cu alte biblioteci. Acești oameni pot obține mai multe cunoștințe peste hotare, cu scopul utilizării lor acasă. Personalul tehnic trebuie să continue munca asupra catalogului on-line și să acorde atenție posibilităților de export al sistemului TINLIB. Fiind cei mai competenți în arealul automatizării, bibliotecarii de la ASEM trebuie să ocupe locul de lideri în generarea de idei în sfera catalogării și schimbului de înregistrări bibliografice. Dacă va fi primită decizia despre crearea consorțiului în Moldova, noi recomandăm conducătorii grupurilor de lucru să fie aleși din această bibliotecă”.

Anul 2000 este marcat și de realizările legate de dezvoltarea sistemului informatizat în bibliotecă. *Strategia de dezvoltare a sistemului informatic automatizat al Bibliotecii ASEM a vizat următoarele aspecte:*

- continuarea acțiunii de completare a cataloagelor electronice cu informațiile existente în cataloagele tradiționale;
- dotarea cu echipamente a secțiilor de relații cu publicul;
- dezvoltarea rețelei;
- participarea la proiecte naționale privind catalogarea partajată;
- realizarea paginii Web și accesului de la distanță la bazele de date ale bibliotecii;
- servicii de lectură electronică (CD-ROM și Internet).

Având în vedere dinamica din domeniul tehnologiei informației, un impact deosebit asupra dezvoltării sistemului informatic îl are, pe de o parte, nivelul de pregătire al personalului care contribuie la acest proces, pe de altă parte, colaborarea între instituții în vederea schimbului de experiență în acest domeniu. Considerăm că obiectivul strategic al politicii manageriale de informatizare a Bibliotecii ASEM a fost realizat numai prin efortul concentrat al tuturor factorilor de decizie și al întregului colectiv de bibliotecari. În acest context, considerăm o realizare notabilă instituirea, în anul 2000, în cadrul Bibliotecii, a Serviciului „*Informatizare*”.

Realizând obiectivele trasate pentru anul 2000, s-a contribuit la conturarea unei imagini moderne a *activității de referințe*, care a căpătat trăsături noi. Pe primul plan a fost pusă furnizarea informațiilor și asistența individuală a utilizatorului. Acceptând într-o nouă redacție obligațiile bibliografului de referință, s-a optat pentru comunicarea interpersonală și satisfacerea necesităților de informare ale cititorilor. Concomitent cu instruirea de orientare în spațiile bibliotecii, s-a urmărit scopul de a dezvolta deprinderile de utilizare a resurselor. Bibliografiile de referințe au acordat ajutor utilizatorului în identificarea necesităților informaționale, stabilirea subiectelor și transformarea lor în limbaj de căutare, localizare a informațiilor etc.

Fiind o parte integrantă a activității de referințe, instruirea bibliografică, în anul 2000, a avut pentru prima dată un program bine definit. Acest program prevedea, în primul rând, orientarea cititorului în spațiul bibliotecii, dezvoltarea deprinderilor de cercetare bibliografică, utilizarea resurselor bazate pe subiecte, localizarea și regăsirea informațiilor.

Atitudinea și responsabilitatea domnului Paul Bran față de bibliotecă și obiectivele ei au fost preluate în programele de dezvoltare a Academiei de Studii Economice din Moldova, lansate de următorii rectori: profesorul universitar, doctorul habilitat Eugeniu Hrișcev (1994-2001) și profesorul universitar, doctorul habilitat Grigore Belostecinic (2001 – prezent). Toate realizările sale biblioteca le datorează oamenilor devotați instituției noastre, care o slujesc cu bună credință.

Activitatea Bibliotecii ASEM, în perioada 2001-2006, a fost orientată spre următoarele priorități:

- Formularea și promovarea unei politici coerente de implementare și utilizare a noilor tehnologii în scopul îmbunătățirii accesului la informație a beneficiarilor.
- Includerea politicii instituționale în termenii conținuți în noul cadru reglementar național.
- Definitivarea reformei sistemului de informare și documentare în toate componentele structurale în termenii: calitate, eficiență, profesionalism, creativitatea personalului.

Procesul de completare a colecțiilor a devenit mai complex, comparativ cu etapa de constituire a bibliotecii. Cauza a fost diversificarea activității editoriale și creșterea numărului de producători de carte. Acest fapt a avut, pe de o parte, implicații în ceea ce privește efortul suplimentar depus pentru localizarea noilor producători, iar, pe de altă parte, s-a complicat procedura de selecție a lucrărilor oferite datorită creșterii simțitoare a publicațiilor asemănătoare, mai ales a celor cu destinație metodică-didactică.

Politica de completare a Bibliotecii ASEM a avut în vedere dezvoltarea colecțiilor noastre cu cât mai multe titluri. Pentru a rezolva acest obiectiv și având în vedere limitările financiare, am fost determinați să procedăm, destul de des, la o reducere semnificativă a numărului de exemplare per titlu, pentru a răspunde nevoilor utilizatorilor, cel puțin prin servirea în sălile de lectură.

În vederea dezvoltării unei colecții adecvate nevoilor utilizatorilor și care să mențină valoarea științifică, au fost desfășurate *următoarele activități*:

- Realizarea unui studiu al colecției Bibliotecii ASEM, rezultatele căruia a fost puse în discuție la ședința Senatului ASEM;

- Aplicarea principiilor de bază ale dezvoltării colecțiilor: accesul liber la informație, respectarea dreptului libertății intelectuale, profilarea și echilibrul, selectivitatea, coordonarea și cooperarea etc.;
- Orientarea prioritară a structurii și componenței colecțiilor de documente spre susținerea procesului educațional universitar și a activității de cercetare;
- Dezvoltarea colecțiilor prin acoperirea echilibrată a tuturor disciplinelor de studiu și a ariei lingvistice de interes;
- Dezvoltarea colecțiilor de informații pe suport electronic;
- Analiza permanentă a documentațiilor necesare selecției: programele de studiu, planurile de cercetare, bibliografiile obligatorii și facultative, formularele de deziderate ale utilizatorilor, studiile de marketing, planurile editoriale pentru achiziția curentă, cuantumul resurselor bugetare și extrabugetare, mărimea promoțiilor universitare etc.;
- Definitivarea documentelor reglementare ale activității de schimb național și internațional de publicații;
- Participarea la proiectele corporative „Fonduri documentare de bază” (Agenția Universitară a Francofoniei), „Dezvoltarea colecțiilor în limba germană” (Ambasada Germaniei din Moldova și Institutul Goethe), eIFL Direct Moldova.
- Participarea la programele internaționale „Depository Library Program” (Banca Internațională de Reconstrucții și Dezvoltare) și „Centrul European de Documentare” (Comisia Europeană);
- Activizarea „fundraisin”-gului în activitatea de dezvoltare a colecțiilor, eficientizarea activității de recepționare a tuturor edițiilor de profil, editate în R. Moldova.

În anii 2002-2004, a fost realizat Proiectul „Fonduri documentare de bază”, în cadrul programului „Tehnici noi de informare, comunicare și însușire a cunoștințelor”, Agenția Universitară a Francofoniei (AUF). Proiectul a avut ca idee reînnoirea fondurilor documentare francophone ale instituțiilor de învățământ superior, membre ale AUF, din regiunea Europei Centrale și Orientale. Biblioteca Științifică a ASEM a avut posibilitatea să selecteze pe site-ul AUF noutățile editoriale de profil în valoare de 9000 euro. Acest apel a avut drept scop susținerea și îmbunătățirea fondului documentar de bază existent al bibliotecilor centrale ale instituțiilor membre titulare ale Agenției. Obiectivul principal al acestui proiect a fost de a permite bibliotecilor universitare să pună la dispoziția studenților, cercetătorilor și profesorilor un fond documentar constituit din cele mai recente publicații științifice francophone, necesare avansării în studii, cercetării sau perfecționării cursurilor.

La 23 septembrie 2004 a fost inaugurat **Centrul Multimedia al Bibliotecii Academiei de Studii Economice din Moldova**. Colecția centrului reprezintă un complex informațional, care include documente electronice, multimedia. O parte componentă specială a acesteia o constituie colecția de multimedia, realizată în cadrul ASEM pentru susținerea procesului didactic și de cercetare. Centrul Multimedia, împreună cu proiectele deja elaborate în sfera dată, soluționează problema creării unei infrastructuri, ce asigură îmbunătățirea calității proceselor de acumulare, păstrare și utilizare efectivă a resurselor informaționale electronice.

Lansarea unui program de această proporție a fost determinat de următoarele: sporirea eficienței utilizării resurselor informaționale, ca o componentă importantă a patrimoniului universitar; utilizarea în scopuri științifice, didactice și socio-culturale a posibilităților oferite de tehnologiile informaționale moderne; coordonarea activității facultăților și a bibliotecii; consolidarea și sporirea eficienței utilizării mijloacelor alocate pentru crearea resurselor și tehnologiilor informaționale; susținerea producătorului din ASEM de resurse și tehnologii informaționale; oferirea facilităților de procesare a informației în sprijinul procesului de învățare-predare.

Inaugurarea Centrului Multimedia

La 23 septembrie 2005 a fost inaugurată **Sala de lectură „Paul Bran”**, numită în cinstea primului rector al ASEM, profesorul universitar și doctorul în economie, care a contribuit la dezvoltarea învățământului economic în Republica Moldova, la instituirea Academiei de Studii Economice a Moldovei și la dezvoltarea patrimoniului documentar al Bibliotecii ASEM. Această sală întrunește peste 25000 de volume: cărți, publicații seriale, ziare, CD-uri în limbile engleză, franceză, germană ș.a. limbi de circulație internațională.

Inaugurarea Sălii de lectură „Paul Bran”

Biblioteca utilizează activ instrumentele de marketing: explorează necesitățile de informare ale utilizatorilor, adaptează produsele și serviciile informaționale la nevoile consumatorilor, urmărește schimbările de pe piață informațională. Biblioteca Științifică ASEM a fost una dintre primele biblioteci în republică, care a evaluat serviciile informaționale prestate și a introdus taxe pentru serviciile suplimentare și cele pentru utilizatorii nespecifici. Această decizie a îmbunătățit calitatea serviciilor, bazate pe utilizarea tehnologiilor moderne de informare și a răspuns nevoii de informații economice de calitate. Cu participarea specialistului din biblioteca noastră au fost elaborate documente reglementare, care au fost implementate în bibliotecile din Republica Moldova: *Nomenclatorul serviciilor prestate de biblioteci*; *Regulamentul-cadru privind prestarea serviciilor contra plată în bibliotecă*; *Metodologia calculării tarifelor la serviciile prestate de bibliotecă*. Aceste documente au fost reflectate și în Hotărârea Guvernului RM nr. 1311 din 12.12.2005 „Cu privire la aprobarea nomenclatoarelor serviciilor cu plată prestate de către Ministerul Culturii și Turismului și instituțiile subordonate”.

La 23 decembrie 2005 a avut loc Ședința Senatului ASEM cu privire la „Rolul Bibliotecii ASEM în asigurarea calității instruirii. Asigurarea procesului de instruire și de cercetare cu literatură metodico-didactică, științifică și alte resurse informaționale”. În baza raportului prezentat de către Nadejda Botnari, dr. conf. universitar, membru al Senatului ASEM, s-a constatat că Biblioteca ASEM depune eforturi considerabile pentru realizarea și confirmarea rolului de acoperire informațional-documentară a proceselor de instruire și

La inaugurarea Sălii de lectură „Paul Bran” au participat P. Bran și V. Muravschi

științific prin utilizarea, în acest scop, a posibilităților oferite de tehnologiile informaționale moderne; extinderea accesului utilizatorilor la informație; integrarea în spațiul informațional global, participând, în acest fel, la ridicarea calității instruirii și activității de cercetare în concordanță cu exigențele învățământului economic modern.

Anii 2006-2011 sunt marcați de racordarea politicii instituționale la toate compartimentele Bibliotecii Științifice a ASEM și asigurarea informării și transparenței procedurilor, criteriilor și regulilor stabilite. A fost creată în cadrul Bibliotecii o structură de marketing, fundamentată prin elaborarea documentelor: Conceptul activității de marketing a Bibliotecii ASEM; Programul activității de marketing; Programul de activitate de marketing „Pas cu pas”. Activitatea acestui sector a demarat prin realizarea a

doi sondaje: „Studentii și Centrul Multimedia” și „Optimizarea cursului Bazele Culturii informaționale”.

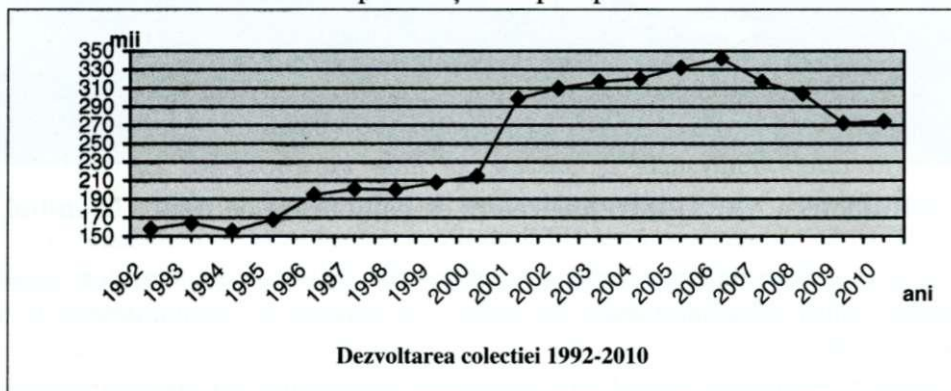
Un moment important în istoria Bibliotecii Științifice ASEM este obținerea, la 30 iunie 2006, a statutului „*Biblioteca Științifică*”.

În prezent, Biblioteca Științifică a Academiei de Studii Economice din Moldova are misiunea de a participa la procesul de instruire, formare și educare, precum și la activitatea de cercetare ce se desfășoară în cadrul ASEM, prin dezvoltarea unei baze documentare și de informații pertinente științifice, destinate susținerii programelor de învățământ și cercetare ale studenților, cadrelor didactice, cercetătorilor și altor categorii socio-profesionale din mediul universitar; prin facilitarea accesului la aceste colecții de informații, conștientă fiind de rolul strategic pe care îl are în cadrul societății informaționale și a cunoașterii.

Proiectele manageriale ale Bibliotecii Științifice ASEM, din ultimii 5 ani, își propun reorganizarea unor activități pe baza analizei situației și a problemelor existente în sectorul de servire a utilizatorilor. Scopul activității bibliotecii este de a cunoaște și a satisface, în cel mai înalt grad, așteptările utilizatorilor și a acționa ca partener în procesul educațional. Biblioteca ASEM a elaborat politici manageriale, ținând cont de atributele mediului extern și intern, înscrise în eforturile generale ale specialiștilor în domeniu de a asigura procesul de restructurare și de reorientare a instituției bibliotecare în funcție de noile schimbări în tehnologia informării. Toate acestea condiționează dezvoltarea și permit crearea unei organizații receptive la schimbare. În acest context, prin activitatea sa, Biblioteca Științifică ASEM urmărește două concepte de bază:

- unitatea de viziune, dat fiind faptul că biblioteca este elementul ce acționează ca un liant între diferitele segmente ale comunității universitare;
- buna organizare și administrare a serviciilor – ceea ce presupune atât gestionarea eficientă a resurselor existente, cât și efortul de a crea noi surse de informații și servicii, calitatea și acțiunea comună în cooperare.

Astăzi colecția Bibliotecii cuprinde o mare varietate de tipuri de publicații: manuale și cursuri, monografii, tratate, enciclopedii, dicționare lingvistice și specializate, ziare, reviste, anuare etc.; documente din toate domeniile științei și culturii. Colecțiile Bibliotecii Științifice ASEM sunt organizate și dezvoltate în raport cu nevoile de informare ale utilizatorilor prin achiziții, donații, schimb și fundraising, asigurând creșterea numărului publicațiilor, îmbogățirea valorică și de conținut a bibliotecii. La 1 ianuarie 2011, colecția Bibliotecii Științifice ASEM constituia 274004 volume (47483 titluri). Scăderea reală a acestei baze informaționale este cauzată eliminării de proporție a publicațiilor dezactualizate. Ultimii doi ani s-a încercat o restructurare a fondului de documente prin eliminare, activitate complementară și opusă achiziției curente, care trebuie percepută drept un proces firesc în activitatea bibliotecii. În comparație cu practicile și standardele internaționale, biblioteca a menținut un nivel scăzut de eliminare a publicațiilor aproape 15 ani.

Alocația bugetară, un quantum din resursele extrabugetare și eventualele achiziții gratuite prin sponsorizări și donații, au constituit-o resursele cu care a fost realizată dezvoltarea colecțiilor. Rata de înnoire a fondului constituie 57,0 și este un indice în creștere în ultimii ani. Cheltuielile pentru achiziții de documente per utilizator au scăzut față de anii precedenți de la 67,7 lei la 33,5 lei (22,2 lei din bugetul ASEM), intrările noi per utilizator sunt în descreștere și constituie 0,31 ex. (0,15 ex. din bugetul ASEM). Total, bugetul pentru achiziții de documente în anul 2010 – 565984,34 lei (284783,34 lei din bugetul ASEM); 281201 lei este rezultatul fundraising-ului.

Publicațiile periodice reprezintă un suport important, alături de materialele didactice, pentru efectuarea studiilor și cercetărilor (810 titluri), biblioteca cheltuind anual pentru abonare cca 200 mii lei. O sursă importantă de dezvoltare a colecțiilor este activitatea de colaborare și de schimb a publicațiilor. Biblioteca Științifică ASEM întreține relații de colaborare cu asemenea organisme internaționale ca Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional, Comisia Europeană, precum și cu 42 parteneri din țară și de peste hotare. Fondul de Schimb este organizat pe baza publicațiilor corpului profesoral didactic, editate la Editura ASEM, și edițiilor provenite din donații. Scopul acestei activități este completarea suplimentară a colecției Bibliotecii, precum și promovarea publicațiilor cercetătorilor din ASEM.

Biblioteca a încercat să achiziționeze documente cât mai valoroase din punctul de vedere al conținutului. Rolul Bibliotecii, atât în plan informativ, cât și formativ, ne obligă să asigurăm cu carte toate disciplinele predate în cadrul Academiei. Odată cu mărirea colecțiilor bibliotecii, crește complexitatea selecției și a muncii de selecție, fiind necesară o coordonare

Biblioteca ASEM întreține relații de colaborare cu Banca Mondială

corespunzătoare. Selecția reprezintă un proces de luare a deciziei, ce materiale vor fi achiziționate pentru colecțiile bibliotecii, ceea ce înseamnă, în esență, determinarea calității și a valorii informației.

Teoretic, acum avem acces la o mulțime de documente valoroase, din diverse domenii, care ar conveni cât mai mult statutului de bibliotecă universitară. Strategia achizițiilor

cunoaște, în ultima perioadă, schimbări relevante, îndeosebi în ceea ce privește sursele și modalitățile de achiziție în structura colecțiilor. Pornind de la această constatare, observăm că impactul cu economia de piață a transformat achiziția de carte într-un „business”, care impune bibliotecarului cunoștințe economice și financiare, cunoașterea pieței și a editurilor. Pentru eficientizarea achiziției, apare necesitatea elaborării unor instrumente de informare. Bibliotecarului i se mai cer, în acest nou context, abilități speciale, mai ales în legătură cu exigențele impuse de apariția unor noi domenii. Biblioteca Științifică ASEM, bazându-se pe metodele de constituire a colecțiilor, a realizat achiziția publicațiilor conform formulei SACA (*solicitări – analiză – cercetarea pieței de carte – achiziție*).

Majoritatea achizițiilor de carte și abonări la periodice străine au fost realizate prin proiecte înaintate către organisme internaționale. Considerăm că activitatea de dezvoltare a colecțiilor trebuie să reprezinte o preocupare prioritară, de aceasta depinzând, în mare măsură, funcționalitatea și impactul ei în activitatea de studiu și cercetare la ASEM. Se impun criterii clare, dar flexibile, o selecție riguroasă, condiționată, din păcate, de alocațiile bugetare, tot mai restrictive ale etapei actuale.

Baza de date centrală a Bibliotecii conține astăzi un număr de 82 342 de unități de înregistrare (43 492 cărți, 36 937 articole, 1 027 materiale AV, 886 seriale). Obiectivele fundamentale ale comunicării documentelor sunt legate de perfecționarea accesului la informații și documente și dezvoltarea serviciilor bazate pe noile tehnologii ale informației; adoptarea programelor adecvate de formare și informare a utilizatorilor în raport cu structura anului universitar, dinamica lecturii și resursele umane ale bibliotecii; colaborarea constantă și eficientă cu alte structuri infodocumentare în vederea satisfacerii nevoilor de informare ale utilizatorilor; realizarea periodică a unor studii detaliate asupra utilizatorilor și a nevoilor de informare.

Activitățile ce se desfășoară în sălile de lectură sunt complexe și de calitate executării acestora depinde și buna formare și informare a utilizatorilor, precum și îndeplinirea misiunii bibliotecii. Pentru o comunicare eficientă a colecțiilor de documente, Biblioteca ASEM a încercat să se adapteze următoarelor condiții de mediu: diversificarea serviciilor informaționale, creșterea ponderii studiului individual, necesitatea creșterii nivelului de asistență acordată utilizatorilor pentru regăsirea informației, promovarea unor noi tehnologii de căutare a informațiilor. S-au pus accente pe îmbunătățirea calității muncii și a profesionalismului, a comportamentului etic al bibliotecarilor antrenați în activitatea de comunicare a colecțiilor în vederea creării unei imagini adecvate a spațiilor de lectură și informare.

Biblioteca ASEM deține în structura sa 5 săli de lectură, un Centru de împrumut și un Centru Multimedia. Sălile de lectură au o capacitate totală de 500 locuri. Servirea studenților și doctoranzilor, corpului profesoral-didactic și a specialiștilor din sfera comercială, financiară, bancară și din afaceri se realizează 58,2 de ore săptămânal. De serviciile Bibliotecii beneficiază 15.000 de beneficiari, care în ultimul an au vizitat biblioteca noastră de 198.113 ori, au împrumutat și au consultat 397.874 de documente. Perioadele cele mai încărcate ale anului sunt primul și ultimul trimestru, perioade corespunzătoare cu cele de activitate intensă din sistemul de învățământ. După conținut, categoria de documente cu cea mai mare solicitare o reprezintă în continuare literatura didactică (53,2%) din totalul documentelor consultate.

Multiplele solicitări ale cititorilor sunt satisfăcute și prin intermediul împrumutului interbibliotecar. Împrumutul național și internațional reprezintă surse de completare ale nevoii de informare și documentare; aceste două servicii de bibliotecă, prestate de către „Colecția de patrimoniu”, sunt promovate în rândul cadrelor didactice și al cercetătorilor.

Direcțiile prioritare ale activității de asistență informațională sunt valorificarea colecțiilor și a bazelor de informații prin crearea unor instrumente specifice, necesare procesului de studii și cercetare; cunoașterea și satisfacerea la cel mai înalt grad a așteptărilor utilizatorilor. Sunt întreținute relații permanente cu facultățile și catedrele pentru alcătuirea

bazei de date a publicațiilor corpului profesoral-didactic al ASEM (contribuțiile profesorilor, cercetătorilor, apărute în publicații locale și străine).

Sunt selectate pentru înmagazinare în baza de date materiale ce țin de domeniul economiei și s-a decis extinderea repertoriului tematic cu astfel de domenii ca cibernetică economică, filosofie, învățământ, pedagogie, logică etc. Aceste noi direcții sunt dictate de noile programe de studiu și necesitățile zilnice pe care le înaintează studenții, precum și în baza analizei evidenței referințelor tematice, statisticilor ținute la zi în Sala de referințe, care permit un studiu aprofundat al nevoilor de informare ale beneficiarilor bibliotecii.

Noile tehnologii facilitează apropierea imediată, directă a informației de utilizator. Însușirea și stăpânirea metodelor și tehnicilor de informare și documentare, coroborate cu abilitățile specifice tehnologiilor și instrumentelor de lucru folosite, reprezintă o condiție importantă în dezvoltarea culturii informaționale a utilizatorilor. În spațiul universitar, formarea documentară a devenit indispensabilă, luându-se în vedere pregătirea informațională diferită pe care o au studenții înscriși la anul I. Cu scopul acordării ajutorului de a se integra în spațiul de informare și a căpăta cunoștințele necesare în formarea documentară, sunt organizate anual 400 de lecții, cca 9000 de consultații individuale. Organizarea zilnică, în ore stabilite a consultațiilor în grup (prin înscriere prealabilă), precum și extinderea numărului de calculatoare a contribuit la obținerea performanțelor în acest sector de activitate.

Un grup prioritar în activitățile noastre de informare îl constituie corpul profesoral-didactic. Pentru acest grup de utilizatori sunt organizate expoziții informative și tematice. În fiecare an, cu scopul informării complete despre intrările noi, sunt organizate trei Zile de informare, devenite tradiționale, cu o durată totală de 27-30 zile. În cadrul activității de elaborare a edițiilor informaționale și bibliografice, au fost editate 11 biobibliografii; 32 de bibliografii tematice pentru diverse proiecte de cercetare. Sunt redactate anual 12 liste bibliografice „*Intrări noi*” și trimise prin poșta electronică la toate catedrele. În scopul popularizării publicațiilor Băncii Mondiale și Fondului Monetar Internațional, se editează anual două buletine bibliografice „*The World Bank's Publications. New Titles*” și „*Moldova in Foreign Publication*”.

Optimizarea activității de informare este realizată prin semnalarea publicului despre noutățile editoriale (expoziții on-line pe site), organizarea permanentă a Zilelor de informare. Cu scopul sporirii eficienței informării profesorilor și studenților, sunt organizate anual 70 de expoziții de intrări noi, 45 de expoziții tematice, 20 de activități publice culturale. Activitățile culturale au drept scop informarea publicului despre oportunitățile noi în activitatea Bibliotecii ASEM (noutăți editoriale, baze de date, instrumente de informare, servicii noi, întâlniri cu personalități marcante). În activitatea culturală și de promovare a bibliotecii s-a prezentat o ofertă atractivă, determinată de interesele principalelor categorii de utilizatori. Pe lângă aceste manifestări, s-au organizat și numeroase alte microexpoziții în spațiile cu acces liber la raft al publicului.

În perioada 2006-2011, Biblioteca Științifică a ASEM a creat servicii și facilități noi pentru utilizatori: Accesul on-line al publicului la informație de la toate terminalele amplasate în bibliotecă; Informarea despre documentele existente în alte sisteme prin accesul INTERNET la bazele de date din sistemele respective; Dezvoltarea paginii Web www.lib.ase.md; Dezvoltarea serviciului de Livrare electronică a documentelor; Organizarea Expozițiilor virtuale; Crearea posibilităților de consultare a documentelor electronice; Asigurarea accesului Internet gratuit pentru public; Furnizarea serviciilor electronice la cerere; Crearea posibilităților de tehnoredactare și copiere pe dischetă și CD; Extinderea accesului liber la colecția în limbi străine, colecția Băncii Mondiale și la colecția Centrului European de Documentare; Diversificarea ofertei informaționale a bibliotecii. Aceasta este adresată utilizatorului la punctele de servire: Catalogul electronic (OPAC); Baze de date (Jurist, EBSCO, INTAS-PERI); manuale electronice ASEM; Dezvoltarea Centrului European de Documentare (CED); Crearea Bibliotecii digitale a publicațiilor ASEM.

Obiectivul principal al modernizării și informatizării bibliotecii este continuarea derulării programului de automatizare a bibliotecii. Pentru îndeplinirea scopului propus, sunt realizate *următoarele sarcini*:

- introducerea și urmărirea în exploatare, în circuitul curent al activității din Bibliotecă a modulelor de catalogare și evidență din cadrul pachetului integrat TINLIB, versiunea 410;
- administrarea serverului de INTERNET, realizarea paginii WEB, accesul la serviciile INTERNET pentru utilizatorii și personalul bibliotecii;
- continuarea dotării cu noi echipamente și introducerea acestora în sistemul informatic al bibliotecii.

Fundamentarea științifică a activității de informatizare s-a concretizat în elaborarea de noi scheme privind desfășurarea proceselor de integrare a activității în regim automatizat.

În prezent s-au pus la dispoziția publicului 20 de posturi OPAC și 6 posturi ale bazei de date „Jurist”, 72 de posturi de lucru pentru bazele de date on-line. A fost instalat WebOPAC-ul, care asigură accesul la baza de date de la toate calculatoarele pentru public. Statistica utilizării bazelor de date EBSCO în Biblioteca Științifică ASEM indică cea mai mare pondere a căutărilor în Republica Moldova. Pentru optimizarea funcționării bibliotecii în sistem informatizat, se impune modernizarea echipamentelor informatice în toate sălile de lectură și Sala de referințe. În limita dotărilor ulterioare cu tehnică de calcul, dacă vor fi disponibile suficiente calculatoare pentru integrarea în rețeaua bibliotecii a tuturor sălilor de lectură, biroului de înscriere a cititorilor și a serviciului de împrumut, se va da în exploatare modulul „Circulație”, ce va permite împrumutul documentelor în regim computerizat.

Perspectivile sistemului informațional al Bibliotecii ASEM sunt legate de integrarea acestuia în cadrul rețelei naționale de informare la nivel universitar, pe de-o parte, și în cadrul rețelei internaționale, pe de alta.

Managementul calității constituie o preocupare a Bibliotecii Științifice ASEM începând cu anul 2008. Se impune drept obiectiv esențial crearea unui sistem de management corespunzător, care să îndeplinească cerințele de calitate impuse de ISO 90000, conștientizând că trebuie să se ridice la standarde moderne de eficiență și eficacitate pentru o dezvoltare durabilă. Alinierea la Sistemul de Management al Calității (SMC) a presupus implementarea procedurilor de sistem și de proces, specificate de standardul ISO 9001:2000. Astfel, planul nostru managerial a conținut obiective de bază: optimizarea tuturor activităților de bibliotecă, ce va duce în mod implicit la creșteri considerabile atât cantitative, cât și calitative; gestionarea rațională a resurselor și serviciilor Bibliotecii Științifice ASEM; orientarea managementului resurselor umane la noile cerințe, implementarea sistemului complex de evaluare a muncii salariaților.

Biblioteca ASEM are o structură organizatorică funcțională, care răspunde misiunii și scopurilor sale. Își desfășoară activitatea în trei locale, având 9 compartimente de activitate specializată. Schema de posturi este completă și nu sunt fluctuații de personal. Angajații au pregătirea profesională adecvată rolului și funcției pe care o îndeplinesc, în condiții de respectare a calității și termenelor stabilite de programele de activitate. Această structură facilitează o bună coordonare a activităților și respectă diviziunea muncii. Personalul colaborează eficient la realizarea sarcinilor și manifestă inițiativă și creativitate.

Structura organizatorică permite realizarea unui flux de activități, de la selecția de documente în vederea achiziționării și dezvoltării colecțiilor la prelucrarea documentelor, conservarea acestora și comunicarea informațiilor în sălile de lectură și centrul de împrumut, cu o schemă completă de 59 posturi. Activitatea de coordonare a resurselor umane este continuată din punctul de vedere al calității comunicării și al climatului socio-profesional, dobândite până în prezent. În dezvoltarea profesională a bibliotecarilor, a avut o mare importanță participarea la cursurile de perfecționare, organizate de Școala de Biblioteconomie din Moldova, și implicarea personală a acestora, în dorința de autoperfecționare continuă. Acțiunea de pregătire profesională s-a desfășurat și prin participarea la întrunirile profesionale și cursurile de instruire pe plan național și internațional.

Anual, în cadrul Simpozionului Științific Național „Anul Bibliologic”, materialele elaborate de Biblioteca Științifică ASEM sunt premiate la Concursul Republican pentru cea mai reușită lucrare în domeniul biblioteconomiei și științei informării. Participările la diverse întruniri profesionale au contribuit atât la acumularea unor informații prețioase despre experiențele altor colegi din țară și de peste hotare din domeniul informatizării bibliotecilor, problemelor de cooperare etc., cât și la difuzarea propriei experiențe de muncă.

Integrarea Bibliotecii Științifice a Academiei în Sistemul Național de Biblioteci este realizată prin participarea la proiecte comune, strategii, elaborarea documentelor programate de către CBN, elaborarea și aplicarea standardelor și instrucțiunilor, comunicări la reuniuni profesionale. Alte activități comune: Sistemul Informațional Integrat al Bibliotecilor din Moldova (SIBIMOL); Școala de Biblioteconomie din Moldova; Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova; Consiliul Director al bibliotecilor de învățământ din Republica Moldova etc.

Biblioteca Științifică ASEM promovează accesul deschis la informație la nivel național prin coordonarea Programului Internațional eIFL-OA, care a elaborat Declarația Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova privind Accesul Deschis la informație, aprobată la 16 octombrie 2009. Acest document promovează accesul deschis pentru diseminarea cunoștințelor științifice și determină măsurile care trebuie întreprinse de către instituțiile de cercetare, universitățile și bibliotecile din R. Moldova. Biblioteca a propus organizarea accesului la revistele științifice: „Economica” și „Drept, Economie și Informatică” prin intermediul site-ului www.ase.md. Prin acest demers, s-a contribuit atât la dezvoltarea conținutului digital în Acces Direct, prin ilustrarea producției științifice, cât și la promovarea prestigiului ASEM.

În Bibliotecă sunt realizate activități de cercetare cu următoarea tematică: Managementul resurselor informaționale și documentare; Biblioteca ASEM – arie de aplicare a strategiilor de marketing; Asigurarea lingvistică a sistemului informatizat al Bibliotecii ASEM; Asigurarea documentară și informațională a procesului de studiu și cercetare; Crearea repozitoriilor instituționale (arhive electronice deschise).

Acum, când am purces la o modernizare substanțială (având acces la INTERNET, oferind beneficiarilor accesarea informației în format electronic, trecând la o veritabilă și totală automatizare), biblioteca noastră și slujitorii săi intră într-o perioadă nouă de schimbare, cu deschidere spre viitor.

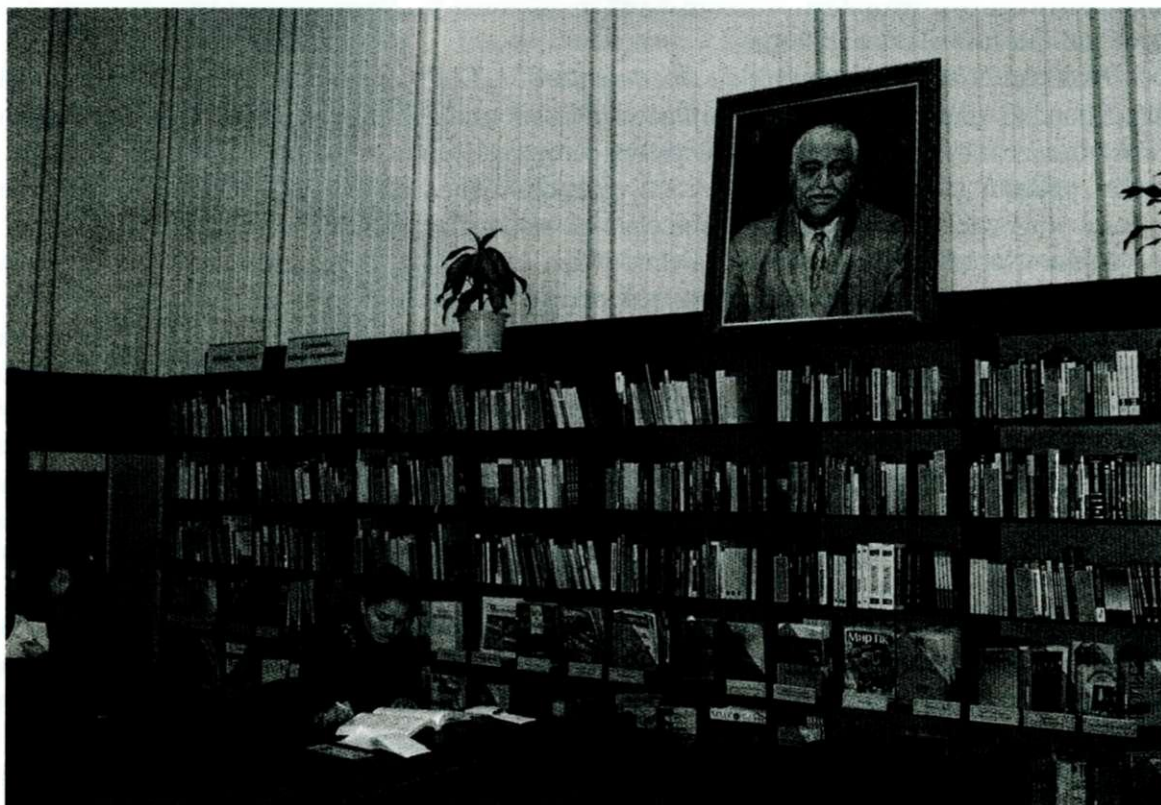
Biblioteca Științifică ASEM, pe parcursul a 20 de ani, a organizat foruri științifice de amploare națională și internațională:

1. **Conferința Internațională „Managementul resurselor electronice în bibliotecile din Moldova”** (1997, 2001, 2004, 2006, 2011). Este o conferință tematică permanentă, la care participă specialiști din Republica Moldova și experți din străinătate. Preocupările specialiștilor pentru structurarea și organizarea unor servicii moderne de bibliotecă au motivat organizarea acestui for profesional.
2. **Seminarul Internațional „Acces Deschis (Open Access): Explorarea Comunicării Științifice”**, în colaborare cu eIFL.net., Universitatea Națională „Academia Kyiv Mohyla” din Kiev, Institutul Sisteme Software al Academiei de Științe din Ucraina (23-25 iunie 2008). La această manifestare au participat specialiștii și experții din străinătate: Dr. Leo Waaijers, expert internațional pentru Open Access (Olanda), Iryna Kuchma, eIFL Manager Program Open Access, Tatiana Yaroshenko, Vice președinte pentru IT Universitatea Națională „Academia Kyiv Mohyla” din Kiev, Galina Proskudina, Institutul Sisteme Software al Academiei de Științe din Ucraina.
3. **Conferința Internațională „Copyright: Enabling Access or Creating Roadblocks for Libraries”**, în colaborare cu Organizațiile Internaționale IFLA (The International Federation of Library Associations and Institutions), EBLIDA (The European Bureau of Library, Information and Documentation Associations) și eIFL (Electronic Information for Libraries) (13-14 noiembrie 2008). La conferință au participat

personalități din domeniu: Stuart Hamilton, Teresa Hackett, Kenny Crews, Harold von Hielmcrone, Luis Villaroel, Andrew Cranfield, Olga Belei etc. Organizarea acestui for a fost extrem de importantă și a stimulat obținerea unor experiențe noi privind aspectele juridice ale accesului la informație, precum și oferirea unor sugestii ce țin de respectarea drepturilor de autor în mediul electronic.

4. **Seminarul internațional „Dreptul de autor și libertatea accesului la informație în bibliotecă”**, în colaborare cu Consorțiul eIFL Direct Moldova, Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova și AGEPI (3-4 decembrie 2009).
5. **Conferința Anuală a Asociației bibliotecarilor din Republica Moldova „Accesul deschis la informație și cunoaștere: susținerea progresului durabil”**, Chișinău, 11-12 noiembrie 2010.
6. **Conferința Video „Euromonitor International – sistem de informații de afaceri și de industrie on-line”**, în colaborare cu Client Development Executive Euromonitor International – Eastern Europe, Vilnius, Lituania, Consorțiu eIFL Direct Moldova, 5 noiembrie; 10 decembrie 2010.

La 26 martie 2010, în incinta Bibliotecii Științifice a avut loc inaugurarea oficială a **Sălii de lectură „Eugeniu Hrișcev”**, care a fost numită în cinstea academicianului, profesorului universitar, doctorul habilitat în economie, rectorul ASEM 1994-2001. Sala de lectură și-a început activitatea la inițiativa rectorului E. Hrișcev, în 1996 cu un fond de 7 000 ex. cărți și 259 titluri ed. periodice. În prezent, sala deține un fond de 21 455 ex., dintre care 11 052 cărți și 10 403 ed. periodice. Aici pot fi consultate publicații periodice (ziare, reviste) și cărți în limbile română și rusă, care sunt expuse în acces liber. Domeniile: *Științe sociale, Filosofie, Sociologie, Artă, Cultură, Istorie, Drept, Economie, Finanțe, Contabilitate, Management, Marketing* etc.

Sala de lectură „Eugeniu Hrișcev”

În perioada 2009-2010, o parte din Bibliotecă a trecut în spațiile noi ale blocului „F”. Această nouă amplasare a bibliotecii are scopul de a ajuta profesorii, studenții, masteranzii, doctoranzii și toți utilizatorii de informații să se orienteze cu succes în patrimoniul infodocumentar, să folosească eficient resursele informaționale și să poată ușor și repede să găsească informația de care au nevoie în procesul de studiu și cercetare.

Biblioteca Științifică ASEM este integrată în 8 proiecte internaționale, toate fiind finanțate din granturi: The World Bank Depository and Regional Library Program; Centrul European de Documentare („Eui”); Consorțiul eIFL Direct Moldova, Programul INTAS PERI; Proiectul „The East and Central Europe Journal Donation Project”; Proiectul „Casa Cunoștințelor” din Chișinău; Proiectul Fundației Nippon „100 Books for Understanding Contemporary Japan” (100 de Cărți pentru înțelegerea Japoniei Contemporane); Proiectul „Open Access to content in Moldovan Higher Economic Education”, finanțat de Ambasada Norvegiei în România.

Proiectul „The World Bank Depository and Regional Library Program”. În cadrul programului „Biblioteci depozitare și regionale”, Banca Mondială (BM) colaborează cu Biblioteca ASEM, care este un partener activ al BM în organizarea colecțiilor de publicații ale Băncii, în diseminarea informațiilor despre aceste publicații și promovarea accesului pentru diferite grupuri de utilizatori. Biblioteca Științifică ASEM editează buletinul bibliografic „The WB’s Publications. New Titles”, care reflectă informația despre documentele primite de la Banca Mondială pe parcursul unui an. Până în prezent au fost editate 11 numere ale acestui buletin, ultimele trei fiind realizate în format electronic. La 3 decembrie 2007, a fost semnat *Memorandumul Acordului pentru gestionarea Centrului de informare publică*. Conform acestuia, Biblioteca Științifică ASEM și Banca Mondială au organizat acest centru în scopul difuzării cunoștințelor și diseminării informațiilor. Centrul distribuie publicațiile Băncii Mondiale, rapoarte, proiecte și alte materiale ale BM, destinate bibliotecii regionale. Biblioteca Științifică ASEM oferă utilizatorilor facilități, precum spațiu pentru studii și informare. A fost realizată înregistrarea la „World Bank e-Library”, care oferă accesul on-line la 5000 de publicații.

Proiectul „Centrul European de Documentare” („Eui”), prin serviciile sale informaționale, asigură condiții viabile și eficiente pentru accesul la informațiile și documentele Uniunii Europene. Centrul furnizează informații privind integrarea europeană pentru procesele de instruire, formare și educare, precum și activitatea de cercetare, prin dezvoltarea unei baze documentare, destinate susținerii programelor de învățământ și cercetare ale studenților, cadrelor didactice și cercetătorilor.

Consorțiul eIFL Direct Moldova (Informația Electronică pentru Biblioteci) este un proiect de colaborare, scopul căruia este asigurarea accesului la o gamă largă de reviste electronice științifice din întreaga lume. Prin intermediul EBSCO Publishing și alte edituri științifice, Biblioteca Științifică ASEM primește acces la 12 baze de date (20000 reviste full text, peste 2500 cărți, broșuri și ediții de referință în limba engleză). În anul 2010, prin intermediul EBSCO Publishing, utilizatorii au avut acces la următoarele baze de date: Academic Search Premier; Business Source Premier; Regional Business News; MEDLINE; ERIC; MasterFILE Premier; Health Source – Consumer Edition; Health Source: Nursing/Academic Edition; Clinical Pharmacology; Library, Information Science & Technology Abstracts, GreenFILE, Research Starters – Business, Research Starters – Education.

Consorțiul eIFL Direct Moldova, ca formă de colaborare a bibliotecilor, funcționează în Republica Moldova din anul 2001. Timp de 10 ani, Biblioteca Științifică ASEM conduce activitatea Consorțiului și asigură utilizarea eficientă a resurselor internaționale on-line. În condițiile dezvoltării intensive a noilor tehnologii informaționale, a resurselor electronice, precum și a problemelor existente în dezvoltarea colecțiilor, consorțiul bibliotecar este o formă eficientă de cooperare, asigurând utilizarea comună a resurselor internaționale on-line. Consorțiul își desfășoară activitatea în cadrul Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM), Comisia „Informatizare și tehnologii informaționale”.

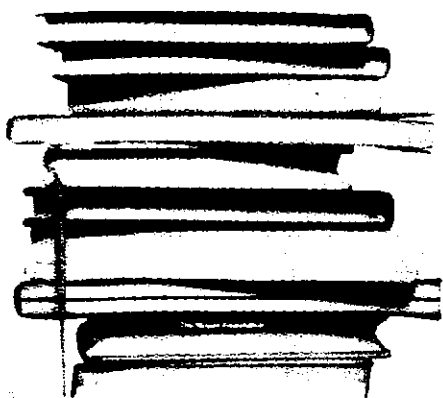
Proiectul Asociației INTAS – PERI (Uniunea Europeană). Scopul acestui proiect este implementarea și dezvoltarea unui sistem electronic de accesare a publicațiilor științifice pentru cercetătorii din 11 țări. Biblioteca Științifică ASEM a asigurat prin intermediul Programului INTAS PERI acces la 3 baze de date: Blackwell Synergy; Oxford University Press; Emerald Group Publishing Limited.

Proiectul „The East and Central Europe Journal Donation Project” (SUA), prin intermediul căruia biblioteca abonează 16 reviste academice recenzate, recunoscute pe plan mondial.

Proiectul „Casa Cunoștințelor” din Chișinău. Acest proiect de colaborare a Primăriei Chișinău, Francofoniei și organizațiilor partenerice ale societății civile ca Alianța Franceză din Chișinău pune la dispoziție, pentru un public divers de studenți, profesori și cetățeni, echipamente moderne de comunicare, acces direct la mass-media audiovizuală și instrumente digitale, precum și resurse de instruire (cărți, reviste, biblioteci audio și video on-line). Casa Cunoștințelor acționează ca o interfață pentru comunitatea de profesori și studenți, prin programe de training tradiționale sau la distanță. Biblioteca Științifică ASEM prelucrează publicațiile pentru acest centru prin clasificarea, indexarea și introducerea lor în baza de date ASEM.

100Books

Understanding
Contemporary Japan

Proiectul Fundației Nippon

Proiectul Fundației Nippon „100 Books for Understanding Contemporary Japan” (100 de Cărți pentru înțelegerea Japoniei Contemporane) în valoare de 56 487 lei. Acest proiect permite Bibliotecii să acopere golurile informaționale cu privire la tematica japoneză. Astfel, în cadrul proiectului, Biblioteca Științifică ASEM a primit publicații privind experiența japoneză în dezvoltarea economică, particularitățile managementului japonez, a marketingului, precum și caracteristicile de funcționare a sistemului monetar etc. Cărțile despre Japonia, cu amabilitate furnizate de fundația Nippon, vor ajuta utilizatorii să obțină informații complete despre cultura, economia și politica din Japonia, să înțeleagă mai clar particularitățile formării statului japonez.

Proiectul Open Access to content in Moldovan Higher Economic Education, finanțat de Ambasada Norvegiei în România, în valoare de 8000 EURO și destinat implementării tehnologiei Institutional Repository (IR) în învățământul superior economic din Republica Moldova.

La 27 octombrie 2010 a fost aprobată „Strategia dezvoltării Bibliotecii Științifice ASEM (2011-2015)”. Strategia de dezvoltare se fundamentează pe ideea că biblioteca trebuie să devină un centru de importanță strategică, un suport real pentru procesul didactic, de cercetare și sistemul de instruire continuă. Biblioteca Științifică ASEM este o parte integrantă a sistemului informațional național, aflată prioritar în serviciul studenților, cadrelor didactice, cercetătorilor și altor categorii de utilizatori. Activitatea Bibliotecii face parte din strategia generală a ASEM. În anii 2011-2015, activitatea Bibliotecii Științifice ASEM va păstra identitatea și rolul vital de interfață între utilizator și informație și se va dezvolta ca o organizație modernă, care îmbină serviciile tradiționale cu cele electronice, dispunând de instrumente și căi de acces, bazate pe noile tehnologii. Armonizarea activității tuturor subdiviziunilor Bibliotecii ASEM într-un sistem unic și flexibil, orientat spre inițierea inovațiilor în sfera serviciilor informaționale, colaborarea bibliotecii cu facultățile, catedrele, editura în activitatea de informare a utilizatorilor va avea un impact semnificativ în activitatea de cercetare și instruire economică.

Demersul științific pe care îl realizează Biblioteca Științifică ASEM este susținut de toate structurile în arealul academic. Biblioteca poate să-și aducă contribuția pe trei coordonate: asigurarea condițiilor necesare pentru crearea unui mediu adecvat proceselor specifice studiului și cercetării; proiectele ce țin de crearea și dezvoltarea bibliotecii electronice în colaborare cu toate facultățile Academiei; dezvoltarea colaborării cu mai mulți parteneri cu potențial de implicare în atingerea obiectivelor.

În contextul aderării Republicii Moldova la Procesul de la Bologna și alinierii învățământului la standardele europene, Biblioteca Științifică a ASEM are planuri ambițioase legate de modernizarea serviciilor informaționale, crearea bibliotecii electronice, extinderea colaborării cu alte instituții infodocumentare.

Nu bucurăm că am avut, timp de 20 de ani, suport remarcabil din partea conducerii ASEM în realizarea obiectivelor noastre privind asigurarea pregătirii superioare a economiștilor din Republica Moldova. Suntem convinși că crearea și dezvoltarea resurselor informaționale în sferile științei, tehnicii, culturii, învățământului, economiei, precum și accesului la ele a cetățenilor va spori eficiența activității statului și a organizațiilor din economia națională și va contribui la formarea unui mediu informațional calitativ nou.

Capitolul 5. *Departamentul de Informatică*

I. Covalenco
șef al Departamentului
de Informatică

Informatica este, cu certitudine, unul dintre cele mai dinamice domenii ale activității umane. Impactul implementării tehnologiilor informaționale și de comunicație (TIC) este în prezent atât de puternic, încât tot mai frecvent se vorbește despre o cultură informațională, o societate informațională și chiar o civilizație informațională. În acest proces, un rol important îi revine colectivului Departamentului de Informatică.

Istoria Departamentului de Informatică își are începutul în anul 1991, anul fondării ASEM. În acel an a fost format *Centrul Științific de Calcul Economic*, care ulterior, în 1994, a fost reorganizat în Centrul de Informatizare și Cercetare. În februarie 1998, prin decizia Senatului ASEM, Centrul de Informatizare și Cercetare a fost reorganizat în actualul Departament de Informatică (șef-departament – Ion Covalenco), având ca sarcini de bază asigurarea informatică a procesului de instruire, proiectarea/dezvoltarea sistemelor informatice de gestiune, crearea și extinderea rețelei locale de calculatoare, precum și menținerea în stare funcțională a mijloacelor informatice.

Actualmente, din componența

Departamentului fac parte 6 laboratoare cu un efectiv de 58 de persoane.

Laboratorul „**Sisteme informatice de instruire**” își organizează lucrul în conformitate cu necesitățile catedrelor ASEM și îndeplinește *următoarele funcții*:

- Organizarea activității științifice și de cercetare, menite utilizării noilor resurse și a tehnologiilor informaționale, în strânsă colaborare cu planul de cercetare științifică a catedrelor.
- Asigurarea testării și documentării sistemelor informatice elaborate sau adaptate.
- Participarea la implementarea sistemelor informatice în procesul de instruire.
- Asigurarea instruirii utilizatorilor și modificarea sistemelor implementate în conformitate cu cerințele noi.
- Studierea și generalizarea experienței naționale și de peste hotare de elaborare și asistare a sistemelor informatice în procesul de instruire.

Activitatea laboratorului „**Sisteme informatice de gestiune**” se axează pe menținerea subsistemelor informatice utilizate în subdiviziunile administrative. Concomitent, se efectuează procesul de instruire a personalului administrativ cu tehnologiile noi de procesare a informației, precum și familiarizarea cu modul interactiv de interacțiune prin intermediul calculatoarelor.

Lucrul laboratorului „**Administrare Rețea ASEM și Internet**” este complex și constă în susținerea funcționalității rețelei ASEM și a căminelor studențești, administrarea serverelor, monitorizarea echipamentului de rețea (Cisco, D+Link), oferirea serviciilor de POȘTĂ, INTERNET, FTP, WEB pentru angajați și studenți, depistarea defecțiunilor ce apar în timpul lucrului.

Laboratorul „**Multimedia**” se ocupă de implementarea tehnologiilor moderne bazate pe Web, a platformelor de învățământ on-line și de menținerea paginii Web a ASEM.

Studenti la orele de laborator

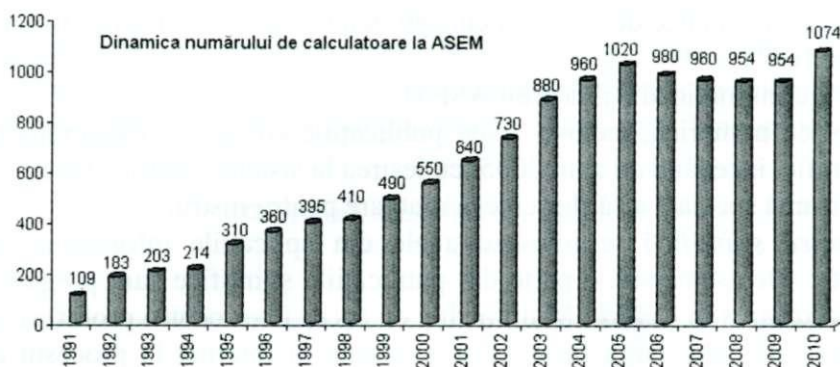
Laboratorul „Asistență tehnică și soft de sistem” îndeplinește un volum mare de lucru ce ține de instalarea/reinstalare sistemelor de operare, profilaxia calculatoarelor și a dispozitivelor periferice, devirusarea calculatoarelor și alte lucrări de mentenanță.

Laboratorul „Asistență săli cu calculatoare” asigură lucrul în cele 28 de săli cu calculatoare prin asistența informațională a procesului de instruire a studenților în conformitate cu programul de studii. În sălile laboratorului se folosesc următoarele aplicații în suportul pentru instruire: Windows 2000/XP/7, Ubuntu, Office 2003/2007/2010, Wista Pascal, Visaul Basic, Delphi, IC contabilitate, WizCount, eViews, SPSS, Photoshop ș.a.

Pentru a ilustra complexitatea infrastructurii tehnice și logistice existente, aducem doar câteva date.

La începutul anului 2011, spațiul informatic cuprindea, practic, toate subdiviziunile ASEM: Rectoratul, 6 facultăți, 27 catedre, Școala Masterală de Excelență, Școala Doctorală, 3 departamente, inclusiv Departamentul de Informatică, 7 servicii, Colegiul Național de Comerț, Biblioteca Științifică, Centrul de Cercetare Economică, Centrul Multimedia, două centre de consultanță și afaceri, Centrul de Competență în Informatică, Microsoft IT Academy, Centrul de videoconferințe, Complexul sportiv, Incubatorul de afaceri, 6 cămine, 28 săli cu calculatoare pentru instruire, 6 săli cu calculatoare pentru lucrul individual al studenților etc. În campusul ASEM funcționau: 1074 de calculatoare, 35 de laptop-uri, 30 de videoproiectoare, un set de echipamente pentru videoconferințe multipunct, 160 de imprimante, 20 de scanere și diverse dispozitive de rețea (rutere, comutatoare, concentratoare, radiomodeme). Suplimentar la cele 1074 de calculatoare ale Academiei, în căminele studențești sunt conectate la rețeaua ASEM încă 360 de calculatoare și laptop-uri ale studenților.

În scopul sporirii eficienței procesului didactic, în 20 de săli de studii au fost amenajate proiectoare multimedia staționare cu dirijare prin telecomandă. Astfel, pentru ținerea prelegerilor, conectarea laptop-ului la proiector devine foarte lejeră.

Pentru eficientizarea procesului de instruire, în 2004 a fost implementată platforma de învățământ on-line Moodle, utilizată în cca 160 de țări. Utilizarea platformelor integrate constituie baza sistemului de învățământ la distanță, care nu va întârzia să fie implementat în ASEM.

În septembrie 2004 este lansat Centrul Multimedia al ASEM, cu o suprafață de cca 300 m², dotat cu 80 de calculatoare performante conectate la Internet, imprimante, scanere, dispozitive de citire și înregistrare a CD-urilor. Centrul este destinat în exclusivitate lucrului individual al studenților. Este amenajată și o sală pentru profesori, dotată cu 7 calculatoare.

În cadrul unui proiect cu Universitatea din Carolina de Nord (SUA), în 2006 este creat Centrul de videoconferințe multipunct, dotat cu un sistem performant de videocomunicații prin Internet.

În baza unei donații a companiei româno-italiene „Cristal System”, **în aprilie 2008 este lansat Centrul de Competență în Informatică**, înzestrat cu 21 calculatoare, videoproiector și tablă inteligentă, destinat promovării și valorificării parteneriatului dintre mediul academic și cel de afaceri privind instruirea, reciclarea, inovarea, transferul tehnologic și cercetarea-dezvoltarea în informatică. În octombrie 2008 este deschisă „Microsoft IT Academy”, care organizează cursuri *MCPD Windows Developer*, *MCPD Web Developer* și *MCSN System Engineer*.

De rând cu aplicațiile de birotică, folosite de majoritatea colaboratorilor și toți studenții, este implementată și folosită, de regulă, intens o gamă largă de aplicații și subsisteme informatice în activitățile de gestiune, instruire și cercetare științifică.

În subdiviziunile de gestiune ale ASEM se folosesc așa aplicații sau subsisteme informatice ca:

- Admiterea (C++ Builder);
- Planificarea și evidența resurselor umane și financiare;
- Evidența contabilă, salarizarea și bursele;
- Contingentul de studenți și evidența reușitei;
- Evidența bunurilor materiale;
- Planificarea și repartizarea normei didactice;
- Evidența fondului de auditorii și orarul;
- Înscrierea on-line la cămin;
- Plasamentul în câmpul muncii ș.a.

În suportul instruirii se utilizează:

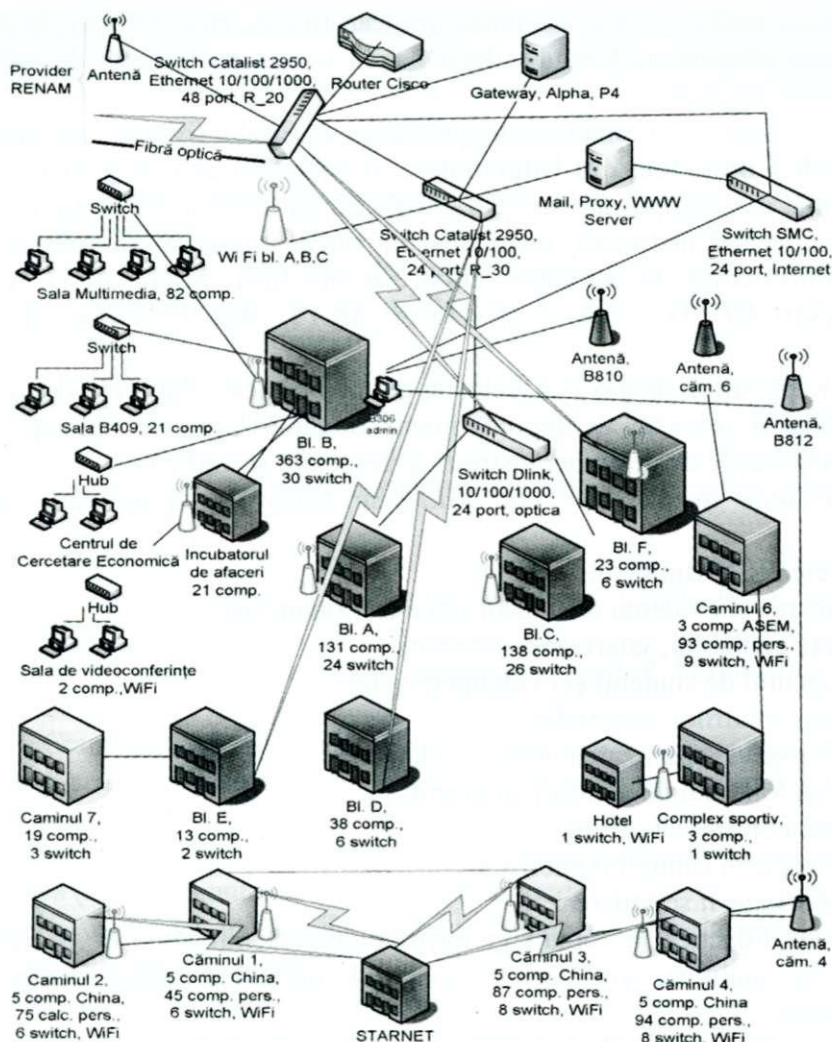
- materiale didactice la cursuri în formă numerică, pregătite de profesori (manuale, programe analitice, note de curs, materiale metodice pentru lucrări practice și de laborator);
- aplicații informatice în susținerea cursurilor, lucrărilor practice și de laborator: Moodle, Office 2003, WinQSB, SPSS, eViews, WizCount, 1C-Contabilitate, MathLab, LabRI, diverse sisteme de programare și dezvoltare a aplicațiilor etc.;

- aplicații informatice de testare a cunoștințelor pe parcursul semestrelor „PolyDoc” și „SuperTest”;
- Catalogul numeric al Bibliotecii ASEM;
- bibliotecă numerică, inclusiv toate publicațiile editate de Departamentul Editorial-Poligrafic, începând cu anul 2005, cu ieșirea la sistemul EBSCO etc.;
- securizarea specială a sălilor cu calculatoare pentru instruire ș.a.

În activitatea științifică se folosesc unele din aplicațiile informatice utilizate și în procesul didactic. De asemenea, o parte din publicațiile științifice sunt pregătite și pe suport numeric, cu depozitarea în Centrul Multimedia, cu acces liber pentru profesori și studenți. Nu poate fi subapreciată contribuția benefică a accesului la Internet la procesul de instruire și lucrările de cercetare științifică.

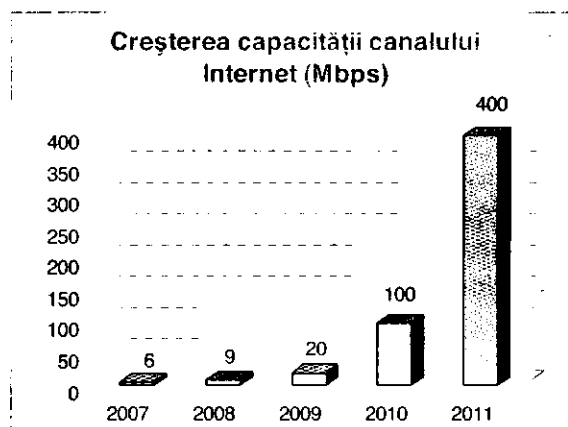
Toate blocurile de studii, inclusiv cel al Colegiului Național de Comerț, sunt interconectate prin magistrale de fibră optică, fapt ce asigură fiabilitatea traficului și creșterea capacității rețelei interne. Locația Web (www.ase.md) conține diverse informații privind fondarea, evoluția, gestiunea și activitățile ASEM. Profesorii și studenții sunt asigurați cu conturi de poștă electronică pe serverul local.

Conexiunea la Internet este realizată de un canal pe fibră optică, cu capacitatea de acces de 1 Gbps la rețeaua republicană și de 400 Mbps la ciberspațiul global. Accesul la resursele RI ASEM este, parțial, asigurat și fără fir.

Schema Rețelei Informatice ASEM

Creșterea capacității canalului de acces la Internet este una pronunțat exponențială. Aceasta se lămurește și prin extinderea, cu o oarecare întârziere, a tehnologiilor de rețea, comparativ cu folosirea autonomă a calculatoarelor – fenomen bine cunoscut în practica mondială.

Pe parcursul celor 20 de ani, ASEM a întreprins acțiuni susținute de informatizare a activităților de bază. Comparativ cu alte instituții universitare din republică, se atestă o stare de lucruri bună în domeniu. Spațiul informatic al ASEM este relativ bine dezvoltat, cuprinde toate subdiviziunile Academiei și este suficient valorificat. De rând cu performanțe avansate privind așa indicatori tradiționali ca: numărul de studenți la un calculator, sălile cu calculatoare pentru instruire, inclusiv specializate, sălile cu calculatoare doar pentru lucrul individual al studenților, materialele didactice în format numeric, accesul la resursele RI ASEM din întreg campusul instituției, inclusiv căminele studențești ș.a., ASEM are și realizări de pionierat pentru învățământul universitar din republică, cum ar fi: Centrul Multimedia, Sala pentru videoconferințe multipunct (folosită și pentru participarea la lucrările unor conferințe științifice internaționale) și Incubatorul de afaceri studențesc (o bună parte din proiecte sunt în domeniul tehnologiilor informaționale).

Pentru dezvoltarea reușită a Spațiului informatic al Academiei, sunt necesare modificări esențiale calitative în organizarea și desfășurarea lucrărilor respective. În scopul eficientizării activităților, beneficiind de efectul sinergetic, este oportună dezvoltarea Spațiului informatic al ASEM conform unui program aparte pentru perioada 2010-2015, cu concretizarea anuală a acțiunilor pe termen scurt. În acest program, în baza obiectivelor definite și a căilor de dezvoltare determinate, se vor specifica acțiunile, se vor stabili prioritățile și se vor eșalona lucrările respective. O parte din acțiunile necesare constau în: integrarea aplicațiilor și subsistemelor informatice cu posibila reproiectare a unora din acestea, folosind platforme de perspectivă; extinderea ariei de cuprindere a spațiului informatic; extinderea funcționalităților locației WEB a ASEM; clusterizarea și virtualizarea serverelor, folosirea de PC virtuale, extinderea accesului fără fir la rețea; numerizarea tezaurului informațional; dezvoltarea serviciilor informaționale în formă numerică; eficientizarea folosirii resurselor RI ASEM; securizarea adecvată a resurselor RI ASEM; implementarea telefoniei IP; crearea unui sistem eficient de regăsire a informațiilor ș.a.

Pentru soluționarea problemelor nominalizate, în decembrie 2009, Senatul ASEM a aprobat Strategia iASEM 2015. Scopul informatizării Academiei pentru perioada 2010-2015 constă în crearea Spațiului informatic integrat (SIIA), ce va cuprinde toate activitățile ASEM și va fi orientat spre îmbunătățirea calității instruirii, a cercetărilor științifice și a gestiunii universitare, contribuind astfel la sporirea de mai departe a competitivității și creșterea aportului la susținerea creșterii economice și prosperării Republicii Moldova.

Atingerea acestui scop impune următoarele direcții și obiective de dezvoltare a spațiului informatic al ASEM:

- ***elaborarea suportului metodologic al SIIA:***
 - elaborarea setului de documente normative privind elaborarea, implementarea și exploatarea produselor informatice;
 - actualizarea platformei de elaborare/dezvoltare a aplicațiilor informatice;
- ***dezvoltarea Rețelei informatice a ASEM în baza implementării mijloacelor informatice moderne, urmărind satisfacerea cerințelor de calitate a serviciilor prestate și sporirea eficienței folosirii resurselor:***
 - modernizarea setului de servere specializate pentru stocarea, păstrarea, regăsirea, procesarea și redarea informațiilor;
 - modernizarea sistemului de transfer-date în rețeaua locală prin implementarea graduală a tehnologiei Gigabit Ethernet;
 - implementarea unui sistem de monitorizare și folosire eficientă a resurselor RI ASEM;
 - asigurarea accesului local operativ al studenților și colaboratorilor ASEM la resursele informatice locale și cele globale;
 - asigurarea către 2015 a accesului fără fir reglementat, în cadrul întregului campus universitar, la resursele informatice locale;
 - dezvoltarea locației Web a ASEM ca portal informațional de destinație atât internă, cât și externă;
 - implementarea în cadrul locației Web a ASEM a unui sistem performant de regăsire a informației;
 - asigurarea către 2015 a schimbului on-line, la necesitate securizat, de informații între subdiviziuni, colaboratori și studenți, reducând folosirea suporturilor de hârtie pentru înregistrarea informațiilor;
- ***dezvoltarea suportului informatic integrat al gestiunii universitare, îmbunătățind condițiile de activitate privind evidența, monitorizarea, luarea deciziilor și controlul îndeplinirii acestora, inclusiv informatizarea activităților ce țin de:***
 - admiterea la studii (informații normative, înregistrare candidați, organizare, desfășurare și totalizare concurs etc.);
 - gestiunea procesului de învățământ (grupele academice, serii, graficul anual de învățământ, sarcina de ore pe catedre și profesori, orarul lecțiilor, evidența îndeplinirii orelor, frecvența la ore, reușita etc.);
 - planificarea economică;
 - evidența contabilă (salarizare, evidență resurse materiale etc.);
 - evidența resurselor umane;
 - cercetarea științifică;
 - relațiile externe;
 - editarea și poligrafia;
 - serviciile de gospodărire și sociale;
 - gestiunea calității;
 - circulația și controlul executării documentelor;
- ***dezvoltarea suportului informatic integrat al procesului de instruire, inclusiv:***
 - includerea în SIIA a planurilor de învățământ, a programelor de învățământ pe discipline, a informațiilor relevante despre corpul profesoral-didactic și studenți etc.;
 - elaborarea de manuale, note de curs, practicumuri, instrucțiuni metodice, sisteme de evaluare și testare a cunoștințelor ș.a. pentru instruire, inclusiv on-line, și plasarea acestora în SIIA. Asigurarea către 2015 a tuturor cursurilor cu materiale didactice în formă numerică;

- asigurarea cursurilor universitare cu mijloace informatice moderne pentru instruire, inclusiv la distanță. Instalarea către 2005 în 30% din auditorii, în toate blocurile de studii, de videoproiectoare staționare cu acces la resursele rețelei ASEM;
- extinderea accesului studenților și colaboratorilor la resursele informaționale în format numeric, inclusiv externe, în conformitate cu programele cursurilor de instruire;
- *dezvoltarea suportului informatic integrat al cercetărilor științifice:*
 - asigurarea cercetărilor științifice cu mijloace informatice moderne, inclusiv aplicații informatice specializate, în corespundere cu tematica cercetărilor științifice;
 - extinderea fondului de materiale științifice în format electronic în cadrul Bibliotecii științifice ASEM, inclusiv numerizarea publicațiilor științifice anterioare ale colaboratorilor;
 - extinderea accesului colaboratorilor și studenților la resursele informaționale în format numeric, inclusiv externe, în conformitate cu tematica cercetărilor științifice;
- *numerizarea tezaurului informațional al ASEM:*
 - numerizarea către 2015 a tuturor exponatelor și documentelor Muzeului;
 - crearea graduală a Arhivei numerice;
- *asigurarea siguranței, securității, confidențialității și a drepturilor de autor, inclusiv:*
 - asigurarea funcționării fiabile a SIIA, cu posibilități de restabilire în termene rezonabile a informației în cazul căderii unor stații de lucru, servere sau fragmente ale RI ASEM;
 - asigurarea accesului reglementat la resursele SIIA în funcție de atribuții, responsabilități, acorduri etc.;
 - asigurarea accesului la informațiile plasate în SIIA, cu respectarea drepturilor de autor;
- *fortificarea integrării ASEM în spațiul informatic național și internațional:*
 - dezvoltarea locației Web a ASEM ca portal informațional de destinație atât internă, cât și externă, urmărind eficientizarea informării în domeniu și, totodată, formarea reușită la vizitatori a imaginii despre Academie;
 - implementarea în cadrul locației Web a ASEM, în 2012, a unui sistem performant de regăsire a informației;
 - implementarea schimbului on-line de documente cu alte instituții, îndeosebi universități.

Capitolul 6. Departamentul Editorial-Poligrafic

Departamentul Editorial-Poligrafic a fost înființat în anul 2001, cu obiectivul de a pune bazele unei producții proprii de material didactic, prin utilizarea celor mai noi tehnologii în domeniu.

Crearea acestui departament se înscrie în strategia generală de dezvoltare a Academiei de Studii Economice din Moldova, care pune în centrul preocupărilor de modernizare a procesului didactic asimilarea, dezvoltarea și valorificarea oportunităților oferite de utilizarea experienței și rezultatelor cercetărilor în domeniul didactic și pedagogic.

Departamentul promovează politica editorială a ASEM privind publicarea manualelor, monografiilor, culegerilor de prelegeri și volumelor de comunicări științifice, Analelor ASEM etc. Editează o revistă economică, programe și registre de studii, precum și alte materiale didactico-metodice. Astfel, este asigurată satisfacerea necesității de carte economică a studenților și profesorilor, precum și de alte genuri de publicații destinate serviciilor, departamentelor Academiei, susținând prin toate mijloacele procesul instructiv-educational.

Activitatea editorială din cadrul învățământului universitar include și o serie de măsuri organizatorice, activități de ordin redacțional și poligrafic în vederea pregătirii pentru tipar și editării diferitor publicații secundare: broșuri, albume, pliante, afișe color, diplome-felicitări și alte produse poligrafice necesare studenților și profesorilor, precum și desfășurării normale a procesului didactico-științific din ASEM.

Departamentul Editorial-Poligrafic este structurat în două compartimente: serviciul „Editura ASEM” și serviciul „Tipografia ASEM”.

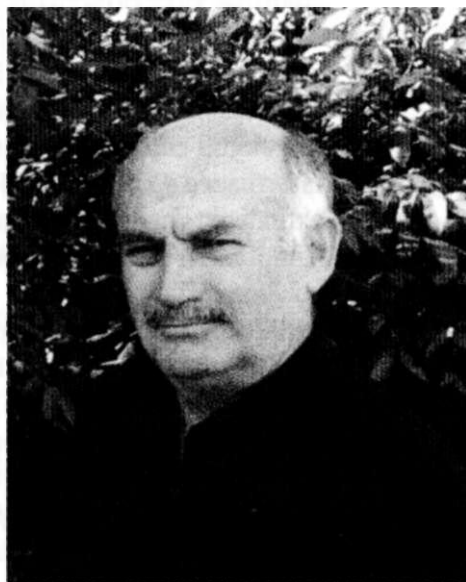
Subdiviziunile departamentului dispun de utilaj modern și de colective de specialiști, adevărați profesioniști, capabili să execute orice comandă editorial-poligrafică: de la cea mai simplă la cea mai complexă, în tiraje mici și medii.

De la începutul activității și până în prezent, au fost editate sute de publicații în limbile română, rusă, engleză și franceză. Doar în anii de studii 2005-2011, conform Planului editorial, au văzut lumina tiparului zeci de manuale, monografii, lucrări didactico-metodice, culegeri de prelegeri, note de curs, teste, numeroase programe analitice, „Ghidul studentului”, Analele ASEM, materialele conferințelor și simpozioanelor științifice internaționale etc.

Editura ASEM are în componența sa două subdiviziuni: „Redacția literatură economică, reviste” (*redactor-șef-adjunct Galina Cotelea*) și „Redacția tehnică” (*șef redacție – Feofan Belicov*). Colectivul editurii este alcătuit în prezent din patru redactori stilizatori și doi redactori tehnici cu studii superioare și doi operatori PC. Toți membrii colectivului editurii sunt calificați pentru funcția pe care o prestează.

În perioada 1996-2002, Editura și Tipografia ASEM au beneficiat de o dotare tehnică performantă, dispunând în prezent de calculatoare, imprimante, scanere, mașini de copertat și de tăiat producția tipărită.

Prin grija conducerii ASEM, aparatura din dotarea Departamentului este înnoită sistematic cu generații moderne de calculatoare și alte instrumente tehnice.

M. Mereuță,
șeful Departamentului
Editorial-Poligrafic

Colectivul Departamentului Editorial-Poligrafic ASEM

În prezent, *Tipografia* (șef serviciu – *Valentina Namolovan*) dispune de mașini și utilaje care permit racordarea la rețeaua de calculatoare a ASEM, creându-se posibilitatea multiplicării materialelor direct din rețea sau din baza de date, aflată pe suport magnetic.

O atenție deosebită, în cadrul Departamentului, se acordă editării revistei periodice „*Economica*” – publicație științifico-didactică în două limbi – română și engleză, ce vizează diferite aspecte economice expuse, în special, de experți în domeniu din instituțiile universitare de profil economic din Republica Moldova, precum și din România și alte țări. Revista „*Economica*” este acreditată și atestată de CNAA (categoria „B”), fiind difuzată și în alte universități (inclusiv de peste hotare) prin intermediul Bibliotecii ASEM. Ea este abonată și de cititorii din afara Academiei prin agențiile de presă.

Capitolul 7. Organizațiile studențești din ASEM și activitatea extracurriculară

Pe lângă facultățile din cadrul ASEM, o importanță majoră în formarea viitorului specialist o au și activitățile extracurriculare, care dezvoltă aptitudinile necesare unui viitor om de afaceri și determină studenții să se implice mai activ în procesul de inițiere, derulare și analiză a proiectelor. În ceea ce ține de Academie, merită menționat faptul că administrația încurajează și stimulează desfășurarea activităților extracurriculare. Aceste activități sunt deosebit de variate, datorându-se, în mare parte, inițiativelor studenților și organizațiilor studențești.

7.1. Senatul studențesc ASEM

Senatul Studențesc al ASEM a fost constituit la 18 noiembrie 2005, fondatori fiind Sergiu Bejenari (președinte), Eugen Popovici, Victoria Jereghi (vicepreședinți) și Victoria Nacu (consilier). Ideea de formare a lui a apărut odată cu implementarea în Republica Moldova a prevederilor Procesului de la Bologna, crearea unui organ de autoconducere devenind o necesitate indispensabilă.

Printre obiectivele principale se numără:

- * Organizarea eficientă a vieții studenților;
- * Dezvoltarea relațiilor de parteneriat dintre studenți și administrația ASEM;
- * Soluționarea litigiilor și problemelor sociale ale studenților și acordarea suportului consultativ în rezolvarea problemelor cotidiene;
- * Promovarea, în rândul studenților, a unui spirit civic și participativ;
- * Protecția studenților împotriva oricărei discriminări;
- * Colaborarea cu organizațiile nonguvernamentale ce sprijină activitatea studenților;
- * Coordonarea activităților studențești, desfășurate în cadrul ASEM.

Structura Senatului studențesc ASEM

Organigrama Senatului Studențesc al ASEM se bazează pe principalele trei persoane manageriale: un președinte și doi vicepreședinți, precum și cele trei departamente: relații interne, relații externe și departamentul de cultură și sport.

Departamentul de Relații Externe:

1. Finanțări și parteneriate;
2. Relații mass-media și PR;
3. Promovarea imaginii Senatului studențesc.

Departamentul de Relații Interne:

1. Recrutarea membrilor noi;
2. Gestionarea compartimentului educațional;
3. Supravegherea și menținerea relațiilor intra-Senat.

Departamentul de Cultură și Sport:

1. Organizarea evenimentelor culturale și sportive;
2. Colaborarea cu alte organizații în vederea organizării unor evenimente de recreere;
3. Organizarea excursiilor pentru studenți;
4. Colaborarea cu Comisia de etică a ASEM privind apărarea drepturilor studenților.

Senatul studențesc este un for de reprezentare a intereselor studenților, de analizare, de dezbateri și soluționare a problemelor care privesc comunitatea universitară a Academiei de Studii Economice din Moldova.

Membrii Senatului studențesc sunt reprezentanți ai studenților facultăților ASEM, aleși prin vot de către studenții membri ai consiliilor facultăților.

Conducerea actuală a Senatului studențesc este asigurată de un birou permanent, alcătuit din Ghenadie Negrei (președinte), Cristina Grițcan (vicepreședinte) și Aliona Rotaru (secretar).

În cadrul Senatului Studențesc funcționează 3 departamente formate din câte 7 membri.

Activitatea Senatului studențesc se desfășoară prin:

- ședințe săptămânale ordinare cu participarea membrilor în Senat și cu alți studenți invitați din partea facultăților sau asociațiilor studențești;
- participarea și reprezentarea studenților la ședințele Senatului ASEM;
- reprezentarea studenților ASEM în Alianța studenților din Moldova.

Senatul studențesc se implică activ în inițierea, implementarea sau desfășurarea următoarelor activități:

- Procesul de evaluare academică;
- Alegeri studențești la nivel de facultate;
- Burse de studiu, de merit, sociale și de performanță;
- Repartizarea locurilor în cămin;
- Organizarea deschiderii anului universitar;
- Organizarea Conferinței anuale a studenților ASEM.

Printre proiectele realizate se numără „PROFTOP ASEM” (în colaborare cu Serviciul „Relații cu publicul”), concursul TVC, colectarea fondurilor pentru „Școala de meserii pentru surzi și hipoacuzici”, organizarea concursului „Miss ASEM – viitoarea femeie de afaceri”, campionatului de box etc.

7.2. Consiliul Sindical al Studenților și Masteranzilor

Sindicatul studențesc ASEM a fost fondat odată cu crearea ASEM. Din start a tins să-și îndeplinească menirea principală: apărarea drepturilor și intereselor profesionale, economice, de muncă și sociale ale membrilor săi. Membrii Sindicatului beneficiază de mai multe drepturi: de a soluționa, prin intermediul sindicatului, litigii apărute cu reprezentanții instituției de învățământ; de a cere îmbunătățirea procesului de studii și a condițiilor de trai; de a beneficia de suport moral și material din partea sindicatului; opinia și libera ei exprimare în cadrul organizației sindicale.

Consiliul Sindical al Studenților și Masteranzilor (CSSM) este format în totalitate de către studenții ciclului I master și are drept scop definirea litigiilor și problemelor sociale apărute în rândurile studenților, ca apoi să contribuie, cu suportul necesar, la soluționarea cât mai eficientă a acestora. Consiliul își propune diverse soluții pentru a evita reapariția acestora pe viitor.

CSSM este o organizație sindicală primară din instituțiile de învățământ superior, mediu de specialitate și științifice, ce se consideră organizație sindicală primară, cu atribuții de nivelul 2 și se constituie aparte sau din rândul angajaților, studenților, masteranzilor.

El are următoarea structură:

- a) Grupa sindicală a catedrei, departamentului, secției, sectorului, grupa academică studențească și alte subdiviziuni.
- b) Organizația sindicală a institutului științific, facultății, departamentului, secției, formată din grupe sindicale din cadrul acestora.
- c) Organizația sindicală formată din organizațiile sindicale ale instituțiilor științifice, facultăților departamentelor, catedrelor inter-universitare.

CSSM este organul sindical electiv al instituției și coordonată cu organul sindical ierarhic.

În scopul coordonării activității organizațiilor studențești, în temeiul acordului organelor de conducere, în cadrul sindicatului pot fi fondate asociații ale organizațiilor sindicale studențești, hotărârea fiind aprobată de Biroul Executiv al Consiliului General al sindicatului.

Activități:

- * Colectarea cererilor pentru acordarea burselor sociale;
- * Participarea la împărțirea spațiului locativ în căminele ASEM;

- * Ședințele la nivel de facultate (care răspunde de definirea tuturor problemelor care apar în rândurile studenților);
- * Ședințele la nivel de întreg sindicat, la care participă toți membrii pentru realizarea obiectivelor statutare;
- * Organizarea manifestărilor: Balul Bobocilor; Halloween Party; Christmas Party; CUC (Ce? Unde? Când? – Club de jocuri intelectuale); 14 februarie; 1 Martie; 8 Martie; Organizarea unei acțiuni de caritate, care se numește: „1 leu, 8 zile” pentru casa de copii „Curcubeul Speranței”; campionatul de bowling; TVC.

Consiliul Sindical al Studenților și Masteranzilor ASEM este deschis spre colaborare cu organizații devotate studenților și care nu au drept scop obținerea profitului. CSSM în activitatea sa este independent față de autoritățile publice, față de toate partidele politice, patronate, asociații obștești.

Sindicatul nu va utiliza vreo parte din proprietate pentru finanțarea vreunui partid politic, bloc electoral sau candidat la o funcție în cadrul autorităților publice.

CSSM activează în baza Legii sindicatelor, precum și articolul 12 al statutului Sindicatului Educației și Științei din Republica Moldova.

7.3. Incubatorul de Afaceri

În cadrul ASEM, din anul 2004 activează **Centrul de Plasament și Relații cu Agenții Economici (CPRAE)**. Creând o bază de date a absolvenților Academiei, specialiștii Centrului facilitează amplasarea acestora în câmpul muncii. În activitate CPRAE mai intră și organizarea practicilor de producție a studenților.

Prin hotărârea Rectoratului ASEM, în cadrul Centrului, la 23 septembrie 2005, și-a început activitatea **Incubatorul de Afaceri**. Menirea lui este selectarea, prin Concursul anual de idei de afaceri, a tinerilor (studenți și masteranzi ai ASEM) apți de a organiza și dirija un business. Astfel, 6 birouri destinate întreprinderilor incubate, urmează să-și demonstreze potențialul, primind consultanță de la mentori special aleși pentru a-i susține și a-i motiva pe tineri. Printre serviciile pe care le oferă Incubatorul de Afaceri al ASEM se numără „Web Consulting” (agenție de comunicare prin Internet), „Inpools Media” (agenție de publicitate), „Hiper-Reduceri” (revistă de cuponing), „Intelligent Partnership” (firmă de logistică în afaceri). Printre proiectele implementate se numără „CD-uri cu jocuri educaționale ca suport de curs pentru manualele școlare”, „Creșterea viermilor de mătase”, „Centrul de proiectare tehnologică”.

Pe lângă faptul că viitorilor întreprinzători de afaceri, pe un termen de 2 ani, li se oferă la un preț avantajos spațiu și suport tehnic pentru a-și desfășura activitatea, ei au și un esențial suport oferit de Comitetul de Mentori, format din profesori universitari, lucrători bancari, experți și consultanți în diverse domenii, care ghidează activitatea tinerilor firme, oferindu-le consultații, sfaturi, îndrumându-i pe businessmanii începători în munca lor.

Cu scopul descoperirii noilor talente, orientarea studenților în activitatea economică și de afaceri, în cadrul Incubatorului de Afaceri se organizează diverse cursuri, traininguri, întâlniri cu persoane notorii din lumea businessului.

Incubatorul de Afaceri ASEM este unicul laborator de afaceri de acest fel în Republica Moldova. E lesne de înțeles că este frecvent vizitat nu doar de reprezentanții instituțiilor de învățământ, ai agenților economici din țară, ci și de către nenumărate delegații de peste hotarele Moldovei, care au menționat importanța acestei substructuri în procesul instruirii și integrării viitorilor specialiști.

7.4. Asociația Tinerilor Manageri din Moldova

Asociația Tinerilor Manageri din Moldova (ANTiM) este o organizație nonguvernamentală, nonpolitică și nonprofit, care activează în cadrul ASEM. A fost creată cu scopul de a susține și a dezvolta spiritul managerial al tinerilor din Republica Moldova.

Activitatea ANTîM este orientată spre căutarea continuă de noi modalități de includere a tinerilor în activități manageriale în vederea îmbunătățirii sistemului managerial din Republica Moldova.

Printre obiectivele principale ale ANTîM se numără:

- * Dezvoltarea spiritului antreprenorial al tinerilor;
- * Organizarea diverselor activități cu participarea directă a tinerilor manageri;
- * Informarea, prin diverse canale de comunicare, despre metodele avansate în domeniul managementului;
- * Colaborarea cu diverse organizații în vederea dezvoltării activității;
- * Contribuirea la crearea și consolidarea unui sistem managerial național de calitate;
- * Promovarea politicii de susținere a tinerilor antreprenori.

Printre proiectele realizate putem menționa: „Miss ASEM – viitoarea femeie de afaceri”, Concursul de business-planuri pentru tineri etc. În perspectivă, se preconizează organizarea unui ciclu de seminare și traininguri, precum și crearea Centrului de promovare a tinerelor femei de afaceri.

Pentru a fi desemnate cele mai frumoase domnișoare de la ASEM, a fost organizat concursul „Miss ASEM – viitoarea femeie de afaceri”

7.5. Departamentul „Tineret” al Asociației Economistilor din Moldova

Departamentul Tineret al Asociației Economistilor din Moldova (DTAEM) a fost constituit la 10 octombrie 2002. Membrii DTAEM, studenți la diferite facultăți ale ASEM, recunosc că, realizând diferite proiecte și activități în cadrul acestui departament, au învățat multe, în primul rând, să aplice în practică ceea ce au studiat la ore. Implementând diferite proiecte, acești tineri au avut posibilitatea de a învăța în grup, precum și unii de la alții.

În DTAEM, studenții au oportunitatea de a căpăta deprinderi de lucru în echipă și a se dezvolta ca personalitate și ca specialist, de la un proiect la altul. Astfel, angajându-se la o întreprindere, vor putea acumula experiența de muncă și nu vor fi un simplu student cu diplomă.

Scopul celor de la DTAEM este a se afirma ca lideri, a obține abilități și deprinderi necesare unui adevărat manager, a-și planifica cariera.

Printre proiectele realizate cu participarea DTAEM pot fi nominalizate: concursul „Cel mai bun student economist”, acțiunile „Un cadou de la agenții economici pentru studenți”, Cupa ASEM la Brain Ring, „Definește imaginea”, „Crearea tinerilor cu gândire inovativă” etc.

7.6. AIESEC Moldova

Organizația obștească AIESEC este o platformă internațională pentru tinerii care doresc să-și descopere și să-și dezvolte potențialul, pentru a avea un impact pozitiv în societate.

Înființată în 1948, actualmente, rețeaua Internațională AIESEC cuprinde 91 de țări și regiuni, fiind cea mai mare organizație de tineri din lume.

AIESEC este o organizație ce are drept obiectiv principal dezvoltarea tinerilor. Prin prisma acestui rol, ea facilitează dezvoltarea pe plan personal și profesional a studenților și absolvenților, punând la dispoziția lor o paletă largă de oportunități.

Inițiată de un grup de tineri, AIESEC Moldova, prin programele pe care le implementează, contribuie la dezvoltarea persoanelor cu potențial din mediul universitar, precum și din mediul economic local.

Această echipă dorește, astfel, să asigure aceeași calitate aici, în Republica Moldova, cu ajutorul experienței și cunoștințelor acumulate de AIESEC în ultimii 63 de ani.

Printre proiectele realizate în cadrul ASEM se numără: „Big Picture”, „Centrul de training”, „Global Village” (care a fost o inovație pentru Academie prin faptul că a permis familiarizarea cu culturile țărilor studenților străini, care învață la ASEM), „Raza de bucurie pentru copii” etc.

7.7. Clubul de Dezbateri al ASEM

Clubul de dezbateri ASEM

Clubul de Dezbateri al ASEM a fost înființat în ianuarie 1996. Oamenii au folosit întotdeauna dezbaterile pentru promovarea propriilor concepte. Putem susține cu fermitate că progresul se datorează mult dezbaterilor, discursurile înflăcărare fiind mereu o verigă indispensabilă spre atingerea succeselor. Pe parcursul ultimilor ani, studenții ASEM sunt desemnați posesori ai cupelor interuniversitare la Dezbateri, demonstrând cunoștințe profunde în subiectele propuse. Studenții care iau parte la

dezbateri învață să gândească critic, să cerceteze cu minuțiozitate temele propuse și să prezinte auditoriului propria poziție, laconic și convingător. Prin dezbateri se dezvoltă capacitatea de a înțelege poziția oponentului; respectul față de alte persoane; prezentarea coerentă a unui discurs în timpul prestabilit. Dezbaterile sunt o bună școală de viață: numai cel care învață să asculte, să înțeleagă și să convingă, poate reuși. Printre realizări putem numi organizarea și găzduirea Campionatului Interuniversitar la Dezbateri din 2006.

De asemenea, au fost organizate dezbateri demonstrative pe mai multe teme, inclusiv: Integrarea în UE, Globalizarea. În concurență toate mijloacele sunt bune. În colaborare cu ONG „Tinerii pentru progres” și cu decanatul „Finanțe”, a fost organizată o dezbatere publică profesori vs studenți pe tema: „Aptitudinea Moldovei de a intra în al treilea val de aderare la Uniunea Europeană. Aspect economic”, cu participarea unei comisii de observatori, în componența căreia au intrat persoane importante de pe scena politică, financiară și socială a Moldovei.

7.8. Liga Jocurilor Intellectuale ASEM

Liga Jocurilor Intellectuale ASEM a fost creată la 19 septembrie 2006, la inițiativa mai multor studenți încadrați deja în competiții internaționale. Coordonatori ai Ligii au devenit studentele Veronica Vragaleva și Olga Lopusanschi. Scopul principal constă în organizarea antrenamentelor și jocurilor, prin intermediul cărora se dezvoltă aptitudinile de lucru în echipă, de alegere și luare a deciziilor corecte într-un timp redus. Este prima Ligă de jocuri intelectuale într-un mediu universitar și prin organizarea primului Joc Elitist tip „Ce? Unde? Când?” la ASEM, care a desemnat cel mai bun jucător (Eugen Zolotco), cea mai bună întrebare acordată jucătorilor în finală (Nadejda Melinti) și cel mai bun suporter (Elena Fialcovschi). În colaborare cu DTAEM a fost organizată Cupa ASEM la BRAIN RING.

7.9. Concursuri inițiate de studenți

În cadrul ASEM, se desfășoară o serie de concursuri, devenite tradiționale pentru instituția noastră. Printre acestea pot fi menționate:

**Deținătorul Premiului Mare la concursul „Cel mai bun student economist”,
ediția 2005 – I. Garabajiu**

Concursul „*Cel mai bun student economist al anului*” – o adevărată provocare pentru cei mai buni studenți din ASEM. Concursul a fost lansat în anul 2003, cu scopul de a scoate în evidență studenții care au obținut succese deosebite la învățătură și s-au manifestat în diferite evenimente sociale, culturale și științifice, organizate atât în Academie, cât și în afara instituției, inclusiv peste hotarele Moldovei. Până în prezent, 8 studenți ai ASEM – Elvira

Pălitu, Cristian Rotaru, Igor Garabaiu, Vitalie Semenciuc, Cristina Erinea, Elena Terzi, Daniela Dermengi, Irina Paladi au devenit deținătorii Premiului Mare al acestei competiții.

Evenimentul care, cu siguranță, nu a lăsat indiferent niciun profesor a fost „**ProfTop ASEM**”. Concursul a fost fondat în 2005 și constă în elaborarea unui rating al profesorilor Academiei. Toți studenții au posibilitatea să-și voteze profesorii îndrăgiți, conform următoarelor nominalizări: „Cel mai simpatic profesor”, „Cel mai exigent profesor”, „Cel mai înțeleghător profesor” etc. Ideea organizării aparține studenților care activează în cadrul Serviciului „Relații cu Publicul” al ASEM și este motivată prin faptul că până în prezent, în cadrul Academiei, nu a fost organizat niciun concurs pentru profesori. Astfel, „ProfTOP” este o premieră atât pentru ASEM, cât și pentru întregul învățământ superior din Moldova.

Un alt proiect al Serviciului „Relații cu Publicul” este și concursul „**Perechea Potrivită**”, organizat tradițional în ajunul „Zilei Îndrăgostiților”. Concursul a fost instituit la 14 februarie 2005, odată cu lansarea postului de Radio ASEM.

Pentru a fi desemnate cele mai frumoase domnișoare de la ASEM, a fost organizat concursul „**Miss ASEM – viitoarea femeie de afaceri**”, care în 2010 a ajuns la a VIII-a ediție. Acest concurs a fost lansat de către ANTîM, fiind dedicat Sărbătorii internaționale a Femeii. Scopul proiectului este de a promova imaginea femeii în afaceri și de a scoate în evidență abilitățile de bun organizator și întreprinzător al participantelor. Un know-how al acestei competiții, ediția 2006, a fost faptul că, pe lângă juriu, la alegerea celei mai bune concurente au contribuit și studenții prezenți în sala Centrului de Agrement „Moscova”, unde s-a desfășurat concursul, și cei care au votat prin intermediul calculatorului, accesând site-ul oficial al acestuia.

Un mare eveniment pentru persoanele intelectuale din ASEM este desfășurarea **Cupei ASEM la BRAIN RING** – un concurs care are drept scop principal dezvoltarea spiritului de echipă și testarea abilităților logice și intelectuale ale concurenților. Merită evidențiat faptul că, în cadrul competițiilor interuniversitare, echipa 40 GRADE din ASEM a devenit dublu campioană, astfel demonstrând încă o dată că Academia are un potențial intelectual enorm.

Concursul TVC la ASEM

Un eveniment la fel de interesant și apreciat de către studenți este și **Concursul TVC**, care derulează în ajunul „Zilei Umorului”. În cadrul ASEM, acest concurs se bucură de popularitate imensă, studenții implicându-se activ atât în echipe, cât și în susținerea concurenților noștri la competițiile interuniversitare.

În șirul acestor concursuri se poate înscrie și **Festivalul talentelor** de la Facultatea „Relații Economice Internaționale”, precum și festivalul „**Financiarii în umor și Umorul în finanțe**”, inițiat de către studenții Facultății „Finanțe”.

Cel mai important eveniment inclus în lista activităților științifice ale studenților îl constituie **Simpozionul Internațional al Tinerilor Cercetători**, lansat în 2003. La acest Simpozion participă, de regulă, studenți, masteranzi, doctoranzi din mai multe țări, care își prezintă lucrările în 24 de secțiuni, analizând probleme esențiale ale economiei.

7.10. Viața culturală și activitatea colectivelor artistice din cadrul ASEM

Academia de Studii Economice din Moldova este o instituție de învățământ superior care se încadrează perfect în lista celor care se vor în familia europeană. Pe lângă activitatea de instruire și cea științifică din domeniu, ea oferă studenților și masteranzilor posibilitatea dezvoltării complexe, necesară omului din societatea modernă.

La ASEM activează diverse colective artistice

Manifestarea plenară a tineretului talentat face parte din prioritățile administrative. În cadrul Academiei activează diverse colective artistice, care cuprind întregul spectru: de la folclor la clasic.

În prezent, în cadrul ASEM, activează patru formații artistice:

- * Ansamblul de dans de estradă „*Tete-a-Tete*”, cond. art. Tatiana Medvedev.
- * Ansamblul etnofolcloric, cond. art. Luminița Dragomir.
- * Formația de muzică ușoară, cond. art. Valentin Dragomir.
- * Corul studențesc, dirijor Elena Marian.

Numărul membrilor înscriși în aceste formații depășește cifra de 100.

Nivelul înalt, profesionist, al colectivelor este demonstrat atât în cadrul Academiei, cât și în viața culturală a municipiului și cea republicană. *Principalele acțiuni culturale din anul 2010 sunt:*

- Dragobetele;
- Festivalul Internațional Mărțișor;
- Zilele-orașului, Tineretului;
- Balul bobocilor, Ziua economistului;
- Festivalul obiceiurilor și tradițiilor de iarnă.

În anul 2008, la festivalul folcloric republican „Tradiții și obiceiuri de nuntă” Grupul folcloric de la ASEM s-a învrednicit de premiul III.

În anul 2009, la festivalul republican al creației artistice a tineretului studios din instituțiile de învățământ din Republica Moldova, a adus victorie studenților interpreți de muzică ușoară Irina Chitroaga (premiul I) și Cătălina Rusu (premiul II).

Se bucură de mare succes și interpreții Ecaterina Stepanov, Liuba Calcatinge, Ionel Istrati. Prestația lor a fost menționată la mai multe concursuri, printre care „Discovery”, „Două inimi gemene”, „Eurovision 2010”, „Fabrica de staruri 2”.

Corul de fete „Cantabile”

Majoritatea manifestărilor culturale, organizate în ASEM, sunt însoțite de evoluarea ansamblului de dans modern „Tete-a-Tete”, care se bucură de mare succes printre tineri, fiind deținător al mai multor premii la concursuri naționale și internaționale. Grație, mult efort depus și originalitate – acestea sunt principalele caracteristici ale celor de aici.

Cel mai îmbucurător fapt este că formațiile și-au înnoit repertoriul, lucru care face ca ele să fie solicitate în cadrul diferitelor acțiuni organizate și de instituțiile de cultură din municipiul și republică.

Merită menționată implicarea formațiilor enumerate și în activitățile culturale din cadrul facultăților, de exemplu, a jocului TVC și altele.

Capitolul 8. Activitatea de Administrare și Gospodărire

V. Grosu, prorector în probleme de administrare și gospodărire

Acest domeniu prefigurează un ansamblu de *activități socio-economice*, dintre care le menționăm pe următoarele:

- asigurarea tehnico-materială a procesului de învățământ, de cercetare științifică și activitate practică;
 - asigurarea condițiilor de trai și odihnă a studenților și colaboratorilor prin dotarea căminelor cu mobilier, echipament, acces la rețeaua internet, sistem Wi-Fi și alte facilități;
- soluționarea problemelor sociale ale studenților;
 - primirea și cazarea studenților străini, a participanților și invitaților la simpozioanele și conferințele științifice internaționale, organizate sub egida ASEM;
 - mentenanța clădirilor (blocuri de studii, cămine, bloc social) și echipamentelor, protecția și securitatea muncii și asigurarea continuă a instituției cu resurse energetice;
 - asigurarea integrității bunurilor materiale și ordinii publice în blocurile de studii, cămine și alte subdiviziuni ale instituției;
 - acordarea asistenței privind tratarea și reabilitarea studenților și colaboratorilor Academiei.

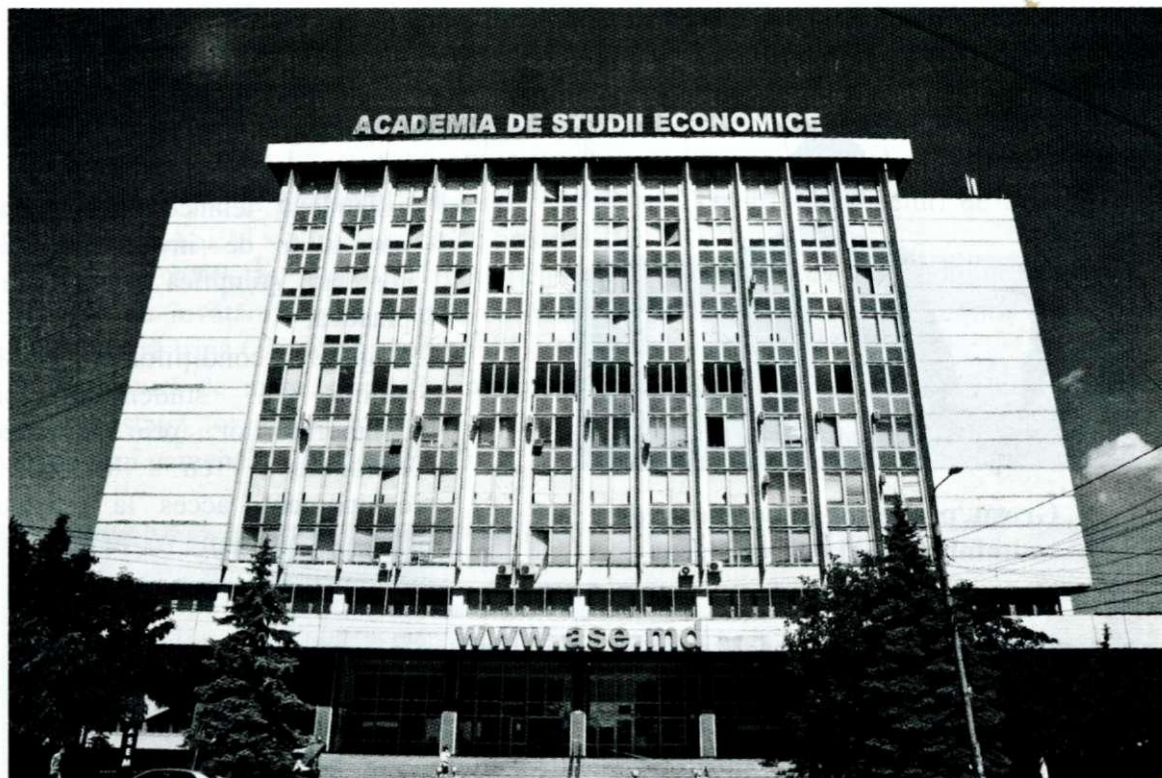
Monitorizarea acestor activități este realizată de Prorectorul în probleme de administrare și gospodărire, care, totodată, stabilește și urmărește executarea atribuțiilor și responsabilităților administratorilor blocurilor de studii și căminelor, șefilor serviciilor și subdiviziunilor auxiliare.

Infrastructura și potențialul logistic al ASEM – gestionat de prorectorul Vladimir Grosu – include șase blocuri de studii (inclusiv un bloc de studii al CNC), dintre care trei beneficiază de cantină; șapte cămine (inclusiv un cămin al CNC, cinci – studențești și două pentru personalul ASEM), Complexul sportiv, Serviciul „Dotare-aprovizionare”, Serviciul Tehnic, Serviciul „Pază”, Serviciul Auto, Serviciul social și probleme studențești, Serviciul Telecomunicații, Centrul curativ-consultativ, Baza de odihnă, Cazangeria, obiective și servicii ce vor fi prezentate ulterior.

Blocurile de studii sunt dotate cu cantine și bufete, unde studenții și personalul Academiei pot servi micul dejun și masa de prânz.

8.1. Blocurile de studii

Blocul de studii „A”, dat în exploatare în anul 1974, este situat pe str. Gavriil Bănulescu-Bodoni, 61 și este edificat din parter și nouă etaje, cu o suprafață de peste 8000 metri pătrați. În acest bloc își desfășoară activitatea administrația instituției, serviciile auxiliare (contabilitate, planificare economică și finanțe, personal, tehnic etc.), precum și două facultăți – „Business și Administrarea Afacerilor” și „Economie Generală și Drept”. Tot acest edificiu găzduiește arhivele ASEM, muzeul și aula, cu o suprafață de 335 metri pătrați și 400 locuri, în care se desfășoară un spectru larg de evenimente și activități.

Blocul de studii „A”

Blocul de studii „B” constituie o clădire alcătuită din parter plus șapte etaje, construită în anii 80 ai secolului trecut, și dispune de o suprafață de circa 12 000 metri pătrați. Blocul conține auditorii spațioase, dotate cu echipament modern. În acest edificiu, sunt amplasate mai multe subdiviziuni și centre importante, precum: facultățile „Relații Economice Internaționale” și „Cibernetică, Statistică și Informatică Economică”, Centrul de Cercetare Economică, Departamentul Editorial-Poligrafic, Departamentul de Informatică, „Centrul moldo-american pentru inițiativă privată”, Incubatorul de afaceri al ASEM, sala de lectură „E. Hrișcev”, săli moderne de calculatoare, sala de videoconferințe, Centrul Multimedia ș.a. Blocul este dotat cu loc de parcare pentru mijloacele de transport ale personalului ASEM.

Blocul de studii „C” este amplasat pe str. Căpriană 50 și reprezintă o clădire cu parter și cinci etaje, cu o suprafață de peste 7 900 metri pătrați, în care își desfășoară activitatea două facultăți ale ASEM – „Finanțe” și „Contabilitate”. Un rol deosebit în procesul de studii îl deține „Sala cu amfiteatru” cu 240 de locuri, care este amenajată cu mobilă modernă și aparat de sonorizare. În blocul de studii „C”, se află sala de lectură în limbi străine „Paul Bran” cu capacitatea de 144 de locuri, precum și „Casa Cunoștințelor”.

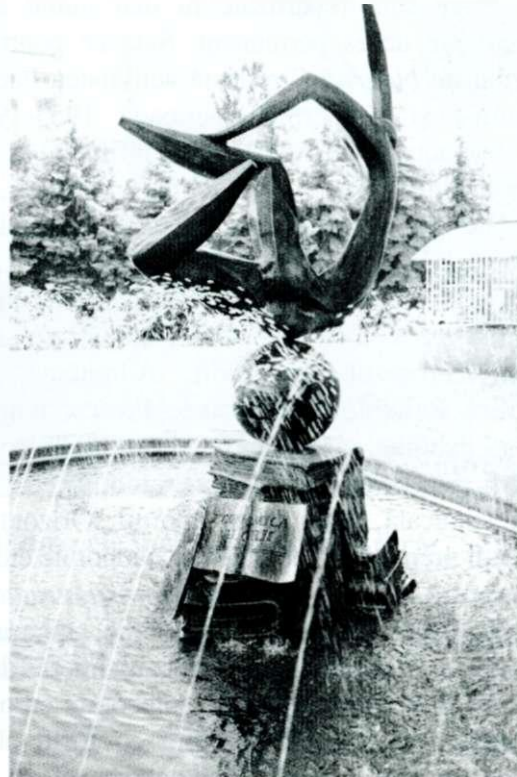
Blocul de studii „E”, amplasat pe str. Petru Rareș 18, asigură buna desfășurare a procesului didactic în 9 auditorii cu o capacitate de 450 de locuri. În acest bloc, își desfășoară activitatea Catedra „Drept privat” a Facultății „Economie Generală și Drept”, Serviciul „Evidența populației” și Școala auto. Baza tehnico-materială asigură realizarea instruirii, orientate spre perfecționarea și eficientizarea procesului de pregătire a specialiștilor de înaltă calificare.

Blocul de studii „F” este un bloc nou, proiectat și construit conform standardelor internaționale, și reprezintă unul dintre cele mai moderne edificii din țară. Aspectul exterior și amplasarea edificiului completează reușit arhitectura părții centrale a capitalei. Blocul dispune de amfiteatre și săli de studii confortabile, dotate cu mobilier modern, echipament de proiectare și sonorizare, care facilitează procesul de instruire. Aici sunt amplasate Școala

Masterală de Excelență în Economie și Business, Catedra Militară și Biblioteca Științifică. Blocul de studii „F” face conexiunea cu blocurile de studii „B” și „C” prin intermediul unei pasarele moderne și spațioase. Aspectul modern al clădirii este complinit de două compoziții sculpturale din piatră naturală, respectiv, bronz – „*Per Aspera ad Astra*” și „*Nota Bene*”.

Blocul (nou) de studii „F”

Compoziția sculpturală „Nota Bene”

8.2. Căminele ASEM

Căminele studențești (nr. 1, nr. 2, nr. 3 și nr. 4) sunt subunitățile ASEM, destinate asigurării condițiilor de trai și odihnă ale studenților. Căminele sunt situate pe strada Florilor, în sectorul Râșcani al capitalei și includ 390 de camere locative, cu capacitatea totală de 1060 de locuri. În prezent, căminele reprezintă blocuri locative moderne, dotate cu mobilier, săli de meditație cu calculatoare conectate la rețeaua internet, sistem Wi-Fi și alte facilități menite să asigure condiții decente de trai ale studenților și masteranzilor ASEM.

Căminele pentru personal. Cazarea colaboratorilor Academiei este asigurată în Căminul nr. 5, cu o capacitate de 100 de locuri, care este situat pe str. Cuza-Vodă 12 și în căminul nr. 6, cu capacitatea de 221 de locuri, care este situat pe str. Albișoara 86/3, în nemijlocită apropiere de blocurile de studii ale ASEM. Căminul 6 este dat în exploatare în anul 1996; reprezintă o clădire cu parter, plus opt etaje ce conțin camere pentru cazarea uneia, a două sau trei persoane. Căminul posedă infrastructură adecvată ce permite asigurarea condițiilor optime de trai ale colaboratorilor și doctoranzilor ASEM.

Mini-hotelul ASEM este parte componentă a Căminului nr.6 de pe strada Albișoara 86/3, construit ca edificiu separat cu două nivele. Capacitatea cazării este de 10 persoane, camerele fiind dotate cu tot confortul: mobilă de calitate, televizor, internet, grup sanitar. La parter este amenajată bucătăria mini-hotelului.

8.3. Muzeul ASEM

Complexul muzeistic al Academiei de Studii Economice din Moldova a fost inaugurat în vara anului 1996. De atunci și până în prezent funcția de director al muzeului o exercită Nicolae Brânzilă. Panourile informative sunt repartizate în mai multe săli la care publicul are acces permanent. Sala ce poartă genericul „Început de biografie” reflectă activitatea Facultăților de Economie și Comerț în perioada 1953-1991. Altele dezvăluie activitatea ASEM de la înființare și până astăzi. În aceste săli se păstrează albume, publicații, colecții de periodice care oglindesc activitatea Academiei, inclusiv revista „Economica” și ziarul „Curierul Economic”. Complexul dispune de 30 de standuri care cuprind următoarele compartimente: Facultățile și catedrele ASEM, Procesul de studii, Admiterea, Activitatea științifică, Relațiile internaționale, Profesorii universitari și doctorii habilitați ai Academiei, Doctorii Honoris Causa ai ASEM, Studenții eminenți, Promoțiile de absolvenți, Viața sindicală, Biblioteca, Sportul, Orizontul cultural, Laureatii premiului Nobel pentru economie etc. La muzeu se păstrează „Cartea de onoare a vizitatorului”, semnată de conducători de țări, șefi de guverne, ambasadori, personalități științifice marcante din țară și de peste hotare. Este unică și prezintă un interes deosebit colecția de foto și videodocumente. Muzeul a stabilit și întreține relații de colaborare cu alte structuri similare din țară și din străinătate. De asemenea, se păstrează legătura cu foștii absolvenți, performanțele celor mai dotați și mai perseverenți dintre aceștia fiind consemnate în istoricul ASEM.

**N. Brânzilă, directorul
Muzeului ASEM**

8.4. Complexul Sportiv și Centrul curativ-consultativ

Sportul ocupă un loc aparte în cadrul ASEM, ceea ce se confirmă prin faptul că, în anul 1998, a fost dat în exploatare **Complexul Sportiv**, care se află pe str. Albișoara 86/4. Complexul Sportiv corespunde standardelor europene, este dotat cu echipament modern și dispune de șase săli sportive (de jocuri sportive, tenis de masă, lupte, dans, gimnastică și o sală de forță) și de două terenuri în aer liber – unul de handbal și altul de baschet, auditorii spațioase pentru lecțiile teoretice și birourile profesorilor. În incinta Complexului Sportiv se desfășoară competițiile din cadrul instituției și cele de nivel republican. Astfel, aici au loc meciurile din campionatele Republicii Moldova la volei, baschet, badminton, aerobică.

Înțelegând responsabilitatea și importanța sănătății studenților, la începutul anului 1999, Senatul ASEM a hotărât să găsească resursele financiare necesare pentru a înființa un centru medical. A fost o decizie importantă, deoarece la acea vreme nici într-o instituție de învățământ din țară un asemenea centru medical de combatere și prevenire a bolilor nu exista. Astfel, în luna decembrie a aceluiași an a fost dat în folosință **Centrul curativ-consultativ**, care își are sediul în incinta Complexului sportiv al ASEM (str. Albișoara 86/4).

În prezent, Centrul are 3 cabinete de tratament fizioterapeutic; 2 cabinete de electrofizioterapie și un cabinet pentru masaj manual. Sunt instalate 8 locuri de ședințe fizioterapeutice și un loc pentru masaj.

Complexul sportiv al ASEM este unul din cele mai moderne din țară

Centrul curativ-consultativ ASEM este prevăzut pentru tratarea gratis fizioterapeutică și reabilitarea studenților și colaboratorilor instituției. Aici este utilizat cel mai modern aparataj medical și sunt folosite următoarele *metode de tratament*:

- Galvanizarea;
- Electroforeză cu orice formă de curent;
- Amplipulsterapia;
- Terapia cu curenți diadinamici;
- Darsonvalizarea locală;
- Magnetoterapia;
- Unde ultracurte;
- Câmpuri electromagnetice;
- Fototerapia (iradierea cu laser și raze ultraviolete);
- Terapia cu ultrasunet;
- Termoterapia (aplicarea cu parafină și ozocherită)
- Masaj curativ și altele.

În cadrul Centrului curativ-consultativ activează un medic fizioterapeut (Ludmila Hrișcev, care este și șefa Centrului) și două asistente medicale. Toți colaboratorii Centrului au categorie superioară de calificare și stagiu mare de lucru.

De asemenea, Centrul curativ-consultativ ASEM colaborează cu alte instituții medicale din Chișinău. Cea mai strânsă colaborare este cu Instituția medico-sanitară publică și Spitalul clinic al Ministerului Sănătății din R. Moldova.

Fiecare student ASEM are posibilitatea de a primi ajutor primar în policlinica acestei instituții (str. Renașterii 22/2), unde lucrează medicul de familie Angela Braduțan (medic cu prima categorie de calificare). Dumneai este un specialist calificat, binevoitor, foarte atent față de problemele pacienților, o persoană cu suflet mare.

În această instituție medicală studenții pot primi investigații cu metode de laborator și instrumentar. De asemenea, ei pot primi consultații și din partea altor specialiști, iar în caz de necesitate, și tratamentul staționar. Aproape toate aceste servicii se acordă gratis, în baza poliței de asigurare.

Colectivul Centrului curativ-consultativ ASEM

După tratamentul în condiții de policlinică sau staționar, pacientul este îndreptat la Centrul curativ-consultativ ASEM, pentru efectuarea reabilitării fizioterapeutice. În acest mod este creat sistemul ca fiecare student al instituției să aibă posibilitatea să se trateze începând cu îngrijirea medicală primară până la cursul de reabilitare atât în perioada acută de îmbolnăvire, cât și în scopuri profilactice. Făcând o analiză a anilor precedenți, s-a constatat că cele mai dese adresări la medici sunt cel cu bolile aparatului respirator și sistemului osteo-articular.

În procesul tratamentului, colaboratorii Centrului curativ-consultativ desfășoară o muncă de culturalizare cu tinerii în privința modului sănătos de viață, a profilaxiei îmbolnăvirilor etc.

În fiecare vară medicii de la Centrul curativ-consultativ activează la baza „Trandafir”, unde se odihnesc studenții ASEM, colaboratorii și copiii acestora, în orice moment fiind gata să acorde îngrijire medicală.

Pentru unii studenți sunt inerente tensiunea și emoțiile în timpul susținerii examenelor. Lucrătorii medicali ai Centrului curativ-consultativ fac de serviciu la fiecare sesiune, fiind gata să acorde asistență medicală și să ajute studenților să depășească această stare.

Colectivul Centrului curativ-consultativ menține legături strânse cu Catedra de Educație Fizică și Sport, care activează, de asemenea, în cadrul Complexului sportiv al ASEM. Dacă în timpul orelor de cultură fizică studenții se accidentează, ei primesc primele îngrijiri medicale din partea colaboratorilor Centrului. Dacă sportivii care apără culorile Academiei la campionatele naționale și Universiade suferă traume, de asemenea ei se reabilitează la Centrul curativ-consultativ.

De menționat că în anul 2007 *Centrul curativ-consultativ ASEM a fost autorizat de către Centrul de medicină preventivă al municipiului Chișinău, totodată el a fost acreditat de Consiliul Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate a Ministerului Sănătății din Republica Moldova.*

Astfel, putem spune că la ASEM sunt create toate condițiile necesare pentru învățatură, odihnă și un mod sănătos de viață al studenților.

8.5. Serviciile Pază, Dotare-aprovizionare, Tehnic, Auto, Social și probleme studențești, Telecomunicații

Serviciul Pază a fost constituit la ASEM din momentul fondării instituției. În cadrul serviciului „Pază” își exercită atribuțiile de serviciu 35 de colaboratori, care reglementează accesul persoanelor în incinta instituției, asigură integritatea bunurilor materiale și ordinea publică în blocurile de studii, cămine și alte subdiviziuni ale Academiei.

Colectivul Serviciului „Pază” al ASEM

Activitatea **serviciului Dotare-aprovizionare** constă în asigurarea tehnico-materială a procesului de învățământ, de cercetare științifică și activitate practică a studenților. Sarcinile de bază ale Serviciului țin de evaluarea și selectarea furnizorilor de bunuri și servicii; perfectarea documentației și urmărirea derulării contractelor; aprovizionarea, stocarea și distribuirea, prin intermediul depozitului, a materialelor în cadrul ASEM, precum și asigurarea înzestrării căminelor și blocurilor de studii cu inventarul și echipamentul necesar.

Serviciul Tehnic. Un rol important în asigurarea condițiilor favorabile de muncă și de studii revine Serviciului tehnic, care este responsabil de mentenanța clădirilor și echipamentelor, protecția și securitatea muncii și asigurarea instituției cu resurse energetice. În cadrul serviciului tehnic, activează inginerul-șef, inginerul cu protecția muncii, energeticianul-șef și mecanicul-șef. Serviciul tehnic asigură funcționarea continuă a sistemelor de asigurare cu apă potabilă, energie electrică și termică, precum și a centralei termice autonome a ASEM cu o capacitate de 4,2 MWt. Colaboratorii acestui serviciu contribuie activ la optimizarea consumurilor energetice printr-o exploatare rațională a instalațiilor și eliminarea factorilor de consum excesiv.

Serviciul Auto a fost constituit în anul 1991, odată cu înființarea Academiei de Studii Economice. Este un serviciu de utilitate socială, care influențează calitatea întregii instituții, asigurând mobilitatea unor activități specifice. În prezent, parcul de mașini beneficiază de 10 autovehicule. Principalele obiective ale serviciului constau în creșterea performanței; diminuarea cheltuielilor și o mai bună gestionare a regiei.

Serviciul social și probleme studențești este responsabil de evidența studenților și personalului ASEM, cărora le-a fost repartizat spațiu locativ în căminele instituției. Studenților, care

dețin dreptul de a locui în căminele ASEM, li se acordă viză de reședință la adresa dată pe perioada anilor de studii; colaboratorilor care dețin un spațiu locativ în căminele ASEM, li se acordă viză de reședință la adresa respectivă pe perioada unui an, cu posibilitatea prelungirii ulterioare.

Serviciul Telecomunicații are o implicare semnificativă în desfășurarea activității ASEM. Echipamentul și instalațiile de ultimă oră sunt deservite de personal calificat în domeniul comunicațiilor. Mentenanța eficientă a mijloacelor comunicaționale asigură realizarea apelurilor telefonice calitative, ceea ce conduce către soluționarea rapidă a sarcinilor administrative și a celor ce țin de procesul de instruire. Administrația va acorda atenție sporită acestui domeniu și în viitor, în scopul asimilării tehnologiilor noi de telecomunicații.

8.6. Cantinele ASEM

Servirea colaboratorilor și studenților cu produse alimentare este realizată prin intermediul a două cantine și patru bufete amplasate în blocurile de studii. Blocul de studii „A” dispune de o cantină cu bufet, cu o capacitate de 100 de locuri, iar blocul de studii „B” – de o cantină cu bufet, cu capacitatea de 200 de locuri. În blocurile de studii „C” și „D”, sunt două bufete a câte 20 de locuri fiecare. În cantinele și bufetele ASEM, se alimentează zilnic, cu un sortiment larg de produse alimentare, băuturi calde și răcoritoare, peste 1500 de studenți și profesori. De asemenea, se practică pregătirea diverselor bucate din bucătăriile diferitelor popoare.

8.7. Baza de odihnă „Trandafir”

Baza de odihnă „Trandafir” a ASEM este situată pe malul Nistrului, în cadrul pitoresc al stațiunii Vadul lui Vodă. 140 de locuri cu pensiune completă stau, de la începutul verii și până în septembrie, la dispoziția studenților, personalului și altor persoane. Spațiile de cazare deținute de baza „Trandafir” asigură liniștea, confortul și buna dispoziție a oaspeților. Baza dispune de o cantină cu personal calificat și receptiv. Aici se servesc atât bucate tradiționale moldovenești (mămăliga, sarmalele, micii), cât și preparate din bucătăria altor popoare. Cei care preferă să-și păstreze și în vacanță vechile obiceiuri, adică să gătească singuri, au această posibilitate: fiecare căsuță, pe lângă două camere cu baie, este prevăzută și cu o bucătărie dotată cu tot echipamentul necesar. La câțiva pași de Baza „Trandafir” se află terenurile de agrement și plaja zonei „Vadul lui Vodă”, unde studenții, profesorii și copiii lor se pot bronză, distra și scălda în apele Nistrului.

Baza de odihnă „Trandafir”

Încheiere

„ASEM a fost creată din două intenții principale. În primul rând – de a pregăti specialiști capabili să soluționeze sarcini impuse de acele șocuri ce se numesc trecerea la economia de piață; în al doilea rând – pentru a începe conștientizarea activității economice în zona numită Republica Moldova”, a spus **Paul Bran**, ctitorul Academiei de Studii Economice din Moldova.

Academia de Studii Economice din Moldova a fost și rămâne principala și cea mai prestigioasă instituție de învățământ superior de profil economic din Republica Moldova.

Practica acumulată pe parcursul celor 20 de ani de existență, constituirea unui potențial intelectual, științific și material sunt un prilej justificat de mândrie pentru studenți și profesori. Până în prezent, ASEM a pregătit circa 20.000 de specialiști în economie, management, marketing, informatică, statistică, relații economice internaționale etc. Absolvenții instituției dețin funcții importante atât în economia națională, cât și în structurile de profil cu renume mondial. Realizările Academiei au fost recunoscute și la nivel statal, ea fiind printre primele instituții de învățământ acreditate de Guvernul Republicii Moldova. Prestigiul ASEM este confirmat și de numeroasele acorduri de colaborare, încheiate cu centre universitare din România, Bulgaria, Rusia, Ucraina, Belarus, Polonia, Grecia, Franța, Germania, SUA și alte state.

În 2002, Guvernul Republicii Moldova a adoptat hotărârea de a institui, în ultima duminică a lunii septembrie, **Ziua Economistului**. Este o recunoștință adusă zecilor de mii de specialiști, care prin efortul lor zilnic trasează prezentul și viitorul economic al țării. Putem declara fără drept de modestie: „*Economia este fundamentul țării, iar economistul este meșterul acestui fundament*”. Practic, nu există domeniu de activitate umană, unde să nu fie prezent economistul.

Învățământul, în general, și cel superior universitar, în particular, a devenit în prezent o ramură importantă a economiei naționale a țării, fiindu-i specific în ultimii ani o dezvoltare considerabilă atât cantitativă, cât și calitativă. Aceasta se reflectă în formarea unui potențial uman calificat, unei baze tehnico-materiale adecvate organizării procesului instructiv-didactic la nivelul corespunzător, în stabilirea unor relații de colaborare cu universități de prestigiu din străinătate etc.

Astfel, considerăm că profesia de economist este una dintre cele mai prestigioase în societate, căutată și prețuită în spațiul economic modern. Economistul este figura-cheie care asigură activitatea curentă, jalonează și promovează dezvoltarea social-economică a țării la toate nivelurile. Atât instituțiile de stat, cât și agenții economici nu vor putea funcționa eficient fără aportul profund și competent al specialiștilor economiști.

Ancorați cu trup și suflet în această cruntă realitate a tranziției, economiștii din țara noastră sunt conștienți de responsabilitatea ce le revine. Suntem de acord că anume spre economiștii din Parlament sau Guvern, de la Banca Națională sau Ministerul Economiei, din alte instituții de stat, dar și din sectorul real sunt îndreptate speranțele cetățenilor într-un viitor decent. Prin strategii naționale sau planuri locale, economiștii se află mereu în avangarda evoluției naționale – fie prin efortul orientat spre creșterea PIB-ului sau combaterea sărăciei, fie pe calea globalizării și dezvoltării relațiilor sau altor forme unde sunt solicitați ca un factor social de ponderabilitate. Practica economică, realizarea cu succes a reformelor social-economice în țara noastră depinde, în deplină măsură, de aportul tuturor economiștilor la acest proces.

În această ordine de idei, instituirea Zilei Economistului nu este o simplă întâmplare. Anume la 25 septembrie 1991, prin hotărâre de Guvern, a fost fondată Academia de Studii Economice din Moldova, ce împlinește în septembrie, 2011 frumoasa aniversare de 20 de ani. Prin înființarea ASEM a devenit o realitate aspirația multor generații care practicau știința și învățământul economic și care și-au dorit o instituție de învățământ superior independentă.

Cu o deosebită plăcere constatăm că în toți acești ani Academia de Studii Economice din Moldova a evoluat ascendent, devenind principala și, deocamdată, unica instituție universitară specializată de profil economic din țară. Numele ASEM-ului îl poartă cu mândrie cei circa 20.000 de absolvenți din 1992 încoace, în prezent aici își fac studiile circa 10.000 mii de studenți, activează 32 de doctori habilitați, 28 de profesori universitari și 255 de doctori. Nivelul înalt al studiilor și cercetărilor științifice profunde, tendința spre perfecționare continuă și abilitatea de adaptare la cerințele societății au plasat ASEM pe treapta celor mai atractive instituții de învățământ din Republica Moldova.

De la prima promoție de economiști cu studii superioare universitare, care a avut loc în 1958, și până în prezent au absolvit facultățile de profil economic din țară circa 40.000 de persoane, care au contribuit și continuă să contribuie la dezvoltarea economică și socială a țării, culturii, învățământului și științei economice, la formarea unei elite de manageri moderni, personalități marcante și buni profesioniști în domeniile în care activează.

Avem onoarea să-i remarcăm printre cei mai de vază pe: președintele interimar al Republicii Moldova Marian Lupu, ex-prim-ministrul Republicii Moldova Valeriu Muravschi, Ion Sturza și Zinaida Grecianăi; ex-ministrul Finanțelor și fostul ambasador al Republicii Moldova în SUA, doctorul în economie Mihai Manoli; ex-ministrul Economiei Constantin Tampiza; directorul general al „EFES Vitanta Moldova Brewery” Iacob Tihman; președintele Asociației Micului Business din Republica Moldova Eugen Roșcovan; directorul general al săptămânalului „Logos-press” Serghei Mișin; directorul SA „Artima” Alexandra Can; președintele Asociației Băncilor din Moldova Dumitru Ursu; directorul financiar la „General Electric” (Atlanta, SUA) Victor Todoriuc; analistul superior la „Arbat Capital Management” (Moscova, Rusia) Inga Focșa (câștigătoarea concursului „Miss ASEM – viitoarea femeie de afaceri” din 2004); președinții băncilor comerciale: Natalia Vrabie („Agroindbank”), Marcel Chircă („Eximbank SA Gruppo Veneto Banca”) și pe mulți alții.

Să menționăm aici și personalitățile din domeniul științei și învățământului economic, care au adus o contribuție deosebită la dezvoltarea științei și învățământului economic, profesorii și conferențiarul universitari: Marlen Makeenko, Ion Mocan, Paul Bran, Eugeniu Hrișcev, Sergiu Chircă, Victor Caun, Mihail Carauș, Ion Ustian, Viorel Țurcanu, Nadejda Șișcan, Ilie Blaj, Andrei Cojocari, Valeriu Umanet, Mihai Patraș, Serghei Petrovici, Tudor Tuhari și pe mulți alții.

Suntem încă la început de secol și mileniu, omenirea intrând într-o epocă bazată pe cunoaștere și informație, rolul științei și învățământului fiind primordial. În aceste condiții, devin absolut necesare schimbările și perfecționările radicale și în învățământul economic. Dezvoltarea învățământului economic trebuie să prezinte o prioritate a statului, având în vedere problemele noi de ordin practic și teoretic, care vizează restructurările profunde ale întregii vieți economico-sociale și a procesului de integrare economică. Pentru a parcurge această etapă de tranziție la economia de piață, avem nevoie de economiști bine pregătiți profesional, care să sesizeze, să susțină și să promoveze interesele naționale. Toate acestea impun noi cerințe științei și învățământului economic, accentul urmând să fie pus pe calitate și competitivitate.

În același timp, trebuie să recunoaștem și să conștientizăm că o reformă economică și socială nu se poate realiza fără un studiu prealabil, profund și detaliat al realităților economice. Iată de ce avem nevoie de o asemenea știință economică, care să reflecte veridic și profund realitățile existente și de perspectivă. Totodată, legătura între teorie și practică presupune nu doar o reflectare corectă și profundă a realităților, dar și acțiuni de optimizare a acestei realități pe baze științifice.

Considerăm că din 1991 în țară au fost elaborate mai multe strategii de dezvoltare economică și socială, pentru o perioadă mai scurtă sau mai lungă, deosebindu-se între ele, în mare măsură, doar prin denumire. Din păcate, niciuna nu a fost îndeplinită, devenind expozate de muzeu sau acoperite cu straturi de praf pe rafturile bibliotecilor.

De aceea, pentru a elabora o strategie eficientă, avem nevoie de o amplă analiză a proceselor complexe ale tranziției din Republica Moldova, ținându-se cont de faptul că toate guvernanțele de până acum, inclusiv cea actuală, au declarat ferm necesitatea instituirii în Moldova a unei economii libere, de piață, bazate pe toate formele de proprietate, orientarea strategică a țării noastre spre o eventuală asociere, iar ulterior și aderare la Uniunea Europeană. Pentru aceasta sunt necesari economiști bine pregătiți profesional, conform exigențelor actuale, dar care, în același timp, să înțeleagă și să promoveze interesele naționale. Avem nevoie de crearea unei stări de spirit în rândul tineretului studios, orientată spre înfăptuirea acestui progres economic și social în Republica Moldova, dar nu spre căutarea și găsirea unui loc de muncă în străinătate.

În concluzie, ne exprimăm convingerea că și în continuare marea armată de actuali și viitori economiști din Republica Moldova își va aduce aportul la soluționarea cât mai eficientă a problemelor cu care se confruntă în prezent societatea noastră și la promovarea interesului național: dezvoltarea puternică a potențialului economic al țării. E de datoria noastră comună să ne concentrăm eforturile pentru a obține fiecare succesul său și, astfel, să formăm succesul general.

Bibliografie selectivă

Pentru elaborarea prezentei monografii, autorii au consultat și au studiat numeroase surse documentare, documente de arhivă, periodice și cărți, dintre care:

- *** Arhiva Națională a Republicii Moldova – ANRM (Fondul 3186 – Universitatea de Stat din Moldova – Facultatea de Economie (1953-1977); (Fondul 2798) – Institutul Politehnic din Chișinău (1964-1977).
- *** Arhiva Universității de Stat din Moldova (Fondul I).
- *** Arhiva ASEM (Fondul I).
- * „Academia de Studii Economice din Moldova”, Chișinău, 1996.
- * „Academia de Studii Economice din Moldova”, Chișinău, 2001.
- * „Academia de Studii Economice din Moldova”, Chișinău, 2006.
- * Agrigoroaiei Ion, Palade Gheorghe – *„Basarabia în cadrul României întregite (1918-1940)”, Chișinău, 1993.*
- * „Analele Academiei de Studii Economice din Moldova”, Chișinău, 2001.
- * „Academicianul Sergiu Ion Chircă la 70 de ani”, Chișinău, 2004.
- * Colei, Luiza: *„Universitatea de Stat „V.I. Lenin” din Chișinău”, Chișinău, 1980.*
- * Cozma, Valeriu: *„Istoria Universității de Stat din Moldova (1946-1996)”, Chișinău, 1996.*
- * Ojog Igor, Șarov Igor: *„Istoria românilor”, Chișinău, 1992.*
- * „Paul Bran. Schiță biografică”, Chișinău, 2006.
- * „Paul Bran – economist, filosof, cercetător, pedagog”, Chișinău, 2010.
- * Petrescu-Prodan, Eugen: *„Istorie, Economie, Afaceri. Camera de Comerț și Industrie din București”, București, 2000.*
- * Poprujnaia, Polina: *„Universitatea de Stat din Chișinău”, Chișinău, 1974.*
- * Șoimaru, Vasile: *„Căderea premierilor”, Chișinău, 1999.*
- * Țurcanu, Ion: *„Chișinăul în 1940”, în culegerea „Basarabia: 1940”, Chișinău, 1991.*
- * „Universitatea Tehnică a Moldovei (1964-2004)”, Chișinău, 2004.
- ** Colecțiile ziarelor „Curierul Economic”, „Pro Economica”, „Moldova Suverană”, „Făclia”, „Țara”, „Sfatul Țării”, „Glasul Națiunii”, „Mesagerul”.